

Interpretatio in Ezechielem

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΙΕΖΕΚΙΗΛ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Οί μὲν τοῦ σώματος ὀφθαλμοί, σχημάτων καὶ χρωμάτων ἐδημιουργήθησαν δικασταί· καὶ δικά ζουσιν ὑγιαίνοντες μὲν, ὀρθῶς καὶ μάλα δικαίως· ἀσθενῶς δὲ διατεθέντες, ἀμαρτάνουσι τοῦ προσήκοντος, καὶ σφόδρα τῷ δικαίῳ λυμαίνονται· ἢ γὰρ παντελῶς οὐχ ὀρῶσιν, ἢ ἕτερα βλέποντες ἀνθ' ἑτέρων, οὐ διακρίνουσι δικαίως τῶν ὀρωμένων τὴν φύσιν. Τὸ δὲ τῆς ψυχῆς ὀπτικὸν, χορηγεῖ μὲν καὶ τούτοις ταύτην αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν· ἐδέξατο δὲ καὶ ἕτεραν παρὰ τοῦ δημιουργήσαντος δύναμιν, δι' ἧς οὐ μόνον σχημάτων, καὶ χρωμάτων, καὶ ἀτμῶν, καὶ γεύσεων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰς ποιότητας διακρίνει, ἀλλὰ καὶ λόγοις δικάζει, ἀλλὰ καὶ λογισμοῖς, καὶ τούτων τοὺς δυσσεβεῖς ἀπὸ τῶν εὐσεβῶν διακρίνει, καὶ θείων καὶ ἀνθρωπίνων γινώσκει διαφορὰν, καὶ ἀπαξιαπλῶς κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα νοεῖ παραβολὴν, καὶ σκοτεινὸν λόγον, ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα. Ἀλλὰ τούτων ἕκαστον διακρίνει, εὖ διακείμενον, καὶ ἀπιστίας ἀπηλλαγμένον· ἀχλύος δὲ τοιαύτης ἐπιπροσθούσης ταυτὸν ὑπομένει τοῖς τοῦ σώματος ὀφθαλμοῖς, καὶ ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων ὄρα, ἢ παντελῶς οὐχ ὄρα, τοῦ πάθους ἐπικρατήσαντος. Ταύτη περιπεσόντες τῇ νόσῳ τινὲς τῆς θείας Γραφῆς καταγορεῖν ἐπεχείρησαν, διαφερόντως δὲ τῶν προφητικῶν θεσπισμάτων, ὡς ἀσαφεία κεκαλυμμένων. Πρὸς οὓς ἂν εἰκότως ὁ θεσπέσιος εἴποι Παῦλος· "Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον· σοφίαν γὰρ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις." Συμφωνεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ ὑπὸ 81.809 τοῦ Δεσπότου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν πρὸς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους εἰρημένα· "Ἦμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται." καὶ τὴν αἰτίαν διδάσκων εὐθύς ἐπάγει, ὅτι "Βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐ συνιούσιν." Αὐτοὶ γὰρ, φησὶν, ἐκόντες ἐπισπῶνται τῆς ἀγνοίας τὸ νέφος· ἂν γὰρ ἐπιστρέψωσι πρὸς Κύριον, ἢ φησὶν ὁ θεὸς Ἀπόστολος, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. Οὐ τοίνυν πᾶσιν ἐστὶν ἀσαφὴ τὰ θεῖα, ἀλλὰ τοῖς ἔθε λουσίως τυφλώττουσιν· οὓς ἐχρῆν σκοπῆσαι, καὶ συνιδεῖν, ὅτι τῶν τιμῶν οὐδὲν πρόχειρον τοῖς ἀνθρώποις. Τὸν μὲν γὰρ μαργαρίτην ὁ θαλάσσιος κατακρύπτει βυθὸς, ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς βασιλικῆς ἀλουργίδος τὸ ἄνθος· αἱ δὲ χρυσίτιδες καὶ ἀργυρίτιδες φλέβες οὐκ ἐπιπολάζουσι τῇ γῆ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ταύτης συγκαλύπτονται κόλπῳ· καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις δὲ τὰ τιμιώτερα τῶν χρημάτων ἔνδον ἐν ταμείοις φυλάττομεν, δεσμὰ, καὶ κλεῖθρα, καὶ σήμαντρα ταῖς θύραις περιτιθέντες· καὶ τῶν βουλευμάτων τὰ σπουδαιότερα τοῖς γνησιωτέροις τῶν φίλων, ἀλλ' οὐ πᾶσιν ἀπλῶς ἐκφαίνειν εἰώθαμεν. Τούτων δὲ πάντων τῶν εἰρημένων τὰ θεῖα σεβασμιώτερα, καὶ τοσοῦτω κρείττονα, ὅσῳ τῶν ὁρατῶν τὰ ἀόρατα, καὶ τὰ νοητὰ τῶν αἰσθητῶν, καὶ τῶν ῥεόντων τὰ μένοντα. Πλείονος τοίνυν προσήκει ταῦτα φυλακῆς ἀξιοῦσθαι, καὶ Δεσποτικῶς εἰπεῖν, μὴ ῥίπτεσθαι τοὺς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· καὶ γὰρ εὐκαταφρόνητος τῷ ὄντι τῶν προχείρων ἢ κτῆσις· τὰ δὲ σὺν πόνῳ κτώμενα τριπόθητα, καὶ λίαν ἐράσμια. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἕτερον δεῖ προσθεῖναι τοῖς εἰρημένοις, ὅτι τῶν θείων προφητῶν οἱ χρησμοὶ κατηγορίαν μὲν ἔχουσι τῆς Ἰουδαίων παρανομίας, ἀγαθῶν δὲ τοῖς ἔθνεσιν ἐπαγγελίαν προσφέρουσι· καὶ ἀναγκαίως ἔδει συνεσκιᾶσθαι τὴν προφητείαν, ἵνα μὴ τῷ φθόνῳ συνήθως δουλεύοντες Ἰουδαῖοι, καὶ τοῖς ἄλλοτρίοις ἀγαθοῖς ἐπιβουλεύειν τολμῶντες, τὰς ταῦτα σημαίνουσας ἀφανίσωσι βίβλους. Ὅτι δὲ καὶ τοῦτο τῆς δοκούσης αἰτίας ἀσα

φείας, τὰ πράγματα μαρτυρεῖ. Πάλαι γὰρ ἄδηλα ταῦτα τοῖς Ἰουδαίοις ὄντα ἐτύγχανεν, ἵνα φυλάττηται τῆς περὶ τῶν ἐθνῶν εὐλογίας ἀνάγραπτος ἡ μνήμη. Ἐπειδὴ δὲ τέλος ἡ πρόρρησις ἔλαβε, καὶ τὰ πράγματα τοῖς γράμμασιν ἠκολούθησε, τῆνικαῦτα λοι πὸν σαφῆ καὶ δῆλα γέγονε τῶν προφητῶν τὰ θεσπίσματα· οἱ γὰρ τὰς προφητικὰς ἀναγινώσκοντες βίβλους, ἐκ τῶν πραγμάτων τὴν ἔρμηνειαν λαμβάνουσι· Μηδεὶς τοίνυν, καὶ μάλιστα τῶν τῆς εὐσεβείας τροφίμων, κατὰ τοῦ θεοῦ Πνεύματος θρασυνέσθω, τοῖς τούτου λόγοις ἀσάφειαν ἐπιμεμφόμενος· ἀλλὰ νοῆσαι τοὺς ἱεροὺς ἐφιέμενος λόγους μετὰ τοῦ θεοπεσίου βοάτω Δαβὶδ· "Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου." Τεύξεται γὰρ πάντως τῆς αἰτήσεως, ἐπ' ὠφελείᾳ τὴν γνώσιν ἐπαγγείλας. Ταύτην γὰρ καὶ ἡμεῖς τὴν 81.812 ἱκετείαν τῷ Δεσπότῃ προσφέροντες, ὃς σοφίζει τοὺς τυφλοὺς, κατὰ τὸν θεῖον Δαβὶδ, καὶ τοὺς ἐν σκότει καὶ τῇ ὁμίχλῃ, κατὰ τὸν μακάριον Ἡσαΐαν, τῆς τοῦ θεοπεσίου Ἐζεκιὴλ κατατολμήσωμεν ἔρμηνείας, καὶ τῆς προφητείας τὸ βάθος, ὡς ἡμῖν ἐφικτὸν, ἐρευνῆσαι πειρασώμεθα, καὶ κοινὸν ἅπασι προηθῆναι τοῖς εὐσεβεῖσι τὸ ἐντεῦθεν συναγόμενον κέρδος. Φέρε τοί νυν πρὸ τῆς ἔρμηνείας ἐν κεφαλαίῳ τὴν ὑπόθεσιν διεξέλθωμεν. Οὗτος ὁ προφήτης ἤρξατο τῆς προφητείας ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακείμ τοῦ καὶ Ἰεχονίου· αὕτη δὲ ἡ αἰχμαλωσία οὐ πρώτη γεγένηται, καθά τισιν ἔδοξεν, ἀλλὰ τῆς μὲν Ἱερουσαλήμ τρίτη, τοῦ δὲ Ἰούδα τετάρτη, παντὸς δὲ τοῦ Ἰσραὴλ ἕκτη. Πρῶτος μὲν γὰρ ὁ Θεγλαθ φαλασάρ δορυάλωτον ἔλαβε τῶν δέκα φυλῶν τὸ πλεῖστον· δεύτερος δὲ ὁ Σαλμανασάρ τὴν Σαμάρειαν, καὶ τὰς περὶ αὐτὴν ἐξανδραποδίσας πόλεις ἀπήλθεν· τρίτος δὲ ὁ Σναχηρεῖμ τὰς μὲν ἄλλας τῆς Ἰουδαίας ἐπολιόρησε πόλεις, καὶ πολλοὺς μετώκισεν αἰχμαλώτους· ἐπιστρατεῦσαι δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις μετὰ πολλῆς δυσσεβείας ἐπιχειρήσας, ἐκομίσατο τῆς βλασφημίας τὰ ἐπιχειρήματα, καὶ θεηλάτῳ πληγῇ τὴν στρατείαν ἀπολέσας μετ' ὀλίγων τὴν ἐνεγκοῦσαν κατέλαβε. Μετὰ τοῦτον τέταρτος ὁ Ναβουχοδονόσορ, ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰωακείμ τοῦ υἱοῦ Ἰωσίου βασιλεύσας, μετὰ πολλῆς στρατείας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἀφίκετο· καὶ πολλὰ τάλαντα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου λαβὼν, καὶ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους αἰχμάλωτους πολλοὺς, καὶ τῶν ἱερῶν σκευῶν ἔνια, ἀνέζευξεν ἐκεῖθεν δεσμὸν ἐπιθεῖς τῷ βασιλεῖ. Χρόνου δὲ ὀλίγου διαδραμόντος, ὁ μὲν Ἰωακείμ τελέσαι τὸν συγκείμενον οὐκ ἠθέλησε φόρον· ὁ δὲ Ναβουχοδονόσορ τῷ ἐνδεκάτῳ ἔτει τῆς τούτου βασιλείας, ὀγδὼ δὲ τῆς οἰκείας ἡγεμονίας, πάλιν ἐπιστρατεῦει τοῖς Ἱεροσολύμοις· καὶ τὸν μὲν Ἰωακείμ ἀναιρεῖ, καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ῥιφῆναι ἐκέλευσε, καὶ ἄταφον ἐπὶ πλεῖστον καταλείπει χρόνον· τοὺς δὲ ἐν τέλει πάντας αἰχμαλώτους λαβὼν, καὶ τοῖς ὑπολειφθεῖσι χειροτονήσας βασιλέα Ἰωακείμ, τὸν καὶ Ἰεχονίαν (υἱὸς δὲ οὗτος ἦν Ἰωακείμ), ἀπῆρεν εἰς Βαβυλῶνα. Τριῶν δὲ μηνῶν πρὸς ὀλίγαις ἡμέραις διελθόντων, στασιάσαντα τοῦτον μαθὼν, πάλιν ἀφικνεῖται· καὶ τοῦτον μὲν πεδήσας μετὰ πλήθους οὐκ ὀλίγου δορυάλωτον ἀπάγει, καθίστησι δὲ βασιλέα τὸν τούτου μὲν θεῖον, τοῦ δὲ προτέρου Ἰωακείμ ἀδελφὸν, Ἰωσίου δὲ υἱὸν, Μαθανίαν, τὸν καὶ Σεδεκιάν, ὄρκους παρ' αὐτοῦ λαβὼν, ὡς καὶ τὴν περὶ αὐτὸν εὐνοίαν φυλάξει, καὶ τὸν δασμὸν κατὰ καιρὸν ἀποδώσει. Ἀλλὰ καὶ τούτου πάλιν παραβάντος τοὺς ὄρκους, καὶ μήτε τὸν δασμὸν ἀποδοῦναι θελήσαντος, μήτε τὴν 81.813 εὐνοίαν φυλάξαντος, ἀλλ' Αἰγυπτίοις προσπεφευγὸς, πολλὴν ἀγείρας στρατείαν ἀφίκετο, καὶ αὐτάνδρον τὴν πόλιν λαβὼν, τὰ τε βασίλεια, καὶ τὸν θεῖον νεῶν, καὶ πᾶσαν λαμπρὰν ἐνέπρησεν οἰκίαν· τοὺς δὲ τὴν τοῦ λιμοῦ φθορὰν, καὶ τὴν πολεμικὴν διαφυγόντας σφαγὴν, ἅπαντας αἰχμαλώτους ἀπήγαγεν· καὶ τὰ σκεύη δὲ ἅπαντα, οὐ μόνον ὅσα ἐξ ὕλης ἀργύρου καὶ χρυσοῦ ἐπεποίητο, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ χαλκοῦ κατεσκευασμένους κίονας, καὶ τ' ἄλλα πάντα μετεκόμισεν εἰς Βαβυλῶνα. Ἡ Ἰεχονίου τοίνυν αἰχμαλωσία οὐ πρώτη ἦν, ὡς τισιν ἔδοξεν, ἀλλὰ τῶν Ἱεροσολύμων

τρίτη· καὶ τοῦτο ἡμᾶς καὶ ἡ τετάρτη τῶν Βασιλειῶν διδάσκει, καὶ τῶν Παραλειπομένων ἢ βίβλος, καὶ ὁ θεῖος Δανιὴλ ὁ προφήτης· οὕτω γὰρ καὶ τῆς προφητείας ἄρχεται· "Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Ἰωακείμ βασιλέως Ἰούδα, ἦλθε Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν, καὶ ἔδωκε Κύριος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸν Ἰωακείμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ ἀπὸ μέρους τῶν σκευῶν οἴκου τοῦ Θεοῦ·" καὶ μετ' ὀλίγα· "Καὶ εἶπε, φησὶν, ὁ βασιλεὺς Ἀσφανεζ, τῷ ἀρχιευνούχῳ αὐτοῦ, εἰσαγαγεῖν ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας. Πρώτη τοίνυν τῶν Ἱεροσολύμων αἰχμαλωσία ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει γεγένηται τῆς βασιλείας Ἰωακείμ· τοῦτο δὲ πρῶτον ἔτος τῆς τοῦ Ναβουχοδονόσορ βασιλείας. Καὶ τοῦτο ὁ αὐτὸς ἡμᾶς διδάσκει προφή της λέγων οὕτως· "Ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τῆς βασιλείας τοῦ Ναβουχοδονόσορ ἐνυπνιάσθη ἐν ὕπνιον." Δευτέρα δὲ αἰχμαλωσία, ὡς ἔφην, γεγένηται ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ μὲν ἔτει τῆς τοῦ Ἰωακείμ βασιλείας, ὀγδόῳ δὲ τῆς τοῦ Ναβουχοδονόσορ ἡγεμονίας· τρίτη δὲ ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς Ἰεχονίου τοῦ Ἰωακείμ βασιλείας, ἐννάτῳ δὲ τῆς τοῦ Ναβουχοδονόσορ ἡγεμονίας. Διδάσκει δὲ ἡμᾶς ταῦτα σαφῶς καὶ ὁ μακάριος Ἱερεμίας ὁ προφήτης, καὶ ῥάδιον τῷ βουλομένῳ τοὺς χρόνους συναγαγεῖν, καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ προφήτου σαφῶς ταῦτα καταμαθεῖν. Οὐκοῦν Ἰεζεκιὴλ τῆς προφητείας ἤρξατο ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακείμ, τοῦ καὶ Ἰεχονίου· πέμπτον δὲ ἦν ἔτος καὶ τῆς Σεδεκίου βασιλείας ὃς ἀντὶ τοῦ Ἰεχονίου τῶν Ἰουδαίων ἐκεχειροτόνητο βασιλεὺς. Ἔτεσι δὲ δυοκαίδεκα πρότερος ὁ Δανιὴλ τῆς προφητείας ἤρξατο· κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, οὗτοι μὲν ἐν Βαβυλῶνι προεφήτευσαν· ἐν δὲ τῇ Ἰουδαίᾳ Ἱερεμίας, καὶ Σοφονίας, καὶ Οὐρίας ὁ Σαμαίου. Ἀλλὰ πάλιν κάκεινοι πρεσβύτεροι οὐ μόνον τοῦ Ἰεζεκιήλ, ἀλλὰ καὶ τοῦ Δανιήλ· ἐν γὰρ τῷ τρισκαίδεκάτῳ ἔτει τῆς Ἰωσίου βασιλείας ἤρξατο τῆς προφητείας ὁ μακάριος Ἱερεμίας, καὶ ὁ Σοφονίας δὲ ἐπὶ Ἰωσίου τοῦ βασιλέως πεποιήσθαι τὴν προφητείαν 81.816 φησὶν. Οὐρίας δὲ ὁ Σαμαίου ἐπὶ τοῦ προτέρου Ἰωακείμ προφητεύσας καὶ λυπηρὰ προαγορεύσας, τὴν ἄδικον ὑπέμεινεν ὑπὸ τῆς ἐκείνου μαιφονίας σφαγὴν. Τῶν τοίνυν κατὰ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας προφητευσάντων καιρὸν, ἔσχατός ἐστι προφήτης ὁ θεῖος Ἰεζεκιήλ. Ἀγγαῖος δὲ, καὶ Ζαχαρίας, καὶ Μαλαχίας μετὰ τὴν ἐπάνοδον προεφήτευσαν· ὁρᾷ δὲ οὗτος ὁ προφήτης θείας ἀποκαλύψεις δέους καὶ φρίκης μεστάς· προθεσπίζει δὲ οὐ μόνον τὴν Ἰουδαίων πανωλεθρίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Τυρίων, καὶ Σιδωνίων, καὶ τῶν ἄλλων ἄλλοφύλων, Μωαβιτῶν τε καὶ Ἀμμωνιτῶν, καὶ Ἰδουμαίων, καὶ πρὸς τούτοις Αἰγυπτίων. Προλέγει δὲ καὶ τὴν τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων ἀπαλλαγὴν, καὶ τοῦ θείου νεῶ τὴν οἰκοδομίαν, καὶ ἄλλα μυρία, ἃ τῇ κατὰ μέρος ἐρμηνείᾳ φυλάζομεν, ἵνα μὴ τὴν ὑπόθεσιν εἰς μῆκος ἐκτείνωμεν. Αὐτὸν τοίνυν τὸν τοῦ προφήτου Θεὸν διὰ τοῦ προφήτου παρακαλέσαντες τοῦ τῆς γνώσεως ἡμῖν μεταδοῦναι χαρίσματος, φέρε τῆς ἐρμηνείας ἀψώμεθα. ΤΟΜΟΣ Α΄. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄. α΄. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει, ἐν τῷ τετάρτῳ μηνί, πέμπτη τοῦ μηνός. Τισὶν ἔδοξε τὸ τριακοστὸν ἔτος τοῦ Ἰωβηλαίου εἶναι· Ἰωβηλαῖον δὲ καλοῦσιν Ἰουδαῖοι τὸν τῶν πενήκοντα ἐτῶν ἀριθμὸν. Καθάπερ γὰρ Ῥωμαῖοι κατὰ πέντε καὶ δέκα ἔτη τὴν ἀνακύκλωσιν ἀριθμοῦσι τοῦ χρόνου, οὕτως Ἰουδαῖοι κατὰ πενήκοντα. Τούτων τῶν πενήκοντα ἐτῶν τριακοστὸν ἐνιαυτὸν ἔφασάν τινες εἶναι τῆς προφητείας τὸν χρόνον. Ἐγὼ δὲ πρῶτον μὲν ἐν τοῖς χρονικοῖς ἐπιζητήσας τὸν χρόνον, εὔρον τῆς αἰχμαλωσίας Ἰεχονίου τὸν πέμπτον ἐνιαυτὸν, οὐ τῷ τριακοστῷ τοῦ Ἰωβηλαίου, ἀλλὰ τῷ πέμπτῳ ἔτει καὶ εἰκοστῷ σύγχρονον. Ἐπειτα σκοπήσας, ὡς οὐδεὶς τῶν ἀγίων προφητῶν τοῦτον τὸν χρόνον παρεδήλωσε πώποτε, ἐρευνήσας εὔρον τῆς αἰχμαλωσίας τοῦτο τὸ ἔτος τριακοστὸν. Μετ' ὀλίγα γὰρ αὐτὸς οὗτος ὁ προφήτης ἀνακλιθῆναι κατὰ τοῦ πλευροῦ τοῦ δεξιοῦ προστάττεται, καὶ λαβεῖν τοῦ Ἰούδα τὰς ἀμαρτίας ἡμέρας τεσσαράκοντα, τῆς ἡμέρας εἰς ἐνιαυτὸν λογιζομένης.

81.817 Σκοπήσας οὖν, ὡς ἔτεσιν ἑβδομήκοντα τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα περιώρισεν ὁ φιλάνθρωπος Δεσπότης, καὶ ὅτι τεσσαράκοντα τοῖς ἑβδομήκοντα ὑπολέλειπται ἔτη, συνείδον ὅτι τὸ τριακοστὸν ἔτος ὁ προφήτης τῆς αἰχμαλωσίας εἶναί φησιν. Ἀναποδίζων δὲ, καὶ τὸν χρόνον ἀναζητῶν, εὐρίσκω τὴν αἰχμαλωσίαν οὐ πρὸ τριάκοντα γεγεννημένην ἑτῶν, ἀλλὰ πρὸ τριῶν καὶ δέκα ἑτῶν. Ἄλλ' ἀγαθὸς ὢν καὶ φιλάνθρωπος ὁ Θεὸς, ἐκ τῆς οἰκείας ἀποφάσεως, οὐκ ἐκ τῆς τῶν πρα γμάτων ἐκβάσεως, τὸν τῆς παιδείας χρόνον εἴωθεν ἀριθμεῖν. Οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ πατριάρχου πεποιήκεν Ἀβραάμ. Εἰρηκῶς γὰρ, ὅτι "Πάροικον ἔσται τὸ σπέρμα σου ἐν γῆ οὐκ ἰδίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ, καὶ κακώσουσιν αὐτὸ ἔτη τετρακόσια, οὐκ εἴασεν παρ' Αἰγυπτίοις τοῦτον ἅπαντα διατελέσαι τὸν χρόνον, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀποφάσεως ἀριθμεῖ τὸν τῶν τετρακοσίων ἑτῶν ἀριθμὸν· καὶ ἐπὶ τοῦ Νῶε δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἑνιαυτῶν προθεσίαν εἰς μεταμέλειαν δεδωκώς, τῆς παρανομίας τὴν ἐπίδοσιν θεασάμενος, οὐκ ἀνέμεινε τὸ τῆς ἀποφάσεως τέλος, ἵνα παύσῃ τῆς ἀμαρτίας τὸν δρόμον. Οὕτω τοίνυν κἀνταῦθα τῶν τριάκοντα ἑτῶν τὸν ἀριθμὸν εὐρήσομεν, ἀρχὴν τοῦ ἀριθμοῦ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ ποιησάμενοι. Κατ' εψηφίσαστο δὲ ὁ Θεὸς Ἰουδαίων αἰχμαλωσίαν καὶ δουλείαν ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς Ἰωσίου βασιλείας. Χελκίου γὰρ τοῦ ἀρχιερέως συγκεχωσμένον τὸν Μωσαϊκὸν εὐρηκὸς νόμον (τοσαύτη γὰρ Ἰουδαία ἐκράτει παρανομία, ὡς καὶ λήθη παντελεῖ τὰ θεῖα παραδοθῆναι), εἶτα τοῦ βασιλέως τοῦτον ἀναγνόντος, καὶ σκοπήσαντος, ὡς ἄντικρυς ἐναντία τῷ νόμῳ τὰ παρὰ τοῦ λαοῦ τολμώμενα, καὶ τούτου χάριν λίαν ἐκδειματωθέντος, καὶ τὸν ἀρχιερέα παρακαλέσαντος ἵλεων τὸν Θεὸν καταστήσαι, ἀφικνεῖται μὲν ὁ ἀρχιερεὺς πρὸς Ὀλδᾶν τὴν προφήτιν, εὐσεβῆ γυναῖκα καὶ τῶν θεῶν φύλακα νόμων· ἡ δὲ ἔνθους γενομένη, καὶ τοῦ θεοῦ Πνεύματος πλήρης, εἶπε πρὸς αὐτόν· "Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· Εἶπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς με· Ἴδου ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ, πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου οὗ ἀνέγνω ὁ βασιλεὺς Ἰούδα· ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἑτέροις, ἵνα παροργίσωσί με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν· καὶ ἐκκαυθήσεται ὁ θυμὸς μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ σβεσθήσεται· πρὸς δὲ τὸν βασιλέα Ἰούδα, τὸν καὶ ἀποστείλαντα ὑμᾶς τοῦ ἐκζητῆσαι τὸν Κύριον, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς αὐτόν· Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ· Ἀνθ' ὧν ἤκουσας τοὺς λόγους μου, καὶ μετεμελήθη ἡ καρδία σου, καὶ ἐνετράπη ἀπὸ προσώπου μου, ὡς ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦν 81.820 τας ἐν αὐτῷ, τοῦ γενέσθαι εἰς ἀφανισμόν, καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου, καὶ ἔκλαυσας ἐνώπιόν μου, καὶ ἐγὼ ἤκουσα, φησὶ Κύριος· οὐχ οὕτως; Ἴδου ἐγὼ προστίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου, καὶ ἐπαχθήσῃ εἰς τὸν τάφον σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν." Ταῦτα δὲ καὶ ἡ τῶν Παραλειπομένων βίβλος διδάσκει. Ἐπράχθη δὲ ταῦτα καὶ ἐβρέθη ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ἰωσίου· ἐν δὲ καὶ τριάκοντα ἐβασίλευσεν ἔτη. Ἀπὸ τοίνυν τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου ἕως τοῦ τριακοστοῦ πρώτου γίνονται ἔτη τεσσαρακαίδεκα· μετὰ δὲ τοῦτον Ἰωάχας τρεῖς μῆνας ἐβασίλευσεν, οὓς δεῖ τούτοις αὐτοὺς συνάψαι τοῖς ἔτεσι, διὰ τὸ τῷ ὀγδῶ μηνὶ τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου ἔτους γεγενῆσθαι τὴν προφητείαν· εἶτα τοῦ Ἰωακείμ ἕνδεκα τοῖς προτέροις συνάψαντες ἔτεσιν, εὐρήσομεν πέντε καὶ εἴκοσι. Τοὺς δὲ τρεῖς μῆνας τοῦ Ἰεχονίου καὶ τὰς ὀλίγας ἡμέρας, πάλιν ἀντὶ τῶν ὑπολοίπων μηνῶν τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου ἔτους ἀντεισάζομεν. Τοῖς δὲ πέντε καὶ εἴκοσι τὰ πέντε τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Ἰεχονίου προστεθεικότες τὸν τῶν τριάκοντα ἑτῶν εὐρήσομεν ἀριθμὸν· οὕτω καὶ τῶν ἑβδομήκοντα τῆς αἰχμαλωσίας ἑτῶν τὸ ἀψευδὲς καταλαβεῖν δυνησόμεθα. Ἀπὸ γὰρ τοῦ ὀκτωκαιδεκάτου τῆς Ἰωσίου βασιλείας μέχρι πρώτου Κύρου τῶν Περσῶν βασιλέως, ἐφ' οὗ ἡ πρώτη ἀνάκλησις γέγονεν, ὁ

έβδομηκοντούτης συμπληροῦται χρόνος. Τῆς δὲ τοῦ ναοῦ ἐρημίας τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ὁ βουλόμενος ἀριθμῆσαι, ἀρξάσθω μὲν ἀπὸ ἐνδεκάτου ἔτους Σεδεκίου· τὴν καῦτα γὰρ ὁ θεῖος ἐνεπρήσθη νεώς· καταλήξει δὲ εἰς τὸ δεύτερον ἔτος Δαρείου τοῦ Ὑστάσου, ἐφ' οὗ μετὰ σπουδῆς ἀπάσης τὸν θεῖον ἀνεδείμαντο νεῶν, καὶ τέλους τὸ ἔργον τετύχηκεν· λέγει τοίνυν ὁ προφήτης, ὅτι. Τῷ τριακοστῷ ἔτει, ἐν τῷ τετάρτῳ μηνί, πέμπτῃ τοῦ μηνός, ἐγὼ ἤμην ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ, καὶ ἠνοίχθησαν οἱ οὐρανοὶ, καὶ ἴδον ὄρασιν Θεοῦ. (β΄.) Πέμπτῃ τοῦ μηνός· τοῦτο πέμπτον ἔτος τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακείμ τοῦ βασιλέως. Σαφῶς δὲ καὶ ἡμᾶς αὐτὸς ἐδίδαξεν, ὅτι οὐ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπλῶς πέμπτον ἔτος, ἀλλὰ τῆς Ἰωακείμ τοῦ βασιλέως αἰχμαλωσίας· οὗτος δὲ, ὡς ἔφην, Ἰεχονίας ἦν τρεῖς μῆνας βασιλεύσας, καὶ ὀλίγας ἡμέρας· ὁ γὰρ τούτου πατὴρ Ἰωακείμ ἐνδεκάτῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐν Ἱεροσολύμοις ἐσφάγη. Ἀνεωχθῆναι δὲ τοὺς οὐρανοὺς ἔφη, οὐκ ἀληθεῖα καὶ πράγματι, ἀλλὰ πνευματικῇ θεωρίᾳ· "Καὶ ἴδον, φησὶν, ὄρασιν Θεοῦ." Οὐκ οὐσίαν Θεοῦ, ἀλλ' "ὄρασιν" ἀπο κάλυψίν τινα, καὶ οἰονεῖ ἀνατύπωσιν, τὴν ἐφικτὴν ἀνθρωπεῖα φύσει. "Καὶ ἤμην ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας." Ὁ εὐσεβὴς μετὰ τῶν δυσσεβῶν, μετὰ τῶν 81.821 παρανόμων ὁ δίκαιος. Τοσαύτη γὰρ ἡ τοῦ Δεσπότης φιλάνθρωπία, ὡς τῶν ἀμαρτωλῶν ἕνεκεν ἀνιανοῖς ἐκδιδόναι καὶ συμφοραῖς τοὺς οἰκείους θεράποντας. γ΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Ἰεζεκιήλ υἱὸν Βουζεὶ τὸν ἱερέα, ἐν γῆ Χαλδαίων, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ. Διπλοῖς κομᾶ χάρισμασιν, ἱερωσύνη, καὶ προφητεία· ἀμφοτέρω δὲ δῶρα τοῦ Πνεύματος· λέγει δὲ καὶ τὴν χώραν, καὶ τὸν τόπον, ἔνθα τῆς θείας ἀποκαλύψεως ἠξιώθη, πολλὰ διὰ τοῦ των παραδηλῶν· πρῶτον μὲν, ὅτι τὸ θεῖον ἀπερὶ γραφον, οὐκ ἐν μόνοις Ἱεροσολύμοις ἔχον τὴν ἐξουσίαν οὐδὲ μόνων Ἰουδαίων δεσπάζον, ἀλλὰ πάντων ὑπάρχον καὶ ποιητὴς, καὶ πρῦτανις· δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ τὴν ἀρρήτην ἀγαθότητα, ὅτι καὶ αἰχμαλωσία παραδοὺς ἀτημελήτους οὐκ ἔα, ἀλλὰ προμηθείας ἀπάσης καὶ τῆς προσηκούσης ἀξιοῖ κηδεμονίας. Παρ' ὕδατα δὲ τῆς θεωρίας αὐτὸν ἀξιοῖ, προσημαίνων ἀπάντων ἀνθρώπων τὴν σωτηρίαν, καὶ τὴν διὰ τῆς τοῦ ὕδατος παλιγγενεσίας ἐσομένην τοῖς εὐσεβεῖσι θεογνωσίαν προδηλῶν. Οὕτω καὶ ὁ θεσπέσιος Δανιήλ παρ' ὕδατα τὰς θείας ἐκείνας ἐθεώρησεν ὀπτασίας, καὶ ὁ νομοθέτης Μωσῆς παρὰ τὴν ὄχθην ῥίφεις δι' ὕδατων τῆς σωτηρίας τετύχηκεν· οὕτω πάλιν αὐτὸ τὸ φρέαρ καὶ τὸ ὕδωρ τὸν γάμον προῦ ξένησεν· τοῦτο δὲ καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ πατριάρχαις, οὐ τῷ Ἰακώβ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ Ἰσαὰκ συνέβη Ἄλλ' ἐπὶ τὴν ἐρμηνείαν ἐπανέλθωμεν· οὔτε γὰρ ἐπὶ ταῦτα τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ λόγος ἔχει. "Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ Κυρίου." Τὴν τοῦ θεοῦ Πνεύματος ἐνέργειαν οὕτως ἐκάλεσε. Καὶ γὰρ ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἀντιτείνοντι τῷ Ἐλύμα παιδείαν ἐπιφέρων, οὕτως ἔφη· "Ἴδου χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σὲ, καὶ ἔση τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ." Τοῦ δὲ θεοῦ Πνεύματος ἦν ἐνέργεια, ὡς αὐτὸς ὁ Παῦλος φησιν, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει Πνεύματος Θεοῦ. "Ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ, φησὶ, χεὶρ τοῦ Κυρίου." δ΄. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐξαίρον ἤρχετο ἀπὸ βορρᾶ, καὶ νεφέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ, καὶ φέγγος κύκλω αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἕξαστράπτον. Ἀναγκαῖον πρότερον τὴν τῆς ἀποκαλύψεως αἰτίαν εἰπεῖν, εἶθ' οὕτω κατὰ μέρος τὴν ἐρμηνείαν ἐπαγαγεῖν. Πολλοὶ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ψευδοπροφήται τοῖς προφήταις ἀντέλεγον· καὶ τοῦτο μάλιστα ἡμᾶς ὁ μακάριος Ἱερεμίας διδάσκει. Τοῦ γὰρ Θεοῦ κλοιο φορεῖν αὐτὸν κελεύσαντος, καὶ προλέγειν τὴν αἰχμαλωσίαν, τοῦ τε βασιλέως, καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, Ἄνα νίας τις ψευδοπροφήτης ταῦτα συντρίψας, ἀντέλεγεν τοῖς ὑπὸ τοῦ προφήτου λεγομένοις, ἄντικρυς ψευδόμενος, καὶ βοῶν, ὅτι οὐ μόνον ἡ πόλις ἀνάστατος οὐ γενήσεται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἤδη πρότερον αἰχμάλωτοι γεγονότες, οὐκ εἰς μακρὰν ἐπανήξουσι. Διὸ πλέον ὁ Δεσπότης ἀγανακτήσας Θεὸς σιδηρᾶ δεσμὰ ἐπιθῆναι 81.824 ἑαυτῷ ἀντὶ τῶν ξυλίνων παρακελεύεται, καὶ τοῖς μὲν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τὴν πολιορκίαν καὶ τὸν ἀνδρα

ποδισμόν προαγορευῶσαι, γράψαι δὲ τοῖς ἐν Βαβυλῶνι δορυαλώτοις, καὶ οἰκίας οἰκοδομῆσαι, καὶ ἀμπελῶνας φυτεῦσαι· ὡς τῆς τῶν ἑβδομήκοντα ἐτῶν ἀποφάσεως ἀψευδοῦς ὑπαρχούσης. Ἔδει τοίνυν μὴ μόνον ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τὸν Ἱερεμίαν ταῦτα λέγειν καὶ γράφειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ διὰ τῶν παρ' αὐτοῖς προφητῶν ταῦτα μανθάνειν· ὁρᾷ μὲντοι ὁ προφήτης τῶν Ἱεροσολύμων γενησομένην τὴν πανωλεθρίαν. Τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ, "Πνεῦμα ἐξαίρον ἤρχετο ἀπὸ βορῶρα," ἢ, ὡς Σύμμαχος ἔφη, "καταιγὶ ζων·" σημαίνει δὲ ἡ τοῦ πνεύματος σφοδρότης τοῦ Βαβυλωνίου τὴν ἔφοδον· ἡ δὲ "μεγίστη νεφέλη," τῶν δοράτων, καὶ τῶν ἀκοντίων, καὶ τῶν παντοδαπῶν βελῶν τὸν κατακλυσμόν· τὸ δὲ "ἔξαστράπτον πῦρ," οὐ μόνον τὸ ἐπαγόμενον δέος, ἀλλὰ καὶ τὸν διὰ τοῦ πυρὸς γενόμενον τῆς πόλεως ἀφανισμόν· τὸ δὲ "φέγγος τὸ κύκλω," τὴν ἐπιφαινομένην διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ Θεοῦ δόξαν. Ἐπειδὴ γὰρ τῶν εὐεργεσιῶν οὐκ ἀπώναντο, οὐδὲ συνιδεῖν ἐξ ἐκείνων τὸν εὐεργέτην ἠθέλησαν, διὰ τῆς τιμωρίας εἰσδέχονται τὴν ἐπίγνωσιν· διὸ καὶ βοῶσιν· "Ἔσπερον αἰχμαλωσίας μου μετενόησα." -"Καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ, ὡς ὅρα σὺς ἠλέκτρον ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς, καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ." Μέχρι μὲν οὖν τούτου τὴν ἀποκάλυψιν ἡμῖν ὁμοῦ πᾶσαν ἐδήλωσεν· ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὴν κατὰ μέρος ἐξήγησιν ἔρχεται. ε'. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων. Ζῶον καλεῖται λογικόν, καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὁ ἄγγελος· ἀλλ' ὁ μὲν λογικὸν θνητὸν, ὁ δὲ λογικὸν ἀθάνατον. Τίς δ' ἂν δυνηθεῖ σαφῶς ἐρμηνεῦσαι τὴν ἀποκάλυψιν, αὐτοῦ τοῦ προφήτου περὶ τὴν διήγησιν ἀτονήσαντος; Οὐ γὰρ ἀπλῶς ἔφη τέσσαρα τεθεῶσθαι ζῶα, οὔτε μὴν ὁμοίωμα ζώων, ἀλλ' "ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων·" ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι οὐκ αὐτὰς ἐθεώρουν τῶν ἀοράτων τὰς φύσεις οἱ θεσπέσιοι προφῆται, ἀλλ' εἰκόσματα τινα καὶ ἐκτυπώματα εἰς χρεῖαν ἐκάστην ὑπὸ τοῦ μεγαλοδώρου δεικνύμενα· λέγει τοίνυν ἡμῖν καὶ τῶν ὀφθέντων αὐτῶ ζώων τὰ σχήματα. Αὕτη γὰρ, φησὶν, ἡ ὄρασις αὐτῶν, ὁμοίωμα ἂν θρώπου ἐν αὐτοῖς. (ζ'). Καὶ τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἐνί, καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἐνί. Καὶ τὰ σκέλη αὐτῶν ὀρθὰ, καὶ πτερωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν, καὶ σπινθῆρες ὡς ἀστράπτων χαλκός, καὶ κοῦ φαιαὶ πτέρυγες αὐτῶν. Καὶ χεῖρ ἀνθρώπου ὑποκάτωθεν τῶν πτερυγῶν αὐτῶν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν. Τὸ μὲν οὖν εἶδος τῶν ὀφθέντων ὄρθιον 81.825 εἶναί φησι, καὶ ἀνθρώπῳ ἐοικός· τετραπρόσωπον δὲ ἕκαστον, καὶ τετραπτέρυγον, ἰσαρίθμους δὲ ταῖς πτέρυξι καὶ χεῖρας ἔχειν ἔφη, πλήρεις δὲ πτερῶν καὶ τοὺς πόδας εἶναι. Παραδηλοῖ δὲ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τε προσώπων, καὶ τῶν πτερυγῶν, τῶν τὸ θεῖον σχῆμα φερουσῶν δυνάμεων, τοῦ παμβασιλέως Θεοῦ τὴν πάντοτε διήκουσαν ἐποψίαν. Τὸ δὲ ὑπόπτερον σημαίνει τῆς φύσεως αὐτῶν τὴν ὀξύτητα· οἱ δὲ τῷ λαμπροτάτῳ χαλκῷ ἐοικότες σπινθῆρες, τὴν φαιδρότητα καὶ τὴν τοῦ φρονήματος σημαίνουσι καθαρότητα· αἱ δὲ ὑπὸ τὰς πτέρυγας κεκρυμμέναι χεῖρες, τὴν ἀόρατον καὶ ποικίλην ἐνέργειαν. Τούτοις ἐπ' ἀγει· θ'. Οὐκ ἐπεστρέφοντο ἐν τῷ βαδίζειν αὐτὰ, ἕκαστον κατέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν ἐπορεύετο. Ἄνθρωπος μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ βόρειον μέρος ὀδεύων, εἶτα ἐθέλων ἐπὶ τὸ νότιον μεταβῆναι, ἀναγκαστικῶς ἐπιστρέφεται ἐν πρόσωπον ἔχειν λαχῶν· οἷς δὲ τὰ πρόσωπα τῶν τεσσάρων τῆς οἰκουμένης κλιμάτων ἰσαρίθμα, οὐκ ἔστι νότιον οὐδὲν, ἀλλὰ πανταχοῦ πρόσωπον πάντα ἐφορᾷ, καὶ οὐκ ἂν ἐθέλει βαδίζον, καὶ μεταθέσεως οὐ δεόμενον. ι'. Καὶ ὁμοίωσις, φησὶ, τῶν προσώπων αὐτῶν, πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ πρόσωπον λέοντος, ἐκ δεξιῶν τοῖς τέσσαρσι, καὶ πρόσωπον ἄετου τοῖς τέσσαρσι, καὶ πρόσωπον μόσχου ἐξ ἀριστερῶν τοῖς τέσσαρσι· ταῦτα τὰ πρόσωπα αὐτῶν. Ἀλλὰ μηδεὶς οἰέσθω θηρίων καὶ ζώων ἀλόγων εἰκόνας ἔχειν τὰς ἀοράτους δυνάμεις· ἕτερα γὰρ διὰ τούτων αἰνίττεται· διὰ μὲν τοῦ λέοντος, βασιλείαν· βασιλικὸν γὰρ τὸ ζῶον· διὰ δὲ τοῦ μόσχου, τὴν ἱερωσύνην· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀρχιερέως εἰς προσεφέρετο μόσχος· διὰ δὲ τοῦ ἄετου, τὴν προφητείαν· ὑψιπετές γὰρ τὸ ζῶον, καὶ λίαν ὀξυδερκές· τοιαύτη δὲ ἡ προφητεία, ὑψηλὴν ἔχουσα τὴν θεωρίαν,

καὶ πόρρωθεν τὰ ἐσόμενα προορῶσα. Διδάσκει τοίνυν διὰ τῶν εἰρη μένων, ὅτι πᾶσα τῶν ἀνθρώπων ἢ φύσις, μετὰ τῶν οἰκείων ἡγεμόνων, τῷ παμβασιλεῖ τῶν ὄλων ὑπόκειται, καὶ ὅτι τοσοῦτοις χαρίσμασι τὸ ἀνθρώπινον κατεκόσμησε γένος. ια΄. Καὶ αἱ πτέρυγες, φησὶν, ἐκτεταμέναι ἄνωθεν τοῖς τέσσαρσιν, ἐκάστω δύο συνεζευγμέναι πρὸς ἀλλήλας, καὶ δύο ἐπεκάλυπτον ἐπάνω τοῦ σώματος αὐτῶν. Δηλοῖ δὲ διὰ τούτων, ὡς οὐδὲ ταῖς θείαις δυνάμεσι πάντα καταληπτὰ, ἀλλὰ τὰ μὲν δῆλα, τὰ δὲ κεκρυμμένα· καὶ ὅτι τοὺς κειμένους οὐχ ὑπερβαῖ νοῦσιν ὄρους· ἀλλὰ τὰς μὲν δύο πτέρυγας ἐκτείνουσι, τῇ δεδωρημένῃ ἐντροφῶντες θεωρία· ταῖς δὲ δύο τὸ σῶμα συγκαλύπτουσι, στέργοντες τῶν κεκρυμμένων τὴν ἄγνοιαν, καὶ οὐ φιλονεικοῦντες μαθεῖν, ἢ μὴ θέμις μαθεῖν. β΄. Καὶ ἕκαστον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ἐπορεύετο· οὗ ἂν ἦν τὸ πνεῦμα ἐπορεύοντο, 81.828 καὶ οὐκ ἐπέστρεφον. Τὴν ἐν ἅπασιν εὐπειθειαν τῶν ἀοράτων δυνάμεων σημαίνει, καὶ ὅτι τὴν τεταγμένην ὁδὸν οὐ κατελίμπανον. Ταυτό δὲ τοῦτο καὶ ὁ θεῖος Δαβὶδ διδάσκει, λέγων· "Εὐλογεῖτε τὸν Κύριον, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, δυνατοὶ ἰσχυροῦ, ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ." ιγ΄, ιδ΄. Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ζώων, ὡς ὄρασις ἀνθράκων πυρὸς καιομένων, ὡς ὄψις λαμπάδων συστρεφομένων ἀναμέσον τῶν ζώων, καὶ φέγγος τοῦ πυρὸς, καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο ἀστραπή. Καὶ τὰ ζῶα ἔτρεχον, καὶ ἀνεκαμπτον, ὡς εἶδος τοῦ βεζέκ. Τοῦτο δὲ ὁ Σύμμαχος ἡρμήνευσεν, "ὡς εἶδος ἀκτίνος ἀστραπῆς." Φοβερὰ ἢ θεωρία, καὶ φρίκης μεστή, καὶ τιμωρίας ἀπειλήν προσημαίνουσα· οἱ γὰρ τοῦ πυρὸς ἀνθρακες, καὶ αἱ συστρεφόμεναι λαμπάδες, καὶ ἡ ἐκεῖθεν ἀφιεμένη ἀστραπή, καὶ ὁ τῆδε κάκεισε τῶν ζώων δρόμος, καὶ ἐκ τῶν δρόμων ἐκπεμπομένη αἴγλη, τῶν ἐσομένων κακῶν ὑπάρχει δηλωτικά· ἐν γὰρ τιμωρίας τοῦτο καὶ ὁ μακάριος τάττει Δαβὶδ, νῦν μὲν λέγων, "Χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρὸς·" νῦν δὲ, "Πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἄνθρακες πυρὸς·" ἐτέρωθι δὲ, "Ἀστραπὰς ἐπλήθυνε, καὶ συνετάραξεν αὐτούς·" καὶ ἀλλαχοῦ, "Ἀστραψὸν ἀστραπὴν σου, καὶ σκορπιεῖς αὐτούς· ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου, καὶ συνταράξεις αὐτούς." ιε΄, ις΄. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τροχὸς εἷς ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος τῶν ζώων τοῖς τέσσαρσιν. Καὶ τὸ εἶδος τῶν τροχῶν, καὶ ἡ ποίησις αὐτῶν, ὡς εἶδος θαρσεῖς. Κατὰ δὲ τὸν Σύμμαχον, "ὡς ὄρασις ὑακίνθου." –"Καὶ ὁμοίωμα ἐν τοῖς τέσσαρσιν, καὶ ἡ ὄρασις αὐτῶν, καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἓν." Ἐν ἐκάστω τῶν ζώων ἓνα τροχὸν ἐπόμενον ἐθεώρει εἶδος ὑακίνθου ἔχοντα· οὐδεμίαν δὲ διαφορὰν ἔφη ἐν αὐτοῖς τεθεῶσθαι, ἀλλ' ἀκριβῶς ἀλλήλοις ἔοικέναι τοὺς τέσσαρας. Ἡ ὄρασις γὰρ αὐτῶν, φησὶ, καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἓν, καθὼς ἂν εἴη τροχὸς ἐν τροχῷ. ιζ΄, ιη΄. Ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, οὐδὲ οἱ νῶτοι αὐτῶν. Καὶ ὕψος ἦν αὐτοῖς, καὶ φοβεροὶ ἦσαν. Ὡσπερ τὰ ζῶα τετραπρόσωπα λέγει, τὴν πάντοσε διήκουσαν ἐποψίαν τοῦ Θεοῦ διὰ τούτων τοῦ λόγου παραδηλοῦντος· οὕτως καὶ τῶν τροχῶν ἐρμηνεύει τὸ εἶδος, ὡς ἂν εἴη, φησὶ, τροχὸς ἐν τροχῷ· τοῦτο δ' ἂν τις κατιδεῖν δυνηθεῖη, δύο κύκλους τῷ λόγῳ παραλαβῶν, καὶ τὸν ἕτερον τῷ 81.829 ἐτέρω σταυροειδῶς ἐνείρας· τὸ γὰρ τοιοῦτον σχῆμα, καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς κείμενον ἔδρα, τὴν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη κίνησιν ἐπιδέχεται, ἑξῶν, φημὶ, καὶ τὸ ἐσπέριον, τὸ τε βόρειον καὶ τὸ νότιον. Τοῦτο τοίνυν ὁ μακάριος προφήτης φησὶ, καθὼς ἂν εἴη τροχὸς ἐν τροχῷ, ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς· τὸ γὰρ τοιοῦτον σχῆμα οὐ δεῖται μεταστροφῆς· εἰς ἕκαστον γὰρ τῶν κλιμάτων ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἔδρας κινούμενον ῥαδίως ὀρμᾶ. Καὶ τοῦτο δὲ ὡσαύτως τὴν πανταχοῦ τοῦ Θεοῦ παρουσίαν σημαίνει, παχύτερον καὶ σωματικώτερον διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν τούτων θεωρηθέντων· "Καὶ ἴδον αὐτούς, καὶ ἰδοὺ οἱ νῶτοι αὐτῶν πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν." ιθ΄–κα΄. Καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ ζῶα, ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς γῆς, ἐξήροντο οἱ τροχοί. Οὗ ἂν ἦν ἡ νεφέλη, ἐκεῖ ὥρμα τὸ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι·

ἐπορεύοντο τὰ ζῶα, καὶ οἱ τροχοὶ ἤροντο σὺν αὐτοῖς, διότι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς. Ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἐπορεύοντο, καὶ ἐν τῷ ἐστάναι αὐτὰ εἰστήκεισαν, καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτὰ ἀπὸ τῆς γῆς ἐξήροντο σὺν αὐτοῖς, ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς. Τοῦτο σαφῶς ἡμᾶς ὁ μακάριος διδάσκει Παῦλος, τῶν ἀοράτων φύσεων καταλέγων τὰ τάγματα καὶ ταῖς ἄλλαις δυνάμεσι καὶ Θρόνους τινὰς συγκατατάττων. "Ἐν αὐτῷ γάρ, φησὶν, ἐκτίσθη τὰ πάντα· τουτέστι, ἐν τῷ Χριστῷ· εἴτε ὄρατὰ, εἴτε ἀόρατα, εἴτε Θρόνοι, εἴτε Ἐξουσίαι, εἴτε Ἄγγελοι, εἴτε Δυνάμεις· πάντα ἐν αὐτῷ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται." Οὐκοῦν καὶ οἱ Θρόνοι λογικόν ἐστι καὶ ἀσώματον σύστημα· διὸ καὶ ὁ προ φήτης λέγει, ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς, ὅθεν καὶ αὐτόματος ἦν κίνησις, καὶ ἐθελούσιος· οὔτε γὰρ ῥυμὸς τις καὶ ζυγὸς τοῖς ζώοις ἐπέκειτο· ἀλλ' ἠγγεῖτο μὲν ἢ νεφέλη, τὸ δὲ βίαιον ἐκείνο καὶ σφοδρὸν ἠκολούθει πνεῦμα. Τὸ θεῖον ὄχημα αὐτόμα τον ἔθει, τῶν μὲν ζῶων προηγουμένων, τῶν δὲ τροχῶν αὐτομάτως κινουμένων, καὶ ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη ἀμεταστρεπτῶν φερομένων. Οἱ γὰρ νῶτοι αὐτῶν, φησὶ, πλήρεις ὑπῆρχον ὀφθαλμῶν, τουτέστι, γνώσεως ἦσαν ἀνάπλευοι· τοῦτο δὲ καὶ ἡ τῶν Χερουβὶμ ἐρμηνεία δηλοῖ· εἰς γὰρ τὴν Ἑλλάδα φωνὴν μεταφερόμενον πλῆθος γνώσεως ἐρμηνεύει τὸ ὄνομα. κβ'–κε'. Καὶ ὁμοίωμα, φησὶν, ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν τῶν ζῶων ὡσεὶ στερέωμα, ὡς ὄρασις κρυπτάλλου φοβεροῦ, ἐκτεταμένου ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ὑπεράνωθεν. Καὶ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος αἱ πτέρυγες αὐτῶν ἐκτεταμέναι, περυσόμεναι ἑκατέρω πρὸς τὴν ἑκατέραν· ἐκάστῳ 81.832 δύο ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα τὴν φωνὴν τῶν πτερυγῶν αὐτῶν ἐν τῷ πτερύσσεσθαι αὐτὰ, ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, ὡς φωνὴν Θεοῦ Σαδαΐ· καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ, φωνὴν τοῦ λόγου, ὡς φωνὴν παρεμβολῆς, καὶ ἐν τῷ ἐστάναι αὐτὰ κατέπαυον αἱ πτέρυγες αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ὑπεράνωθεν τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν· ἐν τῷ ἐστάναι αὐτὰ ἀνίεντο αἱ πτέρυγες αὐτῶν. Πανταχοῦ ὁ θεῖος προφήτης τὸ ὁμοίωμα τίθησι, διδάσκων ἡμᾶς σκιαγραφίαν τινὰ τῶν θείων τεθεῶσθαι, καὶ οὐκ αὐτὴν τῶν ἀοράτων τὴν φύσιν· εἰρηκῶς γὰρ ἄνω τεθεωρηκῆναι διανοιχθέντας τοὺς οὐρανοὺς, νῦν ἐπάνω τῶν ζῶων ὡς ὁμοίωμα στερεώματος θεωρεῖ, καὶ τὰ ζῶα ὑποκείμενα, καὶ κινουόμενα τὰς πτέρυγας, οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἄνωθεν φερομένην φωνήν· ἐκείνη γὰρ πειθόμενα, καὶ ἐκίνουν ταύτας, καὶ πάλιν ἀκινήτους ἐφύλαττον. Διδάσκει δὲ ἡμᾶς καὶ τὸν ἐκείθεν φερόμενον κτύπον, νῦν μὲν πλήθει ὑδάτων ἀπεικάζων, νῦν δὲ φωνῆ παρεμβολῆς· καὶ τὸ τελευταῖον ἀπορήσας παραβολὴν ἐπήγαγεν, ὡς φωνὴν "Θεοῦ Σαδαΐ," ὅπερ Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος ἱκανοῦ ἠρμήνευσαν. Τί γὰρ, φησὶ, κάμνω ζητῶν εἰκόνας τοῦ πράγματος ἀξίας, καὶ μηδαμῶς εὐρίσκων; Ἀρκεῖ δεῖξαι τὸν ἐνεργοῦντα, καὶ δι' ἐκείνου παραδηλῶσαι τοῦ κτύπου τὸ μέγεθος· ἱκανὸς γὰρ ὢν καὶ παντοδύναμος ποιεῖ πάντα ῥαδίως, ὡς βούλεται. κζ'. Καὶ ὑπεράνω, φησὶ, τοῦ στερεώματος τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, ὡς ὄρασις λίθου σαπφείρου, ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτῷ. Καὶ τοῦτο δὲ τὸ εἶδος, τὸ βαθὺ καὶ ἀόρατον τῆς θείας αἰνιττεται φύσεως. "Νεφέλη γὰρ, φησὶ, καὶ γνόφος κύκλω αὐτοῦ." Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς προφήτης, "Ἔθετο, φησὶ, σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ." Τὸ δὲ σκότος, καὶ ἡ νεφέλη, καὶ ὁ γνόφος, τῆς θείας ἀορασίας ὑπάρχει δηλωτικά· τὸ γὰρ ἄκρατον ἐκείνο καὶ ἀπρόσιτον φῶς, ἡμῖν ἐστι σκότος, ἐνατενίζειν οὐ δυναμένοις διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀσθένειαν. Εἰ γὰρ τοῦ ἡλίου τὸν δίσκον τις ἀκριβῶς ἰδεῖν ἐθελήσας, ἐρείσειεν ἐκεῖ τὸ ὄμμα πλέον ἢ δεῖ, καὶ τὴν μετρίαν ἀπόλλυσι θεωρίαν, καὶ δρέπεται σκότος ἀπὸ φωτός, τί οὐκ ἂν τις πάθοι τοῦ θείου, καὶ ἀπρόσιτου κατατολμήσας φωτός; Καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματος, φησὶ, τοῦ θρόνου, ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἐπ' αὐτοῦ ἐπάνωθεν. (κζ', κη'). Καὶ ἴδον ὡς ὄρασιν ἠλέκτρον, ὡς ὄρασιν πυρὸς ἔσωθεν αὐτοῦ κύκλω, ἀπὸ 81.833 ὀράσεως ὀσφύος, καὶ ἕως ἐπάνω· καὶ ἴδον, καὶ ἀπὸ ὀράσεως ὀσφύος, καὶ ἕως κάτω· εἶδον ὡς ὄρασιν πυρὸς, καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ κύκλω. Ὡς ὄρασις τόξου, ὅτ' ἂν ἦ ἐν τῇ νεφέλῃ

ἐν ἡμέρᾳ ὑετοῦ, οὕτως ἡ ὄρασις τοῦ φέγγους κυ κλόθεν. Πανταχοῦ καὶ τὸ ὁμοίωμα, καὶ τὸ ὡς προστίθησι, διδάσκων ἡμᾶς μὴ μέχρι τούτου ἐστάναι, ἀλλ' εἶδεναι ὡς τῶν ὀπτάσεων ἐκάστη πρὸς τὴν χρεῖαν ἀρμόζεται. Τῷ μὲν γὰρ πατριάρχῃ Ἀβραάμ, ὡς ἄνθρωπος ἐπεφάνη τῶν ὄλων ὁ Δεσπότης, καὶ οὐδὲν αὐτῷ φοβερὸν ἔδειξεν, ἀγαθὰς μέλλων παρέχειν ἐπαγγελίας, καὶ αὐτῷ, καὶ δι' αὐτοῦ πάσῃ τῇ οἴκῳ μένη. Ἡ γὰρ τοῦ Ἰσαὰκ ὑπόσχεσις, καὶ τὴν κατὰ σάρκα τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ περιέχει γέννησιν· διὸ καὶ ἡ τῶν ἐθνῶν εὐλογία τῇ τοῦ Ἰσαὰκ ἐπαγγελία συνήφθη. "Ἐν τῷ σπέρματι γὰρ σου, φησὶν, εὐλογηθήσεται πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς." Ἦνίκα δὲ αὐτῷ τὴν τοῦ γένους δουλείαν προῦ λεγεν, οὐχ οὕτω χρηστὸς ἐπεφάνη, ἀλλὰ καὶ κλί βανον ἔδειξε καπνιζόμενον, καὶ λαμπάδας πυρὸς διερχομένας ἀναμέσον τῶν διχοτομημάτων. Οὕτω τὸν Ἰακώβ δειμαίνοντα τὸν Ἡσαῦ ψυχαγωγῆσαι θελήσας, ὡς ἄνθρωπος ἐπεφάνη. Τῷ δὲ Μωσῆ κατ' ἀρχὰς μὲν ἔδειξε τὰ φρικώδη, τὸ πῦρ ἐν τῇ βάτῳ, καὶ τὴν βάτον καιομένην, καὶ μὴ κατακαιομένην· μετὰ δὲ ταῦτα ἡμέρως προσδιαλέγεται, οὐδὲν ὑποδεικνὺς τῶν φρίκην ἐμποιεῖν δυναμένων. Καὶ τὸν Ἰσραὴλ δὲ φοβῆσαι θελήσας, καὶ τὴν οἰκείαν δύναμιν γνωρίσαι, τὸ ὄρος ἅπαν ὑποδείκνυσι καπνιζόμενον, καὶ βροντὰς κτυπούσας, καὶ σάλπιγγας ἠχούσας, καὶ γνόφον πο λὺν, καὶ ἀπαξαπλῶς οὕτως αὐτοὺς ἐξεδειμάτωσεν, ὡς ἰκετείαν τῷ προφήτῃ προσενεγκεῖν, μὴ τὸν Θεὸν αὐτοῖς προσδιαλέγεσθαι, ἀλλ' αὐτὸν τὰ θεῖα διαπορ θεμεύειν. Ταύτην τῶν ὀπτασιῶν τὴν διαφορὰν καὶ τῷ μεγάλῳ Ἠλία ὑπέδειξε· πρῶτον μὲν συσσεισμόν, εἶτα πῦρ, εἶτα πνεῦμα συντρίβον ὄρη, καὶ λεπτύνον πέτρας, καὶ μετὰ ταῦτα πνοὴν αὔρας λεπτῆς, καὶ ἐν αὐτῇ Κύριον· χαίρει γὰρ αὐτὸς ἀγαθότητι, καὶ μα κροθύμως καὶ ἠπίως βούλεται τὰ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους οἰκονομεῖν· ἡ δὲ πολλὴ ἀσέβεια καὶ παρανομία παρασκευάζει κἀκείνοις κεχρηῆσθαι. Διὸ ἐν ἐκείνοις οὐκ ἔφη εἶναι, ἀλλ' ἐν τῇ αὔρᾳ τῇ λεπτῇ· ἐπειδὴ οὐ τῆς αὐτοῦ γνώμης, ἀλλὰ τῆς τῶν ἀνθρώπων χρεῖας ἐκεῖνα· ἀγαθότης δὲ καὶ φιλανθρωπία τῆς αὐτοῦ φύσεως ἴδια. Ὅταν τοίνυν διαφόρους ὀπτασίας ἀκού σης Θεοῦ, μὴ πολύμορφον ὑπολάβῃς τὸ Θεῖον· ἀσώ ματον γὰρ καὶ ἀνείδεον παντελῶς, ἀπλοῦν τε καὶ ἀσύνθετον, καὶ ἀσχημάτιστον, ἀόρατόν τε καὶ ἀθέα τον, καὶ οὐδενὶ περιγραφόμενον ὄρω· δείκνυσι δὲ τὰς ὄψεις, πρὸς τὴν χρεῖαν ταύτας ἀνατυπῶν· καὶ 81.836 ἐνταῦθα τοίνυν ἔδειξε μὲν ἐκεῖνα τὰ φοβερά· ἔδειξε δὲ καὶ τὴν ἐσομένην πάντων ἀνθρώπων εὐεργεσίαν, τὴν τοῦ Θεοῦ φημι καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἔνσαρκον οἰκονομίαν. Διὰ τοῦτο τὸ μὲν εἶδος ἀνθρώπινον λέγει, τὰς δὲ φύσεις δύο· τὴν μὲν ἠλέκτρον, τὴν δὲ πυρὸς, καὶ τὴν μὲν φέρουσαν, τὴν δὲ φερομένην· ἡ γὰρ θεῖα φύσις τὴν ἀνθρωπεῖαν περιέκειτο· διὸ τὸ μὲν ἄνω λέγει τεθεῶσθαι ὡς εἶδος ἠλέκτρον· τὸ δὲ ἀπὸ ὀσφύος καὶ κάτω, ὡς εἶδος πυρός· τοῦ μὲν πυρὸς τὴν θεῖαν φύσιν αἰνιττομένου ("Ὁ γὰρ Θεός σου, φησὶ, πῦρ καταναλίσκον")· τοῦ δὲ ἠλέκτρον τὴν ἀνθρωπεῖαν. Τοιοῦτο γὰρ τὸ ἠλεκτρον, οἶονεὶ μικτόν τὸ εἶδος ἔχον, καὶ οὔτε χρυσῷ οὔτε ἀργύρῳ παρεοικὸς, ἀλλ' ὥσπερ ἐκατέρου κρᾶμα τυγχάνον. Τοιοῦτο δὲ καὶ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα· οὐ γὰρ μόνον ἐστὶ γῆ, οὐδὲ ὕδωρ αὐτὸ καθ' αὐτὸ, οὔτε πῦρ, οὔτε ἀήρ, ἀλλ' ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων συγκέκρται· μᾶλλον δὲ τοιαύτη τοῦ ἀνθρώπου ἢ φύσις, οὔτε ψυχὴ λογικὴ μόνον, οὔτε σῶμα θνητόν, ἀλλ' ἀμφοτέρω κατ' αὐτόν. Διὰ τοῦτο ὁ προφήτης ὄρα ἀπὸ ὀσφύος καὶ ἄνω, ὡς εἶδος ἠλέκτρον, ἀλλὰ καὶ ὡς ὄρασιν πυρὸς ἔσωθεν αὐτοῦ κύκλω. Καὶ γὰρ τὸ ἀνθρώπινον τοῦ Θεοῦ Λόγου φαιδρὸν, καὶ λαμπρὸν, καὶ ἔνδοξον, ἀθάνατόν τε καὶ ἄφθαρτον ὑπὸ τῆς ἐνοικουσίας ἐγένετο φύσεως· διὸ ἀρμοδίως ἔφη· "Καὶ ἴδον ὡς ὄρασιν ἠλέκτρον, ὡς ὄρασιν πυρὸς ἔσωθεν αὐτοῦ κύκλω, ἀπὸ ὀράσεως ὀσφύος, καὶ ἔως κάτω, ὡς ὄρασιν πυρός." Ἡ γὰρ θεῖα φύσις τὴν ἀνθρωπεῖαν ἔφερεν. "Καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ κύκλω. Ὡς ὄρασις τόξου, ὅταν ἦ ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέρᾳ ὑετοῦ, οὕτως ἡ ὄρασις τοῦ φέγγου, κυκλόθεν." Καὶ ταῦτα δὲ τῶν θείων δωρεῶν ὑπάρ χει σημαντικά· δίκην γὰρ αἴγλης ἐκεῖθεν ἐξιοῦσαι

τὸ τῶν ἀνθρώπων εὐεργετοῦσι γένος, τὸν ἐκεῖθεν ὑετὸν σημαίνουσαί τε καὶ ἐπιφέρουσαι. Οὕτως ἅπαντα διηγησάμενος ὁ προφήτης ἐπήγαγεν·

ΚΕΦΑΛ. Β΄.

α΄. Αὕτη ἡ ὄρασις ὁμοιώματος δόξης Κυρίου. Καὶ οὐκ εἶπεν, Αὕτη ἡ φύσις Κυρίου, οὐδὲ ἡ δόξα Κυρίου, ἀλλ' "ὄρασις ὁμοιώματος δόξης Κυρίου." Ὡς γὰρ ἠθέλησε, φησὶ, σχηματίσας τὴν ὄψιν, ἠξίωσέ με τῆς θεωρίας. "Καὶ ἴδον, καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσω πόν μου." Καὶ μάλα εἰκότως· εἰ γὰρ τὰ Σεραφίμ ὑμνοῦντα συγκαλύπτει τὰ πρόσωπα, τί οὐκ ἂν ἔπαθεν ἄνθρωπος σῶμα θνητὸν περικείμενος, καὶ ὀπτασίας ἀληθοῦς ἐν θεωρίᾳ γενόμενος; Ἄλλ' ἐκβάλλει τὸ δέος ὁ φιλάνθρωπος Δεσπότης. "Ἦκουσα γὰρ, φησὶ, λα 81.837 λούντος πρὸς με, καὶ εἶπε πρὸς με· Υἱὲ ἀνθρώπου, 81.837 στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου, καὶ λαλήσω πρὸς σέ." Υἱὸν δὲ ἀνθρώπου προσαγορεύει, μονονουχὶ λέγων, Μὴ ἐπιλάθου τῆς φύσεως τῆς ὑπὲρ τὴν σὴν φύσιν θεωρίας ἀξιωθεῖς, ἀλλὰ γνῶθι σαυτὸν· μήτε μὲν ἐπιμείνης τῇ ἀμετρίᾳ τοῦ δέους, ἐμοῦ σοι παρεγ γυῶντος θαρρῆναι, ἀλλ' ἐστὼς ἄκουε τῶν παρ' ἐμοῦ λεγομένων, μὴ περιτρεπόμενος, ἀλλὰ τῇ στάσει ση μαίνων τὸ βέβαιον. Καὶ οὐ μόνον ταῦτα ὁ ἀγαθὸς ἔλεγε Δεσπότης, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐξήρει τὸν φόβον. β΄. Ἦλθε γὰρ, φησὶν, ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα, καὶ ἂν ἐλάβέ με, καὶ ἐξήρῃ με, καὶ ἔστησέ με ἐπὶ τοὺς πόδας μου, καὶ ἤκουον αὐτοῦ λαλοῦντος πρὸς με. Θεία γὰρ τις ἐνέργεια ἀψαμένη μου συνέσφιγγέ με τῷ φόβῳ διαλυθέντα, καὶ στήναι, καὶ ἀκοῦσαι τῶν φερομένων παρεσκεύασε λόγων. γ΄. Καὶ εἶπε πρὸς με· Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐξαπο στελῶ ἐγὼ σε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, τοὺς παραπικραίνοντάς με, οἵτινες παρεπύκρναν με αὐτοῖ, καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἠθέτησαν ἐν ἐμοὶ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Τίς ἂν λόγῳ με τρήσειε τὴν θεϊαν φιλανθρωπίαν; ποῖος δ' ἂν ἐξίκοιτο νοῦς τοῦ πελάγου τῆς ἀγαθότητος; Μετὰ τὰς μυ ρίας ἀσεβείας καὶ παρανομίας οὐκ ἀπαγορεύει τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ κατηγορεῖ μὲν καὶ αὐτῶν, καὶ τῶν πατέρων, ὡς ἀθετησάντων, καὶ παραβεβηκότων τὰς συγκεκριμένας συνθήκας, καὶ μέχρι καὶ τῆμερον τῇ πονηρίᾳ προσμεινάντων· ἀνακαλεῖται δὲ, καὶ πρὸς ὑγίειαν τοὺς ἀνήκεστα νοσοῦντας καλεῖ, καὶ ταῦτα εἰδῶς αὐτῶν τὸ δυσπειθές καὶ δυσήκοον· διὸ καὶ ἐπάγει· δ΄. Καὶ υἱοὶ σκληροπρόσωποι, καὶ θρασυκάρδιοι, πρὸς οὓς ἀποστελῶ σε ἐγὼ πρὸς αὐ τοὺς. Τουτέστιν ἰταμοὶ, ἐρυθριᾶν οὐκ εἰδότες, μα λάττεσθαι οὐκ ἐθέλοντες· οὔτε συμβουλευτικοῖς πειθόμενοι λόγοις, οὔτε τῇ τῶν τιμωριῶν ἀνάγκῃ μεταβαλλόμενοι. "Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος." Τὸ δὲ Ἄδωναϊ καὶ αὐτὸ τὸ Κύριος σημαίνει· ἔχει δὲ καὶ σμικρὰν τινα ἐτέραν ἔμφασιν· Τάδε λέγει, φησὶ, Κύριος, ὁ Κύριός μου. ε΄. Ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν, ἢ πτοηθῶσι, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστὶ, καὶ γινώσκονται ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Τὸ, ἔὰν ἄρα, οὐκ ἀγνοίας ὑπάρχει σημαντικόν. Οὐδὲν γὰρ ἀγνοεῖ τῶν μελλόντων ὁ γινώσκων τὰ πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν· διὸ καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ βῶα πρὸς αὐτὸν, "Σὺ ἔγνωσ τὴν καθέδραν μου, καὶ τὴν ἔγερσίν μου, 81.840 σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισμούς μου ἀπὸ μακροῦ θεν τὴν τρίβον μου, καὶ τὴν σχοῖνόν μου σὺ ἐξιχνία σας, καὶ πάσας τὰς ὁδοὺς μου προΐδες· ἰδοὺ, Κύριε, σὺ ἔγνωσ πάντα τὰ ἔσχατα καὶ ἀρχαῖα." Εἰδῶς τοίνυν ἀκριβῶς αὐτῶν τὸ ἀνένδοτον, τίθησι τὸ ἔὰν ἄρα, τὸ τῆς γνώμης αὐθαίρετον διὰ τούτων διδάσκων, ὅτι ἐν δέχεται αὐτοὺς μεταβληθῆναι ἐὰν ἐθελήσωσι· τοιοῦ τόν ἐστὶ καὶ τὸ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ εἰρημένον ἐκ προσ ὤπου τοῦ πατρός· Ἀποστελῶ τὸν υἱόν μου πρὸς τοὺς γεωργοὺς, ἴσως ἐντραπήσονται τοῦτον·" οὐδὲ γὰρ ἐκεῖ ἀμφιβολίας τὸ ἴσως· ἦδει γὰρ ὡς οὐκ ἐντραπήσονται· τὰ δὲ ἀρμόττοντα τῇ ἑαυτοῦ δικαιο σύνη ποιεῖ. Ἴνα γὰρ μή τις αὐτοῦ τὴν πρόγνωσιν αἰτίαν ὑπολάβῃ τῆς τῶν πραγμάτων ἐκβάσεως, ἀναγκαιῶς τὰ τῆς ἀμφιβολίας τίθησι ῥήματα, δει κνὺς τῆς γνώμης τὸ αὐτεξούσιον, καὶ ἀπολογίαν ἑαυτῷ φυλάττων ἐν τῇ τῆς κρίσεως ἡμέρᾳ. Τούτου χάριν καὶ προειδῶς τὸ

δυσπειθές και ἀνήκοον, πᾶ σαν κινεῖ μηχανὴν εἰς τὴν ἐκ πονηρίας μεταβολὴν. Διὸ και διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου βοᾷ· "Τί ἔτι ποιήσω τῷ ἀμπελώνι μου τούτῳ, και οὐκ ἐποίησα;" και διὰ Ὡσηὲ πάλιν· "Τί σοι ποιήσω, Ἐφραΐμ; τί σοι ποιήσω, Ἰούδα;" Ἀλλ' ὅμως και ἀνήκεστα νοσοῦντας εἰδὼς προσφέρει τὰ φάρμακα, ἵνα ἐν τῇ τῆς κρίσεως ἡμέρᾳ ἀναντιρρήτως τὴν ἐκ φερομένην κατ' αὐτῶν οἱ ἀπειθοῦντες δέξωνται ψῆφον, τῶν θείων εὐεργεσιῶν εἰς μέσον προσφερομένων. Οὗ χάριν και ὁ μακάριος Δαβὶδ βοᾷ· "Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου, και νικήσης ἐν τῷ κρίνεσθαί σε;" παρεξεταζομένη γὰρ ἡ ἡμετέρα παρανομία ταῖς θείαις εὐεργεσίαις ἐνδίκως ἡμᾶς ὑποβάλλει ταῖς τιμωρίαις· αὐτὸς δὲ ὁ δίκαιος κριτὴς, και παρ' αὐτῶν τῶν κολαζομένων δέχεται τὴν νικῶσαν, ὡς πᾶν εἶδος φιλανθρωπίας παραστήσας, και μηδένα πόρον ἀκίνητον εὐεργεσίας καταλιπών. Τὸ τοίνυν, "Ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν," οὐ Θεοῦ σημαίνει τὴν ἄγνοιαν, ἀλλ' ἐκείνοις χῶραν δίδωσι μεταμελείας· ἐπεὶ και τοῦ Φαραῶ τὴν ἀπειθειαν εἰδὼς ὁ Θεὸς, "Οἶδα γὰρ, φησὶν, ἐγώ, ὅτι οὐ προήσεται ὑμᾶς Φαραῶ, εἰ μὴ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, και ἐν βραχίονι ὑψηλῷ," μακροθυμῶν διετελέσεν. Εἰ γὰρ ἀπὸ τῆς προγνώσεως τὰς τιμωρίας ἐπῆγεν ὁ Δεσπότης, πόθεν ἂν ἐγνώσθη τοῦ Θεοῦ τὸ δίκαιον τοῖς οὐχ ὀρώσι τὸ τῆς προγνώσεως τέλος; διὰ τοῦτο ἀναμένει τὸ τέλος, και τήνικαυτα τὴν τιμωρίαν ἐπάγει. Καμὲ τοίνυν, φησὶν, ὦ προφήτα, και τὰ παρ' ἐμοῦ τοῖς ὁμοφυεσί διαπόρθμευσον, ἵνα αὐτοῖς γένη πρόξενος ὠφελείας, και μάθωσιν ὅτι προφήτης εἶσὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν τῶν θείων λόγων διάκονος. ζ'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ φοβηθῆς αὐτοὺς, μηδὲ ἐκστῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, διότι 81.841 παροιστρήσουσι, και ἐπισυστήσονται ἐπὶ σὲ κύκλῳ, και ἐν μέσῳ σκορπίων σὺ κατοικεῖς· τοὺς λόγους αὐτῶν μὴ φοβηθῆς, και ἀπὸ προσώπου αὐτῶν σὺ μὴ ἐκστῆς, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. Ἀρκοῦσα εἰς καταφρόνησιν ἀφορμὴ ἡ τῶν ἐπιβουλεύειν ἐπιχειρούντων πονηρία· παράνομοι γὰρ εἰσι, και τῆς θείας ἔρημοι βοήθειας· οὐ δεῖ τοίνυν, φησὶ, τοὺς τοιοῦτους δεδιέναι, κἂν δίκην σκορπίων ἄττωσι, κἂν θρασεῖς προσφέρωσι λόγους, κἂν μετὰ πολλῆς λύττης ἐπιφέρωνται και μανίας· τοῦτο γὰρ διὰ τοῦ παροιστρήσουσι ἠνίξατο, ἐκ μεταφορᾶς τῶν βοῶν, οὓς ὁ οἶστρος νεμομένους ἐλαύνει, και φέρεσθαι κατὰ κρημνῶν ἀναγκάζει πολὺ λάκις· μυίας δὲ ἐστὶν εἶδος, κέντρον παντὸς σφοδρότερον τοὺς βόας ἐλαύνον. Οὕτω τοίνυν τὴν μανίαν τροπικῶς προσηγόρευσεν. ζ'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, λαλήσεις τοὺς λόγους μου πρὸς αὐτοὺς, ἔὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν, ὅτι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. Πάλιν τὴν ἀμφιβολίαν προστέθεικε, τὴν μεταμέλειαν μηχανώμενος· εἰκὸς γὰρ, αὐτοὺς, φησὶ, τῇ τῆς τιμωρίας ἀπειλῇ πτοηθῆναι, και δεῖσαι τῆς ἀπειλῆς τὸ τέλος, ἐπειδὴ τοῖς χρηστοτέροις εἴκειν οὐκ ἐθέλουσι λόγοις. η'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, ἄκουε τοῦ λαλοῦντος πρὸς σὲ, και μὴ γίνου παραπικραίνων, καθὼς ὁ οἶκος ὁ παραπικραίνων· χάνε τὸ στόμα σου, και κατάφαγε ἃ ἐγὼ δίδωμί σοι. Μὴ ἀντείπης, φησὶ, τοῖς ὑπ' ἐμοῦ σοι κελευομένοις· μηδὲ ζηλώσης τοὺς ἀντιλέγοντας, ἀλλὰ τὰ προσταττόμενα πλήρου. θ', ι'. Καὶ ἴδον, και ἴδου χεὶρ ἐκτεταμένη πρὸς με, και ἐν αὐτῇ κεφαλὴ βιβλίου. Καὶ ἀνείλησεν αὐτὴν ἐνώπιόν μου, και ἐν αὐτῇ ἦν γεγραμμένα τὰ ὀπισθεν και τὰ ἔμπροσθεν, και ἐγγράπτο εἰς αὐτὴν θρῆνος, και μέλος, και οὐαί.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

α'. Καὶ εἶπε πρὸς με· Υἱὲ ἀνθρώπου, κατὰ φαγε τὴν κεφαλίδα ταύτην, και πορεύθητι, και λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Εἰκότως ἔφη ἄνω, "Ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν" φρίκης γὰρ μεστὰ τὰ τῷ προφήτῃ προσφερόμενα, "θρῆνος, και μέλος, και οὐαί," ὅλη τῇ κεφαλίδι ἐγγεγραμμένα, ἔνδοθεν τε και ἔξωθεν. Κεφαλίδα δὲ καλεῖ τὰ εἰλητὰ βιβλία. Οὕτω γὰρ οἱ πάλαι τὴν τῶν συγγραμμάτων ἐφύλαττον μνήμην. Ἰουδαῖοι δὲ και μέχρι τοῦ παρόντος ἐν τοιοῦτοις εἰλήμασι τὰς θείας ἔχουσι

Γραφάς. β', γ'. Καὶ διήνοιξε τὸ στόμα μου, καὶ ἐψῶ μισέ με τὴν κεφαλίδα ταύτην. Καὶ εἶπε πρὸς με, γιὰ ἀνθρώπου, τὸ στόμα σου φάγεται, καὶ ἡ 81.844 κοιλία σου πλησθήσεται τῆς κεφαλίδος ταύτης τῆς δεδομένης εἰς σέ· καὶ ἔφαγον αὐτήν, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ στόματί μου, ὡς μέλι γλυκάζον. "Ὡς γλυκέα," φησὶν ὁ θεῖος Δαβίδ, "τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου· ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου." Γλυκὺς δὲ, καὶ λίαν ἡδύς, καὶ τῶν ἀμαρτημάτων ὁ θρῆνος· "Ἀθυμία γὰρ, φησὶ, κατέσχε με ἀπὸ ἀμαρ τωλῶν τῶν ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου·" καὶ, "Ἴδον ἀσυνετοῦντας καὶ ἐξετηκόμην, ὅτι τὰ λόγια σου οὐκ ἐφυλάξαντο." Καὶ ὁ τούτου δὲ υἱὸς παραινεῖ λέγων· "Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους, ἢ πορευθῆναι εἰς οἶκον γέλωτος." Οὕτως ἐγένετο τῷ προφήτῃ μέλιτι ἐμφορῆς τῆς κεφαλίδος ἢ βρῶ σις, οὐδὲν μὲν ἐχούσης τερπνὸν ἢ θυμῆρες, θρῆνον δὲ, καὶ μέλος, καὶ οὐαί. Μηδεὶς δὲ αἰσθητὴν καὶ σωματικὴν ὑπολάβῃ τῆς κεφαλίδος τὴν βρῶσιν. Ὡσπερ γὰρ ἐκείνην τὴν θεωρίαν πνευματικῶς ἐθεάσατο, οὕτως καὶ ταύτης πνευματικῶς μεταλαμβάνει τῆς γεύσεως. δ'-ζ'. Καὶ εἶπε πρὸς με· γιὰ ἀνθρώπου, βιάδιζε, εἴσελθε εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ λάλησον τοὺς λόγους μου πρὸς αὐτούς. Διότι οὐ πρὸς λαὸν βαθύχειλον ἢ βαρύγλωσσον σὺ ἐξαποστέλλῃ, ἀλλὰ πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ. Οὐδὲ πρὸς λαοὺς πολλοὺς ἄλλοφώνους ἢ ἄλ λογλώσσους, οὐδὲ στιβαροὺς τῇ γλώσσει ὄντας, ὧν οὐχὶ ἀκούσῃ τοὺς λόγους. Ἐνταῦθα σαφῶς δείκνυσι τῶν ἀποστολικῶν πόνων καὶ προφητικῶν τὸ διάφορον. Οἱ μὲν γὰρ ἐνὸς ἔθνους τὴν ἐπιμέλειαν ἐπιστεύθησαν, ἐξ αὐτῶν ὁρμώμενοι, καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν ἔχοντες· οἱ δὲ τὴν οἰκουμένην ἐνεχειρίσθησαν, καὶ ἅπαντα τὰ ἔθνη, κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου φωνήν· "Πορευθέντες γὰρ, φησὶ, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, οἱ μυρίας εἶχον καὶ διαφόρους γλώττας, ἦθη δὲ ποικίλα, καὶ νόμους ἐναντίους· ἀλλ' ὅμως οἱ τὰ πολλὰ ἔθνη, καὶ τὰς διαφόρους γλώττας, καὶ τοὺς ποικίλους τρόπους, καὶ τοὺς παντοδαποὺς ἐγχειρισθέντες νόμους, τὴν οἰκουμένην ἐπὶ τὸ κρεῖττον μετέβαλον· οἱ δὲ τὸν δυσήνιον ἐκεῖνον ἐγχειρισθέντες λαὸν, πολὺν μὲν ὑπέμειναν τὸν πόνον, οὐκ ἀξιόους δὲ τῶν πόνων ἐδρέψαντο τοὺς καρπούς· αἰτία δὲ οὐχ ἡ τῶν γεωργῶν ῥαθυμία, ἀλλὰ τῶν γεωργουμένων ἢ δυστροπία. Οὐ χάριν καὶ αὐτὸς ὁ Δεσπότης φησὶν· Εἰ καὶ πρὸς τοιοῦτους ἐξαπέστειλά σε, οὗτοι ἂν εἰσήκουσάν σου. (ζ'.) Ὁ δὲ οἶκος Ἰσραὴλ οὐ μὴ θελήσουσιν ἀκοῦσαί σου, διότι οὐ βούλονται εἰσακοῦναι μου· ὅτι πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ φιλόνοικοί εἰσι, καὶ σκληροκάριοι. Διὰ δὲ τούτων ἔδειξε, τῶν μὲν ἔθνων τὸ εὐπειθές, τοῦ δὲ Ἰσραὴλ τὸ δυσήκοον· ἡρμήνευσε δὲ καὶ τὸ, "Ἐὰν 81.845 ἄρα ἀκούσωσι," σαφῶς διδάξας, ὡς οὐκ ἀγνοεῖ, ἀλλ' ἀκριβῶς οἶδεν αὐτῶν τὴν ἀπειθειαν· σημαίνει δὲ κατὰ ταυτὸν, ὡς ἀπὸ γνώμης, ἀλλ' οὐκ ἐκ φύσεως αὕτη· "Ὁ γὰρ οἶκος, φησὶν, Ἰσραὴλ οὐ μὴ θελήσουσιν ἀκοῦσαί σου, διότι οὐ βούλονται εἰσακοῦναι μου·" ἀντὶ τοῦ, Μὴ ἀλγήσης παρακουόμενος· ἐμοὶ γὰρ ἀντιλέγοντες τοῖς ὑπὸ σοῦ προσφερομένοις ἀντιπίπτουσι λόγοις· αἰτία δὲ τῆς ἀντιλογίας ἢ φιλόνοικος γνώμη, καὶ ἡ τῆς καρδίας ἀντιτυπία, καὶ τοῦ φρονήματος ἢ θρασύτης· ἀλλὰ μὴ δείσης πρὸς τοιοῦτους ἀποστελλόμενος. ἡ', θ'. Ἴδου γὰρ δέδωκα τὸ πρόσωπόν σου δυνατὸν κατέναντι τῶν προσώπων αὐτῶν, καὶ τὸ νεῖκός σου κατισχύσω κατέναντι τοῦ νείκου αὐτῶν. Καὶ ἔσται διαπαντὸς, κραταιότερον πέτρας δέδωκα τὸ πρόσωπόν σου, μὴ φοβηθῆς ἀπ' αὐτῶν, μηδὲ πτοηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, διότι οἶκος παραπικραίνων ἔστί. Εἰδὼς, φησὶν, αὐτῶν τὴν πονηρίαν τῆς γνώμης, πάντα φόβον ἐκ τῆς διανοίας ἐξόρισον· δώσω γὰρ σοι ἰσχὴν ἀναλογοῦσαν τῇ ἐκείνων ἀντιλογίᾳ, καὶ σύμμετρον τῷ πόνῳ παρέξω τὴν δύναμιν, καὶ πάσης πέτρας κραταιότερόν σου καταστήσω τὸ μέτωπόν σου, ἵνα μήτε παροινούμενος, μήτε τυπτόμενος, μήτε ἄλλο τι τῶν δεινῶν ὑπομένων, φύγῃς τὴν τοῦ λόγου διακονίαν, καὶ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν καταλίπῃς. ι', ια'. Καὶ εἶπε πρὸς με, γιὰ ἀνθρώπου, πάντας τοὺς λόγους, οὓς λελάληκα μετὰ σοῦ, λάβε εἰς τὴν καρδίαν σου, καὶ τοῖς ὠσὶ σου ἄκουε. Καὶ βιάδιζε, εἴσελθε εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου,

καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν, ἐὰν ἄρα ἐνδῶσιν. Μηδὲν, φησὶν, οἰκεῖον φθέγγῃ διαλεγόμενος πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ τοῖς ἐμοῖς διακό νησον λόγοις, καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ σοι κελεύόμενα πρόσ φερε· εἰκὸς γὰρ αὐτούς τοὺς σοὺς αἰδεσθῆναι πόνους, καὶ τὰς ἐμὰς ἀπειλὰς φοβηθῆναι. Ἡ δὲ ἀμφιβολία πάλιν, ὡς ἔφην, οὐ τὴν ἄγνοιαν σημαίνει, ἀλλὰ τοῦ αὐτεξουσίου τὴν ὀρμὴν δι εγείρει. ιβ'. Καὶ ἔλαβέ με Πνεῦμα, καὶ ἤκουσα κατ ὀπισθὲν μου φωνὴν σεισμοῦ μεγάλου, Εὐλογία μένη ἢ δόξα Κυρίου ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Ταύτας γὰρ, φησὶ, δεξάμενος τὰς ἐντολὰς, κατηπει γόμην τὴν διακονίαν πληροῦν, καὶ οὐδὲ τοῖς ποσὶ κεχρησθαι συνεχωρούμην, ἀλλ' ὑπὸ θείας συνεργείας πρὸς οὓς ἀπεστάλην μετεφερόμην. Ἀναγ καίως δὲ καὶ τοῦ σεισμοῦ τὴν αἴσθησιν δέχεται, ἵνα τῷ φόβῳ νυττόμενος τὴν διακονίαν πληρώσῃ. Λέγει δὲ καὶ τὴν ὑμνωδίαν, ἣν ἀνέπεμψεν αἰσθόμενος τοῦ σεισμοῦ· "Εὐλογημένη ἢ δόξα Κυρίου ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ." Τοῦτο δὲ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ διδαχθεὶς 81.848 ἔφη· τῷ γὰρ μακαρίῳ Μωσῆ γνωστῶς ἰδεῖν αἰτήσαντι τὸν Θεόν, ἔφη, "Οὐδεὶς ὄψεται τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ζήσεται." Εἶτα ἐπάγει· "Ἴδου τόπος παρ' ἐμοί, καὶ θήσω σε εἰς ὀπὴν τῆς πέτρας, καὶ σκε πάσω σε τῇ χειρὶ μου, καὶ ὄψῃ τὰ ὀπίσθιά μου, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐ μὴ ἴδῃς." Οὐκ ἐπειδὴ εἰς πρόσωπον καὶ ὀπίσθια τὸ Θεῖον διήρηται· ἀλλὰ διὰ μὲν τοῦ προσώπου τῆς θείας νοουμένης οὐσίας, διὰ δὲ τῶν ὀπισθίων, τῶν οἰκονομιῶν καὶ εὐεργεσιῶν, αἱ περὶ ἡμᾶς πολλαὶ γίνονται, καὶ παντοδαπαί. Τόπον τοίνυν αὐτοῦ καλεῖ τὴν ἀγαθότητα, δι' ἣν ἀχώρητος ὢν τῇ φύσει, ὡς δυνατόν τοῖς ἀξίοις, γίνεται χωρητός. ιγ'. Καὶ ἴδον φωνὴν τῶν πτερυγῶν τῶν ζῶων πτερουσομένων ἑκατέραν πρὸς τὴν ἑκατέραν, καὶ φωνὴ τῶν τροχῶν ἐχομένη αὐτῶν, καὶ φωνὴ τοῦ σεισμοῦ μεγάλη. Τούτων γὰρ πρὸς με εἶρη μένων, ἐκινεῖτο μὲν τὰ ζῶα ταῖς πτέρυξι χρώμενα, ἐπηκολούθουν δὲ οἱ τροχοί· σεισμός δὲ μέγιστος τούτων κινουμένων ἀπετελεῖτο· πολὺς γὰρ ἦν ὁ κτύπος ὁ πανταχόθεν φερόμενος. ιδ'. Καὶ τὸ Πνεῦμα ἐξῆρέ με, καὶ ἔλαβέ με, καὶ ἐπορεύθην μετέωρος ἐν ὀρμῇ τοῦ Πνεύματος τός μου. Ἡ γὰρ τοῦ θείου Πνεύματος χάρις ἐν ἐμοὶ γενομένη μέσον οὐρανοῦ καὶ γῆς, οἶόν τινα ὑπόπτερον, διατέμνειν παρεσκευάζε τὸν ἀέρα. "Καὶ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ κραταιά." Πάλιν αὐτὴν σημαίνει τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος. ιε'. Καὶ εἰσηλθὼν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μετέωρος· τουτέστιν, οὐ βαδίζων, ἀλλὰ δι' ἀέρος φερόμενος. "Καὶ περιῆλθον τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Χοβάρ, τοὺς ὄντας ἐκεῖ, καὶ ἐκάθισα ἐκεῖ ἑπτὰ ἡμέρας ἀναστρεφόμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν." Καταλαβὼν γὰρ, φησὶν, οὓς προσετάχθην, ἡμέρας ἑπτὰ σιγῶν διετέλεσα, ἀναμένων τὴν θείαν ἐνέργειαν. ις', ιζ'. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας λόγος Κυρίου πρὸς με λέγων, γιὲ ἀνθρώπου, σκοπὸν δέδωκά σε ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον, καὶ διαπει λήσῃ αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ. Τύπον ἔπεχε, φησὶ, κατασκόπου, ὃν ἐπὶ γεωλόφου τινὸς ἰστάσιν οἱ ἄνθρωποι, προμηνύειν αὐτοῖς τὰς ἐσομένας τῶν βαρβάρων ἐφόδους κελεύοντες. Καὶ σὺ τοίνυν οἶον ἐπίτινος σκοπιᾶς καὶ περιωπῆς τῆς προφητείας ἐστὼς, ἃ προορᾶς τῷ λαῷ προαγόρευε, καὶ τοὺς ἐμοὺς αὐτοῖς διαπόρθμευε λόγους. ιη'. Ἐν τῷ λέγειν με τῷ ἀνόμῳ, θανάτῳ θανατωθήσῃ, καὶ ἐὰν μὴ διαστείλῃ αὐτῷ, μηδὲ λαλήσῃς τοῦ διαστείλασθαι τῷ ἀνόμῳ, τοῦ ἀπο 81.849 στρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ, τοῦ ζῆσαι αὐτὸν, ὁ ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρός σου ἐκζητήσῃ. Φοβερὰ καὶ φρίκης γέμουσα ἢ ἀπειλή, καὶ ἰκανὴ δεδίξασθαι καὶ τοὺς ἄγαν λιθίνους· ἄρρητος δὲ καὶ ἢ διὰ τῆς ἀπειλῆς προφανομένη ἀγαθότης· ἀπειλεῖ γὰρ τῷ δικαίῳ τῶν εὐθυνῶν τὴν εἰσπραξίν, εἰ μὴ σημήνῃ τῷ ἀνόμῳ τοῦ θανάτου τὴν ἀπειλήν, καὶ διδάξειε, τί μὲν ζωῆς αἴτιον, τί δὲ θανάτου πρόξενον; Οὕτω ποθεῖ τῶν ἀπάντων ὁ ποιητὴς καὶ Δεσπότης τὴν τῶν ἀμαρτωλῶν μεταμέλειαν, ὅτι κἂν ἅπασάν τις συλλέξῃ τὴν ἀρετὴν, ἀμελεῖ δὲ τῶν ἐγκεχειρισμένων ψυχῶν, οὐδὲν ἐκ τῶν οἰκείων κατορθωμάτων ὠφελήθησεται, δίκας δὲ ὑπὲρ τῆς περὶ ἐκείνας

εἰσπραττόμενος ἀμελείας. Ἐπειδὴ δὲ εἰκὸς τὸν μὲν πᾶν εἶδος θεραπείας προσ φέρειν, τοὺς δὲ ἀνηκέστως νοσεῖν, καὶ τὴν προσ φερομένην μὴ προσδέχεσθαι ἰατρειάν, ἀναγκαίως ἐπιφέρει· ἰθ'. Καὶ σὺ ἐὰν διαστείλῃ τῷ ἀνόμῳ, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, ὁ ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ σὺ τὴν ψυχὴν σου ῥύσῃ. Ἀθῶος, φησὶν, ἔση τὰ προσήκοντα ποιῶν, καὶ τὰ παρὰ σαυτοῦ συνεισφέρων· κἂν γὰρ ἡ ἐκείνου νόσος ἀνίατος διαμείνῃ, αὐτὸς μόνος τίσει τῆς ἀπειθείας τὴν τιμωρίαν. Προσῆκει δὲ συνιδεῖν, ὅτι τὸν ἄνομον καὶ ἀνωτέρω κἀνταῦθα τιμωρηθήσεσθαι ἔφη τῇ παρανομίᾳ προσμένοντα· ἐὰν τε ἔχη τὸν διαστέλλοντα, τουτέστι τὸν διδάσκοντα, ἐὰν τε καὶ μή· ἀρκεῖ γὰρ ἡ φύσις εἰς τὴν τοῦ πρακτέου διάκρισιν· ἐκ περιουσίας δὲ ἡ διδασκαλία προσφέρεται, τῆς θείας ἀγαθότητος πάντα πόρον εἰς τὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν μηχανωμένης. κ'. Καὶ ἐν τῷ ἀποστρέφειν δίκαιον ἀπὸ τῶν δικαιοσυνῶν αὐτοῦ, καὶ ποιήσει παράπτωμα, καὶ δώσω τὴν βάσανον εἰς πρόσωπον αὐτοῦ· αὐτὸς ἀποθανεῖται, ὅτι οὐ διεστείλω αὐτῷ· ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ ἀποθανεῖται, διότι οὐ μὴ μνησθῶσιν αὐτῷ αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ, ἃς ἐποίησεν, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς σου ἐκζητήσω. Οὐχ ἀπλῶς εἶπεν, Ἐὰν ἀμάρτη ὁ δίκαιος, ἀλλ', Ἐὰν ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῶν δικαιοσυνῶν αὐτοῦ, καὶ ποιήσῃ παράπτωμα, τουτέστιν, ἐὰν τὴν εὐθεϊαν ὁδὸν ἦν ὠδευσεν καταλίπη, καὶ ἐπὶ τὴν ἑτέραν τραπή. Ἐπεὶ καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ ἡμαρτε, καὶ μέγιστα ἀμαρτήματα ἐπλημμέλησεν· ἀλλ' οὐ κατέλιπεν ἦν ὠδευεν ὁδὸν, ἀλλὰ προσπταίσας καὶ πεσὼν ἀνέστη, καὶ τῆς αὐτῆς ἐχόμενος διετέλεσε πορείας. Ἐὰν τοίνυν, φησὶ, καταλιπὼν δίκαιος τὴν οἰκείαν ὁδὸν, τὴν ἐναντίαν ἀσπάσεται, σὺ δὲ τοῦτο γνοὺς μὴ διελέγξης τὴν ἀτοπίαν, μηδὲ εἰς τὴν προτέραν σπουδάσης ἐπαναγαγεῖν ὁδὸν, ἐκεῖνος μὲν ἄξιον εὐρήσει τῆς δευτέρας ὁδοῦ τὸ τέλος, πάντα τὸν πρότερον ἀπολέσας πόνον· εἰς ἑτέραν γὰρ ἦλθεν 81.852 ὁδὸν, ἐναντία δὲ τὰ τέλη, καὶ ταῖς ὁδοῖς πρόσφορα· τῆς μὲν γὰρ τέλος ζωῆ, τῆς δὲ θάνατος· οὐκοῦν ἀναγκαίως ἀπολέσει τῶν προτέρων πόνων τὸ κέρδος, πεσὼν εἰς τὸ τῆς πονηρᾶς ὁδοῦ τέλος· τὴν δὲ ἀπολωλυῖαν ἐκείνου ζωὴν ἐκ τῆς σῆς ἐκζητήσω χειρὸς, καὶ δίκας σὲ εἰσπράξομαι τῆς ἀμελείας. κβ'. Ἐὰν δὲ σὺ διαστείλῃ τῷ δικαίῳ τοῦ μὴ ἀμαρτεῖν, καὶ αὐτὸς μὴ ἀμάρτη, ὁ δίκαιος ζωὴ ζήσεται, ὅτι διεστείλω αὐτῷ, καὶ σὺ τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν ῥύσῃ. Διπλὴν γὰρ ἐργάζῃ ζωὴν, καὶ σαυτῷ, καὶ ἐκείνῳ. Ὁ μὲν γὰρ διὰ τῶν σῶν εἰσηγήσεων τῆς ἀπωλείας διαφεύγει τὸ βάραθρον, καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς δικαίας ἄξιον εὐρίσκει τὸ τέλος· σὺ δὲ τῶν εὐθυνῶν ἀπαλλαγῆσαι, καὶ τὸν μέγιστον διαφύξῃ κίνδυνον, τῆς τοῦ πέλας ἐπιμελούμενος σωτηρίας. Ἀπόχρη δὲ ταῦτα καὶ ἡμᾶς εἰς σπουδὴν διεγειραῖ, καὶ παρασκευάσαι πᾶσαν ποιήσασθαι τῶν ἀδελφῶν ἐπιμέλειαν, καὶ μὴ λῆξαι πάντα καὶ λέγοντας πρὸς τὴν τούτων ὠφέλειαν καὶ πράττοντας, ἵνα καὶ τὴν ἠπειλημένην φύγωμεν τιμωρίαν, καὶ τῆς ἐπηγγελμένης τύχωμεν σωτηρίας, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. ΤΟΜΟΣ Β'. κβ'. Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεῖρ Κυρίου, καὶ εἶπε πρὸς με· Ἀνάστηθι, καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδῖον, καὶ ἐκεῖ λαληθήσεται πρὸς σέ. Ἡ γὰρ ἡσυχία τῆ θεωρίας τῶν θεῶν ἀρμόδιος· ἀπαλλαττόμενος γὰρ ὁ νοῦς τῶν ἔξωθεν περισπώντων, καὶ μηκέτι τῆδε κάκεῖσε μεριζόμενος, ἀλλ' εἰς ἑαυτὸν νεύων, ἀκρι βέστερον δύναται τὰ θεῖα κατανοεῖν. κγ', κδ'. Καὶ ἀνέστην, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὸ πεδῖον· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δόξα Κυρίου εἰστήκει, καθὼς ἡ ὄρασις, καὶ καθὼς ἡ δόξα, ἦν ἴδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ· καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου. Καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ Πνεῦμα, καὶ ἔστησέ με ἐπὶ τοὺς πόδας μου. Συχνότερον ἀπολαύει τῆς θεωρίας, ἵνα γένηται σπουδαιότερος περὶ τὴν τοῦ λόγου διακονίαν. Συνιδεῖν δὲ προσῆκει, ὅτι οὐδὲ τὰς 81.853 συμμέτρους τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει ἀποκαλύψεις οὐδὲ οἱ ἄγαν καθαροὶ τὴν διάνοιαν ἠδύναντο καθορᾶν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ οὗτος ὁ προφήτης, καὶ ἤδη πείραν τῆς ὀπτασίας λαβὼν, πίπτει παραυτίκα θεασάμενος, καὶ τῆς ἐγειρούσης χάριτος χρήζει. "Καὶ ἐλάλησε πρὸς με, καὶ εἶπέ μοι.

Εἴσελθε καὶ ἐγκλείσθητι ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου σου. Διὰ τῶν πραγμάτων κελεύει γενέσθαι τὴν προφητείαν, καὶ προδηλωθῆναι δι' ὧν ὁ προφήτης ποιεῖν ἐκελεύετο τὴν τῆς Ἱερουσαλήμ πολιορκίαν. κέ', κς'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, ἴδου δέδονται ἐπὶ σέ δεσμοὶ, καὶ δῆσουσί σε ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκ μέσου αὐτῶν. Καὶ τὴν γλῶσσάν σου συνδήσω πρὸς τὸν λάρυγγά σου, καὶ ἀποκωφωθήσῃ, καὶ οὐκ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς ἄνδρα ἐλέγχοντα, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί. Παιδοτρίβου δίκην ὁ Δεσπότης καθάπερ τινὰ ἀθλητὴν τὸν προφήτην ἀλείφει, προλέγων μὲν αὐτῷ τὰ ἐσόμενα λυπηρὰ, καὶ τὰ ἐπαχθησόμενα παρὰ τοῦ λαοῦ σκυθρωπὰ, ὑπομένειν δὲ καὶ καρτερεῖν παρακελευόμενος, καὶ σιγὴν ἄγειν, ἕως ἂν αὐτὸς ἐπιτρέψῃ λαλεῖν· πανταχοῦ δὲ προστίθῃσι, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί, διδάσκων μὴ δεδιέναι τοὺς τὸν Θεὸν "ἀδεῶς" παροξύνοντας· εὐκαταφρόνητοι γὰρ οἱ παράνομοι. κζ'. Καὶ ἐν τῷ λαλεῖν με πρὸς σέ, ἀνοιξὼ τὸ στόμα σου, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, Ὁ ἀκούων ἀκουέτω, καὶ ὁ ἀπειθῶν ἀπειθείτω, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί. Καὶ ταῦτα σαφῶς δηλοῖ τὸ τῆς γνώμης ἀθαίρετον. Σὺ μὲν γὰρ, φησὶ, κοινήν πᾶσι πρόσφερε τὴν διδασκαλίαν. Διδάσκων δὲ τὸ τῆς εὐπειθείας ἐκούσιον, προστίθῃσι τοῖς λόγοις, ὅτι ὁ βουλόμενος ὑπακουέτω, καὶ ὁ ἀπειθῶν ὁ τάναντία φρονῶν ἀντιλεγέτω· ἕκαστος γὰρ πρὸς τὴν αἴρεσιν τῆς γνώμης τὰ ἐπίχειρα δέξεται.

ΚΕΦΑΛ. Δ'.

α', β'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ πλίνθον, καὶ θήσεις αὐτὴν πρὸ προσώπου σου, καὶ διαγράψεις ἴσως ἐπ' αὐτὴν πόλιν τὴν Ἱερουσαλήμ· καὶ δώσεις περὶ αὐτὴν περιοχὴν, καὶ οἰκοδομήσεις ἐπ' αὐτὴν προμαχῶνας, καὶ περιβαλεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρακα, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν παρεμβολὰς, καὶ τάξεις τὰς βελοστάσεις κύκλω. Τὴν τῆς Ἱερουσαλήμ πολιορκίαν διαγράψαι κελεύεται· ἐν πλίνθῳ δὲ ἡ διαγραφή γίνεται, διὰ τὸ τῶν ἐνοικούντων σαθρόν· οὐ γὰρ ὠκοδόμησαν αὐτῶν τὴν οἰκίαν κατὰ τὸν φρόνιμον ἐκεῖνον, ἐπὶ τῆς πέτρας, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ψάμμου· διὸ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέρρηξαν αὐτῶν τῆ οἰκία, καὶ ἔπεσε, καὶ ἐγένετο ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη. 81.856 γ'. Καὶ σὺ λάβε σεαυτῷ τήγανον σιδηροῦν, καὶ θήσεις αὐτὸ τεῖχος σιδηροῦν ἀναμέσον σοῦ καὶ ἀναμέσον τῆς πόλεως, καὶ ἐτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ἔσται ἐν συγκλεισμῷ, καὶ συγκλείσεις αὐτὴν· σημεῖόν ἐστι τοῦτο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Τοῦ Θεοῦ τὸν τύπον ἐπέχειν ὁ προφήτης κελεύεται· διὸ καὶ τήγανον σιδηροῦν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἐν τῇ πλίνθῳ διαγραφομένης πόλεως θεῖναι προστάττεται, διδασκόμενος, ὅτι καὶ παρῶν ὁ Θεὸς, καὶ ἐφορῶν τὰ κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων γινόμενα, οὐδεμιᾶς αὐτοῦς ἀξιώσει προνοίας· ἀλλ' ὥσπερ τινὶ τειχίῳ σιδηρῷ διειργόμενος, οὔτε ὄρων δόξει τὰ γινόμενα, οὔτε τῶν ἰκετευόντων ἀκούσεται. Ταῦτα δὲ, φησὶ, ποιήσον, σημεῖον διδούς τὴν διὰ τῶν πραγμάτων προφητείαν τοῖς νῦν ἀπειθοῦσι καὶ ἀντιλέγουσι. δ', ε'. Καὶ σὺ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ ἀριστερόν, καὶ θήσεις τὰς ἀδικίας οἴκου Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτοῦ, κατ' ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν πενήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἃς κοιμηθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας αὐτῶν. Καὶ ἐγὼ δέδωκά σοι τὰς δύο ἀδικίας αὐτῶν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν, ἑννεήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας· καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ συντελέσεις αὐτάς. Μετὰ τὸν Σολομῶντα ἐπὶ τοῦ Ῥοβοὰμ διηρέθησαν αἱ δώδεκα φυλαὶ, καὶ αἱ μὲν δέκα ἔχρημάτιζον ποτὲ μὲν Ἐφραΐμ, ποτὲ δὲ Ἰσραὴλ, ὁ δὲ Ἰούδα καὶ Βενιαμὴν ἐκαλοῦντο Ἰούδα· ἀλλ' ὅμως εἰς ὑπῆρχε λαὸς, ἀπὸ τε τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοῦ Ἀβραὰμ κατάγων τὸ γένος· διὸ ὡς ἐφ' ἑνὸς λαοῦ, ἃ κατὰ διαίρεσιν εἶπε, ταῦτα πάλιν συνῆψεν· ἀπονείμας γὰρ τὰς ἑκατὸν πενήκοντα ἡμέρας τῷ Ἰσραὴλ, καὶ τῷ Ἰούδα τὰς τεσσαράκοντα, πάλιν συνῆψεν, ὡς ἐφ' ἑνὸς σώματος καὶ μιᾶς συγγενείας, τὰς ἑκατὸν ἐν νενήκοντα ἡμέρας· συνάψας δὲ διεῖλεν αὐθις, καὶ

φησι· ζ'. Καὶ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ δεξιὸν ἐκ δευτέρου, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰούδα τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν εἰς ἑνιαυτὸν ἔθηκά σοι αὐτάς. Πλείων γὰρ ἢ παρανομία τοῦ καλουμένου Ἰσραὴλ· παντελῶς γὰρ ἀποστάντες τοῦ Θεοῦ, ποτὲ μὲν ἐλάτρευον ταῖς δαμάλεσι, ποτὲ δὲ τὰ παντοδαπὰ εἶδωλα προσεκύνουν. Διὰ τοῦτο ἐκείνῳ μὲν ἑκατὸν πενήκοντα ἀφορίζει ἡμέρας, τῷ δὲ Ἰούδα τεσσαράκοντα, ἐκάστης ἡμέρας εἰς ἑνιαυτὸν λογιζομένης. Σημαίνουσι δὲ αἱ τεσσαράκοντα ἡμέραι τοῦ Ἰούδα τὰ λειπόμενα τοῖς ἑβδομήκοντα ἔτεσι τεσσαράκοντα ἔτη. Ἀπεφάνητο γὰρ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Ἰερεμίου, ἑβδομήκοντα ἔτη διατελέσειν αὐτοὺς ἐν Βαβυλῶνι· ἀλλὰ τριάκοντα ἤδη παρ' ἐληλύθει ἔτη· ἐν γὰρ τῷ τριακοστῷ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας ἤρξατο τῆς προφητείας ὁ θεῖος Ἰεζεκιήλ, ἀπὸ δὲ τοῦ πέμπτου ἔτους τῆς Ἰεχονίου αἰχμαλωσίας, μέχρι πρώτου τῆς Κύρου τοῦ Πέρσου βασι 81.857 λείας, τὰ λοιπὰ τεσσαράκοντα συμπληροῦνται ἔτη· καὶ τοῦτο δυνατόν οὐ μόνον ἀπὸ τῶν χρονικῶν συν' ἀγαγεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν θείων Γραφῶν καταμαθεῖν· καὶ γὰρ ὁ μακάριος Ἰερεμίας ὁ προφήτης, καὶ ἡ τῶν παραλειπομένων βίβλος διδάσκει, ὡς ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας Ἰωακείμ, τοῦ καὶ Ἰεχονίου, ὕψωσε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ Εὐΐλαδμαρωδὰχ, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὸν ἐξ οἴκου φυλακῆς ἐν τῷ ἑνιαυτῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ· μετὰ δὲ τοῦτον ἐβασίλευσε Βαβυλωνίων ὁ Βαλτάσαρ οὐ μακρὸν χρόνον· δυσσεβήσας γὰρ ἀνηρέθη· περὶ δὲ τὰ τρία ἐκράτησεν ἔτη· καὶ γὰρ ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὴν μίαν ὀπτασίαν ὁ Δανιὴλ ἐθεάσατο· μετὰ δὲ τοῦτον Δαρεῖος ὁ Ἀσουήρου, ἀπὸ τοῦ σπέρματος ὑπάρχων τῶν Μήδων, ἐδέξατο τὴν βασιλείαν· ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸς ἠγήσατο χρόνον. Καὶ τοῦτο ἡμᾶς ὁ μακάριος διδάσκει Δανιὴλ εἰρηκῶς, ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει Δαρείου τοῦ υἱοῦ Ἀσουήρου. "Ἐν ἔτει ἐνὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐγὼ Δανιὴλ συνῆκα ἐν ταῖς βίβλοις τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν, ὃς ἐγενήθη λόγος Κυρίου πρὸς Ἰερεμίαν τὸν προφήτην, εἰς συμπλήρωσιν ἐρημώσεως Ἱερουσαλήμ ἑβδομήκοντα ἔτη." Οὐκοῦν αἱ μὲν τῷ Ἰούδα ἀφορῶσθαι τεσσαράκοντα ἡμέραι τῶν λειπομένων τεσσαράκοντα ἐτῶν σημαίνουσι τὸν ἀριθμὸν, αἱ δὲ ἑκατὸν πενήκοντα τῷ Ἰσραὴλ, ἑκατὸν πενήκοντα ἐτῶν ἀριθμὸν, μεθ' ὃν ἢ τε πόλις ὠκοδομήθη, καὶ οἰκητόρων πλήρης ἐγένετο, τειχισθεῖσα, καὶ ἀπολαβοῦσα τοὺς περιβόλους, καὶ αἱ ἄλλαι τοῦ τε Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα πόλεις ἀνερρώσθησαν πολλοὺς ἐνοίκους δεξάμεναι. Τοῦτο δὲ ἐγένετο τῷ εἰκοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀρταξέρξου τοῦ Ξέρξου, ἐφ' οὗ Νεεμίας οἰνοχόος αὐτῷ γεγωνῶς, καὶ χάριν αἰτήσας τὸν βασιλέα, σὺν πολλῇ προθυμίᾳ τὴν Ἰουδαίαν κατέλαβε, καὶ τὰ προεπιγεγραμμένα πάντα πεποίηκε. Καὶ τοῦτο σαφῶς ἡ τοῦ Ἐσδρα διδάσκει συγγραφή. Εἰ δέ τις καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν ἀκριβῶς μαθεῖν βούλεται, ἀρχὴν τοῦ ἀριθμοῦ λαβέτω τὸν πέμπτον τῆς αἰχμαλωσίας Ἰεχονίου. Ἐξ ἐκείνου γὰρ καὶ τὰ τεσσαράκοντα ἠριθμήσαμεν· εὐρήσεις γὰρ τεσσαράκοντα μὲν ἕως πρώτου ἔτους Κύρου τοῦ Πέρσου, ἐκεῖθεν ὑπόλοιπα Κύρου εἴκοσι καὶ ἑννέα, εἶτα Καμβύσου ἑπτὰ, ἔπειτα Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου τριάκοντα καὶ πέντε· πρὸς τούτοις Ξέρξου εἴκοσι, καὶ Ἀρταξέρξου ἑννεακαίδεκα· τῷ γὰρ εἰκοστῷ ἔτει προσέταξεν ἀνοικοδομηθῆναι τὰ τείχη τῆς πόλεως. Καὶ μηδεὶς λεγέτω, ὅτι τῷ Ἰσραὴλ ἢ τῆς Ἱερουσαλήμ οἰκοδομία οὐδαμῶς διέφερεν πάλαι διαιρεθέντι τῆς Ἰούδα φυλῆς· μετὰ γὰρ τὴν ἐπάνοδον οὐκ ἔμεινεν ἡ διαίρεσις, ἀλλ' ὁμοφρονοῦντες διετέλουν ἅπαντες οἱ τῆς ἐπανόδου τετυχηκότες, τὴν Ἱερουσαλήμ μητρόπολιν ἔχοντες. ζ'. Καὶ εἰς τὸν συγκλεισμὸν Ἱερουσαλήμ, φησὶν, ἐτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βραχίονά σου στερεώσεις, καὶ προφητεύσεις ἐπ' αὐτήν. "Προσώπου ἐτοιμασία" τὴν ἀγανάκτησιν σημαίνει, "βραχίονος δὲ στερέωσις" τὴν ἐπαγομένην παιδείαν 81.860 ἡ'. Καὶ ἰδοὺ δέδωκα ἐπὶ σὲ δεσμούς, καὶ οὐ μὴ στραφήσῃ ἀπὸ τοῦ πλευροῦ σου ἐπὶ τὸ πλευρόν σου, ἕως οὗ συντελεσθῶσιν αἱ ἡμέραι τοῦ συγκλεισμοῦ σου. Δεῖ γὰρ αὐτοὺς μαθεῖν δι' ὧν ἐπιτηδεύεις, ὡς πρὸ τοῦ ὠρισμένου καιροῦ οὐδεμιᾶς ἀνακλήσεως τεύξονται. Διὸ

προσῆκει σε τὸν ὠρισμένον χρόνον ἐφ' ἑκατέρου διατελέσαι πλευροῦ, μὴ μετακινούμενον, ὥστε τὴν ἐπενεχθεῖσαν κατ' αὐτῶν μαθεῖν αὐτοὺς ψῆφον. θ', ι'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ πυρούς, καὶ κριθὰς, καὶ κύαμον, καὶ φακόν, καὶ κέγχρον, καὶ ὀλύραν, καὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰ εἰς ἄγγος ἐν ὀστράκινον, καὶ ποιήσεις αὐτὰ ἐαυτῷ εἰς ἄρτους, κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, ὧν σὺ καθ' εὐδεις ἐπὶ τοῦ πλευροῦ σου ἐννενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέραις φάγεσαι αὐτά. Καὶ τὸ βρῶμά σου, ὃ φάγεσαι, ἐν σταθμῷ εἴκοσι σίκλους τὴν ἡμέραν, ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ φάγεσαι αὐτά. Ἐπίπονα ὁ προφήτης ἐπιτάττεται, τῶν τιμωρουμένων τὸν τύπον ἐν ἑαυτῷ δεχόμενος, καὶ διδάσκων τὸν λαὸν, δι' ὧν ποιεῖν ἐκελεύετο, τὸν ἐσόμενον ἐν Ἱεροσολύμοις λιμὸν. Διὸ καὶ οὐκ ἐκ πυρῶν μόνον κατασκευάζειν τὸν ἄρτον προστάττεται, ἀλλὰ καὶ κέγχρου, καὶ ὀλύρας, καὶ κυάμου· ἡ δὲ τοιαύτη βρῶσις, ἐνδείας σημεῖον· καὶ ὁ σταθμὸς δὲ πάλιν τὴν σπάνιν σημαίνει. Ἄπαξ γὰρ, φησὶ, τῆς ἡμέρας φάγεσαι εἴκοσι σίκλους, οἱ ποιοῦσι τρεῖς ὀγκίας, καὶ μικρόν τι πρὸς, ὡς φασιν οἱ τὰ στάθμια ταῦτα καὶ τὰ μέτρα ἠκριβωκότες. ια'. Καὶ ὕδωρ μέτρῳ πίεσαι, τὸ ἕκτον τοῦ ἴν ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ πίεσαι. Καὶ τοῦτο πάλιν τὴν ἐπίτασιν τῆς ἐνδείας ἦν ἡ πολιορκία πεποίηκε, παραδηλοῖ τὸ δὲ ἴν, μέτρον ἦν παρ' αὐτοῖς· οὐ τὸ ἕκτον κατὰ τὸν Σύρον ἡμισυ ξέστου ἐχώρει· τοῦτο δὲ τὸ μέτρον πίνειν ὁ προφήτης ἐκελεύετο, ἵνα προσημῆνη τὴν ἀπὸ τῆς πολιορκίας αὐτοῖς γενησομένην τῶν ἀναγκαίων σπάνιν. ιβ'. Καὶ ἐγκρυφίαν κρίθινον φάγεσαι αὐτά· ἐν βολβίτοις κόπρου ἀνθρωπίνης ἐγκρύψεις αὐτὰ κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. Ἄρτοποιήσεις δὲ, φησὶ, τὰ παντοδαπὰ ταῦτα σπέρματα, ὡς εἰώθασιν τοὺς κριθίνους ἄρτους κατασκευάζειν· ὕλη δὲ τοῦ τῆς ἄρτο ποιίας πυρὸς ἡ ἀνθρωπίνη κόπρος γενέσθω, εἰς ἕνδειξιν τῶν ἐσομένων αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσι μισμὰ των. Διὸ ἐπάγει· ιγ'. Οὕτως φάγονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν ἄρτον αὐτῶν ἀκάθαρτον ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ διασκορπῶ αὐτούς. Ἀνάγκη γὰρ ἦν, ἅτε δὴ αἰχμαλώτους, καὶ ἀλλοφύλους ἔθνεσιν ἐπιμικνυμένους, οὐ κατὰ νόμον πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ πολλὰς ἐκ τῆς ἐπιμιξίας ἀφορμὰς εἰς παρανομίαν λαμβάνειν. ιδ'. Καὶ εἶπον, Μηδαμῶς Κύριε ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· ἰδοὺ ἡ ψυχὴ μου οὐ μεμιάται ἐν ἀκαθαρσίᾳ, 81.861 καὶ θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον οὐ βέβρωκα ἀπὸ γενέσεώς μου ἕως τοῦ νῦν, οὐδὲ εἰσελήλυθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας ἕωλον καὶ βέβηλον. Ἀναγκασθεὶς ὁ προφήτης τὴν ἐννομον αὐτοῦ πολιτείαν γυμνοῖ, ἰκετεύων τὸν φιλόανθρωπον Δεσπότην προστάγματι ἐτέρῳ λῦσαι τὰ κελευσθέντα· καὶ παρ' αὐτίκα πέπεικεν· ἀγαθὸς γὰρ καὶ ῥαδίως τοῖς ἰκέταις ἐπικαμπτόμενος, ὡσπερ ἀμέλει καὶ τότε, βολβίτοις χρῆσασθαι βοῶν εἰς τὴν ἀρτοποιίαν ἐκέλευσε. Τοῦ τοῖς ἐπάγει· ις', ιζ'. Υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ ἐγὼ συντρίβω στήριγμα ἄρτου ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ φάγονται ἄρτον ἐν σταθμῷ καὶ ἐν ἐνδείᾳ, καὶ ὕδωρ ἐν μέτρῳ καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίνονται. Ὅπως ἐνδεεῖς ἄρτου καὶ ὕδατος γένωνται· καὶ ἀφανισθήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἐντακῆσονται ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν. Δύο δὲ διὰ τῆς ἀρτοποιίας ἐκείνης σημαίνεται πράγματα, διὰ μὲν τοῦ σταθμοῦ ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις λιμὸς, διὰ δὲ τῆς ἀκαθάρτου κατασκευῆς ἡ ἐν τοῖς παρανόμοις ἔθνεσι διαγωγὴ. Ἀλλὰ τὸ δίκαιον ἢ τιμωρία περιέχει. "Ἐντακῆσονται γὰρ, φησὶν, ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν" δίκας γὰρ, φησὶ, τίσουσιν ὧν πλημμελοῦντες διετέλεσαν.

ΚΕΦΑΛ. Ε΄.

α'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ῥομφαίαν ὀξεῖαν, ὡσπερ ξυρὸν κουρέως, καὶ κτῆσαι αὐτὴν σεαυτῷ, καὶ ἐπάξεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σου, καὶ ἐπὶ τὸν πώγωνά σου, καὶ λήψη ζυγὸν σταθμίων, καὶ διαστήσεις αὐτούς. Ἡ ῥομφαία τὴν τιμωρητικὴν αἰνίττεται δύναμιν· ἡ δὲ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πώγωνος ἀφαίρεσις, τῆς εὐπρεπείας τὴν στέρησιν· τὰ δὲ ζυγὰ καὶ σταθμια, τῆς τοῦ Θεοῦ ψήφου τὸ δίκαιον· οὐδὲν γὰρ ἀστάθμητον παρὰ τοῖς ἀνεξερευνητοῖς αὐτοῦ κρίμασι.

β'. Τὸ τέταρτον ἐν πυρὶ κατακαύσεις ἐν μέσῃ τῇ πόλει, κατὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ συγκλεισμοῦ σου, καὶ λήψῃ τὸ τέταρτον, καὶ κατακαύσεις ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ τὸ τέταρτον κατακόψεις ἐν ῥομφαίᾳ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ τὸ τέταρτον διασκορπιεῖς τῷ πνεύματι, καὶ μάχαιραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν. Ταῦτα αὐτὸς ἐρμηνεύει μετὰ βραχέα, καὶ καλεῖ πῦρ, καὶ τὸν λιμὸν, καὶ τὸν θάνατον· διὸ τὰ δύο τέταρτα προσέταξε τῷ πυρὶ παραδοθῆναι, ὡς καὶ τούτου καὶ κείνου δίκην πυρὸς ἐπινεμομένου τοὺς ἀνθρώπους· διὰ δὲ τῆς ῥομφαίας τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον ἐσήμανε, καὶ τὰς ὑπ' ἐκείνων ἐσομένας σφαγὰς· τὸν δὲ διασκορπισμὸν τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὴν ἐσομένην διασποράν, περὶ ὧν ἐπήγαγε· "Καὶ μάχαιραν ἐκ κενώσω ὀπίσω αὐτῶν·" καὶ γὰρ μετὰ τὸ γενέσθαι δορυάλωτοι μυρία θανάτων ὑπέμειναν εἶδη. 81.864 γ', δ'. Καὶ λήψῃ, φησὶν, ἐκεῖθεν ὀλίγους ἐν ἀριθμῷ, καὶ συμπεριλήψῃ αὐτοὺς τῇ ἀναβολῇ σου. Καὶ ἐκ τούτων λήψῃ ἔτι, καὶ ῥίψεις αὐτοὺς ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς, καὶ κατακαύσεις αὐτοὺς ἐν πυρὶ· ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται πῦρ εἰς πάντα οἶκον Ἰσραὴλ. Σημαίνει δὲ διὰ τούτων τοὺς ὑπο λειφθέντας, οὓς Ναβουζαρδάν ὁ ἀρχιμάγειρος κατέλιπε μετὰ Γοδολίου, οἱ πάλιν διαφόρως κατηναλώθησαν· νῦν μὲν ὑπ' ἀλλήλων ἀναιρούμενοι, νῦν δὲ εἰς Αἴγυπτον ἀποδιδράσκοντες, καὶ τῆς ἀσεβείας οὐκ ἀφιστάμενοι. Καὶ τοῦτο σαφῶς ἡμᾶς ἢ τοῦ Ἱερεμίου προφητεία διδάσκει. Τὸ δὲ, "Ἐξ αὐτῆς ἐξ ελεύσεται πῦρ εἰς πάντα οἶκον Ἰσραὴλ," αἰνίττεται μὲν καὶ τὴν τότε γενομένην ἀγανάκτησιν τοῦ Βαβυλωνίου, καὶ τὸν ἐπενεχθέντα αὐτοῖς ἐν Αἰγύπτῳ ὄλεθρον· προσημαίνει δὲ καὶ τὰς μετὰ τὴν ἐπὶ Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς γενομένας στάσεις, δι' ἃς ταῖς μυριάσις ἐκείναις περιέπεσον συμφοραῖς. Διαφερόντως δὲ προαγορεύει τὴν κατὰ τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ μανίαν, καὶ τὴν μετὰ τὸν σταυρὸν γενομένην αὐτῶν πανωλεθρίαν, καὶ εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διασποράν. Ταῦτα, φησὶ, ποιήσας, εἶπε καὶ τῆς τιμωρίας τὰς αἰτίας. ε', ζ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Αὕτη Ἱερουσαλήμ, ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέθεικα αὐτήν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας· καὶ ἐρεῖς, ἢ λαξε τὰ δικαιώματά μου εἰς ἀνομίαν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ αὐτῆς. Διότι τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο αὐτὰ, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς. Ὁ τῶν ὄλων Θεὸς τὸ Ἰουδαίων ἐξελέξατο ἔθνος, διὰ τούτων ἅπαντας ἀνθρώπους εὐεργετῆσαι βουλόμενος· διὸ καὶ νόμον αὐτοῖς ἀπὸ πάντων αὐτοὺς διορίζοντα δέδωκεν, ἵνα κἀντεῦθεν τὸ ἐπίσημον ἔχωσιν· ἔδωκε δὲ αὐτοῖς καὶ τόπον εἰς οἰκητήριον τῆς οἰκουμένης τὰ μέσα· πρὸς ἕω μὲν γὰρ καὶ ἄρκτον τὴν Ἀσίαν εἶχον, πρὸς ἑσπέραν δὲ τὴν Εὐρώπην διὰ τῆς θαλάσσης συναπτομένην· ἀπὸ δὲ νότου τὴν Λιβύην. Εἰς ταῦτα γὰρ τρία τμήματα καὶ οἱ τοῦ Νῶε παῖδες τὴν οἰκουμένην διεῖλοντο. "Τέθεικα τοίνυν τὴν Ἱερουσαλήμ, φησὶν ὁ Θεός, ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν, ἵνα ἐκεῖνοι τὴν ἀπὸ ταύτης ὠφέλειαν ἐλκύσωσιν, καὶ πᾶσαν εὐσέβειαν καὶ εὐνομίαν παρ' αὐτοῖς μεταμάθωσιν· αὕτη δὲ πᾶν τὸναντίον πεποίηκεν· οὐ γὰρ μόνον αὐτοῖς τῆς παρ' ἐμοῦ δοθείσης εὐνομίας οὐ μετέδωκεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκείνων δυσσεβείας μετέλαβε. ζ', η'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἄνθ' ὧν ἢ μορφή ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν, ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐποιήσατε, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν οὐκ ἐποιήσατε. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει 81.865 Ἄδωναϊ Κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, καὶ ποιήσω ἐν μέσῳ σου κρῖμα ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν. Ἐπειδὴ γὰρ τὸν τῶν ἐθνῶν ἀνεμάξασθε χαρακτήρα, καὶ τοῖς ἐκείνων ἐπιτηδεύμασιν ἐνεφύρητε, καὶ τὰ ἐμά δικαιώματά τε καὶ νόμιμα διεπτύσατε, ὑπερβολῇ δὲ παρανομίας χρώμενοι ὑπερηκοντίσατε τῇ δυσσεβείᾳ τὰ ἔθνη, παρ' ὧν ταύτην ἐμάθετε· τούτου χάριν προφανῶς σοὶ δικάσω, τῶν ἐθνῶν θεωρούντων τὸ δικαίον, καὶ τῆς δίκης ἀκρωμένων· ἵνα ἐπειδὴ διὰ τῆς σῆς οὐκ ὠφελήθησαν εὐνομίας, διὰ γοῦν τῆς τιμωρίας ἐλκύσωσιν ὠφέλειαν. θ'. Καὶ ποιήσω ἐν σοὶ ἃ οὐ πεποίηκα, καὶ οὐ μὴ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς ἔτι διὰ πάντα τὰ βδέλυγματά σου. Εἶτα διδάσκει, τίνα τὰ

ἠπειλημένα. ι'. Διὰ τοῦτο πατέρες φάγονται τέκνα ἀναμέσον σου, καὶ τέκνα φάγονται πατέρας. Τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ Βαβυλωνίων, καὶ ἐν τῇ Ῥωμαίων πολιορκία γεγένηται, τῆς ὑπερβολῆς τοῦ λιμοῦ τὴν ἀνοσιουργίαν ἐργασαμένης. "Καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα." Τουτέστι, δικαίως σοὶ δικάσω. "Καὶ διασπερῶ πάντα τοὺς καταλοίπους σου εἰς πάντα ἄνεμον." Οὐ δεῖται ἐρμηνείας λόγος, τῶν πραγμάτων βούλωντων. ια'. Διὰ τοῦτο, Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, ἢ μὴν ἀνθ' ὧν τὰ ἁγία μου ἐμίανας ἐν πᾶσι τοῖς προσοχθίσμασί σου, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασί σου, κἀγὼ ἀπώσομαί σε. Ἅγια καλεῖ οὐ μόνον τὰ νόμιμα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀφορισθέντα αὐτῶναδὸν, ὃν τῇ τῶν εἰδώλων ἐβεβήλωσαν στάσει· προσοχθίσματα δὲ καὶ βδελύγματα, τὰ εἶδωλα ὀνομάζει, βδελύγματα μὲν ὡς βδελυγμίας μεστὰ, προσοχθίσματα τὰ ἀηδίας πάσης ἀνάμεστα. Τοιοῦτόν ἐστι τὸ ὑπὸ τῆς Ῥεβέκκας λεγόμενον· "Προσώχθικα τῇ ψυχῇ μου διὰ τὰς θυγατέρας τῶν Χαναανίων, εἰ λήψεται Ἰακώβ ὁ υἱός μου ἐξ αὐτῶν γυναῖκα, ἵνατί μοι ζῆν;" τουτέστι, Βδελύττομαι σφόδρα τὰς θυγατέρας τῶν Χαναανίων. Καὶ πάλιν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Δαβίδ, "Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον· Ἄει πλαγῶνται τῇ καρδίᾳ· τουτέστιν, Ἐβδελυξάμην. Καὶ πάλιν περὶ τοῦ παρανόμου, φησὶν ὁ αὐτὸς προφήτης "Κακία δὲ οὐ προσώχθισε", τουτέστιν, οὐκ ἐβδελύξατο τὴν κακίαν. "Οὐ φείσεται ὀφθαλμός μου, καὶ οὐκ ἐλείψω ἐγώ." Τοσαύτη ἡ τῆς παρανομίας ὑπερβολή, ὅτι ὁ ἐλείμων ἐλεεῖν οὐκ ἀνέχεται, καὶ ὁ φιλάνθρωπος τῶν κολαζομένων οὐ φείδεται. Εἶτα διηγεῖται τὰ ἤδη ἡρμηνευμένα, ὅπως λιμῶ μὲν παρὰ δώσει τὸ τέταρτον, καὶ θανάτῳ πάλιν τὴν ἄλλην μοῖραν· εἶτα τὴν ἄλλην τῇ διὰ τοῦ πολέμου σφαγῇ, καὶ τὸ λειπόμενον τέταρτον αἰχμαλωσίᾳ, τῆς τιμωρίας πάλιν καὶ τούτοις ἀκολουθοῦσης. Καὶ ἐπάγει· 81.868 ιγ'. Καὶ συντελεσθήσεται ὁ θυμός μου, καὶ ἡ ὀργή μου ἐπ' αὐτούς, καὶ παρακληθήσομαι, καὶ ἐπιγνώσονται, διότι ἐγὼ Κύριος λελάληκα ἐν τῷ ζήλω μου, ἐν τῷ συντελέσει με τὴν ὀργήν μου ἐπ' αὐτούς. Ἀπαθὲς τὸ Θεῖον, καὶ παντελῶς ἀόργητον, τοῖς δὲ ἀνθρωπίνοις ὀνόμασι κέχρηται, τὰς τιμωρητικὰς ἐνεργείας οὕτω προσαγορεύων. Τὸ δὲ, "Συντελεσθήσεται ἡ ὀργή μου ἐπ' αὐτούς", ἀντὶ τοῦ, πέρας λήψεται. Μαθόντων δὲ αὐτῶν διὰ τῆς πείρας, ὅτι Θεὸς εἰμι, καὶ Δεσπότης, ὅτι τὴν παρανομίαν αὐτῶν βδελυξάμενος τὴν τιμωρίαν ἐπήγαγον, παρακληθήσομαι· ἐπὶ τοῦτο γὰρ καὶ τὰς κολάσεις ἐπήγαγον. ιδ'. Καὶ θήσομαί σε εἰς ἔρημον, καὶ εἰς ὄνειδος τοῖς κύκλω σου. Ἰκανὸν καὶ τοῦτο πικρῶς ἀνιάσαι, τὸ τοὺς ἐκ γειτόνων οἰκοῦντας, καὶ διηνεκῶς ἐκπεπολεμωμένους, ἐπιγελαῖν, καὶ τῇ ἐρημίᾳ ἐπεντυφᾶν. "Καὶ τὰς θυγατέρας τὰς κύκλω σου ἐνώπιον παντὸς διοδεύοντος." Θυγατέρας καλεῖ τὰς ὑποκειμένας πόλεις καὶ κώμας. ιε'. Καὶ ἔση στενακτὴ, καὶ δῆλη παιδεία καὶ ἀφανισμοῖς, καὶ αἱ θυγατέρες σου κύκλω σου ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς κύκλω σου. Ἐπίσημόν σε, φησὶν, ἐν τοῖς κακοῖς ποιήσω, ὥστε πάντα τοὺς ἀκούοντας τὸν ἀφανισμόν σου, καὶ τῶν ὑποκειμένων σοὶ πόλεων καὶ κωμῶν, στένειν καὶ ὀδύρεσθαι. "Ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα ἐν ὀργῇ καὶ ἐν θυμῷ, ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ, καὶ ἐλέγχους." Εἶτα τὸ ἀψευδὲς δεικνύς τῶν εἰρημένων, ις'. Ἐγὼ Κύριος, φησὶ, λελάληκα. Ἰκανὴ γὰρ ἡ τοῦ προσώπου δῆλωσις τὴν ἀλήθειαν δεῖξει. Ἐν τῷ ἐξαποστεῖλαι με τὰς βολίδας μου τοῦ λιμοῦ ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσονται εἰς ἔκλειψιν· καὶ ἀποστελῶ αὐτὰς διαφθεῖραι ὑμᾶς, καὶ λιμὸν συντάξω, καὶ συντρίψω στήριγμα ἄρτου σου. (ιζ') Καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ ῥομφαίαν, καὶ θηρία πονηρὰ, καὶ τιμωρήσομαί σε, καὶ θάνατος καὶ αἷμα διελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω ἐπὶ σὲ κυκλόθεν· ἐγὼ Κύριος λελάληκα. Τὰ αὐτὰ πολλάκις λέγει, δεδίζασθαι βουλόμενος τοὺς ἀκούοντας, ἵνα τῷ φόβῳ τῶν ἀλγεινῶν εἰς εὐσέβειαν μεταβάλλῃ, καὶ τῆς ἀπειλῆς μὴ ἐπαγάγῃ τὴν πείραν. Θηρία δὲ πονηρὰ τοὺς ὠμοτάτους Χαλδαίους ὠνόμασεν, δίκην θηρίων ὠμοβόρων ἐπιόντας, καὶ τοὺς μὲν κατασφάττοντας, τοὺς δὲ ζωγροῦντας καὶ δορυαλώτους λαμβάνοντας.

ΚΕΦΑΛ. ζ΄.

α΄, β΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με λέγων· γιὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὰ, 81.869 καὶ ἔρεῖς. Οὐ λογικὰ τὰ ὄρη, οὔτε μὴν ἔμψυχα, ἀλλὰ καὶ ἀναίσθητα· εἰς ἔλεγχον δὲ τῶν λογικῶν τοῖς ἀψύχοις προσδιαλέγεται· οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰε ροβοὰμ πρὸς τὸ θυσιαστήριον ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ τοὺς λόγους ἐποίησατο. γ΄, δ΄. Τὰ ὄρη Ἰσραὴλ ἀκούσατε τὸν λόγον Ἀδωναΐ Κυρίου· τάδε λέγει Ἀδωναΐ Κύριος τοῖς ὄρεσι, καὶ τοῖς βουνοῖς, καὶ ταῖς νάπαις, καὶ ταῖς φάραγξιν· Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ῥομφαίαν, καὶ ἐξολοθρευθήσεται τὰ ὑψηλὰ ὑμῶν. Καὶ ἀφα νισθήσεται τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ συντριβήσεται τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ καταβαλῶ τραυματίας ὑμῶν ἐνώπιον τῶν εἰδώλων ὑμῶν. Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τούτοις πᾶσι τοῖς χωρίοις βωμοὺς τοῖς εἰδώλοις ἀνήγειραν, ἀναγκαίως προλέγει τὴν ἐσομένην τῶν πολεμίων ἔφοδον, καὶ τὰς πανταχοῦ γενησομένας σφαγὰς, καὶ τῶν εἰδωλικῶν τεμενῶν τὴν ἐκπόρθησιν. ε΄, ζ΄. Καὶ δώσω τὰ πτώματα υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον εἰδώλων αὐτῶν, καὶ διασκορπιῶ τὰ ὄστα ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν· ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν. Ἀπὸ τῶν ἀψύχων μετήγαγεν ἐπὶ τοὺς λογικοὺς τὸν λόγον, καὶ ἀπειλεῖ, ὅτι νεκρῶν πληρώσει τὰ τῶν εἰδώλων τεμένη, καὶ ἀνθρωπείων ὀστέων τὰ τῶν δαιμόνων θυσιαστήρια, διδάσκων διὰ τῆς τιμωρίας, ὡς οὐδὲν ἀπώναντο τῆς τῶν δαιμόνων θεραπείας, οὐδὲ μὴν ἐπικουρίας τινὸς ἐν ταῖς ἐπενεχθείσαις συμφοραῖς παρ' ἐκείνων ἀπήλασαν. "Καὶ αἱ πόλεις ἐξερημωθήσονται, καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀφανισθήσονται, ὅπως ἐξολοθρευθῆτε καὶ πλημμελήσητε τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ συντριβήσεται." Τὸ δὲ πλημμελήση, ἐρημωθήσῃ ὁ Σύμμαχος ἡρμήνευσε. "Καὶ καταπαύσῃ τὰ εἰδωλα ὑμῶν, καὶ ἐξαρθῆ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ ἐξαλειφθῆ τὰ ἔργα ὑμῶν." Ἐδειξε τῆς τιμωρίας τὰς αἰτίας· ἰατρικῶς γὰρ ὁ φιλόανθρωπος κολάζει Δεσπότης, ἵνα παύσῃ τῆς ἀσεβείας τὸν δρόμον· ταῦτα γὰρ πάντα, φησὶ, ποιῶ, καὶ τὴν ἐρημίαν ἐπάξω, ἵνα σβέσω τὴν περὶ τὰ εἰδωλα μανίαν τε καὶ λύτταν. ζ΄. Καὶ πεσοῦνται τραυματία ὑμῶν ἐν μέσῳ ὑμῶν, καὶ γνῶσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Ὡστε ἢ τι μωρία διδάσκαλος θεογνωσίας· διὸ καὶ ὁ μακάριος ἔλεγε Δαβὶδ, "Ἀγαθόν μοι, ὅτι ἐταπείνωσάς με, ὅπως ἂν μάθω τὰ δικαιώματά σου." η΄. Καὶ ὑπολείψομαι, τοῦ γενέσθαι ἐξ ὑμῶν ἀνασωζόμενον ἐκ ῥομφαίας ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐν τῷ διασκορπισμῷ ὑμῶν ἐν ταῖς χώραις. Ἐπειδὴ γὰρ εἶπε, "Γνῶσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος," ἀναγκαίως δείκνυσι τοὺς ὠφεληθησομένους· οἱ γὰρ ἐκ τῆς 81.872 αἰχμαλωσίας διασπαρέντες, ἐκ τῆς τιμωρίας τὴν ὠφέλειαν καρπώσονται. Διὸ ἐπάγει· θ΄. Καὶ μνησθήσονται μοι οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ ὑμῶν, οὓς ἠχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ. Χρήσιμος τοί νυν ἢ ὑπὸ Θεοῦ ἐπιφερομένη παιδεία· μεταμελείας γὰρ μήτηρ. Ὁμώμοκα γὰρ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τῇ ἐκ πορνευούσης, τῇ ἀποστάσει ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τοῖς ἐκπορνεύουσιν ὀπίσω τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν, ὅτι κλαύσονται κατὰ πρόσωπον ἑαυτῶν περὶ τῶν κακῶν, ὧν ἐποίησαν ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν. (ι΄.) Καὶ ἐπιγνώσονται, διότι ἐγὼ Κύριος οὐκ εἰς δωρεὰν λελάληκα τοῦ ποιῆσαι ἅπαντα τὰ κακὰ ταῦτα. Ἀναντίρρητος, φησὶν, ἔσται αὐτοῖς μεταμέλεια, ἐφ' οἷς ἐμὲ μὲν ἐγκατέλιπον, τὴν δὲ τῶν εἰδώλων ἠγάπησαν θεραπείαν· τοῦτο γὰρ ἐνταῦθα πορνείαν ἐκάλεσε· καὶ μαθήσονται διὰ τῆς πείρας αὐτῆς, ὡς οὔτε ἀδίκως, οὔτε ἀνωφελῶς ταύταις αὐτοῦς περιέβαλον ταῖς τιμωρίαις· τὸ μὲν γὰρ δίκαιον ἢ ἀσέβεια δείκνυσι, τὴν δὲ ὠφέλειαν ἢ μεταμέλεια. ια΄. Τάδε λέγει Ἀδωναΐ Κύριος· Κρότησον τῇ χειρὶ σου, καὶ ψόφησον τῷ ποδί σου, καὶ εἶπὸν, Εὗγε, εὗγε ἐπὶ πᾶσι τοῖς βδελύγμασι τῶν κακῶν οἴκου Ἰσραὴλ, ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ, καὶ ἐν θανάτῳ πεσοῦνται. Ἐμοῦ, φησὶν, ἀποφαίνομενον, καὶ καταψηφιζόμενον τὰς παντοδαπὰς τιμωρίας, σὺ κρότει, καὶ θαύμαζε τῆς ψήφου τὸ δίκαιον. Εἶτα πάλιν τὰ αὐτὰ προαγορεύσας, ὅπως καὶ λιμῷ, καὶ θανάτῳ, καὶ σφαγῇ πολεμίων, καὶ αἰχμαλωσίᾳ παραδοθήσονται, καὶ ὅτι κύκλῳ τῶν εἰδωλῶν κῶν θυσιαστηρίων

σφαγήσονται, καὶ ἐν τοῖς ἄλσεσι τοῖς ὑπ' αὐτῶν τιμηθεῖσι. "Καὶ ὑποκάτω δρυὸς δασείας ἔδωκαν, φησὶν, ὄσμην εὐωδίας πᾶσι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν." Ὑποδείκνυσι καὶ τῆς ἐρημίας τοὺς ὄρους. ιδ'. Θήσομαι γάρ, φησὶ, τὴν γῆν εἰς ἀφανὶ σμὸν καὶ ὄλεθρον ἀπὸ τῆς ἐρήμου τῆς Δεβλαθὰ ἐν πάσαις ταῖς κατοικίαις αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος. ΚΕΦΑΛ. Ζ'. Καὶ εἰδὼς τὴν συνέχειαν τῶν ἀνιαρῶν προρρήσεων, καὶ τοὺς λίαν ἀντιτύπους ἀποχρῶσαν μαλάξαι, πάλιν ἐτέρως προλέγει τὰ λυπηρά. α', γ'. Ἐγένετο γάρ, φησὶ, λόγος Κυρίου πρὸς με λέγων· Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος τῇ γῇ τοῦ Ἰσραήλ· Πέρας ἦκει, τὸ πέρας ἦκει ἐπὶ τὰς τέσσαρας πτέρυγας τῆς γῆς. Ἦκει τὸ πέρας νῦν, καὶ ἤξει τὸ πέρας ἐπὶ σὲ τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. Τέσσαρας δὲ πτέρυγας τῆς γῆς οὐ τῆς οἰκουμένης λέγει, ἀλλὰ 81.873 τῆς τοῦ Ἰσραήλ· ἀντὶ τοῦ, Τέλος τὰ καθ' ὑμᾶς ἔλαβε· μὴ γὰρ δὴ νομίσητε διαφεύξεσθαι τὰ ἠπειλημένα κακὰ, μετανοοῖα μὴ χρώμενοι· κατὰ πάντων γὰρ ὑμῶν ὄλεθρος χωρήσει. "Καὶ ἐπαποστελῶ ἐγὼ τὸν θυμὸν μου ἐπὶ σέ, καὶ κρινῶ σε κατὰ τὰς ὁδοὺς σου." Νῦν καιρὸς εἰπεῖν μετὰ τοῦ μακαρίου Παύλου· "Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος" ἀποδώσει γὰρ ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Τοῦτο γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἔφη· "Καὶ κρινῶ σε κατὰ τὰς ὁδοὺς σου. Καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδελύγματά σου," ἀντὶ τοῦ, Θερίσεις ἃ ἔσπαρκας, καὶ ἀξίας τῶν ἔργων λήψη τὰς ἀντιδόσεις. δ'. Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπὶ σέ, οὐδὲ μὴ ἐλεήσω. Ὅταν γὰρ ἀμετρία περιπέσωμεν παρανομίας, καὶ εἰς ἀνήκεστον ἐλάσωμεν νόσον, ἀπο κλείομεν τοῦ Θεοῦ τὸν ἔλεον. "Διότι τὴν ὁδὸν σου ἐπὶ σὲ δώσω, καὶ τὰ βδελύγματά σου ἐπὶ σὲ ἔσται, καὶ γνώση ὅτι ἐγὼ Κύριος." Μεγίστη τοῖς κολαζομένοις παραψυχὴ τοῦ κολάζοντος Θεοῦ ἢ ἐπίγνωσις. ε'–ζ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Κακία μία, κακία ἰδοῦ ἔρχεται. Τὸ πέρας ἦκει, ἦκει τὸ πέρας· ἐξηγέρθη πρὸς σέ, ἰδοῦ ἦκει τὸ πέρας. Ἦκει ἡ πλοκὴ ἐπὶ σὲ τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν. Ἀρρήτος ἢ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία ἀπειλεῖ τὰς τιμωρίας, ἵνα μὴ ἐπαγάγη τὰς τιμωρίας· ὅταν δὲ μὴ φοβηθῶμεν τὰς ἀπειλάς, τῇ πείρᾳ δεχόμεθα ταύτας· ὅπερ καὶ οὗτοι πεπόνθασιν, ἀκούσαντες μὲν, ὅτι ἦκει τὸ πέρας, οὐ φοβηθέντες δὲ τὸ πέρας· καλεῖ δὲ κακίαν μίαν τὴν ἐπενεχθεῖσαν πανωλεθρίαν, πλοκὴν δὲ τὰ τῆς ἀμαρτίας δεσμά· "Ταῖς γὰρ σειραῖς, φησὶ, τῶν ἑαυτοῦ ἀμαρτημάτων ἕκαστος σφίγγεται." Καὶ ὁ Ἡσαΐας λέγει· "Οὐαὶ οἱ ἐπι σώμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν, ὡς σχοινίῳ μακρῷ, καὶ ὡς ζυγοῦ ἱμάντι δαμάλεως τὰς ἀνομίας αὐτῶν. Ἐνέστηκε, φησὶν, ὁ καιρὸς, ἤγγικεν ἡ ἡμέρα, οὐ μετὰ θορύβων οὐδὲ μετὰ ὠδίνων. (ἡ.) Νῦν ἐγγύθεν ἐκχεῶ τὴν ὀργὴν μου ἐπὶ σέ. Οὐκ ἔσται, φησὶν, ἀναβολὴ τῆς τιμωρίας, ἀλλὰ πάρεστι καὶ ἐφέστηκεν ὁ ταύτης καιρὸς. Εἶτα πάλιν διηγείται, ὅπως τῶν οἰκείων ἀδικημάτων τίσουσι τὰς δίκας. Καὶ μετὰ βραχεὰ ἐπιλέγει· "Ἡ ῥάβδος ἦνθησε, καὶ ἡ ὕβρις ἐξανέστη, καὶ συντρίψει στήριγμα ἀνόμου." Ῥάβδον δὲ τὴν τιμωρίαν ἐκάλεσεν ὑπὸ τῆς παρανομίας ἀρδευθεῖσάν τε καὶ ἀνθήσασαν· ὕβριν δὲ τὴν κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀσέβειαν προσηγόρευσεν, ἣ ἐπὶ πλεῖστον χρώμενοι διετέλεσαν τῆς θείας καταφρονούντες μακροθυμίας· Ἄλλ' αὕτη, φησὶν, ἐπὶ τοῦ παρόντος "ἐξανέστη, καὶ συντρίψει στήριγμα ἀνόμου." Διὸ ἐπάγει· ἰβ'–ιγ'. Ὁ κτώμενος μὴ χαιρέτω, καὶ ὁ πωλῶν μὴ θρηνεῖτω· διότι ὀργὴ εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐ 81.876 τῆς. Καὶ ὁ κτώμενος πρὸς πωλοῦντα οὐκέτι μὴ ἐπιστρέψει. Ἀντὶ τοῦ, ἀνατρέψαι βουλόμενος τὸ συμβόλαιον· ἴσοις γὰρ ἅπαντες περιπεσοῦνται κακοῖς, ὁμοίως ὀλοφυρόμενοι καὶ στένοντες· ἀλλ' ὅμως φησὶν· "Ἐτι ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐτῶν, ὅτι ὄρασις εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς οὐκ ἀνακάμψει." Τοσοῦτων γὰρ αὐτοῖς ἐπικειμένων κακῶν οὐκ ἀπογορεύουσι, φησὶ, τὴν ζωὴν, οὐδὲ ἡ προφητικὴ ὄρασις πιστὴ πᾶσιν αὐτοῖς εἶναι δοκεῖ· ἔδει δὲ, φησὶν, αὐτοὺς γινῶναι, ὅτι "Ἀνθρωπος ἐν ὀφθαλμοῖς ζωῆς αὐτοῦ οὐ κρατήσεται." Τουτέστιν, οὐ πάντως ταῖς ἀνθρωπίναις ἐλπίσιν ἀκολουθεῖ τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐλπίσας τις πολλακίς ζήσεσθαι, ἐναντίον εὔρατο τὸ τέλος. ιδ'. Σαλπύσατε σάλπιγγι, καὶ κρίνατε τὰ σύμπαντα, καὶ οὐκ ἔστι πορευόμενος εἰς πόλεμον, ὅτι ἡ

ὄργῃ μου εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς. Ἐπειδὴ νομίζετε, φησὶ, ψευδῆ εἶναι τὰ παρ' ἐμοῦ προλεγόμενα, χρῆσασθε ταῖς σάλπιξι ταῖς ὑμετέ ραις, νομίσατε πάντων εἶναι κρείττους· ἀλλ' οὐδὲν ἐντεῦθεν ὠφεληθήσεσθε· οὐχ ἔξετε γὰρ τοὺς πολε μῆσαι δυναμένους· κοινῇ γὰρ πᾶσι τὴν παντοδαπὴν ἐπιφέρω τιμωρίαν. ιε'. Ὁ πόλεμος, καὶ ἡ ῥομφαία ἔξωθεν, καὶ ὁ λιμὸς, καὶ ὁ θάνατος ἔσωθεν. Ὁ ἐν τῷ πεδίῳ ἐν ῥομφαία τελευτήσῃ, τοὺς δὲ ἐν τῇ πόλει λι μὸς καὶ θάνατος συντελέσει. Πῶς τοίνυν, φησὶ, δυνησεσθε πολεμεῖν, ὑπὸ τοσοῦτων καὶ τηλικούτων κακῶν περιστοιχιζόμενοι; ις'. Καὶ ἀνασωθήσονται, φησὶν, οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἔσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς περισσότερα μελετητικά. Ὀδυρόμενοι γὰρ καὶ θρηνοῦντες περισσότερα μελετώσαις ἀπεικασθή σονται· στένουσι γὰρ ἔοικε τῶν περισσότερων ἢ φωνή. "Πάντας, φησὶν, ἀποκτενῶ, ἕκαστον ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ." Οὐκ ἀδίκως ἐπάξω τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ τὰς ἀξίας ἕκαστον ἀπαιτήσω δίκας. ιζ'. Πᾶσαι χεῖρες ἐκλυθήσονται, καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ. Ἐκάτερον τῆς δειλίας σημεῖον. ιη'. Καὶ περιζώσονται σάκκου, καὶ καλύψει αὐτοὺς θάμβος, καὶ ἐπὶ πᾶν πρόσωπον αἰ σχύνη, καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν φαλάκρω μα. Ὅταν γὰρ, φησὶν, ἴδωσι τῶν ἐπιφερομένων κα κῶν τὸ νέφος, καὶ οὐδεμίαν οὐδαμῶθεν ἀναφαινο μένην βοήθειαν, τότε ἀπαγορεύοντες ρίψουσι μὲν τὰ πολεμικὰ ὄπλα, τὸ δὲ πένθιμον ἀναλήφονται σχῆμα· διὸ καὶ σάκκου ἐμνημόνευσε, καὶ κεφαλῆς ἐξυρημέ νης· ταῦτα γὰρ εἰώθασιν οἱ τηνικάδε πενθοῦντες ἐπιτηδεύειν. 81.877 ιθ'. Καὶ τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἐν ταῖς πλατεῖαις ριφήσεται, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ὑπεροφθήσε ται. Εἶτα καὶ τὴν αἰτίαν τῆς τῶν χρημάτων ὑπεροψίας διδάσκει. "Τὸ γὰρ ἀργύριον αὐτῶν, καὶ τὸ χρυσίον, οὐ δύναται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὄργῆς Κυρίου." Ὁρῶντες γὰρ ἀνόνητον τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσοῦ τὴν κτῆσιν, περιόψονται αὐτὰ ἐρ ῥιμμένα, οὐκέτι τὴν προτέραν ποιούμενοι φυλακὴν. "Αἱ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ ἐμπλησθῶσι, καὶ αἱ κοιλῖαι αὐτῶν οὐ πληρωθῶσι· διότι βάσανος τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἐγένετο. Ποίαν γὰρ αὐτοῖς ὄνησιν παρέξει χρυσὸς ἢ ἄργυρος, λιμοῦ πολεμοῦντος, καὶ τῆς σπάνεως τῶν ἀναγκαίων ἐπικειμένης, δι' ἣν κεναὶ μὲν τροφῆς αἰ γαστέρες, αἰ δὲ ψυχαὶ τῶν σιτίων ἐφίενται, ἢ δὲ βάσανος καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν γίνεται; Εἶτα διδάσκει πάλιν τὰς αἰτίας τῆς τιμωρίας. κ'. Ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς ὑπερηφανίαν ἔθεντο αὐτὰ, καὶ εἰκόνας τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν καὶ προσοχθισμάτων ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν. Τὸν γὰρ χρυσὸν, καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ τοὺς τιμίους λίθους, ὕλην ἔσχον ἀλαζονείας ὁμοῦ καὶ ἀσεβείας, πολυτελῆ μὲν κόσμον ἑαυτοῖς ἐκεῖθεν κατασκευάζοντες, εἰς εἰδώλων δὲ ἐργασίαν τὰ πλεῖστα δαπανῶντες. Ἐνεκεν τούτου, φησὶ, δέδωκα αὐτὰ αὐτοῖς εἰς ἀκαθαρσίαν. (κα', κβ'.) Καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων τοῦ διαρπάσαι αὐτὰ, καὶ τοῖς λοιμοῖς τῆς γῆς εἰς σκῦλα, καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ. Καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν. Λοιμοὺς δὲ τῆς γῆς τοὺς Βαβυλωνίους ἐκά λεσεν, ὡμοτάτους ὄντας καὶ παρανομωτάτους, καὶ δυσσεβεῖα πάση συντετραμμένους· Τούτοις, φησὶ, παραδώσω ἃ κατεσκευάσατε χρυσᾶ εἰδῶλα καὶ ἀρ γυρᾶ, καὶ ὃν ἐποίησατε ὑμῖν αὐτοῖς πολυτελῆ κόσμον. Καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ· τουτέστι, Τοῖς τιμίους ὑμῶν εἰδώλοις εἰς ἑτέραν χρήσονται κατα σκευήν. Καὶ μιανοῦσι τὴν ἐπισκοπὴν μου, καὶ εἰς ελεύσονται εἰς αὐτὰ ἀφυλάκτως, καὶ βεβηλώ σουσιν αὐτὰ. (κγ'.) Καὶ ποιήσουσι φυρμόν. Ἐπισκοπὴν αὐτοῦ τὸν ἀφιερωμένον αὐτῷ προσαγο ρεῦει νεῶν, ὅθεν ἐπισκοπεῖν ἐδόκει τὸν Ἰσραὴλ, καὶ προνοίας αὐτὸν ἀξιοῦν. Παραδώσω δὲ, φησὶν, οὐ μόνον τὰ εἰδῶλα αὐτῶν τοῖς Βαβυλωνίοις, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀφιερωμένον μοι νεῶν, ὅθεν ἐπισκοπὴν ἐποιούμην ὑμῶν. "Καὶ εἰσελεύσονται εἰς αὐτὸν ἀφυλάκτως" ἀντὶ τοῦ, οὐχ ἡγνισμένοι, οὐδὲ κεκα θαρμένοι κατὰ τὸν νόμον, οὐδὲ περιτομὴν δεχόμενοι πρότερον, ἀλλὰ μετὰ τῆς ὑφαίμου σκευῆς, τὴν πολεμικὴν περικείμενοι πανοπλίαν, ἔνδον ἀναιροῦν τε, καὶ αὐτῶν τῶν ἀδύτων κατατολμῶντες· τοῦτο γὰρ παρεδήλωσεν, εἰπὼν, "Καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ, καὶ ποιήσουσι φυρμόν." Εἶτα καὶ τὴν

αίτιαν· 81.880 "Διότι πλήρης ἡ γῆ λαῶν, καὶ ἡ πόλις πλήρης ἀνομιῶν." Ἀπεικάζεται γὰρ, φησὶ, τῆς τούτων παρανομίας τὸ πλήθος τῶν πλήθει τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀνθρώπων. κδ'. Καὶ ἄξω πονηροὺς ἔθνων, καὶ κατακληρο νομήσουσι τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ ἀπο στρέψω τὸ φρύαγμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν, καὶ μιν ἀποθήσουσι τὰ ἅγια αὐτῶν. Καὶ οὐκ εἶπε, Τὰ ἅγια μου, ἀλλὰ Τὰ ἅγια αὐτῶν· τουτέστι, Τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀφιερωθέντα μοι, ὧν ἐγὼ μὲν οὐκ ἐδεόμην· διὰ δὲ τὴν αὐτῶν ἐπιμέλειαν κατεδεξάμην. Ἄλλὰ πάλιν ταῦτα διὰ τὴν αὐτῶν παρανομίαν μιν ἀπολαμβάνοντα καὶ πατούμενα περιόψομαι. κέ'. Ἐξίλασμός ἦξει, καὶ ζητήσεις εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔσται. Δεηθήσουσι δὲ, φησὶν, ἐν τῇ ἀκμῇ τῶν κακῶν τυχεῖν εὐμενείας καὶ ἀπαλλαγῆς, καὶ οὐ τεύξονται. κς'. Οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ ἔσται, καὶ ἀγγελία ἐπὶ ἀγγελίαν. Κακὰ δὲ ἐκ κακῶν αὐτοῖς διαδέξεται, καὶ φήμη πονηρὰ, πονηρὰν διαδέξεται φήμη. "Καὶ ζητηθήσεται ὄρασις ἐκ προφήτου, καὶ νόμος ἀπολεῖται ἐξ ἱερέως, καὶ βουλή ἐκ πρεσβυτέρων" Ταῦτα καὶ νῦν ἔστιν ἔτι καὶ σήμερον παρ' αὐτοῖς κρατοῦντα· οὔτε γὰρ ἱερωσύνη κατὰ νόμους παρ' αὐτοῖς πολιτεύεται, καὶ τῆς προφητείας ἡ χάρις ἀπέσβη. κζ'. Ὁ βασιλεὺς πενήσει, καὶ ὁ ἄρχων ἐνδύσεται ἀφανισμόν, καὶ αἱ χεῖρες τοῦ λαοῦ τῆς γῆς παραλυθήσουσι. Τοῦτο σαφέστερον ἡμᾶς ὁ Ἱερεμίας διδάσκει, τὰ κατὰ τὸν Σεδεκίαν ἐξηγούμενος, καὶ τὴν ἐκείνου φυγὴν. "Κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ κρίμασιν αὐτῶν ἐκ δικήσω ἐπ' αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος" Ταύτας, φησὶν, αὐτοὺς εἰσπράξομαι τὰς δίκας, ὑπὲρ ὧν ἐπλημμέλησαν ἀπαιτῶν τὰς εὐθύνas. Διὸ προσ ἴκει πάντας ἡμᾶς, ἐξ ἐκάστου τῶν εἰρημένων ὄνησιν δρεπομένους, μὴ κινεῖν πονηρίαν τὴν καθ' ἡμῶν τιμωρίαν, ἀλλὰ τοῖς τῆς μετανοίας δακρύοις θεράπευειν τῆς ἀμαρτίας τὰ τραύματα, ἵνα μὴ ὑπέραν τλον τὸ σκάφος γενόμενον ὑποβρυχίους ἡμᾶς ἀπ' ἐργάσῃται, κατὰ δίκαια τοῦ Θεοῦ κρίματα· ὧς πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. 81.881

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΚΕΦΑΛ. Η'.

α Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔκτω ἔτει, ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί, πέμπτη τοῦ μηνός, ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰουδα ἐκάθηντο ἐνώπιόν μου. Δῆλός ἐστιν ὁ προφήτης σὺν τῷ Ἰερονίου τῇ αἰχμαλωσίᾳ περιπεσών· διὸ πανταχοῦ αὐτὸν ἐπισημαίνεται τὸν χρόνον. Διετέλει δὲ οἷόν τις παιδονόμος τοὺς ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ῥυθμίζων, καὶ πρὸς τὸ θεῖον βούλημα ποδηγῶν· καὶ τοῦτο ἐδήλωσεν εἰπὼν, "Οἱ πρεσβύτεροι Ἰουδα ἐκάθηντο ἐνώπιόν μου." Εἶτα ἐπάγει· "Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεῖρ Ἀδωνὰϊ Κυρίου." Τὴν τοῦ θείου Πνεύματος ἐνέργειαν χεῖρα Κυρίου προσαγορεύει. β'. Καὶ ἴδον, καὶ ἴδον ὁμοίωμα ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καὶ ἕως κάτω πύρ, καὶ ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ὑπεράνω, ὡς ὄρασις φέγγους, ὡς εἶδος ἡλέκτρου. "Ὀν ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ ἐθεάσατο, τοῦτον ὄρα δὶχα τῶν Χερουβὶμ· ποτὲ μὲν γὰρ αὐτῷ φοβερῶς, ποτὲ δὲ ἡμέρως ἐπιφαίνεται, πάντα πρὸς τὴν χρεῖαν οἰκονομῶν· αὐτοῦ γὰρ ἔστι φωνή, "Ἐγὼ ὄρασεις ἐπλήθυνα, καὶ ἐν χερσὶ προφητῶν ὁμοιωθήθη, " Οὐ κατ' οὐσίαν ὡφθην· διὸ καὶ ὁ προφήτης ὁμοίωμα λέγει ἑωρακένας. γ'. Καὶ ἐξέτεινε, φησὶν, ὁμοίωμα χερῶν ἀνθρώπου, καὶ ἀνέλαβέ με τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μου, καὶ ἀνέλαβέ με Πνεῦμα ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγέ με εἰς Ἱερουσαλήμ ἐν ὄρασει Θεοῦ, ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας, τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, οὗ ἦν ἡ στήλη τῆς εἰκόνας τοῦ ζήλου τοῦ κτωμένου. Ἐπιστήσαι δεῖ, ὅτι ἐν ὄρασει Θεοῦ ταῦτα ὁ προφήτης ἔφη ἑωρακένας. Οὐ τοίνυν σωματικὴ ἦν μετὰθεσις, οὐδὲ τῶν τῆς σαρκὸς ὀφθαλμῶν ἡ θεωρία, ἀλλ' ἐν τῷ οἴκῳ καθήμενος μετὰ τῶν πρεσβυτέρων Ἰουδα, ταύτην ἄπασαν τὴν ὀπτασίαν ἐώρα· καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ταύτης διήγησιν δηλὸν ποιεῖ· "Ἀνέβην γὰρ, φησὶν, ἀπὸ τῆς ὄρασεώς μου,"

τουτέστιν, Εἰς ἑμαυτὸν ἐπανήλθον. Ἐπειδὴ γὰρ τὰς χαλεπὰς τιμωρίας προλέγει, ἀναγ καίως καὶ τὰς τούτων αἰτίας διδάσκει, καὶ βλέπει ἐν τῷ θεῷ νεῶ τὴν στήλην τῆς εἰκόνης τοῦ ζήλου· εἶδωλον δὲ ἦν ἐκεῖ παρανόμως ἰδρυμένον· ζήλον 81.884 δὲ αὐτὸ καλεῖ, ἐκ μεταφορᾶς τῶν μοιχευομένων γυναικῶν, καὶ εἰς ζηλοτυπίαν τοὺς ἄνδρας ἀγούσων. Τοῦτο δὲ καὶ διὰ τοῦ μεγάλου Μωσέως αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔφη· "Αὐτοὶ παρεζήλωσάν με ἐπ' οὐ Θεῶν·" καὶ ἐρμηνεύων αὐτὸ ἐπήγαγε, Παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. δ', ε'. Καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ ἦν δόξα Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ, κατὰ τὴν ὄρασιν, ἦν ἴδον ἐν τῷ πεδίῳ. Καὶ εἶπε πρὸς με· Υἱὲ ἀνθρώπου, ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου πρὸς βορρᾶν· καὶ ἀνέβλεψα τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πρὸς βορρᾶν, ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ θυσιαστηρίου, οὗ ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλου τούτου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν. Καὶ ἤδη προειρήκαμεν, ὅτι τὸ δίκαιον τῆς τῶν Ἰουδαίων τιμωρίας ὁ προφήτης διδάσκειται· οὗ χάριν αὐτῶ πάντα ὑποδείκνυσιν ὁ δίκαιος κριτὴς τὰ ὑπ' ἐκείνων τολμώμενα. ζ'. Καὶ εἶπε πρὸς με· Υἱὲ ἀνθρώπου ἐώρακας τί οὗτοι ποιοῦσιν, ἀνομίας μεγάλας, ἃς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ποιοῦσιν ὧδε, τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἁγίων μου; Ὁρᾶς, φησὶν, ὡς αὐτοὶ ταῖς οἰκείαις πονηρίαις ἐπισπῶνται τὰς τιμωρίας; Ἀσεβοῦντες γὰρ, καὶ τῆς ἐμῆς θεραπείας καταφρονοῦντες, πόρρω τῶν ἁγίων μου γενήσονται τόπων, κατὰ τὴν τοῦ Δαβὶδ προφητεῖαν, ὅτι οἱ μακρύναντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦνται. ζ'-θ'. Καὶ ἐπήγαγέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὀπῆ ἐν τῷ τοίχῳ. Καὶ εἶπε πρὸς με· Υἱὲ ἀνθρώπου, ὄρξον δὴ ἐν τῷ τοίχῳ· καὶ ὠρυξά, καὶ ἰδοὺ θύρα μία ἐν τῷ τοίχῳ. Καὶ εἶπε πρὸς με· Εἴσελθε καὶ ἴδε τὰς ἀνομίας τὰς πονηρὰς, ἃς οὗτοι ποιοῦσιν ὧδε. Δείξας αὐτῷ ὁ Δεσπότης τὴν προφανῶς ὑπ' αὐτῶν τολμωμένην ἀσέβειαν, ὑποδείκνυσι καὶ τὰ κρύβδην γιγνόμενα. ι', ια'. Εἰσῆλθον γὰρ, φησὶ, καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ πᾶσα ὁμοίωσις ἐρπετοῦ, καὶ κτήνους, μάταια βδελύγματα, καὶ πάντα τὰ εἶδωλα τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ διαγεγραμμένα ἐν τῷ τοίχῳ κύκλῳ διόλου. Καὶ ἐβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων οἴκου Ἰσραὴλ καὶ Ἰεζονίας υἱὸς Σαφᾶν εἰστήκει ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὸ θυμιατήριον εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος ἀνέβαινε. Πολλὴ πρὸς τῇ ἀσεβείᾳ ἢ τῆς ἀνοίας ὑπερβολή· τί γὰρ ἀνοητότερον τῶν τὰς εἰκόνας προσκυνούντων τῶν ἰοβόλων ἐρπετῶν καὶ τῶν ἀλόγων κτηνῶν; Τὰ μὲν γὰρ ἀναιρεῖν εἰώθαμεν, ὡς λυμαντικὰ καὶ ἐπίβουλα· τὰ δὲ εἰς ἡμετέραν δουλείαν καὶ θεραπείαν ὁ Δεσπότης ἀπένειμεν. "Τῷ γὰρ, φησὶν, ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι χόρτον- 81.885 καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων." Σκοπήσωμεν τοίνυν, πόσης ἐστὶν ἀλογίας μεστὸν, τὸ τῶν οἰκετῶν καὶ δούλων προσκυνεῖν τὰς εἰκόνας. Ὅθεν εἰκό τως ὁ Δεσπότης ἀγανακτῶν, πρὸς τὸν προφήτην φησὶν· ιβ'. Ἐώρακας, υἱὲ ἀνθρώπου, ἃ οἱ πρεσβύτεροι οἴκου Ἰσραὴλ ποιοῦσιν, ἕκαστος ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ τῷ κρυπτῷ, διότι εἶπον· Οὐχ ὄρα Κύριος, ἐγκατατέλειπε τὴν γῆν. Αἰτία γὰρ τῆς ἀσεβείας ἢ τοῦ Θεοῦ λήθη, καὶ πείσαντες σφᾶς αὐ τοὺς, ὡς οὐδὲν τῶν ὑπ' αὐτῶν γιγνομένων ὁ Θεὸς ἐφορᾶ, ἐπ' ἐκείνην τὴν παρανομίαν ἐχώρησαν. Ὑπὸ δὲ τοῦ μακαρίου Δαβὶδ τούναντίον καὶ φρονεῖν διδάσκόμεθα καὶ λέγειν· "Προωρόμη γὰρ, φησὶ, τὸν Κύριον ἐνώπιόν, μου διαπαντὸς, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ." ιγ', ιδ'. Καὶ εἶπε πρὸς με· Ἔτι ὄψει ἀνομίας μερίζονας, ἃς οὗτοι ποιοῦσι. Καὶ εἰσήγαγέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου Κυρίου, τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν· καὶ ἰδοὺ γυναῖκες καθ' ἐζόμεναι καὶ θρηνοῦσαι τὸν Θαμμούζ. Τούτων δὲ οὐ μόνον ἀσέβειαν, ἀλλὰ καὶ ἀκολασίαν κατηγορεῖ. Ὁ γὰρ Θαμμούζ ὁ Ἄδωνίς ἐστὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδαφωνήν. Ἀφροδισίων τοίνυν ὀργίων ὁ θρῆνος, ἀκολάστου δαίμονος, καὶ δι' ἀκολασίαν δεχομένου τὴν θεραπείαν. ιε', ις'. Καὶ εἶπε πρὸς με· Υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἔτι ὄψει ἐπιτηδεύματα μερίζονα τούτων. Καὶ εἰς ἡγάγέ με εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου Κυρίου τὴν ἐσωτέραν· καὶ ἐπὶ τῶν προθύρων τοῦ ναοῦ Κυρίου ἀναμέσον τῶν αἰλᾶμ, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, ὡς εἴκοσι πέντε ἄνδρες· τὰ ὀπίσθια αὐτῶν πρὸς τὸν ναὸν Κυρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν κατέναντι

πρὸς ἀνατολὴν, καὶ αὐτοὶ προσεκύνουν κατὰ ἀνατολὰς τῷ ἡλίῳ. Μεγίστη καὶ αὕτη δυσσεβείας ἐγχείρησις· τὸ γὰρ τῷ Δε σπότη τὰ νῶτα διδόντας προσκυθεῖν τὸν ὁμόδουλον ἥλιον, ποίαν μανίας ὑπερβολὴν καταλείπει; Αἱ λὰμ δὲ τὸ προπύλαιον ἐκάλεσε τοῦ θεοῦ νεώ· πρὸ αὐτοῦ γὰρ ἴδρυτο τὸ χαλκοῦν θυσιαστήριον· ἔφη δὲ, ὅτι μεταξὺ τοῦ αἰλὰμ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἐστὼ τε, τὴν ἀσεβείαν ἐκείνην ἐτόλμων· καλῶς δὲ καθ' ἕκαστον τῶν δεικνυμένων, ὡς περ ἀπολογούμενος ὁ Δεσπότης ὑπὲρ τῆς Ἰουδαίων τιμωρίας τῷ οἰκείῳ θεράποντι, φησὶ πρὸς αὐτόν· ιζ'. Ἐώρακας, υἱὲ ἀνθρώπου· μὴ μικρὸν τῷ οἴκῳ Ἰούδα τοῦ ποιεῖν τὰς ἀνομίας, ἃς πεποιή κασιν ὧδε; διότι ἔπλησαν τὴν γῆν ἀνομίας, καὶ ἀπεστράφησαν τοῦ παροργίσει με· καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα, ὡς μυκτηρὶ ζοντές με. Ἐγὼ γὰρ, φησὶν, ἐξελεξάμην αὐτούς, 81.888 καὶ τοὺς ἄλλους διὰ τούτων ἀποστήσαι τῆς ἀσεβείας βουλόμενος· αὐτοὶ δὲ οὐ μόνον ὠφελείας οὐ μετέδωκαν, ἀλλὰ καὶ δυσσεβέστερα τετολμήκασιν, ὥστε πᾶσαν λοιπὸν τὴν γῆν ἀνομίας πλήρη γενέσθαι· ἐξέτειναν γὰρ τῆς ἀσεβείας τὰ κλήματα, ἐναντία τῷ ἐμῷ δρῶντες σκοπῷ. Διό φησι· ιη'. Καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς μετὰ θυμοῦ· οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου, καὶ οὐ μὴ ἐλεήσω· κεκράζονται εἰς τὰ ὠτά μου φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω αὐτῶν. Καθάπερ γὰρ αὐτοὶ οὐ τὰ τῆς εὐσεβείας, ἀλλὰ τῆς ἀσεβείας ἐξέτειναν κλήματα, καὶ τὴν τῶν γειτονευόντων ἐπέτειναν βλάβην· οὕτως ἀφειδῶς ἐγὼ τὴν ἱατρικὴν αὐτοῖς ἐπάξω τομὴν, οὐκ ἀνεχόμενος αὐτῶν παρακαλῶντων, οὐδὲ ἀκούων βοῶντων· οὐκ ἔστι γὰρ ἔλεος ἢ περὶ τοὺς τοιοῦτους φειδῶ· προσήκει γὰρ τὸν ἱατρὸν μὴ τοῖς τοῦ τεμνομένου δακρύοις καὶ λόγοις προσέχειν, ἀλλὰ τῷ νόμῳ τῆς τέχνης. ΚΕΦΑΛ. Θ'. α'. Καὶ ἀνακέκραγεν εἰς τὰ ὠτά μου φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἦγγικεν ἡ ἐκδίκησις τῆς πόλεως, καὶ ἕκαστος εἶχε τὰ σκευὴ τῆς ἐξολοθρευσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Εἶτα διδάσκει καὶ οἷα τὰ σκευὴ. β'. Καὶ ἰδοὺ ἔξ ἄνδρες ἤρχοντο ἀπὸ τῆς πύλης τῆς ὑψηλῆς, τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, καὶ ἐκάστῳ πέλυξ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ βορρᾶ καὶ τὸ εἶδωλον ἴδρυτο, καὶ αἱ γυναῖκες τὸν Θαμμουζ ἐθρήνουν, ἀναγκαίως ἐκεῖθεν καὶ ἡ τιμωρία λαμβάνει τὴν εἴσοδον· ἀναμνησθῆναι δὲ προσήκει τῶν ἄνω εἰρημένων, ὅτι τὸ τέταρτον τῆς πόλεως ἔφη θανάτῳ παραδοθήσεται· ὄρα τοίνυν τὰς τιμωρητικὰς δυνάμεις εἰς τὴν τεταγμένην κόλασιν εὐτρεπεῖς· καίτοι τῶν Ἀσσυρίων τὰς πολλὰς μυριάδας εἰς ἄγγελος κατηκόντισε, καὶ τῶν Αἰγυπτίων τὰ πρωτότοκα εἰς ἀνελεῖν προσετάχθη· ἐνταῦθα δὲ ἔξ τῶν Ἰουδαίων ἐνεχειρίσθησαν τὴν τιμωρίαν, διὰ τὴν τῆς ἀσεβείας ὑπερβολὴν. "Καὶ ἀνὴρ, φησὶν, εἷς ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐνδεδυκὼς ποδήρη, καὶ ζώνη σαπφείρου ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ." Τοῦ ἐβδόμου τὸ σχῆμα ἱερατικόν· οὐ γὰρ ἦν τῶν κολαζόντων, ἀλλὰ τῶν λυτρουμένων τοὺς σωτηρίας ἀξίους· ἐπειδὴ γὰρ ἐβδόμη ἡμέραν τιμᾶσθαι διηγόρευσεν, ἀναγκαίως τὸν ἕβδομον ἐντιμώτατον δείκνυσι. "Καὶ εἰσηλθόντες, καὶ ἐστάθησαν ἐχόμενοι τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χαλκοῦ." Τοῦτο δὲ ἐν τῇ αὐλῇ ἴδρυτο πρὸ τῶν τοῦ νεῶ προπυλαίων. γ'. Καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ Ἰσραὴλ ἀνέβη ἀπὸ τῶν Χερουβὶμ, ἡ οὐσα ἐπ' αὐτῶν, εἰς τὸν αἴθριον τοῦ οἴκου. Ἐπειδὴ γὰρ μέλλει τὴν κατὰ τῆς πόλεως ψῆφον ἐκφέρειν, ἔξω τῶν ἁγίων τόπων τοῦτο ποιεῖ· σωτηρίας γὰρ, ἀλλ' οὐ τιμωρίας ἐκεῖνοι παρ' ἐκτικοί. 81.889 Καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδεδυμένον τὸν ποδήρη, ὃς εἶχεν ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὴν ζώνην. (δ'.) Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς αὐτόν· Διέλθε μέσσην τὴν πόλιν, μέσσην τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ δὸς τὸ σημεῖον ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν ἀνδρῶν τῶν καταστεναζόντων, καὶ τῶν κατοδυνωμένων ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις γινομέναις ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἀγαθὸν μὲν γὰρ τὸ παραινεῖν καὶ συμβουλεύειν τοῖς ἁμαρτάνουσιν· ὅταν δὲ ἀντιλέγῃσι, καὶ μὴ πείθωνται, ἀναγκαῖος ὁ θρήνος καὶ χρήσιμος. Διὸ καὶ ὁ μακάριος ἔλεγε Παῦλος· "Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;" Καὶ πάλιν· "Μήπως ἐλθόντα με πρὸς ὑμᾶς ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προσημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων." Εὐσεβεῖς τοίνυν ὑπῆρχον καὶ οὗτοι

όλοφυρόμενοι, καὶ στένοντες τὴν τοῦ λαοῦ παρανομίαν· διὸ ἐπίσημοι γίνονται, ἵνα μὴ κοινωνήσωσι τῆς τιμωρίας. Οὕτω, φησὶν, ἐκείνω ταῦτα ἐντειλάμενος, παρακελεύεται τοῖς λοιποῖς. ε΄, ς΄. Πορεύεσθε εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ κόπτετε, καὶ μὴ φεῖδεσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ μὴ ἐλεήσητε. Πρεσβύτερον, καὶ νεα νίσκον, καὶ παρθένον, καὶ νήπια, καὶ γυναῖκας ἀποκτείνετε εἰς ἐξάλειψιν· ἐπὶ δὲ πάντας ἐφ' οὓς ἔστι τὸ σημεῖον μὴ ἐγγίσητε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου ἄρξασθε. Πάλιν λέγω· "Φοβερὸν τὸ ἐμ πεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος," κατὰ τὴν τοῦ μακαρίου Παύλου φωνήν· προστίθημι δὲ καὶ τὴν τοῦ θεσπεσίου Δαβίδ· "Μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν, καὶ ποιῶντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ· ἐν ἡμέρᾳ γὰρ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτοὺς ὁ Κύριος." Ἀμφότερα γὰρ ταῦτα ἐν τοῖς ἀρτίως εἰρημένους εὐρίσκομεν, τοὺς μὲν ἀφειδῶς παγγενῆ κοπτομένους, καὶ κατὰ πάσης ἡλικίας χωροῦσαν τὴν τιμωρίαν· τοὺς δὲ δικαίως σωζομένους, καὶ τῆς ἐκείνων κοινωνίας μένοντας ἐλευθέρους. Κελεύει δὲ ἀπὸ τῶν ἁγίων αὐτοῦ τὰς τιμωρητικὰς ἄρξασθαι δυνάμεις, οὐκ ἀληθῶς ἁγίους αὐτοὺς ὀνομάζων, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ὑπελαμβάνοντο, ὡς εἰς τὴν θείαν θεραπείαν ἀφωρισμένοι. Οὐ γὰρ, ὡς τινες ὑπέλαβον περὶ τῶν ἁγίων τόπων τοῦτο ἐβρέθη, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀφωρισμένων εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ θεραπείαν ἀνθρώπων· καὶ τοῦτο δῆλον τὰ ἐξῆς τῆς προφητείας ποιεῖ. Εὐθύς γὰρ ἐπάγει· "Καὶ ἤρξατο ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων, οἳ ἦσαν ἔσω ἐν τῷ οἴκῳ." Οὓς παρεγγυᾷ ἔνδον ἀναιρεθῆναι· δίκαιον γὰρ τοὺς ἐκεῖ παρανομοῦντας ἐκεῖ δοῦναι τὰς δίκας. ζ΄. Εἶπε γὰρ, φησὶ, πρὸς αὐτούς· Μιάνετε τὸν οἶκον, καὶ πλήσατε τὰς ὁδοὺς νεκρῶν· ἐκπορεύεσθε καὶ κόπτετε. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτοὶ εἶδῶ 81.892 λοις τὸν οἶκον ἐμίαναν, ὁ δίκαιος κριτὴς τῆ τῶν παρανόμων σφαγῆ τοῦτο γενέσθαι παρακελεύεται. Καὶ ἐξελθόντες ἔτυπον τὴν πόλιν. (η΄.) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κόπτειν, ὑπελείφθη ἐγὼ μόνος, καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα, καὶ εἶπον· Οἴμοι, Ἄδωναῖ Κύριε, ἐξαλείφεις σὺ τοὺς καταλοίπους τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐκχέαι τὸν θυ μόν σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ; Φιλάνθρωπος ὁ προφήτης, καὶ πρὸς ἔλεον καμπτόμενος· τοιοῦτος ἦν ὁ μακάριος Παῦλος, ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ Χριστοῦ ὑπὲρ Ἰουδαίων εὐχόμενος. Ἄλλ' ὁ Δεσπότης καὶ τὸν εὐνούστατον οἰκέτην θεραπεύει, καὶ τῆς τιμωρίας διδάσκει τὸ δίκαιον. θ΄. Ἀδικία γὰρ, φησὶ, τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ καὶ Ἰουδαμεγάλυνται σφόδρα, σφόδρα. Καὶ τῷ διπλασιασμῷ τὴν τῆς ἐπιτάσεως παρεδήλωσεν ὑπερβολήν. "Ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λαῶν πολλῶν, καὶ ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀδικίας καὶ ἀκαθαρσίας, ὅτι εἶπον, Ἐγκαταλέλοιπε Κύριος τὴν γῆν, οὐκ ἐφορᾷ Κύριος." Ταῦτα, φησὶ, τολμῶσι, πείσαντες ἑαυτοὺς μὴ ἐποπτεύειν με, μηδὲ ὀρᾶν τὰ γινόμενα.

ΚΕΦΑΛ. Γ΄.

α΄. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐπάνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν Χερουβὶμ, ὡς λίθος σαπφείρου· ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτῷ. Ἐνταῦθα σαφῶς λοιπὸν ἂν ἐθεάσατο ζῶα, Χερουβὶμ ὀνομάζει· σημαίνει δὲ, ὡς ἔφην, τὸ ὄνομα πλήρης γνώσεως. β΄. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδεδυκότα τὴν στολήν· Εἵσελθε εἰς τὸ μέσον τῶν τροχῶν τῶν ὑποκάτω τῶν Χερουβὶμ. Ἐπισημῆνασθαι χρὴ, ὅτι οὐδενὶ τῶν ἐξ τοῖς Χερουβὶμ πελάσαι προσέταξεν, ἀλλὰ τῷ τὴν στολήν ἐνδεδυμένῳ· ὡς αὐτῶν δηλονότι μὴ ἀξίων ὄντων πλησιάζειν θείαις δυνάμεσι, τοῖς Χερουβὶμ. "Καὶ πλήσον τὰς χεῖράς σου ἀνθράκων πυρὸς, ἐκ μέσου τῶν Χερουβὶμ, καὶ διασκόρπισον ἐπὶ τὴν πόλιν." Φρίκης δὲ μετὰ τὰ θεωρούμενα· πυρὸς ἀνθρακες σκεδαννύμενοι· τιμωρητικαὶ δυνάμεις, δηλαδή τὴν πόλιν περινοστοῦσαι. δ΄. Καὶ ἀπῆρην ἡ δόξα Κυρίου ἀπὸ τῶν Χερουβὶμ εἰς τὸ αἶθριον τοῦ οἴκου. Ἐπειδὴ γὰρ προσέταξε ληφθῆναι τοὺς ἀνθρακας, καὶ σκεδασθῆναι κατὰ τῆς πόλεως, ὑποχωρεῖν πως δοκεῖ, χώραν διδοὺς τῷ προσταχθέντι ποιῆσαι τὸ κελευσθέν· ἐδεδίει γὰρ πάντως πελάσαι

τῆς θείας δόξης ἐποχουμένης τῶν Χερουβίμ· μέγιστος δὲ ἦχος ἀπετελεῖτο τῶν πτερύγων κινουμένων τῶν Χερουβίμ, ὡς ὑπολαμβά νειν βροντὴν εἶναι, ἢ θείαν φωνήν· τὸ γὰρ, "Ὡς φωνὴ Θεοῦ Σαδαΐ" – "ἱκανοῦ Θεοῦ βροντὴν" ὁ Σύμ μαχος καὶ ὁ Θεοδοτίων ἡρμήνευσαν· τουτέστιν, εἰ κάσαις ἂν τὸν ἦχον τῆ τοῦ ἱκανοῦ καὶ δυνατοῦ Θεοῦ 81.893 φωνῆ· ἀντὶ τοῦ, τῆ κατὰ θείαν ἐνέργειαν ἀποτελοῦ μένη βροντῆ. Καὶ ἦλθε, φησὶν, καὶ ἔσθη ἐχόμενος τῶν τρο χῶν. (ζ.) Καὶ ἐξέτεινε, φησὶν, ὁ Χερουβίμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀναμέσον τῶν Χερουβίμ, εἰς μέ σον τοῦ πυρὸς τοῦ ὄντος ἐν μέσῳ τῶν Χερου βίμ· καὶ ἔλαβε, καὶ ἔδωκεν εἰς χεῖρας τοῦ ἐνδεεῖς τὴν στολὴν τὴν ἀγίαν, καὶ ἔλαβε, καὶ ἐξῆλθε. Τὴν τῶν ἀοράτων ταγμάτων διαφορὰν καὶ ἐντεῦθεν ἔστι μαθεῖν· οἱ μὲν γὰρ ἐξ οὐδὲ πελά σαι τοῖς Χερουβίμ προσετάχθησαν· ὁ δὲ πελάζει μὲν, οὐ κατατολμᾷ δὲ τοῦ μέσου τῶν Χερουβίμ, ἀλλ' αὐτὰ τὰ Χερουβίμ ὀρέγει τοὺς ἀνθρακας. ἦ. Καὶ ἴδον, φησὶ, τὰ Χερουβίμ ὅμοια χει ρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτερύγων αὐτῶν. Ἐνεργείας δὲ αἱ χεῖρες σημαντικαί· εἶτα ἐξηγεῖται πάλιν τὰ κατὰ τοὺς τροχοὺς, πάντα μὲν εἰρηκῶς ἃ καὶ ἤδη προειρήκαμεν· τὸ δὲ εἶδος τῆς χροῆς μόνον ἐνηλλαγμένον ἐωρακέναι φησὶν· ἐκεῖ μὲν γὰρ, κατὰ τὸν Σύμμαχον, ὡς εἶδος ὑακίνθου ἔφη τεθεᾶσθαι· ἐν ταῦθα δὲ, κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα, ὡς εἶδος ἀνθρακος· ὥστε κἀντεῦθεν ἡμᾶς μαθεῖν, ὡς οὐκ αὐτὰς εἶδε τῶν ἀοράτων τὰς φύσεις, ἀλλ' ὁμοιώματά τινα καὶ εἰκά σματα· διὸ καὶ ἐνηλλαγμένα θεωρεῖ. Ταύτην δὲ τὴν ἐναλλαγὴν καὶ ἐπὶ τῶν Χερουβίμ ἐθεάσατο· ἐκεῖ μὲν γὰρ τὸ πρῶτον πρόσωπον ἀνθρώπῳ εἰκέναι ἔφη, τὸ δὲ δεῦτερον λέοντι, τὸ δὲ τρίτον μόσχῳ, τὸ δὲ τέταρτον ἀετῶ· ἐνταῦθα δὲ ἀντεστραμμένην τὴν τάξιν, καὶ τὸ τοῦ Χερουβίμ πρόσωπον, ὅπερ ἐστὶ μόσχου, πρῶτον ἔφη τεθεᾶσθαι, δεῦτερον δὲ τὸ τοῦ ἀνθρώπου, εἶτα τοῦ λέοντος, καὶ τὸ τοῦ ἀετοῦ. Οὐ τοίνυν τοιαύτη τῶν ἀοράτων δυνάμεων ἢ φύσεις, ἀλλὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ὁ Δεσπότης τὰς τοιαύτας οἰκονομεῖ θεω ρίας. Καὶ ἠγοῦμαι, ἐπειδὴ ἐν τῷ νῶ ταύτην ἐώρα τὴν ὀπτασίαν, διὰ τοῦτο προτεταγμένον εἶδε τοῦ μό σχου τὸ πρόσωπον, ἐπειδὴ εἰς τύπον ἱερωσύνης τοῦτο παρείληπται. Διδάσκει δὲ, ὅτι καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν, καὶ αἱ πτέρυγες, καὶ οἱ τρο χοὶ, πλήρεις ἦσαν ὀφθαλμῶν, τῆς γνώσεως αὐτῶν τὸ πλῆθος διδασκόμενος· ὅπερ καὶ σημαίνει τὸ ὄνομα γελγέλ. ιγ'. Τοῖς δὲ τροχοῖς τούτοις, φησὶν, ἐπεκλήθη γελγέλ ἀκούοντός μου. Τουτέστιν, ἀνακυκλεῖσθαι καὶ ἀνακινεῖσθαι προσετάχθησαν. ιε'. Καὶ ἐπήρθη, φησὶ, τὰ Χερουβίμ. Εἶτα διδά σκων ἡμᾶς, ὡς ταῦτα καὶ ἤδη πρότερον ἐθεάσατο, φησὶν· "Τοῦτο τὸ ζῶον ὃ εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Χοβάρ." Ἀλλὰ τότε τῆς μὲν θεωρίας ἀπήλαυσε, τὴν δὲ προσηγορίαν ἠγνόησε· νῦν δὲ καὶ τοῦτο με μάθηκεν. ις', ιζ'. Καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ Χερουβίμ ἐπο ρεύοντο οἱ τροχοὶ, καὶ οὗτοι ἐχόμενοι αὐτῶν· καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὰ Χερουβίμ τὰς πτέρυγας αὐ τῶν τοῦ μετεωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς γῆς, οὐκ ἐπ' ἐστρεφον οἱ τροχοὶ αὐτῶν, καὶ γε αὐτοὶ ἀπὸ τῶν 81.896 ἐχομένων ἀπ' αὐτῶν. Καὶ ἐν τῷ ἐστάναι αὐτὰ εἰστήκεισαν καὶ ἐν τῷ μετεωρίζεσθαι αὐτὰ ἐμε τεωρίζοντο μετ' αὐτῶν, διότι πνεῦμα ζωῆς ἐν αὐτοῖς. Εἶποντο, φησὶ, κατὰ πάντα τοῖς Χερουβίμ οἱ τροχοὶ, καὶ κινουμένοις συνεκινούντο, καὶ πετο μένοις ἠκολούθουν, καὶ ἐστῶτων εἰστήκεισαν, οὐχ ὑπὸ τινος βίας συρόμενοι, ἀλλ' αὐτόματοι τούτων ἕκαστον ἐνεργούντες· πνευματικῶς γὰρ καὶ αὐτοὶ ζωῆς ἐν μετουσίᾳ ἐτύγχανον. ιη', ιθ'. Καὶ ἐξῆλθε δόξα Κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰ θρίου τοῦ οἴκου, καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὰ Χερουβίμ. Καὶ ἀνέλαβε τὰ Χερουβίμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ ἐμετεωρίσθησαν ἀπὸ τῆς γῆς ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτὰ, καὶ ἔσθησαν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου Κυρίου τῆς ἀπέναντι, καὶ δόξα Θεοῦ Ἰσραὴλ ἦν ἐπ' αὐτῶν ὑπεράνωθεν. Ἦνίκα μὲν γὰρ τοὺς ἀνθρακας ληφθῆναι προσέταξεν, ἔδοξε πως ἀφίστασθαι, ἵνα καταθάρρησιν προσελθεῖν ὁ προστε ταγμένος· ἐκείνου δὲ γινομένου, πάλιν ἐπανιέναι δοκεῖ, καὶ ἐποχεῖσθαι· τὰ δὲ Χερουβίμ φησὶ μετ' ἐώρα, καὶ ῥᾶον διὰ τοῦ ἀέρος ἐφέρετο, τῆ κινήσει τῶν πτερύγων ἀντὶ ποδῶν χρώμενα· εἶποντο δὲ οἱ τροχοὶ οὐδὲ βραχὺ

χωριζόμενοι· ἐπωχεῖτο δὲ ἡ τοῦ Θεοῦ δόξα, οὐκ αὐτὸς ὁ Θεός· ἀπερίγραφτος γὰρ, καὶ πανταχοῦ παρῶν, καὶ τὰ πάντα πληρῶν· ἀλλ' ἡ τούτου δόξα ἢ πρὸς τὰς οἰκονομίας ἐπιφαινομένη. κ'. Τοῦτο, φησὶ, τὸ ζῶόν ἐστιν ὃ εἶδον ὑπο κάτω Θεοῦ Ἰσραὴλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Χοβάρ· καὶ ἔγνω ὅτι Χερουβὶμ ἐστὶ. Τῆς μὲν γὰρ θεωρίας καὶ ἤδη πρότερον ἀπήλαυσα· τὴν δὲ προσηγορίαν ἐπὶ τοῦ παρόντος μεμάθηκα. Καὶ ἐντεῦθεν δὲ σα φῶς ἔστι μαθεῖν, ὡς οὐκ αὐτὴν εἶδε τῶν ἀοράτων φύσεων τὴν οὐσίαν, ἀλλ' εἰκόσματα τινὰ καὶ ἰνδάλματα· ἐν μὲν γὰρ τῇ προτέρᾳ ὀπτασίᾳ τέσσαρας πτέρυγας ἔφη ἔχειν τὸ ἐν Χερουβὶμ, ἐνταῦθα δὲ ὀκτώ· οὐκ ἂν δὲ ἡ φύσις μεταβολὴν ἐδέξατο, ἀλλὰ πρὸς τὴν χρείαν ἢ θεωρία ἐξετυπώθη· ἐπειδὴ γὰρ πλείονα γνῶσιν ὁ προφήτης ἐκ τῆς θείας διαλέξεως ἔλαβεν, αἱ δὲ πτέρυγες γνώσεως παραδηλοῦσιν ὅξυτητα, τὴν γενομένην αὐτῷ τῆς γνώσεως προσθήκην σημαίνων, διπλᾶς αὐτῷ δείκνυσι τῶν Χερουβὶμ τὰς πτέρυγας· καὶ αὐτὴ γὰρ ἡ τούτων προσηγορία τῇ Ἑλλάδι φωνῇ τὸ πλῆθος σημαίνει τῆς γνώσεως. ΚΕΦΑΛ. ΙΑ'. α', γ'. Καὶ ἀνέλαβέ με, φησὶ, Πνεῦμα, καὶ ἐξ ἠγαγέ με ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ οἴκου Κυρίου τὴν κατέναντι, τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς· καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν προθύρων τῆς πύλης, ὡς εἴκοσι πέντε ἄνδρες, καὶ ἴδον ἐν μέσῳ αὐτῶν Ἰεζονίαν τὸν τοῦ Ἰεζέκ, καὶ Φαλτίαν τὸν Βαναίου, τοὺς ἀφηγουμένους τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπε. Κύριος πρὸς με· Υἱὲ ἀνθρώπου, οὗτοι οἱ ἄνδρες οἱ λογιζόμενοι μάταια, καὶ βουλευόμενοι βουλήν πονηρὰν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, οἱ λέγοντες· Οὐχὶ προσφά 81.897 τως ὠκοδόμηται οἰκίαι; Αὕτη ἐστὶν ὁ λέβης, ὑμεῖς δὲ τὰ κρέα. Κατηγορεῖ καὶ τῶν ἡγουμένων, καὶ τῶν ὑπηκόων, ὡς ἐναντία τῷ Θεῷ βουλευομένων, καὶ τοῖς προφήταις ἀντιλεγόντων, καὶ πείθεσθαι μὴ θελούντων ὅτι τοῖς πολεμίοις παραδοθήσονται, ἀλλὰ τὴν πόλιν οἰκήσουσι, κάκεῖ δέξονται τοῦ βίου τὸ τέλος. Νεόδημοι γὰρ, φησὶν, αἱ οἰκίαι, καὶ ἐν ταύταις κατοικήσομεν, καὶ τοῦ βίου τὸ πέρασ δεξόμεθα· τούτου χάριν ἀγανακτῶν ὁ Θεὸς τὴν ἐσομένην τῶν πολεμίων ἔφοδον διὰ τοῦ προφήτου προ λέγει. ε'. Ἐπέπεσε γὰρ, φησὶν, ἐπ' ἐμὲ Πνεῦμα Κυρίου, καὶ εἶπε πρὸς με· Τάδε λέγει Κύριος. Τουτέστι, τῆς τοῦ Θεοῦ Πνεύματος ἐνεργείας ἀναπληθεῖς τάδε εἰπεῖν ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ προσετάχθη. Οὕτως εἶπατε, οἶκος Ἰσραὴλ, καὶ τὰ διαβούλια τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἐγὼ ἐπίσταμαι. (ζ', η'). Ἐπληθύνετε νεκροὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐπλήσατε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς τραυματιῶν. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Κύριος· Τοὺς νεκροὺς ὑμῶν, οὓς ἐπατάξατε ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὗτοί εἰσι τὰ κρέα, αὕτη δὲ ἐστὶν ὁ λέβης, καὶ ὑμᾶς ἐξάξω ἐκ μέσου αὐτῆς. Ῥομφαίαν φοβεῖσθε, καὶ Ῥομφαίαν ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς, λέγει Ἀδωναΐ Κύριος. Ὑμεῖς μὲν, φησὶ, λέβητα τὴν πόλιν ἀπεφήνατε, νεκρῶν αὐτὴν μυρίων ἐμπλήσαντες· τούτου χάριν οὐ τεύξεσθε ὧν ἐλπίζετε, οὐδὲ ἄλυπον δέξεσθε τοῦ βίου τὸ πέρασ, ἀλλὰ τοῖς πολεμίοις, οὓς δεδοίκατε, παραυτίκα παραδοθήσεσθε, καὶ τῆς ἐκείνων Ῥομφαίας γενήσεσθε παρανάλωμα. θ'. Καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ μέσου αὐτῆς, καὶ παρὰ δώσω ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων, καὶ ποιήσω ἐν ὑμῖν κρῖμα. Δικαίως, φησὶν, ὑμᾶς τιμωρήσομαι· ἐπειδὴ γὰρ ὑμεῖς τοὺς ὁμοφύλους ἀνειλετε, ἀλλοτρίοις καὶ πολεμίοις ἐνδίκως παραδοθήσεσθε. ι'. Ἐπὶ τῶν ὀρίων τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς· καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Ἐξω, φησὶ, τῆς πόλεως τίσετε δίκας ὧν ἠσεβήσατε, καὶ διὰ τῆς πείρας μαθήσεσθέ με Δεσπότην. ια', ιβ'. Αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα, καὶ ὑμεῖς οὐ μὴ γένησθε ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα· ἐπὶ τῶν ὀρίων τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς. Καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Οὐκ ἀποθανεῖσθε, φησὶν, ἐν τῇ πόλει, οὐδὲ ταφῆς ἀξιωθήσεσθε ἐν αὐτῇ, κατὰ τὰς ὑμετέρας ἐλπίδας, ἀλλὰ πόρρω ταύτης ἀναιρεθήσεσθε· καὶ τὰς αἰτίας διδάσκων, "Ὅτι ἐν τοῖς δικαιώμασί μου, φησὶν, οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ κρίματά μου οὐκ ἐποιήσατε· ἀλλὰ οὐδὲ κατὰ τὰ κρίματα τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλω ὑμῶν οὐκ ἐποιήσατε." Παρανομίας ὑπερβολή, καὶ δυσσεβείας μέγιστος ἔλεγχος, τὸ μὴ μόνον τὸν θεῖον παραβῆναι νόμον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀσεβεία συζώντων ἐθνῶν δυσσεβέστερα δρᾶν. 81.900 ιγ'. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προφητεῦν με,

καὶ Φαλτίας ὁ τοῦ Βαναίου ἀπέθανεν· καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπα· Οἴμοι, οἴμοι, Ἄδωναῖ Κύριε, εἰς συντέ λειαν ποιεῖς σὺ τοὺς καταλοίπους τοῦ Ἰσραήλ; Ὁρᾶ τὴν ἐνέργειαν ὁ προφήτης ἐκείνων, οἱ κόπτειν ἀφειδῶς προσετάχθησαν τὴν πόλιν, καὶ δεῖσας μὴ τὴν πανωλεθρίαν ὑπομείνῃ, πάντων ἀναιρουμένων· ἐπελάθετο γὰρ ἐκ τῆς ἀθυμίας ὡς πολλοὶ τὰ τῆς σωτηρίας ἐδέξαντο σημεῖα· τὸν φιλόανθρωπον ἴκε τεύει Δεσπότην ἐλέω κεράσαι τὸ δίκαιον· διδάσκεται δὲ, ὡς οὗτοι μὲν τοῖς πολεμίοις παραδοθήσονται διὰ τὴν πολλὴν πονηρίαν· οἱ δὲ ἤδη αἰχμάλωτοι ἀπ ἀχθέντες, κὰν τῇ ξένη παραψυχῆς ἀπολαύσουσι, καὶ ἐπανόδου τεύζονται. ιε'. Υἱὲ γὰρ, φησὶν, ἀνθρώπου, οἱ ἀδελφοί σου, καὶ οἱ ἄνδρες τῆς αἰχμαλωσίας σου, καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ συντετέλεσται. Ἐνίους φησὶ δορυαλώτους γεγεννημένους, καὶ δίκας ὧν ἐτόλμησαν δεδωκότας, φυλάξω μοι εἰς λαόν. "Οἷς εἶπον αὐτοῖς οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλήμ, Μακρὰν ἀπέχετε ἀπὸ Κυρίου, ἡμῖν δέδοται ἡ γῆ εἰς κληρονομίαν." Ἐπιτωθάζοντες ἐκείνοις οἱ νῦν τὴν Ἱερουσαλήμ οἰκοῦντες λέγειν ἐτόλμων, ὡς Ὑμᾶς μὲν πόρρω ἑαυτοῦ πε ποίηκεν ὁ Δεσπότης, ἡμῖν δὲ τὴν τῆς ἐπαγγελίας ἀπεκλήρωσε γῆν· διὰ τοῦτο, φησὶ, πᾶν τούναντίον γενήσεται, καὶ ὑμᾶς μὲν παραδώσω σφαγῇ, ἐκείνων δὲ ποιήσομαι πρόνοιαν. ιζ'. Διὰ τοῦτο εἶπε· Τάδε λέγει Ἄδωναῖ Κύριος, ὅτι Ἀπόσωμαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς ἀγίασμα μικρὸν ἐν ταῖς χώραις, οὗ ἂν εἰσέλθωσιν ἐκεῖ. Τέως μὲν γὰρ αὐτοὺς αἰ χμαλώτους, καὶ μετοίκους, καὶ σποράδας πεποίηκα· ἀλλ' ὅμως ἐν τῇ μετοικίᾳ, τῇ προσδοκίᾳ τῆς τῶν συμφορῶν μεταβολῆς, καὶ τῇ ἐλπίδι τῶν ἀγαθῶν, παραψυχὴν αὐτοῖς παρέξομαι· καὶ τοῦτο παρ ἐδήλωσεν εἰπὼν· "Ἔσομαι αὐτοῖς εἰς ἀγίασμα μι κρόν." Οὐκ εἰς μακρὰν δὲ πάλιν αὐτοὺς ἀποκατα στήσω, καὶ εἰς τὴν πατρῶαν ἐπανάξω γῆν. ιζ', ιη'. Συνάξω γὰρ, φησὶν, αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ εἰσδέξομαι αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν, οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐν αὐταῖς· καὶ δώσω αὐ τοῖς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἰσελεύσονται ἐκεῖ, καὶ ἐξάξουσι πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῆς, καὶ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς ἐξ αὐτῆς. Τοῦτο δὲ ἡ τοῦ Ἑσδρα ἱστορία διδάσκει, καὶ τῶν Μακκα βαίων ἡ συγγραφή. Μετὰ γὰρ τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον, τῆς τῶν εἰδώλων ἀποστάντες λατρείας, ἐπιμελῶς τὸν τῶν ὄλων Θεὸν θεραπεύοντες διετέλουν. ιθ'. Καὶ δώσω αὐτοῖς, φησὶ, καρδίαν ἑτέραν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω αὐτοῖς. Διὰ τούτων δὲ οὐ τοῦ αὐτεξουσίου τὴν ἀναίρεσιν παρεδήλωσεν, ἀλλὰ 81.901 τὴν ἐσομένην ἀντίληψιν παρ' αὐτοῦ, καὶ συμμαχίαν ἐπὶ τῇ τῶν ἀγαθῶν ἐργασίᾳ· πνεῦμα δὲ καινὸν ἐκάλεσε τὴν ἐπὶ τὰ καλὰ τῆς ψυχῆς ὀρμήν· ἐπειδὴ γὰρ εἰς τάναντία ἔρρεπον, τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολὴν καινὸν προσηγόρευσε πνεῦμα· ὡσπερ γὰρ εἰρηκῶς ἑτέραν καρδίαν, οὐ φύσεως μεταβολὴν ἐσήμανεν, ἀλλὰ τῆς γνώμης τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ῥοπήν· οὕτω καὶ διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ καινοῦ ταυτὸ τοῦτο ἐδήλωσε· μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὰ ἐπαγόμενα· "Καὶ ἐκπάσω γὰρ, φησὶ, τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῶν, καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν σαρκίνην." Καὶ οὐδεὶς ἂν τῶν ἑχεφρόνων φύσιν λίθου τὴν λιθίνην ὑπολάβοι καρδίαν, ἀλλὰ τὴν ἀπειθῆ, καὶ ἀτεράμονα, καὶ εἴκειν Θεῷ μὴ βουλομένην· σαρκίνην δὲ πάλιν, τὴν εὐπειθῆ καὶ εὐήκοον. κ'. Ὅπως ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύωνται, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσονται, καὶ ποιήσωσιν αὐτὰ, καὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν. Τῆς γὰρ πολιτείας αὐτῶν λοιπὸν κατὰ τοὺς ἐμοὺς ἐπιτελουμένης νόμους, ἐγὼ μὲν αὐτῶν κληθήσομαι Θεός, αὐτοὶ δὲ λαὸς ἐμὸς χρηματίσουσι. Ταῦτα εἰρηκῶς περὶ τῶν ἤδη δορυ αλώτων γενομένων, πάλιν ἐπανάγει τὸν λόγον περὶ τῶν τὴν Ἱερουσαλήμ τηνικαῦτα οἰκούντων. κα'. Αὐτῶν δὲ, φησὶν, εἰς τὴν καρδίαν τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν, καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ἡ καρδία αὐτῶν ἐπορεύετο, τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα, λέγει Ἄδωναῖ Κύριος. Τούτοις δὲ, φησὶν, ἐπειδὴ τοῖς ἐκείνων οὐκ ἐσωφρο νίσθησαν κακοῖς, ἀλλὰ τῇ ἀσεβείᾳ προστετηκότες διατελοῦσι, τὰς ἀξίας τῶν τολμημάτων ἐπάξω δίκας. κβ',

κγ'. Καὶ ἐξήρασαν τὰ Χερουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἡ δόξα Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτὰ ὑπεράνω αὐτῶν. Καὶ ἀνέβη ἡ δόξα Κυρίου ἐκ μέσης τῆς πόλεως, καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ ὄρους, ὃ ἦν ἀπέναντι τῆς πόλεως. Τούτων, φησὶν, οὕτως εἰρημένων, ἀπέστη ἐκ τῆς πόλεως τὰ Χερουβὶμ, φέροντα τοῦ Θεοῦ τὴν δόξαν ἐποχουμένην· ἔστι δὲ ἐπὶ τοῦ ὄρους κατέναντι Ἰερουσαλήμ· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ὄρος τὸ τῶν Ἐλαιῶν καλούμενον, ὅθεν καὶ ἡ κατὰ σάρκα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀνάληψις ἐγένετο· εἰκότως τοίνυν καὶ τὴν καῦτα ἐν ἀνθρωπείῳ φανεῖς σχήματι, καὶ τὰς δύο φύσεις ἐνὶ δεΐξας προσώπῳ, καὶ τὴν μὲν θείαν διὰ τοῦ πυρὸς αἰνιζάμενος, διὰ τοῦ ἠλέκτρου δὲ τὴν ἀνθρωπείαν παραδηλώσας, κατὰ τῆς Ἰερουσαλήμ τὴν ψῆφον ἐξενεγκῶν εἰς τὸ ὄρος τοῦτο χωρεῖ, κάκειθεν ποιεῖται τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄνοδον· καὶ γὰρ μετὰ τὸν σταυρὸν, καὶ τὸν θάνατον, τὴν κατὰ τῆς Ἰερουσαλήμ ψῆφον πάλιν ἐξενεγκῶν, ὅτι οὐ μὴ μείνη λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ, εἰς τὸ ὄρος ἐκεῖνο 81.904 μετὰ τῶν μαθητῶν ἀνελθῶν, ὑπὸ νοερῶν καὶ ἀοράτων φερόμενος δυνάμεων εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀνελήφθη. Τύπος τοίνυν τῶν ἐσομένων καὶ τὰ τῶν προφήτην δειχθέντα· οὕτω δὲ ταῦτα θεασάμενος, φησὶν· κδ'. Πνεῦμα ἀνέλαβέ με, καὶ ἤγαγέ με εἰς γῆν Χαλδαίων ἐν ὁράσει ἐν Πνεύματι Θεοῦ. Οὐ γὰρ κατὰ ἀλήθειαν, φησὶ, σωματικῶς, νῦν μὲν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, νῦν δὲ εἰς γῆν Χαλδαίων μετεφερόμενην, ἀλλ' ὁράσει, τουτέστιν ἐν ὁπτασίᾳ· καὶ ἐν Πνεύματι Θεοῦ, ἀντὶ τοῦ, Διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας τὴν διάνοιαν φωτιζόμενος, καὶ προφητικὸς δεχόμενος ὀφθαλμοῦς, τούτων ἕκαστον ἐθεώρουν. Καὶ τοῦτο σαφέστερον ποιῶν ἐπήγαγε· Καὶ ἀνέβην ἀπὸ τῆς ὁράσεως, ἧς εἶδον. (κε'). Καὶ ἐλάλησα πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν πάντας τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, οὓς ἔδειξέ μοι. Εἰς ἑμαυτὸν, φησὶν, ἐπανῆλθον, τῆς πνευματικῆς θεωρίας τέλος λαβούσης· καὶ ἐκεῖνα μὲν οὐκέτι ἐώρων, μόνους δὲ τοὺς συμπαρόντας πρεσβυτέρους, οἷς καὶ διηγησάμενην ἕκαστον, ὧν τε εἶδον, ὧν τε ἀκήκοα· ἀλλὰ καιρὸς νῦν εἰπεῖν τὴν εὐαγγελικὴν ἐκείνην φωνήν, "Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδία, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται." Ἰκανῶς γὰρ τοῦτο ἡμᾶς καὶ τὰ εἰρημένα ἐδίδαξε· πολλῶν γὰρ κατὰ ταυτὸν καθ' ἡμέρας, μόνος ὁ προφήτης τῆς πνευματικῆς ἐκείνης ἀπήλαυσε θεωρίας. Ταύτης τυχεῖν τῆς καθαρότητος καὶ ἡμεῖς σπουδάσωμεν τε καὶ ἰκετεύσωμεν, ἵνα πάσης λύμης ἀπαλλαγέντες, ἐνδελεχῶς μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος βίου τοῦ Θεοῦ τὴν μνήμην ἐν τῇ ψυχῇ περιφέρωμεν, μετὰ παύσεως δὲ αὐτὸν ἰδεῖν ἀξίω θῶμεν ἐν τῇ τῆς ἐπιφανείας ἡμέρᾳ. Αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ Δ΄.

ΚΕΦΑΛ. ΙΒ΄.

α', β'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐν μέσῳ οἴκου παραπικραῖ νοντος σὺ κατοικεῖς· οἱ ἔχουσιν ὀφθαλμοὺς τοῦ βλέπειν, καὶ οὐ βλέπουσι, καὶ τὰ ὦτα ἔχουσι τοῦ ἀκούειν, καὶ οὐκ ἀκούουσι, διότι οἴκος παραπικραίνων ἐστὶ. Τὴν ἐπ' ἄμφω τῆς ψυχῆς ῥοπήν ὁ λόγος ἐδήλωσεν· "Ἐχουσι γὰρ, φησὶν, ὀφθαλμοὺς τοῦ βλέπειν, καὶ οὐ βλέπουσι, καὶ ὦτα ἔχουσι τοῦ ἀκούειν, καὶ οὐκ ἀκούουσι." Καὶ διδάσκων ὡς οὐκ ἐκ φύσεως αὐτοῖς τὰ πάθη ταῦτα γέγονεν, ἐπήγαγε, "Διότι οἴκος παραπικραίνων ἐστὶ." Τὸ δὲ παραπικραίνων ὁ Σύμμαχος προσεριστῆς ἠρμήνευσε, τουτέστι φιλόνηκος, ἀπειθῆς καὶ ἀνήκοος. Ταῦτα δὲ τῶν προφήτην προεῖπεν ὁ Δεσπότης, μέλλων αὐτὸν προστάττειν τὴν διὰ τῶν πραγμάτων ποιήσασθαι προφητείαν, καὶ οἶονεῖ ἀπολογούμενος, ὅτι διὰ τὴν τοῦ λαοῦ σκληρότητα καὶ ἀπειθειαν τοιαῦτα ἐπιτάττειν ἀναγκάζεται. γ'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, ποιήσον σεαυτῷ σκευὴ αἰχμαλωσίας, καὶ αἰχμαλωτεύθητι ἡμέρας

ένωπιον αὐτῶν, καὶ αἰχμαλωτευθῆσθαι ἀπὸ τοῦ τόπου σου εἰς τόπον ἕτερον ένώπιον αὐτῶν, ὅπως ἴδωσι, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί. Καὶ σαφέστερα τὰ εἰρημένα ποιῶν ἐπάγει· δ'–ζ'. Καὶ ἐξοίσεις τὰ σκεύη σου, ὡς σκεύη αἰχμαλωσίας ἡμέρας, κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ σὺ ἐξελεύσῃ ἐσπέρας ένώπιον αὐτῶν, ὡς ἐκπο ρεύεται αἰχμάλωτος. Διόρυξον σεαυτῷ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ἐξελεύσῃ δι' αὐτοῦ ένώπιον αὐτῶν. Ἐπ' ὤμων ἀναληφθῆσθαι, καὶ κεκρυμμένος ἐξ ελεύσῃ, τὸ πρόσωπόν σου συγκαλύψεις, καὶ οὐ μὴ ἴδῃς τὴν γῆν· διότι τέρας δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. Μίμησαι, φησὶ, πολιορκούμενόν τινα, εἶτα τῆς πόλεως ἀλισκομένης, καὶ φεύγειν ἀναγκαζόμενον, καὶ διορύττοντα τοῖχον, καὶ ἔξοδον ἐπινοοῦντα, καὶ τὸ πρόσωπον συγκαλύπτοντα, ἵνα μὴ γνώριμος τοῖς ὀρώσι γένηται· διὰ σοῦ γὰρ βούλομαι ταῦτα ποιῶντος προσημῆναι τοῖς τὴν Ἱερουσαλήμ οἰκοῦσι τὴν ἐσομένην αἰχμαλωσίαν. Τούτων δὲ ἕκα στον σαφέστερον ἡμᾶς ὁ θεσπέσιος Ἱερεμίας διδάσκει, διηγούμενος ὅπως ὁ Σεδεκίας, τῆς πόλεως ἀλούσης, μετὰ τῶν οἰκείων καὶ τῶν δορυφόρων ἐδραπέτευσε νύκτωρ, ἔξοδόν τινα μηχανησάμενος διὰ τοῦ κήπου τῶν βασιλείων. Εἶτα διδάσκει ὁ προφήτης, ὡς τῶν εἰρημένων ἕκαστον εἰς πέρας ἤγαγε, ἄτε δὴ θεῖα πληρῶν ἐπιτάγματα. Τούτων δὲ, φησὶν, οὕτω παρ' ἐμοῦ γενομένων, ἡ'–ια'. Ἐγένετο λόγος Κυρίου τοπρωῖ πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, οὐκ εἶπε πρὸς σὲ ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραήλ, ὁ οἶκος ὁ παραπικραίνων· Τί σὺ ποιεῖς; Εἶπε πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος τῷ ἄρχοντι καὶ ἀφηγουμένῳ ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ παντὶ οἴκῳ Ἰσραήλ, οἳ εἰσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Εἶπε, ὅτι Ἐγὼ τέρας ποιῶ, ὃν τρόπον πεποιήκα, οὕτως ἔσται αὐτοῖς, ἐν μετοικήσει καὶ αἰχμαλωσίᾳ πορεύσονται. Ἐρωτώμενος, φησὶ, παρὰ τῶν ἀπειθῶν τούτων καὶ ἀντιτύπων, τῶν ὑπὸ σοῦ γινομένων τὴν αἰτίαν, σαφῶς αὐτοῖς εἶπε, ὅτι Τέρας ὑμῖν ἐγὼ εἶμι καὶ σημεῖον, διὰ τῶν πραγμὰ 81.908 των προφητεύων, καὶ ἐν ἐμαυτῷ σκιογραφῶν, τὰ τε τῷ βασιλεῖ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχουσι συμβησόμενα. ιβ'. Καὶ ὁ ἄρχων γὰρ αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσεται, καὶ κεκρυμμένως ἐξελεύσεται διὰ τοῦ τοῖχου, καὶ διορύξει τοῦ ἐξελθεῖν αὐτὸν δι' αὐτοῦ· τὸ πρόσωπον αὐτοῦ συγκαλύψει, ὅπως μὴ ὄραθῇ ὀφθαλμοῖς, καὶ αὐτὸς τὴν γῆν οὐκ ὄψεται. Ἄλλ' ὅμως καὶ οὕτω ποιούμενος τὴν φυγὴν, καὶ πάντα μηχανώμενος ὥστε λαθεῖν, συλληφθήσεται παρὰ τῶν πολεμίων. ιγ'. Καὶ ἐκπετάσω, φησὶ, τὸ δίκτυόν μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ συλληφθήσεται ἐν τῇ περιοχῇ μου, καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα εἰς γῆν Χαλδαίων, καὶ αὐτὴν οὐκ ὄψεται, καὶ ἐκεῖ τελευτήσει. Διὰ πάντων ἐδίδαξε τῶν εἰρημένων, ὡς ὀργάνοις κεχρημένος τοῖς πολεμίοις, δίκας ἀπαιτήσῃ τῆς ἀσεβείας, καὶ τὸν βασιλέα, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἅπαν τὸ ὑπήκοον. Δίκτυον γὰρ αὐτοῦ τοὺς πολεμίους ἐκάλεσε, καὶ περιοχὴν αὐτοῦ τὴν πολιορκίαν. Ταῦτα δὲ καὶ ἡ τετάρτη τῶν Βασιλείων, καὶ ὁ μακάριος Ἱερεμίας σαφῶς διδάσκει. Ἰππικὸν γὰρ σύνταγμα πέμψας ὁ Ναβουχοδονόσορ εἰς τὴν καθ' Ἱεριχὼ ἔρημον, καὶ τὸν Σεδεκίαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ δραπετεύσαντας συλλαβῶν, ἤγαγεν εἰς Δεβλαθὰ, κάκεῖ τοῦ Σεδεκίου τοὺς παῖδας πρότερον ἀνελῶν, καὶ θεατὴν αὐτὸν ποιήσας τῆς τῶν παίδων σφαγῆς, οὕτως αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξώρυξε, καὶ δεσμὰ περιθεῖς ἐκ χαλκοῦ πεποιημένα, εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἀπήγαγε, μύλωνα οἰκεῖν ἀναγκάσας. Διὸ καὶ ἡ προφητεία φησὶν, ὅτι "Εἰς Βαβυλῶνα ἀχθήσεται, καὶ αὐτὴν οὐκ ὄψεται." ιδ', ιε'. Καὶ πάντας, φησὶ, τοὺς κύκλω αὐτοῦ τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἀντιλαμβανομένους αὐτοῦ, διασπερῶ εἰς πάντα ἄνεμον, καὶ ῥομφαίαν ἐκχεῶ ὀπίσω αὐτῶν. Καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἶμι Κύριος, ἐν τῷ διασκορπίσαι με αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις. Ὅσοι δ' ἂν διαφύγωσι τὴν ἐν τῷ πολέμῳ σφαγὴν, αἰχμαλώτους ἀπαχθῆναι παρασκευάσω, καὶ μετοίκους ἀποφανῶ καὶ σποράδας, ἵνα δι' αὐτῶν μάθωσι τῶν πραγμάτων, ὡς κωφὰ μὲν τὰ εἶδωλα, καὶ παντελῶς μὲν ἀδρανῆ, ἐγὼ δὲ Κύριος καὶ Δεσπότης. ι'. Καὶ ὑπολήψομαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀριθμῶ ἐκ ῥομφαίας, καὶ ἐκ λιμοῦ, καὶ ἐκ θανάτου, ὅπως ἂν ἐκδιηγῶνται πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ

εἰσηλθον ἐκεῖ, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος. Αὐτοὶ δὲ οὗτοι, φησὶν, οἱ λείψανον ἔσονται τοῦ λιμοῦ, καὶ τοῦ θανάτου, καὶ τῆς πολεμικῆς σφαγῆς, κατήγοροι τῆς οἰκείας δυσσεβείας καὶ τῆς παρανομίας γενήσονται, διδάσκοντες τὰ ἔθνη ὧν εἰσι μέτοικοι, ὡς δίκας τίνουσιν ὧν εἰς ἐμὲ πεπλημμελήκασι. 81.909 ιζ', ιη'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, τὸν ἄρτον σου μετ' ὀδύνης φαγῆ, καὶ τὸ ὕδωρ σου μετὰ βασάνου καὶ θλίψεως πιεῖ. Καὶ τοῦτο πάλιν σημεῖον τοῦ κατὰ τὴν πολιορκίαν γενησομένου λιμοῦ. ιθ', κ'. Καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τῆς γῆς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ· Τοὺς ἄρτους αὐτῶν μετ' ἐνδείας φάγονται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῶν μετ' ἀφανισμοῦ πίνονται, ὅπως ἀφανισθῆ ἡ γῆ σὺν πληρώματι αὐτῆς, ἐν ἀσεβείᾳ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ. Καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν αἱ κατοικούμεναι ἐξερημωθήσονται, καὶ ἡ γῆ εἰς ἀφανισμόν ἔσται, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Ἐπειδὴ γὰρ ἀπολαύοντες τῶν παρ' ἐμοῦ ἀγαθῶν, καὶ τοῖς ἀπὸ γῆς ἐντροφῶντες καρποῖς, ἠγνοεῖτε τὸν δοτῆρα, καὶ ἀγνώμονες περὶ τὸν εὐεργέτην ἐγένεσθε, ἐν τῇ στερήσει τῶν ἀγαθῶν καὶ τῇ τῶν πόλεων ἐρημίᾳ τὴν ἐμὴν μαθήσεσθε δεσποτεῖαν. Ταῦτα δὲ τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις προηγόρευεν ὁ προφήτης ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τυγχάνων, τοῦ Θεοῦ βουλομένου, καὶ τοὺς ἤδη γενομένους αἰχμαλώτους ψυχαγωγεῖν, ὅτι οὐ μόνον τοιαῦτα πεπόνθασιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους σχήσουσι κοινωνούς· καὶ τοὺς ἔτι τὴν Ἱερουσαλήμ οἰκοῦντας, φόβῳ τῆς τῶν κακῶν προφητείας, πείσαι θέλων παύσασθαι τῆς πονηρίας. Πρὸς δὲ τούτοις, ἐπειδὴ τοῖς τοῦ Θεοῦ Ἱερεμίου οἱ τὴν Ἱερουσαλήμ οἰκοῦντες ἀντέλεγον λόγοις, καὶ τοῖς τοῦ θεσπεσίου Ἰεζεκιὴλ ὁμοίως οἱ ἐν τῇ Χαλδαίᾳ διάγοντες, ἀναγκαίως τὰ δι' ἀλλήλων βεβαιοῦσι σύμφωνα προφητεύοντες, καὶ διὰ τῆς συμφωνίας Θεοῦ ἀποφαίνουσι τοὺς λόγους. Εἰ μὲν γὰρ πλησίον ὄκουν ἀλλήλων, ἔσχε γοῦν χώραν κατὰ τῆς τῶν λόγων συμφωνίας ἢ ὑποψία· ἐπειδὴ δὲ πολλοῖς σταθμοῖς ἀλλήλων διείργοντο, καὶ ταυτὰ προηγόρευον, ἀναγκαίως Θεοῦ δείκνυται τὰ λεγόμενα. Τούτου χάριν, Ἱερεμίας μὲν τοῖς ἐν τῇ Χαλδαίᾳ ἐπιστέλλει, Ἰεζεκιὴλ δὲ τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων καὶ τούτοις κάκεινους ὠφελείας πάντα πόρον μηχανῶ μένου. κα', κβ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, τίς ἡ παραβολὴ αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ λεγόντων· Μακρὰν αἰὴν ἡμέραι, ἀπόλωλε πᾶσα ὄρασις; Τί δήποτε, φησὶν, οἱ τὴν Ἰουδαίαν οἰκοῦντες λέγειν εἰώθασιν τοῖς προφήταις, ὅτι τὰ μετὰ πολὺν ἔτων ἀριθμὸν ἐσόμενα προαγορεύετε, ψεῦδος ἀναμιγνύντες τοῖς λόγοις, καὶ οὐδὲν ἀληθὲς προθεσπίζοντες; κγ'. Διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Καὶ ἀποστρέψω τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ εἴπωσι τὴν παραβολὴν ταύτην ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι λαλήσεις πρὸς αὐτούς, λέγων· Ἠγγίκασιν αἱ ἡμέραι καὶ ὁ καιρὸς πάσης ὀράσεως. Ἐπειδὴ γὰρ τὴν μακροθυμίαν 81.912 ψευδολογίαν καλοῦσι, πεπεῖσθωσαν ὡς παραυτίκα τῆς προφητείας τὸ τέλος, καὶ ἐν προθύροις λοιπὸν ἢ προῤῥηθεῖσα τιμωρία φανήσεται. κδ'. Διότι οὐκ ἔτι ἔσται πᾶσα ὄρασις ψευδῆς, καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Καταπαύσω γὰρ, φησὶ, τοὺς ψευδοπροφήτας ὑμῶν, τοὺς τάναντία τοῖς ἐμοῖς προφήταις προλέγειν ἐπιχειροῦντας, καὶ ἀγαθῶν παρουσίαν ψευδῶς ὑμῖν προμηνύοντας. κε'. Ὅτι ἐγὼ λαλήσω τοὺς λόγους μου, καὶ ποιήσω, καὶ οὐ μὴ μηκυνῶ ἔτι, διότι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, οἶκος Ἰσραὴλ ὁ παραπικραίνων. Λαλήσω λόγον, καὶ ποιήσω, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Μὴ προσέχετε, φησὶ, τοῖς ἐμοῖς προφήταις, ὡς τηνάλλως διαλεγόμενοις· ἐγὼ γὰρ διὰ τούτων φθέγγομαι, καὶ θάττον ἢ λόγος ἐπάξω τῷ λόγῳ τὸ πέραν, ὑμᾶς ποιῶν αὐτόπτας τῆς ἀληθείας τῶν λόγων. Οὕτω πάλιν δι' ἐτέρων λόγων τὰ αὐτὰ σημήνας, καὶ τοῖς κατηγοροῦσι τῶν προφητῶν, ὡς τὰ παρόντα μὲν οὐ προλεγόντων, τὰ δὲ μακροῖς ὕστερον χρόνοις ἐσόμενα ψευδῶς προαγορευόντων, ἀπειλήσας τὴν ταχείαν τῶν

προφητευομένων ἀλήθειαν· κη'. Οὐ γὰρ μὴ μηκύνωσι, φησὶν, ἔτι πάντες οἱ λόγοι μου, οὐς ἔὰν λαλήσω, ὅτι λαλήσω λόγον, καὶ ποιήσω, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'. Κατὰ τῶν ψευδοπροφητῶν λοιπὸν τρέπει τὸν λόγον.

β'. Υἱὲ γὰρ, φησὶν, ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς προφήτας τοῦ Ἰσραήλ, τοὺς προφητεύοντας. Καὶ ἵνα μὴ ἡ ὁμωνυμία βλάβην τοῖς ἀνθρώποις ἀπεργάσῃται (προφήται γὰρ, καὶ οἱ ἀληθεῖς, καὶ οἱ ψευδεῖς ὠνομάζοντο), εἰκότως ἐπήγαγε· "Καὶ ἔρεῖς τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν." Τουτέστι, τοῖς ἐρήμοις παντελῶς τῆς τοῦ Πνεύματος ἐνεργείας, ψευδῆ δὲ ἀπὸ λογισμῶν οἰκείων φθεγγομένοις. Καὶ προφητεύσεις, φησὶ, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς· Ἀκούσατε λόγον Κυρίου. (γ'.) Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Οὐαὶ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, τοῖς πορευομένοις ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτῶν, καὶ τὸ καθόλου μὴ βλέπουσι. Θρῆνος, φησὶ, καταλήψεται τοὺς ὑπὸ θεοῦ μὲν Πνεύματος οὐκ ἐνεργουμένους, οἰκεία δὲ ὀρμῇ πειθομένους. Τὴν γὰρ προαίρεσιν τῆς ψυχῆς πνεῦμα αὐτῶν προσ ηἰσώρευσεν. δ', ε'. Ὡς ἀλώπεκες ἐν ταῖς ἐρήμοις οἱ προφήται σου, Ἰσραήλ. Οὐκ ἔστησαν ἐν στερεώματι, καὶ οὐ συνήγαγον ποίμνιον ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ. Οὐκ ἀνέστησαν ὡς ἐν πολέμῳ, οἱ λέγοντες ὡς ἐν ἡμέρᾳ Κυρίου. Ταῦτα δὲ ὁ Σὺ μάχος σαφέστερον ἠρμήνευσεν· "Ὡς ἀλώπεκες ἐν 81.913 ἐρειπίοις οἱ προφήται σου, Ἰσραήλ· οὐκ ἀνέβητε εἰς τὰς διακοπὰς, οὐδὲ περιεφράξατε φραγμὸν περὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, ὑπὲρ τοῦ στήναι, ὡς ἐν πολέμῳ ἐν ἡμέρᾳ Κυρίου." Ἀλώπεξι γὰρ, φησὶν, εἰκότα οἱ προφήται σου, ὦ Ἰσραήλ, ἐν ἐρειπίοις οἰκίσεις. Καθάπερ γὰρ ἐκεῖναι τὰς τῶν ἐρειπίων οὐκ ἀπο φράττουσιν ἐξόδους, ἀλλ' ἔξεστι τῷ βουλομένῳ ἀνιέναι διὰ τούτων, καὶ εἰσιέναι· οὕτως οὗτοι τὴν τοῦ λαοῦ ῥαθυμίαν ὀρῶντες, οὐκ ἀπετείχισαν αὐτοῦ τὰς ἐπὶ τὴν πονηρίαν ὁδοὺς, οὐδὲ λόγοις περιέφραξαν εὐσεβέσιν, ὥστε ἐν τῇ τῆς ὀργῆς ἡμέρᾳ δυνηθῆναι τῶν πολεμίων περιγενέσθαι· ἀλλὰ τῇ τοῦ λαοῦ ἀσθενείᾳ εἰς οἰκείον ἀπεχρήσαντο κέρδος. ζ', η'. Βλέποντες, φησὶ, ψευδῆ, μαντευόμενοι μάταια, οἱ λέγοντες· Λέγει Κύριος, καὶ Κύριος οὐκ ἀπέσταλκεν αὐτούς, καὶ ἤρξαντο τοῦ ἀναστῆσαι λόγον. Οὐχ ὄρασιν ψευδῆ ἐωράκατε, καὶ μαντείας ματαίους εἰρήκατε, καὶ ἐλέγετε· Φησὶ Κύριος, Κύριος, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλάλησα; Τῷ ὀνόματι, φησὶ, τῷ ἐμῷ κατεχρήσασθε ψευδεῖς μαντείας τῷ λαῷ προσφέροντες· ἐγὼ δὲ οὐδὲν ὑμῖν τούτων ἐνέπνευσα. θ', ι'. Διὰ τοῦτο εἶπέ· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἀνθ' ὧν οἱ λόγοι ὑμῶν ψευδεῖς, καὶ αἱ μαντεῖαι ὑμῶν μάταιαι, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς ὀρῶντας τὰ ψευδῆ, καὶ τοὺς ἀποφθεγγομένους μάταια. Ἐν παιδείᾳ τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσσονται, οὐδὲ ἐν γραφῇ οἴκου Ἰσραήλ γραφήσονται, καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ οὐκ εἰσελεύσονται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Ἄδωναϊ Κύριος. Τὸν μὲν ἐμὸν, φησὶ, παιδεύσω λαόν· οὗτοι δὲ πανωλεθρία παραδοθήσονται, καὶ ἀνάγραπτον τὴν μνήμην οὐχ ἔξουσιν, οὐδὲ συναριθμηθήσονται τῷ λαῷ μου. Καὶ τὴν αἰτίαν δεικνύς, ι'. Ἀνθ' ὧν, φησὶν, ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου, λέγοντες· Εἰρήνη, εἰρήνη, καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη. Ἐγὼ μὲν γὰρ τῷ λαῷ πόλεμον, καὶ σφαγὴν, καὶ αἰχμαλωσίαν προηγόρευον, τῇ ἀπειλῇ τῶν κακῶν σωφρονίσαι βουλόμενος· οὗτοι δὲ τάναντία μοι δρῶντες, εἰρήνην αὐτοῖς ἐπηγγέλλοντο μάτην. Καὶ αὐτὸς, φησὶν, οἰκοδομεῖ τοῖχον, ὡς στερεόν, καὶ αὐτοὶ ἐπαλείφουσιν αὐτόν. Εἰ πεσεῖται; (ια'.) Εἶπε πρὸς τοὺς ἀλείφοντας αὐτόν, Πεσεῖται. Ὁ μὲν γὰρ, φησὶ, λαὸς οἰκοδομεῖ τοῖχον σαθρὸν, διὰ τῆς πονηρίας καὶ ἀσεβείας· οὗτοι δὲ τὰς χρηστὰς προρρήσεις, καὶ τὰς ἀγαθὰς ὑποσχέσεις, οἷόν τινα ἀλοιφήν καὶ χρίσμα τῷ τοίχῳ προσφέρουσι, δέον καταλύειν τὴν σφαλερὰν οἰκοδομίαν, καὶ παρασκευάζειν στερεὰν αὐτὴν γενέσθαι. Ἐπαλείφοντες δὲ τοῖχον, ἐνόμιζον αὐτὸν ἀσφαλῆ διὰ τῆς ἀλοιφῆς ἀπεργάζεσθαι. Εἶπε τοίνυν αὐτοῖς ὅτι πεσεῖται καὶ

διαλυθήσεται. 81.916 ιβ'. Ἔσται γάρ, φησὶν, ὑετὸς κατακλύζων, καὶ δώσω λίθους πετροβόλους εἰς τοὺς ἐνδέσμους αὐ τῶν, καὶ πεσεῖται, καὶ πνεῦμα ἐξαῖρον ἦξει, καὶ ῥαγήσεται. Καὶ ἰδοὺ πέπτωκεν ὁ τοῖχος. Τροπὶ κῶς ἅπαντα ὡς ἐπὶ τοίχου εἶρηκε, διὰ πάντων δὲ τὴν τῶν πολεμίων παρεδήλωσεν ἔφοδον. Ἐνδέσμους δὲ τοῦ τοίχου τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄρχοντας προηγὸ ρευσεν, οἱ καθάπερ ἱμαντῖαι οἰκοδομίαν, οὕτω συν ἔσφιγγον τὸν λαόν. Καὶ ὑετὸν τοίνυν κατακλύζοντα, καὶ λίθους πετροβόλους, καὶ πνεῦμα ἐξαῖρον, τοὺς Χαλδαίους ὠνόμασε. Πεσόντος τοίνυν, φησὶ, τοῦ τοίχου, "Ἄρα οὐκ ἐροῦσι πρὸς ὑμᾶς· Ποῦ ἐστὶν ἡ ἀλοιφή ὑμῶν, ἣν ἠλείψατε;" Ὅταν διὰ τῶν πραγμάτων μάθωσι ψευδεῖς τὰς ὑμετέρας προφῆσεις, καὶ πόλεμον, καὶ σφαγὴν, καὶ αἰχμαλωσίαν ἀντὶ τῆς ἐλπισθείσης εἰρήνης, οὐκ ἐροῦσι ὑμῖν· Ποῦ οἱ χρηστοὶ ὑμῶν, λόγοι, καὶ αἱ τῆς εἰρήνης ἐπαγγελίαι; Οὕτω πάλιν διὰ πλατυτέρων τὰ αὐτὰ εἰρηκῶς, καὶ ἀπειλήσας τῶν πολεμικῶν βελῶν τὸν κατακλυσμὸν, καὶ τὰς τῶν λίθων νιφάδας, καὶ τοῦ κακῶς οἰκοδομηθέντος τοίχου τὴν μέχρι θεμελίων κατάλυσιν, καὶ τῆς ψευδολογίας τῶν τὰ ἀγαθὰ προειρηκότων τὸν ἔλεγχον, σαφέστερον ποιεῖ τὸν λόγον. Εἶπα γάρ, φησὶ, πρὸς ὑμᾶς· Οὐκ ἔστιν ὁ τοῖχος, οὐδὲ οἱ ἀλείφοντες αὐτόν. (ι.) Οἱ προφηταὶ τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ προφητεύοντες ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ὀρώντες αὐτῇ εἰρήνην, καὶ εἰρήνη οὐκ ἔστι, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Φρουδὰ, φησὶ, πάντα γενήσεται, καὶ ἡ ἀλοιφή, καὶ ὁ τοῖχος, καὶ οἱ τὴν ἀλοιφήν προσενεγκόντες προφήται. Πολιορκία γάρ, φησὶ, καὶ αἰχμαλωσία, ἀντὶ τῆς ἐπαγγελθείσης εἰρήνης τὴν Ἱερουσαλήμ καταλήψεται. Ταῦτα περὶ τῶν ψευδοπροφητῶν εἰρηκῶς, τρέπει τὸν λόγον ἐπὶ τὰς ψευδοπροφήτιδας. Ὅργανα γάρ καὶ ταύτας ὁ τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ἀλάστωρ εὐρών, καὶ διὰ τούτων τὴν ψευδολογίαν ἐνήργει· καὶ τοῖς μὲν προφήταις τοὺς ψευδοπροφήτας ἀντὶ ἔταττε, ταῖς δὲ προφητικῆς χάριτος ἡξιωμέναις γυναιξὶ τὰς τοῦ ψεύδους τὴν ἐνέργειαν δεξαμένας. Προλέγει τοίνυν καὶ ταύταις τὰ συμβησόμενα. ιζ', ιη'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰς θυγατέρας τοῦ λαοῦ σου, τὰς προφητεούσας ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτάς, καὶ ἐρεῖς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Οὐαὶ ταῖς συρραπτούσαις προσκεφάλαια ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα χειρὸς, καὶ ποιούσαις ἐπιβόλαια ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν πάσης ἡλικίας, τοῦ διαστρέψαι ψυχὰς. Τὰς ψυχὰς τοῦ λαοῦ μου διέστρεφον, καὶ ψυχὰς περιεποιῶντο. Τοῦτο δὲ σαφέστερον ὁ Σύμμαχος ἡρμήνευσεν, οὕτως εἰπὼν· "Οὐαὶ ταῖς συρραπτούσαις 81.917 ὑπαγκῶνια ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα χειρὸς, καὶ ποιούσαις ὑπαυχένια πρὸς κεφαλῆς πάσης ἡλικίας εἰς τὸ θηρεῖν ψυχὰς." Τροπικῶς δὲ διὰ τούτων τοὺς ἀπαλωτέρους καὶ χρηστοτέρους ἠνίξατο λόγους· τὰ τε γὰρ ὑπαυχένια καὶ τὰ ὑπαγκῶνια ἀνάπαυλάν τινα καὶ θεραπείαν προσφέρει τοῖς μέλεσιν, οἷς ὑποτίθενται· καὶ οἱ χρηστότεροι λόγοι, καὶ ψευδεῖς ὄντες, πρὸς καιρὸν μὲν τὴν ἀκοὴν γαργαλίζουσι, διαστροφὰς δὲ παντοδαπὰς προσφέρουσι ταῖς ψυχαῖς. Οὕτω καὶ αἱ ψευδοπροφήτιδες τῶ μὲν λαῶ τὴν κατὰ ψυχὴν βλάβην, ἑαυταῖς δὲ χρηματικὸν περιεποιῶντο κέρδος, τὰ δοκοῦντα χρηστὰ προφητεούσαι. Τοῦτο γὰρ ἠνίξατο εἰρηκῶς· "Τὰς ψυχὰς τοῦ λαοῦ μου διέστρεφον, καὶ ψυχὰς περιεποιῶντο." Διαστρέφοντες γὰρ τὸν λαόν, καὶ τοῦ Θεοῦ ἀφιστῶντες, αὐταῖς προσέχειν παρεσκεύαζον. Εἶτα κέρδους τὸ εὐτελές. ιθ'. Καὶ ἐβεβήλουν με πρὸς τὸν λαόν μου, ἔνεκεν δρακὸς κριθῶν, καὶ ἔνεκεν κλασμάτων ἄρτου. Τί γὰρ τούτων εὐτελέστερον; Τί δὲ χαλεπώτερον τῆς ἐντεῦθεν ἐπαγομένης λώβης; "Τοῦ ἀποκτεῖναι, φησὶ, ψυχὰς, ἃς οὐκ ἔδει ἀποθανεῖν, καὶ τοῦ περιποιήσασθαι ψυχὰς, ἃς οὐκ ἔδει ζῆσαι, ἐν τῷ ἀποφθέγγεσθαι ὑμᾶς λαῶ εἰσακούοντι μάταια ἀποφθέγματα." Σμικροῦ γὰρ ἔνεκεν κέρδους, τοὺς μὲν ἐπηρεῖτε μάτην ἐπὶ τοῦ λαοῦ, τοὺς δὲ τιμωρίας εἶναι ἀξίους ἐλέγετε, τῇ τοῦ λαοῦ κουφότητι καὶ εὐκολίᾳ κακῶς ἀποκεχρημένα. Πειθόμενοι γὰρ τοῖς ὑφ' ὑμῶν λεγομένοις, τοὺς μὲν ἀδίκως διέσωζον, τοὺς δὲ μάτην κατέσφαττον. Οὕτω τὴν ἀσέβειαν ἐλέγξας, ἀπειλεῖ τιμωρίαν. κ', κα'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ

Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια ὑμῶν, ἐφ' ἃ ὑμεῖς συστρέφετε ἐκεῖ ψυχὰς, καὶ διαρρήξω αὐτὰ ἐπὶ τῶν βραχιόνων ὑμῶν, καὶ ἐξαποστελῶ τὰς ψυχὰς, ἃς ὑμεῖς ἐξεστρέψατε, τὰς ψυχὰς αὐτῶν εἰς διασκορπισμόν. Καὶ ῥήξω τὰ ἐπι βόλαια ὑμῶν, καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἐν χερσίν ὑμῶν εἰς συστροφὴν, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Ἐλέγξω, φησὶ, τοὺς ὑμετέρους λόγους, καὶ δεῖξω ψευδεῖς, καὶ ἀντὶ τῶν χρηστῶν ἐκείνων ἐπαγγελιῶν, αἱ εἰκόσιν ὑπαυχενίοις μαλακοῖς καὶ ὑπαγκωνίοις, ἐπάξω τὰ ἀλγεινὰ τῷ πεισθέντι ὑμῖν λαῷ, καὶ διασκορπιῶ αὐτούς, τῇ πείρᾳ διδασκῶν τὸ ὑμέτερον ψεῦδος. Ἐλευθερώσω δὲ αὐτούς ὅμως ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ψευδολογίας, πείθων αὐτούς, δι' ὧν ὑπομένουσι, μηκέτι τοῖς ὑμετέροις προσέχειν λόγους, ἀλλ' ἐμὲ Κύριον ἐπιγράφεσθαι καὶ Δεσπότην. κβ', κγ'. Ἀνθ' ὧν διεστρέφετε καρδίαν δικαίου ἀδίκως, καὶ ἐγὼ οὐ διέστρεφον αὐτὸν, καὶ τοῦ κατισχύσαι χεῖρας ἀνόμου τὸ καθόλου, τοῦ μὴ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πο νηρᾶς, καὶ ζῆσαι αὐτόν. Διὰ τοῦτο ψευδῆ οὐ μὴ ἴδητε, καὶ μαντείας οὐ μὴ μαντεύσησθε ἔτι· καὶ 81.920 ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ γνῶσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Ἐπειδὴ γὰρ, φησὶ, τοὺς μὲν δικαίους διαταράττετε καὶ ἐχειμάζετε (οὕτω γὰρ ὁ Ἀκύλας ἡρμήνευσε), λυπηρὰ αὐτοῖς προλέγοντες, θρασύτερους δὲ τοὺς παρανόμους ἀπετελεῖτε, ἀγαθὰ προθεσπίζοντες, καὶ ἐκάτερα παρὰ τὸν ἔμὸν ἐποιεῖτε σκοπὸν· τούτου χάριν, παντελεῖ ὑμᾶς παραδώσω ὀλέθρῳ, καὶ τὴν ψευδῆ μαντείαν ὑμῶν καταπαύσω, καὶ τῆς δι' ὑμῶν ἀπωλείας τὸν ἔμὸν ἔλευθερώσω λαόν. Οὕτω τὰ περὶ τούτων προθεσπίσας, ἐφ' ἕτερον μεταφέρει τὸν λόγον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

α'-γ'. Καὶ ἦλθον, φησὶ, πρὸς με ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Γιὲ ἀνθρώπου, οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔθεντο τὰ διανοήματα αὐτῶν ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ τὴν κόλασιν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἔθηκαν πρὸ προσώπου αὐτῶν· εἰ ἀποκρινόμενος ἀπο κριθῶ αὐτοῖς; Σαφέστερον τοῦτο ὁ Ἀκύλας ἡρμήνευσε· "Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀνήνεγκαν τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ σκάνδαλον ἀνομίας αὐτῶν ἔδωκαν ἀπέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν." Ἄ γὰρ κακῶς, φησὶ, διανοηθέντες ἐπιτελοῦσι, καὶ ἠπειλημένης τοῖς ἀδίκους κολάσεως ἀναίδην κατα φρονήσαντες, παρεγένοντο πρὸς σὲ, πυθέσθαι τι βουλόμενοι, καὶ ἀποκρίσεως ἀξιωθῆναι προσδοκῶντες. δ', ε'. Διὰ τοῦτο λάλησον αὐτοῖς, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ὃς ἐὰν θῆ τὰ διανοήματα αὐτοῦ ἐπὶ καρδίας αὐτοῦ, καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδικίας αὐτοῦ τάξῃ πρὸ προσώπου ἑαυτοῦ, καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην, ἐγὼ Κύριος ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν τούτοις, ἐν οἷς ἐνέχεται ἡ διάνοια αὐτοῦ, ὅπως πλαγιάσῃ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὰς καρδίας αὐτῶν τὰς ἀπηλλοτριωμένας ἀπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν. Ἐπειδὴ τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ψευδοπροφήταις ὁμοίως ἐκέχρητο οἱ τῇ ἀσεβείᾳ δουλεύοντες, καὶ ἐπυνθάνοντο, οὐχ ἵνα πάντως τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κελευόμενα περάνωσιν, ἀλλὰ βουλόμενοι μανθάνειν εἰ συμβαίνουσι τοῖς λογισμοῖς αἱ προρρήσεις· τούτου χάριν, ὁ τῶν ὄλων Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου φησὶν, ὅτι Πᾶς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ταῖς μὲν θεαῖς ἀντιλέγων διδασκαλαῖς, μόνοις δὲ τοῖς οἰκείοις πειθόμενος λογισμοῖς, καὶ τῆς ἠπειλημένης τοῖς παρανόμοις καταφρονῶν τι μωρίας, κἂν πρὸς ψευδοπροφήτην ἀπέλθῃ, τὰ μὲν οἰκεῖα βουλήματα πληρῶσαι θέλων, ἀπόπειραν δὲ ποιούμενος, εἰ συμβαίνουσι τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς αἱ προρρήσεις, ἐγὼ, φησὶν, ἀποκριθήσομαι αὐτῷ. Ἐπειδὴ οὐκ εὐθείᾳ κέχρηται διάνοια, συγχωρήσω 81.921 τῷ ψευδοπροφήτῃ τοὺς λογισμοὺς αὐτοῦ βεβαιῶσαι· ὀλέθρου γὰρ ἔστι καὶ ἀπωλείας ἄξιος. Διὰ τοῦτο, φησὶν, "Ὅπως πλαγιάσῃ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὰς καρδίας

αὐτῶν τὰς ἀπηλλοτριωμένας ἀπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν." Ἐπειδὴ γὰρ πόρρω τῆς ἐμῆς κηδεμονίας σφᾶς αὐτοὺς καθιστᾶσι, καὶ τῇ τῶν ψευδοπροφητῶν χαίρουσιν ἐξαπάτη, συγχωρήσω αὐτοῖς τῶν οἰκείων πόνων δρέψασθαι τοὺς καρπούς. Τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀχαάβ γεγενημένον ἔστιν εὐρεῖν. Σεδεκίας γὰρ ὁ ψευδοπροφήτης, κέ ρατα σιδηρᾶ ἑαυτῷ ποιήσας, ἔλεγε τῷ Ἀχαάβ· "Ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν Συρίαν." Τοῦ δὲ Ἰωσαφὰτ οὐ δεχομένου τὰ παρὰ τῶν ψευδοπροφητῶν λεγόμενα, ἀλλὰ θεῖον ἐπιζητοῦντος προφήτην, μετεπέμφθη μὲν ὁ Μιχαίας· ἐναντία δὲ τῷ Σεδεκίᾳ προφητεύσας, οὐκ ἔπεισε τὸν Ἀχαάβ. Οὔτε γὰρ ἐκεῖνα ποιῆσαι βουλόμενος, ἃ ὁ Θεὸς προηγόρευσε, τὸν προφήτην ἠρώτα, ἀλλ' ἐκ παντὸς τρόπου τὸν ἴδιον ἤθελε κυρῶσαι σκοπόν. Διὸ τοῦ Θεοῦ συγχωρήσαντος, προῦ λεγον μὲν οἱ ψευδοπροφήται τὰ ψευδῆ· πειθόμενος δὲ ἐκεῖνος ἐξήει, καὶ τὰς δίκας ἐδίδου τῆς ἀσεβείας. Ἰ. Διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἐπιστρέφητε, καὶ ἀποστρέψατε ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ ἐπιστρέψατε τὰ πρόσωπα ὑμῶν. Παραίνεσιν προσ φέρει πρόξενον σωτηρίας, καὶ τὸ ἀπὸ ταύτης ἐσόμενον ἀποδείκνυσι κέρδος. Ζ. Διότι ἄνθρωπος, ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραήλ, καὶ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν προσηλυτευόντων ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, ὃς ἀπαλλοτριωθῆ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ θῆ τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ, καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδικίας αὐτοῦ τάξῃ πρὸ προσώπου ἑαυτοῦ, καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην τοῦ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν ἐν ἐμοί, ἐγὼ Κύριος ἀποκριθῆσομαι αὐτῷ ἐν οἷς ἐνέχεται ἐν αὐτοῖς. Ταῦτα πάλιν σαφέστερα εἶπεν, ὅτι Πᾶς ὁ ἀλλότριον ἑαυτὸν καθιστὰς τῆς ἐμῆς κηδεμονίας, καὶ ἡγεμόνι τῷ κακῷ χρώμενος λογισμῷ, καὶ εἰδὼς μὲν τὴν ἠπειλημένην τοῖς κακοῖς κόλασιν, καταφρονῶν δὲ ταύτης ἀφίκηται πρὸς τινὰ τῶν ψευδοπροφητῶν, ὡς δῆθεν παρ' ἐμοῦ μαθεῖν τὸ πρακτέον βουλόμενος, ἐγὼ, φησὶ, ποιήσομαι τὴν ἀπόκρισιν, καὶ συγχωρήσω τῷ καλουμένῳ προφήτῃ ἀκόλουθα τοῖς λογισμοῖς ἀποκρίνασθαι. Εἶτα τὴν ἀξίαν ἀπειλεῖ τιμωρίαν· ἦ. Καὶ στηριῶ τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ θήσομαι αὐτὸν εἰς ἔρημον, καὶ εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἐξαρῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Καὶ δεικνύς ὡς οὐ περὶ τῶν θείων ταῦτα λέγει προφητῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν τὸ μὲν ὄνομα ἐχόντων, τοῦ δὲ πράγματος ὄντων ἐρήμων, ἐπ' ἠγάγε· 81.924 θ', ι'. Καὶ ὁ προφήτης ἐὰν πλανηθῆ, καὶ λαλήσῃ λόγον, ἐγὼ Κύριος πεπλάνηκα αὐτὸν τὸν προφήτην ἐκεῖνον, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἀφανιῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ. Καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν. Ἄλλ' οὐκ ἔστιν ἴδιον τοῦ δικαίου κριτοῦ, καὶ πλανᾶν τὸν προφήτην, καὶ πλανηθέντα κολάζειν. Οὐ τοίνυν κατ' ἐνέργειαν λέγει τὸν προφήτην πλανᾶν, ἀλλὰ κατὰ συγχώρησιν· τουτέστι, Δυνάμενος αὐτοῦ παραυτίκα ἐλέγχειν τὸ ψεῦδος, ἀνέχομαι, καὶ μακροθυμῶ, καὶ συγχωρῶ κεχρηῆσθαι τῇ ἐξαπάτῃ· γνώμη γὰρ, καὶ οὐκ ἀνάγκη ταύτην ἐπιτηδεύει. Διὸ καὶ τὴν ἴσην τιμωρίαν ἀπειλεῖ, καὶ τῷ κακῷ ἐρωτῶντι, καὶ τῷ κακῷ ἀποκρινομένῳ. Κατὰ τὸ ἀδίκημα γὰρ, φησὶ, τοῦ ἐπερωτῶντος, ὡσαύτως καὶ τὸ ἀδίκημα τοῦ προφήτου ἔσται, (ια΄.) ὅπως μὴ πλανῶνται ἔτι οἶκος τοῦ Ἰσραήλ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἵνα μὴ μιαινῶνται ἔτι ἐν πᾶσι τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν· καὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν, λέγε, Ἄδωναϊ Κύριος. Οὐ μάτην, φησὶ, ταύτην ἐκείνοις ἐπάξω τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἐκείνων ὀλέθρου τὸν λαόν μου εὐεργετῶν, καὶ τῆς ἐκείνων ἀσεβείας ἐλευθερῶν. Βούλομαι γὰρ αὐτὸν ἔχειν λαόν, καὶ εἶναι αὐτῶν θέλω Θεός, πᾶσαν αὐτῶν κηδεμονίαν ποιού μενος. ιβ'–ιδ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Ὅτι ἄνθρωπος, γῆ ἐὰν ἀμάρτη μοι, τοῦ παραπεσεῖν παραπτώματι, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτήν, καὶ συντρίψω αὐτῆς στήριγμα ἄρτου, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτὴν λιμὸν, καὶ ἐξαρῶ ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτήνος· καὶ ἐὰν ὧσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, Νῶε, καὶ Ἰώβ, καὶ Δανιήλ, αὐτοὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν

σωθήσονται, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος. Ἐὰν, φησὶν, ἀμαρτήσαν ἔθνος κολάσαι βουληθῶ, καὶ λιμῶ παραδοῦναι, μετανοία δὲ χρήσασθαι μὴ βουληθῶσιν οἱ κολαζόμενοι, οὐδεμιᾶς τεύξονται συγγνώμης, οὐδὲ εἰ Νῶε, καὶ Ἰώβ, καὶ Δανιήλ εὐρεθείεν ἐν αὐτοῖς. Ἄλλ' οὗτοι μὲν τῆς οικείας δικαιοσύνης τρυγήσουσι τοὺς καρπούς, καὶ τῆς σωτηρίας ἀπολαύσουσι, ἐκείνους δὲ τῆς ἐπαγομένης οὐκ ἀπαλλάξουσι τιμωρίας. Τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐμνημόνευσεν, ὡς τοῖς εἰρημένοις τῶν κατὰ τοὺς χρόνους αὐτῶν γεγονότων λίαν συμβαινόντων. Ὁ τε γὰρ Νῶε ἐν ἀσεβῶν εὐρεθείς γενεᾷ, οὐκ ἴσχυσε τῆς τοῦ κατακλισμοῦ πανωλεθρίας ἀπαλλάξαι τοὺς μετανοία χρήσασθαι μὴ θελήσαντας. Καὶ ὁ Δανιήλ ὡσαύτως, κατὰ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας γενόμενος καιρὸν, τοὺς μὲν ἄλλους διὰ τὴν πολλὴν ἀσέβειαν οὐκ ἠλευθέρωσε τῶν ἐπενεχθέντων κακῶν· αὐτὸς δὲ, καὶ δορυάλωτος γενόμενος, τῶν πολεμίων ἐκράτησε, καὶ τοὺς ἀνδραποδίσαντας ἔλαβεν ὑπηκόους. Οὐδὲ οἱ τοῦ Ἰώβ δὲ παῖδες τῆς τοῦ πατρὸς δικαιοσύνης ἀπώναντο, μόνος δὲ κρεῖτ 81.925 των τῆς τοῦ πολεμήσαντος ἐπιβουλῆς ἀπεφάνθη. Διὰ πλείονων δὲ πάλιν ἐτέρων ταῦτά φησι· Κἂν γὰρ θάνατον ἐπαγάγω τῇ γῆ ἐκείνῃ, κἂν θηρίων ἐπανάστασιν, κἂν πολεμίων ἔφοδον, εὐρεθήσονται δὲ οἱ τρεῖς ἄνδρες μέσοι αὐτῶν, οὐδὲ τοὺς ἑαυτῶν υἱοὺς ἢ θυγατέρας διασῶσαι δυνησονται, ἀλλὰ μόνον, τεύξονται τῆς σωτηρίας. Δῆλον δὲ ὅτι οἱ μετανοίας ὑπάρχοντες ἔρημοι, οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἐκ τῶν δικαίων καρποῦνται· ὅτι γὰρ ἀκολουθεῖ τῇ μετανοίᾳ ἢ σωτηρία, μάρτυς ἢ θεία Γραφή, πανταχοῦ τοῦτο διδάσκουσα. Νινευῖται γὰρ, οὔτε τὸν Νῶε, οὔτε τὸν Ἰώβ, οὔτε τὸν Δανιήλ ἔχοντες, ἀλλὰ τὸν Ἰωνᾶν, οὐχ ὑπερευχόμενον, ἀλλ' ἀληθεῦσαι βυλόμενον, διὰ μετανοίας εὔραντο τὴν σωτηρίαν. Διδάσκει τοίνυν ὁ προφητικὸς λόγος, ὡς οὐδεμίαν ἔξουσι συγγνώμην οἱ παρανομία συζῶντες, μεταμελεία χρήσθαι μὴ βουλόμενοι, καὶ δικαίοις συνοικεῖν σεμνυνόμενοι. Πρὸς δὲ τούτοις, βούλεται δεῖξαι ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ὅτι ὅπερ ἐπ' ἄλλου ἔθνους οὐ πεποίηκε, τοῦτο ἐπὶ τοῦ Ἰσραὴλ πεποίηκε. κα', κβ'. Τάδε λέγει γὰρ, φησὶν, Ἄδωναὶ Κύριος· Ἐὰν δὲ καὶ τὰς τέσσαρας ἐκδικήσεις μου τὰς πονηρὰς (πονηρὰς δὲ τὰς χαλεπὰς λέγει), ῥομφαίαν, καὶ λιμὸν, καὶ θηρία πονηρὰ, καὶ θάνατον ἐξαποστελῶ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, τοῦ ἐξ ολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτήνος. Καὶ ἰδοὺ ὑπολελειμμένοι ἐν αὐτῇ οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ αὐτῆς, οἵτινες ἐξάξουσιν ἐξ αὐτῆς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκπορεύσονται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Θάνατον μὲν καλεῖ τὴν αἰφνίδιον τελευτὴν, ῥομφαίαν δὲ τὴν σφαγὴν, λιμὸν δὲ δῆλον ὅτι τὴν ἔνδειαν, θηρία πονηρὰ τοὺς ὡμῶς ἐξανδραποδίζοντας, πονηρὰς ἐκδικήσεις τὰς χαλεπὰς καὶ πικράς. Ταύτας, φησὶ, τὰς τιμωρίας ἐπαγαγὼν τῷ Ἰσραὴλ, καταλιμπάνω ἀνασωζομένους ἐξ αὐτῶν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, ἵνα μάθωσιν ἅπαντες τὴν πολλὴν αὐτῶν ἀσέβειαν, καὶ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ γνῶσι τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον. Καὶ ὑμεῖς δὲ, οἱ ἐκείνων ὁμόφυλοι, οὐ κατηγορήσετε τῆς τιμωρίας ὡμότητα, τὴν τούτων θεασάμενοι πονηρίαν. Καὶ τοῦτο δηλῶν ἐπήγαγεν· Καὶ μεταμεληθήσεσθε ἐπὶ τὰ κακὰ, ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, ἐπὶ πᾶσι τοῖς κακοῖς, οἷς ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν. (κγ'.) Καὶ παρακαλέσουσιν ὑμᾶς, διότι ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι οὐ μάτην πεποίηκα πάντα, ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτῇ, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος. Τούτου γὰρ χάριν, φησὶν, οὐ πάντας παραδώσω πανωλεθρία, ἀλλὰ καταλείψω ἐξ αὐτῶν σωζομένους, ἵνα μάθωσι δι' ἐκείνων ἅπαντες τῆς ἐπενεχθείσης αὐτοῖς τιμωρίας τὸ δίκαιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

α΄-δ΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, τί ἂν γένοιτο τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐκ πάντων τῶν ξύλων τῶν 81.928 κλημάτων, τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ; Εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς ξύλον, τοῦ ποιῆσαι εἰς

ἐργασίαν; εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς πάσσαλον, τοῦ κρεμάσαι ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκεῦος; Πάρεξ ὃ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν, τὴν κατ' ἐνιαυτὸν αὐτῆς κάθαρσιν ἀναλίσκει τὸ πῦρ, καὶ ἐκλείπει εἰς τέλος. Ἐπειδὴ ἄμπελον ἀεὶ διὰ τῶν προφητῶν τὸν Ἰσραὴλ ὠνόμασε· διὰ μὲν γὰρ τοῦ Δαβὶδ, φησὶν, "Ἄμπελον ἐξ Αἰγύπτου μετῆρας" ὁ δὲ Ἡσαΐας· "Ἄμπελων ἐγενήθη τῷ ἡγαπημένῳ;" ὁ δὲ Ἱερεμίας· "Πῶς ἐστράφησθε μοι εἰς πικρίαν, ἢ ἄμπελος ἢ ἀληθινή;" τροπικῶς ἀπὸ τῶν κλημάτων τῆς ἀμπέλου δείκνυσι τοῦ Ἰσραὴλ τὸ ἄχρηστον Καθάπερ γὰρ, φησὶν, ὑπὲρ ἅπαντα τὰ ξύλα εἰς ἐργασίαν ἀνεπιτήδειον τῆς ἀμπέλου τὸ ξύλον· οὔτε γὰρ πάσσαλόν τις τὸν εὐτελέστατον ἐξ ἐκείνης κατασκευάσαι δύναται, ἀλλὰ μόνον τοῦ πυρὸς ὑπάρχει τροφή, καὶ ἡ κατ' ἐνιαυτὸν δὲ αὐτῆς κάθαρσις τῷ πυρὶ παραδίδεται· οὕτως οὗτος ὁ λαὸς εἰς ἕτερον οὐδὲν ἐπιτήδειος, ἢ εἰς ὄλεθρον καὶ τιμωρίαν. Τὴν κατ' ἐνιαυτὸν αὐτῆς κάθαρσιν, φησὶν, ἀναλίσκει τὸ πῦρ, καὶ ἐκλείπει εἰς τέλος. Εἰ ποιηθήσεται εἰς ἐργασίαν; (ε΄.) Οὐδὲ ἔτι αὐτοῦ ὄντος ὀλοκλήρου οὐκ ἔσται εἰς ἐργασίαν. Μὴ ὅτι ἐὰν καὶ πῦρ αὐτὸ ἀναλώσῃ εἰς τέλος, εἰ ἔτι ἔσται εἰς ἐργασίαν; Εἰ γὰρ, πρὶν ἢ τῷ πυρὶ παραδοθῆναι, εἰς οὐδεμίαν ἐστὶν ἐπιτήδειον ἐργασίαν, σχολῆ γε ἂν χρήσιμον ἔσται μετὰ τὸ πυρὸς γενέσθαι δαπάνην· οὕτω τὴν παραβολὴν εἰρηκῶς, ἐπάγει τὴν ἐρμηνείαν. ' ζ'. Διὰ τοῦτο εἶπε, Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ὅν τρόπον τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, ὃ δέδωκα αὐτὸ τῷ πυρὶ εἰς ἀνάλωσιν, οὕτω δέδωκα τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ. Καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς. Τοῦτο δὲ ἐκ μεταφορᾶς εἶρηκε τῶν, ὀργίλων ὑποδεικνύντων καὶ βλοσυρὸν τὸ πρόσωπον. "Ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται, φησὶ, καὶ πῦρ καταφάγεται αὐτούς." Ἀπαλλαγέντες γὰρ τοῦ λιμοῦ, παραδοθήσονται τῇ σφαγῇ καὶ τῇ αἰχμαλωσίᾳ. Καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος, ἐν τῷ στηρίσαι τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς. (η΄.) Καὶ δώσω τὴν γῆν εἰς ἀφανισμόν, ἀνθ' ὧν παρέπεσον παραπτώματι, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Αὐτούς μὲν γὰρ αἰχμαλωσίᾳ καὶ σφαγῇ παραδώσω, τὴν δὲ ὑπ' αὐτῶν γεωργουμένην γῆν ἔρημον καταστήσω τῶν γεωργούντων οὐκ ὄντων. Ταῦτα δὲ πείσονται, δίκας ὧν ἐπλημμέλησαν τίνοντες. Ἐπειδὴ τοίνυν ὅσα προεγράφη, εἰς ἡμετέραν ὠφέλειαν προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν Γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν, μὴ γενώμεθα ξύλα, καὶ χόρτος, 81.929 καὶ καλάμη, ἅπερ ἐστὶ τροφή τοῦ πυρὸς, ἀλλὰ χρυσοὶ καὶ λίθοι τίμιοι, ὕλη τοῦ βασιλικοῦ διαδήματος, ἵνα Χριστῷ συμβασιλεύσωμεν, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἢ δόξα πρέπει, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ Ε΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

α΄, β΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, διαμάρτυραι τῇ Ἱερουσαλήμ τὰς ἁμαρτίας αὐτῆς. Ἀγαθὸς τῶν ἁμαρτημάτων ὁ ἔλεγχος, καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ γινόμενος. Τοῖς γὰρ ἀναλησῖα νοσοῦσιν ἐντίθησιν αἴσθησιν, καὶ εἰς μὴ μὴν φέρει τῶν οἰκείων πλημμελημάτων. Ἀνιαρὸν μὲν γὰρ, καὶ λίαν χαλεπὸν, τὸ νοσεῖν χαλεπώτερον δὲ πολλῶν τὸ καὶ αὐτὴν ἀγνοεῖν τὴν νόσον· οὗ χάριν, πολλάκις καὶ ἰατρῶν παῖδες τοὺς οὕτω διακειμένους, οἱ αἴσθησιν τῶν παθημάτων οὐκ ἐθέλουσι δέξασθαι, τὸ βαρὺ τῆς νόσου διδάσκουσιν, ἵνα αἰσθόμενοι παύσωνται μὲν ἀταξία τρέφοντες τῆς νόσου τὰς ὕλας, τοῖς δὲ τῆς ἰατρικῆς τέχνης ἀκολουθήσωσι νόμοις. Τοῦτο καὶ ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ἐπὶ τῶν παρανομούντων καὶ ἀναισθητῶς διακειμένων διατελεῖ ποιῶν· τῷ μὲν γὰρ ἁμαρτωλῷ διὰ τοῦ Δαβὶδ λέγει· "Ἐλέγξω σε, καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρτίας σου" τῇ δὲ Ἱερουσαλήμ διὰ Ἱερεμίου· "Γνώθι, ὅτι εἰς Κύριον τὸν Θεόν σου ἠσέβησας;" καὶ ἄλιν· "Ἴδε τὰς ὁδοὺς

σου ἐν τῷ πολυανδρίῳ, καὶ γνῶθι τί ἐποίησας" καὶ μυρία δὲ ἄλλα τοιαῦτα ἔστιν εὐρεῖν. Τοῦτο τοίνυν κἀνταῦθα τῷ προφήτῃ Ἰεζεκιήλ ποιῆσαι παρακελεύεται: "Διαμάρτυραι γὰρ, φησὶ, τῇ Ἱερουσαλήμ τὰς ἀνομίας αὐτῆς." Δεῖξον, φησὶ, τὰ τραύματα, ὑπόδειξον αὐτῆς τὰ ἔλκη, ἵνα μὴ ἀποτομίαν νομίση τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ μαθοῦσα ἰατρικὴν τὴν τομὴν, χάριν ὁμολογήσῃ τῷ ἰατρῷ. Εἶτα κατὰ μέρος αὐτὸς διηγεῖται τὰ πλημμελήματα. γ'. Καὶ ἐρεῖς: Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος τῇ Ἱερουσαλήμ. Πανταχοῦ ὁ διπλασιασμός τὸ ἀληθὲς διδάσκει τῆς δεσποτείας. "Ἡ ρίζα σου καὶ ἡ γένεσις σου ἐκ γῆς Χαναάν· ὁ πατήρ σου Ἄμορ ῥαῖος, καὶ ἡ μήτηρ σου Χετταία." Μέγα ἐφρόνουν Ἰουδαῖοι ἐπὶ τῇ συγγενείᾳ τοῦ Ἀβραάμ· διὸ καὶ τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις ἔλεγον· "Σπέρμα Ἀβραάμ 81.932 ἔσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε." Ταύτην τὴν ἀλαζονεῖαν καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς καταλύει, λέγων· "Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· Δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ." Ὡσπερ τοίνυν ὁ θεσπέσιος οὗτος ἀνὴρ, θηριώδεις ὄντας αὐτοὺς καὶ πονηρὰ συζῶντας, τοῖς ἰοβόλοις θηρίοις ἀπέικασεν, οὕτω κἀνταῦθα ὁ Δεσπότης Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Χανααναίαν αὐτῶν τὴν ρίζαν καλεῖ, τὸν δὲ πατέρα Ἀμορῥαῖον, καὶ τὴν μητέρα Χετταίαν, καὶ ἀπαξ ἀπλῶς τὴν γένεσιν ἀλλόφυλον· ὧν γὰρ ἐζήλωσαν τὴν ἀσεβειαν, τούτων εἰκότως ἐδέξαντο τὴν συγγένειαν, ἀπὸ τοῦ τρόπου τῷ γένει τούτῳ συγκληρωθέντες. Ἰκανὸν δὲ ἦν λίαν αὐτοὺς πληῖσαι, οὐ μόνον διὰ τὴν τνηκαῦτα παρανομίαν τούτων αὐτῶν τῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἄνωθεν δυσγένειαν. Ἀραῖς γὰρ ὁ Χαναάν ὑπεβλήθη, καὶ δουλείαν ὑπὸ τοῦ προπάτορος Νῶε κατεδικάσθη. Τούτου, φησὶν, ὑπάρχεις ἀπόγονος, καὶ οὐδεμίαν ἔχεις πρὸς τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Σὴμ συγγένειαν· ὧν γὰρ ἠρνήθης τὴν εὐσεβειαν, τούτων ἀπώλεσας καὶ αὐτὴν τὴν συγγένειαν, καὶ τῆς εὐγενείας ἐκείνης παντελῶς ἐγυμνώθης. Οὕτω πλήξας αὐτοὺς τῇ τοῦ Χαναάν δυσγενείᾳ, κατὰ μέρος καὶ τὴν αὐτῶν παρανομίαν, καὶ τὴν οἰκειάν διηγεῖται εὐεργεσίαν. δ'. Οὐκ ἐτμήθη, φησὶν, ὁ ὄμφαλός σου. Τουτέστιν, ἔτι τὴν Αἰγυπτιακὴν ἔλκεις τροφήν. "Γέννησιν δὲ αὐτῆς" καλεῖ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον. Φασὶ δὲ ἰατρῶν παῖδες τὸ ἔμβρυον ἐν τῇ μήτρᾳ οἷόν τινα ρίζαν ἔχειν τὸν ὄμφαλον, καὶ δι' ἐκείνου τρέφονται τε καὶ ἀυξάνονται· ἐπειδὴ τοίνυν αἱ μαῖαι κόπτειν εἰώθασιν τοῦ βρέφους τὸ προκύπτον τοῦ ὄμφαλου, τροπικῶς ἐκ μεταφορᾶς φησὶν· "Ὁ ὄμφαλός σου οὐ περιετμήθη" ἀντὶ τοῦ, ἔτι καὶ σήμερον ἔλκεις ἀπὸ τῆς μητρώας μήτρας, τουτέστι τῆς Αἰγύπτου, τὴν τῆς ἀσεβείας τροφήν. "Καὶ ἐν ὕδατι οὐκ ἐλούσθης εἰς σωτηρίαν." Καὶ τοῦτο ἴσως, ἐκ μεταφορᾶς τῶν βρεφῶν, τῶν μετὰ τὸν τόκον λουμένων, καὶ ἀπορρύπτομένων, καὶ τοῦ μητρώου αἵματος ἀπαλλακτομένων. Σὺ οὖν, φησὶ, τούτων οὐκ ἀπηλλάγης, ἀλλ' ἔτι καὶ σήμερον φέρεις τῆς μητρώας νηδύος τὰ σημεῖα. "Οὐδὲ ἀλὶ ἠλίσθης, καὶ σπαργάνοις οὐκ ἐσπαργανώθης." Οὐκ ἐδέξω, φησὶ, τῆς διδασκαλίας τοὺς ἄλας, οὐ τὰ προσενεχθέντα σοὶ διὰ τοῦ νόμου σπάργανα, ἃ τοῖς βρέφεσι 81.933 προσφέρεται, ἵνα, εἴ τι ἂν τῶν μελῶν ἐν ταῖς ὠδίσι τοῦ εὐθέως παρατραπῆ, διευθύνηται, καὶ τὸ προσῆκον ἀπολαμβάνῃ σχῆμα. ε'. Οὐδὲ ἐφείσατο ἐπὶ σοὶ ὁ ὀφθαλμὸς μου τοῦ ποιῆσαί σοι ἐν ἐκ πάντων τούτων, τοῦ παθεῖν τι ἐπὶ σοί· καὶ ἀπερρίψης ἀπὸ προσώπου τοῦ πεδίου τῆ σκολιότητι τῆς ψυχῆς σου, ἐν ἧ ἡμέρᾳ ἐτέχθης. Εὐθὺς γὰρ, φησὶ, καὶ παραχρῆμα τεχθεῖσα, καὶ τῆς Αἰγύπτου ἀπαλλαγείσα, καὶ τὴν ἰσότητα τοῦ νόμου παιδευθεῖσα παρ' ἐμοῦ, παρετράπης, τὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένα ἀεὶ ἀγαπήσασα. Πεδίον γὰρ ἐνταῦθα τὴν ἰσότητα προηγόρευσεν. Ἐγὼ δὲ, φησὶν, ἐν μὲν τῇ Αἰγύπτῳ, οὐδένα σοὶ προσῆνεγκα νόμον, οὐδὲ τῶν ἐντολῶν τοὺς ἄλας, οὐδὲ τὴν τοῦ ὄμφαλου περιτομὴν, οὐδὲ τὴν διὰ τῶν σπαργάνων διάρθρωσιν τῶν μελῶν· μετὰ δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαλλαγὴν, παντοδαπῆς σε ἐπιμελείας ἠξίωσα. Διὸ ἐπάγει· ' , ζ'. Καὶ

διήλθον ἐπὶ σέ, καὶ εἶδόν σε πεφυρμένην ἐν τῷ αἵματι· καὶ εἶπόν σοι, Ἐν τῷ αἵματι ζώσῃ, καὶ εἶπόν σοι· Σὺν τῷ αἵματί σου ζωὴ· Πληθύνου ἀθώως, καθὼς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἀγροῦ δέδωκά σε. Θεασάμενος γάρ σε τῷ τῆς εἰδωλολατρείας αἵματι πεφυρμένην, καὶ τὰ αἵματα τῶν θυσιῶν ἀσπαζομένην, συνεχώρησά σοι θύειν, οὐκ εἰδώλοισι, ἀλλ' ἐμοί. Τοῦτο γὰρ παρ' ἐδήλωσεν εἰρηκῶς· "Σὺν τῷ αἵματί σου ζωὴ πληθύνου ἀθώως·" τουτέστι, Μὴ παρανόμως, ἀλλ' ἐννόμως· μὴ δαίμοσιν, ἀλλὰ Θεῷ θύουσα· τοῦτο γὰρ ποιούσα δίκην ἀρούρας εὐθαλοῦς βλαστήσεις, καὶ παντοδαποῖς κοσμηθῆσθαι καρποῖς. "Καὶ ἐπληθύνθη καὶ ἐμεγαλύνθη, καὶ εἰσῆλθες εἰς πόλεις πόλεων." Ἦκολούθησε, φησὶ, τῇ ἐμῇ εὐλογίᾳ τὸ ἔργον· ἐγὼ μὲν γὰρ εἶπον· Ὡς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἀγροῦ δέδωκά σε· σὺ δὲ δεξαμένη τὴν εὐλογίαν, καὶ πληθὺς ἐκτίσω, καὶ μέγεθος· ἐπίσημός τε καὶ περιφανὴς ἀπεφάνθη, καὶ τὰς μεγίστας τῶν πόλεων ἔσχες ὑποχειρίους. Οὕτω συντόμως δείξας αὐτὴν τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἐπίδοσιν, πάλιν ἐξηγεῖται τὴν κατὰ μέρος αὔξησιν. "Οἱ μαστοὶ σου, φησὶν, ἀνωρθώθησαν, καὶ ἡ θρίξ σου ἀνέτειλε." Τροπικῶς ἅπαντα ἐκ μεταφορᾶς τῶν παιδίων λέγει, τὴν πλείονα διάθεσιν διὰ τούτων ἐπιδεικνύς. Μαστοὺς δὲ καλεῖ τοῦ λογικοῦ τὴν διάκρισιν (τὴν γὰρ καρδίαν οἱ μαστοὶ συγκαλύπτουσι), τρίχας δὲ τὸν ἀπὸ τελειότητος γινόμενον κόσμον. "Σὺ δὲ ἦσθα, φησὶ, γυμνή, καὶ ἀσχημονοῦσα." Οὐδέπω γὰρ ἐδέξω τοῦ νόμου τὸ κάλυμμα 81.936 ἡ'. Καὶ διήλθον διὰ σοῦ, καὶ εἶδόν σε· καὶ ἰδοὺ ὁ καιρὸς σου, καὶ καιρὸς καταλυόντων· καὶ διεπέτασα τὰς πτέρυγας μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσχημοσύνην σου, καὶ ὤμοσά σοι, καὶ εἰσῆλθον ἐν διαθήκῃ μετὰ σοῦ, λέγει Ἄδωναι Κύριος. Θεασάμενος γὰρ σε ἐπιτηδείαν λοιπὸν εἰς τὸ δέξασθαι τὴν διὰ τοῦ νόμου πρὸς ἐμὲ κοινωνίαν, ἐξέτεινα μὲν οἷόν τινας πτέρυγας τῶν σωτηρίων ἐν τῶν λῶν τὴν διδασκαλίαν, καὶ συνεκάλυψα τὴν τῆς ἀνομίας γυμνότητα· τῷ δὲ συνοικεσίῳ καὶ προικῶν παρηκολούθησε γραμματεῖον. "Εἰσῆλθον γὰρ, φησὶν, ἐν διαθήκῃ μετὰ σοῦ." Ἐπειδὴ δὲ ἔδει καὶ ὄρκον ἐντεθῆναι τῷ γραμματεῖῳ, οὐδὲ τοῦτο ποιῆσαι παρητησάμην· ἀλλ' ἀξιοχρεῶς ὢν καὶ λόγῳ μόνον ὑπισχνόμενος, καὶ ὄρκον τῷ λόγῳ προστέθεικα. Ῥάδιον δὲ τοῦτο καταμαθεῖν τῷ βουλομένῳ τοῖς τοῦ νόμου γράμμασιν ἐντυχεῖν· εὐρήσει γὰρ καὶ ἐν τῇ τοῦ μακαρίου Μωσέως ὡδῇ αὐτὸν τὸν τῶν ὅλων Θεὸν λέγοντα· "Ἀρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρά μου, καὶ ὁμοῦμαι τῇ δεξιᾷ μου, καὶ ἐρῶ· Ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα." "Καὶ ἐγένου μοι," φησὶ. Τουτέστι, Συνήφθη μοι, καὶ ὁ γάμος ἀπετελέσθη. θ', ι'. Καὶ ἔλουσά σε ἐν ὕδατι, καὶ ἔπλυνα τὸ αἷμά σου, καὶ ἔχρισά σε ἐν ἐλαίῳ. Καὶ ἐν ἐδύσῃ σε ποικίλῃ, καὶ ὑπέδυσά σε ὑάκινθον, καὶ ἔζωσά σε βύσσῳ, καὶ περιέβαλόν σε τριχάπτῳ. Κατὰ μέρος τὰς οἰκείας διήλθεν εὐεργεσίας· πρῶτον μὲν γὰρ, φησὶ, τῷ τῆς διδασκαλίας ἀπέπλυνα ὕδατι καὶ ἀγνισμοῦς δὲ καὶ περιβῆραν τῆρια προσενήνοχα. Ἔπειτα "ἔχρισά σε ἐλαίῳ." Τὰ τῆς ἱερωσύνης λοιπὸν ἐνταῦθα διεξέρχεται εἶδη. Οἱ ἱερεῖς γὰρ τῷ ἐλαίῳ τῷ ἁγίῳ ἐχρίοντο· αὐτοὶ δὲ καὶ τὴν βυσσίνην καὶ τὴν ὑάκινθινην ἐσθῆτα περιέβαλοντο. Αἱ νίττεται δὲ καὶ τὸν αὐτῷ τῷ λαῷ γενόμενον πλοῦτον, καὶ σωματικόν, καὶ πνευματικόν, διὰ τῆς αὐτοῦ κηδεμονίας. "Καὶ περιέβαλόν σε τριχάπτῳ." Πλέγμα ἐστὶ τοῦτο ἀπὸ τριχῶν κατασκευασμένον, ταῖς τῶν γυναικῶν περιτιθέμενον κεφαλαῖς. Τροπικῶς τοίνυν τὴν ἐπιτεθεῖσαν αὐτοῖς εὐπρέπειαν διὰ τῆς παντοδαπῆς παρεδήλωσεν ἐπιμελείας. Αἰνίττεται δὲ, ὡς οἶμαι, καὶ τὴν σκηνὴν ἀπὸ δέρρεων τριχίνων κατασκευασμένην, ἐν ἧ καὶ αἱ περὶ ἀμαρτίας προσεφέροντο θυσαίαι, καὶ αἱ περὶ τελειώσεως, ἀποκαλύψεις τε θεῖαι ἐγίνοντο ἐκ τοῦ ἰλαστηρίου, τῷ ἀρχιερεῖ τοῦ Θεοῦ προσδιαλεγόμενου. ια', ιβ'. Καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ, καὶ περιέθηκα ψέλλια περὶ τὰς χεῖράς σου, καὶ κάθεμα ἐπὶ τράχηλόν σου. Καὶ ἔδωκα ἐνώτιον ἐπὶ τὸν μυκτῆρά σου, καὶ τροχίσκους ἐπὶ τὰ ὠτία σου, καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου. Ἐκαὶ στον δὲ τούτων τροπικῶς προσήκει νοεῖν. "Ψέλλια μὲν ταῖς χερσὶ περιτιθέμενα," τὴν πρακτικὴν ἀρετὴν· 81.937 περιδέρραιον

δὲ τῷ τραχήλῳ περιτιθέμενον, τὸν τοῦ νόμου ζυγόν· ἐνώτιον δὲ τῷ μυκτῆρι ἐμβαλόμενον, τὴν διὰ τῶν ἐντολῶν τῆς κακίας ἀνατροπὴν, χαλινοῦ δίκην προσφερομένην ἐκ μεταφορᾶς τῶν ταύρων, οἱ τὸν σιδηροῦν χαλινὸν ταῖς ρίσι δέχονται, καὶ δι' ἐκείνου τῆδε κάκεισε περιάγονται. Ὅτι δὲ καὶ βουσίην ἀπέειπεν αὐτῶν τὴν θρασύτητα, μάρτυς ὁ προφήτης Ὡσηὲς ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ λέγων· "Ὡς δάμαλις παροιστρῶσα παροίστησεν Ἐφραΐμ." Ἐνώτια δὲ τοῖς ὡσὶ προσφερόμενα τὴν ἀγαθὴν λέγει διδασκαλίαν, κόσμον ταῖς ἀκοαῖς διὰ τῆς εὐπειθείας προσφέρουσαν· στέφανον δὲ τῆ κεφαλῇ ἐπιτιθέμενον, τὴν ἐκ τῆς εὐσεβείας, καὶ τῆς εὐνομίας, καὶ ἐξ ἅπαντων τῶν ἀγαθῶν προσφερομένην εὐφημίαν. ιγ'. Καὶ ἐκοσμήθη χρυσίῳ, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ τὰ περιβόλαιά σου βύσσινά, καὶ τρίχαπτα, καὶ ποικίλα. Καὶ τούτων δὲ ἕκαστον δυνατὸν οὕτω νοῆσαι· κάκεινο δὲ προσήκει προσθεῖναι τοῖς εἰρημένοισι, ὅτι οὐ πνευματικὰ μόνον διὰ τῶν εἰρημένων αἰνίττεται, ἀλλὰ καὶ τὴν σωματικὴν εὐπραξίαν σημαίνει. Εὐθὺς μὲν γὰρ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου ἐχρήσαντο παρὰ τῶν Αἰγυπτίων σκευὴ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ, καὶ ἐσκύλευσαν τοὺς Αἰγυπτίους, τῆς βιαίας ἐργασίας δίκαιον ἀπαιτοῦντες μισθόν. Καὶ μέντοι καὶ τῶν τὴν Παλαιστίνην οἰκούντων ἔθνῶν πάντα τὸν πλοῦτον ἐληΐσαντο. Σημαίνει τοῖνυν, πρὸς τοῖς πνευματικοῖς, καὶ τὴν σωματικὴν περιουσίαν Διὸς ἐπιφέρει· "Σεμίδαλιν, καὶ μέλι, καὶ ἔλαιον ἔφαγες." Πάντων, φησὶ, τῶν ἐκ γῆς ἀπῆλαυσας ἀγαθῶν. Καὶ ἐγένου καλὴ σφόδρα, σφόδρα. Εἶχες τὸν νόμον πληροῦσα τὴν ἀπὸ τῆς εὐνομίας εὐπρέπειαν. "Καὶ κατεῦθύνθης εἰς βασιλείαν." Οὕτω, φησὶν, ἠξήθης, ὡς φοβερὰ γενέσθαι πᾶσι τοῖς ἐκ γειτόνων, καὶ βασιλεὺς ἀπολαύειν τιμῆς. Τοῦτο γὰρ ἠνίκατο, δι' ὧν ἐπήγαγεν, ιδ'. Καὶ ἐξῆλθέ σοι ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει σου. Ἐπίσημος γὰρ ἐγένου, καὶ πολυθρύλλητος πανταχοῦ. Εἶτα καὶ τὴν τούτου αἰτίαν φησὶ· "Διότι συντετελεσμένον ἦν ἐν εὐπρεπείᾳ, ἣ ἔταξα ἐπὶ σέ, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος." Ἐγὼ γὰρ σοὶ τῆς εὐπρεπείας ταύτης ἐγενόμην αἴτιος, ἐντολαῖς καὶ νόμοις ἰδίῳ κατακοσμήσας. ιε'. Καὶ ἐπεποίθεις ἐν τῷ κάλλει σου. Αὕτη τῶν κακῶν ἡ ἀρχὴ, τὸ καταλιπεῖν μὲν τὴν θεῖαν ἐλπίδα, τοῖς δὲ οἰκείοις ἐναβρύνεσθαι κατορθώμασι. "Καὶ ἐπόρνευσας ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἐξέχεας τὴν πορνείαν σου ἐπὶ πάντα πάροδον· αὐτῷ ἐγένετο, καὶ οὐκ ἔσται." Ὀνομαστοτάτη, φησὶ, γενομένη, καὶ μέγα διὰ τοῦτο φρονήσασα, ἐμοῦ μὲν ἀπέστης, εἰς ἐσχάτην δὲ ἀκολασίαν ἐξώκειλας, οὐχ ἕνα ἔραστήν, οὐδὲ δύο δεχομένη, ἀλλὰ πάντα τὸν διὰ σοῦ παρελθεῖν 81.940 ἐβελήσαντα· καὶ συνεγίνου ἐκάστῳ παρανόμως δεχομένη τὴν συνουσίαν. Τοῦτο γὰρ παρεδήλωσεν εἰρηκῶς· "Αὐτῷ ἐγένετο, καὶ οὐκ ἔσται." τουτέστι, Συνήπτου ἑτέροις, οὐδαμῶθεν αὐτοῖς ἀρμόττουσα· ἐμοὶ γὰρ σαυτὴν ἐξ ἀρχῆς ἀνατέθεικας. Πορνείαν δὲ ἐνταῦθα τὴν εἰδωλολατρίαν καλεῖ· πάντα δὲ πάροδον, τὰς διαφοροὺς τῶν δαιμόνων ἐπιβουλάς. ις'. Καὶ ἔλαβες ἐκ τῶν ἱματίων σου, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰδῶλα ραπτὰ, καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπ' αὐτὰ, καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃς, ἃ οὐκ ἔσται, οὐδὲ μὴ γένηται. Καινὰ, φησὶ, καὶ παράδοξά σου τὰ τῆς εἰδωλολατρίας ἐπιτηδεύματα. Οὐ γὰρ μόνον τὰ τῶν ἄλλων ἐζήλωσας κακὰ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἕτερα ἐπενόησας, ἐξ ἱματίων εἰδῶλων εἰκόνας κατασκευάσασα, καὶ θεοὺς ἀναγορεύσασα, καὶ ταῦτα ἐμοῦ σοὶ διὰ τοῦ νόμου τὰ τοιαῦτα ἀπαγορεύσαντος. ιζ'. Καὶ ἔλαβες τὰ σκευὴ τῆς καυχῆσεώς σου ἐκ τοῦ ἀργυρίου μου καὶ ἐκ τοῦ χρυσίου μου, ἐξ ὧν δέδωκά σοι, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρβενικὰς, καὶ ἐπόρνευσας ἐν αὐταῖς. Παρ' ἐμοῦ, φησὶ, τὸν ἄργυρον, καὶ τὸν χρυσὸν λαμβάνουσα, θεοὺς ἐκ τῶν ἐμῶν κατασκευάζεις δωρεῶν, καὶ τούτους τῆς ἐμῆς προείλου θεραπείας. Εἰκόνας δὲ ἀρβενικὰς ὠνόμασεν, ἐπειδὴ πορνείαν τὴν εἰδωλολατρίαν τροπικῶς ὀνομάζει. ιη', ιθ'. Καὶ ἔλαβες, φησὶ, τὸν ἱματισμὸν σου τὸν ποικίλον, καὶ περιέβαλες αὐτὰ, καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ τὸ θυμίαμά μου ἔθηκας πρὸ προσώπου αὐτῶν. Καὶ τοὺς ἄρτους, οὓς ἔδωκά σοι, σεμίδαλιν καὶ μέλι, καὶ ἔλαιον ἐψώμισά σε, καὶ ἔθηκας αὐτὰ πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰς ὁσμὴν

εὐωδίας. Ἄ παρ' ἐμοῦ, φησὶν, ἐλάμβανες ἀγαθὰ, ταῦτα τοῖς μοιχοῖς ἐκεῖ νοῖς προσέφερες δαίμοσι, τοῖς μὲν αὐτοὺς κατακο σμοῦσα, καὶ καταποικίλλουσα, τοῖς δὲ τὰς θυσίας καὶ τὰς σπονδὰς ἐπιτελοῦσα. Καὶ ἐγένετο, λέγει Ἄδωναῖ Κύριος. (κ') Καὶ ἔλαβες τοὺς υἱοὺς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου, ἃς ἐγέννησας, καὶ ἔθυσας αὐτοῖς εἰς ἀνάλω σιν. Εἶτα κατ' εἰρωνείαν ὁ ἔλεγχος. "Ὡς μικρὰ ἐξεπόρνευσας," Ἐξ ὧν δῆλον, καὶ λίαν σαφές, ὅτι πορνείαν ἐνταῦθα τὴν τῶν εἰδώλων θεραπείαν καλεῖ. κα', κβ'. Καὶ ἔσφαξας, φησὶ, τὰ τέκνα σου καὶ ἔδωκας αὐτὰ ἐν τῷ ἀποτροπιάζεσθαί σε αὐτὰ αὐτοῖς. Τοῦτο παρὰ πᾶσαν τὴν πορνείαν καὶ τὰ βδελύγματά σου. Πάντων γὰρ τῶ ὄντι καὶ μύσα ρώτατον, καὶ μιαιώτατον, ἢ ἄδικος τῶν παίδων σφαγή, ἣν ἐπετέλουν οἱ μεμνηότες ἀποτροπιαζόμενοι, καὶ κακῶν ἀπαλλαγὴν, ὡς ἀνοήτως ὑπελάμβανον, σφίσι αὐτοῖς μηχανώμενοι. "Καὶ οὐκ ἐμνήσθης τῆς ἡμέρας τῆς νηπιότητός σου, ὅτε ἦσθα γυμνή, καὶ ἀσχημονοῦσα, καὶ πεφυρμένη ἐν τῷ αἵματί σου, καὶ 81.941 ἔζησας. Οὐκ ἔλαβες, φησὶν, εἰς νοῦν τὰ πρότερα, ὅπως σε γυμνήν οὔσαν, καὶ πάσης προνοίας ἐστερη μένην καὶ τῷ εἰδωλικῷ αἵματι πεφοινιγμένην, λαβὼν ἀπέλουσά τε καὶ ζωῆς καὶ πάσης κηδεμονίας ἀπο λαῦσαι πεποίηκα. κγ'. Καὶ ἐγένετο μετὰ πάσας τὰς ἀδικίας σου, Οὐαί, οὐαί σοι, λέγει Ἄδωναῖ Κύριος. Καρπὸν δὲ φησὶ τῆς ἀγνώμονος γνώμης ταύτης δρέπη θρῆ νον καὶ ὄδυρμόν. Εἶτα πλατύτερον αὐτῆς διέξεισι τὴν ἀσεβείαν. κδ', κέ'. Καὶ ὠκοδόμησας σεαυτῇ οἴκημα πορνικόν, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ ἔκθεμα ἐν πάσῃ πλατεΐᾳ. Καὶ ἐπ' ἀρχῆς πάσης ὁδοῦ ὠκοδόμησας τὰ πορνείᾳ σου, καὶ ἐλυμήνω τὸ κάλλος σου, καὶ διήγαγες τὰ σκέλη σου παντὶ παρόδῳ. Ταῦτα σαφέστερον ἄν τις καταμάθοι, καὶ ἐκ τῆς τῶν Κριτῶν ἱστορίας, καὶ ἐκ τῆς τῶν Βασιλειῶν συγγραφῆς· πανταχοῦ γὰρ καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις, καὶ ἐν ταῖς ἀγο ραῖς, ἔστησαν τὰ τῶν εἰδώλων ἰδρύματα· καὶ τὰ σώματα δὲ ταύτης τῆς ἀσεβείας ἐπλήρωσαν, καὶ ἐν αὐτῷ δὲ τῷ νεῷ τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀλιτηρίοις δαίμοσιν ὠκοδόμησαν βωμοὺς, ἰνδάλματά τε καὶ ἀπεικά σματα δαιμόνων ἰδρύσαντο. Τοῦτο δὲ κἀνταῦθα ὁ Δεσπότης κατηγορεῖ, "οἴκημα πορνικόν" τὰ εἰδωλικά τεμένη προσαγορευῶν. Τὴν δὲ τῆς τοιαύτης πορνείας ὑπερβολὴν διελέγων, δείκνυσιν αὐτὴν ἅπασιν ἀπλῶς τοῖς συγγενέσθαι βουλομένοις προκειμένην, δι' ὧν ἐπλήρωσεν εἰδώλων καὶ τὰς ὁδοὺς, καὶ τὰς πλα τεΐας, καὶ τὰς ἀγοράς, καὶ τὸ τῆς εὐσεβείας ἐλυμήνατο κάλλος, καὶ πάντα ἀροδοῦν εἰς τὴν τοιαύτην ἀκολασίαν ὑπεδέξατο, νῦν μὲν τοὺς τῶν Αἰγυπτίων, νῦν δὲ τοὺς τῶν Ἀσσυρίων καὶ Χαλδαίων προσκυνή σασα θεοῦς. Καὶ τοῦτο διδάσκων ἐπήγαγε· Καὶ ἐπλήθυνας τὴν πορνείαν σου. (κ'). Καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Αἰγύπτου τοὺς ὀμοροῦντάς σοι τοὺς μεγαλοσάρκους, καὶ πολ λαχῶς ἐξεπόρνευσας τοῦ παροργίσει με. Τροπικῶς δὲ πάλιν μεγαλοσάρκους, τοὺς μεθ' ὑπερβολῆς τῆ τῶν εἰδώλων θεραπεία προστετηκότας ὠνόμασεν. Οὗτοι γὰρ καὶ τράγους, καὶ βόας, καὶ πρόβατα, κύνας τε καὶ πιθήκους, καὶ κροκοδείλους, καὶ ἴβεις, καὶ ἰέρα κας προσεκύνησαν. κζ'. Καὶ ἰδοὺ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐξαρῶ τὰ νόμιμά σου, καὶ παραδώσω σε εἰς ψυχὰς μισούντων σε, θυγατέρας ἀλλοφύλων, τὰς ἐκκλινούσας ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου, ἧς ἠσέ βησας. Κινήσω, φησὶν, εἰς παιδείαν τὴν χεῖρά μου, καὶ γυμνώσω σε τῆς τοῦ νόμου λαμπρότητος, καὶ ἐπίχαρτόν σε τοῖς ἐχθροῖς καταστήσω, καὶ τὰς ἐκ γειτόνων πόλεις ἐπιγελαῶ σοι ποιήσω, αἱ τὴν τῆς σῆς ἀσεβείας ὑπερβολὴν οὐκ ἐζήλωσαν. κη', κθ'. Καὶ ἐξεπόρνευσας, φησὶν, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἄσσοῦρ, καὶ οὐδὲ οὕτως ἐνεπλήσθης, 81.944 καὶ ἐξεπόρνευσας, καὶ οὐκ ἐνεπίμπλω. Καὶ ἐπλή θυνας τὰ πορνείᾳ σου πρὸς γῆν Χαναάν, καὶ εἰς τοὺς Χαλδαίους, καὶ οὐδὲ ἐν τούτοις ἐνεπλή σθης. Ἐκαστον, φησὶν, ἔθνος ἰδίους εἰδώλοις ἐδού λευσε· σὺ δὲ τοὺς ἀπάντων προσκυνήσασα θεοῦς, καὶ τῶν πανταχοῦ εἰδώλων τὴν θεραπείαν ἀσπαζομένη, κόρον τῆς ἀσεβείας οὐδέπω καὶ τήμερον ἔλαβες. λ'. Τίνοι καθαριῶ τὴν καρδίαν σου, λέγει Ἄδω ναῖ Κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί σε πάντα ταῦτα ἔργα γυναικὸς πόρνης παρῆρσιαζομένης; Ποίαν, φη σὶν, ἀξίαν τῆς ἀσεβείας ἐπαγάγω σοι τιμωρίαν; ποίω

φαρμάκῳ χρησάμενος ποιήσομαι τῶν δυσωδῶν ἑλκῶν σου τὴν κάθαρσιν; τετόλμηκας γὰρ ἔργα γυναικὸς τὴν μὲν αἰδῶ τῶν μετώπων ἀποξυσάσης, ἀναισχύντως δὲ καὶ προφανῶς τὴν ἀκολασίαν μετερχομένης. "Καὶ ἐξεπόρνευσας τρισσῶς ἐν ταῖς θυγατράσι σου." Τῶν ὑπηκόων σου, φησὶ, πόλεων ἢ σὴ παρανομία τριπλασίων ἐστὶ, καὶ ἦν ἔδει διδάσκαλον τῆς εὖσε βείας γενέσθαι, αὕτη πάσης ἀσεβείας ἀρχέτυπον ἀπεφάνθη. λα΄. Ἐν τῷ οἰκοδομησαί σε, φησὶ, τὸ πορ νεῖόν σου ἐν ἀρχῇ πάσης ὁδοῦ, καὶ τὸ ἔκθεμά σου ἐποίησας ἐν πάσῃ τῇ πλατεία, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς πόρνη συνάγουσα μισθώματα. Οὔτε γὰρ ἡ τῶν ἀναγκαίων χρεια ἐπὶ ταύτην σε ἤγαγε τὴν ἀκολασίαν· πάντων γὰρ ἀπολαύουσα τῶν ἀγαθῶν, καὶ τοῖς ἔμοις ἐντροφῶσα δώροις, τὰ παρ' ἔμοῦ σοι διδόμενα προσέφερες ἐκείνοις. Διὸ γυναικὶ ἕοικας, ἀνδρὶ μὲν συνεζευγμένη, μοιχοῖς δὲ τὴν ὥραν προἰεμένη, καὶ τὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐκφερούση, καὶ τοῖς ἔρασταῖς χορηγούση. λβ΄. Ἡ γυνὴ γὰρ, φησὶ, καὶ ἡ μοιχωμένη ὑπὸ τὸν ἀνδρα αὐτῆς εἰς ἀλλοτρίους, ὁμοία σοι, ἢ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα, καὶ πᾶσι τοῖς ἐκπορνεύουσιν εἰς αὐτὴν προσ διδοῦσα μισθώματα. Καὶ τὸ αὐτὸ πλατύτερον διεξιὼν, ἵνα σαφῶς διελέγξῃ τὴν ἀτοπίαν. λγ΄. Πάσαις γὰρ, φησὶ, πόρναις δίδεται μι σθώματα, σὺ δὲ προσέδωκας μισθώματα πᾶσι τοῖς ἔρασταῖς σου, καὶ ἐφόρτιζες αὐτοὺς τοῦ ἔρ χεσθαι πρὸς σὲ κυκλόθεν ἐν τῇ πορνείᾳ σου. Οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν ἀγαθὸν παρὰ τῶν ἀλαστόρων δαι μόνων ἐδέξατο πώποτε· οἱ δὲ τούτοις δουλεύειν αἰ ρούμενοι, τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ χορηγούμενα τούτοις προσφέροντες, τὴν τούτων δεσποτείαν ἐφέλκονται. Τοῦτο γὰρ ἠνίξατο εἰρηκῶς· "Καὶ ἐφόρτιζες αὐτοὺς τοῦ ἔρχεσθαι πρὸς σὲ κυκλόθεν ἐν τῇ πορνείᾳ σου." Δι' ὧν γὰρ, φησὶ, προσέφερες, προέτρεπες αὐτοὺς προσθέειν σοι, καὶ προστρέχειν, καὶ διηνεκῶς συν εἶναι. 81.945 λδ΄. Καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ διεστραμμένον παρὰ τὰς γυναῖκας ἐν τῇ πορνείᾳ σου, καὶ μετὰ σὲ οὐ πορ νεύουσιν· ἐν τῷ γὰρ προσδιδόναι σε μισθώματα, καὶ μισθώματα μὴ δίδοσθαι σοι, γέγονεν ἐν σοὶ διεστραμμένα. Ἔοικας μὲν γὰρ, φησὶ, ταῖς ἀκολάστοις γυναιξί, ταῖς ἅπασι προκειμέναις κατὰ τὴν πρὸς τοὺς πολλοὺς ἔραστὰς κοινωνίαν· τὸ δὲ μισθὸν ὀρέγειν, ἀλλὰ μὴ λαμβάνειν, ἐναντία πάλιν ἐκείναις δρῶσα διατελεῖς· διὸ καὶ τὰς πρὸ σοῦ, καὶ τὰς μετὰ σὲ, κατὰ τοῦτο τῆς ἀκολασίας τὸ εἶδος νε νίκηκας. Οὕτως αὐτῆς τὴν παρανομίαν γυμνώσας, ἐκ τῶν ἔργων τὴν προσηγορίαν ἐπιτίθησι, καὶ φησιν· λε΄, λ΄. Διὰ τοῦτο, πόρνη, ἄκουε λόγον Κυρίου. Τάδε λέγει Ἄδωνάϊ Κύριος· Ἄνθ' ὧν ἐξέχεας τὸν χαλκὸν σου, καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ αἰσχὺνὴ σου ἐν τῇ πορνείᾳ σου πρὸς τοὺς ἔραστὰς σου καὶ εἰς πάντα τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνομιῶν σου, καὶ ἐν τοῖς αἵμασι τῶν τέκνων σου, ὧν δέδωκας αὐτοῖς. Ὑπόχαλκον καλεῖται νόμισμα τὸ ἀδόκιμον, καὶ ὑλῶν ἐτέρων ἐπιμιζίαν δεξάμενον. Ἐπειδὴ τοίνυν, φησὶ, τοῖς ἔμοις νόμοις οὐκ ὀλίγην τινὰ παρανομίαν ἀνέμιξας, ἀλλὰ πολὺν ἐξέχεας τὸν χαλκὸν, ὡς μηδὲ φαίνεσθαι λοιπὸν τοῦ χρυσοῦ τὴν φύσιν, ἀλλ' ὅλον σου τὸ νόμισμα θεωρεῖσθαι χαλκοῦν, γυμνώσω σε λοιπὸν τῆς ἐμῆς προνοίας, καὶ αἰσχύνῃς ἐμπλήσω, τῆς παντοδαπῆς σε παρανομίας δίκας πραττόμενος, διαφερόντως δὲ τῆς ἀδίκου τῶν τέκνων σου σφαγῆς, ἦν τοῖς μαιφόνους προσήνεγκας δαίμοσι. λζ΄. Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ συνάγω πάντας τοὺς ἔραστὰς σου, ἐν οἷς ἐπεμίγης ἐν αὐτοῖς, καὶ πάντας οὓς ἠγάπησας, σὺν πᾶσιν οὓς ἐμί σε, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν. Δι' αὐτῶν, φησὶ, τῶν ἔραστῶν σου τιμωρήσομαί σε· ἐζήλωσας Χαλδαίων καὶ Ἀσσυρίων, Χαναανίων τε καὶ Αἰγυπτίων τὴν ἀσέβειαν· τούτοις ὀργάνους χρή σομαι κατὰ σοῦ, τὰς ἀξίας σοι ἐπιφέρων τιμωρίας· συνάψω δὲ τοῖς ἔρασταῖς σου καὶ τοὺς ὑπὸ σοῦ μισοῦ μένους, ἵνα καὶ οὗτοι κάκεῖνοι τὴν πολλὴν σου παρανομίαν θεάσωνται. "Ἀποκαλύψω γὰρ, φησὶ, τὰς κακίας σου πρὸς αὐτοὺς, καὶ ὄψονται πᾶσαν τὴν αἰσχύνην σου." λη΄. Καὶ ἐκδικήσω σε ἐκδικήσει μοιχαλίδων καὶ ἐκχεουσῶν αἷμα, καὶ θήσω σε ἐν αἵματι θυμοῦ μου καὶ ζήλου. Ἀνδροφόνων γὰρ καὶ μοιχευτριῶν γυναικῶν τίσεις δίκας· ὧν γὰρ ἐμιμήσω τὴν παρανομίαν, τούτων δέξῃ τὴν

τιμωρίαν. λθ'. Καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ κατασκάψουσι τὸ πορνεῖόν σου. Τουτέστι, τὰ τῶν δαιμόνων τεμένη. "Καὶ καθελοῦσι τὴν βάσιν σου." Τὸν θεῖον νεὼν διὰ τούτων ἠνίζατο· βάσις γὰρ αὐτῶν, καὶ κρηπὶς, καὶ ὑποβάθρα, ἢ ἐν ἐκείνῳ ἔπιτε λουμένη λατρεία. "Καὶ ἐκδύσουσί σε τὰ ἱμάτιά σου, 81.948 καὶ λήψονται τὰ σκευὴ τῆς καυχήσεώς σου, καὶ ἀφ' ἡσουσί σε γυμνὴν καὶ ἀσχημονοῦσαν." Τὴν πόρθησιν καὶ τὸν ἀνδραποδισμόν διὰ τούτων ἐδήλωσε. μ', μα'. Καὶ ἄξουσιν ὑπὲρ σὲ ὄχλους, καὶ λιθοβολήσουσί σε ἐν λίθοις, καὶ κατασφάξουσί σε ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν· καὶ ἐμπρήσουσι τοὺς οἴκους σου ἐν πυρὶ, καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐκδι κήσεις ἐνώπιον γυναικῶν πολλῶν. Ταῦτα κατὰ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας καιρόν· τροπικῶς δὲ αὐτὰ, ὡς ἐπὶ γυναικὸς διεξήλθε μοιχευτρίας, καταλευομένης, καὶ σφαττομένης, καὶ ἐμπιπραμένης· οὐ χάριν ἐπιμείνας τῇ τροπῇ ἐπήγαγε· "Καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐκδικήσεις ἐνώπιον γυναικῶν πολλῶν·" οὐ γυναικας δὲ τὰς γυναικας ὀνομάζει, ἀλλὰ τροπικῶς τὰς πόλεις οὕτω καλεῖ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴν πόλιν οὖσαν δίκην γυναικὸς εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγει. Εἶτα τὴν ἀπὸ τῆς τιμωρίας ὠφέλειαν αἰνίττεται. "Καὶ ἀπο στρέψω σε ἀπὸ πορνείας, καὶ μισθώματα οὐ μὴ προσ δῶς ἔτι." Γυμνωθεῖσα γὰρ τῆς εὐημερίας, καὶ τῇ αἰχμαλωσίᾳ παραδοθεῖσα, οὐκ ἔτι λοιπὸν ἔξεις τῆς κακῆς ἐκείνης χορηγίας τὰς ὕλας, ἢ δὲ σπάνις ὠφελείας σοὶ γενήσεται πρόξενος. μβ'. Καὶ ἐπαφήσω τὸν θυμόν μου ἐπὶ σὲ, καὶ ἐξαρθήσεται ὁ ζῆλός μου ἐκ σοῦ, καὶ ἀνα παύσομαι, καὶ οὐ μὴ μεριμνήσω ἔτι. Τροπικῶς πάλιν, ὡς ἐπὶ ἀνδρὸς ζηλοτυποῦντος τῆς γυναικὸς τὴν μοιχείαν, καὶ ταῦτα ἔφη. Τῇ γὰρ τιμωρία, φησὶ, χρησάμενος καταπαύσω σου τὴν ἀκολασίαν, καὶ τῆς ἐπὶ σοὶ φροντίδος ἀπαλλαγῆσομαι· οὐκέτι γὰρ με εἰς ζηλοτυπίαν οἱ ἔρασταί σου κινήσουσι. Ταύτην δὲ σοὶ τὴν τιμωρίαν ἐπάξω· μγ'. Ἄνθ' ὧν οὐκ ἐμνήσθης τῆς ἡμέρας τῆς νηπιότητός σου, καὶ ἐλύπεις με ἐν πᾶσι τούτοις· καὶ ἐγὼ ἰδοὺ τὰς ὁδοὺς σου εἰς κεφαλὴν σου δέ δωκα, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Σὺ, φησὶν, ἐπεσπάσω τὴν τῶν κακῶν τούτων φορὰν, οὐ βουληθεῖσα λαβεῖν εἰς διάνοιαν, οἷα ἀνθ' οἷας ἐγένου, καὶ ὅπως σε εὐτελεῖ οὖσαν, καὶ σμικρὰν, καὶ παντελῶς ἄσημον, ἀοίδιμον ἀπέφηνα, καὶ λίαν περιφανῆ. "Καὶ οὕτως οὐκ ἐποίησα κατὰ πᾶσαν τὴν ἀσεβειάν σου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου." Οὐδὲν, φησὶ, τῶν ἀμαρτημάτων ἄξιον ὑπομένεις· σμικρὰ γὰρ ἡ τιμωρία τῇ ἀσεβείᾳ συγκρινομένη. μδ'. Ταῦτά ἐστι πάντα, ὅσα εἶπον κατὰ σοῦ ἐν παραβολῇ, λέγοντες· Καθὼς ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ. Ἀρμόττει σοι, φησὶν, ἡ περιφερομένη παρ οἰμῖα, ὅτι μητρί ἔοικεν ἡ θυγάτηρ· μητέρα δὲ αὐτῆς ἄνω τὴν Χετταίαν ὠνόμασε. με'. Θυγάτηρ τῆς μητρός σου σὺ εἶ, τῆς ἀπωσαμένης τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἀδελφὴ τῶν ἀδελφῶν σου, τῶν ἀπώσα μένων τὸν ἄνδρα αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. Δείκνυσι διὰ τούτων, ὡς οὐκ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐθνῶν· καὶ γὰρ ἐκείνων πάλαι Θεὸς 81.949 ἐχρημάτισε, πρὶν αὐτοὺς δεξασθαι τῆς εἰδωλο λατρείας τὴν λώβην· διὸ κακείνους ἔφη, καὶ τὸν ἄνδρα ἀπώσασθαι, καὶ τὰ τέκνα, τὸν μὲν Θεὸν ἀρνηθέντας, τὰ δὲ τέκνα τοῖς δαίμοσι καταθύσαντας. Εἶτα σαφέστερον τὸν λόγον ποιεῖ· Ἡ μήτηρ ὑμῶν Χετταία, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν Ἀμορραῖος. (μ'). Ἡ ἀδελφὴ σου ἡ πρεσβυτέρα Σαμάρεια, αὐτὴ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ ἡ κατοικοῦσα ἐξ εὐωνύμων σου, καὶ ἡ ἀδελφὴ σου ἡ νεωτέρα ἡ κατοικοῦσα ἐκ δεξιῶν σου, Σόδομα, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς. –Πρεσβυτέραν ἀδελφὴν τὴν Σαμάρειαν φησὶν, οὐ κατὰ τὸν χρόνον, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς ἀσεβείας διδασκαλίαν ὠνόμασε· κατὰ γὰρ τὸν χρόνον, ἡ Σόδομα πρεσβυτέρα· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ τῆς Σαμαρείας πρότερον ἐζήλωσεν ἐπιτηδεύματα, εἶτα κατὰ μέρος τὴν παρανομίαν ἐξέτεινεν, ὡς καὶ Σοδόμοις ἀπεικασθῆναι. Νεωτέραν δὲ ἀδελφὴν προσ αγορεύει τὴν Σόδομα, ὡς ὕστερον τὴν πρὸς αὐτὴν ἀσπασαμένην συγγένειαν· τὴν γὰρ τῆς ἀσεβείας κοινωσίαν συγγένειαν προσηγόρευσε. Τὸ δὲ, "ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων," διὰ τὴν θέσιν τῶν τόπων τέθεικε· τοῖς γὰρ ἐν Ἱεροσολύμοις πρὸς ἀνατολὰς τετραμμένοις, ἐκ δεξιῶν μὲν τὰ

Σόδομα κείται· νο τιώτερα γάρ· ἔξ εὐωνύμων δὲ ἡ Σαμάρεια, βορειο τέρα διακειμένη. Θυγατέρας δὲ καὶ ταύτης κάκεινης τὰς ὑποκειμένας καὶ πόλεις καὶ κώμας ὀνομάζει. Δείξει δὲ βουλόμενος τὴν τῆς ἀσεβείας ὑπερβολὴν, ἐπήγαγεν· μζ'. Καὶ οὐδ' ὡς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπορεύθη, οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐποίησας· παρὰ μικρὸν καὶ ὑπέρκεισαι αὐτὰς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. Ἡΰξησας, φησὶν, ἐπινοίαις τὰ πο νηρὰ ἐκείνων ἐπιτηδεύματα, καὶ κινδυνεύεις τὰ νι κητήρια τῆς ἀσεβείας λαβεῖν. μη'. Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, εἰ ἐποίησε Σόδομα ἡ ἀδελφὴ σου αὕτη, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐποίησας σὺ, καὶ αἱ θυγατέρες σου. Εἶτα δείκνυσι τὸ διάφορον. μθ', ν'. Πλὴν τὸ ἀνόμημα Σοδόμων ἐν ὑπερῇ φανίᾳ, καὶ ἐν πλησμονῇ ἄρτων καὶ εὐθηνίαις ἐσπατάλων αὐτῆ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς· τοῦτο ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς· καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πένητος οὐκ ἀντελαμβά νοντο, καὶ ἐμεγαλαύχουν. Καὶ ἐποίησαν ἀνο μήματα ἐνώπιόν μου, καὶ ἐξήρα αὐτὰς, καθὼς εἶδον. Ὑπερμαζήσαντες, φησὶ, τῇ τῶν ἀγαθῶν ἀφθο νία εἰς ὑπερηφανίαν καὶ ἀλαζονεῖαν ἐξώκειλαν, καὶ ὑπερέωρων τοὺς ἐν ἐνδείᾳ οἱ πάσης χλιδῆς ἀπο λαύοντες· ὅθεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀκολασίαν ἐξέπε σαν, καὶ δίκας ὑπέμειναν τῶν ἀσεβημάτων ἀξίας. να'. Καὶ Σαμάρεια κατὰ ἡμίση τῶν ἀμαρτη μάτων σου οὐχ ἤμαρτεν, καὶ ἐπλήθυνας τὰς ἀνο μίας σου ὑπὲρ αὐτὰς, καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἀμαρτίαις σου, καὶ πάσαις 81.952 ταῖς ἀνομίαις σου αἷς ἐποίησας. Ταύτην δὲ τὴν παρεξέτασιν οὐ κατὰ μόνην ποιεῖται τὴν τῆς ἀμαρτίας ποιότητα, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς κηδεμονίας. Εἰ γὰρ καὶ ἐξήμαρτε, καὶ μυρία παράνομα ἡ Σαμάρεια τετόλμηκεν, ἀλλὰ πόρρω ἦν τοῦ θείου νεῶ, καὶ εἶχε σμικρὰν γοῦν τινα συγγνώμην, ὕφ' ἔτε ρον μὲν τελοῦσα βασιλέα, ἐπιτελεῖν δὲ ἐν τῷ θείῳ νεῶ τὰ νόμιμα μὴ δυναμένη. Καὶ τὰ Σόδομα δὲ οὔτε προφήτην εἶχεν, οὔτε νομοθέτην, μόνης δὲ τῆς τοῦ φυσικοῦ νόμου διδασκαλίας ἀπήλαυε. Σὺ δὲ καὶ νόμον ἔχουσα, καὶ ἱερέας, καὶ προφήτας, καὶ τὸν θεῖον νεῶν, καὶ τὴν ἔννομον λατρείαν, τὴν ἐκείνων ἀσεβείαν ἐπετήδευσας· διὸ συγγνώμης ἐκείνας ἀπο φαίνεις ἀξίας. νβ'. Καὶ σὺ κόμισαι τὴν βάσανόν σου ὑπὲρ βάλλουσαν, ἐν ἧ ἔφθειρας τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἀμαρτίαις σου, αἷς ἠνόμησας ὑπὲρ αὐ τὰς, καὶ ἐδικαίωσας αὐτὰς ὑπὲρ σεαυτήν. Οὐχ ἀπλῶς εἶπεν, ἐδικαίωσας, ἀλλ' ὑπὲρ σεαυτήν. Σὺ μὲν γὰρ, τὴν ἐκείνων παρανομίαν μιμησαμένη, οὐκ ἔχεις ἀπολογία ἐν νόμῳ καὶ προφητῶν βοῆ θυομένη· ἐκεῖνοι δὲ διὰ τὴν τῆς σῆς ἀσεβείας ὑπερβολὴν τυχεῖν συγγνώμης ἐθέλουσι. Δέξει τοίνυν τῶν σῶν ἐπιτηδευμάτων τὴν τιμωρίαν, δι' ὧν καὶ κείναις ἐπιβλαβῆς ἐγένου. "Καὶ σὺ αἰσχύνθητι, καὶ λάβε τὴν ἀτιμίαν σου, ἐν τῷ δικαίῳ σε τὰς ἀδελφάς σου." Ὅταν τις ἐν τιμῇ ὧν μὴ συνίη, ἀτιμία περιβληθεὶς εἰς αἴσθησιν ἔρχεται τῆς προτέρας τιμῆς. Καὶ Ἰερουσαλήμ τοίνυν, τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθεῖσαν αὐτῇ μὴ γνωρίασα τιμὴν, διὰ τῆς πολιορκίας καὶ αἰχμαλωσίας τὸν ἑαυτῆς ἐπέγνω Θεόν· διὸ βοᾷ ὑπὸ τοῦ μακαρίου διδασκάλου Δαβὶδ· "Ἡ αἰσ χύνη τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψε με, ἀπὸ φωνῆς ὄνειδίζοντος καὶ καταλαλοῦντος, ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκοντος." νγ'. Καὶ ἀποστρέψω, φησὶν, ἀποστροφὰς αὐ τῶν, τὴν ἀποστροφὴν Σοδόμων, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς, καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν Σαμαρείας, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς. Προσ ἴκει τὰ τῆς Γραφῆς ἰδίωματα εἰδέναι· οὔτε γὰρ δυνατὸν ἐτέρως αὐτῆς τὸν σκοπὸν διαγνῶναι. Ἐχει τοίνυν πρὸς ἄλλοις πολλοῖς καὶ τοῦτο ἰδίωμα, τὸ καὶ τὰ γεγεννημένα, ὡς ἐσόμενα λέγειν, καὶ τὰ ἐσόμενα ὡς γεγεννημένα. Οὕτω τοίνυν κἀνταῦθα τὰ ἤδη γε γεννημένα, ὡς ἐσόμενα λέγει· Ἀπεστράφη με Σόδομα, καὶ αἱ ὑπ' αὐτὴν πόλεις· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ Σαμάρεια σὺν τοῖς ὑπηκόοις. Ἀλλὰ καὶ γὰρ ἀπεστράφη καὶ δίκας ὧν ἤμαρτεν ἐπραξάμην. Καὶ σοῦ δὲ πάλιν ὡσαύτως ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν σου ἐν μέσῳ αὐτῶν· (νδ'.) ὅπως κομίση τὴν βάσανόν σου, καὶ ἀτιμωθήσῃ ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ σε παροργίσει με. 81.953 Ταῦτά, φησὶν, ἐκείναις πείσῃ καὶ σὺ, καὶ ὧν εἰς ἐμὲ πεπλημμέληκας δώσεις τὰς δίκας. νε'. Καὶ ἡ

ἀδελφή σου Σόδομα, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀποκατασταθήσονται, καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς· καὶ σὺ, καὶ αἱ θυγατέρες σου ἀποκατασταθήσεσθε, καθὼς ἦτε ἀπ' ἀρχῆς. – Ἀποκατάστασιν ἐνταῦθα οὐ τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ὠνόμασε· τὸ γὰρ μελετητὶ κὼν ἐπὶ Σοδόμων πάλιν τὸ ἰδίωμα τῆς Γραφῆς πρόσκειται. "Ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· Ὡσπερ τὰ Σόδομα, λαμπρὰ ὄντα καὶ ὑπὸ πλείστων οἰκούμενα, εἰς τὸ ἀρχαῖον μετέθηκα σχῆμα, καὶ πεποίηκα παντελῶς ἀοίκητα, ὅποια ἦν πρὶν οἰκισθῆναι· οὕτω καὶ σοῦ πᾶσαν ἀφελόμενος τὴν εὐπρέπειαν, εἰς τὸ πρότερον εἶδος ἐπανελθεῖν παρασκευάσω. ν', νζ'. Καὶ εἰ μὴ ἦν Σόδομα ἢ ἀδελφή σου εἰς ἀκοὴν ἐν τῷ στόματί σου, ἐν ταῖς ἡμέραις ὑπερηφανείας σου. Πρὸ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον νῦν ὄνειδος εἶ σὺ θυγατέρα τῶν Συρίας, καὶ πάντων τῶν κύκλω σου, καὶ θυγατέρων ἄλλοφύλων τῶν περιεχουσῶν σε κύκλω. Εἰ μὴ ἐμεμαθήκεις τῶν Σοδόμων, φησὶ, τὴν τιμωρίαν, καὶ περιεφέρετο ἐν τῷ στόματί σου ἢ ἐκείνων πανωλεθρία, ὃν τρόπον νῦν ἢ σὴ πολιορκία ἐν ταῖς τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης πόλεσι, τί πλέον ἂν εἰργάσω κακόν; Οὐδὲ γὰρ τὸ ἐκείνων ὠνησέ σε παράδειγμα, ἀλλ' εἰδυῖα τὰ τε ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα, τὰ τε ἐπενεχθέντα αὐτοῖς κακὰ, οὐδὲν ἤττον ἐπέμεινας παρανομοῦσα. Διὰ τοῦτο νη', νθ'. Τὰς ἀσεβείας σου, καὶ τὰς ἀνομίας σου σὺ κόμισαι αὐτάς, λέγει Κύριος. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Καὶ ποιήσω ἐν σοὶ, καθὼς ἐποίησας, ὡς ἠτίμωσας τὴν ἀρὰν, τοῦ παραβῆναι τὴν διαθήκην μου. Εἶχεν ὁ νόμος ἀρὰν τοῖς παραβαίνουσιν αὐτὸν ἐπομένην· ἐκέλευσε δὲ ταύτην τὰς ἐξ φυλᾶς ἐν τῷ ὄρει τῷ Γηβάλ ἐστῶσας διεξιέναι, καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐπάγειν Ἀμὴν, οἶον ὑπογράφοντας, καὶ συντιθεμένους τῇ τοῦ νόμου ἀρᾷ. Ἐπειδὴ τοίνυν, φησὶν, οὐδὲ τὴν ἀρὰν ἐφοβήθης, ἀλλ' ἀδεῶς τὴν ἐμὴν παρέβης διαθήκην, δέξαι τῶν σπερμάτων τὰ δράγματα. Εἶτα ὑπισχνεῖται καὶ τὰ μετὰ τὴν τιμωρίαν ἀγαθὰ. ζ'. Καὶ μνησθήσομαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νηπιότητός σου· καὶ στήσω σοὶ τὴν διαθήκην μου αἰώνιον. Σὺ μὲν γὰρ, φησὶ, τὰς πρὸς ἐμὲ συνθήκας ἐπάτησας, ἐμὲ δὲ οὐδὲ τοῦτο πείσει παντελῶς σε καταλιπεῖν, ἀλλὰ τῇ παιδείᾳ σε σωφρονίσας, καὶ διδάξας εὐγνωμοσύνην, τῶν συνθηκῶν ἐκείνων ἀναμνησθήσομαι, ἅς πρὸς σὲ πάλαι ἐποιήσαμην ἔτι νηπιᾶν οὔσαν· οὕτω δὲ καλεῖ τὸν χρόνον τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ διαγωγῆς. "Καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου, διαθήκην αἰώνιον." Οὐ τὴν τοῦ νόμου, ἀλλὰ τὴν τῆς χάριτος· οὐ τὴν διὰ 81.956 τοῦ Μωσέως, ἀλλὰ τὴν διὰ τῶν ἀποστόλων· ἢ μὲν γὰρ ἔχει τὸ πρόσκαιρον, ἢ δὲ τὸ αἰώνιον. Τοῦτο δὲ καὶ διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου ποιήσιν ὑπέσχετο. Διαθήσομαι γὰρ, φησὶ, τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα διαθήκην καινὴν, οὐ κατὰ τὴν διαθήκην, ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ ἐγὼ ἀπώσαμην αὐτούς· ἀλλὰ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην καινὴν, διδούς νόμους μου εἰς διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν γράψω αὐτούς." Ταύτην κἀνταῦθα ὑπισχνεῖται τὴν διαθήκην. ζα'. Καὶ μνησθήσῃ, φησὶ, τῶν ὁδῶν σου, καὶ ἐξατιμωθήσῃ ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν σε τὰς ἀδελφάς σου, τὰς πρεσβυτέρας σου, σὺν ταῖς νεωτέρας σου. Διὰ γὰρ τῆς τιμωρίας εἰς αἴσθησιν ἐρχομένη τῶν οἰκείων ὁδῶν, καὶ τὴν περικειμένην σοὶ ἀτιμίαν ὀρώσα, τὸν οἰκεῖον ἐπιγνώσῃ Δε σπότην· ὄψῃ δὲ καὶ ταύτας τὰς ἀδελφάς σου, σὺν σοὶ ταύτης ἀπολαούσας τῆς διαθήκης, μᾶλλον δὲ σαυτὴν μετ' ἐκείνων τυγχάνουσας. "Δώσω γὰρ, φησὶν, αὐτάς σοι εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ ἐκ διαθήκης σου." Οὐ γὰρ ἐκεῖναι διὰ σοῦ, ἀλλὰ σὺ ἐξ αὐτῶν καρπώσῃ τὴν ὠφέλειαν, οὐ ταύτης τῆς διαθήκης, καθ' ἣν νῦν πολιτεύῃ, τὴν κοινωνίαν ταύτην ἐργαζομένης, ἀλλὰ τῆς αἰωνίου τῆς ὕστερον δοθησομένης· αἰνίττεται διὰ τῶν Σοδόμων, καὶ τῆς Σαμαρείας, τὴν τῶν ἐθνῶν ἀπάντων καὶ τῶν Ἰουδαίων κατὰ ταυτὸν ἐσομένην εὐσέβειαν, καὶ τὴν εἰς ἓνα Θεὸν πίστιν ἐκ τῆς Νέας πρυτανευομένης Διαθήκης. ζβ'. Καὶ ἀναστήσω, φησὶν, ἐγὼ τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ, καὶ ἐπιγνώσῃ, ὅτι ἐγὼ Κύριος. Πρῶτον μὲν γὰρ Ἰουδαίους

ἐκηρύχθη τὸ Εὐαγγέλιον, εἶτα πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν· ἀλλὰ καὶ αὐθις κηρυ χθήσεται διὰ τοῦ μεγάλου Ἡλίου πρὸ τῆς τοῦ κόσμου συντελείας. Ἐγὼ οὖν, φησὶ, πάντα ποιήσω τὴν σὴν πραγματευόμενος ὠφέλειαν· γνώση γὰρ ἐκ τούτων, οἷα μὲν τὰ παρὰ σοῦ εἰς ἐμὲ γεγενημένα, ὅποια δὲ τὰ παρ' ἐμοῦ ὑπαρχθέντα σοι ἀγαθὰ. Διὰ τοῦτο ἐπ ἠγάγεν· ζγ'. Ὅπως μνησθῆς, καὶ αἰσχυνθῆς, καὶ μὴ ἦ σοι ἔτι ἀνοιῖσαι στόμα ἀπὸ προσώπου τῆς ἀτιμίας σου, ἐν τῷ ἐξιλάσκεσθαί σε κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησας, λέγει Ἄδωναΐ Κύριος. Τούτοις ἐν τῇ καμίνῳ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες τοῖς λόγοις ἐχρήσαντο. Οἰκειούμενοι γὰρ τὰς τοῦ λαοῦ παρανομίας ἔλεγον προσευχόμενοι· "Καὶ νῦν οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνοιῖσαι στόμα· αἰσχύνη καὶ ὄνειδος ἐγενήθημεν τοῖς δούλοις σου, καὶ τοῖς σεβομένοις σε." Καὶ ὁ θεσπέσιος Δανιὴλ ὡσαύτως ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ἐβόα προσευχόμενος "Σοὶ Κύριε, ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ τοῖς βασι λευθῶσιν ἡμῶν, καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν, καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν." Καὶ τὴν αἰτίαν δεικνύντες ἐπ ἠγάγον εἰκότως· "Διότι ἡμάρτομέν σοι." Πέρας τοίνυν καὶ αὕτη εἴληφεν ἡ προφητεία· ἀψευδῆς γὰρ ὁ τοῖς προφήταις ἐμπνέων. Δεῖ τοίνυν καὶ ἡμᾶς τὰ καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξετάζοντας, καὶ βάσανον ἀκριβῆ ποιουμένους τῶν πεπολιτευμένων, παρεξετάζοντας δὲ ταῖς ἡμετέραις πλημμελείαις τὰς θείας εὐεργε σίας, τούτοις κεχρηῆσθαι προσευχομένους τοῖς λόγοις, καὶ τῇ αἰσχύνῃ τῶν προειργασμένων ἀμαρτημάτων φεύγειν τὴν τῆς αἰσχύνης ποιητικὴν ἐργασίαν, καὶ τῇ θεῖᾳ μνήμῃ τὴν ψυχὴν καταυγάζειν. Οὕτω γὰρ δυνησόμεθα πόρρω μὲν τῶν τῆς ἀμαρτίας γενέσθαι μηχανημάτων, τῷ δὲ Θεῷ προσεδρεύειν, καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ χάριτος ἀπολαύειν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυ ρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα πρέπει, σὺν τῷ ἀγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ ς´.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ´.

α-γ. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, διήγησαι διήγημα, καὶ εἰπέ παραβολὴν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ. Καὶ ἐρεῖς· Τάδε λέγει Ἄδωναΐ Κύριος. Αἰνιγματωδῶς ποιήσασθαι αὐτῷ τὴν προφητείαν παρακελεύεται, ἵν' ἀγνοοῦντες οἱ ἀκούοντες τὰ λεγόμενα σπουδαιότεροι περὶ τὴν τούτων γένωνται ζήτησιν, καὶ δι' ἐρωτήσεως παρὰ τοῦ προφήτου δέξωνται τὴν ἐρμηνείαν. "Ὁ αἰτὸς ὁ μέγας, ὁ μεγαλοπτέρυγος, ὁ μακρὸς τῇ ἐκτάσει, ὁ πλήρης ὀνύχων." Τὸν Ναβουχοδο νόσορ διὰ τούτων ἠνίξατο, μέγαν μὲν ὀνομάσας διὰ τὸ πολυθρύλλητον γενέσθαι, "μεγαλοπτέρυγον δὲ," ὡς ἐπὶ πλεῖστον τὴν ἡγεμονίαν ἐκτείναντα, "μακρὸν δὲ τῇ ἐκτάσει," ὡς μεγαλόφρονα καὶ ἀλαζόνα· "πλήρη δὲ αὐτὸν ὀνύχων" ἐκάλεσεν, ὡς πολλὴν στρατείαν ἔχοντα, ἰππικὴν τε καὶ πεζικὴν, ψιλὴν τε καὶ ὀπλιτικὴν. Ὅνουχες γὰρ βασιλέως οἱ στρατιῶται, καὶ τὸ ἔσχατον τοῦ σώματος ἔχοντες, διὰ τὸ τοῖς ἡγεμόσιν ὑποκεῖσθαι, καὶ τὸ ὄξυ καὶ δυνατὸν, εἰς τὸ 81.960 πλήττειν καὶ σπαράττειν θηρίου δίκην τοὺς ἀντιλέγειν ἐπιχειροῦντας. "Ὅς ἔχει, φησὶ, τὸ ἡγήμα εἰσελθεῖν εἰς τὸν Λίβανον." Ἐνταῦθα σαφῶς ἐδίδαξεν, ὅτι οὐκ αὐτομάτως εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐλήλυθεν, ἀλλ' ἀοράτως τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων παρακινήσαντός τε καὶ ἀγαγόντος· Λίβανον γὰρ τὴν Ἱερουσαλήμ προσηγόρευσεν, οὐχ ὡς ἐπίσημον μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς κομῶσαν τῆνικαῦτα, καὶ οἰκητόρων πλήθει, καὶ τῶν κατὰ νόμον ἱερέων, καὶ προφητῶν τὰ θεῖα προθεσπιζόντων. Καὶ εἰσῆλθε, φησὶ, καὶ ἔλαβε τὰ ἐπίλεκτα τῆς κέδρου. (δ´.) Τὸ ἄκρον τῆς ἀπαλότητος ἀπέκνισε. Τὸν Ἰεχονίαν διὰ τούτων ἠνίξατο· ἐπὶ λεκτα δὲ ἔφη τῆς κέδρου διὰ τὴν βασιλείαν, "ἄκρον δὲ τῆς ἀπαλότητος," οὐ μόνον διὰ τὸ ὑψηλὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας· νέος γὰρ ὢν ἔτι, καὶ τὴν βασιλείαν ἐδέξατο, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν ὑπέμεινεν· ἀρμοδίως δὲ καὶ τὸ ἀπέκνισε

τέθεικεν, ἐπειδὴ ἀετὸν προσηγόρευσε πλείστοις ὄνυξι κεχρημένον. "Καὶ εἰσήγαγεν αὐτὰ, φησὶν, εἰς πόλιν Χαναὰν, εἰς πόλιν τετειχισμένην ἔθετο αὐτά." Τὴν Βαβυλῶνα διὰ τούτων ἐσήμανε· "πόλιν δὲ αὐτὴν Χαναὰν" ὠνόμασε, διὰ τὴν τῶν τρόπων συγγένειαν. ε'. Καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς πεδῖον σπόριμον, λαβεῖν ρίζωσιν φυτῶν· ἐν ὕδατι πολλῶ ἐπιβλεπόμενον ἔταξεν αὐτό. Τὸν Σεδεκίαν διὰ τούτου παρεδήλωσε· τοῦτον γὰρ ἀντὶ Ἰεχονίου χειροτονήσας βασιλέα, ἀπῆλθεν· οὐκέτι δὲ τὴν Ἱερουσαλὴμ Λίβανον ὄνομάζει, ἀλλὰ "πεδῖον σπόριμον," διὰ τὸ ταπεινοτέραν γενέσθαι τὴν βασιλείαν. Τὸ δὲ, "ἐν ὕδατι πολλῶ ἐπιβλεπόμενον ἔταξεν αὐτό," τὴν ὑποταγὴν σημαίνει, καὶ τὸν ἐπιτεθέντα αὐτῷ δασμόν. ς'. Ἀνέτειλε, φησὶ, καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον ἀσθενοῦσαν, καὶ μικρὰν τῷ μεγέθει, τοῦ ἐπιφαίνεσθαι τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτὴν, καὶ αἱ ρίζαι αὐτῆς ὑποκάτω αὐτῆς ἦσαν· καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον μεγάλην, καὶ ἐποίησεν ἀπὸ ὠρυγας, καὶ ἐξέτεινε τὴν ἀναδενδράδα αὐτῆς. Ἀσθενεστέρα λίαν ἐγένετο ἡ τελευταία τῶν Ἰουδαίων βασιλεία· τρὶς γὰρ ἤδη πολιορκίαν καὶ ἀνδραποδισμόν ὑπομείναντες, καὶ εἰς πενίαν ἤλασαν, καὶ τοῦ πλήθους ἀπεστερήθησαν. Διὰ τοῦτο λέγει, ὅτι "Ἐγένετο εἰς ἄμπελον ἀσθενοῦσαν, καὶ μικρὰν τῷ μεγέθει, καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτὴν." Οὐκέτι, φησὶν, ἐξεταιίετο, κατὰ τὴν τοῦ Δαβὶδ προφητείαν, ἕως θαλάσσης καὶ ἕως ποταμῶν, οὐδὲ ἐκάλυπεν ὄρη ἢ σκιὰ αὐτῆς, καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ Θεοῦ· τὸ δὲ, "Ἐξεταιίετο τὴν ἀναδενδράδα αὐτῆς," οὐ τὸ μέγεθος σημαίνει, ἀλλὰ τὴν πρὸς τὸν Αἰγύπτιον φιλίαν. Διὸ ἐπήγαγεν· 81.961 ζ. η'. Καὶ ἐγένετο ἀετὸς ἕτερος μέγας, μεγαλοπτερυγος, καὶ πολλὸς ὄνυξι, καὶ ἰδοὺ ἡ ἄμπελος αὕτη περιπλεκομένη ἐπ' αὐτὸν, καὶ αἱ ρίζαι αὐτῆς πρὸς αὐτὸν, καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἐξ ἀπέστειλεν αὐτῷ, τοῦ ποτίσαι αὐτὴν σὺν τῷ βῶλῳ ἀπὸ τοῦ πρέμνου τῆς φυτείας αὐτῆς. Εἰς πεδῖον καλὸν, ἐφ' ὕδατι πολλῶ αὕτη πίεται, τοῦ ποιῆσαι βλαστούς, καὶ φέρειν καρπὸν, τοῦ εἶναι εἰς ἄμπελον μεγάλην. Ἀετοὺς καλεῖ τοὺς βασιλέας διὰ τὴν ἡγεμονίαν· βασιλικὸν γὰρ τὸ ζῶον, καὶ τὴν κατὰ τῶν ὀρνέων ἡγεμονίαν λαχόν· διὰ δὲ τούτων τὸν τῶν Αἰγυπτίων ἠνίκατο βασιλέα. Οὐάφρης δὲ οὗτος ἦν, καὶ μέμνηται αὐτοῦ Ἱερεμίας ὁ προφήτης· πρὸς γὰρ τοῦτον ὁ Σεδεκίας ἐσπείσατο τοὺς ὄρκους παραβάς, καὶ τὰς συνθήκας, ἃς πρὸς τὸν Ναβουχοδονόσορ ἐποίησατο. Τὸ δὲ, "Ἐξαπέστειλεν αὐτῷ τὰ κλήματα αὐτῆς," τὰ κλήματα σημαίνει τὰ παρὰ τοῦ Σεδεκίου τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων πεμφθέντα. Ἐπεμψε δὲ, φησὶ, "τοῦ ποτίσαι αὐτὴν σὺν τῷ βῶλῳ," ἵνα, φησὶ, καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ὑποκόμων ὑπερμαχήσῃ· βῶλον γὰρ προσηγόρευσε τὸν λαόν, ἐπιμείνας τῇ τροπῇ, ἐπειδὴ καὶ τὸν βασιλέα ἄμπελον ὠνόμασεν. Ἡ δὲ ἄμπελος ἐν τῇ γῇ πεφυτευμένη, καὶ τὰς οἰκείας αὐτῇ δίδωσι ρίζας, καὶ τὴν νοτίδα παρὰ ταύτης ἀρύεται. Ἐπεμψε τοίνυν, φησὶ, κλήματα τῶν Αἰγυπτίων τῷ βασιλεῖ ὁ Σεδεκίας, ὥστε διὰ τῆς ἐκείνου βοηθείας, καὶ αὐτὸν καὶ τὸν λαόν ἀπολαῦσαι κηδεμονίας, "ἵνα ποιῆσαι βλαστούς, καὶ φέρῃ καρπὸν·" ἄμπελος δὲ μείνασα, ἀντὶ τοῦ, μὴ ἀποβαλοῦσα τὴν ἀξίαν, ἣν ἔλαβε. θ'. Διὰ τοῦτο εἰπὲν Ἄδωναι Κύριος, εἰ κατευθυνεῖ; Οὐχὶ αἱ ρίζαι τῆς ἀπαλότητος, καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς σαπήσεται, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ προανατέλλοντα αὐτῆς; Ψευσθήσεται, φησὶ, τῆς ἐλπίδος, καὶ οὐ τεύξετα ὧν προσδοκᾷ· ἡ γὰρ τοῦ Αἰγυπτίου ἀρδεία, οὐ μόνον οὐδεμίαν ὠφέλειαν αὐτῇ προσοίσει, ἀλλὰ καὶ σηπεδόνα ταῖς ρίζαις ἐργάσεται, καὶ τοὺς ἐκεῖθεν φυομένους ξηρανεῖ βλαστούς· τοῦτο δὲ καὶ δι' αὐτῶν συνέβη τῶν πραγμάτων. Θαρρήσας γὰρ ὁ Σεδεκίας τῇ τοῦ Αἰγυπτίου ἐπικουρίᾳ, παρέβη τὰς πρὸς τὸν Ναβουχοδονόσορ συνθήκας. Ὁ δὲ ἐπιστρατεύσας, καὶ αὐτὸν αἰχμάλωτον ἔλαβε, καὶ τὸν λαόν ἐξηνδραπόδισε, καὶ τὴν πόλιν ἐνέπρησε. "Καὶ οὐκ ἐν βραχίονι μεγάλῳ, οὐδὲ ἐν λαῶ πολλῶ, τοῦ ἐκσπάσαι αὐτὴν ἐκ ριζῶν αὐτῆς." Οὐδὲ γὰρ πολλὴν, φησὶν, ὁ Αἰγύπτιος πέμψει αὐτῷ στρατείαν, καὶ αὐτὴ δὲ αὕτη οὐ μόνον αὐτὸν οὐδὲν ὀνήσει, ἀλλὰ καὶ ἐκ ριζῶν ἀνασπάσει. ι'. Καὶ ἰδοὺ πίεται, μὴ κατευθυνεῖ; Καὶ τέως, φησὶ, θάρρει τῇ

βοηθεία, ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος ἀπολαύ σεται. "Οὐχ ἅμα τῷ ἄψασθαι αὐτῆς ἄνεμον καύσωνα ξηρανθήσεται ξηρασία, σὺν τῷ βῶλῳ τῆς ἀνατολῆς αὐτῆς ξηρανθήσεται;" Παραχρήμα γὰρ, φησὶν, 81.964 ἀφικομένου τοῦ Βαβυλωνίου βασιλέως, καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸ ὑπήκοον ἅπαν ἐξανδραποδισθήσεται. Πάλιν γὰρ ἐνταῦθα βῶλον τὸν λαὸν προσηγόρευσεν· ἄνεμον δὲ καύσωνα τοῦ Βαβυλωνίου τὴν στρατείαν· ὡσπερ γὰρ ἄμπελον τὸν βασιλέα, καὶ βῶλον τὸν λαὸν (ἐν αὐτῷ γὰρ ἐπεφύτευτο)· οὕτω τροπικῶς ἀρδείαν, τοῦ Αἰγυπτίου τὴν βοήθειαν· ἄνεμον δὲ καύσωνα, τοῦ Βαβυλωνίου τὴν ἔφοδον λέγει. ια', ιβ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπέ πρὸς τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα· Οὐκ ἐπίστασθε, τί ἐστι ταῦτα; Εἰπέ αὐτοῖς· Ἴδου ἔρχεται βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ λήψεται τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς, καὶ ἄξει αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς Βαβυλῶνα. Τὸ "Ἴδου ἔρχεται," ἀντὶ τοῦ, Ἴδου ἦλθεν· τέως γὰρ τὰ ἤδη γενόμενα διηγεῖται καὶ περὶ τοῦ Ἰεχονίου ταῦτα διεξελέλυθε, κατὰ τὸ οἰκεῖον ἰδίωμα τὰ παρεληλυθότα, ὡς μηδέπω γενόμενα λέγει· ὅτι δὲ ἐκεῖνα περὶ τοῦ Ἰεχονίου ἔφη, ὅς ἔκτον ἤδη λοιπὸν ἔτος εἶχεν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ, κατὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ προφήτου διδασκαλίαν, τὰ ἐπαγόμενα διδάσκει. ιγ', ιδ'. Καὶ λήψεται, φησὶν, ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας, καὶ διαθήσεται πρὸς αὐτὸν διαθήκην, καὶ εἰσάξει αὐτὸν ἐν ἀράῃ· καὶ τοὺς ἡγουμένους τῆς γῆς λήψεται, τοῦ γενέσθαι εἰς βασιλέα ἀσθενῆ, τὸ καθόλου μὴ ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ ἰστᾶν αὐτὴν. Ταῦτα περὶ τοῦ Σεδεκίου ἔφη, καὶ αὐτὰ δὲ πρὸ ἑξ ἑτῶν ἐγεγόνει. Τὸ τοίνυν "λήψεται, καὶ διαθήσεται, καὶ εἰσάξει" ἀντὶ τοῦ ἔλαβεν, καὶ διέθετο, καὶ εἰσήγαγε. Τὰς γὰρ συνθήκας πρὸς τὸν Σεδεκίαν ποιούμενος ὄρκους αὐτὸν φρικωδεστάτους ἀπήτησε, μὴ παραβῆναι τὰ συγκείμενα· ὁ δὲ παρ' αὐτὰ τὰς ὄρκους ἐπάτησε. Χειροτονῶν δὲ, φησὶν, αὐτὸν βασιλέα πάντας τοὺς πλούτῳ κομῶντας αἰχμάλωτους λήψεται. Τοῦτο δὲ ἡμᾶς καὶ τῶν Βασιλείων ἡ τετάρτη, καὶ ἡ δευτέρα τῶν Παραλειπομένων ἐδίδαξεν· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ μακάριος Ἱερεμίας ὁ προφήτης· πάντα δὲ, φησὶ, ταῦτα πραγματοποιεῖται ὁ Βαβυλώνιος, ἀσθενῆ τὴν βασιλείαν ποιῶν, ἵν' ὑπακούῃ διηνεκῶς, καὶ στάσεως πρόφασιν μηδεμίαν ἔχη. ιε'. Καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ, τοῦ ἔξαπο στέλλειν ἀνθρώπους εἰς Αἴγυπτον, τοῦ δοῦναι αὐτῷ ἵππους, καὶ λαὸν πολύν. Ἄπερ ἄνω συνεσκιασμένως καὶ παραβολικῶς ἔφη, ἐνταῦθα σαφῶς ἐδίδαξεν. Εἶτα κατ' ἐρώτησιν ἐπάγει· "Εἰ κατευθνεῖ, εἰ διασωθήσεται ὁ ποιῶν ἐναντία, καὶ παραβαίνων διαθήκην; εἰ ἐκφεύζεται;" Ὑμῖν, φησὶ, κέχημαι κριταῖς, εἰ δίκαιον τὸν παραβάτην ὄρκων καὶ συνθηκῶν γενόμενον τὴν δίκην ἐκφυγεῖν, καὶ σωτηρίας τυχεῖν· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ἀποκρίνεσθε, ἐγὼ τὴν ψῆφον ἐκφέρω. 81.965 ι', ιζ'. Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· ἐὰν μὴ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ βασιλέως τοῦ βασιλεύσαντος αὐτὸν, ὃς ἠτίμωσε τὴν ἀράν μου, καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ Βαβυλῶνος τελευτήσῃ· καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλης, οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολλῷ. Ὁ ἀγνοῶν με, φησὶ τῶν Βαβυλωνίων ὁ βασιλεὺς, κατ' ἐμὲ τοὺς ὄρκους τοῦτον ἀπήτησεν· οὗτος δὲ ὑπὸ τοὺς ἐμοὺς πολιτευόμενος νόμους παραβάτης τῶν ὄρκων ἐγένετο. Διὸ τῷ χειροτονήσαντι αὐτὸν βασιλεῖ παραδοθήσεται, καὶ ἐν Βαβυλῶνι δέξεται τοῦ βίου τὸ τέλος. "Ποιήσει δὲ Φαραὼ πόλεμον ἐν χαρακοβὸν λίαν, καὶ ἐν οἰκοδομῇ βελοστάσεων τοῦ ἐξᾶραι πολὺν ψυχάς." Καὶ τοῦτο δὲ πάλιν ὁ μακάριος ἡμᾶς Ἱερεμίας ὁ προφήτης διδάσκει· τῶν γὰρ Χαλδαίων τὴν Ἱερουσαλήμ πολιορκούντων, ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς εἰς ἐπικουρίαν τῶν Ἰουδαίων ἀφίκετο· δείσαντες δὲ ταύτην οἱ Χαλδαῖοι τὴν ἔφοδον, ἀνεχώρησαν· ἀλλὰ τῷ Σεδεκίᾳ διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου παρ' αἰνεῖ ὁ τῶν ὄλων Θεός, μὴ θάρρησιν, τῇ τοῦ Αἴγυπτίου βοηθείᾳ. "Παραυτίκα γὰρ, φησὶν, ἤξει βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ λήψεται τὴν πόλιν." Ταῦτα δὲ κἀνταῦθα διὰ τοῦ Ἰεζεκιήλ φησὶν ὁ Θεός. ιη'. Καὶ ἠτίμωσε τὴν ὄρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην, καὶ ἰδοὺ δέδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτῷ, μὴ σωθήσεται; Οὐδεμίαν, φησὶν, ὄνησιν ἐκ

τῆς τοῦ Αἰγυπτίου συμμαχίας καρπώσεται, ἀλλὰ τῆς παραβάσεως τίσει δίκας. 18' - κά'. Διὰ τοῦτο εἶπε, Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, Τὴν ὀρκωμοσίαν μου, ἣν ἠτίμωσε, καὶ τὴν διαθήκην μου, ἣν παρέβη, καὶ δώσω αὐτὴν ἐπὶ κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐκπετάσω ἐπ' αὐτὸν τὸ δίκτυόν μου, καὶ ἀλώσεται ἐν τῇ περιοχῇ αὐτοῦ, καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ διακριθήσομαι μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ περὶ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ, ἣς ἠδίκησεν ἐν ἐμοὶ ἐν πάσαις ταῖς φυγαδεύσεσιν αὐτοῦ. Καὶ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ σὺν πάσαις ταῖς παρατάξεσιν αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους αὐτῶν εἰς πάντα ἄνεμον διασπερῶ, καὶ ἐπιγνώσεσθε, διότι ἐγὼ Κύριος λελάληκα. Τῇ Αἰγυπτίων, φησὶ, βοηθείᾳ θαρβήσας τοὺς ἐμούς ὄρκους ἐπάτησεν· ἀλλ' ἐγὼ οἶόν τιτι δικτύω τῇ τῶν Χαλδαίων χρησάμενος στρατείας ζωγρήσω αὐτὸν, καὶ ἐν τῇ Βαβυλῶνι παραπέμψω, καὶ τοὺς λογάδας αὐτοῦ, καὶ τῆς στρατείας τοὺς ἀρίστους παραδώσω σφαγῇ· τοὺς δὲ ἐκ τοῦ πολέμου διαφυγόντας θάνατον παραδώσω δορυαλώτους, καὶ δι' αὐτῆς μαθήσεσθε τῆς πείρας, ὡς ἀψευδῆ μου τὰ ῥήματα. Τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν εἰρηκῶς· Καὶ ἐπιγνώσεσθε, διότι ἐγὼ Κύριος λελάληκα. 81.968 (κβ', κγ'.) Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν ἐπιλέκτων τῆς κέδρου τῆς ὑψηλῆς ἐκ κορυφῆς, καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς παραφυάδων αὐτῆς, ἐκ καρδίας κορυφῆς αὐτῆς ἀποκνιῶ, καὶ καταφυτεύσω ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ ἐγώ. Καὶ κρεμάσω αὐτὸν ἐν ὄρει μετεώρῳ Ἰσραὴλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν, καὶ ἐξοίσει βλαστὸν, καὶ ποιήσει καρπὸν, καὶ ἔσται εἰς κέδρον μεγάλην, καὶ ἀναπαύσεται ὑποκάτω αὐτοῦ πᾶν ὄρνειον, καὶ ἅπαν πετεινὸν ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ ἀναπαύσεται, καὶ τὰ κλήματα αὐτοῦ ἀποκατασταθήσεται. Ἀληθῶς οἶκος· παραπικραίνων ὁ Ἰσραὴλ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἔχουσι, καὶ οὐ βλέπουσι, καὶ ὦτα ἔχουσι, καὶ οὐκ ἀκούουσι. Εἰ δὲ οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει, δεῖξάτωσαν ἡμῖν, τίς οὗτος ὁ ληφθεὶς ἐκ τῶν ἐπιλέκτων τῆς κέδρου τῆς ὑψηλῆς ἐκ καρδίας κορυφῆς, καὶ καταφυτευθεὶς μὲν πρότερον ἐν ὄρει ὑψηλῷ, εἶτα κρεμασθεὶς ἐν ὄρει μετεώρῳ Ἰσραὴλ, καὶ μετὰ τὸ κρεμασθῆναι ἐξοίσας βλαστὸν, καὶ ποιήσας καρπὸν, καὶ γενόμενος εἰς κέδρον μεγάλην, ὥστε πᾶν ὄρνειον καὶ πᾶν πτηνὸν, οὐ τετράποδον, οὔτε ἔρπετόν, ἀλλὰ πᾶν ὄρνειον καὶ πετεινὸν ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ ἀναπαύεσθαι. Εἰ γὰρ περὶ τοῦ Ζοροβάβελ ταῦτα εἰρησθαι φήσαιεν, δεῖξάτωσαν ἐν ποίῳ ὄρει ὁ Ζοροβάβελ ἐκρεμάσθη, ἢ ὅτι πάντα τὰ ὄρνεα καὶ πετεινὰ ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ ἀνεπαύσατο· μόνον γὰρ ὁ Ζοροβάβελ τοῦ ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας συνανελθόντος λαοῦ ἄρξας διετέλεσε, τὰ δὲ ἄλλα ἔθνη οὐ μόνον αὐτοῦ οὐχ ὑπήκουσεν, ἀλλὰ καὶ διηνεκῶς ἐπολέμει. Οὗ χάριν οὐδὲ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ θεοῦ νεῶ σύντομον ἐδέξατο πέρας. Εἰ δὲ οὐδαμῶς ἀρμόττει τῷ Ζοροβάβελ τὰ εἰρημένα, σχολῆ γ' ἂν ἐτέρῳ τινὶ ἀρμόσειεν. Εἰ δὲ εἰς τοὺς Μακκαβαίους τὴν προφητείαν ἐλκύσαι ἐπιχειρήσαιεν, ῥαδίως αὐτῶν τὸ ψεῦδος διελεγχθήσεται. Οὐδὲ γὰρ ἐκ τῆς βασιλικῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἱερατικῆς ὑπῆρχον ἐκεῖνοι φυλῆς· ἐνταῦθα δὲ κέδρον τὸ βασιλικὸν προσαγορεύει γένος. Καὶ γὰρ περὶ τοῦ Ἰεχονίου οὕτως ἔφη· "Ὁ ἀετὸς ὁ μέγας, ὁ μεγαλοπτέρυγος, τὰ ἀπαλὰ τῆς κέδρου ἀπέκνισεν, καὶ εἰς Βαβυλῶνα ἀπήγαγεν," ἀντὶ τοῦ βασιλικῶν γένος. Οὐκοῦν εἰ μήτε τῷ Ζοροβάβελ, μήτε τοῖς Μακκαβαίοις ἀρμόττει τὰ εἰρημένα, δῆλον ὅτι περὶ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ταῦτα προηγόρευται, ὃς ἐκ τοῦ Δαβὶδ τὸ κατὰ σάρκα κατήγεν τὸ γένος, οὐκ ἐκ παραφυάδων τινῶν τῆς βασιλείας τοὺς προπάτορας ἔχων, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν βασιλέων διαδοχῆς. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἡμᾶς ὁ μακάριος διδάσκει Ματθαῖος· τοῦ γὰρ Δαβὶδ τὸν Σολομῶντα εἰρηκῶς υἱὸν, κάκεινον τὸν Ῥοβοάμ, εἶτα ἐξῆς ἀπάσας τὰς γενεαλογίας διεξελθὼν μέχρι τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, ἐπάγει· "Καὶ μετὰ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ·" οὗτος αὐτὸς ὁ αἰχμάλωτος γεγονώς· ὁ Σαλαθιήλ δὲ τὸν Ζοροβάβελ· οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ μετὰ 81.969 τὴν ἐπάνοδον ἡγησάμενος τοῦ λαοῦ· ἐκ τούτων ὁ Δεσπότης Χριστὸς κατάγει τὸ γένος τὸ κατὰ σάρκα· διὸ φησὶ· "Λήψομαι ἐκ τῶν

ἐπιλέκτων τῆς κέδρου τῆς ὑψηλῆς ἐκ κορυφῆς," τουτέστιν ἐξ αὐτῆς τῆς βασιλικῆς ρίζης· καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ σημαίνων, "Καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς παραφυάδων αὐτῆς, ἐκ καρδίας κορυφῆς ἀποκνιῶ." Τοὺς μὲν οὖν αἰχμ αλώτους ὁ Βαβυλώνιος ἀπέκνισεν, ἦν δὲ ἀνέλαβε σάρκα αὐτὸς ἀπέκνισεν ὁ Δεσπότης, ὡς προειρήκαμεν· ἐαυτῷ γὰρ τὸν ἀνθρώπινον ὠκοδόμησε ναόν. "Καὶ καταφυτεύσω ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ ἐγώ," οὐχ ὁ Βαβυλώνιος· ὄρος δὲ ὑψηλὸν τὸ περιφανὲς τῆς Ἐκκλησίας καλεῖ· οὕτω γὰρ καὶ Ἡσαΐας καὶ Μιχαΐας προεφήτευσαν· "Καὶ ἔσται, φησὶν, ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος Κυρίου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων," καὶ τὰ ἐξῆς. Οὕτω δείξας τὸ ἐπίσημον αὐτοῦ διὰ τῶν θαυμάτων, καὶ διὰ τῶν κηρυγμάτων, προλέγει καὶ τὸ πάθος· "Καὶ κρεμάσω αὐτὸν ἐν ὄρει Ἰσραήλ." Αὐτοῦ γὰρ συγχωρήσαντος, καὶ τὸ πάθος ἀπετελέσθη. Τοῦτο δὲ αὐτὸς ὁ Κύριος δῆλον πεποίηκε τῷ Πιλάτῳ διαλεγόμενος· σεμνυνομένου γὰρ ἐκείνου, ὡς ἐξουσίαν ἔχοντος καὶ κολάσαι καὶ ἀπολῦσαι, ἔφησεν ὁ Κύριος· "Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν." Ὡς ἐνέργειαν τοίνυν τὴν συγχώρησιν προσηγόρευσε. "Καὶ κρεμάσω αὐτὸν ἐν ὄρει μετεώρῳ Ἰσραήλ." Ὑψηλὸς δὲ ὁ Γολγοθᾶ, ἔνθα ὁ σωτήριος ἐπάγη σταυρός. Εἶτα τὴν μετὰ τὸ πάθος ἀνάστασιν, καὶ τὴν τοῦ κηρύγματος βλάστησιν. "Καὶ καταφυτεύσω αὐτὸν, καὶ ἐξοίσει βλαστὸν, καὶ ποιήσει καρπὸν," ὃν ἡ οἰκουμένη τρυγῶσα καὶ σιτουμένη τὴν αἰώνιον ἐλπίζει ζωὴν. "Καὶ ἀναπαύσεται ὑποκάτω αὐτοῦ πᾶν ὄρνεον." Εἶτα σαφέστερον, "Καὶ πᾶν πετεινὸν ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ ἀναπαύσεται." Οὐδὲν κτηνῶδες, οὐδὲ ἐρπετὸν καὶ χαμαίζηλον, ἀλλ' εἴ τι ὑπόπτερον, καὶ ἀεροπόρον, καὶ ἐπὶ τὰ ἄνω τὴν ὄρ μὴν ἔχον. Τοιοῦτοι γὰρ οἱ τῆς πίστεως τρόφιμοι, ἄνω τὴν διάνοιαν πέμποντες, καὶ τὰ οὐράνια φανταζόμενοι, καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς μεγίστης καθήμενοι κέδρου. Κέδρον δὲ αὐτὸν προσηγόρευσε κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἐπειδὴ καὶ τὴν Δαβιτικὴν βασιλείαν κέδρον ὠνόμασεν· ἔχει δὲ καὶ ἄσηπτον ἢ κέδρος, ὡς περ καὶ ὁ Δεσπότης, καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, τὸ ἀναμάρτητον ἔσχηκε. "Καὶ τὰ κλήματα αὐτοῦ, φησὶν, ἀποκατασταθήσεται." Τοῦτο διὰ τὴν τὴν καῦτα τῆς Ἱερουσαλήμ ἐρημίαν ἐπήγαγεν· ἀντὶ τοῦ, Μὴ ἀποβλέψετε εἰς τὴν ἐσομένην μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς πόλεως ἐρημίαν· οὗτος γὰρ ὁ αἰώνιος βασιλεὺς ἐκεῖθεν ὀρμώμενος βασιλεύσει, καὶ ἐξ αὐτῆς λήψεται κλήματα· σημαίνει δὲ τὸν ἀποστολικὸν χορὸν· ἀποκατασταθήσεται τοίνυν, φησὶ, τῇ Δαβιτικῇ φυλῇ ἢ βασιλείᾳ, κατὰ τὰς πρὸς τὸν Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ γενομένας συνθήκας. Εἶτα ἐπάγει· κδ'. Καὶ γινώσκονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, ὅτι ἐγώ Κύριος, ὁ ταπεινῶν ξύλον ὑψηλὸν, καὶ ὑψῶν ξύλον ταπεινὸν, καὶ ξηραίνων ξύλον 81.972 χλωρὸν, καὶ ἀναθάλλων ξύλον ξηρόν. Ἐγὼ Κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω. Γινώσκονται, φησὶ, πάντες ἄνθρωποι, ὅτι ῥάδιόν μοι καὶ τὰ ὑψηλὰ ταπεινοῦν, καὶ ἀνυψοῦν τὰ ταπεινά, καὶ τὰ ὑγρά ξηραίνειν, καὶ τὰ ξηρὰ τεθηλότα δεικνύναι. Ὅταν γὰρ ἴδωσι μετὰ τὴν τῆς πόλεως ἐρημίαν βλαστὸν ἐξ αὐτῆς φύσαντα κατὰ τὴν Ἡσαΐου προφητείαν· "Ἐξελεύσεται γὰρ, φησὶ, ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης ἀναβήσεται" καὶ τοῦτον πάσης τῆς οἰκουμένης ἀναδεικνύμενον βασιλέα, γινώσκονται πάντες, ὅτι ἐγώ Κύριος προλέγων, καὶ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον ἐπάγων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄.

α΄-δ΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ λεγόντων, Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἠμωδίασαν; Ζῶ ἐγώ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, ἐὰν γένηται ἔτι ἡ παραβολὴ αὕτη ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐμαί εἰσιν· ὃν τρόπον ἡ ψυχὴ τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ· πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐμαί εἰσι, καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἀμαρτάνουσα, αὕτη ἀποθανεῖται. Τισὶ δοκεῖ ἐπ' ἄλλο κεφάλαιον μεταβῆναι τὴν προφητείαν· ἔστι δὲ ἰδεῖν τοῖς προλεχθεῖσι τὰ εἰρημένα συμβαίνοντα. Ἐπειδὴ γὰρ

τῆς τοῦ Σεδεκίου παρανομίας μνημονεύσας, τὴν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ σπέρματος προ
εθέσπισεν ἔσομένην τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν, ἀναγκαίως διδάσκει τὸν λαὸν μὴ
κεχρῆσθαι τῇ ἀδι κίαν τοῦ Θεοῦ κατηγορούση παροιμία, ὅτι τῶν πατέρων φαγόντων
ὄμφακα οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἠμωδίασαν, ἢ, κατὰ τὸν Σύμμαχον, ἐγομφίασαν.
Ἴδου γάρ, φησὶ, παρανόμων ὄντων τῶν τηνικαῦτα βασιλέων τὸ ἐξ αὐτῶν σπέρμα
τῆς οἰκουμένης κρατήσῃ. Οὔτε γὰρ ἀνέξομαι, ὧν οἱ πατέρες ἐπλημμέλησαν, τὰς
εὐθύνας ἀπαιτήσαι τοὺς παῖδας· καὶ τούτων γὰρ κάκείνων Δεσπότης εἰμὶ, καὶ τὴν
αὐτὴν ἀπάντων τὴν ἐπιμέλειαν ποιοῦμαι· πᾶσαι γὰρ αἱ ψυχαὶ ἐμαί εἰσιν, ἢ δὲ
ἀμαρτάνουσα ψυχὴ, αὐτὴ τίσει τὰς δίκας. Εἶτα διδάσκει ἡμᾶς τίνα τῆς δικαιοσύνης
τὰ εἶδη, καὶ πῶς δυνατόν, καὶ ζωῆς ἀπολαῦσαι, καὶ τιμωρίας ἀπαλλαγῆναι. ε'. Ὁ δὲ
ἄνθρωπος ὅς ἐστι δίκαιος, ὁ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην. Τουτέστιν, ὁ ἴσα κατέχων
τὰ τῆς δίκης ζυγά. ζ'. Ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ φάγεται. Ὁ τῆς τῶν εἰδώλων, φησὶ,
θεραπείας πόρρω γινόμενος· ἐν γὰρ τοῖς ὄρεσι τὰ τούτων ἴδρυτο τεμένη. "Καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐπάρη πρὸς τὰ ἐπιθυμήματα τοῦ οἴκου Ἰσραήλ." Ἀντὶ τοῦ,
Ἐὰν μὴ 81.973 ἀκολουθήσῃ τοῖς κακοῖς Ἰσραήλ ἐνθυμήμασι· καὶ διὰ τούτων δὲ
ὡσαύτως, καὶ τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν παρανομίαν ἐδήλωσε. "Καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλη
σίον αὐτοῦ οὐ μὴ μιάνη, καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν ἀφ' ἑδρῶ οὔσαν οὐ προσεγγιεῖ."
Προσῆκει δὲ αὐτὸν, φησὶ, μήτε ἀλλοτρίαν συλῆσαι εὐνήν, μήτε τῇ ἐν ῥύσει αἵματος
οὔσῃ πλησιάσαι· καὶ τοῦτο γὰρ ἀπηγόρευτο τῷ νόμῳ. ζ'. Καὶ ἄνθρωπον οὐ μὴ
καταδυναστεύσῃ, καὶ ἐνεχυρασμὸν ὀφείλοντος ἀποδώσῃ, καὶ ἄρπαγμα οὐχ ἀρπᾶται.
Πάσης, φησὶ, πλεονεξίας εἰ ὀφθειῖ ἐλεύθερος. Εἶτα ἢ ἐπίτασις τῆς ἀρετῆς· "Τὸν
ἄρτον αὐτοῦ πεινῶντι δώσει, καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ ἱμάτιον." Οὐκ ἀρκεῖ γὰρ τὸ μὴ
ἀρπάσαι, ἀλλὰ δεῖ καὶ κοινωνοὺς τῶν ὄντων τοὺς δεομένους λαβεῖν. η'. Τὸ ἀργύριον
αὐτοῦ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει, καὶ πλεονασμὸν οὐ λήψεται. Καὶ γὰρ καὶ ταῦτα πλεονεξίας
εἶδη. "Ἀπὸ ἀδικίας ἀποστρέψει χεῖρα αὐτοῦ." Συντόμως τὴν παρανομίαν
ἀπηγόρευσε. "Καὶ κρίμα ποιήσει ἀναμέσον ἄνδρὸς καὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ." Εἰ
δίκαιος ἀναφανείη κριτῆς, μὴ πρὸς χάριν ἢ ἀπέχθειαν ἐκφέρων τὴν ψῆφον· εἶτα
συντόμως· θ'. Καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου πεπόρευται, καὶ τὰ δικαιώματά μου
πεφύλακται τοῦ ποιῆσαι αὐτά· δίκαιος οὗτός ἐστι, ζωῆ ζήσεται, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος.
Ὁ τὰ εἰρημένα, φησὶ, πάντα πεποιηκώς, καὶ τῶν ἀπειρημένων πάντων ἐλεύθερος,
καὶ τῇ τοῦ δικαίου προσηγορίᾳ τιμηθήσεται, καὶ τοὺς τῆς ζωῆς τρυγήσει καρπούς. ι'.
Καὶ ἐὰν γεννήσῃ υἱὸν λοιμὸν, ἐκχέοντα αἷμα, καὶ ποιοῦντα ἀμαρτήματα. Εἶτα
συντόμως· "Ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐ πορεύεται." Ἄλλ' ἕκαστον
τῶν ἤδη ἀπηγορευμένων εἰργάσατο, καὶ τὴν ἐναντίαν ὁδὸν ὤδευσε· ἀνομίαν,
φησὶ, πεποίηκεν οὗτος. ιγ'. Ζωῆ οὐ ζήσεται, πάσας τὰς ἀνομίας ταύτας ἐποίησε,
θανάτῳ θανατωθήσεται, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται. Οὐδὲν, φησὶν, ὁ παράνομος
ἐκ τῆς πατρῴας ἀρετῆς ὠφελήθησεται, ἐναντίον ἐκεῖ νῶ προαιρούμενος βίον, ἀλλὰ
τῶν οἰκείων σπερμάτων δρέφεται τοὺς καρπούς. ιδ'. Ὅταν δὲ, φησὶ, γεννήσῃ υἱὸν,
καὶ ἴδῃ πάσας τὰς ἀμαρτίας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἃς ἐποίησε, καὶ φοβηθῆ, καὶ μὴ
ποιήσῃ κατὰ ταύτας. Εἶτα ἐφεξῆς λέγει· Ὅτι τῆς τῶν εἰδώλων ἑαυτὸν λατρείας
ἀπήλλαξε, καὶ τῆς τοῦ οἴκου Ἰσραήλ παρανομίας οὐ κεκοινώνηκε, γάμοις τε
ἀλλοτρίοις οὐκ ἐπεβούλευσε, πᾶν εἶδος πλεονεξίας ἐμίσησε, τὴν δὲ δυνατὴν θε
ραπείαν τοῖς δεομένοις προσήνεγκεν, τῶν μὲν λιμὸν ἐξελαύνων, τοὺς δὲ
περιβάλλον καὶ γυμνότητος ἀπαλλάττων, καὶ πάσας ὁμοῦ τὰς ἐντολάς διεφύλαξε.
81.976 ιζ'. Οὐ τελευτήσῃ οὗτος, φησὶν, ἐν ταῖς ἀδι κίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ ζωῆ
ζήσεται. Οὔτε γὰρ δίκαιον, τοῦτον ὑπὲρ τῆς ἐκείνου παρανομίας εἰσπράττεσθαι
δίκας. ιη', ιθ'. Ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ, φησὶν, ἐπειδὴ θλίψει ἔθλιψε, καὶ ἄρπαγμα ἤρπασε,
καὶ ἐναντία ἐποίησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ. Καὶ
εἶπατε, Τί οὐκ ἔλαβεν ὁ υἱὸς τὴν ἀδικίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ; Ὑμεῖς δὲ φησὶν ἀδίκως

κρίνοντες βούλεσθε τοῦ παρανόμου τὸν υἱὸν τιμωρίαν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ὑπομεῖναι, καὶ ἄλ λήλων πυνθάνεσθε, Τί δήποτε τὰς τοῦ πατρὸς παρανομίας οὐκ ἔτισεν; Ἐγὼ δὲ ὑμῖν φημι, "Ὅτι ὁ υἱὸς κρίμα, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἔλεον ἐποίησε, πάντα τὰ νόμιμά μου συνετήρησε, καὶ ἐποίησεν αὐτὰ, ζωῆ ζήσεται." Ἐπειδὴ οὐ τὴν αὐτὴν ὠδεύσε τῷ πατρὶ, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν ὁδὸν τῆς τοῦ πατρὸς προετίμησεν, ἄξιον εὐρατο τῆς ὁδοῦ τὸ τέλος. κ'. Ἡ δὲ ψυχὴ ἡ ἀμαρτάνουσα αὕτη ἀποθα νεῖται, ὁ υἱὸς οὐ λήψεται τὴν ἀδικίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, οὐδὲ ὁ πατήρ λήψεται τὴν ἀδικίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Τὰ αὐτὰ πάλιν σαφέστερον καὶ συντόμως παρεδήλωσε: "Δικαιοσύνη δικαίου ἐπ' αὐτὸν ἔσται, καὶ ἀνομία ἀνόμου ἐπ' αὐτὸν ἔσται." Πολλάκις τὰ αὐτὰ λέγει, βεβαίαν αὐτῶν τὴν μνήμην ἐν τοῖς ἀκούουσι γενέσθαι βουλόμενος. κα', κβ'. Καὶ ὁ ἄνομος ἐὰν ἐπιστρέψῃ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε, καὶ φυλάξῃται πάσας τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσῃ κρίμα, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἔλεον, ζωῆ ζήσεται, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ. Πάντα δὲ παραπτώματα αὐτοῦ ὅσα ἐποίησεν, οὐ μνησθήσεται αὐτῷ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ, ἢ ἐποίησε, ζήσεται. Τοσοῦτον δὲ, φησὶν, ἀπέχω τοῦ δίκας ἕτερον ὑπὲρ ἑτέρου εἰς πράξαι, ὅτι καὶ αὐτὸν τὸν παραβάτην τοῦ νόμου, κὰν μυρίας παρανομίας ἐργάσῃται, μεταβαλλόμενον, καὶ μεταμελεία χρώμενον, καὶ τὴν τῆς δικαιοσύνης ὁδὸν προαιρούμενον, καὶ δέξομαι, καὶ ζωῆς ἀξιῶσω· εἴτα τὴν οἰκείαν ἀγαθότητα παραδηλοῖ. κγ'. Οὐ μὴ θελήσει θελήσω τὸν θάνατον τοῦ ἀνόμου, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆσαι αὐτόν; Οὐ τὸν θάνατον, φησὶ, τοῦ ἀνόμου ἀλλὰ τὴν μετάνοιαν ποθῶ· οὐδὲ γὰρ ἵνα κολάσω, τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν ἐδημιούργησα, ἀλλ' ἵνα ζωῆς μεταδῶ· μαρτυρεῖ δὲ τοῖς λόγοις τὰ πράγματα· οὐ γὰρ ἂν προφήταις ἐνέπνευσε, καὶ ἀποστόλους ἀπέστειλε, καὶ ἐγγράφους ἔδωκε νόμους, καὶ ἀγαθὰ ὑπισχνεῖται, καὶ γέενναν ἀπειλεῖ, κολάζειν βουλόμενος· ἀλλ' εἶασεν ἂν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς ἂν θέλωσι, φέρεσθαι· νῦν δὲ ταῦτα πάντα διατελεῖ ποιῶν, ἵνα τῶν ἠπειλημένων ἐλευθερώσῃ δεινῶν· ὅτι δὲ οὐ λόγοι μόνον τὰ εἰρημένα, ἀλλὰ τὰ πράγματα, καὶ 81.977 γενόμενα, καὶ γιγνόμενα, μάρτυς ἡ θεία Γραφή. Ὁ γὰρ Ἐζεκίας ἐκ δυσσεβοῦς πατρὸς τοῦ Ἄχαζ φῦς, οὐ μόνον οὐκ ἔτισεν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς δίκας, ἀλλὰ καὶ περιφανέστατος ἐκ τῆς οἰκείας εὐσεβείας ἐγένετο. Ὁ δὲ γε πανόλβιος Μανασσῆς, ἐκ διαμέτρου ἐναντίαν ὁδεύσας τῷ φύσαντι, οὐδὲν τῆς πατρῶας εὐσεβείας ἀπώνατο· μεταμελεία δὲ χρησάμενος τῆς σωτηρίας ἀπῆλαυσεν. Ἀμὼν δὲ ὁ τούτου υἱὸς, τὴν μὲν πατρῶαν πονηρίαν ζηλώσας, τὴν δὲ μετάνοιαν οὐκέτι, κακῶς τὸν βίον κατέλυσεν· ὁ δὲ τούτου παῖς Ἴωσίας, τοῦ πατρὸς τὴν ἀσεβείαν βδελυξάμενος, καὶ πᾶσι τοῖς τῆς ἀρετῆς εἶδεσι τὴν ψυχὴν κατακοσμήσας, τῷ τῶν ἀγίων συνηρίθμηται καταλόγῳ, οὐδε μίαν ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς παρανομίας λώβην ἐλύσας· οἱ δὲ τούτου παῖδες, τοῦτον μὲν οὐ ζηλώσαντες, δυσσεβεῖα δὲ πάσῃ συζήσαντες, δίκας τῶν οἰκείων πλημμελημάτων ἐξέτισαν, ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς φιλοθεῖας οὐδὲν ὄφελος καρπωσάμενοι. Καὶ ἐξ αὐτῆς τοίνυν τῆς τῶν ἀγίων Γραφῶν ἱστορίας, ἀληθῆ πέ φηνε τοῦ Δεσπότης τὰ λόγια. Φέρε τοίνυν ἐπὶ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐρμηνείας ἐπανέλθωμεν. κδ'. Καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι ἀδικίαν, κατὰ πάσας τὰς ἀδικίας ἃς ἐποίησεν ὁ ἄνομος, ἐὰν ποιήσῃ, οὐ μὴ ζήσεται· πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ, ἃς ἐποίησεν, οὐ μὴ μνησθῶσιν· ἐν τῷ παραπτώματι, ᾧ παρέπεσε, καὶ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ, αἷς ἤμαρτεν, ἐν αὐταῖς ἀποθάνεται. Ὡσπερ, φησὶν, εἴ τις τῶν παρανόμων, τὸν πρότερον βδελυξάμενος βίον, τὸν ἐναντίον προέλοιτο, δέξομαι τὴν μετάνοιαν, καὶ ζωῆς αὐτὸν ἀξιῶσω· οὕτως, εἴ τις τῶν δικαίων, παντελῶς τὴν τῆς δικαιοσύνης καταλιπὼν ὁδὸν, εἰς τὴν ἑτέραν τράπηται, πάντα μὲν τὸν πρότερον ἀπολέσει δρόμον, πρόσφορον δὲ τῇ ὁδῷ εὐρήσει τὸ τέλος· ἐν γὰρ ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ ἀποθάνεται. Ἐπιστήσαι δὲ χρὴ, ὡς οὐχ ἀπλῶς εἶπεν, Ἐὰν ἀμάρτη, ἀλλ' "Ἐὰν ἀποστραφῇ ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ ποιήσῃ ἀδικίαν κατὰ πάσας τὰς ἀδικίας,

ἄς ἐποίησεν ὁ ἄνομος·" ἐπεὶ προσπταίουσι καὶ τῶν εὐσεβῶν τινες, ἀλλ' ἀνιστάμενοι πάλιν αὐτὴν ὀδεύουσι τὴν ὁδὸν, καὶ τῇ μετανοίᾳ χρώμενοι, τῆς σωτηρίας τυγχάνουσιν· οἱ δὲ παντελῶς ταύτης ἀφιστάμενοι, τοὺς τῆς ἑναντίας ὁδοῦ τρυγῶσι καρπούς. κέ'. Καὶ εἶπατε, φησὶν, Οὐ κατευθύνει ἡ ὁδὸς Κυρίου· ἀκούσατε δὴ οἶκος Ἰσραὴλ, Μὴ ἡ ὁδός μου οὐ κατευθύνει; οὐχὶ ἡ ὁδὸς ὑμῶν οὐ κατευθύνει; Ταύτην μου, φησὶ, τὴν δικαίαν ψῆφον ὁρῶντες ἀδικίαν τολμᾶτε κατηγορεῖν; καὶ μὴν ἔδει ὑμᾶς καθ' ὑμῶν αὐτῶν τὴν κατηγορίαν ποιεῖσθαι, ὅτι τοιαύτην ὁρῶντες παρὰ τῷ κριτῇ δικαιοσύνην προαιρεῖσθε τὴν ἀδικίαν. εἶτα τὰ αὐτὰ πάλιν συντόμως διέξεισι καὶ ὁ δίκαιος εἰς τὴν ἐναντίαν τρεπόμενος τῷ τῆς ἀμαρτίας θανάτῳ παραδοθήσεται, καὶ ὁ 81.980 ἀμαρτωλὸς πάλιν μετανοίᾳ χρώμενος, καὶ διὰ πάσης ὀδεύειν τῆς ἀρετῆς προαιρούμενος ζῶν ἐκ τῆς μεταμελείας καρπώσεται. κθ'. Ταῦτα δὲ, φησὶν, ὁρῶν ὁ οἶκος Ἰσραὴλ λέγει· Οὐ κατορθοῖ, ἡ ὁδὸς Κυρίου· μὴ ἡ ὁδὸς Κυρίου οὐ κατορθοῖ, οἶκος Ἰσραὴλ; οὐχὶ ἡ ὁδὸς ὑμῶν οὐ κατορθοῖ; Αὐτὰ, φησὶ, βοᾷ τὰ πράγματα, ὅτι αἱ μὲν ἐμαὶ κρίσεις ὀρθαὶ καὶ δίκαιαι, ἡ δὲ ὑμετέρα προαίρεσις παρανομίας μεστή. λ'. Διὰ τοῦτο ἕκαστον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς, οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Οὕτως ἀπειλήσας, καὶ τὴν δικαίαν ψῆφον ἐξενεγκὼν ἐπὶ παραίνεσιν τρέπει τὸν λόγον. λα'. Ἐπιστράφητε καὶ ἀποστρέψατε ἐκ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσονται ὑμῖν εἰς κόλασιν ἀδικίας. Ἀπορρίψατε ἀφ' ἑαυτῶν πάσας τὰς ἀσεβείας ὑμῶν, ἃς ἠσεβήσατε εἰς ἐμὲ, καὶ ποιήσατε ἑαυτοῖς καρδίαν καινὴν, καὶ πνεῦμα καινὸν, καὶ ἵνατί ἀποθνήσκετε, οἶκος Ἰσραὴλ. Καταλείψατε, φησὶ, τὴν τῆς ἀσεβείας ὁδὸν, καὶ ἐτέραν ἀναδέξασθε γνώμην, καὶ εἰς τοὺς ἑμοὺς ῥέψατε νόμους, ἵνα μὴ θάνατον ἐκ τῆς πονηρίας καρπώσησθε. Καρδίαν γὰρ καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν, τὴν ἐπὶ τὰ ἀμείνω τῆς ψυχῆς τροπὴν προσηγόρευσεν· εἶτα καὶ τὴν οἰκείαν ἀγαθότητα γυμνοῖ. λβ'. Διότι οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἀποθνήσκοντος, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ ζῆν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· ἐπιστρέψατε καὶ ζήσεσθε. Εἰδότες, φησὶν, ὡς οὐ τὴν κόλασιν, ἀλλὰ τὴν μεταμέλειαν τοῦ ἀμαρτωλοῦ ποθῶ, χρήσασθε τῇ μετανοίᾳ καὶ δέξασθε τῆς ζωῆς τοὺς καρπούς. Τοῦτο καὶ ὑμῖν ἀρμόττει τὸ φάρμακον. "Οὐ γὰρ Ἰουδαίων μόνον ὁ Θεὸς, ἀλλὰ καὶ ἔθνων καὶ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντα τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν." Καταλίπωμεν τοίνυν τὴν τῆς κακίας ὁδὸν, ἧς τὸ τέλος ὄλεθρος καὶ ἀπώλεια, καὶ μεταμάθωμεν τὴν θεϊαν πορείαν, τὴν εἰς οὐρανὸν ἀνάγουσαν, καὶ τὴν πρὸς Θεὸν ἡμῖν παρῆρσιαν παρέχουσαν· ἧς τύχοιμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα πρέπει, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ Ζ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ΄.

α', β'. Καὶ σὺ λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ ἐρεῖς· Τί ἡ μήτηρ σου λέαινα; 81.981 Τὰ συμβησόμενα, φησὶ, τῷ τοῦ Ἰσραὴλ βασιλεῖ, δι' ὧν αὐτὸν θρηνεῖς, προαγόρευσον. Βασιλέα δὲ Ἰσραὴλ οὐ τὸν ἐν Σαμαρείᾳ καθήμενον λέγει· πάλαι γὰρ ἐκείνη κατελύθη ἡ βασιλεία· ἀλλὰ τὸν ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. Πάντων γὰρ τῶν τνηκαῦτα ὑπολειφθέντων ὁ τοῦ Ἰουδα βασιλεὺς ἐβασίλευε· καὶ τοῦτο ἡμᾶς ἡ τετάρτη διδάσκει τῶν Βασιλειῶν, καὶ τῶν Παραλειπομένων ἢ δευτέρα. Μητέρα δὲ τοῦ βασιλέως τὴν Ἱερουσαλήμ προσηγόρευσεν· ἐκεῖθεν γὰρ οἱ βασιλεῖς ὠρμῶντο· λέαιναν δὲ αὐτὴν καλεῖ, οὐ διὰ τὸ βασιλικὸν μόνον τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τοῦ ἠθους θρασύτητα. "Ἐν μέσῳ λεόντων ἐνεμήθη." Τῶν κύκλω, φησὶ, βασιλέων ἐζήλωσε τὸν τρόπον. "Τῶν μέσῳ λεόντων ἐπλήθυνε σκύμνους αὐτοῦ." Σημαίνει δὲ τὰ μετὰ τὸν Ἰωσὶαν συμβάντα· τέτταρες γὰρ βασιλεῖς ἐν ὀλίγῳ τῆς Ἱερουσαλήμ

ἠγήσαντο, Ἰωάχαζ, Ἰωακείμ, Ἰεχονίας, Σεδεκίας. γ', δ'. Καὶ ἀπεπήδησεν εἰς τῶν σκύμων ἀπὸ τῆς λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἀρπάζειν ἀρπάγματα, ἀνθρώπους ἔφαγεν. Καὶ ἤκουσε περὶ αὐτοῦ ἔθνη, καὶ συνελήφθη ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτοῦ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κημῶ εἰς γῆν Αἴγυπτοῦ. Τὸν Ἰωάχαζ λέγει, ὡς Ἰωσιάν τὸν πατέρα διαδεξάμενος, καὶ περὶ τὸ θεῖον ἐγένετο δυσσεβῆς, καὶ περὶ τοὺς ὑπηκόους παράνομος· ἀλλὰ τοῦτον Φαραὼ Νεχαὼ τῶν Αἰγυπτίων ὁ βασιλεὺς δορυάλωτον λαβὼν, πεπεδημένον εἰσήγαγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐκεῖ τῆς παρανομίας τὰς δίκας ἐξέτισε· καὶ τοῦτο ἐσήμανεν εἰρηκῶς, "Συνελήφθη ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτοῦ." Εἶτα ἐπάγει· ε'–ζ'. Καὶ εἶδεν ὅτι ἀπῶσται ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀπώλετο ἡ ὑπόστασις αὐτῆς, καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμων αὐτῆς· λέοντα ἔταξεν αὐτόν. Καὶ ἀνεστρέφετο ἐν μέσῳ λεόντων· λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἀρπάζειν ἀρπάγματα, καὶ ἀνθρώπους ἔφαγε. Καὶ ἐνέμετο ἐν τῷ θράσει αὐτοῦ, καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν ἐξερήμωσε, καὶ ἠφάνισε γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ὠρυώματος αὐτοῦ. Τὸν Ἰεχονίαν διὰ τούτων παρεδήλωκε, τὸν τοῦ Ἰωακείμ υἱόν· περὶ γὰρ τῶν γενομένων αἰχμαλῶτων, καὶ ἐν τῇ ξενίᾳ δεξαμένων τοῦ βίου τὸ πέρασ, ποιεῖται τὸν λόγον· διὸ τοῦ Ἰωακείμ ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν μνήμην κατέλιπεν· ἐν τῇ γὰρ Ἱερουσαλήμ οὗτος ἐδέξατο τὴν σφαγὴν. Ἐν συντόμῳ τοίνυν διεξήλθε τὴν τοῦ Ἰεχονίου παρανομίαν, ὡς τρεῖς μῆνας πρὸς ὀλίγαις βασιλεύσας ἡμέραις, φόνων ἀδίκων τὴν πόλιν ἐπλήρωσεν. Ὅτι δὲ οὐ τὸν Ἰωακείμ, ἀλλὰ τὸν Ἰεχονίαν διὰ τούτων αἰνίττεται, τὰ ἐπαγόμενα μαρτυρεῖ. Φησὶ γάρ· η', θ'. Καὶ ἐπέθετο ἐπ' αὐτῷ ἔθνη κυκλόθεν ἐκ τῶν χωρῶν, καὶ ἐξεπέτασαν ἐπ' αὐτὸν διὰ κτυα αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συνελήφθη. Καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κημῶ, καὶ ἐν γαλεᾷ 81.984 γρα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ὅπως μὴ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ αὐτοῦ μηκέτι ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁ δὲ Ἰωακείμ οὐκ αἰχμαλωτὸς ἀπήχθη, ἀλλ' ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ ἀνηρέθη· ὁ δὲ Ἰεχονίας τὰ προειρημένα πέπονθεν ἅπαντα· εἰκότως δὲ ὡς ἐπὶ λέοντος τὴν μὲν τῆς στρατείας προσβολὴν ὠνόμασε δίκτυα, κημὸν δὲ καὶ γαλεάγραν τὰ περιτεθέντα αὐτῷ δεσμά· ἐπειδὴ γὰρ τροπικῶς αὐτὸν ἐκάλεσε λέοντα, ἀκολούθως καὶ τὰ συμβάντα αὐτῷ τροπικῶς ὀνομάζει· τῷ γὰρ λέοντι καὶ τὰ δίκτυα καὶ ἡ γαλεάγρα ἀρμόττει· οὕτω ταῦτα διηγησάμενος ἐφ' ἕτερον εἶδος πάλιν μεταβαίνει παραβολῆς καὶ φησιν· ι', ια'. Ἡ μήτηρ σου ἄμπελος, ὡς ἄνθος ροιᾶς ἐν ὕδατι πεφυτευμένης· ὁ καρπὸς αὐτῆς, καὶ ὁ βλαστὸς αὐτῆς ἐγένετο ἐξ ὕδατος πολλοῦ. Καὶ ἐγένετο ῥάβδος ἰσχύος ἐπὶ φυλὴν ἡγουμένων, καὶ ὑψώθη ἐν τῷ μεγέθει αὐτῆς ἐν μέσῳ στελεχῶν, καὶ εἶδε τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐν πλήθει κλημάτων αὐτῆς. Ἀμπέλῳ, φησὶν, ἔοικεν ἡ μήτηρ σου, καὶ ροιᾶ πεφυτευμένη παρ' ὄχθην ὕδατος, καὶ διὰ τὴν ἐκεῖθεν ἀρδεῖαν τεθηλυῖα τε καὶ ἄνθεσι κεκοσμημένη καὶ πολὺν βρυούση καρπὸν. Προσῆκει δὲ ἐπισημῆνασθαι, ὅτι οὐ καλὸν τὸν καρπὸν προσηγόρευσε. Διὰ δὲ τοῦ ὕδατος τὰς παντοδαπὰς τοῦ Θεοῦ ἐδήλωσε δωρεὰς, "ῥάβδον δὲ ἰσχύος" αὐτὴν τὴν βασιλείαν ἐκάλεσε. Παιδευτικὴ γὰρ ἡ ῥάβδος. Τὸ δὲ "ἐπὶ φυλὴν ἡγουμένων" προστέθεικεν, ἐπειδὴ οὐ παντὸς ἠγήσατο τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ τῆς ἡγεμονικῆς τοῦ Ἰούδα φυλῆς. Τὸ δὲ "εἶδε τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐν πλήθει κλημάτων αὐτῆς," τὴν ἐκ τῆς εὐημερίας αὐτῆς προσγενομένην ἀλαζονείαν δηλοῖ. Ὅθεν ἐπάγει· ιβ'. Καὶ κατεκλάσθη ἐν θυμῷ, ἐπὶ γῆν ἐρρίφη, καὶ ἄνεμος καύσων ἐξήρανε τὰ ἐκλεκτὰ αὐτῆς· ἐξεδικήθησαν, καὶ ἐξερημώθησαν αἱ ῥάβδοι τῆς ἰσχύος αὐτῆς· πῦρ ἐξήρανε αὐτὴν, πῦρ ἀνάλωσεν αὐτὴν. Τροπικῶς ἅπαντα καὶ παραβολικῶς, ὡς ἐπὶ ἀμπέλου καὶ ροιᾶς· ἄνεμον δὲ καύσωνα τὴν τῶν πολεμίων ἐκάλεσεν ἔφοδον, πῦρ δὲ, τὴν ἐκ τῆς θείας ὀργῆς καταλαβοῦσαν αὐτοὺς τιμωρίαν. Ἐφ' ἧς ἐξηρανοῦναι τὰς ῥάβδους τῆς ἰσχύος, διὰ τὸ σβεσθῆναι τὴν βασιλείαν. Εἶτα πάλιν διδάσκει τὰ μετὰ τὴν τοῦ Σεδεκίου αἰχμαλωσίαν συμβησόμενα κακά. ιγ'. Καὶ νῦν πεφυτεύκασιν αὐτὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν γῇ ἀνύδρῳ καὶ διψῶσῃ. Μετὰ τὸν ἐμπρησμὸν τῆς πόλεως καὶ τοῦ θεοῦ νεῶ, τῶν ἐν

τέλει πάντων τῶν μὲν ἀναιρεθέντων, τῶν δὲ δορυαλώτων ἀπαχθέντων, τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἐκεῖ πένησιν ἐπέστη 81.985 σεν ἄρχοντα τὸν Γοδολίαν ὁ Ναβουζαρδάν· ἔρημος δὲ ἦν παντελῶς ἡ πόλις, μᾶλλον δὲ ἅπασα ἡ Ἰουδαία, καὶ τῶν τειχῶν περιηρημένων, καὶ τῶν οἰκιῶν ἐμ πεπρησμένων, καὶ τῶν πλείστων οἰκητόρων σφαγῇ καὶ αἰχμαλωσίᾳ παραδοθέντων. Διὸ φησι· "Καὶ νῦν πεφυτεύκασι αὐτὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ." Ἄλλ' οὐδὲ οὕτω, φησι, διαμενεῖ, φθορὰν δὲ καὶ τὰ λείψανα δέξεται. ἰδ'. Ἐξελεύσεται γὰρ, φησι, πῦρ ἐκ τῶν ῥά βδων τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς, καὶ καταφάγεται αὐτήν. Ὁ γὰρ Ἰσμαῆλ βασιλικοῦ γένους ὑπάρχων, καὶ τῷ Γοδολία φθονήσας, κεχρωσμένη πρὸς αὐτὸν φιλία χρησάμενος, τούτῳ μὲν κρύβδην ἐπιβουλεύει, ἀναιρεῖ δὲ καὶ τοὺς πλείστους τοὺς σὺν αὐτῷ· δεῖσας δὲ τὸ γεγονὸς δραπετεύει· οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες, τὴν τῶν Χαλδαίων φοβηθέντες ὄργην, τὴν Αἴγυπτον σὺν Ἰερεμῖα τῷ προφήτῃ κατέλαβον· τοῦτο δὲ ἐδήλωσεν εἰπὼν, "Καὶ ἐξελεύσεται πῦρ ἐκ τῶν ῥάβδων τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς καὶ καταφάγεται αὐτήν. Καὶ οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆς, σκῆπτρον εἰς τὸ ἐξουσιάζειν· εἰς παραβολὴν θρήνων ἐστὶ, καὶ ἔσται εἰς θρήνον." Δῆλον δὲ, ὅτι τὰ πρὸ τῆς ἐπανόδου λέγει· τῆνικαῦτα γὰρ ὑπὸ μὲν τῶν οἰκείων ἐθρηνεῖτο, τοῖς δὲ ἄλλοτρίοις παροιμία ἐγένετο θρήνου· εἰώθασιν γὰρ οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῶν μεγίσταις συμφοραῖς περιπιπτόντων λέγειν· Μὴ πάθοιμι οἷα ὁ δεῖνα πέπονθε. Τοῦτο τοίνυν "παραβολὴν" ἐκάλεσε "θρήνου" προστέθεικε δὲ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος, ἢ φυλῆ, ἢ σκῆπτρον. Οὐδένα γὰρ ἔσχεν ἄρχοντα, ἢ σύστημά τι φυλὴν ποιῆσαι δυνάμενον πρὸ τῆς ἐπανόδου· μετὰ γὰρ τὴν ἐπάνοδον πάλιν ἀπέλαβε τὴν προτέραν λαμπρότητα. Ταῦτα οὕτω προθεσπίσας, τίθησι μὲν ἐν μέσῳ τῆς προφητείας μικρόν τι διήγημα, συνάπτει δὲ τῷ διηγήματι παραυτίκα τὴν προφητείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ΄.

α΄-δ΄. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ, ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί, δεκάτῃ τοῦ μηνός, ἦλθον ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ ἐπερωτῆσαι τὸν Κύριον, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς, Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Εἰ ἐπερωτῆσαί με ὑμεῖς ἔρχεσθε, ζῶ ἐγὼ εἰ ἀποκριθῆσομαι ὑμῖν, λέγει Κύριος. Εἰ ἐκδικήσεις αὐτούς ἐκδικήσει, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ ἐκδικήσεις αὐτούς. Λίαν ἄρ μόττει τουτοισὶ τοῖς λόγοις τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν εἰρημένον· "Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου, τοῦ 81.988 ἐν οὐρανοῖς, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ." Καὶ οὗτοι γὰρ πονηρίᾳ συζῶντες, καὶ τοῖς τῆς μεταμελείας φαρμάκοις ἰαθῆναι μὴ βουλευθέντες, ἐρωτᾶν ἐπειράθησαν τὸν Δεσπότην, οὐχ ἵνα πάντως τὰ κεκελευσμένα πράξωσιν, ἀλλ' ἵνα μάθωσιν εἰ συμβαίνουσι τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς οἱ θεῖοι χρησμοί. Τοῦτο καὶ ὁ Σεδεκίας πολλάκις πεποίηκε, καὶ ὀρκώσας τὸν Ἰερεμίαν τὰ τῷ Θεῷ δοκοῦντα σαφῶς αὐτῷ προμηνύσαι, μαθὼν τὰ κελευσθέντα, τάναντία τούτων εἰργάσατο· καὶ οἱ εἰς Αἴγυπτον δὲ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν εἰσελθόντες ταυτὸ τοῦτο τετολμήκασι. Τούτου χάριν ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ἀποκρίνασθαι τούτοις οὐ βούλεται· αὐτὸς γὰρ οἶδε, κατὰ τὴν τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων διδασκαλίαν, τί ἐστὶν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Διὸ καὶ τῷ προφήτῃ παρακελεύεται καταφρονῆσαι αὐτῶν, καὶ μηδεμίαν ὑπὲρ αὐτῶν προσενεγκεῖν ἰκετείαν. Τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν εἰρηκῶς· "Εἰ ἐκδικήσεις αὐτούς ἐκδικήσει, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ ἐκδικήσεις αὐτούς" ἀντὶ τοῦ, Μὴ φροντίσης αὐτῶν, οἷα δὴ κηδεμῶν αὐτῶν ὑπάρχων, μὴ δέξῃ αὐτῶν τὴν ἐρώτησιν. ε΄, ς'. Τὰς δὲ ἀνομίας, φησι, τῶν πατέρων αὐτῶν διαμάρτυραι αὐτοῖς. Καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, Ἄφ' ἧς ἡμέρας ἡρέτισα τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ἐγνώσθην τῷ σπέρματι οἴκου Ἰακώβ, καὶ ἐγνώσθην αὐτοῖς ἐν γῆ

Αἰγύπτου, καὶ ἀντελαβόμενην τῆς χειρὸς αὐτῶν, λέγων, Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀντελαβόμενην αὐτῶν τῇ χειρὶ μου, τοῦ ἐξάγειν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, εἰς τὴν γῆν, ἣν ἠτοίμασα αὐτοῖς, γῆν ῥέουσάν γάλα καὶ μέλι, κηρίον ἐστὶ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν. Τούτοις, φησὶν, ὧ πρόφητα, τοῖς πρὸς σὲ παραγενομένοις, καὶ τὰς ἐμὰς ὑπόδειξον εὐεργεσίας, καὶ τὰς τῶν πατέρων αὐτῶν ἀπαρίθμησαι παρανομίας· διήγησαι δὲ, ὅπως ἐπεφάνη ἐν Αἰγύπτῳ τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἀσεβοῦσιν ἔτι, καὶ τὰ τῶν Αἰγυπτίων εἶδωλα θεραπεύουσι, καὶ ἐδίδαξα αὐτοὺς, ὅτι ἐγὼ καὶ Θεὸς εἰμι, καὶ Δεσπότης· καὶ τούτοις ἐχρώμην τοῖς λόγοις, ἐκείνους ἀπαλλάξαι τῆς δουλείας βουλόμενος, τὰς δὲ ὑποσχέσεις πληρῶσαι, καὶ τὴν ἐπηγγελμένην ἀποδοῦναι γῆν, μυρίων ἀγαθῶν οὕσαν μητέρα, καὶ παντοδαπούς καρπούς τοῖς ἐνοικοῦσι τίκτουσαν· καὶ οὐκ ἄν τις ἀμάρτοί πάσης μὲν τῆς γῆς ἀποφαίνων κρείττονα, μελιττῶν δὲ αὐτὴν ἐργασίαν ἀποκαλῶν· τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰρηκῶς· "Κηρίον ἐστὶ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν." Οὕτω προσηγόρευσε τὰ τοῦ μέλιτος πεπληρωμένα κηρία. Ζ'. Καὶ εἶπε, φησὶ, πρὸς αὐτοὺς· Ἐκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἀπορρίψατε, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν Αἰγύπτου μὴ μιαινέσθε, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Παρήνεσα δὲ αὐτοὺς, φησὶ, τῆς μὲν τῶν Αἰγυπτίων ἀσεβείας τὴν κοινωνίαν φυγεῖν, τὴν δὲ ἐμὴν ἐπιγνῶναι δεσποτεῖαν, ταύτην αὐτοὺς διὰ σημείων καὶ θαυμάτων 81.989 διδάξας· οἱ δὲ οὐδαμῶς προσέχειν ἠθέλησαν ταῖς ἐμαῖς εἰσηγήσεσι. Καὶ τοῦτο σημαίνων ἐπήγαγε· ἡ'. Καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ὑπακοῦσαί μου· ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐκ ἀπέρριψε, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα Αἰγύπτου οὐ κατέλιπον. Εἶτα διδάσκει τῆς ὀργῆς τὸ δίκαιον. "Καὶ εἶπον τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμὸν μου ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργὴν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς Αἰγύπτου." Ἔπειτα τὴν φιλιαν θρωπίαν καὶ τὴν μακροθυμίαν διδάσκει, ἣ κεχρημένος οἰκονομεῖ τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν. θ'. Καὶ ἐποίησα, ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παρ' ἅπαν μὴ βεβηλωθῆ ἑνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὧν αὐτοὶ εἰσὶν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἐφ' ὧν ἐγνώσθη πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον αὐτῶν, τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἐβουλήθη, φησὶν, ἀπειθήσαντας παραυτίκα κολάσαι· ἐπειδὴ δὲ λαὸς ἐμὸς ἐχρημάτιζε, δίκας αὐτοὺς ἐπὶ τῶν δυσμενῶν οὐκ ἐπραξάμην, ἵνα τὸ παράπαν τὸ ὄνομά μου μὴ βεβηλωθῆ ἑνώπιον τῶν ἐθνῶν, οἷς οὗτοι συνώκουν· ἵνα μὴ πρόφασις, φησὶ, τῆς κατ' ἐμοῦ βλασφημίας ἢ τοῦ τῶν γένηται τιμωρία· ἤθελον γὰρ διὰ τῆς περὶ τοὺς εὐεργεσίας κάκεινων μεταβαλεῖν τὰ φρονήματα· ταῦτα δὲ ἡμᾶς ἐναργέστερον διδάσκει τὸ τῆς Ἐξόδου βιβλίον. Διηγεῖται γὰρ ὁ μακάριος Μωσῆς, ὅπως αὐτῷ πᾶς ὁ λαὸς ἀπένεμε τοὺς θεῖους λόγους διαπορθμεύοντι τῷ Φαραῶ· ταύτη τοίνυν, φησὶ, τῇ μακροθυμίᾳ χρησάμενος· ι'–ιβ'. Τοῦτον ἐξήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰ προστάγματά μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐγνώρισα αὐτοῖς, ὅς ἐάν ποιήσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Καὶ Σάββατά μου ἔδωκα αὐτοῖς, τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον αὐτῶν, τοῦ γινῶναι ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτούς. Ἐλευθερώσας αὐτοὺς, φησὶ, τῆς πικρᾶς ἐκείνης δουλείας, ὡς ἐν παλαιστῆρα τινὶ, ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ὠφελίμοις νόμοις ἐπαιδοτρίβουν, ζῶν αὐτοῖς διὰ τῆς τούτων φυλακῆς μηχανώμενος· ζωῆς γὰρ ὑπῆρχον οἱ νόμοι παρεκτικοί. Προστάγματα δὲ αὐτὰ καὶ δικαιώματα προσηγόρευσεν. Οὐ γὰρ ἕτερα τὰ προστάγματα, καὶ ἄλλα τὰ δικαιώματα, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ διαφόροις ὀνόμασι κέκληται. Προστάγματα μὲν γὰρ ἐστίν, ὡς παρὰ Θεοῦ καὶ Δεσπότης γραφέντα, καὶ φυλάττεσθαι κελευσθέντα· δικαιώματα δὲ, οὐ μόνον ὡς ἐνδίκως γραφέντα, καὶ τὸ δίκαιον ἔχοντα, ἀλλὰ καὶ ὡς δικαιῶν τὸν κατορθοῦντα δυνάμενα. Ἀναγκαῖον δὲ ἐπιστῆσαι, ὅτι τῶν προσταγμάτων τούτων, καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ζῶν τοῖς φυλάττουσι παρέχειν δυνάμενων, τὰ Σάββατα διεχώρισεν. Εἰρηκῶς γὰρ, "Ἐδωκα αὐτοῖς τὰ προστάγματά 81.992 μου, καὶ τὰ

δικαιώματά μου ἐγνώρισα αὐτοῖς," καὶ τὸ ἐκ τούτων δηλώσας κέρδος· "Ὁς ἂν ποιήσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς;" τότε ἐπήγαγε· "Καὶ τὰ Σάββατά μου δέδωκα αὐτοῖς." Καὶ οὐκ εἶπεν, "Ἴνα φυλάξαντες ζήσωσιν ἐν αὐτοῖς· ἀλλ' "Ἴνα ἢ εἰς σημεῖον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον αὐτῶν, καὶ γνῶναι αὐτούς, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτούς." Τὴν γὰρ τῶν Σαββάτων αὐτοῖς ἀργίαν ἐνομοθέτησα, οὐχ ὡς ζωὴν αὐτοῖς παρέχειν δυναμὴν, ἀλλ' ἵνα τὸ ἰδιάζον τῆς πολιτείας χωρίζῃ μὲν αὐτούς τῶν ἐθνικῶν ἐπιτηδευμάτων, τῶν δὲ ἐμῶν εὐεργεσιῶν εἰς μνήμην ἄγῃ· τῇ γὰρ ἀργία τῶν σαρκικῶν, καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ προσεδρία καὶ τῇ τῶν θείων λογίων ἀκροάσει, τὸ κέρδος ἐλάμβανον, μὴ θάνοντες ἐκ τῶν θείων λογίων, καὶ ποιητὴν εἶναι τὸν Θεόν, καὶ εὐεργέτην· οὐ τοίνυν ἀπλῶς ἡ ἀργία ζωοποιός· ἀλλ' ἡ τοῦ Θεοῦ προσεδρία. "Καὶ εἶπον, φησὶ, πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύεσθε." ἰγ'. Καὶ παρεπύκρναν με ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐν τοῖς προστάγμασί μου οὐκ ἐπορεύθησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, ἃ ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ Σάββατά μου ἐβεβήλωσαν σφόδρα. Πάλιν κἀνταῦθα κεχωρισμένως ἐμνήσθη τῶν Σαββάτων, οὐ συνάψας αὐτὰ τοῖς ἄλλοις δικαιώμασιν· οὔτε γὰρ ζωοποιὰ ταῦτα ὡς ἐκεῖνα, ἀλλὰ πολιτείας ἰδιάζοντά τινα περιέχοντα χαρακτῆρα. Τὸ μὲν γὰρ, "Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις," καὶ τὰ ἄλλα τὰ τούτοις συνημμένα, καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὁ τῆς φύσεως ἐδίδασκε νόμος· τῆς δὲ τοῦ Σαββάτου φυλακῆς οὐχ ἡ φύσις διδάσκαλος, ἀλλ' ἡ θέσις τοῦ νόμου· κατὰ τὰ ἄλλα τοίνυν τοῖς ἄλλοις κοινωνοῦντες, κατὰ τὴν τοῦ Σαββάτου φυλακὴν, ἰδίαν τινὰ πολιτείαν ἔχειν ἐδόκουν. Οὐδὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ταύτην ἐφύλαττε τὴν ἀργίαν. Οὐδὲ ἡ περιτομὴ οὐ τὼς αὐτοὺς τῶν ἄλλων ἐχώριζεν, ὡς τὸ Σάββατον· τὴν γὰρ περιτομὴν καὶ Ἰδουμαῖοι πάντες εἶχον, ἀπὸ τοῦ Ἡσαῦ τὸ γένος κατάγοντες· καὶ Ἰσμαηλίται ὡσαύτως, καὶ Αἰγύπτιοι δὲ παρὰ Ἰουδαίων ταύτην μαθόντες φυλάττειν ἐσπούδαζον. Καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Ἰερεμίου δεδήλωκεν, εἰπὼν· "Καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας περιτετημένους ἀκροβυστῖαν αὐτῶν, ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐπ' Ἐδὼμ," καὶ τὰ ἐξῆς. Τὴν δὲ τοῦ Σαββάτου φυλακὴν μόνον τὸ Ἰουδαίων ἐφύλαττεν ἔθνος. Διὸ ἔφη ὁ Θεὸς ὅτι· "Τὰ Σάββατά μου ἔδωκα αὐτοῖς, τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον αὐτῶν, τοῦ γνῶναι ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτούς." Διηγησάμενος τοίνυν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ γενομένην ἐκείνων μὲν ἀπειθεῖαν, αὐτοῦ δὲ μακροθυμίαν, πάλιν τῶν κατὰ τὴν ἔρημον ἀνέμνησε νομοθεσιῶν, καὶ παραινέσεων, καὶ τῆς ἐκείνων ἀντιλογίας καὶ παραβάσεως. Εἶτα διδάσκει μὲν τὴν δικαίαν ὀργὴν, διδάσκει δὲ καὶ τὴν ἄρρητον ἀγαθότητα. 81.993 ιδ'. Καὶ εἶπον τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμὸν μου ἐπ' αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτούς. Καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξήγαγον αὐτούς κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. Καὶ ταῦτα δὲ ὁ Θεὸς διδάσκει Μωσῆς, λέγων εἰρηκέναι τὸν Θεόν· "Καὶ νῦν ἔασόν με, καὶ θυμωθεὶς ὀργῇ ἐκτρίψω αὐτούς, καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα." Εἶτα τὴν οἰκτείαν ἱκετείαν διέξεισι, καὶ τῷ τέλει προστίθισιν, ὅτι· "Ἐὰν πατάξης αὐτούς, ἀκούσεται Αἴγυπτος, καὶ ἐρεῖ· Παρὰ τὸ μὴ δυνηθῆναι Κύριον εἰσαγαγεῖν αὐτούς εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐπηγείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν, κατηγάλωσεν αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ." Τοῦτο καὶ ἐνταῦθα παρεδήλωσεν εἰπὼν· "Καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξήγαγον αὐτούς κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν." Εἶτα διηγεῖται πλατύτερον, ὅτι βουληθεὶς πανωλεθρία πάντας αὐτούς ὑποβαλεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὡς καὶ τὰ ζωῆς χορηγὰ δικαιώματα πατήσαντας, καὶ τὰ Σάββατα βεβηλώσαντας. Καὶ πάλιν τῶν Σαββάτων χωρὶς μνημονεύσας, ἐπάγει· ιζ'. Καὶ ἐφείσατο αὐτῶν ὁ ὀφθαλμὸς μου, τοῦ μὴ ἐξαλεῖψαι αὐτούς, καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτούς εἰς συντέλειαν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Τοὺς γὰρ παρανόμους ἐκείνους διαφόροις παραδοὺς τιμωρίας, τὰ τέκνα αὐτῶν οὐδὲν ἄμεινον ἐκείνων διατεθήσεσθαι μέλλοντα

διεφύλαξε, καὶ εἰς τὴν ἐπηγγελμένην τοῖς προγόνοις εἰσήγαγε γῆν. ιη'–κ'. Καὶ εἶπον, φησὶ, πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐν τοῖς νομίμοις τῶν πατέρων ὑμῶν μὴ πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν μὴ φυλάττεσθε, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν μὴ συναναμίγνυσθε. Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν· ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύεσθε, καὶ τὰ δι καιώματά μου φυλάττεσθε, καὶ ποιεῖτε αὐτά. Καὶ τὰ Σάββατά μου ἀγιάζετε αὐτά, καὶ ἔσται εἰς σημεῖον ἐμοῦ καὶ ἀναμέσον ὑμῶν, τοῦ γι νώσκειν ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. Καὶ τοῖς τέκνοις δὲ αὐτῶν, φησὶ, τῆς τῶν πατέρων χωρισθεῖσι διδασκαλίας, παρήνουν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ συνεβού λευον ἀπαλλαγῆναι μὲν τῶν πατρῶων ἠθῶν, τὴν δὲ ἐμὴν δεσποτείαν ἐπιγνῶναι, καὶ τοῖς ἐμοῖς προστάγμασιν ἔπεσθαι, καὶ τὰ δοθέντα πληροῦν δικαιώματα, καὶ τῇ τῶν Σαββάτων φυλακῇ τὸ τῆς πολιτείας ἰδιάζον γνωρίζειν, καὶ ποδηγεῖσθαι πρὸς τὸν νομοθέτην διὰ τὸν νόμον· ἀλλὰ καὶ οὗτοι, φησὶ, τῶν νόμων τούτων καταφρονοῦντες διετέλεσαν. Καὶ τοῦτο δηλῶν ἐπήγαγε· κ'. Καὶ παρεπίκρανάν με καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν· ἐν τοῖς προστάγμασί μου οὐκ ἐπορεύθησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐφυλάξαντο τοῦ ποιῆσαι αὐτά, ἃ ποιήσει ἄνθρωπος αὐτά, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ Σάββατά μου ἐβέβη 81.996 λωσαν. Εἶτα προστίθησιν, ὅτι καὶ τούτους πάλιν δίκας ἐβουλήθην εἰσπράξασθαι τῆς ἀσεβείας, καὶ τοὺς μὲν αἰχμαλωσίᾳ, τοὺς δὲ σφαγῇ παραδοῦναι. Τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν εἰρηκῶς· κγ'. Καὶ ἐξῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τοῦ διασκορπίσαι αὐτούς ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ διασπεῖραι αὐτούς ἐν ταῖς χώραις. Ἴνα δὲ μὴ τις ἐντεῦθεν βλάβη καὶ Αἰγυπτίοις γένηται, καὶ Χα ναναίοις, τοῦτο μὲν, φησὶν, οὐκ ἐποίησα, ἀλλὰ, κέ'. Καὶ δέδωκα αὐτοῖς προστάγματα οὐ καλὰ, καὶ δικαιώματα ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν αὐτοῖς. Τινὲς οὖν ταῦτα εἰς τὴν τῶν εἰδώλων ἔλαβον θεραπείαν, τὸ ἔδωκα ἀντὶ τοῦ συνεχώρησα νενοη κότες· δηλοὶ δὲ εἰσιν οὐδαμῶς τὴν τῶν εἰρημένων κατελιηφότες διάνοιαν. Τὴν γὰρ ἀσεβῆ τῶν εἰδώλων θρησκείαν οὐδεὶς ἂν εὖ φρονῶν εἴποι οὐ καλὴν, ἀλλὰ λίαν κακὴν. Οὐ τοίνυν ἡ τῆς σοφίας πηγὴ, τῆς εὐσεβείας ὁ νομοθέτης, ὁ τῆς ἀσεβείας κατήγορος, τὴν ἐσχάτην ἀσέβειαν οὐ καλὴν προσηγόρευσεν· ὅρον γὰρ αὐτὴν ὀνομάζει κακίας. Ἄλλα τοιγαροῦν ὁ λόγος αἰνίττεται. Ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, ἔδωκα αὐτοῖς δικαιώματα "ἃ ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς" λέγει δὲ διὰ τούτων τοὺς δέκα λόγους τοῦ νόμου· παρέβησαν δὲ ταῦτα, καὶ πατοῦντες ἀδεῶς διετέλεσαν, ἑτέροις αὐτοῖς προστάγμασι προσέδησα καὶ προσήλωσα, ζῶν μὲν αὐτοῖς οὐδεμίαν δυναμέ νοις παρέχειν, τῇ δὲ περὶ αὐτὰ φυλακῇ τε καὶ ἀσχο λία τὴν τῶν ἀναγκαίων νόμων ἐκείνων παράβασιν παύονται. Αἰνίττεται δὲ διὰ τούτων τὰς περὶ λέπρας, καὶ ὀστέου νεκροῦ, καὶ θνησιμαίου, καὶ γονορροῦς, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἐντολὰς, καὶ τὰ συχνὰ διὰ ταῦτα περιβρᾶντήρια, καὶ τὰς ὑπὲρ τούτων προσφερομένης θυσίας· περὶ γὰρ τῶν τοιούτων εἰλούμενοι φυλακὴν, οὐκ ἔθ' ὁμοίως τῶν ἀναγκαιῶν ἐκείνων καὶ ὠφελίμων καταφρονεῖν ἠδύνατο νόμων· διὰ τοῦτο οὐκ ἔφη δεδωκέναι αὐτοῖς προστάγματα κακὰ, ἀλλ' οὐ καλὰ. Οὔτε γὰρ κακίαν ἐδίδα σκεν, οὔτε ἀρετῆς αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ποιητικὰ ὄντα ἐτύγχανεν, ἀλλὰ συχνῶς φοιτᾶν εἰς τὸν θεῖον νεῶν, καὶ τῷ Θεῷ προσεδρεύειν ἠνάγκαζεν. Ὁ γὰρ με μιάνθαι πιστεύων ἐπὶ τὴν κάθαρσιν ἔτρεχεν, ἀφ' ἰκνούμενος δὲ μνήμην ἐλάμβανε τοῦ Θεοῦ. Αὕτη δὲ ἡ μνήμη τὴν δυσσεβῆ γνῶμην ἐξώριζε, καὶ τοὺς θεῖους νόμους φυλάττειν ἀνέπειθεν· αὐτὰ τοίνυν καθ' ἑαυτὰ, οὐ καλὰ· οὐ γὰρ τῷ θεῷ συνέβαινε σκο πῶ, ἀλλὰ τῇ τῶν νομοθετουμένων ἡρμωσεν ἄσθε νεῖα· οὐ καλὰ δὲ ὅμως αὐτά, οὐδὲ ἀναγκαῖα, ἦγεν δὲ ἐπὶ τὰ καλὰ καὶ ἀναγκαῖα. Τούτοις ἐπάγει· κ'. Καὶ μιανῶ αὐτούς ἐν τοῖς δόμασιν, ἐν τῷ διαπορεύεσθαι με πᾶν διανοῖγον μήτραν, ὅπως ἀφανίσω αὐτούς, ἵνα γνῶσιν ὅτι ἐγὼ Κύριος. Τοῦτο ἔοικε τῷ διὰ τοῦ μακαρίου Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰρημένῳ· "Καὶ ἐξαπέστειλα αὐτούς κατὰ 81.997 τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν· πορεύονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν." Ἐπειδὴ γὰρ εἶδον αὐτοὺς οὐδεμίαν

ὠφέλειαν ἐκ τῶν ἐμῶν παραινέσεων δεχομένους, εἶσα λοιπὸν αὐτοὺς τοῖς οἰκείοις ἄκο λουθεῖν λογισμοῖς, κυβερνᾶν αὐτοὺς οὐκ ἀνεχόμενος· τοῦτο καὶ ἐνταῦθα παρεδήλωσεν εἰρηκῶς· "Μιανῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς δόμασιν αὐτῶν." Σαφέστερον δὲ τοῦτο ὁ Ἀκύλας ἠρμήνευσεν εἰρηκῶς· "Καὶ ἐμίανῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς δόγμασιν αὐτῶν," ἐν τῷ παραγαγεῖν πᾶν διανοῖγον μῆτραν· συνεχώρησα γὰρ αὐτοῖς μιαινεσθαι τοῖς σφῶν ἐπιτηδεύμασιν ἐν τῷ διὰ πυρὸς παρ ἄγειν τὰ παιδιά, καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν παίδων προσφέρειν τοῖς δαίμοσι, τὰς ἀξίας αὐτοῖς λοιπὸν προσφέρων τιμωρίας. κζ', κη'. Διὰ τοῦτο λάλησον πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἔως καὶ τούτου παρώργισάν με οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τοῖς παρὰ ῥαπτώμασιν αὐτῶν, ἐν οἷς παρέπεσον εἰς ἐμέ. Καὶ εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς γῆν εἰς ἣν ἦρα τὴν χειρὰ μου τοῦ δούναί με αὐτῆν αὐτοῖς, καὶ εἶδον πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ πᾶν ξύλον καὶ τάσκιον, καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἔταξαν ἐκεῖ θυμὸν δώρων αὐτῶν, καὶ ἔθεντο ἐκεῖ ὀσμὴν εὐωδίας αὐτῶν, καὶ ἔσπεισαν ἐκεῖ σπονδὰς αὐτῶν. Οὐκ ἠρέεσθησαν, φησὶ, τῇ ἐν Αἰγύπτῳ ἀντιλογία, καὶ ταῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ παρανομίαις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐπαγγελθεῖσαν αὐτοῖς εἰσελθόντες γῆν πολλῆς αὐτῆν ἀσεβείας ἐπέπλησαν, ἐν ἅπασιν τοῖς βουνοῖς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις βωμοῖς δειμάμενοι, καὶ εἶδωλα ἰδρυσάμενοι, καὶ σπονδὰς αὐτοῖς καὶ θυσίας διαφόρους προσενεγκόντες. Τὸ δὲ, "Ἐταξαν ἐκεῖ θυμὸν δώρων αὐτῶν." ἀντὶ τοῦ τοῖς παρὰ νόμοις αὐτῶν ἐκείνοις δώροις τὸν ἐμὸν διήγειραν θυμὸν. κθ'. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, Τί ἐστὶν Ἀβαμὰ (ἢ ὡς Σύμμαχος ἔφη, τί ἐστὶ Βαμὰ), ὅτι ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ; καὶ ἐπεκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βαμὰ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Τόπος οὗτος ἐπίσημος ἐκ τῆς περὶ τὰ εἶδωλα δυσσεβείας γεγενημένος. Εἶπεν τοίνυν αὐτοῖς, Ποῖον ἐκεῖθεν λαμβάνετε κέρδος; τίς ὑμῖν ἀπὸ τῆς Βαμὰ ὠφέλεια γενήσεται, ὅτι καὶ οὕτως αὐτῆν ἐπίσημον ἐποιήσατε, ὡς καὶ τὴν προσηγορίαν μέχρι τοῦ παρόντος βεβαίαν διαμείναι; λ', λα'. Διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Εἰ ἐν ταῖς ἀνομίαις τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμεῖς μιαινεσθε, καὶ ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν ὑμεῖς ἐκπορεύεσθε· καὶ ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν πόνων ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς ὑμῶν ἐν τῷ διαγεῖν τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν πυρὶ ὑμεῖς μιαινεσθε, καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐνθυμήμασιν ὑμῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, 81.1000 καὶ ἐγὼ ἀποκριθῶ ὑμῖν, οἶκος Ἰσραὴλ, εἰ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν, καὶ εἰ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν τοῦτο. Ἐλπίζετε, φησὶ, τῆς πατρῴας παρανομίας καὶ τῆς δυσσεβείας ἐν ὑμῖν πολιτευομένης, καὶ τούτων ἀπάντων ὧν διεξήλθον ὑφ' ὑμῶν τολμωμένων, ἀποκρίσεώς τινος παρ' ἐμοῦ τυχεῖν. Μὴ ἐξαπατᾶτε ὑμᾶς αὐτούς· τῶν γὰρ ἀδυνάτων ἐμὲ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀποκρίνασθαι πεύσεις, τῆς ἀσεβείας παρ' ὑμῶν τολμωμένης. Πείθω δὲ ὑμᾶς διὰ τῶν πραγμάτων καὶ τὴν τοιαύτην ἀπορρίψαι ἐλπίδα· τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν εἰρηκῶς, "Καὶ εἰ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν τοῦτο." λβ'. Καὶ οὐκ ἔσται, ὃν τρόπον ὑμεῖς λέγετε, Ἐσόμεθα ὡς τὰ ἔθνη, καὶ ὡς αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, τοῦ λατρεύειν ξύλοις καὶ λίθοις. Οὐ μὴν δὲ οὐδὲ ἐκεῖνο ὑμῶν πέρας λήψεται, ὅτι πᾶσι παραπλησίως τοῖς ἔθνεσι τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους θεοποιοῦντες, τῷ Θεῷ πρέπον αὐτοῖς προσοίσετε γέρας. Κέχρηται πάλιν τῷ συνήθει ὄρκῳ· κατὰ γὰρ τὸν μακάριον Ἀπόστολον, ἐπειδὴ κατ' οὐδενὸς ἔχει μείζονος ὁμόσαι, φησὶ· λγ'. Διὰ τοῦτο, ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, εἰ μὴ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ βασιλεύσω ἐφ' ὑμᾶς. Οὐκ ἔτι γὰρ, φησὶ, τῇ συνήθει χρήσομαι μακροθυμίᾳ, ἀλλὰ τὴν βασιλείαν μου καὶ τὴν ἐξουσίαν διὰ τὴν παιδείας γυμνώσω· διὰ γὰρ τῆς "χειρὸς τῆς κραταιᾶς καὶ τοῦ ὑψηλοῦ βραχίονος," τὸ δυνατόν ὁμοῦ καὶ τὸ τιμωρητικὸν παρεδήλωσεν· εἶτα καὶ τὸν τρόπον τῆς παιδείας διδάσκει. λδ'. Καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰς δέξομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν χωρῶν, ὧν διεσπάρητε ἐν αὐτοῖς, ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν θυμῷ καιομένῳ. Πρῶτον μὲν γὰρ, φησὶ, τῆς νῦν κατεχούσης αἰχμαλωσίας ἐλευθερώσω, καὶ εἰς τὴν προτέραν

ἐπανάξω γῆν. λέ', λ'. Ἐπειτα ἐξάξω ὑμᾶς εἰς τὴν ἔρημον τῶν λαῶν, καὶ διακριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς ἐκεῖ πρόσωπον κατὰ πρόσωπον. Ὁν τρόπον διεκρίθη πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Αἰ γύπτου, οὕτω κρινῶ ὑμᾶς, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Ἐρημον δὲ καλεῖ λαῶν τὰ ἔθνη πάλαι ἔρημα ὄντα Θεοῦ· προσήμανε δὲ διὰ τούτου, ὅτι τῆς εὐσεβείας εἰς τὰ ἔθνη ἀχθείσης καὶ οὗτοι τῆς τῶν εἰδώλων ἀποστήσονται θεραπείας, τὴν τῶν πάλαι δυσσεβῶν ἐθνῶν μεταβολὴν αἰσχυρόμενοι. Τὸ δὲ, "Διακριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς πρόσωπον κατὰ πρόσωπον," τὸν διὰ τῶν πραγμάτων γινόμενον ἔλεγχον παραδηλοῖ. Αὐτὰ γὰρ, φησὶ, τότε τὰ πράγματα μονονουχὶ βοῶντα διελέγχει ὑμῶν τὴν ἀπειθὴ καὶ παράνομον γνώμην, τὴν τῶν πάλαι ἐστερημένων λαῶν εὐπείθειαν δεικνύντα· ὥσπερ τοίνυν πρὸς τοὺς ὑμετέρους πατέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ διακριθεὶς, ὀλέθρῳ αὐτοὺς παν 81.1001 τελεῖ παραδέδωκα· οὕτω καὶ ὑμῖν ἐπάξω τὴν τιμωρίαν· καὶ τοῦτο διὰ τῶν ἐπαγομένων σαφέστερον πεποίηκεν, εἰρηκῶς· λζ', λη'. Καὶ διάξω ὑμᾶς ὑπὸ τὴν ῥάβδον μου, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς ἐν ἀριθμῷ τῆς διαθήκης· Καὶ ἐκλέξομαι ἐξ ὑμῶν τοὺς ἀσεβεῖς, καὶ τοὺς ἀφεστηκότας. Τοὺς μὲν γὰρ ἀσεβεῖς, καὶ τοὺς τὴν ἐμὴν νομοθεσίαν καταλιπόντας τῇ ῥάβδῳ χρησάμενος διασπερῶ, τοὺς δὲ ἀριθμοῦ ἀξίους, καὶ τῆς ἐμῆς διαθήκης φύλακας γενομένους εἰσάξω, καὶ τῆς ἐμῆς ἀξιόσω προνοίας. Ἐσήμανε δὲ διὰ τούτων τὸν τε ἀποστολικὸν χορὸν, καὶ τοὺς δι' ἐκείνου τῷ θεῷ πεπιστευκότας κηρύγματι· εἶτα τῇ κατὰ τῶν πονηρῶν ἐπιμένον ἀπειλῇ, ἐπιφέρει· "Διότι ἐκ τῆς γῆς τῆς παροικεσίας αὐτῶν ἐξάξω αὐτοὺς, καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται· καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος." Ἀπὸ γὰρ τῆς αἰχμαλωσίας, φησὶν, ἐπαναγαγῶν, τούτους αὐτοὺς τοὺς τρόπῳ δυσσεβεῖ κεχρημένους πάλιν εἰς ἅπαντα διασκεδάσω τὰ ἔθνη. Τοῦτο δὲ μετὰ τὸν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν σταυρὸν τὸ πέρας ἐδέξατο· Ῥωμαῖοι γὰρ αὐτοὺς ἐξανδραποδίσαντες εἰς τὴν οἰκουμένην κατέσπειραν, καὶ τῆς βασιλικῆς αὐτῶν ἐξήλασαν πόλεως· οὕτω προαγορεύσας τὰ λυπηρὰ, παραίνεσιν αὐτοῖς πάλιν καὶ συμβουλήν ὁ φιλόανθρωπος προσφέρει· τῶν οἰκείων γὰρ ὑποσχέσεων μέμνηται· ἔφη δὲ μὴ θέλειν τὸν θάνατον τοῦ ἀνόμου, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν καὶ ζῆν. Φησὶ τοίνυν· λθ', μ'. Καὶ ὑμεῖς οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ, τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἐκαστος δὲ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐξάρατε· καὶ μετὰ ταῦτα, εἰ ὑμεῖς εἰς ἀκούσητέ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐ βεβηλώσητε οὐκέτι ἐν τοῖς δώροις ὑμῶν καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν. Διότι ἐπὶ τοῦ ὄρους μου τοῦ ἁγίου, ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ Ἰσραὴλ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· ἐκεῖ δουλεύουσίν μοι πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ εἰς τέλος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκεῖ προσδέξομαι αὐτοὺς, καὶ ἐκεῖ ἐπισκέψομαι τὰς ἀπαρχὰς ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἀφορισμῶν ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἀγιάσμασιν ὑμῶν. Ἐὰν γὰρ πεισθῆναι, φησὶν, ἐθέλησητε, καὶ παύσησθε βεβηλοῦντες τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον (ἐξ ἐμοῦ γὰρ προσαγορευόμενοι, καὶ παρανόμως ζῶντες, καὶ δῶρα τοῖς εἰδώλοις προσφέροντες, ἐμοὶ τὴν τῆς ἀσεβείας βλασφημίαν προστρίβετε)· εἰς τὴν πατρίδα ἐπανήξετε γῆν, καὶ τῆς συνήθους ἀπολαύσεσθε προμηθείας, προσφέροντες μὲν εὐγνωμόνως, ὡς δέχεσθε ἀγαθῶν τὰς ἀπαρχὰς, ὀρώντες δὲ καμὲ εὐμενῶς προσδεχόμενον. μα', μβ'. Ἐν ὁσμῇ γὰρ, φησὶν, εὐωδίας προσδέξομαι ὑμᾶς, ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέχεσθαι ὑμᾶς ἐκ τῶν χωρῶν ἐν αἷς διεσκορπίσθητε ἐν αὐταῖς, καὶ ἀγιασθήσομαι ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν λαῶν· Καὶ ἐπιγνώσεσθε 81.1004 ὅτι ἐγὼ Κύριος, ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν με ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν ἐπήρα τὴν χεῖρά μου, τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Τὸ δὲ ἀγιασθήσομαι ἀντὶ τοῦ δοξασθήσομαι τέθεικεν· ὀρώντες γὰρ ἅπαντες καὶ τὰς ἐμὰς εὐεργεσίας, καὶ τὴν ὑμετέραν εὐγνωμοσύνην, πολλὴν ὠφέλειαν καρπώσονται, τῶν μὲν καλουμένων αὐτῶν θεῶν βλέποντες τὴν ἀσθένειαν, τὴν δὲ ἐμὴν διὰ τῆς περὶ ὑμᾶς εὐεργεσίας δύναμιν θεωροῦντες. μγ'. Καὶ μνησθήσεσθε ἐκεῖ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν πάντων, ἐν οἷς ἐμίανθητε ἐν αὐτοῖς, καὶ κόψεσθε τὰ πρόσωπα

ὕμῶν ἐν πάσαις ταῖς κακίαις ὑμῶν, ἃς ἐποιήσατε. Ἐπίγνωσις γὰρ ἁμαρτίας αἰσχύνης ἄρ χή· διὰ τοῦτο τοῦ συνειδότος κεντοῦντος τὰ μέτωπα τύπτειν εἰώθαμεν· τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ἐσὴ μανεν. Ἀποστάντες γὰρ, φησὶ, τῆς προτέρας παρα νομίας, καὶ τὴν ἐμὴν ἀσπασάμενοι θεραπείαν, καὶ τῆς παρ' ἐμοῦ προμηθείας τυγχάνοντες, ἐν αἰσθήσει γενήσεσθε τῶν προτέρων ἀσεβημάτων, καὶ τὰ πρόσ ωπα τύψετε, ἠλίκοις ἐνεφύρητε κακοῖς λογιζόμε νοι. μδ'. Καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί με οὕτως ὑμῖν, ὅπως τὸ ὄνομά μου μὴ βεβηλωθῆ, οὐ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τὰς πονη ρὰς, οὐδὲ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ δι εφθαρμένα, οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Ταύτης δὲ, φησὶν, ἀξιῶσω τῆς κηδεμονίας ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀνθρώπους διὰ τῆς εἰς ὑμᾶς εὐεργεσίας εἰς τὴν ἐμὴν ἐπίγνωσιν τρέψαι βουλόμε νος· οὔτε γὰρ ὑμεῖς φιλανθρωπίας ἄξιοι, ἢ συγ γνώμης, παρανόμοις ἐπιτηδεύμασιν ἐντραφέντες· μαθόντες τοίνυν, ὅπως ἐστὶ δυσσεβὲς, τὸ θεῖον ὄνομα βεβηλοῦν, φύγωμεν τὸ βλασφημίαν τῷ Δεσπότῃ προσάπτειν. Οἱ γὰρ τῆς αὐτοῦ προσηγορίας ἠξιώμε νοι, ἀναξίως δὲ ταύτης πολιτευόμενοι, εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ βλασφημίαν τῶν ἀνοήτων παρακινουοῦσι τὰς γλώττας· τοῦτο καὶ περὶ τῶν Ἰουδαίων ὁ Θεὸς ἔλεγε· "Καὶ ἐβεβηλώσατε τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐν τῷ λέγεσθαι ὑμῖν, Λαὸς Κυρίου οὔτοι, καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ ἐξεληλύθασιν." Ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτὴν ἐσχὴ καμεν τοῦ Δεσπότου τὴν προσηγορίαν· ἀπὸ Χριστοῦ γὰρ ὀνομαζόμεθα· διὸ προσήκει πάντας ἡμᾶς, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν νομοθεσίαν, "εἴτε ἐσθίομεν, εἴτε πίνομεν, εἴτε τι ποιοῦμεν, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖν, καὶ ἀπροσκόπους εἶναι Ἰουδαίοις καὶ Ἑλλησι, καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ," ὧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. 81.1005 ΤΟΜΟΣ Η'. με', μ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Θαιμᾶν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ Δαροῦμ, καὶ προφήτευσον ἐπὶ δρυμὸν ἠγούμενον Ναγέβ. Θαιμᾶν μεσημβρία ἐστὶ τῇ Ἑλλάδι φωνῆ, Δαροῦμ δὲ τὸν λίβα σημαίνει, τὸ δὲ Ναγέβ τὸν νότον· οὕτω καὶ ὁ Σύμμαχος ἠρμήνευσεν· "Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν νότον ὁδὸν λιβὸς, καὶ προ φήτευσον περὶ τοῦ δρυμοῦ τῆς χώρας τῆς μεσημ βρινῆς." Διὰ πάντων δὲ τούτων τὴν Ἱερουσαλήμ ἠνίξατο· κατὰ νότον γὰρ, καὶ μεσημβρίαν, καὶ λίβα τῆς Βαβυλῶνος ἔχει τὴν θέσιν ἢ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπειδὴ οὐ κατ' εὐθεΐαν μεσημβρίαν κεῖται, ἀλλὰ βραχὺ τι πρὸς δύσιν ἀποκλίνει, ἀναγκαίως καὶ τὸν λίβα προστέθεικε, τοιαύτην ἔχοντα τὴν θέσιν. Δρυ μὸν δὲ ἠγούμενον προσηγόρευσε τὴν Ἱερουσαλήμ διὰ τὴν ἀκαρπίαν· τοιοῦτος γὰρ ὁ δρυμὸς· καὶ διὰ τὸ σκληρὸν τῆς διανοίας· τοιαύτη γὰρ τῆς δρυὸς ἢ φύσις· καὶ πρὸς τούτοις διὰ τὸ μὴ κατὰ τάξιν πε φυτεῦσθαι τὰ ἐν τῷ δρυμῷ ξύλα, ἀλλὰ πολλὴν εἶναι ἐν τούτοις ἀταξίαν· καὶ μέντοι καὶ διὰ τὸ θηρίων οἰκητήριον εἶναι τὸν δρυμὸν. Ταῦτα δὲ ἅπαντα τὴ νικαῦτα εὕρειεν ἄν τις ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ. μζ'. Καὶ ἐρεῖς τῷ δρυμῷ Ναγέβ· Ἄκουε λόγον Κυρίου· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἀνάπτω ἐν σοὶ πῦρ, καὶ καταφάγεται ἐν σοὶ πᾶν ξύλον χλωρὸν, καὶ πᾶν ξύλον ξηρὸν· οὐ σβε σθήσεται ἢ φλόξ ἢ ἐξαφθεῖσα. Ἐπέμεινε τῇ τρο πῆ. καὶ ἐπειδὴ δρυμὸν τὴν Ἱερουσαλήμ ἐκάλεσεν, εἰκότως καὶ πῦρ ὀνομάζει τῶν πολεμίων τὴν στρα τεΐαν, καὶ ξύλα καιόμενα τοὺς ὑπὸ τούτων ἀναι ρουμένους· ξύλον δὲ χλωρὸν, καὶ ξύλον ξηρὸν, τοὺς πλούτῳ κομῶντας καὶ τοὺς πενία συζῶντας. Εἶτα διδάσκει, ὅτι καὶ μεταξὺ διακεείμενα ἔθνη κοινῶν καὶ νωνήσει τῆς συμφορᾶς· φησὶ γάρ· μή'. Καὶ κατακαυθήσεται ἐν αὐτῇ πᾶν πρόσ ωπον ἀπὸ ἀπηλιώτου ἕως βορρᾶ· Καὶ ἐπιγνώ σεται πᾶσα σὰρξ, ὅτι ἐγὼ Κύριος ἐξέκαυσα αὐτὰ, καὶ οὐ σβεσθήσεται. Τὸ δὲ ἀπὸ ἀπηλιώτου πάλιν ὁ Σύμμαχος ἀπὸ μεσημβρίας ἠρμήνευσε. Διδάσκει δὲ, ὅτι ἀπὸ τῆς Χαλδαίων γῆς μέχρι τῶν Ἱεροσολύμων τῷ τῆς στρατείας χρήσεται πυρὶ, καὶ δαπανήσει τὰ ἐν μέσῳ διακεείμενα ἔθνη, ἵνα διὰ γοῦν 81.1008 τῆς συμφορᾶς μάθωσιν ἅπαντες, ὡς αὐτὸς δεσπόζει τῆς οἰκουμένης. μθ'. Καὶ εἶπον· Μηδαμῶς Ἄδωναϊ Κύριε αὐτοὶ λέγουσι πρὸς με, Οὐχὶ παραβολὴ ἐστὶ λεγομένη αὕτη; Τούτων, φησὶν, οὕτως

εἰρημένων, ἐγὼ μὲν τοῦ λαοῦ τὴν ἀπιστίαν ἐγνώρισα τῷ Δεσπότη, εἰρηκῶς, ὅτι παραβολὴν, ἀλλ' οὐκ ἀλήθειαν ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τὰ λεγόμενα· αὐτὸς δὲ λοιπὸν ὁ Δεσπότης τὰ παραβολικῶς εἰρημένα σαφέστερον εἶπεῖν με προσέταξε. Φησὶ δὲ οὕτως·

ΚΕΦΑΛ. ΚΑ΄.

α΄, β΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Διὰ τοῦτο προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν, καὶ προφήτευσον περὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ. Ἐπειδὴ, φησὶ, παραβολὴν ἀπλῶς, καὶ οὐκ ἀλήθειαν ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τὰ εἰρημένα, ὑπόδειξον αὐτοῖς σαφῶς, ὅτι δρυμὸς ὁ Ναγέβ, τουτέστιν, ὁ μεσημβρινὸς καὶ ὁ νότιος, αὕτη ἐστὶν ἡ Ἱερουσαλήμ. γ΄. Καὶ ἐρεῖς πρὸς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ· Τάδε λέγει Ἄδωναΐ Κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ἐκσπάσω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον. Δῆλον δὲ, ὅτι ἐγχειρίδιον τὴν τιμωρίαν καλεῖ· κολεὸν δὲ, τουτέστι, τὴν θήκην τοῦ ἐγχειριδίου, τὴν μακροθυμίαν ὀνομάζει, ἧς παυομένης γυμνὴ λοιπὸν τοῖς ἀξίοις ἐπιφέρεται ἡ τιμωρία. Καὶ τὸ δίκαιον δὲ τῆς τιμωρίας δεικνύς, καλῶς προστέθηκε τὸ, "Ἐξ ολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον." Εἶτα διδάσκει καὶ τὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ἐν μέσῳ διακειμένοις κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ συμβησόμενα. δ΄. Ἄνθ' ὧν, φησὶν, ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον, οὕτως ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀποστρέψει οὐκέτι. Τῶν γὰρ ἐν σοὶ, φησὶ, παρανομιῶν ἔνεκεν, οἷόν τι ἐγχειρίδιον ἀπὸ θήκης ἐκφέρων τῶν Χαλδαίων τὴν στρατείαν, τῇ αὐτῇ παραδώσω τιμωρίαν καὶ τοὺς ἐν μέσῳ σοῦ τε καὶ τῶν Χαλδαίων διακειμένους, καὶ παρασκευάσω γνῶναι πάντας διὰ τῆς πείρας, ὡς ἐγὼ πάντων ἔχω τὴν ἐξουσίαν, καὶ τῆδε αὐτοὺς ἐνδίκως περιέβαλον τῇ συμφορᾷ. ε΄. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, καταστέναξον ἐν συντριβῇ ὀσφύος σου, καὶ ἐν ὀδύνασι στενάξεις κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. Ἀκολουθεῖτω, φησὶ, τοῖς λεγομένοις καὶ ἡ παρὰ σοῦ συμπάθεια, καὶ δίδαξον αὐτοὺς δι' ὧν στένεις, ὡς ἀληθῆ τὰ λεγόμενα. ζ΄. Καὶ ἔσται, ἐὰν εἴπωσι πρὸς σέ· Ἐνεκεν τίνος σὺ στενάξεις; καὶ ἐρεῖς, Ἐπὶ τὴν ἄγγελίαν, διότι ἔρχεται, καὶ θραυσθήσεται πᾶσα καρδία, καὶ παραλυθήσονται πᾶσαι χεῖρες, καὶ ἐκψύξει πᾶσα σὰρξ καὶ πᾶν πνεῦμα, καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ· ἰδοὺ ἔρχεται, καὶ 81.1009 ἔσται, λέγει Ἄδωναΐ Κύριος, Σοῦ, φησὶ, στενά ζωντος ἀναγκαίως ἐρήσονται, μαθεῖν ἐθέλοντες τὴν τοῦ πάθους αἰτίαν· ἐρομένοις τοίνυν ἀπόκριναι, ὅτι τὰ ἐσόμενα προθεωρῶν κακὰ, καὶ τὰς χαλεπὰς ἀγγελίας, καὶ τὸ ἐντεῦθεν πᾶσιν ἐπιγενόμενον δέος, στένω, καὶ ὀλοφύρομαι τῶν ὁμοφύλων τὰς συμφοράς. η΄-ι΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον, καὶ ἐρεῖς· Τάδε λέγει Ἄδωναΐ Κύριος, Εἰπὸν ῥομφαία· Ῥομφαία ὀξύνου, καὶ θυμώθητι· Ὅπως σφάξης σφάγια ὀξύνου, ὅπως γένη εἰς στίλβωσιν, ἐτοίμη εἰς παράλυσιν, σφάζε, ἐξουθενεῖ, ἀπόθου πᾶν ξύλον. Ῥομφαίαν ἄλλοις τὴν τιμωρίαν καλεῖ διὰ τῶν Βαβυλωνίων, καὶ Ἰουδαίους, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν μέσῳ ἔθνεσιν ἐπενεχθεῖσαν. Δοκεῖ δὲ μοι αὐτὸς παρεγγυᾶν θήγεσθαι, καὶ στιλβοῦσθαι, καὶ σφάττειν, καὶ πᾶν ξύλον πρόρριζον ἀνασπᾶν, διδάσκων ὡς αὐτοῦ συγχωροῦντος ταῦτα γενήσεται, καὶ οὐ τῇ τοῦ Βαβυλωνίου δυνάμει, ἀλλὰ τῇ αὐτοῦ ἐνεργείᾳ τούτων ἕκαστον ἐπιτελεῖται. Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ εἰρημένον, "Ὅτι παροξυνῶ ὡς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου, καὶ ἀνθέξεται κρίματος ἡ χεὶρ μου, καὶ ἐκδι κήσω, καὶ ἀνταποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς, καὶ τοῖς μισοῦσί με ἀνταποδώσω· μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ' αἵματος, καὶ ἡ μάχαιρά μου φάγεται κρέα." Καὶ ἐν τούτοις γὰρ μάχαιραν, καὶ βέλη, τὴν τιμωρητικὴν ἐνέργειαν προσηγόρευσε, τὰς ἀξίας δίκας παρὰ τῶν ὑπευθύνων εἰσπραττόμενος. Εἶτα ἐπάγει· ια΄. Καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐτοίμην τοῦ κρατεῖν τὴν χεῖρα αὐτῆς, ἐξηκονήθη, ῥομφαία ἐστὶν ἐτοίμη τοῦ

δοῦναι αὐτὴν εἰς χεῖρας ἀποκεντοῦν των. Ταύτην γάρ, φησὶ, "τὴν μάχαιραν εὐτρεπῆ" γενομένην ἐνεχείρισε τοῖς εἰς τὸ κολάζειν ἐπιτη δείοις· σημαίνει δὲ τοὺς Χαλδαίους. Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ παρὰ τῷ Ἡσαΐα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰρημένον εἰς τὸν Βαβυλωνίον, ἢ γοῦν Ἀσσύριον· "Μὴ δο ξασθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ; ἢ ὑψωθήσεται πρίων ἄνευ τοῦ ἔλκοντος αὐτόν; ὡσαύτως ἔάν τις ἄρη ῥάβδον, ἢ ξύλον." Καὶ πάλιν, "Οὐαὶ Ἀσσυρίοις, ἢ ῥάβδος τοῦ θυμοῦ μου καὶ τῆς ὀργῆς μου ἐστὶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν." Ἦν τοίνυν ῥάβδον παιδευτικὴν, καὶ ἀξίνην, καὶ πρίονα, ὄργανα φυτῶν δαπανητικὰ, ἐκεῖ προσηγόρευσεν, ἐνταῦθα ῥομφαίαν ὠνόμασε, θηγομένην μὲν, καὶ στιλβουμέ νην ὑπὸ τῆς τῶν κολαζομένων τιμωρίας, καθάπερ δὲ τισὶ δημίοις τοῖς Βαβυλωνίοις ἐγχειριζομένην. Ταύτην δὲ τὴν τιμωρίαν καὶ πῦρ ἄνω κέκληκε, ταῖς πολλαῖς προσηγορίαις δεδίσσεσθαι βουλόμενος, καὶ εἰς μεταμέλειαν ἀγαγεῖν τοὺς τῇ δυσσεβείᾳ προστε τηκότας. Τούτοις ἐπάγει· 81.1012 ἰβ΄. Ἀνάκραγε καὶ ὀλόλυξον, υἱὲ ἀνθρώπου, ὅτι ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ αὕτη ἐν πᾶσι τοῖς ἀφ ηγουμένοις τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ παροικοῦντές μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ μου. Τί ταύτης ἐφάμιλλον ἀγαθότητος; κολάζει δικαίως, καὶ θρηνεῖν τῷ προφήτῃ παρακελεύεται· οὐ γὰρ ἐκὼν κολάζει, ἀλλ' ὑπὸ τῆς τοῦ λαοῦ παρανομίας ἀναγκα ζόμενος. γυναικὶ δὲ παραπλησίως θαυμάζειν τῷ προφήτῃ παρεγγυᾶ, ὅτι οὐχ ὁ λαὸς μόνος, ἀλλὰ καὶ οἱ τούτου ἄρχοντες παρεδόθησαν τῇ ῥομφαίᾳ, καὶ τὸ πάντων ἀνιαρώτατον, "Οἱ παροικοῦντές μοι, φησὶν, εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ μου." Κοινωνήσαντες γὰρ τῷ λαῷ τῆς παρανομίας οἱ ἱερεῖς, ἐκοι νώνησαν καὶ τῆς τιμωρίας. Τούτους γὰρ ὠνόμασε παροικοῦντας, ἅ τε δὴ ἔνδον ἐν τῷ θείῳ νεῶν διά γοντας, καὶ τὰς ἱερατικὰς λειτουργίας πεπιστευμένους. 1γ΄. Διὰ τοῦτο κρότησον ἐπὶ τὴν χεῖρά σου, ὅτι δεδικαίωται, καὶ τί, εἰ καὶ φυλὴ ἀπωσθῆ; οὐκ ἔσται. λέγει Ἄδωναΐ Κύριος. Διὰ τοῦ κρότου, φησὶ, τῶν χειρῶν σήμανον τῆς συμφορᾶς τὴν ὑπερβολὴν, καὶ θαύμασον τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον. Οὔτε γὰρ μικρὰ διὰ τῆς τιμωρίας τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἢ ὠφέλεια γενήσεται· ἀρχὴ γὰρ αὐτῆς δικαίωσως αὕτη κατασταθήσεται· εἰ γὰρ καὶ νῦν ἀπωσθῆ ἢ τῶν ἄλλων ἐθνῶν κεχωρισμένη φυλὴ (πάντα δὲ τὸν Ἰουδαϊκὸν διὰ τούτου σημαίνει λαὸν), ἀλλ' ἔσται πάλιν, καὶ ἀνακλήσεως τεύξεται· ἀρκεῖ γὰρ εἰς βεβαίωσιν τῶν λεγομένων τὸ αὐτὸν ταῦτα λέγειν τὸν Δεσπότην καὶ Κύριον. 1δ΄. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον καὶ κρότησον χεῖρα ἐπὶ χεῖρα, καὶ διπλασίασον ῥομφαίαν, ἢ τρίτη ῥομφαία τραυματιῶν ἐστὶ, ῥομφαία τραυματιῶν ἢ μεγάλη. Τρίτην ῥομφαίαν καλεῖ τὴν ἐν τῷ ἐννάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Σεδεκίου γενομένην κατὰ τῆς Ἱερουσαλήμ στρατείαν· ἀλλὰ τῷ μὲν ἀριθμῷ τετάρτη ἐστίν· ἐπειδὴ δὲ ἢ ἐπὶ Ἰεχονίου γενομένη ἀναιμωτὶ ἐγεγένητο (αὐτόματος γὰρ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Ναβουχοδονόσορ σὺν τῇ μητρὶ, καὶ τῇ γυναικὶ, καὶ τοῖ ἄρχουσι, καὶ οὕτως ἀπήχθη δορυάλωτος εἰς Βαβυλῶνα), εἰκότως τρίτην καλεῖ ῥομφαίαν τὴν ἐπὶ Σεδεκίου γενομένην νην, τὰς συμπλοκάς ἀριθμῶν, καὶ τὰς παρατάξεις, ἀλλ' οὐχ ἀπλῶς τὰς ἐφόδους· διὸ καὶ λέγει· "Ἡ τρίτη ῥομφαία τραυματιῶν ἐστὶν ἢ μεγάλη." Εἶτα διδάσκει, τί δήποτε αὐτῷ παρακελεύεται κροτῆσαι τὰς χεῖρας. 1ε΄. Καὶ ἐκστήσεις αὐτούς, ὅπως θραυσθῆ ἢ καρδία αὐτῶν, καὶ πληθυνθῶσιν οἱ ἀσθε νοῦντες ἐπὶ πᾶσαν πύλην αὐτῶν· παραδέδονται εἰς σφάγια ῥομφαίας. Καὶ πρᾶττε, φησὶ, καὶ λέγε τὰ δεδίσσασθαι αὐτούς δυνάμενα, ὅπως θραυ 81.1013 σθῶσιν αἱ καρδία αὐτῶν, ἀντὶ τοῦ, ἵνα μαλαχθῆ καὶ οἶονεῖ συντριβῆ τὸ ἀντίτυπον τῆς καρδίας αὐτῶν τῇ προῤῥήσει τῶν ἀλγεινῶν. Ἰκανὸν δὲ αὐτοὺς ἐκδειματῶσαι, ὅτι σφαγῆ παραδοθήσονται, καὶ ὅτι πλήρεις πᾶσαι αἱ πύλαι τῶν ἀναιρουμένων γενήσονται. Εἶτα μετὰ προσωποποιίας τινὸς σημαίνει τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην συγχώρησιν. Εὐγε ὀξεῖα γέγονεν εἰς σφαγὴν, εὖ γέγονεν εἰς στίλβωσιν, ὡς ἀστραπὴ διαπορεύου. (1ϛ.) Ὁξύνου ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὗ ἂν τὸ πρόσωπόν σου ἐξεγείρηται. Ἄμφηκές φησὶ τὸ ξίφος, ἐκατέρωθεν τεθηγμένον· εὖ

μάλα εἰς ἄκ μὴν ἠκονημένον, ἀστραπῆς δίκην ἀφιέν λαμπηδό νας. Διό φησιν εἰς ὀπότερον βούλη χωρίσον μέρος, εἴτε τὸ δεξιόν, εἴτε τὸ εὐώνυμον· ἔξεις γὰρ κάμῃ συνεργοῦντα. Τοῦτο γὰρ παρεδήλωσεν ἐπαγαγών· ἰζ'. Καὶ ἐγὼ δὲ κροτήσω μου χεῖρα πρὸς χεῖρα, καὶ ἐπαφήσω τὸν θυμόν μου, ἐγὼ Κύριος λελάληκά σοι. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μακάριος Ἰερε μίας ἔλεγεν· "Οἶδα, Κύριε, ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, οὐδὲ πορεύσεται ἀνθρώπος, καὶ κατ' εὐθυνεῖ ὁδὸν αὐτοῦ·" διδάσκων, ὡς τῶν τοιούτων οὐδὲν δίχα τῆς ἀνωθεν ἐνεργείας ἢ συγχωρήσεως γίνεταί· ἐνεργεῖ μὲν τὰ πρόποντα, συγχωρεῖ δὲ τ' ἄλλα κατ' ἕτερον τρόπον οἰκονομίας, καὶ τῷ αὐτῷ τεξουσίῳ τῶν ἀνθρώπων παραχωρῶν, καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ δίκας τῶν ἀμαρτημάτων πραττόμενος. ιη'–κ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων· Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, διάταξον σεαυτῷ δύο ὁδοὺς, τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν βασιλέως Βαβυλῶνος· ἐκ χώρας μιᾶς ἐξελεύσονται αἱ δύο ἀρχαί, ἐτοίμασαι χεῖρα κεντοῦσαν ἐν ἀρχῇ ὁδοῦ ἐκάστης πόλεως. Κεντοῦσαν ἐπ' ἀρχῆς ὁδοῦ διατάξεις, τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν ἐπὶ Ῥαββᾶθ υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰουδανὲν Ἱερουσαλήμ. Ὡς ἐν εἰκόνι, φησὶ, διάγραφον μίαν ὁδὸν διχῆ μεριζομένην, καὶ τὴν μὲν κατ' εὐθὺ τῆς Ἱερουσαλήμ φερομένην, τὴν δὲ εἰς τὴν Ῥαββᾶθ υἱῶν Ἀμμών διατεινομένην· ἐπειδὴ γὰρ ὁ Ναβου χοδονόσορ ἀπὸ Βαβυλῶνος ὀρῳόμενος, καὶ κατὰ τῆς Ἰουδαίας, καὶ κατὰ Ἀμμανιτῶν ἐπεστράτευσε, προλέγει ταῦτα ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου. Ῥαββᾶθ δὲ υἱῶν Ἀμμών εἶπεν, ἐπειδὴ ἔστι καὶ ἑτέρα ὁμῶνυμος, ἢ τοῦ Ἀμμάν· ταύτην δὲ τὴν τοῦ Ἀμμάν φασὶ τινες εἶναι τὴν νῦν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ Φιλαδελφίαν καλουμένην, ἣτις μέχρι νῦν Ἀμμάν τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ προσαγορεύεται. Τούτοις ἐπιφέρει· κ'. Διὸ στήσεται ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν, ἐπ' ἀρχῆς τῶν δύο ὁδῶν, τοῦ μαντεύσασθαι μαντεῖαν τοῦ ἀναβράσαι ῥάβδους, καὶ ἐπερωτῆσαι ἐν τοῖς γλυπτοῖς, καὶ ἥπατο 81.1016 σκοπήσασθαι. Τὴν γὰρ διχῆ, φησὶ, μεριζομένην καταλαβὼν ὁδὸν, ἥς τὸ μὲν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, τὸ δὲ εἰς τὴν Ῥαββᾶθ ἀπάγει, τῇ διὰ τῶν ῥάβδων χρῆσεται μαντεία, ὡσαύτως δὲ καὶ τῇ τῶν σφαγίων σπλαγχνοσκοπεῖα, μαθεῖν βουλόμενος, ποῖ δεῖ στρατεῦσαι πρότερον· τούτων δὲ, φησὶν, ὑπ' αὐτοῦ γιγνομένων· κβ'. Ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἐγένετο τὸ μαντεῖον ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, τοῦ περιβαλεῖν χάρακα, καὶ τοῦ διανοιξάσαι στόμα ἐν βοῇ, καὶ ὑψῶσαι φωνὴν μετὰ κραυγῆς σάλπιγγος, τοῦ βαλεῖν χάρακα ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῆς, καὶ βαλεῖν χῶμα, καὶ οἰκοδομηῖσαι βελοστάσεις. Προσῆκει δὲ εἰδέναί, ὅτι τῶν ἐσομένων οὐδὲν οἱ δαίμονες ἴσασι· καταστοχαζόμενοι δὲ τῶν πραγμάτων, προλέγειν ἐπιχειροῦσι· καὶ ἔστι μὲν ὅτε κατευθὺ φέρονται, πολλάκις δὲ καὶ διαμαρτάνουσι· καὶ τοῦτο οὐ μόνον ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἔστιν ἰδεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς θείας διδαχθῆναι Γραφῆς. Εἰπόντες γὰρ διὰ Σεδεκίου τοῦ ψευδοπροφήτου νίκην τοῦ Ἀχαάβ, τῆς ἀληθείας ἐξέπεσαν· οὐ γὰρ μόνον ἠττήθη παραταξάμενος, ἀλλὰ καὶ ἀνηρέθη· καὶ ἐν ταῦθα δὲ καὶ τὸν δεδομένον τῷ Ἰσραὴλ ἐπιστάμενοι νόμον, καὶ τὴν ἔξω τῶν τούτων διαγορεύσεων πολίταιαν ὀρώντες, καὶ μέντοι καὶ τῶν προφητικῶν προῶν ῥήσεων ἐπαῖοντες, πανταχόθεν τὴν θείαν ἀγανάκτησιν ἐδιδάσκοντο· ταύτην τοίνυν καὶ διὰ τῶν μαντείων τῷ δυσσεβεῖ προεσήμαινον βασιλεῖ, ὅτι δεῖ πρῶτον τῇ Ἱερουσαλήμ ἐπιστρατεῦσαι, καὶ χαρακώμασι καὶ χῶμασι χρῆσασθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν πολεμικοῖς μηχανήμασιν. Ἀλλὰ τούτων, φησὶν, ὑπὸ τούτου γιγνομένων, καταφρονοῦσιν οἱ πολιορκούμενοι, οὐκ ἀρετῇ θαρρόντες, ἀλλ' ἀναλγησίᾳ νοσοῦντες. Καὶ τοῦτο διδάσκων ἔφη· κγ'. Καὶ αὐτὸς αὐτοῖς μαντευόμενος μαντεῖαν ἐνώπιον αὐτῶν, ἐβδομάζοντες ἐβδομάδας αὐτοῖς. Οὕτω, φησὶ, διάκεινται, ὡς χρηστὰ τῶν μαντείων αὐτοῖς σημαινόντων· τοῦτο γὰρ ἠνίξατο διὰ τοῦ ἐνώπιον αὐτῶν τουτέστιν, ὡς ὑπὲρ αὐτῶν τῶν μαντείων γεγενημένων, καὶ ὡς ἐβδομάδα ἐβδομάδων ἐορτάζοντες οὕτω διάγουσι· μία δὲ ἦν αὕτη τῶν τριῶν τῶν μεγίστων ἐορτῆ· ἀλλ' οὐκ ἀκολουθήσει, φησὶ, ταῖς αὐτῶν δόξαις τὰ πράγματα. "Καὶ αὐτὸς γὰρ, φησὶν, ἀναμιμήσκων ἀδικίαν αὐτῶν τοῦ σὺλ

ληφθῆναι." Ἡ γὰρ μνήμη τῆς παρανομίας αὐτῶν αἰτία τῆς ἀλώσεως αὐτῶν ἔσται. κδ'. Διὰ τοῦτο, τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, Ἄνθ' ὧν ἀνεμνήσατε τὰς ἀδικίας ὑμῶν ἐν τῷ ἀποκαλυφθῆναι τὰς ἀσεβείας ὑμῶν τοῦ ὀραθῆναι τὰς ἀμαρτίας ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν, ἀνθ' ὧν ἀνεμνήσατε ἐν τούτοις, ἀλώσεσθε ἐν αὐτοῖς. Ὑμεῖς, φησὶν, αἴτιοι, καὶ τῆς τῶν πολεμίων θρασύτητος, καὶ τῆς τῶν δαιμόνων ἀληθείας ἐγένεσθε· 81.1017 τῶν γὰρ ὑμετέρων ἐπιτηδευμάτων ἢ πονηρία, καὶ ἢ τῆς ἀσεβείας ὑπερβολή, καὶ τῆς ἐμῆς ὑμᾶς ἐγύμνωσε χάριτος, καὶ ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι πεποίηκεν, οἱ διὰ μαντεῖαν τὰς καθ' ὑμῶν ἐφόδους ποιούμενοι, ὀρώσιν ἀκολουθοῦντα ταῖς μαντεῖαις τὰ πρᾶγματ' ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τῆς ἐκείνων ἀληθείας ἐγὲ νεσθε πρόξενοι, εἰκότως ἀλώσεσθε, καὶ τιμωρία παρὰ θεοῦ γένησθε. Ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας μεταβαί νει, τὸν τε βασιλέα, καὶ τοὺς ἱερέας, καὶ φησὶν· κέ, κ'. Καὶ σὺ, βέβηλε, ἄνομε, ἀφηγούμενε τοῦ Ἰσραὴλ, οὗ ἤκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας· τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἀφελοῦ τὴν κίδαριν, καὶ ἀπόθου τὸν στέφανον, αὕτη οὐ τοιαύτη ἔσται. Σὺ μὲν, φησὶν, ὁ ἱερεὺς, διὰ τὴν παρανομίαν τῆς ἱερατικῆς ἐγυμνώθης κιδάρεως· σὺ δὲ, ὁ βασιλεὺς, δυσσεβεία συζήσας, σεαυτὸν ἀπεστέρησας τοῦ στεφάνου. Ἐκατέρα τοίνυν ἡγεμονία τὰ ἑαυτῆς ἀποθέσθω σύμβολα· αὕτη γὰρ, φησὶν, ἡ πολιορκία οὐκ ἔοικε ταῖς πάλαι· τέλος γὰρ ἔλαβεν ἡ καθ' ὑμᾶς βασιλεία. Καὶ τὴν αἰτίαν διδάσκων· "Ἔτα πείνωσας, φησὶ, τὸ ὑψηλὸν, καὶ ὑψώσας τὸ ταπεινὸν ἀδικία." Ἀδικία γὰρ χρησάμενος συνεργῶ, τὸ μὲν ὑψηλὸν δι' ἀρετὴν ἐταπείνωσας, τὸ δὲ ταπεινὸν δι' ἀδικίαν τοῖς λόγοις ἐπῆρας, παραφθείρας τὸ δίκαιον. Διὸ φησὶν· κζ'. Ἀδικίαν, ἀδικίαν θήσομαι αὐτήν. Τούτου χάριν σε, φησὶ, ταύτης τῆς ἀδικίας πράξομαι δίκας. Εἴτα ἐπάγει· "Οὐδ' αὕτη τοιαύτη ἔσται ἕως οὗ ἔλθῃ ὧ καθήκει, καὶ παραδώσω αὐτῷ." Τῶν μὲν γὰρ προτέρων, φησὶ, πολιορκιῶν αὕτη χαλεπωτέρα· οὐ μὴν, φησὶ, παντελῶς κατασβέσω τὸν τῆς βασιλικῆς συγγενείας σπινθῆρα, ἕως ἂν ἔλθῃ ὧ καθήκει, καὶ ὧ ἀρμόττει, καὶ αὐτῷ παραδώσω τὴν βασιλείαν. Τοῦτο καὶ ὁ μακάριος Παῦλός φησὶν· "Ἔως ἂν ἔλθῃ τὸ σπέρμα, ὧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ Μεσίτου." Καὶ Ἰακώβ ὁ πατριάρχης τὸν Ἰούδαν εὐλογῶν ἔφη· "Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὧ ἀπόκειται, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἔθνων." Καὶ ἐνταῦθα τοίνυν τὴν τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ βασιλείαν ἠνίξατο, εἰρηκῶς· "Οὐδ' αὕτη τοιαύτη ἔσται, ἕως οὗ ἔλθῃ ὧ καθήκει, καὶ παραδώσω αὐτῷ." Εἰ γὰρ καὶ ὑπέμεινε πολιορκίαν καὶ πόρθησιν ἡ Ἰερουσαλήμ ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορ, ἀλλ' οὐ τοιαύτην, οἷαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μετὰ τὸν σωτήριον σταυρόν. Μετὰ μὲν γὰρ τὴν προτέραν ἄλωσην ἐβδομήκοντα διεληθόντων τῶν ἐτῶν πάλιν ἀνωκοδομήθη, καὶ τὴν προτέραν εὐπραξίαν ἔλαβε· μετὰ δὲ τὸν σωτήριον σταυρόν ἐσχάτην ἐρημίαν ὑπέμεινε· αὐτοὶ δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οὐδὲ ἐπιβῆναι τῶν ὄρων ἐκείνων τολμῶσιν ἀπειργόμενοι νόμῳ· διὰ τοῦτο ἔφη· "Οὐδ' αὕτη τοιαύτη ἔσται," ἀντὶ τοῦ, οἷα ἡ ἐσομένη φυλάξω γὰρ τὸ γένος, "ἕως 81.1020 οὗ ἔλθῃ ὧ καθήκει, καὶ παραδώσω αὐτῷ." Ὅταν γὰρ, φησὶν, ἀναφανῆ ἐκεῖνος, εἰς ὃν αἱ ἐπαγγελίαι φέρονται, τότε παραδοὺς αὐτῷ τὴν βασιλείαν, τοῦ τοὺς ἐκδώσω πανωλεθρία. Ἐντεῦθεν κατὰ Ἀμμωνιῶν τρέπει τὴν προφητείαν· ἀπεχθῶς γὰρ περὶ τοὺς Ἰουδαίους διακείμενοι ταῖς τούτων ἐφήδοντο συμφοραῖς. κη', κθ'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον, καὶ ἐρεῖς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀμμων, καὶ πρὸς τὸν ὄνειδισμὸν αὐτῶν· καὶ ἐρεῖς· Ῥομφαία, Ῥομφαία ἐσπασμένη εἰς σφάγια, καὶ ἐσπασμένη εἰς συντέλειαν· ἐγείρου, ὅπως στίλβῃς ἐν τῇ ὀράσει σου τῇ ματαίᾳ, καὶ ἐν τῷ μαντεύεσθαι ψευδῆ. Ἔμαν τεύσατο δὲ οὐχὶ ἡ Ῥομφαία, ἀλλ' οἱ ταύτη χρησάμενοι. Ψευδῆ δὲ τὴν μαντεῖαν καὶ τὴν ὄρασιν προσηγόρευσεν, ὡς ἄλλοτρίαν τῆς ἀληθείας ὑπάρχουσαν. Εἰ γὰρ καὶ τότε ἀληθῆ προεσήμαινε, ἀλλὰ τῶν θείων προφητῶν προαγορευόντων τὴν θείαν ἀπόφασιν, ἃ παρ' ἐκείνων ἤκουσε προμηνύειν ἔδοξε·

πονηρία γὰρ συζῶντες οἱ ἀλιτήριοι δαίμονες, τῷ μὲν Ναβουχοδονόσορ διὰ τῶν μαντειῶν τὰ παρὰ τῶν προφητῶν διεπόρθμευον, τοῖς δὲ Ἰουδαίοις διὰ τῶν ψευδοπροφητῶν τάναντία προηγόρευον, εἰρήνην αὐ τοῖς ὑπισχνούμενοι, καὶ τῶν πολεμίων φυγὴν ἴν' ἃ πειθοῦντες τῷ Θεῷ, καὶ ἀντιλέγοντες, καὶ γυμνοὶ τῆς συνήθους προμηθείας γενόμενοι, παραδοθῶσιν ὑπὸ τῆς δίκης τοῖς πολεμίοις, καὶ ἀληθεῖς ἀποφανθῶσιν αὐτῶν οἱ χρησμοί. Οὕτως ἐντειλάμενος τῇ ῥομφαίᾳ τοῖς τραχήλοις ἐπιτεθῆναι τῶν ἀνόμως καὶ παρανόμως βεβιωκότων, ὡς τοῦ πέρατος αὐτῶν καὶ τοῦ τέλους ἐφθακότος, παρακελεύεται λέγων· λ'. Ἀπόστρεφε εἰς τὸν κολεόν σου, μὴ κα ταλύσης ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ᾧ γεγένησαι, ἐν τῇ γῇ τῇ ἰδίᾳ σου κρινῶ σε. Ὑμᾶς δὲ, φησὶν, ᾧ Βαβυλώνιοι, οὐς ῥομφαίαν ὀνομάζω, ταῦτα πεποιηκότας, ἃ παρηγγύησα, οὐκ ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐν τῇ οἱ κείᾳ γῇ δίκας ἀπαιτήσω τῆς ἀσεβείας. λα'. Καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ σὲ τὴν ὄργην μου, ἐν πυρὶ ὄργῆς μου ἐμφυσησῶ ἐπὶ σέ. Τὸ εὐκόλον τῆς θείας δυνάμεως διὰ τούτων ἐδήλωσε. Ὡσπερ γὰρ, φησὶ, τὸ ἐμφυσησῶ ῥάδιον, οὕτως εὐπετὲς καὶ λίαν εὐμαρὲς, παραδοῦναί σε παντοδαπῇ τιμωρίᾳ. Καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας ἀνδρῶν βαρβάρων τεκταινόντων διαφθοράν. (λβ'.) Ἐν πυρὶ ἔση κατάβρωμα· τὸ αἷμά σου ἔσται ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου· οὐ μὴ γένηταί σου μνεῖα, διότι ἐγὼ Κύριος λελάληκα. Τὴν Μήδων καὶ Περσῶν ἐπανάστασιν κατὰ τῆς Βαβυλώνος διὰ τούτων ἠνίξατο, οἱ πᾶν εἶδος μηχανημάτων τοῖς περιβάλλοις πολιορκοῦντες προσήνεγκαν, καὶ νύκτωρ ἐν ἑορτῇ εἴσω τοῦ ἄστεως γεγονότες, ἅπασαν μὲν ἐχειρῶσαντο τὴν πόλιν, ἐν ἔπρησαν δὲ τὸ πλεῖστον, αἱμάτων δὲ καὶ τὰς οἰκίας καὶ τὰς ἀγυῖας ἀπάσας ἐπλήρωσαν. 81.1021

ΚΕΦΑΛ. ΚΒ'

α'-γ. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων· Εἰ κρίνεις τὴν πόλιν τῶν αἱμάτων; Καὶ παραδείξεις αὐτῇ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς; καὶ ἔρεις, Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Μετήγαγε πάλιν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τῷ προφῆτῃ παρακελεύεται κριτοῦ δίκην διελέγξει τὰ παρανόμως ὑπ' αὐτῆς τολμώμενα· καλεῖ δὲ αὐτὴν πόλιν αἱμάτων, ὡς πολλὰς ἀδίκως ἐργασαμένην σφαγὰς· οὐ χάριν πάλιν τὰς αὐτὰς ὀνομάζει προσηγορίας, καὶ βοᾷ λέγων· Ὡ πόλις ἐκχέουσα αἷμα ἐν μέσῳ αὐτῆς, τοῦ ἔλθειν καιρὸν αὐτῆς, καὶ ποιοῦσα ἐνθυμήματα καθ' ἑαυτῆς, τοῦ μαινῆναι ἑαυτήν. Σὺ, φησὶν, ἐφέλκη τὰς συμφορὰς, ᾧ πόλις, λογισμοῖς τε πονηροῖς κεχηρμένη, καὶ τούτους εἰς ἔργον ἄγουσα, καὶ διὰ τούτων μαινομένη, καὶ αἱμάτων ἀδίκων πληρουμένη· καιρὸν δὲ τὴν συμφορὰν ὠνόμασεν. δ'. Ἐν τοῖς αἱμασί σου οἷς ἐξέχεας, παραπέπτωκας, καὶ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασί σου οἷς πεποίηκας ἐμιαίνου, καὶ προσήγγισας τὰς ἡμέρας σου, καὶ ἤγαγες καιρὸν ἐτῶν σου. Τὴν γὰρ κατὰ θεῖαν μακροθυμίαν ἐπιμετρομένην προθεσίαν συντέμνει πλείων ἢ ἀνομία γιγνομένη· τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ Νῶε γεγεννημένον ἔστιν ἰδεῖν· εἴκοσι γὰρ καὶ ἑκατὸν ἐτῶν δεδωκὼς προθεσίαν τοῖς τνηκάδε ἀνθρώποις εἰς μεταμέλειαν, θεασάμενος ἀξανομένην τὴν ἀσέβειαν, συνέτεμε τὴν προθεσίαν, καὶ ἐν τῷ ἑκατοστῷ ἔτει τὴν διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ τιμωρίαν ἐπήγαγε· τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ἠνίξατο εἰπὼν· "Καὶ προσήγγισας τὰς ἡμέρας σου, καὶ ἤγαγες καιρὸν ἐτῶν σου." Εἶτα διηγεῖται τοὺς τῆς παρανομίας καρπούς. Διὰ τοῦτο δέδωκά σε εἰς ὄνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ εἰς ἐμπαιγμὸν πάσαις ταῖς χώραις (ε'.) ταῖς ἐγγιζούσαις ἐπὶ σέ, καὶ ταῖς μακρὰν ἀπέχουσαις ἀπὸ σοῦ. Τούτου χάριν σε, φησὶν, ἐπίχαρ τον ποιήσω, καὶ καταγέλαστον πᾶσι τοῖς ἀστὺ γείτοσι καὶ πλησιοχώροις, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τοῖς πόρρω οἰκοῦσι. "Καὶ ἐμπαίζονται σοι, καὶ βοή σουσιν ἐπὶ σέ, ἀκάθαρτος ἢ ὀνομαστή, καὶ πολλὴ ἐν ταῖς ἀνομίαις σου." Ἐφηδόμενοι γὰρ τοῖς σοῖς κακοῖς, ἀκάθαρτόν σε καὶ παράνομον, καὶ ἐν πονηρίᾳ ἐπίσημον ὀνομάσουσιν. Εἶτα τῆς κακίας ἀπαριθμεῖται τὰ εἶδη. Ἰδοὺ οἱ ἀφηγούμενοι οἴκου Ἰσραὴλ, ἕκαστος πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ

συνεφύροντο ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα. Ἀπὸ δὲ τῶν ἀρχόντων ἡψατο τῆς κατηγορίας, ὡς τῶν ὑπηκόων ἐπομέων τοῖς ἄρχουσι· κεφαλῆς γὰρ κακῶς διακειμένης, μεταλαγχάνειν ἀνάγκη τὸ σῶμα τῆς ἀσθενείας· λέγει τοίνυν, ὡς οὐδὲν τῶν συγγενῶν ἀπέιχοντο, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς συγγενείας συνέχεον δίκαια, ἀδίκους σφαγὰς ἐργαζόμενοι. Ἀλλὰ καὶ, 81.1024 ζ'. Πατέρα, φησὶ, καὶ μητέρα ἐκακολόγουν ἐν σοί. "Ἐν δὲ καὶ τοῦτο τῶν ἀπηγορευμένων τῷ νόμῳ. "Καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον, φησὶν, ἀνεστρέφοντο ἐν ἀδικίᾳ, ἐν σοί." Καὶ τοῦτο δὲ ἀπηγορεύει ὁ νόμος οὕτως λέγων· "Καὶ προσήλυτον οὐ κακώσετε, ὅτι προσήλυτοι ἦτε ἐν γῆ Αἰγύπτῳ." Ἀφ' ὧν ἐπάθετε, φησὶ, μάθετε φιλανθρωπίαν· ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἀδεῶς τὸν νόμον παρέβαινον. Εἶτα καὶ ἕτερον· "Ὀρφανὸν καὶ χήραν κατεδυνάστευον ἐν σοί." Πᾶν δὲ τούτων τῶν ὀρφανῶν καὶ χήρων ἀγαθὸς νομοθετεῖ Θεός· "Κρίνατε γὰρ, φησὶν, ὀρφανὸν, καὶ δικαιοῦσατε χήραν." Καὶ ἐν τῷ νόμῳ· "Οὐκ ἐπανατρογῆσεις, φησὶ, τὴν ἄμπελόν σου, καὶ ἔσται τῷ ὀρφανῷ, καὶ τῇ χήρᾳ, καὶ τῷ προσηλύτῳ." Οὗτοι δὲ οὐ μόνον ἀγαθοῦ τινος οὐ μετεδίδοσαν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ κακῶς διετίθεσαν. Καὶ τὰ τούτου χαλεπώτερα· ἢ. Καὶ τὰ ἁγία μου ἐξουθενούν, καὶ τὰ Σάββατά μου ἐβεβήλουν ἐν σοί. Τοὺς γὰρ ἐμοὺς, φησὶν, ἐπάτουν νόμους, καὶ τὴν ἀργία τετιμημένην ἡμέραν ἐργασία παρανόμῳ καθύβριζον. Καὶ τὰ τούτων δυσσεβέστερα. θ'. Ἄνδρες λησταὶ ἦσαν ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα· ἐπὶ τῶν ὁρέων ἦσθιον ἐν σοί. Τοὺς τε γὰρ παρανομία συζῶντας, ἀνδροφόνους καὶ μὴ φόνους ὄντας, καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὅρεσι τοὺς δαίμονας τιμῶντας, καὶ τοῖς εἰδωλικοῖς τεμένεσιν ἐντροφῶντας, εἶχες ἐνδιδαιτωμένους." Καὶ ἀνόσια, φησὶν, ἐποίουν ἐν μέσῳ σου." Ἐπειτα τούτων ἕκαστον διηγείται. ι'. Καὶ αἰσχύνην πατρὸς ἀπεκάλυψαν ἐν σοί, καὶ ἐν ἀκαθαρσίαις ἀποκαθημένην ἐταπείνουν ἐν σοί. Μητρυαῖς, φησὶ, συνεγίνοντο· τοῦτο γὰρ ἀποκάλυψιν αἰσχύνης πατρὸς ὠνόμασεν· οὕτω γὰρ αὐτὸ καὶ ἐν τῷ νόμῳ προσηγόρευσεν. "Ἀσχημοσύνην γὰρ, φησὶ, γυναικὸς πατρὸς σου οὐκ ἀποκαλύψεις, ἀσχημοσύνη γὰρ πατρὸς σου ἔστιν." Λαγνίστατοι, γὰρ, φησὶν, ὄντες, καὶ λίαν ἀκόλαστοι, οὐδὲ τῶν τῆς ῥύσεως πάθος ὑπομενουσῶν γυναικῶν ἀπέιχοντο· ὃ οὐ μόνον παράνομόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀκάθαρτον. Εἶτα ἐπιμένει τῆς λαγνείας κατηγορῶν. ια'. Ἐκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἠνόμουν, καὶ ἕκαστος τὴν νύμφην αὐτοῦ ἐμίαινον ἐν ἀσεβείᾳ. Ἐπίτασις δὲ τοῦτο παρανομίας· οὔτε γὰρ ἴσον ἀλλοτρίᾳ γυναικὶ μίγνυσθαι, καὶ τῷ τοῦ ἰδίου παιδὸς ἐπιβουλεύσαι γάμῳ· ἀλλ' ὅσω πορνείας ἢ μοιχείας χαλεπωτέρα, τοσοῦτω τῆς μοιχείας ἢ πρὸς τὴν νύμφην κοινωνία δυσσεβεστέρα. "Καὶ ἕκαστος τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ θυγατέρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐταπείνουν ἐν σοί." Καὶ ἐνταῦθα δὲ σαφῶς ἔδειξε τὴν τοῦ μύθου ὑπερβολὴν, ἐνὸς πατρὸς ὑποδείξας φυτὰ, τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα· ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν τῆς πλεονεξίας κατηγορίαν χωρεῖ. ιβ'. Δῶρα ἐλάμβανον ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν 81.1025 αἷμα. Ἀπεμπωλοῦντες, φησὶ, διετέλουν τὸ δίκαιον, καὶ χρημάτων ἀπεδίδοντο τὰς ἀθῶας σφαγὰς· εἶτα τελευταῖον οἷόν τινα κολοφῶνα ἐπιτίθησι τῶν κακῶν. "Τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλάμβανον ἐν σοί." Εἰ δὲ μὴ τελευταῖον ὡς χαλεπώτερον ἔκειτο, συνετέτακτο δὲ ὁμοῦ τοῖς εἰρημένους, ἵκανὸν ἦν δεδίξασθαι τοὺς χρωμένους, καὶ πείσαι φυγεῖν τῆς ἀπληστίας ταύτης τὸ εἶδος, ὡς τοῖς ἄγαν δυσσεβέσι καὶ παρανόμοις συνεζευγμένον· ἀνδροφόνους γὰρ καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ τοῖς λαγνιστάτοις, καὶ ἀκολαστοτάτοις συνηριθμήθη. Οὕτω διηγησάμενος τῆς κακίας τὰ εἶδη, διδάσκει λοιπὸν καὶ τὴν ἐσομένην τιμωρίαν· Καὶ συντελέσω συντέλειαν κακίας σου, τοῖς ἐν καταδυναστεία· ἐμοῦ δὲ ἐπελάθου, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. (ιγ', ιδ'.) Ἴδου οὖν πατάξω χεῖρά μου πρὸς χεῖρα ἐφ' οἷς συντετέλεσαι, καὶ οἷς ἐποίησας, καὶ ἐπὶ τοῖς αἵμασί σου τοῖς γεγενημένοις ἐν μέσῳ σου. Εἰ ὑποστήσεται ἡ καρδία σου, ἢ κρατήσουσιν αἱ χεῖρές σου, ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἐγὼ ποιῶ ἐν σοί; Δεσποτικῶς καὶ δικαστικῶς λέγει πατάσσειν τὰς χεῖρας, ὑποδεικνύς τὴν ὀργὴν· ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, ἐπελάθου μου, καὶ οὐδὲ τῶν εὐεργεσιῶν

μου, οὐδὲ τῶν νόμων λαβεῖν ἠθέλησας μνήμην, τοιαῦτά σοι, φησὶν, ἐπάξω δεινὰ, ὥστε τὰς μὲν χεῖρας διαλυθῆναι, τὴν δὲ καρδίαν θορύβου παντὸς ἀναπλησθεῖσαν ἀπογνῶναι τὴν σωτηρίαν. Εἶτα τῶν εἰρημένων τὸ ἀψευδές· "Ἐγὼ Κύριος λελάληκα, καὶ ποιήσω." Βεβαιοῖ, φησὶ, τὰ εἰρημένα τὸ τοῦ εἰρηκότος ἀξίωμα· ἀρκεῖ γὰρ ὑμᾶς, μαθόντας τίς ὁ φθεγξάμενος, πιστεῦσαι τοῖς εἰρημένοις. ιε'. Καὶ διασκορπιῶ σε ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ διασπερῶ σε ἐν ταῖς χώραις. Εἶτα ἡ ἐντεῦθεν ὠφέλεια. Καὶ ἐκλείψει ἡ ἀκαθαρσία σου ἐκ σοῦ· (ι'). Καὶ κατακληρονομήσω ἐν σοὶ κατ' ὀφθαλμοῦς τῶν ἐθνῶν, διότι ἐγὼ Κύριος. Ὅταν γὰρ, φησὶν, αἰχμάλωτοι γέννησθε, καὶ μέτοικοι, τηνικαῦτα τῇ πείρᾳ διδαχθήσεσθε σωφρονεῖν, καὶ τῆς προτέρας παυσάμενοι παρανομίας, μαθήσεσθέ με Θεὸν ὑμῶν ὄντα καὶ Κύριον, καὶ κληρονομία ἐμὴ χρηματίσετε, καὶ μαθήσεται δι' ὑμῶν τὰ ἔθνη, ἐν οἷς παροικεῖτε, τὴν ἐμὴν ἀξίαν καὶ δύναμιν. ιζ', ιη'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων· Ἰὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ γεγόνασί μοι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ἀναμειγμένοι πάντες χαλκῶ, καὶ κασσιτέρῳ, καὶ σιδήρῳ καὶ μολύβδῳ, ἐν μέσῳ καμίνου ἀργυρίου ἀναμειγμένοι εἰσίν. "Ἔοικε, φησὶν, ὁ λαὸς οὗτος, ὃ προφήτα, ἀργύρῳ κιβδήλῳ, καὶ πολλὴν ἐπιμιξίαν ἔχοντι χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ κασσιτέρου, καὶ μολύβδου. Τοῦτο δὲ καὶ διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου φησὶν ὁ Θεός· "Ἀργύριον ἀποδοκιμασμένον καλέσατε αὐτοὺς, ὅτι ἀπεδοκίμα 81.1028 σεν αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεός·" διὰ δὲ τῶν εἰρημένων ὑλῶν τὰ παντοδαπὰ τῆς κακίας παρεδήλωσεν εἶδη· καὶ τοῦτο πάλιν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου μαθεῖν δυνατόν· ταύτην γὰρ τῶν Ἰουδαίων τὴν κατηγορίαν ποιούμενος ἔφη καὶ αὐτός· "Ἐξέλιπεν φυσητῆρ ἀπὸ πυρός, ἐξέλιπε μολύβδος, εἰς κενὸν ἀργυροκόπος ἀργυροκοπεῖ· αἱ πονηρίαὶ αὐτῶν οὐκ ἐτάκησαν." Ὅθεν ἐπήγαγεν· "Ἀργύριον ἀποδοκιμασμένον καλέσατε αὐτοὺς, ὅτι ἀπεδοκίμασεν αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεός." Φυσητῆρα δὲ τὴν θεῖαν ἐνέργειαν ἀπεκάλεσε· πῦρ δὲ νῦν μὲν τὸν παιδευτικὸν καὶ καθαρτῆριον λόγον, νῦν δὲ τὴν δι' ἔργων τιμωρίαν. Δι' αὐτῶν φωτέρων δὲ ἡ θεία δύναμις ἐνεργεῖ. Ἀργυροκόπον δὲ πάλιν τὴν προφητικὴν διδασκαλίαν ὠνόμασε, μόλυβδον δὲ τὴν τιμωρίαν· ὅτι γὰρ μόλυβδος ἐμβάλλεται τῷ ἀργύρῳ χωνευομένῳ, ὡς ἂν τὸ ἐν τούτῳ κίβδηλον δαπανήσειεν, καὶ ἡ τιμωρία τοῖς ἀξίοις ἐπιφέρεται, ἵνα καθαροὶ τῆς ἀμαρτίας ἀναφανῶσι. Τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ποιήσειν ἀπειλεῖ. ιθ'–κβ'. Διὰ τοῦτο εἶπέ· Τάδε λέγει Ἄδωναῖ Κύριος· Ἄνθ' ὧν ἐγένεσθε πάντες εἰς σύγκρασιν μίαν, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐν μέσῳ Ἱερουσαλήμ. Καθὼς εἰσδέχεται ἄργυρος καὶ χαλκός, καὶ σίδηρος, καὶ μόλυβδος, καὶ κασσίτερος ἐν μέσῳ καμίνου, τοῦ ἐμφυσησθαι εἰς αὐτὴν πῦρ εἰς τὸ χωνευθῆναι, οὕτως εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐν τῇ ὀργῇ μου, καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ εἰσάξω, καὶ ἐπαφήσω· Καὶ χωνεύσω ὑμᾶς, καὶ ἐμφυσησῶ ὑμᾶς ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, καὶ χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς. Ὅν τρόπον χωνεύεται ἀργύριον ἐν μέσῳ καμίνου, οὕτως χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος ἐξέχεα τὸν θυμὸν μου ἐφ' ὑμᾶς. Ἐπειδὴ, φησὶ, τὴν τῆς κακίας ἐπιμιξίαν ἐδέξασθε, καὶ ἀργύρῳ ἀδοκίμῳ ἐοικότες, διὰ τῆς παντοδαπῆς πονηρίας ἀνεφάνητε κίβδηλοι, χωνευτήριον μὲν ὑμῖν καταστήσω τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀνθράκων δὲ δίκην ἐμβαλῶ τοὺς πολεμίους· τὴν δὲ ἐμὴν ἐνέργειαν καὶ βούλησιν, οἷόν τινα φυσητῆρα κινήσω, καὶ κατὰ ταυτὸν ὑμᾶς χωνεύσω, ἵνα τοὺς μὲν ἀνήκεστα νενοσηκότας, ταῖς ἄλλαις ὑλαῖς παραπλησίως δαπανήσω, τοὺς δὲ ἴασις ἐπίδεχομένους, οἷόν τινα κεκαθαρμένον ἄργυρον ἀποφῆνω. κγ', κδ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων· Ἰὲ ἀνθρώπου, εἶπέ αὐτῇ· Σὺ εἶ γῆ οὐ βρεχομένη οὐδὲ ὑετὸς ἐγένετο ἐπὶ σὲ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς. Καὶ ἐκ πολέμου χερσεύουσα, καὶ μήτε ὑετὸν, μήτε ἄροτρον δεξαμένη· καὶ μὴν τὸν τῆς διδασκαλίας ὑετὸν διὰ τῶν ἀγίων αὐτῇ προσέφερε προφητῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτον οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἀπωθοῦντο, καθάπερ τις πέτρα παρείσδυσιν οὐ παρέχουσα τῇ τοῦ ὑετοῦ φορᾷ, εἰκότως αὐτὴν οὐ βρεχομένην ὠνόμασε γῆν. Εἶτα πάλιν τῶν ἀρχόντων κατηγορεῖ. 81.1029 κε'. Ἦς οἱ ἀφηγοῦμενοι

ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λέοντες ὠρυόμενοι, ἀρπάζοντες ἀρπάγματα, ψυχὰς κατεσθίοντες ἐν δυναστείᾳ, πλοῦτον καὶ τι μὰς λαμβάνοντες, τὰς χήρας αὐτῆς ἐπλήθην ναν ἐν μέσῳ αὐτῆς. Τῶν γὰρ ἀνδρῶν ἀναιρουμένων. δῆλον ὅτι ἡ χηρεία χώραν ἐλάμβανεν· ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ἱερέας τὸν κατηγορικὸν μεταφέρει λόγον. κ'. Καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἠθέτησαν τὸν νόμον μου. Μεγίστη δὲ αὕτη παρανομία· οὐς γὰρ ποδηγεῖν τοὺς ἄλλους ἐχρῆν, οὗτοι διετέλουν τυφλώττοντες. "Καὶ ἐβεβήλουν τὰ ἅγια μου." Παρανόμως, φησὶν, ἐπετέλουν τὰς λειτουργίας· εἶτα τῆς παρανομίας τὰ εἶδη. "Ἀναμέσον ἀγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστελλον, καὶ ἀναμέσον καθαρῶ καὶ ἀκαθάρτου οὐ διέστελλον." Οὐ διέκρινον, φησὶ, καὶ ἐδίδασκον, τί μὲν ἅγιον καὶ θεῖον, τί δὲ βέβηλον καὶ ἀνθρώπειον· βέβηλον γὰρ ἐνταῦθα οὐ τὸ ἐναγὲς καλεῖ, ἀλλὰ τὸ κοινὸν καὶ τῶν θείων κεχωρισμένον. Καθαρὸν καὶ ἀκάθαρτον, τὰ κατὰ τὸν νόμον κεχωρισμένα, καὶ τὰ κατὰ νόμον αὐτῶν πάλιν ἀπηγορευμένα, οὐ περὶ βρωμάτων μόνον καὶ θυμάτων, ἀλλὰ καὶ περὶ ἐνδυμάτων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τε κατὰ γνώμην, καὶ παρὰ γνώμην συμβαινόντων, γονορροίας τε καὶ ἀποκαθημένης, καὶ ἀφῆς λέπρας, καὶ ἀφῆς νεκροῦ, καὶ θνησιμαίου, καὶ θηριαλώτου, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ὁ νόμος διαγορεύει. Τούτοις προστίθησι, "Καὶ ἀπὸ τῶν σαββάτων μου παρεκάλυπτον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐβεβήλουν με ἐν μέσῳ αὐτῶν." Ὁρῶντες γὰρ ὕβρι ζομένην προφανῶς τὴν τῶν σαββάτων ἡμέραν, καὶ ἐργασίαν παράνομον ἐπιτελουμένην ἐν τῇ ἀργίᾳ ἡμέρᾳ, ἐλέγχειν οὐκ ἠθέλον τοὺς παρανομεῖν τολμῶντας, ἀλλ' οἴονε μύοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς, οὐκ ἐδόκουν ὁρᾶν, ἃ διετέλουν ὁρῶντες. Πάλιν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἐπανελθὼν, φησὶν· κζ'. Οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λύκοι ἀρπάζοντες ἀρπάγματα, τοῦ ἐκχέαι αἷμα, τοῦ ἀπολέσαι ψυχὰς, ὅπως πλεονεξία πλεονεκτῶσιν. Ἀφορμὴν, φησὶ, κέρδους ἐποιοῦντο οἱ ἄρχοντες λαχόντες τὰς ἀδίκους σφαγὰς, καὶ οὐς ἔδει τῶν ἀδικουμένων εἶναι προμάχους, οὗτοι τῆς τῶν ἀδικούντων ἐγένοντο μοίρας. Ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς προφήτας μεταβαίνει, λέγων· κη'. Καὶ οἱ προφήται αὐτῆς ἀλείφοντες αὐτούς. Τοῦτο καὶ ἄνω ἔφη, τὸν κακῶς οἰκοδομηθέντα τοῖς ἰσχυροῦς ὑπὸ τοῦ λαοῦ κάκιον ὑπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν ἀλεῖ φθέντα· διδάξας· ἐβεβαίουν, φησὶν, οἱ καλούμενοι προφήται, τὰ κακῶς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων γινόμενα, κολακευτικοῖς κεχηρημένοι λόγοις, καὶ τὰς ἀρχὰς θεραπεύειν δεδιδασμένοι. Εἶτα τὴν τούτων τιμωρίαν διδάσκει· "Πεσοῦνται ὁρῶντες μάταια, μαντευόμενοι ψευδῆ, λέγοντες, Τάδε λέγει Ἄδωναι Κύριος, καὶ 81.1032 Κύριος οὐ λελάληκε." Μιμούμενοι γὰρ τοὺς ἀληθεῖς προφήτας, τῷ τοῦ Θεοῦ προσώπῳ τὰς ψευδεῖς αὐτῶν χρησιμολογοῦντες περιετίθησαν, καὶ τῇ πηγῇ τῆς ἀληθείας περιῆπτον τὸ ψεῦδος. Ταῦτα δὲ, φησὶν, ἔλεγον· κθ'. Τὸν λαὸν τῆς γῆς ἐκπιέζοντες ἀδικία, καὶ διαρπάζοντες ἀρπάγματα, πτωχὸν καὶ πένητα καταδυναστεύοντες, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον οὐκ ἀναστρεφόμενοι μετὰ κρίματος. Τῇ ψευδολογίᾳ, φησὶν, ἐχρῶντο, καὶ πρὸς χάριν τοῖς ἄρχουσιν ἐμαντεύοντο, ἄδικον λαμβάνειν κατὰ τῶν πενήτων ἐθέλοντες, καὶ ἀφορμὴν κέρδους τὸ ψεῦδος ποιούμενοι. λ'. Καὶ ἐζήτουν ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς, καὶ ἐστῶτα ἐν διακοπῇ φραγμοῦ πρὸ προσώπου μου ἐν καιρῷ τῆς γῆς, τοῦ μὴ εἰς τέλος ἐξαλεῖψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὔρον. Ταῦτα καὶ διὰ Ἱερεμίου διδάσκει, λέγων· "διέλθετε εἰς τὰς διόδους Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἴδετε, καὶ ζητήσετε ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, ἐὰν εὕρησητε ἕνα ποιῶντα κρίμα, καὶ ζητοῦντα πίστιν, καὶ ἴλεως ἔσομαι αὐτῇ." Καὶ ἐνταῦθα τοίνυν φησὶν, ὅτι ἕκ τε τῶν ἀρχόντων ἕκ τε τῶν ἱερέων, καὶ ἕκ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐπεζήτησαν ἕνα γοῦν ἄνδρα, στήναι ἐν διακοπῇ φραγμοῦ δυνάμενον, τουτέστιν, ἐπισχεῖν τὰς ἐπιφερομένας τιμωρίας διὰ δικαιοσύνης ἰσχύοντα, καὶ τὴν γεγεννημένην ἐκ τῆς παρανομίας διακοπὴν, καὶ πάροδον τῆς τιμωρίας ἀποφράξαι καὶ ἀποτευχίσει δυνάμενον, καὶ οὐχ εὔρον. Διὸ φησὶν· λα'. Ἐξέχεα τὸν θυμὸν μου ἐπ' αὐτήν ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, τοῦ συντελέσαι αὐτούς. Καὶ δεικνὺς τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον, ἐπήγαγε· Τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς

κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα, λέγει Ἄδωναῖ Κύριος. Κακῶς γὰρ, φησὶ, καὶ παρανόμως ὀδεύσαντες, ἀκόλουθον εὖρον τῆς οἰκείας ὁδοῦ τὸ τέλος· ἐν τεῦθεν ἔστι μαθεῖν οὐ μόνον τῆς θείας ἀγαθότητος τὴν ὑπερβολὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἰουδαίων ἀσέβειαν· ἐπὶ μὲν γὰρ Σοδόμων ὑπέσχετο, εἰ πέντε εὖροι δι καίους, πᾶσαν τὴν πόλιν ἀνέπαφον τῆς τιμωρίας φυλάξιν· ἐνταῦθα δὲ ἕνα ζητήσας οὐχ εὔρε. Διὸ καὶ τοῖς δυσμενεσι παραδοὺς αὐτὴν ἀνάστατον γενέσθαι πεποιήκε· προσήκει τοίνυν ἡμᾶς, εἰδότας ὡς ὁ θεῖος ἔλεος τῇ κρίσει συνέζευκται "Ἐλεον γὰρ, φησὶ, καὶ κρίσιν ἄσομαί σοι Κύριε", μὴ ἐπιμένειν τοῖς τῆς ἀμαρτίας ἐπιτηδεύμασιν, μηδὲ τῆς τοῦ Θεοῦ μακροθυμίας καταφρονεῖν, μηδὲ θησαυρίζειν ἑαυτοῖς ὄργην ἐν ἡμέρᾳ ὄργης, καὶ ἀποκαλύψεως, καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. 81.1033

ΤΟΜΟΣ Θ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ΄.

α΄-γ΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, δύο γυναῖκες ἦσαν, θυγατέρες μητρὸς μιᾶς. Καὶ ἐξεπόρνευσαν ἐν Αἰγύπτῳ. Ἐν μὲν τοῖς ἡρμηνευμένοις ἅπαντα τὸν λαὸν μίαν ὠνόμασε πόρνην· εἷς γὰρ καὶ τὴν ἀρχὴν λαὸς ἐχρημάτισεν· ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῦ Ῥοβοὰμ ἡ διαίρεσις ἐγένετο, καὶ οἱ μὲν Ἐφραΐμ καὶ Ἰσραὴλ ὠνομάζοντο, οἱ δὲ Ἰούδας, εἰκότως καὶ τῷ παραβολικῷ καὶ τροπικῷ εἶδει κατὰ διαίρεσιν κέχρηται· καλεῖ δὲ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν μητροπόλεων, τὰς μὲν δέκα φυλάς ἀπὸ Σαμαρείας, τὸν δὲ Ἰούδαν καὶ τὸν Βενιαμὴν ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ· λέγει δὲ αὐτὰς μητρὸς μιᾶς, οὐ μόνον διὰ τὴν μίαν ρίζαν τοῦ γένους, ἀλλ’ ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἀσέβειαν, μίαν ἔσχον μητέρα τὴν Αἴγυπτον· καὶ γὰρ ἀνωτέρω τροπικῶς τὴν μὲν μητέρα αὐτῶν Χετταίαν, Ἀμορραῖον δὲ τὸν πατέρα προσηγόρευεν. Αὗται τοίνυν, φησὶν, ἐξεπόρνευσαν ἐν Αἰγύπτῳ· εἶτα καὶ τὸν χρόνον δηλοῖ. "Ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν ἐπόρνευσαν· ἐκεῖ ἔπεσον οἱ μαστοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖ διεπαρθενεύθησαν." Οἱ μὲν γὰρ πατέρες αὐτῶν, Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, ἐνεύσεβεία διέλαμψαν, καὶ τοῦ Ἰακώβ δὲ οἱ παῖδες διέμειναν εἰδωλολατρείας ἀμύητοι· οἱ δὲ ἐξ ἐκείνων φύντες ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ διαγωγῆς μετέμαθον τὴν ἀσέβειαν· νεότητα δὲ αὐτῶν καλεῖ τῆς εἰς πλῆθος ἐπίδοσεως τὴν ἀρχὴν· διαφθορὰν δὲ καὶ μαστῶν πτώσιν, τῶν δυσσεβῶν δογμάτων τὴν μάθησιν. Καθὰ περ γὰρ ἀκολουθεῖ τῇ τῆς παρθενίας ἀφαιρέσει τῶν μαστῶν ἢ χαυνότης· οὕτω τῇ ἐκ Θεοῦ ἀποστάσει ἔπεται τοῦ ἐν ἡμῖν ἡγεμονικοῦ ἢ κατάπτωσις· τούτου γὰρ οἶονεὶ καλύμματα καὶ προβλήματα εἰσιν οἱ μαστοὶ. Εἶτα ἐπειδὴ παραβολικῶς γυναῖκας αὐτὰς ὠνόμασε, καὶ ὀνόματα αὐταῖς ἐπιτίθησι γυναικῶν τινῶν Αἰγυπτίων, ἐπισήμων ἐν ἀκολασίᾳ γεγενημένων, φησὶ δέ· δ΄. Καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν Ὀλλὰ ἢ πρεσβυτέρα, καὶ Ὀλιβὰ νεωτέρα ἢ ἀδελφὴ αὐτῆς. Αἰνιγματωδῶς τὰ πρότερα εἰπὼν, ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἤγαγε τὸν λόγον, καὶ τῶν ἑταῖρων ἐκείνων γυναικῶν ἐμνημόνευσε, τὴν κατηγορίαν αὐξῶν, αἴσθησιν αὐτοῖς τῆς ἀσεβείας διὰ τοῦ παραδείγματος ἐνθεῖναι βουλόμενος. Εἶτα τὴν εἰς αὐτοὺς παρ’ αὐτοῦ γενομένην 81.1036 μὲνην εὐεργεσίαν διέξεισι. "Καὶ ἐγενοντό μοι, καὶ ἔτεκον υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν Σαμάρεια ἢ Ὀλλὰ, καὶ Ἱερουσαλήμ ἢ Ὀλιβὰ." Συνάφειαν δὲ καὶ κοινωνίαν καλεῖ τὴν διὰ τοῦ νόμου γεγενημένην αὐτοῖς συμφωνίαν· ὁ μὲν γὰρ ἔνομο θέτει, οἱ δὲ ὠμολόγουν τὴν νομοθεσίαν φυλάττειν· τὸ δὲ, "ἔτεκόν μοι υἱοὺς καὶ θυγατέρας," δηλοῖ, ὅτι ὑπὸ τῷ νόμῳ τελοῦντες μετ’ εὐσεβείας τέως τοὺς παῖδας ἀνέτρεφον. Μέχρι μὲν οὖν τούτων κοινήν ἀμφοτέρων ἐποιεῖτο κατηγορίαν· ἐντεῦθεν δὲ λοιπὸν τῆς τῶν φυλῶν διαιρέσεως γενομένης, πρώτην ποιεῖται τῆς Σαμαρείας κατηγορίαν, ἣν Ὀλλὰν ὠνόμασε· καὶ γὰρ πρότερα

εἰς τὴν τῶν δαμάλεων ἐξώκειλεν ἀσέβειαν, διχῆ τῆς βασιλείας διαιρεθείσης. ε'. Καὶ ἐξεπόρνευσε, φησὶν, ἡ Ὀολλὰ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐπέθετο ἐπὶ τοὺς ἔραστὰς αὐτῆς. Ὡς ἐπὶ γυναικὸς δὲ τὸ τῶν ἔραστῶν ὄνομα τέθεικεν· αἱ νίττεται δὲ καὶ παραδηλοῖ τοὺς δαίμονας, οἷς λα τρέουσα διετέλεσεν. Εἶτα καὶ τὰ εἶδη τῆς ἀσεβείας διδάσκει. Καὶ τοὺς Ἀσσυρίους, φησὶ, τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῇ. (', ζ'.) Ἐνδεδυκότας ὑακίνθινα ἡγουμένους, καὶ στρατηγούς, νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας, ἰπαζομένους ἐφ' ἵππων. Καὶ ἔδωκε τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐπ' αὐτούς, ἐπὶ τοὺς ἐπιλέκτους υἱοὺς Ἀσσυρίων πάντας ἐφ' οὓς ἐπέθετο, ἐν πᾶσι τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῆς ἐμιαίνετο. Λέγει μὲν αἰνιγματωδῶς "νεανίσκους ἐπιλέκτους ἐνδεδυκότας ὑακίνθινα," τὰ οὕτως ὑπ' αὐτῶν γραφόμενά τε καὶ σχηματιζόμενα εἶδωλα· καὶ γὰρ εἰώθεισαν ἅπαντες οἱ πάλαι ἀσεβοῦντες τὰ πολιτευόμενα παρ' αὐτοῖς σχήματα τοῖς ἑαυτῶν περιτιθέναι θεοῖς. Ἕλληνες μὲν γὰρ, καὶ Ῥωμαῖοι, τὸν Ἄρηα κατὰ τὸ ἴδιον αὐτῶν τῆς σκευῆς ἐξοπλίζουσι σχῆμα. Πέρσαι δὲ κατὰ τὸ σφέτερον· καὶ ἄλλως Ἴνδοι καὶ ἑτέρως Αἰθίοπες, ὡσαύτως δὲ καὶ ἕκαστον τῶν ὄνομαζομένων ἔθνων. Διδάσκει δὲ ὅμως, καὶ ὅτι αὐτοὶ πρότεροι τοὺς Ἀσσυρίους ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν, τῆς τοῦ Θεοῦ συμμαχίας καταφρονήσαντες· τὸν γὰρ Φοῦλ, βασιλεὺς δὲ οὗτος ἦν Ἀσσυρίων, εἰς ἐπικουρίαν κατὰ τῶν Σύρων παρακάλεσαντες, δασμὸν αὐτῶ καὶ φόρον φέρειν ὑπέσχοντο· ἐντεῦθεν λοιπὸν ἡ ἐπιμιξία εἰσήγαγε τὴν ἀσέβειαν. Εἶτα ἐπάγει· η'. Καὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς τὴν ἐξ Αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλιπεν, ὅτι μετ' αὐτῆς ἐκοιμῶντο ἐν νεότητι αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ διεπαρθένευσαν αὐτήν, καὶ ἐξέχεαν τὴν πορνείαν αὐτῶν ἐπ' αὐτήν. Συν αφθεῖσα, φησὶ, τοῖς Ἀσσυρίοις, καὶ τὴν τούτων δεισιδαιμονίαν ἐκμαζαμένη, οὐδὲ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἠμέλησε μαθημάτων, ἀλλὰ κάκεινα λίαν ἐπιμελῶς φυλάττουσα διετέλεσεν. Οὕτω διηγησάμενος τῆς ἀσεβείας τὰ εἶδη, καὶ τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον ὑποδείκνυσι. θ'. Διὰ τοῦτο παρέδωκα αὐτήν εἰς χεῖρας ἑραστῶν αὐτῆς, εἰς χεῖρας υἱῶν Ἀσσυρίων ἐφ' οὓς 81.1037 ἐπέτιθετο. Ἐπειδὴ γὰρ τῶν μὲν ἐμῶν οὐκ ἠνείχετο νόμων, ἐμοὶ δὲ ἀνακειμένη ἑτέρων ἠράσθη, τῆς μὲν ἐμῆς αὐτὴν ἐγύμνωσα προνοίας, παρέδωκα δὲ αὐτὴν ἐκείνοις, οὓς τῆς ἐμῆς προείλετο κοινωνίας. ι'. Αὐτοὶ, φησὶν, ἀπεκάλυψαν τὴν αἰσχύνην αὐτῆς, υἱοὺς καὶ θυγατέρας αὐτῶν ἔλαβον, καὶ αὐτὴν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπέκτειναν, καὶ ἐγένετο λάλημα εἰς γυναῖκας, καὶ ἐκδικήσεις ἐποίησαν ἐν αὐτῇ εἰς τὰς θυγατέρας. Οὕτω, φησὶν, ὑπ' ἐμοῦ προεθεῖσα τῇ πείρᾳ μεμάθηκε, τίς μὲν ἢ ἐμὴ κοινωγία, τίς δὲ ἢ τῶν ἔραστῶν αὐτῆς πονηρία. Παραυτικά γὰρ ὑποχείριον αὐτὴν λαβόντες, πρῶτον μὲν αὐτῆς τῇ τιμωρίᾳ τὴν πορνείαν ἐγύμνωσαν, ἔπειτα δὲ λίαν ὠμῶς καὶ ἀνηλεῶς κατέσφαξαν· τοὺς δὲ υἱοὺς αὐτῆς, καὶ τὰς θυγατέρας δορυαλώτους ἀπήγαγον, πᾶσα δὲ πόλις τὰ κατ' αὐτὴν θρυλλεῖ. Γυναῖκας γὰρ πάλιν τροπικῶς τὰς πόλεις ὠνόμασε. Οὐ μόνον δὲ εἰς αὐτὴν ταύτην ἔδειξαν τὴν ὠμότητα· ἀλλὰ καὶ εἰς ταύτης θυγατέρας· λέγει δὲ τὰς ὑπηκόους πόλεις καὶ κώμας. Ταῦτα δὲ ὑπέμειναν αἱ δέκα φυλαί· πρῶτον μὲν ὑπὸ Θεγλαθφαλάσας· ἔπειτα δὲ ὑπὸ τοῦ Σαλμανάσαρ· Ἀσσυρίων δὲ οὗτοι βασιλεῖς. Οὕτω διηγησάμενος τὰ κατὰ τὴν Σαμάρειαν, ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ μεταφέρει τὸν λόγον, καὶ φησὶ· ια', ιβ'. Καὶ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ Ὀολιβὰ, καὶ διέφθειρε τὴν ἐπίθεσιν αὐτῆς ὑπὲρ αὐτὴν (ὁ δὲ Ἀκύλας τὴν ἐπίθεσιν, ἐπιπόθησιν ἠρμήνευσε), καὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ὑπὲρ τὴν πορνείαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐπλήθυνεν. Ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐπέθετο, ἡγουμένους καὶ στρατηγούς τοὺς ἐγγύς αὐτῆς, καὶ ἐνδεδυκότας εὐάρυφα, ἰππεῖς ἰπαζομένους ἐφ' ἵππων, νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας. Ταῦτα, φησὶ, καὶ ἡ Ἱερουσαλὴμ τῇ Σαμαρείᾳ δέδρακε· καὶ ὁμοίως τὰς πρὸς ἐμὲ συνθήκας πατήσασα, τοὺς Σύρων θεοὺς προτετίμηκε· τῇ γὰρ τούτων συμμαχίᾳ θαρρήσασα, καὶ τῆς ἐμῆς ἐπικουρίας καταφρονήσασα. Διὰ γὰρ τῶν ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν τὴν γενομένην αὐτοῖς συμμαχίαν ἠνίζατο. ιγ'. Καὶ εἶδον, φησὶν, ἐγὼ, ὅτι μεμΐανται ὁδὸς μία τῶν δύο. Παραπλήσια, φησὶν, αὐτῶν, καὶ ἐφάμιλλα τὰ ἐπιτηδεύματα. ιδ'-ι'. Καὶ προσέθετο

ἐπὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ εἶδεν ἄνδρας ἐξωγραφημένους ἐπὶ τοῦ τοίχου, εἰκόνας Χαλδαίων ἐξωγραφημένους ἐν χρώμασιν ἐν γραφίδι. Διεζωσμένους ποικίλματα ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ τιάραι βαπταὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν· ὄψις τρισὴ πάντων, ὁμοία υἱῶν Βαβυλῶνος Χαλδαίων γῆς πατρίδος αὐτῶν. Καὶ ἐπέθετο ἐπ' αὐτοὺς τῆ ὀράσει ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καλῶς καὶ λίαν ἀρμοδίως τὸ τῶν εἰδώλων ἀδρανὲς ἐκωμῶδησε, διδάξας, οὐδὲν ἕτερον ὄντα ἢ χρώματα, καὶ σχήματα, καὶ τέχνης ἀποτελέσματα. Τὸ δὲ "ὄψις πάντων τρισὴ" τὸ πολύμορφον αὐτῶν 81.1040 σημαίνει· ὁ δὲ Σύμμαχος, "ὄψις σκυλευτῶν πάντων" ἠρμήνευσεν. Τούτους, φησὶ, θεασαμένη, καὶ οὐδὲν ἕτερον ὄρωσα ἢ γραφικῆς τέχνης ἰνδάματα, τῆς τούτων ἠράσθη συνουσίας· πανταχοῦ δὲ τὴν εἰδωλολατρείαν αἰνίττεται. Καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους, φησὶ, πρὸς αὐτοὺς εἰς γῆν Χαλδαίων. ιζ'. Καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὴν υἱοὶ Βαβυλῶνος εἰς κοίτην καταλόντων, καὶ ἐμίαναν αὐτὴν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῶν· καὶ ἐμίανθη ἐν αὐτοῖς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἀπ' αὐτῶν. Αὕτη γὰρ, φησὶν, εἰς ἐπικουρίαν αὐτοὺς μεταπεμψαμένη, καὶ διὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐπιμιξίας τὴν ἀσεβείαν δεξαμένη, πάλιν αὐτῶν ἀπέστη· ἀπόστασιν δὲ ἐνταῦθα οὐ τὴν ἀπὸ τῶν δαιμόνων λέγει, ἀλλὰ τὴν ἀπ' αὐτῶν τῶν Βαβυλωνίων· καὶ γὰρ Ἰωακείμ, καὶ Ἰεχονίας, καὶ Σεδεκίας τὰς γενομένας αὐτοῖς πρὸς τοὺς Βαβυλωνίους συνθήκας παρέβησαν. ιη'. Καὶ ἀπεκάλυψε τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ ἀπεκάλυψε τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ μου ἀπ' αὐτῆς, ὃν τρόπον ἀπέστη ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. Θεασάμενος, φησὶ, τὴν τῆς ἀσεβείας αὐτῆς ὑπερβολὴν, τῆς ἐμῆς αὐτὴν προνοίας ἐγύμνωσα· πάλιν γὰρ κατὰ τὸ τῆς ἄλλης γορίας εἶδος τὴν ψυχὴν τέθεικεν· οὐκ ἐπειδὴ εἰς ψυχὴν καὶ σῶμα τὸ θεῖον διήρηται· ἀσώματον γὰρ καὶ ἀσύνθετον· ἀνθρωπίνως δὲ καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις συνήθως ποιεῖται τὴν διάλεξιν, τῇ τῶν ἀνθρώπων ἀσθενείᾳ συγκαταβαίνων. Μέχρι μὲν οὖν τούτων πρὸς τὸν προφήτην ἐδόκει ποιεῖσθαι τοὺς λόγους· ἐντεῦθεν δὲ λοιπὸν, ὥσπερ εἰς μνήμην ἔλθων διὰ τῆς διηγήσεως τῶν ὑπ' αὐτῆς τετολημμένων, πρὸς αὐτὴν μεταφέρει τὸν λόγον. ιθ'. Καὶ ἐπλήθυνας, φησὶ, τὴν πορνείαν σου, τοῦ ἀναμνησαί ἡμέρας νεότητός σου, ἐν αἷς ἐπόρνευσας ἐν Αἰγύπτῳ. Λήθη, φησὶν, παρεδεδώκειν τὰς ἐν Αἰγύπτῳ σου πλημμελείας· ἀλλὰ τούτων τὴν μνήμην διὰ τῶν δευτέρων ἐπιτηδευμάτων ἀνθῆσαι πεποίηκας. Οἶδε γὰρ πολλάκις προτέρων ἀναμιμνήσκειν ἀμαρτημάτων ἢ τῆς παρανομίας ταυτότης. Εἶτα πάλιν ἀλληγορικῶς καὶ τροπικῶς τὴν τῆς εἰδωλολατρείας ποιεῖται κατηγορίαν. κ', κα'. Καὶ ἐπέθου ἐπὶ τοὺς Χαλδαίους, ὧν ὡς σάρκες ὄνων αἱ σάρκες αὐτῶν, καὶ αἰδοῖα ἵππων τὰ αἰδοῖα αὐτῶν. Καὶ ἐπεσκέψω τὴν ἀνομίαν τῆς νεότητός σου, ἃ ἐποίησας ἐν Αἰγύπτῳ ἐν τῷ καταλύματί σου, οὗ μαστοὶ τῆς νεότητός σου ἔπεσον. Καὶ τοῖς Χαλδαίοις, φησὶ, μιγνυμένη, οὐδὲ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐπιτηδευμάτων ἡμέλεις· ἀλλὰ καὶ τοὺς τούτων, καὶ τοὺς ἐκείνων θεοὺς ἐθεράπευες. Τὴν δὲ πολλὴν αὐτῶν ἀθεΐαν τε καὶ πολυθεΐαν αἱ δοιοὶς ἵππων καὶ ὄνων ἀπέικασεν· ἐπειδὴ καὶ πορνείαν τὴν εἰδωλολατρείαν καλεῖ· αἱ γὰρ Θεῶν συνημμέναι καὶ ἀνακείμεναι ψυχαὶ, εἶτα τοῦτον καταλιμάνουσαι, καὶ τὴν τῶν δαιμόνων ἀσπαζόμεναι συνουσίαν, εἰκότως μοιχεύτριαι χρηματίζουσι. 81.1041 κβ'–κδ'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐξεγείρω τοὺς ἐραστάς σου ἐπὶ σέ, ἅφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχὴ σου ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐπάξω αὐτοὺς ἐπὶ σέ κυκλόθεν. Τοὺς υἱοὺς Βαβυλῶνος, καὶ πάντας τοὺς Χαλδαίους, Φακοῦμ, καὶ Σουδ, καὶ Κουδ, καὶ πάντας υἱοὺς Ἀσσυρίων μετ' αὐτῶν, νεανίσκους ἐπιλέκτους, ἡγουμένους καὶ στρατηγούς· πάντας τριστάτας καὶ ὀνομαστοὺς, ἵππεύοντας ἐφ' ἵππων. Καὶ ἤξουσιν ἐπὶ σέ πάντες ἀπὸ βορρᾶ μεθ' ὀπλων, καὶ ἀρμάτων, καὶ τροχῶν, καὶ πλήθους λαῶν· καὶ θώρακας, καὶ ἀσπίδας, καὶ περικεφαλαίας περιθήσονται ἐπὶ σέ, καὶ βαλοῦσιν ἐπὶ σέ φυλακὴν κύκλω. Δι' αὐτῶν, φησὶ, μαθήσῃ τῶν πραγμάτων, τίς μὲν ἐγώ, τίνες δὲ οἱ ἐρασταὶ σου· ἐγὼ μὲν γὰρ καταφρονηθεὶς ὑπὸ σοῦ μακροθυμῶν διετέλεσα· οὗτοι

δὲ παραυτίκα τὴν σὴν ἀπόστασιν μαθόντες, μετὰ παντοδαπῆς ἀφί ξονται πανοπλίας, ἵπποι καὶ ἄρμασι κεκρημένοι, καὶ τοὺς ὑπηκόους ἅπαντας ἐπαγόμενοι, καὶ χαρὰ κώμασι τὰς σὰς ἀποτείχισουσιν εἰσόδους. Τοῦτο γὰρ ἐσήμηνεν εἰρηκῶς· "Βαλοῦσιν ἐπὶ σὲ φυλακὴν κύκλω." Εἶτα ἐπιφέρει· Καὶ δώσω πρὸ προσώπου αὐτῶν κρῖμα, καὶ ἐκδικήσουσί σε ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν. (κε΄.) Καὶ δώσω τὸν ζῆλόν μου ἐν σοὶ, καὶ ποιήσουσι μετὰ σοῦ ἐν ὀργῇ θυμοῦ μου. Ἐπειδὴ γὰρ ἐκείνους τῆς ἐμῆς προετίμησας προμηθείας, δι' αὐτῶν ἐκεῖ νων πράξομαί σε δίκας τῆς εἰς ἐμὲ παρανομίας, καὶ τοῖς ἐκείνων σε παραδώσω κολαστηρίοις. Διηγείται δὲ καὶ τῆς τιμωρίας τὰ εἶδη. Τοὺς μυκτῆράς σου, καὶ τὰ ὠτά σου ἀφελοῦσι, καὶ τοὺς καταλοίπους σου ἐν ῥομφαίᾳ καταβαλοῦσιν· αὐτοὶ τοὺς υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου λήψονται, καὶ τοὺς καταλοίπους σου καταφάγεται πῦρ. (κ΄.) Καὶ ἐκδύσουσί σε τὸν ἱματισμόν σου, καὶ λήψονται τὰ σκευὴ τῆς καυχίσεώς σου. Τοὺς μὲν γὰρ, φησὶ, δορυαλώτους ἀποίσουσι, τοὺς δὲ ἐν τῇ παρατάξει κατακοντίσουσι, τοὺς δὲ ἀκροτηριάσουσιν ἀπηνία καὶ ὠμότητι χρώμενοι· τὰ δὲ προσήκοντά σοι πάντα ληΐσονται, καὶ πυρὶ τὰ πλεῖστά σου παραδώσουσι. Δείκνυσι δὲ καὶ τὴν ἐκ τῆς τιμωρίας ἐσομένην ὠφέλειαν. κζ'. Καὶ ἀποστρέψω τὰς ἀσεβείας σου ἐκ σοῦ, καὶ τὴν πορνείαν σου τὴν ἐκ γῆς Αἰγύπτου οὐ μὴ μνησθῆς ἔτι. Ἐν γὰρ ἐκείνοις γενομένη τοῖς κακοῖς, ἐν αἰσθήσει γενήσῃ τῆς οἰκείας παρανομίας, καὶ βδελύξη λίαν ἐκεῖνα τὰ τῆς συμφορᾶς σοι ταύτης γενόμενα πρόξενά. κη', κθ'. Διότι τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ παραδίδωμί σε εἰς χεῖρας ὧν μὴ σεῖς, ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχὴ σου ἀπ' αὐτῶν. κθ'. Καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐν μίσει, καὶ λήψονται πάντας τοὺς πόνους σου καὶ τοὺς μόχθους 81.1044 σου, καὶ ἔση γυμνὴ καὶ ἀσχημονοῦσα· καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ ἀσχημοσύνη τῆς πορνείας σου καὶ τῆς ἀσεβείας σου. Ἐρασθεῖσα, φησὶ, τῶν Χαλδαίων, πάλιν αὐτοὺς ἐμίσησας, ἀλλ' ἐγὼ τούτοις σε παραδώσω, καὶ διὰ τούτων σὲ δίκας τῆς τιμωρίας εἰσπράξομαι, καὶ διὰ τῆς τιμωρίας γυμνὴν ἅπα σαν ὑποδείξω σου τὴν ἀσέβειαν· μαθήσονται γὰρ οἱ τὰς σὰς θεώμενοι συμφορᾶς, αἰτίαν τούτων τὴν σὴν γενομένην παρανομίαν. Διὸ εἰκότως ἐπήγαγεν· λ'. Ἡ πορνεία σου· ἐποίησέ σοι ταῦτα ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαί σε ὀπίσω τῶν ἔθνων, καὶ ἐμιαίνου ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν. Ἦκολούθησας, φησὶ, τοῖς τῶν ἔθνων ἐπιτηδεύμασιν, ἃ τοῖς οἰκείοις χρώμενα λογισμοῖς ἐπενόησε τὴν ἀσέβειαν· οὐ μόνον δὲ, φησὶ, τῶν ἄλλων ἔθνων ἐμιμήσω τὴν ἀσέβειαν, ἀλλὰ καὶ· λα'. Ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀδελφῆς σου ἐπορεύθης, καὶ δώσω ἐγὼ τὸ ποτήριον αὐτῆς εἰς τὰς χεῖράς σου. Ἄπέπονθε, φησὶν, ἡ Σαμαρεία, ταῦτα καὶ σὺ πείσῃ· ποτήριον γὰρ τὴν τιμωρίαν ἐκάλεσεν, ὡς κάρων καὶ μέθην τοῖς πίνουσιν ἐμποιοῦσαν. λβ'–λδ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου πίεσαι τὸ βαθύ, καὶ τὸ πλατύ, καὶ ἔσται εἰς γέλωτα καὶ εἰς μυκτηρισμόν τὸ πλεονάζον. Τοῦ συντελέσαι μέθην, καὶ ἐκλύσεως πλησθήσῃ, ποτήριον ἀφανείας καὶ ἀφανισμοῦ, ποτήριον ἀδελφῆς σου Σαμαρείας. Καὶ πῆν αὐτὸ, καὶ ἐκτραγγίεις, καὶ τὰ ὄστρακα αὐτοῦ κατατρώξεις, καὶ τοὺς μαστοὺς σου κατατιλεῖς. Βαθὺ τὸ ποτήριον ἐκάλεσε, διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς· πλατὺ δὲ, διὰ τὸν τῶν ἐβδομήκοντα ἐτῶν χρόνον· ἀφανισμοῦ δὲ ποτήριον ὠνόμασε, διὰ τὴν γενομένην ἐρημίαν τῆ πόλει· τὸ δὲ "ἐκτραγγίεις" προστέθεικεν, ἐπειδὴ τελευταίαν τὴν πολιορκίαν ὑπέμεινε, καὶ τὰ ὄστρακα δὲ αὐτὴν ἔφη κατατρώξῃ, διὰ τὸ ἐσχάτοις περιπεσεῖσθαι κακοῖς· τοὺς δὲ μαστοὺς κατατιλεῖν, διὰ τὴν ἐκ τῶν κακῶν γενομένην μεταμέλειαν. "Καὶ τὰς ἑορτάς σου, φησὶ, καὶ νομηνίας σου ἀποστρέψω, διότι ἐγὼ λελάληκα, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος." Πᾶσάν σου πανήγυριν, καὶ πᾶσαν θυμηδίαν κατασβέσω, καὶ ἐπιθήσω τοῖς λόγοις τὸ τέλος· ἀληθῆς γὰρ εἰμι, καὶ ἀψευδὴς Δεσπότης. λε'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, Ἄνθ' ὧν ἐπελάθου μου, καὶ ἀπερρίψάς με ὀπίσω τοῦ σώματός σου, καὶ σὺ λάβε τὴν ἀσέβειάν σου, καὶ τὴν πορνείαν σου. Ἐπειδὴ προετίμησας τῆς ἐμῆς θεραπείας τὰς τοῦ σώματος ἡδονὰς, δέξαι, φησὶ, τῆς ἀκολασίας τὰ ἐπίχειρα. Αἰνίττε

ται δὲ διὰ τούτων, ὡς ὑποβάθρα τῆς ἀσεβείας ἢ παρανομία γεγένηται· ταῖς γὰρ ἡδοναῖς δουλεύοντες εἰς τὴν τῶν εἰδώλων λατρείαν ἐξεκυλίσθησαν. 81.1045 λ'. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς μὲ, Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ κρινεῖς τὴν Ὀσollάν καὶ τὴν Ὀολιβάν, καὶ ἐπαγγελεῖς αὐταῖς τὰς ἀνομίας αὐτῶν; Ὅτι ἐμοιχῶντο, καὶ αἷμα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν ἐμοιχῶντο, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἃ ἐγέννησάν μοι, διῆγον αὐτὰ αὐ τοῖς διὰ πυρός. Τὸ εἰ κρινεῖς; οἱ ἄλλοι ἔρμη νευταὶ κρίθητι ἡρμήνευσαν· τὸ ἐμὸν, φησὶν, ἀναλα βῶν πρόσωπον, ὧ προφήτα, ποιήσαι τὴν κρίσιν πρὸς τὴν Σαμάρειαν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ διέλεγξον αὐτῶν τὰς παρανομίας, ὅπως μὲν ἐμὲ καταλιμπά νουσαι τοῖς εἰδώλοις ἐμίγνυντο· ὅπως δὲ τὰ ὑπ' ἐμοῦ αὐτοῖς παρεχόμενα τέκνα, θυσίαν ἐκείνοις προσέφερον, τῶν ἐμῶν νόμων καταφρονοῦντες, καὶ τὰ Σάββατά μου βεβηλοῦντες. Τοῦτο γὰρ ἐπήγαγεν· λή'. Ἔως καὶ ταῦτα ἐποίησάν μοι, ἐμίαινον τὰ ἅγια μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ τὰ Σάββατά μου ἐβεβήλουν. Εἶτα διδάσκει τῆς βεβηλώσεως τρόπον. λθ'. Καὶ ἐν τῷ σφάζειν αὐτοὺς τὰ τέκνα αὐ τῶν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἅγια μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐβε βήλουν αὐτά. Πολλὴ δὲ ἡ τῆς ἀσεβείας ὑπερβολή. Πρῶτον μὲν γὰρ αὐτῶν τὸ σφάζειν τοὺς παῖδας ὅρος ἔσχατος ἀσεβείας· τὸ δὲ καὶ τοῖς δαίμοσι τὰ τοιαῦτα προσφέρειν σφάγια, πάλιν ἐπίτασις τοῦ κακοῦ· τὸ δὲ καὶ ἐν Σαββάτῳ ταῦτα τολμᾶν, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἀναγ καία ἀπείρητο ἐργασία, μείζονα πολλῶ δείκνυσι τὴν ἀσέβειαν· τὸ δὲ καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην ἐργασίαν τῶν θείων ἐπιβαίνειν προθύρων, ποίας ἀσεβείας ὑπερβολὴν καταλείπει; Διὸ καὶ τελευταῖον αὐτὸ τέθεικεν, καὶ προστέθεικε πάλιν· "Καὶ ἰδοὺ οὕτως ἐποίουν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου." Ταύτην, φησὶ, τὴν ἀσέβειαν ἐν τῷ ἀφιερωμένῳ τετολμήκασιν οἴκῳ. μ'. Καὶ ἔπεμπον τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἐρχομένοις μα κρόθεν· οἷς ἀγγέλους ἐξαπέστελλον πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἅμα τῷ ἔρχεσθαι αὐτοὺς εὐθὺς ἐλούου, καὶ ἐστιβίζου τοὺς ὀφθαλμοὺς σου, καὶ ἐκόσμου κό σμῳ. Καὶ ἐκάθου ἐπὶ κλίνης ἐστρωμένης, καὶ τρά πεζα κεκοσμημένη ἔμπροσθεν αὐτῆς. Πάντα τὰ εἰ ρημένα ὡς ἐπὶ γυναικὸς ἐταίρας διέγραψε· σημαίνει δὲ τὴν τε γενομένην πρὸς τοὺς Ἀσσυρίους καὶ Χαλδαίους αὐτοῖς συμμαχίαν, καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἐπεισαχθεῖσαν ἀσέβειαν. Παραδηλοῖ δὲ καὶ τοὺς ἐν ταῖς τῶν δαιμόνων ἑορταῖς καλλωπισμοὺς, χλιδὰς, καὶ ἱματίων ἐναλλα γὰς, καὶ τ' ἄλλα πάντα ὅσα ἐν ταῖς τοιαύταις ποιεῖν εἰώθεισαν πανηγύρεσι. Τοῦτο δὲ σημαίνει καὶ τὰ ἐπιφερόμενα· "Καὶ τὸ θυμίαμά μου, καὶ τὸ ἔλαιόν μου ἐτίθης ἔμπροσθεν αὐτῶν. Τουτέστι, τῶν εἰδώλων. μβ'. Καὶ ἠὺφραίνοντο ἐν αὐτοῖς. Εὐφροσύνη γὰρ τῶν δαιμόνων ἢ τῶν ἀνθρώπων ἀπώλεια. Πρὸς δὲ τούτοις φησὶν· "Καὶ φωνὴν ἀρμονίας ἂν 81.1048 ἐκρούοντο πρὸς ἄνδρας ἐκ πλήθους ἦκοντας ἀνθρώπων οἰνωμένους ἐκ τῆς ἐρήμου." Τί γὰρ ἐρημότερον τῶν τὰ εἰδῶλα προσκυνούντων; Ἐξ ἐκείνων, φησὶ, τῶν ἐρήμων ψυχῶν τὰς τῆς ἀσεβείας ἐκομί ζετό σοι διδάγματα, καὶ ἐδέχου αὐτὰ ἐν μουσικοῖς ὄργανοις ἀνακρουομένοις τὴν ἡδεῖαν ἠχὴν. "Καὶ ἐδίδους αὐτοῖς ψέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν." Οὐδὲν γὰρ παρὰ τῶν εἰδώλων λαμβάνουσιν οἱ τούτοις λα τρέυειν αἰρούμενοι, ἀλλὰ τὰ θεόδοτα δῶρα τούτοις προσφέρουσι, παντοδαπὸν αὐτοῖς κόσμον περιτιθέντες. μγ'. Καὶ εἶπον, Οὐκ ἐν τούτοις μοιχεύουσι, καὶ ἔργα πόρνης ταῦτα, καὶ αὐτὴ ἐξεπόρνευσεν; Ἐλεγον γὰρ, φησὶν, ὄργανοις χρώμενος τοῖς προ φήταις, ὅτι ἐν τοῖς ἀψύχοις ἢ μοιχεία ὑμῶν τολμᾶται, καὶ πορνικὰ ὑμῖν τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα. μδ'. Καὶ αὐτοὶ εἰσπορεύοντο πρὸς αὐτήν, ὃν τρόπον εἰσπορεύονται πρὸς γυναῖκα πόρνην, οὕτως εἰσπορεύοντο πρὸς Ὀσollάν καὶ πρὸς Ὀολιβάν, τὰς γυναῖκας τὰς ἀνόμους, τοῦ ποιῆσαι ἀνομίαν. Ἄδειαν γὰρ λοιπὸν λαβόντες ἐκ τῆς τούτων παρανομίας, ὡς πρὸς γυναῖκας ἐταίρας καὶ πᾶσι προκειμένας, οὕτω πρὸς τὴν Σαμάρειαν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ εἰσέεισαν, καὶ οἱ τῶν ψυχῶν ἀλάστορες δαίμονες, καὶ οἱ τὴν τούτων λατρείαν δεδιδαγμένοι Χαλδαῖοι. Μεταφέρει γοῦν λοιπὸν πρὸς

τούτους τὸν λόγον, καὶ φησι· με'. Καὶ ἄνδρες δίκαιοι οὗτοι. Τὸ δίκαιοι τέ θεικεν, οὐ δικαιοσύνην αὐτοῖς μαρτυρῶν· ἀδικώτατοι γὰρ καὶ παρανομώτατοι, καὶ λίαν ὑπῆρχον δυσσεβέστατοι· ἀλλ' ἐκ παραθέσεως τῶν ταύτης ἀσεβημάτων τὸ δίκαιοι τέθεικεν, ἀντὶ τοῦ, σοὶ παρ' ἐξεταζόμενοι δίκαιοι ὑπάρχουσι. Τοῦτο καὶ ἀνωτέρω πεποιήκε πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ διαλεγόμενος· ἔφη γὰρ, "Καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου, αἷς ἐποίησας." Καὶ ἐνταῦθα φησιν, "Ἄνδρες δίκαιοι οὗτοι," τουτέστιν, ὑπὲρ σέ. "Καὶ ἐκ δικήσουσιν αὐτὰς ἐκδικήσει μοιχαλίδων, καὶ κρὶ σὺν ἐκχεουσῶν αἷμα, ὅτι μοιχαλίδες εἰσὶ, καὶ αἷμα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν." Μιαυφονίας, φησὶ, καὶ μοιχείας τίσουσι δίκας, τοὺς ἔραστὰς αὐτῶν λαμβάνουσαι δι' ἑαυτὰς, καὶ ταῦτα πείσονται, ἅπερ αἱ μοιχεύτριαι γυναῖκες καὶ ἀνδροφόνοι· οὕτω πληρώσας τὸ αἰνιγμῶδες διήγημα, τὴν κατ' αὐτῶν ψῆφον ἐκφέρει. μ'. Τὰδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἀνάγαγε ἐπ' αὐτὰς πλῆθη, καὶ δὸς ἐν αὐταῖς ταραχὴν καὶ διαρπαγὴν. μζ'. Καὶ λιθοβοληθήτωσαν λίθοις ὄχλων, καὶ κατακεντείτωσαν αὐτὰς ἐν τοῖς 81.1049 ξίφεσιν αὐτῶν· υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας ἀποκτενοῦσι, καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν ἐμπρήσουσιν ἐν πυρὶ. Εἶτα τὴν ἐντεῦθεν ἐσομένην ἐπιδείκνυσιν ὠφέλειαν. μη'. Καὶ ἀποστρέψω ἀσέβειαν ἐκ τῆς γῆς, καὶ παιδευθήσονται πᾶσαι αἱ γυναῖκες, καὶ οὐ μὴ ποιήσουσι κατὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν. Τούτων γὰρ, φησὶ, ταῦτα ὑπομενουσῶν, καὶ λίθοις, καὶ ξίφεσι, καὶ πυρὶ παραδιδόμενων, πᾶσα πόλις ὠφέλειαν καρπώσεται, μανθάνουσα, οἷα τῆς ἀσεβείας τὰ ἐπίχειρα. Γυναῖκας δὲ πάλιν ἐνταῦθα τὰς πόλεις ὠνόμασε. μθ'. Καὶ δοθήσεται ἡ ἀσέβεια ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας τῶν ἐπιθυμημάτων λήψεσθε, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Τοὺς τῆς ἀσεβείας ὑμῶν, φησὶ, κομιεῖσθε καρπούς· οὐ γὰρ ἀνάγκη ταύτην ἐδέξασθε, ἀλλὰ γνώμη καὶ πόθω· ἐκ δὲ τῆς τιμωρίας ὠφέλειαν μεγίστην τρυγήσετε τὴν τῆς ἐμῆς δεσποτείας ἐπίγνωσιν. Ἦς ἀπολαύειν ἡμᾶς γένοιτο, μὴ τῇ πείρᾳ τῶν κακῶν διδασκομένους, ἀλλὰ τῶν θείων εὐεργεσιῶν αἰσθανομένους, καὶ τὴν ἀγνώμονα γνώμην μυστατομένους, καὶ τῇ θείᾳ μνήμῃ καθ' ἐκάστην ἀνανεουμένους ἡμέραν, καὶ τῇ τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐνεργείᾳ εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγάπην πυρπολουμένους, καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν ἐπιφάνειαν ἀναμένοντας, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἢ δόξα, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ΄.

α', β'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με' ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνός, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, γράψον σεαυτῷ τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀφ' ἧς ἀπ' ηρείσατο ὁ βασιλεὺς Βαβυλώνος ἐπὶ Ἱερουσαλήμ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον. Ἐδίδαξεν ἡμᾶς τὸν χρόνον, καθ' ὃν τῇ Ἱερουσαλήμ ὁ Βαβυλώνιος ἐπεστράτευσεν. Ἐκείνου δὲ τὴν πόλιν πολιορκοῦντος, ὁ προφήτης τοῖς ἤδη δορυαλώτοις γε γεννημένοις προσημαίνει τὰ καταληψόμενα κακά. Διὸ καὶ τὸ ἀψευδὲς τῆς προφητείας ὑποδεικνύς ὁ Δεσπότης, ἐπισημῆνασθαι κελεύει τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ πολέμιος τῇ πόλει προσβάλλειν ἤρξατο, ἵνα καὶ ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τοῦ τέλους τῶν πραγμῶν μάθωσι, καὶ οἱ ἤδη αἰχμάλωτοι γενόμενοι, καὶ οἱ πολιορκούμενοι, ὡς ἄνωθεν ταῦτα περὶ αὐτῶν προεῖπεν ὁ Θεός, καὶ ὅτι οὐ διὰ τὴν τῶν πολεμίων ἠττήθησαν ἰσχύν, ἀλλὰ τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων τίνοντες δίκας. γ'. Καὶ εἶπε ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα, παραβολὴν. Μετὰ τὸ ἐπισημῆνασθαι τὸν χρόνον, προστάττεται ὁ προφήτης παραβολικῶς καὶ αἰνιγματωδῶς τὰ συμβησόμενα τῇ πόλει διδάξαι, ἵνα διὰ τὴν ἀσάφειαν τῶν λεγομένων σπουδαιότεροι περὶ τὴν ἐρώτησιν οἱ ἀκροαταὶ γενόμενοι, ἀκριβέστερον

μάθωσι τὰ θεῖα θεσπίσματα. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· (δ', ε') Ἐπίστησον τὸν λέβητα, ἐπίστησον, ἔκχεε εἰς αὐτὸν ὕδωρ, καὶ ἔμβαλε εἰς αὐτὸν τὸν διχοτομήματα, πᾶν διχοτόμημα καλὸν, σκέλος καὶ ὦμον ἐκσεσαρκωμένα ἀπὸ τῶν ὀστέων. Ἐξ ἐπιλέκτων κτηνῶν εἰλημμένων, καὶ ὑπόκαιε τὰ ὀστᾶ ὑποκάτω αὐτῶν. Λέβητα προσαγορεύει τὴν πόλιν· ὕδωρ δὲ ἐκχεόμενον τὰς παντοδαπὰς συμφορὰς· καὶ διχοτομήματα δὲ, καὶ σκέλη καὶ ὦμους ἐξ ἐπιλέκτων κτηνῶν, τοὺς ἐν εὐπορίᾳ, καὶ πλούτῳ, καὶ δυνάμει ἄρχοντάς τε καὶ ἡγουμένους, καὶ ἱερέας, κατὰ ταύτῃ παραδεδομένους ταῖς συμφοραῖς· ὀστᾶ δὲ ὑποκαίόμενα, τοὺς πενία σου ζῶντας προτέρους τῷ λιμῷ παραδοθέντας· πῦρ δὲ, τὸν Βαβυλώνιον καὶ τὴν τούτου παράταξιν. Τούτοις ἐπάγει· "Ἐξέζεσεν, ἐξέζεσε, καὶ γε ἤψηται τὰ ὀστᾶ αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς." Τοῦ γὰρ πυρὸς, φησὶν, ἐμβληθέντος, τὰ τε ὑποκαίόμενα ὀστᾶ τῷ πυρὶ κατεδαπανήθη· τοῦ γὰρ λιμοῦ γεγένηται παρανάλωμα, καὶ οἱ διαφυγόντες τὴν τοῦ λιμοῦ προσβολὴν ἐν ἀκμῇ γεγένηται τῶν κακῶν, τὰς τῶν πολιορκούντων δεχόμενοι προσβολὰς. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ὡ πόλις αἱμάτων, λέβητος, ἐν ᾧ ἔστιν ἰὸς ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ ἰὸς οὐκ ἐξήλθεν ἐξ αὐτῆς, κατὰ μέρος αὐτῆς ἐξήνεγκεν· οὐκ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὴν κλῆρος. Ἐδίδαξεν ἡμᾶς ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἄνω λέβητα τὴν πόλιν ὠνόμασεν, ἰὸν δὲ τοῦ λέβητος τὴν ἁμαρτίαν καλεῖ. Μεγίστη δὲ κατηγορία, ὅτι οὐδὲ τοσοῦτο πῦρ τῶν συμφορῶν τὸν τοῦ λέβητος ἰὸν ἐδαπάνησε. Τὸ δὲ "Κατὰ μέρος ἐξήνεγκεν, οὐκ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὴν κλῆρος," δηλοῖ ὅτι οὐδεὶς τὰς ἐπενεχθείσας διέφυγε συμφορὰς, οὐδὲ ἐκκληρώθησαν οἱ μὲν εἰς ὄλεθρον, οἱ δὲ εἰς σωτηρίαν, καθάπερ ἐν ταῖς ἤδη πρότερον γε γενημέναις πολιορκίαις συνέβη, ἀλλὰ πάντες ἀπαξ ἀπλῶς, οἱ μὲν λιμῷ, οἱ δὲ λοιμῷ παρεδόθησαν· οἱ δὲ ταῦτα διαβάντες, ἢ πολεμοῦντες ἀνῆρέθησαν, ἢ πολιορκηθέντες ἐξηνδραποδίσθησαν· διδάσκει δὲ καὶ τῶν κακῶν τὴν αἰτίαν. ζ'. Ὅτι αἷμα αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐγένετο. Ταῦτα δὲ, φησὶν, ὑπομένουσι τῆς ἄγαν μαιφονίας τίνοντες δίκας. Ἐπὶ λεωπετρίαν τέταχα αὐτὸ, οὐκ ἐκκέχυκα αὐτὸ ἐπὶ τὴν γῆν, τοῦ καλύψαι αὐτὸν τὴν γῆν. 81.1053 (η') Τοῦ ἀναβῆναι θυμὸν εἰς ἐκδίκησιν, ἐκδικηθῆναι δέδωκα τὸ αἷμα αὐτῆς, ἐπὶ λεωπετρίαν τέταχα αὐτὸ τοῦ μὴ καλύψαι αὐτό. Οὐ κατακαλύψω, φησὶ, τὰς ὑπ' αὐτῶν τολμηθείσας παρανομίας, ἀλλὰ γυμνάς αὐτὰς καταστήσω, καὶ πᾶσιν ὑποδείξω, καθάπερ τι αἷμα, οὐκ ἐπὶ γῆς ἐκχεόμενον καὶ καταποθούμενον, ἀλλ' ἐπὶ λείας βαλλόμενον πέτρας, καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς φυλαττόμενον, εἰς κατηγορίαν τῶν ἐκχέαι τοῦτο τετολμηκότων. θ'-ιβ'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ὡ πόλις τῶν αἱμάτων, καὶ γε ἐγὼ μεγαλυνῶ τὸν δαλόν. Καὶ πληθυνῶ τὰ ξύλα, καὶ ἀνακαύσω τὸ πῦρ, ὅπως τακῆ τὰ κρέα, καὶ ἔλατ τωθῆ ὁ ζωμὸς, καὶ τὰ ὀστᾶ συμφρυγῆ. Καὶ στηῆ ἐπὶ τοὺς ἄνθρακας αὐτῆς κενή· ἐξήφθη ὅπως προσκαυθῆ, καὶ θερμανθῆ, καὶ ἐκφρυγῆ ὁ χαλκὸς αὐτῆς, καὶ τακῆ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς, καὶ ἐκλίπη ὁ ἰὸς αὐτῆς. Ταπεινωθῆ ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς. "Μεγαλυνῶ, φησὶ, τὸν δαλόν," τουτέστιν, αὐξήσω τὴν ἀρχὴν τῶν κακῶν. "Καὶ πληθυνῶ τὰ ξύλα," ἀντὶ τοῦ, πολλὰς ἀφορμὰς παρέξω, καὶ ὕλας τῷ πυρὶ τῶν κακῶν, ἵνα τοῦτο μὲν ἀνακαύσω, "τὰ δὲ ἐψόμενα κρέα," τουτέστι, τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀνθρώπους, κατατακῆναι παρασκευάσω· καὶ οἱ μὲν ὑπὸ λιμοῦ δαπανηθῶσι, δίκην ὀστέων συμφρυγόμενοι, οἱ δὲ ταῖς παντοδαπαῖς κατακαυθῶσι συμφοραῖς, καθάπερ κρέα ἐψόμενα· τῇ δὲ πολλῇ τοῦ πυρὸς προσβολῇ καὶ ὁ ζωμὸς δαπανηθήσεται, καὶ ἅπαντα ἀναγκαῖα χρεῖα καὶ πρόφασις παραψυχῆς, ὥστε λοιπὸν αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν τὸν χαλκὸν τῷ πυρὶ προσομιλοῦντα κατατακῆναι, καὶ σὺν τῷ ἰῷ δαπανηθῆναι. Τῶν γὰρ ὑπερμαχούντων τῆς πόλεως ἡττηθέντων, ἀλοῦσα λοιπὸν ἀνάστατος ἐγένετο, καὶ πυρὶ παρεδόθη· ἀλλ' ὅμως, φησὶ, καὶ τοσοῦτων αὐτῇ προσπεσόντων κακῶν οὐκ ἀπηλλάγη τοῦ ἰοῦ, ἀλλ' ἔμεινεν ἐν αὐτῇ ἢ περὶ τὸ ἁμαρτάνειν ῥοπή. Διὸ ἐπάγει· Πολλὸς ὁ ἰὸς αὐτῆς, καταισχυνθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς. (ιγ'.) Ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ σου ζέμα. Σὺ, φησὶν, ἐν τῇ παρανομίᾳ σου τὴν ζέσιν

ταύτην καὶ τοῦ πυρὸς ἐξήψας τὴν φλόγα· πολὺν γὰρ ἔσχες ἀμαρτημάτων ἰὸν, ὃς ἐπὶ τοῦ παρόντος γυμνωθεὶς αἰσχύνῃς ἀναπλησθήσεται. "Ἄνθ' ὧν ἐμαΐνου σὺ, καὶ οὐκ ἐκαθάρθης ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου, καὶ οὐ μὴ καθαρθῆς οὐκ ἔτι, ἕως οὗ ἐμπλήσω τὸν θυμόν μου ἐν σοί." Μὴ βουληθεὶς γὰρ διὰ μετανοίας ἀκέσα σθαί σου τὰ τραύματα, οὐ μὴ τύχῃς συγγνώμης, οὐδὲ μὴ καθάρσεως ἀπολαύσης, ἕως ἂν δῶς δίκας, ὑπὲρ ὧν παρηνόμησας· εἶτα τὸ ἀψευδὲς τῶν εἰρῆ μένων δείκνυσι τῇ τοῦ προσώπου ποιότητι. ἰδ'. Ἐγὼ Κύριος λελάληκα. Καὶ τὸ ἀναντίρρητον 81.1056 τον τῶν ἐσομένων· "Καὶ ἤξει, καὶ ποιήσω· οὐ δια στελῶ, οὐ φείσομαι, καὶ οὐ μὴ παρακληθῶ." Οὐ γὰρ τοὺς μὲν ἐάσω, τοὺς δὲ παραδώσω, ἀλλὰ πάντας τοῖς ἠπειλημένοις ἐκδώσω κακοῖς. Ὑποδείκνυσι δὲ καὶ τὸ δίκαιον τῆς τιμωρίας. "Κατὰ τὰς ὁδοὺς σου, καὶ κατὰ τὰ ἐνθυμήματά σου κρινῶ σε, λέγει Ἄδωναι Κύριος." Καὶ τὸ αὐτὸ πλατύτερον· "Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ κρινῶ σε κατὰ τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ κατὰ τὰ αἵματά σου κρινῶ σε, ἡ ἀκάθαρτος, ἡ ὀνομαστή, καὶ πολλὴ τοῦ παραπι κραίνειν." Ἐπίσημος, φησὶν, ἐπὶ κακία γεγένησαι· αἴτιον δὲ σοι τῆς παρανομίας, τὸ τοῖς πονηροῖς ἀκοιουθεῖν λογισμοῖς· καὶ τοῦτο παρεδήλωσεν εἰρηκῶς· "Κατὰ τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ κατὰ τὰ αἵματά σου κρινῶ σε." Πρότερον γὰρ λογιζόμενοι, εἴτε ἀγαθὰ, εἴτε κακὰ, καὶ τότε τὸ ἔργον τοῖς λογισμοῖς ἐπιφέρομεν. Ἐντεῦθεν ἐφ' ἕτερον εἶδος μεταφέρει τὴν προφητείαν, καὶ φησὶν· ἰε'–ιζ'. Ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων· Ὑιὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω ἐκ σοῦ τὰ ἐπὶ θυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν σου· οὐ μὴ κόψη, οὐδὲ μὴ κλαύσης, οὐδ' οὐ μὴ ἔλθῃ σοι δάκρυα. Στέναξαι σιγῶν, στεναγμὸς αἵματος πένθος ὀσφύος ἐστίν. Ἐπιθυμήματα, ἢ ἐνθυμήματα ὀφθαλμῶν, οὕτω γὰρ ἔνια τῶν ἀντιγράφων ἔχει, τὴν ὁμόζυγα καλεῖ γυναῖκα, ἣς ἀποθανούσης, ὁ προφήτης κελεύεται, μὴτε δακρῦσαι, μὴτε ὀδύρεσθαι, ἀλλὰ στένειν σιγῇ, καὶ ταῦτα περὶ τὴν ὀσφύν τοῦ πένθους ὄντος. Διὰ γὰρ τῆς ὀσφύος τὴν τῆς παιδοποιίας ἐπιθυμίαν ἐδήλωσεν· οὕτω γὰρ καὶ ὁ θεὸς Ἀπόστολος περὶ τοῦ Λευῖ τὸν λόγον ποιούμενος ἔφη· "Ἐτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνηκεν αὐτῷ Μελχισεδέκ, καὶ ἠυλόγησεν αὐτόν." Διὸ καὶ ζωννύναι τὰς ὀσφύας κελεύομεθα, ἵνα τῆς ἐπιθυμίας ἀναστέλλωμέν τε καὶ ἀναχαιτίζωμεν τὰς ὀρμάς. Δεῖξαι τοίνυν τὴν τοῦ πάθους ὑπερβολὴν βουλόμενος, εἰκότως ἔφη· Στεναγμὸς αἵματος πένθος ὀσφύος ἐστίν·" τουτέστι, τοῦ θαλάσσης ὀσφύος καὶ τὸ πένθος περὶ τὴν ὀσφύν ἐστίν. Ἄλλ' ὅμως καὶ τοιαύτης οὐσίας συμφορᾶς παρακελεύεται αὐτῷ μὴ θρηνεῖν· "Ἀνθρώπινον γὰρ πένθος οὐ ποιήσῃ." Εἶτα καὶ τὸν τρόπον διδάσκει· "Ἔσται τὸ τρίχωμά σου συμπεπλεγμένον ἐπὶ σέ, καὶ τὰ ὑποδήματά σου ἐν τοῖς ποσὶ σου, καὶ οὐ μὴ παρακληθῆς ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ φαγῇ." Μηδὲν, φησὶν, ὧν εἰώθασιν οἱ πενθοῦντες ποιεῖν ἀνάσχη ποιῆσαι, μὴτε τὴν κεφαλὴν ἀποκείρασθαι, μὴτε ἀνυπόδετος βαδίσαι, μὴτε δι' αὐτῶν καλουμένων περιδείπνων παραψυχῆς 81.1057 τινος ἀπολαῦσαι. Ἔοικε δὲ ὁ προφήτης καὶ Ναζιραῖος εἶναι· "Ἔσται γὰρ, φησὶ, τὸ τρίχωμά σου συμπεπλεγμένον ἐπὶ σέ." Καὶ ἄνω δὲ οὐκ οἶνον, ἀλλ' ὕδωρ πίνειν προσετάχθη· ἀμφοτέρω δὲ τῶν Ναζιραίων ἴδια. ιη'. Καὶ ἐλάλησα πρὸς τὸν λαὸν τὸ πρῶτον, ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι· καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνὴ μου ἐσπέρας, καὶ ἐποίησα τὸ πρῶτον ὃν τρόπον ἐπετάγη μοι. Τύπον δὲ τινὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων ὁ προφήτης πληροῖ. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ Ἰσραηλίτης λαὸς ἐν τάξει νύμφης τῷ Δεσπότην συνῆπτο, ἔμελλε δὲ οὕτως παραδίδοσθαι ἀνδραποδισμῷ καὶ σφαγῇ, καὶ ὁ θεὸς νεῶς ἐμπύρασθαι, τύπον τινὰ τῶν ἐσομένων δίδωσι τὸν προφήτην, καὶ τῆς γυναικὸς ἐξαπιναιῶς θανούσης, παρεγγυᾷ μὴτε θρηνῆσαι, μὴτε δακρῦσαι, μὴ πένθιμον σχῆμα λαβεῖν, μὴ παραμυθητικῆς ἀπολαῦσαι τραπέζης, ἀλλὰ σιγῇ στενάξαι, δεικνύς, ὡς αὐτὸς οὐδεμιᾶς τοὺς αὐτῷ συνημμένους ἀξιώσει φιλιανθρωπίας, παρὰ γνώμην δὲ ὅμως αὐτοῖς ἐπάξει τιμωρίαν· "Οὐ γὰρ βούλεται τὸν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτόν, καὶ ζῆν." Οὗ χάριν καὶ τῷ προφήτῃ σιγῇ στένειν παρακελεύεται·

διὰ τούτου σημαίνων, ὡς καὶ αὐτὸς παρὰ γνώμην ἀνέχεται τῶν ἐπιφερομένων τῶ λαῶ συμφορῶν, πολὴν μὲν ἔχων τὴν ἀγαθότητα, καὶ διὰ ταύτην ἐπὶ φιλανθρωπίαν ῥέπων, κολάζειν δὲ διὰ τὴν τῆς παρανομίας ὑπερβολὴν βιαζόμενος. ιθ'–κδ'. Καὶ εἶπε, φησὶ, πρὸς με ὁ λαὸς μου· Οὐκ ἀπαγγέλλεις ἡμῖν, τί ἐστὶ ταῦτα, ἃ σὺ ποιεῖς; Καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς· Λόγος Κυρίου ἐγένετο πρὸς με, λέγων· Εἶπε πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραὴλ· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ βεβηλῶ τὰ ἅγια μου, φρύαγμα ἰσχύος ὑμῶν, ἐπὶ θυμῆματα ὀφθαλμῶν ὑμῶν, καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν· καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, οὓς ἐγκατελίπετε, ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται. Καὶ ποιήσετε ὃν τρόπον πεποίηκα, ἀπὸ στόματος αὐτῶν οὐ παρακληθήσεσθε, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ φάγεσθε. Καὶ αἱ κόμαι ὑμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν τοῖς ποσίν ὑμῶν· οὔτε μὴ κόψησθε, οὔτε μὴ κλαύσητε· καὶ ἐντακθήσεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ οὐ παρακαλέσετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Καὶ ἔσται ὑμῖν Ἰεζεκιὴλ εἰς τέρας· κατὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε, ποιήσετε, ὅταν ἔλθῃ ταῦτα, καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Ἄδωναϊ Κύριος. Διὰ τῶν πραγμάτων ὑμῖν, φησὶ, τὴν προφητείαν ὑπέδειξα, καὶ ἐν ἐμαυτῶ τὰ ἐσόμενα ὑμῖν ἐσκιαγράφησα. Ὡσπερ γὰρ ἐγὼ, τῆς ὁμόζυγος δεξαμένης τοῦ βίου τὸ τέλος, οὐδὲν ἐποίησα τῶν εἰωθότων ἐπὶ νεκροῖς ἐπιτελεῖσθαι, οὐ θρήνον, οὐ δάκρυον, οὐ πένθιμον σχῆμα· οὕτω καὶ ὑμεῖς, τῶν υἱῶν ὑμῶν καὶ τῶν θυγατέρων σφαττομένων, καὶ τοῦ ἁγίου νεῶ βεβηλουμένου τῆ τῶν ἀνοσίων βαρβάρων εἰσόδῳ, ἐφ' ᾧ 81.1060 μέχρι τοῦ παρόντος ἐκομπάζετε καὶ μεγαλαυχούμενοι διετελεῖτε, καὶ πρὸς τούτοις μυριοῖς ἐτέροις περιπειρόμενοι κακοῖς, οὐδὲ θρήνων ἄδειαν ἔχετε, οὐδὲ ποιῆσαι τὰ συνήθη συγχωρηθήσεσθε, οὐ κεφαλὴν ἀποκεῖραι, οὐχ ὑποδημάτων γυμνώσαι τοὺς πόδας, οὐ ταῖς λιβάσι τῶν δακρύων τὸ βαρὺ τῆς λύπης ἀποφορτίσασθαι, οὐ παραμυθητικῆς ἀπολαῦσαι τραπέζης, οὐκ ἄλλο τι τῶν συνήθων ἐπιτελέσαι. Καὶ ἀναμνησθήσεσθε τῶν ὑπὸ τοῦ προφήτου γεγενημένων, καὶ μαθήσεσθε διὰ τοῦ τέλους τῶν πραγμάτων, ὅτι καθάπερ τι τέρας ὑμῖν καὶ σημεῖον ὁ προφήτης ἐγένετο, διὰ τῶν πραγμάτων ὑμῖν προσενεγκῶν τῶν ἐσομένων πρόρρησιν. κε'–κζ'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, οὐχὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ὅταν λαμβάνω παρ' αὐτῶν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, τὴν ἔπαρσιν τῆς καυχήσεως αὐτῶν, τὰ ἐπιθυμῆματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ἔπαρσιν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, υἱοὺς αὐτῶν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν; Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἤξει ὁ ἀνασωζόμενος πρὸς σέ, τοῦ ἀναγγεῖλαί σοι εἰς τὰ ὦτα. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διανοιχθήσεται τὸ στόμα σου πρὸς τὸν ἀνασωζόμενον, καὶ λαλήσεις, καὶ οὐ μὴ κωφωθῆς οὐκ ἔτι, καὶ ἔση αὐτοῖς εἰς τέρας, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Ἄδωναϊ Κύριος. Μὴ μόνον ἐπὶ τοῦ παρόντος ταῦτα αὐτοὺς διδάξεις· ἀλλὰ καὶ ὅταν τέλος ἢ πρόρρησις λάβῃ, καὶ τὰ γε ἅγια τοῖς ἀνοσίοις βαρβάροις παραδοθῇ, οἳ τε υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες παραδοθῶσι σφαγῇ, καὶ ἀφίκηται τις ἐκεῖθεν τὰ γεγενημένα διδάσκων, ἀναμνήσων αὐτοὺς τῆς προρρήσεως, καὶ μὴ ἀνάσχησι σιγῆσαι, ἵνα μάθωσιν ὡς ἐμοῦ βουληθέντος καὶ συγχωρήσαντος ταῦτα γένηται, καὶ δίκας τίσουσι τῶν ἀσεβημάτων· καὶ οὐ διὰ τὴν τῶν πολεμίων ἰσχὺν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐμὴν δικαίαν ὀργὴν πεπόνθασιν. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐπὶ τοὺς ἐκ γειτόνων οἰκοῦντας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐφηδομένους αὐτοῖς, τρέπει τὴν προφητείαν, καὶ πρῶτους εἰς μέσον ἄγει τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ΄.

α'–ε'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ υἱοὺς Ἀμμών, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτούς. Καὶ ἔρεις τοῖς υἱοῖς Ἀμμών· Ἀκούσατε λόγον Ἀδωναϊ Κυρίου· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἄνθ' ὧν ἐπεχάρητε ἐπὶ τὰ ἅγια μου, ὅτι ἐβεβηλώθη, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἠφάνισθη, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰούδα, ὅτι ἐπορεύθη ἐν αἰχμαλωσίᾳ· διὰ τοῦτο ἰδοὺ

ἐγὼ παραδίδωμι ὑμᾶς τοῖς υἱοῖς Κεδέμ εἰς κληρονομίαν, καὶ κατασκη νώσουσιν ἐν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν ἐν σοὶ, καὶ δώ σουσιν ἐν σοὶ τὰ σκηνώματα αὐτῶν· αὐτοὶ φάγονται τοὺς καρπούς σου, καὶ αὐτοὶ πίνονται τὴν πιδί τητά σου. Καὶ δώσω τὴν πόλιν τοῦ Ἀμμῶν εἰς νο μᾶς καμήλων, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμῶν εἰς νομάς προβάτων, καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Ἄδωναὶ Κύριος. Υἱοὺς Κεδέμ οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ υἱοὺς Ἀνατολῶν ἠρμήνευσαν· εἰσὶ δὲ οὗτοι ἀπὸ Ἰσμαήλ τὸ γένος 81.1061 κατάγοντες. Λέγει τοίνυν ὁ τῶν ὄλων Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου πρὸς υἱοὺς Ἀμμῶν· Ἐπειδὴ ἐφήσθητε θεασάμενοι τὸν ἀφιερωθέντα μοι νεῶν ὑπὸ μιαρῶν καὶ ἀνοσίων ἀνθρώπων πατηθέντα, καὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ ἀφανισθεῖσαν, καὶ τὴν Ἰούδα φυλὴν αἰχμάλωτον γενομένην, ὑποχειρίους ὑμᾶς ποιήσω τοῖς πολλῶ τῶν Βαβυλωνίων ὑποδεεστέροις τε καὶ ἀσθε νεστέροις, οἱ πολλαῖς σε περιβαλοῦσι συμφοραῖς, τὰς μὲν σκηνὰς ἐν ταῖς σαῖς πόλεσι καταπηγνύντες, τὰς δὲ τῶν καμήλων ἀγέλας ἐν τῇ σῆ καταβόσκοντες χώρα, ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς καθιστάντες νομέας προβάτων. Τούτων τοίνυν εἰς ὑμᾶς γιγνομένων, μαθήσεσθε ὡς οὐ διὰ τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν πέπονθεν ὁ ἐμὸς λαὸς ἃ πέπονθεν, ἀλλὰ διὰ τὴν αὐτοῦ παρανομίαν. ' , ζ. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Ἀνθ' ὧν ἐκρότησας τῇ χειρὶ σου, καὶ ἐψόφη σας τῷ ποδί σου, καὶ ἐπεχάρης τῇ ψυχῇ σου ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἔκτε νῶ τὴν χειρὰ μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς διαρ παγὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐξολοθρεύσω σε ἐκ τῶν λαῶν, καὶ ἀπολῶ σε ἐκ τῶν χωρῶν ἀπωλεία, καὶ ἐπιγνώση ὅτι ἐγὼ Ἄδωναὶ Κύριος. Ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, ἐφηδόμενος καὶ ἐπευφραινόμενος τοῖς τοῦ λαοῦ μου κακοῖς, καὶ ταῖς χερσὶν ἐκρότεις, καὶ ψὸ φον διὰ τῶν ποδῶν ἀπετέλεις σκιρτῶν καὶ χορεύων, τούτου χάριν χαλεπώτερα πείση, καὶ δι' αὐτῶν μαθήση τῶν πραγμάτων τὴν ἐμὴν δεσποτείαν. Ἐν τεῦθεν ἐπὶ τὸν Μωᾶβ, ἀδελφὸν ὄντα τοῦ Ἀμμῶν, καὶ ἀστυγεῖτονα, μεταφέρει τὴν προφητείαν. η' -ια'. Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Ἀνθ' ὧν ὅτι εἶπε Μωᾶβ καὶ Σηεῖρ, Ἰδοὺ ὃν τρόπον πάντα τὰ ἔθνη, οἶκος Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ παραλύω τὸν ὦμον Μωᾶβ ἀπὸ πόλεων αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀκροτηρίων αὐτοῦ, ἐκλεκτὴν γῆν οἶκον Βαιθιασιμουθ ἐπάνω πηγῆς πό λεως παραθαλασσίας τὴν Βαελμών καὶ τὴν Καριαθέμ. Τοὺς υἱοὺς Κεδέμ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμῶν δέδωκα αὐτοὺς εἰς κληρονομίαν, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς ἕξαρσιν, ὅπως μὴ γένηται μνεῖα υἱῶν Ἀμμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσι. Καὶ ἐν Μωᾶβ ποι ἦσω ἐκδικήσεις, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ Κύριος. Τὸν Σηεῖρ τῷ Μωᾶβ συνήψεν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς τῶν γειτονευόντων ὑπῆρχε· Σηεῖρ δὲ καλεῖ τοὺς ἀπὸ τοῦ Ἡσαῦ τὸ γένος κατάγοντας· ἐχρημάτιζε δὲ καὶ Ἐδώμ, τὸ πυρρὸν ἢ τὸ ἐρυθρόν· τὸ Σηεῖρ δὲ, τὸ δασὺ καὶ τετριχωμένον. Ἀμφότερα δὲ ταῦτα εἶχεν Ἡσαῦ ὁ τοῦ Ἰακώβ ἀδελφός. "Ἐξῆλθε γὰρ, φησὶν, ὁ πρῶτος πυρρός· ὄλος ὡσεὶ δορὰ, δασύς·" καὶ ὁ πατριάρχης δὲ Ἰακώβ περὶ αὐτοῦ πρὸς τὴν μητέρα. "Ἔστιν Ἡσαῦ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ δασύς, ἐγὼ δὲ 81.1064 ἀνὴρ λεῖος." Ἐπειδὴ τοίνυν, φησὶ, Σηεῖρ καὶ Μωᾶβ ἐντρυφῶντες τοῖς τοῦ λαοῦ μου κακοῖς ἐτόλμησαν εἰπεῖν, ὅτι οὐδεμίαν ἔχει διαφορὰν ὁ ἐμὸς λαὸς πρὸς τὰ λοιπὰ ἔθνη, εἰς ἐμέ δὲ αὕτη ἡ βλασφημία κεχώ ρηκεν, εἶπερ τοῖς τῶν ἄλλων ἔθνων εἰδῶλοις παρα πλησίως ἀσθενῶν οὐκ ἠδυνήθην ἐπαμῦναί μου τῷ λαῷ· τούτου χάριν "Παραλύω τὸν ὦμον Μωᾶβ ἀπὸ τῶν πόλεων αὐτοῦ·" τουτέστι, τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καταλύσω· οὐ μόνον δὲ τὰς ἐν ταῖς ἀκρω ρείαις διακειμένας, ἀλλὰ καὶ τὰς παραλίαις αὐτοῦ πόλεις ἀναστάτους ποιήσω. Παραλίαις δὲ λέγει τὰς παρὰ τὴν νεκρὰν θάλασσαν διακειμένας· τῆς γὰρ ἄλλης θαλάσσης πόρρωθεν ὥκουν οἱ Μωαβῖται. Λέγει δὲ καὶ τὰ τῶν πόλεων ὀνόματα, ὧν μέχρι τοῦ παρ ὄντος ὀλίγον μεμένηκε λείψανον· καὶ τὰ μὲν ἐστὶ ταύτης τῆς Ἀραβίας, τὰ δὲ ἐκείνης. Προστίθησι δὲ, ὅτι καὶ τούτους τοῖς αὐτοῖς παραδώσει πολεμίοις, οἷς καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν τοὺς υἱοὺς Ἀμμῶν, καὶ ὅτι τῇ πείρᾳ μαθήσονται, ὡς δυνατός ἐστὶ Δε σπότης, ἐπαμῦναι μὲν δυνάμενος, διὰ δὲ τὴν τοῦ λαοῦ παρανομίαν τοῦτο ποιεῖν οὐκ ἀνεχόμενος. Διὸ ἐπήγαγε· "Καὶ

ἐπιγνώσονται, ὅτι ἐγὼ Κύριος." Οὕτω τὰ συμβησόμενα τῷ Μωάβ προαγορεύσας, ἐπὶ τὸν Σηεῖρ, τὸν καὶ Ἐδώμ, μεταφέρει τὸν λόγον ιβ'-ιδ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος: Ἄνθ' ὧν ἐποίησεν ἡ Ἰδουμαία ἐν τῷ ἐκδικῆσαι αὐτοὺς ἐκδίκησιν ἐν μῆνιδι ἐν τῷ οἴκῳ Ἰούδα, καὶ ἐμνησικακήσαν, καὶ ἐξεδίκησαν δίκην ἀπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος: Καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ θήσομαι αὐτὴν ἔρημον, καὶ ἐκ θαιμὰν καὶ Δαιδὰν διωκόμενοι ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται. Καὶ δώσω τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐν χειρὶ λαοῦ μου Ἰσραὴλ, καὶ ποιήσουσιν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ κατὰ τὴν ὀργὴν μου, καὶ ἐπιγνώσονται τὴν ἐκδίκησίν μου, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Ἐπειδὴ γὰρ οὐ μόνον παραπλησίως Μωαβίταις καὶ Ἀμμανίταις ἐφήσθησαν, ἀλλὰ καὶ ἔργοις τὴν οἰκίαν ἐπεδείξαντο πονηρίαν, τὴν προτέραν ἐκείνην μῆνιν φυλάξαντες: "Ἐνεκότει γὰρ, φησὶν, Ἡσαῦ τῷ Ἰακώβ περὶ τῆς εὐλογίας ἧς ἠύλογησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ." τούτου χάριν οὐχ ἑτέροις αὐτοὺς πολεμίους παραδώσω, ἀλλ' αὐτῷ τῷ ὑπ' αὐτῶν ἡδίκη μὲνῳ λαῷ μου, ὥστε διὰ τῆς παντελοῦς ἐρημίας μαθεῖν αὐτοὺς τῆς ἐμῆς δεσποτείας τὴν δύναμιν. Θαιμὰν δὲ πόλις τῆς Ἰδουμαίας, καὶ Δαιδὰν ὡσαύτως, τῶν ἀπὸ Χεττούρας γενομένων τῷ πατριάρχῃ Ἀβραάμ, ἐπώνυμοι δὲ ἦσαν τῶν οἰκιστῶν. Ἐπλησίαζε δὲ ἡ Δαιδὰν τῇ Ἰδουμαίᾳ, καὶ συνεφώνει. Οὕτω τὰ κατὰ τούτους προαγορεύσας, ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους μεταφέρει τὴν πρόρρησιν. Ἰδουμαῖοι γὰρ οὐκ ἀλλόφυλοι, τοῦ Ἰσαὰκ ὄντες ἀπόγονοι· οὔτε μὴν Ἀμμανίταις καὶ Μωαβίταις, ἐκ τοῦ Λῶτ τὸ γένος κατ' ἀγόντες. Ἦσαν μὲν οὖν ἀλλόφυλοι καὶ Τύριοι καὶ Σι 81.1065 δῶνιοι, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες οἱ τούτων πλησιόχωροι· διαφερόντως δὲ ἀλλοφύλους ἡ θεία καλεῖ Γραφὴ Ἀσκαλωνίτας καὶ Γαζαίους, Γετθαίους τε καὶ Ἀκαρωνίτας, καὶ Ἀζωτίους, ἐπειδὴ τῇ τοῦ Ἰούδα φυλῇ συνημμένην εἶχον τὴν γῆν, καὶ λίαν ἦσαν ὄμοιοι, καὶ πλησιόχωροι. Λέγει τοίνυν καὶ τὰ τούτοις συμβησόμενα. ιε'-ιζ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος: Ἄνθ' ὧν ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν μῆνιδι, καὶ ἐξανέστησαν ἐκδίκησιν ἐπιχαίροντες ἐξ ὅλης ψυχῆς, τοῦ διαφθεῖραι κατ' ἔχθραν αἰώνιον. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος: Ἴδου ἐγὼ ἐκτενῶ τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ἐξολοθρεύσω τοὺς Κρήτας, καὶ ἀπολῶ τοὺς καταλοῖ πους τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν. Καὶ ποιήσω εἰς αὐτοὺς ἐκδικήσεις μεγάλας ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ μου, καὶ ἐπιγνώσονται, ὅτι ἐγὼ Ἄδωναϊ Κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπ' αὐτούς. Καὶ τούτοις ὁμοίως τοῖς Ἰδουμαίοις μῆνιν ἐγκαλεῖ. Μνησικακήσαντες γὰρ, φησὶ, τῷ λαῷ μου, ὡς νενικηκότει καὶ τὴν οἰκίαν βασιλείαν κρατύναντι, τὸν τῆς συμφορᾶς καιρὸν τιμωρίας καιρὸν ἐποίησαντο, καὶ ἐπαναστάντες μυρία διέθεσαν αὐτοῖς κακά· τούτου χάριν ἐγὼ δίκας αὐτοὺς τῆς μήνιδος πράξομαι, καὶ θεηλάτοις αὐτοὺς παραδώσω πληγαῖς, καὶ σὺν τοῖς ἄρχουσι τοὺς ὑπηκόους διαφθερῶ, καὶ ἀφύκτοις αὐτοὺς ἐκδώσω κακοῖς· ἵνα δι' ὧν ὑπομένουσι τῆς ἐμῆς δεσποτείας ἐπιγνώσονται τὴν δύναμιν. Ἡμεῖς δὲ μὴ ἀναμένωμεν διὰ τῆς τῶν κακῶν πείρας τὸν ἡμέτερον ἐπιγνώσονται Δεσπότην· ἀλλὰ διὰ τῶν ἀεννάων αὐτοῦ δωρεῶν δεξάμενοι τὴν ἐπίγνωσιν, εὐγνώμονες περὶ τὰς εὐεργεσίας γενώμεθα, καὶ φύγωμεν τῆς μήνιδος τὸ πάθος, τοὺς ὅλεθρίους τούτου μαθόντες καρπούς· καὶ τὴν ἀποστολικὴν φυλάξωμεν ἐντολήν, μὴ ἀναμένοντες τῇ λύπῃ τῇ κατ' ἀλλήλων ἐπιδῦναι τὸν ἥλιον· ἀλλὰ πρὸ τῶν ἐκείνου δυσμῶν τὴν ὀργὴν κατασβέσωμεν. Οὕτω γὰρ καὶ τὴν καθ' ἡμῶν ὀργὴν τοῦ δικαίου κριτοῦ παύσομεν, καὶ τὴν ἐράσμιον ἐκείνην καὶ τριπόθητον εὐμένειαν καρπωσόμεθα· ἧς εἶη πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· Ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ ΙΑ΄

ΚΕΦΑΛ. Κ΄.

α΄, β΄. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει, μιᾶ τοῦ μηνὸς, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς μὲ, λέγων· 81.1068 Ἄνθ' ὧν εἶπε Σὸρ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, Εὖγε, συνετρίβη, ἀπόλωλε, τὰ ἔθνη ἐπεστράφη πρὸς μὲ, ἢ πλήρης ἡρήμωται. Ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τῆς Ἰεχονίου μὲν αἰχμαλωσίας, Σεδεκίου δὲ βασιλείας ἐν τῷ τετάρτῳ μηνί, ἐννάτῃ τοῦ μηνὸς, ἐάλω ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων ἢ Ἱερουσαλήμ. Πρὸ ὀλίγων τοίνυν ἡμερῶν τῆς ἀλώσεως, κελεύεται ὁ προφήτης κατὰ τῆς Τύρου τοὺς προφητικούς ποιήσασθαι λόγους. Ἡ γὰρ Τύρος Σὸρ τῇ ἐπιχωρίῳ προσαγορεύεται φωνῇ. Ἐφήσθη δὲ καὶ αὐτῇ τῇ τῆς Ἱερουσαλήμ πολιορκία, καὶ ὑπέλαβεν, ὅτι τῆς περιφανεστάτης ἐκείνης καταλυθείσης πόλεως, αὐτῇ τὸ κράτος κατὰ πάντων τῶν πλησιοχώρων ἔθνων ἀναδύσεται. γ΄-δ΄. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναΐ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ Σὸρ, καὶ ἀνάξω ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ, ὡς ἀναβαίνει ἢ θάλασσα τοῖς κύμα σιν αὐτῆς, καὶ καταβαλοῦσι τὰ τεῖχη σου· Καὶ καθελοῦσι τοὺς πύργους σου, καὶ λικμήσω τὸν χοῦν αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς λεωπετρίαν. Ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσται ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, ὅτι ἐγὼ λελάληκα, λέγει Ἄδω ναΐ Κύριος, καὶ ἔσται εἰς προνομήν τοῖς ἔθνεσι· Καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς αἱ ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρα ἀναιρεθήσονται, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ Κύριος. Τὴν τῶν Βαβυλωνίων αὐτῇ στρατείαν ἀπειλεῖ διὰ τούτων· λέγει δὲ, καὶ τοὺς περιβόλους αὐτῆς καταλυθήσονται, καὶ ἔρημον αὐτὴν γενήσεται, ὥστε εἰκόσθαι πέτραις τισὶ λείαις, αἷς τὰς σαγήνας ἐξ ἀπλοῦν εἰώθασιν οἱ ἄλιεῖς. Λέγει δὲ καὶ τὰς ὑπηκόους αὐτῇ πόλεις καὶ κώμας ἀναστάτους ἔσεσθαι· ταύτας γὰρ θυγατέρας αὐτῆς ὀνομάζει. Σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν συμφορῶν κέρδος· ζ΄, η΄. Γνώσονται γὰρ, φησὶν, ὅτι ἐγὼ Κύριος. Ὅτι τάδε λέγει Ἄδωναΐ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἄγω ἐπὶ σὲ, Σὸρ, τὸν Ναβουχοδονόσορ βασιλέα Βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ βορρᾶ· βασιλεὺς βασιλέων ἔστι, μεθ' ἵππων καὶ ἀρμάτων, καὶ ἵππέων, καὶ ἀγωγῆς ἔθνων πολλῶν σφόδρα. Οὗτος τὰς θυγατέρας σου τὰς ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρα ἀνελεῖ, καὶ δώσει ἐπὶ σὲ προφυλακὴν, καὶ περιοικοδομήσει σε, καὶ βαλεῖ σοι τάφρον, καὶ περιοικοδομήσει ἐπὶ σὲ κύκλῳ χάρακα, καὶ περίστασιν ὄπλων, καὶ τὰς λόγχας αὐτοῦ ἀπέναντί σου δώσει. – Προφυλακὴν καλεῖ τὰ ὀρμητήρια, ἃ οἰκοδομεῖν εἰώθασιν οἱ ἐπιόντες πολέμιοι, ὥστε καὶ τὰ ἔξω ληΐ ζεσθαι, καὶ σπάνει τῶν ἀναγκαίων τοὺς πολιορκουμένους φθεῖρεσθαι· περιοικοδομεῖν δὲ τὰ οἰκοδομούμενα ἔξωθεν ὑπὸ τῶν πολεμίων τεῖχη καλεῖ. Προσθήσει δὲ, φησὶ, τῇ περιτειχίσει ταύτη χάρακα, καὶ τάφρους, καὶ χώματα, ὥστε μηδένα μὲν ἐξίέναι τολμᾶν, ῥαδίως δὲ παντοδαπὰ ἀκοντί ζεσθαι βέλη. Εἶτα ἐπάγει· 81.1069 θ΄-ιδ΄. Τὰ τεῖχη σου, καὶ τοὺς πύργους σου καθελεῖ ἐν τοῖς ὄπλοις ἑαυτοῦ. Ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἵππων αὐτοῦ κατακαλύψει σε ὁ κονωρτὸς αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν ἵππέων αὐτοῦ, καὶ τῶν τροχῶν τῶν ἀρμάτων αὐτοῦ, σεισθήσεται τὰ τεῖχη σου, εἰσπορευομένου αὐτοῦ τὰς πύλας σου, ὡς εἰσπορευομένου εἰς πόλιν ἐκ πεδίου. Ἐν ταῖς ὄπλαῖς τῶν ἵππων αὐτοῦ καταπατήσουσι πάσας τὰς πλατείας σου· τὸν λαόν σου μαχαίρα ἀνελεῖ, καὶ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἰσχύος σου ἐπὶ τὴν γῆν κατάξει. Καὶ προνομεύσει τὴν δύνάμιν σου, καὶ σκυλεύσει τὰ ὑπάρχοντά σου, καὶ καταβαλεῖ τὰ τεῖχη σου, καὶ τοὺς οἴκους σου τοὺς ἐπιθυμητοὺς καθελεῖ, καὶ τοὺς λίθους σου, καὶ τὰ ξύλα σου, καὶ τὸν χοῦν σου εἰς μέσον τῆς θαλάσσης ἐμβαλεῖ. Καὶ καταλύσει τὸ πλῆθος τῶν μουσικῶν σου, καὶ ἡ φωνὴ τῶν ψαλτηρίων σου οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔτι. Καὶ δώσω σε εἰς λεωπετρίαν, ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσται, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομηθῆς ἔτι, ὅτι ἐγὼ λελάληκα, λέγει Ἄδωναΐ Κύριος. Ἀληθῆ, φησὶ, πάντα τὰ ὑπ' ἐμοῦ προαγορευόμενα. Ὡς ἀψευδῆ τοίνυν δέξαι τὴν πρόρρησιν, ὅτι καὶ τὰ τεῖχη σου καθελοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι, καὶ τὰς οἰκίας σου καταλύσαντες τὰς πλησιαζούσας, αὐτὰς ἐκ τῶν λίθων ἐμπλήσουσι· τοσοῦτος δὲ ἔσται τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀρμάτων ὁ κτύπος, ὡς δοκεῖν σεισμῶ τινι κατασειεσθαι τὴν πόλιν. Καὶ τὰ ὑπάρχοντά σου ληΐσονται, τοὺς δὲ οἰκήτοράς σου

ἔξανδραποδίσουσι· τσαύτη δὲ καταλήψεται ἔρημία, ὡς ἐν σοὶ τοὺς ἀλιέας ξηραίνειν τὰς βραχίσας σα γήνας, καὶ ἅπερ ποιεῖν εἰώθασιν ἐν ταῖς λείαις πέ τραις, ταῖς τῆ θαλάττῃ πλησιαζούσαις, τοῦτο ἐν σοὶ διὰ τὴν πολλὴν ἔρημίαν ποιήσουσι. Τὸ δὲ, "Οὐκ ἔτι οὐ μὴ οἰκοδομηθήσῃ," ἐκ τῆς τοῦ μακαρίου Ἡσαίου τοῦ προφήτου μαθησόμεθα προφητείας. Κάκεϊνος γὰρ ὁ προφήτης λυπηρὰ τῇ Τύρῳ προεθέσπισεν, ἀλλὰ χρόνῳ τινὶ ῥητῶ τὰ λυπηρὰ περιώρισε· "Καταλεῖ φθήσεται γὰρ, φησὶ, Τύρος ἑβδομήκοντα ἔτη, ὡς χρόνον βασιλέως ἑνὸς, ὡς χρόνον ἀνθρώπου· καὶ ἔσται, μετὰ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἐπισκοπὴν ποιήσει ὁ Θεὸς Τύρου, καὶ πάλιν ἀποκατασταθήσεται εἰς τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἔσται ἐμπόριον πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς οἰκουμένης ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ ἔσται ἡ ἐμπορία αὐτῆς ἀγία τῷ Κυρίῳ," καὶ τὰ ἐξῆς. Τὸ τοίνυν, "Οὐ μὴ οἰκοδομηθήσεται," τὴν τῶν τρόπων μεταβολὴν αἰνίττεται· ὅτι κατὰ τὴν προτέραν ἀσέβειαν οὐκ οἰκοδομηθήσεται, ἀλλ' ἐτέραν καὶ ἀντικρυς ἐναντίαν οἰκοδομὴν λήψεται, ἣτις, κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαίαν, ἀγία ἔσται τῷ Κυρίῳ. Καὶ μαρτυρεῖ τὰ πράγματα, καὶ ἡ νῦν κρατοῦσα εὐσέβεια. Ἀπὸ γὰρ τῆς προτέρας δεισιδαιμονίας καὶ τῆς περὶ τὰ εἰδῶλα πλάνης, πρὸς τὸν Θεὸν ἐπιστρέψασα, τὸ τῆς θεογνωσίας ἐδέξατο φῶς ιε', ι'. Ὅτι τάδε λέγει Κύριος τῇ Σόρ· Μὴ οὐχὶ ἀπὸ φωνῆς τῆς πτώσεώς σου, ἐν τῷ 81.1072 στενάξαι τραυματίας σου, ἐν τῷ ἀναιρεθῆναι μαχαίραις ἐν μέσῳ σου, σεισθήσονται αἱ νῆσοι, καὶ καταβήσονται ἀπὸ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντες ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν τῆς θαλάσσης, καὶ ἀφελοῦνται τὰς μίτρας ἀπὸ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν τὸν ποικίλον ἐκ δύσονται; ἐκστάσει ἐκστήσονται, ἐπὶ γῆν καθ' ἰοῦνται, καὶ φοβηθήσονται τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν, καὶ στενάξουσιν ἐπὶ σέ; Ἐπίσημος ἦν ἡ Τύρος ἀνέκαθεν, οὐκ ἐν τῇ Ἀσίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν Εὐρώπῃ· ἀναγκαίως τοίνυν καὶ ἡ προσεσοῦσα αὐτῇ συμφορὰ γνῶριμος ἐγένετο. Ταύτην δὲ, φησὶ, μαθόντες οἱ τὰς νήσους οἰκοῦντες ἐκδειματωθήσονται, καὶ οἱ τούτων δὲ βασιλεῖς ἐξ ἀθυμίας καὶ ἀχθηδόνας, καὶ τῶν διαδημάτων τὰς κεφαλὰς γυμνώσουσι· ταῦτα γὰρ μίτρας ἐκάλεσε· καὶ τὴν πολυτελεῖ ἔσθητα ἐκ δύσονται, καὶ πένθιμον ἀναλήψονται σχῆμα, τὰ αὐτὰ πείσεσθαι προσδοκῶντες. Τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν εἰρη κώς· "Καὶ φοβηθήσονται τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν." Οὕτω δὲ αὐτοὺς ἀνιάσει ἡ τῶν σῶν κακῶν ἀγγελία, ὅτι καὶ θρῆνον ἐπὶ σοὶ λήψονται, καὶ ἐροῦσι· ἰζ', ιη'. Πῶς ἀπώλου, καὶ κατελύθης ἐκ θαλάσσης, ἡ πόλις ἡ ἐπαινετὴ, ἣτις ἐγενήθη ἰσχυρὰ ἐν τῇ θαλάσσει, αὐτὴ, καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν; ἡ δοῦσα τὸν φόβον αὐτῆς πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν. Καὶ φοβηθήσονται αἱ νῆσοι ἀφ' ἡμέρας πτώσεώς σου, καὶ ταραχθήσονται αἱ νῆσοι ἀπὸ τῆς ἐξουσίας σου ἐν τῇ θαλάσσει. Λογίζομενοι, φησὶ, τὴν προτέραν ἐξουσίαν σου, καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος καταλαβοῦσάν σε συμφορὰν θεωροῦντες, σὲ μὲν θρηνήσουσι τὴν πάλαι πολυθρύλλητον καὶ περιβόητον· τὰ δὲ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς μεριμνήσουσι, δεδοκότες μὴ τοῖς αὐτοῖς περιπέσωσιν. ιθ', κ'. Ὅτι τάδε λέγει Ἄδωναι Κύριος· Ὅτανδῶ σε πόλιν ἠρημωμένην, ὡς τὰς πόλεις τὰς μὴ κατοικηθησομένας, ἐν τῷ ἀναγαγεῖν με ἐπὶ σέ τὴν ἄβυσσον, καὶ καλύψει σε ὕδωρ πολὺ. Καὶ καταβιάσω σε πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον, πρὸς λαὸν αἰῶνος, καὶ κατοικίω σε εἰς βάθη τῆς γῆς, ὡς ἔρημον αἰῶνιον μετὰ καταβαινόντων εἰς βόθρον, ὅπως μὴ κατοικηθῆς, μηδὲ ἀναστῆς ἐπὶ γῆν ζωῆς. – Ἄβυσσον ἐκάλεσε τοῦ Βαβυλωνίου τὴν στρατείαν διὰ τὸ πλῆθος. Ἐπειδὴ γὰρ καὶ αὐτὴ περιβόητος ἔστι, καὶ νῆσος ἐμφορῆς, πᾶσα μὲν ἔνδον ἐν τῇ θαλάττῃ κειμένη, μίαν δὲ ἀπὸ γῆς εἴσοδον ἔχουσα, ἀρμοδίως ἐχρήσατο τῇ τροπῇ, ὕδωρ πολὺ καὶ ἄβυσσον καλέσας τῶν πολεμίων τὸ πλῆθος. Τὸ δὲ, "Καταβιάσω πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον πρὸς λαὸν αἰῶνος," τὸν θάνατον σημαίνει, ὅφ' ὄν τελοῦσιν ἅπαντες τὸν παρόντα αἰῶνα οἱ τὸν βίον ἐπεξιόντες. Λαὸν τοίνυν αἰῶνος τοὺς νεκροὺς ὠνόμασε. Τὸ δὲ, "Μὴ ἀναστῆς ἐπὶ γῆν ζωῆς," τὸ ψαλμικὸν ἐκεῖνο δηλοῖ. "Διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται 81.1073 ἀσεβεῖς ἐν κρίσει, οὐδὲ ἀμαρτωλοὶ ἐν

βουλην δικαίων." Ἄσεβεις δὲ ὄντες καὶ οἱ τηνικάδε Τύρον οἰκήσαντες, εἰς γῆν ζωῆς οὐκ ἀναστήσονται· ταύτην δὲ ὁ μακάριος Δαβὶδ χώραν ζώντων ὀνομάζει. "Ὅτι ἐρρύσα το γάρ, φησὶ, τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου, τοὺς ὀφθαλμοὺς μου ἐκ τῶν δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος, τοῦ εὐαρεστήσαι ἐνώπιον Κυρίου ἐν χώρα ζώντων." Καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις ταύτην ποιεῖται τὴν διαίρεσιν. "Οὗτοι γάρ, φησὶν, ἀναστήσονται εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς κόλασιν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον." Ἄπει λεῖ τοίνυν καὶ τοῖς τηνικαῦτα τὴν Τύρον οἰκοῦσι, μετὰ τῆς ἀσεβείας ζῶσιν, οὐ μόνον τοῦ Βαβυλω νίου τὴν ἔφοδον, καὶ τὸν δι' ἐκείνου γενόμενον ὄλεθρον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι βίω ἀλγεινά τε καὶ ἀνιαρά. Τί γὰρ ἀλγεινότερον τοῦ μὴ ἀναστήναι ἐπὶ γῆν ζωῆς; Τούτοις ἐπάγει· κα'. Ἀπωλεία σε δώσω, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι, καὶ ζητηθήσῃ, καὶ οὐχ εὐρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος. Ἄπαντες οἱ θεῖοι προφηῆται καὶ οἱ ἱεροὶ ἀπόστολοι τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος ἠξιώθησαν· οὐ τοίνυν ἀλλήλοις ἐναντία φθέγγονται· πνεῦμα γὰρ ἀληθείας τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Εἰ δὲ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος οἱ θεῖοι ἠξιώθησαν προφηῆται, καὶ ἀληθείας πνεῦμα τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, σύμφωνα τῶν μακαρίων προφητῶν τὰ θεσπίσματα. Κἂν εὖρω μεν περιωρισμένην τῆς Τύρου τὴν ἐρημίαν παρὰ τῷ προφήτῃ Ἡσαΐα, καὶ ἀκούσωμεν τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ λέγοντος τῇ Τύρῳ· "Ζητηθήσῃ, καὶ οὐχ εὐρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος·" οὐ διαφωνεῖν φήσομεν τοὺς προφήτας, ἀλλ' ἐκ τῶν τῆς Γραφῆς ἰδιωμάτων τὸ ζητούμενον λύσομεν. Οἶδε γὰρ πολλάκις καὶ τὸν ὀλίγον χρόνον αἰῶνα καλεῖν ἢ θεία Γραφή. Τοιοῦτόν ἐστι τὸ ὑπὸ τοῦ μακαρίου Δαβὶδ εἰρημένον· "Ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου." Καὶ μὴν ὁ αὐτὸς φησὶν· "Αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἐβδομήκοντα ἔτη, ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις, ὀγδοήκοντα ἔτη, καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος." Καὶ τοσοῦτον τοίνυν εἰδὼς τὸν ἀνθρώπινον βίον, αἰῶνα τοῦτον ὠνόμασε. Τὸ οὖν, "Οὐχ εὐρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα," τουτέστιν, εἰς τὸν ὀρισθέντα σοι τῆς ἐρημίας αἰῶνα· ὠρίσθη δὲ αὐτῇ ἐβδομηκονταέτης χρόνος διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. Εἰ δὲ καὶ πνευματικώτερον τις βουληθεῖ νοῆσαι τὸ χωρίον, εὐρήσει καὶ οὕτως ἀληθῆ τὴν προφητείαν. Ἐὰν γὰρ τις ἐπιζητήσῃ τὴν Τύρον, οὐχ εὐρήσει ἐκείνην τὴν προτέραν· ἐκείνη μὲν γὰρ ἦν δυσσεβής· ἢ δὲ μετ' ἐκείνην τὴν ἐρημωθεῖσαν ἀνθήσασα καὶ ἀναθηλήσασα, εὐσεβὴς ὁράται, τῷ τῆς θεογνωσίας καταυγαζομένη φωτί. Εἴτε οὖν κατὰ τὸ ῥητὸν βούλεται τις νοῆσαι τὴν προφητείαν, εὐρήσει αἰῶνα ὀνομαζόμενον τὸν ὀρισθέντα αὐτῇ χρόνον· εἴτε εἰς τὸ 81.1076 βάθος τις βούλεται καταδῦναι, εὐρήσει πάλιν τὴν Τύρον οὐκ ἐκείνην οὖσαν τὴν Τύρον, ἀλλ' ἄντικρυς ἐναντίαν ἐκείνην.

ΚΕΦΑΛ. ΚΖ'.

α'-γ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε ἐπὶ Σὸρ θρήνον. Καὶ ἐρεῖς τῇ Σὸρ, τῇ κατοικίᾳ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θαλάσσης, τῷ ἐμπορίῳ τῶν λαῶν ἀπὸ νήσων πολλῶν. Φιλανθρωπίας Θεοῦ καὶ ἀγαθότητος ὑπερβολὴν σημαίνει τὰ εἰρημένα. Διδάσκει δὲ καὶ ἡμᾶς ὁ λόγος, παιδείαν τινὰ τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἐπιφέρωντας, μὴ δυσμενεῖα τινὶ καὶ ἀπεχθεία κεχρημένους τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ συμπάσχοντας καὶ λίαν ὀδυνωμένους. Καὶ γὰρ αὐτὸς ἐνδίκως καὶ μάλα δικαίως δικάζων, θρηνεῖν τῷ προφήτῃ τὴν κολαζομένην παρακελεύεται πόλιν· παραδηλῶν τὴν διάθεσιν, ἣ κεχρημένος ἐκόλαζε. Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος τῇ Σὸρ· Σὺ εἶπας· Ἐγὼ περιέθηκα ἐμαυτῇ κάλλος μου. (δ'.) Ἐν καρδίᾳ θαλάσσης τῷ Βεελεῖμ. Τὸ ἀγνώμον αὐτῆς διὰ τούτων ἐλέγχει καὶ ὑπερήφανον· παρὰ γὰρ τοῦ Θεοῦ δεξαμένη τῆς εὐπρεπείας τὰς ἀφορμὰς, ἀχάριστος μὲν περὶ τὸν χορηγὸν τῶν ἀγαθῶν ἐγένετο· τῇ οἰκειᾷ δὲ σοφίᾳ καὶ δυνάμει ἐπέγραψε τὴν προσγενομένην αὐτῇ τῶν ἀγαθῶν ἀφθονίαν· ἀνετίθει δὲ ταύτην καὶ τῷ Βεελεῖμ· οὕτω δὲ τὰ εἶδωλα ἢ θεία

προσαγορεύει Γραφή. Διπλή τοίνυν ἡ ἀσέβεια· οὐ γὰρ μόνον ἠγνόησε τὸν δοτῆρα τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς παντελῶς ἀδρανέσι, καὶ οὐδὲ ἑαυτοῖς περι θεῖναι τὸ αἰσθητὸν δυναμένοις κάλλος, ἀναθεῖναι τούτων τὴν χορηγίαν τετόλμηκεν. Εἶτα διηγεῖται ὄσων καὶ οἴων ἀπήλαυσε δωρεῶν, καὶ ἐκ πόσων ἔθνων αὐτῇ προσεφέροντο τῆς εὐπορίας αἱ ἀφορμαί. ε΄, ς΄. Οἱ υἱοὶ σου περιέθηκάν σοι κάλλος. Κέδρος ἐκ Σανεῖρ ὠκοδομήθη σοι, ταινίαι σανίδων κυπαρίσσου ἐκ τοῦ Λιβάνου ἐλήφθησαν. Τοῦ ποιῆσαι ἰστὸς ἐλατίνους, ἐκ τῆς Βα σανίτιδος ἐποίησαν τὰς κώπας σου. Ὅρη ταῦτά ἐστι διαφόρων ξύλων γεννητικά. Ἀπαριθμεῖται τοῖς νῦν τὰ πάντοθεν αὐτῇ προσφερόμενα, καὶ ὅτι τοὺς μὲν ἰστὸς ἀπὸ τοῦ Λιβάνου τέμνουσα μετεκόμιζες· τὰς δὲ κώπας ἀπὸ τῆς Βασανίτιδος· τὰς δὲ οἰκοδομίας ἀπὸ τοῦ Σανεῖρ. Τούτοις ἐπάγει· "Τὰ ἱερά σου ἐποίησαν ἐξ ἐλέφαντος, οἴκους ἀλσώδεις ἀπὸ νήσων τῶν Χεττιεῖμ." Ἀντὶ δὲ τοῦ, τὰ ἱερά σου, οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ τὸ κέρας σου τεθεικάσι, κατὰ τῶν προειρημένων ἀκολουθίαν· τῷ γὰρ ἰστῷ καὶ ταῖς κώπαις, καὶ τὸ κέρας ἀκολουθεῖ. Εἰ δὲ καὶ περὶ τῶν εἰδῶλων ῥηθείη, οὐδὲν ἀπεικός. Ἐλεφάντινα γὰρ, φησὶ, κατεσκεύαζεν εἰδῶλα, καὶ "οἴκους ἀλσώδεις," τουτέστι, σανῖσι κεκαλυμμένους· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Ἀκύλας ἠρμήνευσε. Τὸ δὲ τίμιον τῶν ξύλων παραδηλῶν, καὶ τοὺς τούτων ἐσήμανε τόπους· "Ἐφερες γὰρ ταῦτα, φησὶν, ἀπὸ νήσων τῶν Χετ 81.1077 τειεῖμ." Χεττιεῖμ δὲ τὰς Ἑλληνικὰς ὀνομάζει νήσους. Καὶ γὰρ διὰ τοῦ Ἰερεμίου φησὶν ὁ Θεός· "Διέλθετε εἰς νήσους Χεττιεῖμ, καὶ ἴδετε, καὶ εἰς Κηδὰρ ἀποστείλατε, καὶ νοήσατε σφόδρα, εἰ γέγονε τοιαῦτα, εἰ ἀλλάζονται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσὶ θεοί." Καὶ διὰ μὲν τοῦ Κηδὰρ τὰ πρὸς ἕω ἔθνη διακείμενα δηλοῖ· διὰ δὲ τοῦ Χεττιεῖμ, τὰ πρὸς δυσμὰς. Τὸ δὲ Κίτιον πόλισμά ἐστιν ἐν τῇ Κύπρῳ, καὶ μέχρι τοῦ παρόντος οὕτως ὀνομαζόμενον, ὃ δασυνόμενον, κατὰ τὸ Ἑβραίων ἰδίωμα, δείκνυσι τοῦ Χεττιεῖμ τὴν συγγένειαν· ἡ δὲ Κύπρος ἐκράτει κατ' ἐκείνους τὸν καιρὸν τῶν νήσων. Διὸ τὰς νήσους τὰς Ἑλληνικὰς Χεττιεῖμ ὀνομάζει. Ἐκ τούτων, φησὶ, τῶν νήσων τὰ τίμιά σοι τῶν ξύλων ἐκομίζετο. Τούτοις ἐπιφέρει ζ΄. Βύσσοι μετὰ ποικιλίας ἐξ Αἰγύπτου ἐγένετο στρωμνὴ τοῦ περιθεῖναι σοι δόξαν, καὶ περιβαλεῖν σε· ὑάκινθος καὶ πορφύρα ἐκ τῶν νήσων Ἐλισὰ ἐγένοντο περιβόλαιά σου. Ἡ Αἴγυπτος, φησὶ, προσέφερέν σοι στρωμνὰς ποικίλας καὶ παντοδαπάς· δηλοῖ δὲ τοὺς τάπητας, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐκεῖθεν κομιζόμενα. Ἡ δὲ Ἑλλὰς περιβόλαιά σοι ἐξέπεμπε παντοδαπά, τὰ μὲν ἀλουργὰ, τὰ δὲ ὑάκινθον θίνην περικείμενα χροιάν· Ἐλισὰ γὰρ τὴν Ἑλλάδα καλεῖ. η΄. Καὶ οἱ ἄρχοντές σου οἱ κατοικοῦντες Σι δῶνα, καὶ Ἀράδιοι, ἐγένοντο κωπηλάται σου. Τὸ Ἑβραίων καὶ τὸ Σύρων οὐκ ἔχει οἱ ἄρχοντές σου, ἀλλ' οἱ γείτονές σου. Ἴνα δὲ καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα τὴν ἐρμηνείαν νοήσωμεν, δεξώμεθα οὕτως· Ὅτι οἱ πάλαι σου ἄρχοντες Σιδώνιοι, νῦν σὺν τοῖς οἰκοῦσι τὴν Ἄραδον τὸν ναυτικὸν σου πληροῦσι στόλον, τὰς σὰς ἐρέττοντες ναῦς· οἱ δὲ παρὰ σοὶ ἐπιστῆμονες τὸν κυβερνητικὸν λόγον ἀναπληροῦσιν. Οἱ σοφοὶ σου γὰρ, φησὶ, Σὸρ, οἱ ἦσαν ἐν σοὶ, οὗτοι κυβερνηταὶ σου. (θ΄.) Οἱ πρεσβύτεροι Βι βλίων, καὶ οἱ σοφοὶ αὐτῶν, οἱ ἦσαν ἐν σοὶ, οὗτοι ἐνίσχουν τὴν βουλήν σου. Οὐ τὴν οἰκείαν πόλιν ἐκράτουν, ἀλλὰ σοὶ τὰς ἀρίστας βουλὰς τε καὶ συμβουλὰς προσέφερον. "Καὶ πάντα τὰ πλοῖα τὰ τῆς θαλάσσης, καὶ οἱ κωπηλάται αὐτῶν, ἦσαν ἐν σοὶ ἀμειβόμενοι τῇ ἐπιμιξίᾳ σου, καὶ ἐγένοντό σοι ἐπὶ δυσμὰς δυσμῶν." Πανταχόθεν, φησὶ, συνέβη ῥεον ἔμποροι, τὰ μὲν ἀπεμπωλοῦντες, τὰ δὲ ὠνούμενοι· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ "ἀμειβόμενοι τῇ ἐπιμιξίᾳ σου" καὶ οὐ μόνον οἱ πλησιάζοντές σοι εἰς τοὺς λιμένας κατήγοντο, ἀλλὰ καὶ οἱ αὐτὰς τῶν δυσμῶν τὰς ἐσχατίας οἰκοῦντες. Τὸ γὰρ, ἐπὶ δυσμὰς δυσμῶν, τοῦτο σημαίνει· οὐ γὰρ μόνον, φησὶν, οἱ ἀπὸ δυσμῶν σου οἰκοῦντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκείνων δυτικώτεροι. 81.1080 ι΄, ια΄. Πέρσαι, καὶ Λίβυες, καὶ Λυδοὶ ἦσαν ἐν τῇ δυνάμει σου, ἄνδρες πολεμισταὶ σου, οἱ πέλτας καὶ περικεφαλαίας ἐκρέμασαν ἐν σοὶ· οὗτοι ἔδωκαν τὴν δόξαν σου. Υἱοὶ Ἀραδίων, καὶ ἡ δυνάμις σου,

ἐπὶ τῶν τειχῶν κύκλω ἦσαν. Ἄλλα καὶ Μῆδοι ἐν τοῖς πύργοις σου ἦσαν φύλακες· τὰς φαρέτρας αὐτῶν ἐκρέμασαν ἐπὶ τῶν ὤμων σου κύκλω· οὗτοι ἐτελείωσάν σου τὸ κάλλος. Διηγησάμενος τὰς τῶν ξύλων διαφορὰς, τῆς ἐσθῆτος τὰς ποικιλίας, τοὺς ναύτας καὶ κυβερνήτας, τοὺς τὸ πρακτέον ὑποδεικνύοντας συμβούλους, τοὺς πανταχόθεν ἀφικνουμένους ἐμπόρους, ἀπαρὶ θμεῖται καὶ τὸν στρατιωτικὸν κατάλογον, ἐξ ἔθνῶν μὲν διαφόρων καὶ τὰ πολιτικὰ δεδιδραγμένων ὀρμῶ μενον, Περσῶν, καὶ Λυδῶν, καὶ Λιβύων, Ἀραδίων τε, καὶ Μήδων. Λέγει δὲ καὶ τῆς πανοπλίας τὰ εἶδη, φαρέτρας, καὶ πέλτας, καὶ περικεφαλαίας. Πέλτη δὲ ἐστὶν ἡ μικρὰ ἀσπίς, ἣν οἱ γυμνῆται ἐν τοῖς πολέμοις ἐπιφέρονται· ταύτη δὲ χρῶνται καὶ οἱ τὴν πυρρίχην παίζοντες. ιβ'. Καρχηδόνιοι ἔμποροί σου ἀπὸ πλήθους πάσης δυνάμεώς σου, ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ χαλκὸν, καὶ σίδηρον, καὶ κασσίτερον, καὶ μόλιβδον ἔδωκαν τὴν ἀγορὰν σου. Τὴν Καρχηδὸνα (μητρόπολις δὲ ἐστὶ τῆς πάλαι μὲν Λιβύης, νῦν δὲ Ἀφρικῆς ὀνομαζομένης), καὶ ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος Θαρσίς ὀνομάζει· διὰ δὲ τῆς μητροπόλεως τὴν ἐκ παντὸς τοῦ ἔθνους προσφερομένην τῶν ἐκεῖ μεταλλευομένων ὑλῶν ἐμπορίαν ἐδήλωσεν. ιγ'. Ἡ Ἑλλάς πᾶσα, καὶ τὰ παρατείνοντα αὐτῇ, ἐνεπορεύοντο ἐν σοὶ ἐν ψυχαῖς ἀνθρώπων, καὶ σκεύη χαλκᾶ ἔδωκαν τὴν ἀγορὰν σου. Ἀνδράποδα, φησὶ, καὶ σκεύη χαλκᾶ, ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν πλησιοχώρων ἐκομίζετό σοι. ιδ'. Ἐξ οἴκου Θογορμᾶ ἵππους, καὶ ἵππεις, καὶ ἡμιόνους ἔδωκαν τὴν ἀγορὰν σου. Ἴππους δὲ, φησὶ, καὶ τοὺς τούτων ἐπιβάτας, καὶ ἡμιόνους, ἡ Φρυγία σοι ἔπεμπεν· οὕτω γὰρ ἐρμηνεύουσι τὸν οἶκον τοῦ Θογορμᾶ ιε'. Υἱοὶ Ῥοδίων ἔμποροί σου ἀπὸ νήσων ἐπλήθυναν τὴν ἐμπορίαν σου, κέρατα καὶ ὀδόντας ἐλεφαντίνους. Τὰ κέρατα ὁ Σύμμαχος ἐβένους ἠρμήνευσεν, ἀφ' ὧν τὰ ἐβένια καλούμενα γίνεται. Ταῦτα, φησὶν, οἱ Ῥόδιοι τὴν θάλατταν διαπλέοντες ἐκόμιζόν σοι, καὶ τὴν τούτων ἀνεπλήρουν σοι χρεῖαν. Καὶ τοῖς εἰσαγομένοις ἀντεδίδους τοὺς μισθοὺς σου· (ιζ'.) Ἀνθρώπους ἐμπορίας σου ἀπὸ πλήθους τοῦ συμμίκτου σου. Ταῦτα δὲ, φησὶν, ἅπαντα ὑποδεχομένη, σὺ ἀντεδίδους τοῖς κομίζουσιν ἀνδράποδα, μετοίκους ἔχουσα πλείστους· τούτους γὰρ συμμίκτους ἐκάλεσε, τοὺς ἐξ ἐτέρων 81.1081 μὲν ἔθνῶν ὀρμωμένους, σὺν αὐτοῖς δὲ οἰκεῖν αἵρου μένους. "Στακτὴν, καὶ πορφύραν, καὶ ποικίλματα, καὶ βύσσον ἐκ Θαρσίς, καὶ Ῥααμῶθ, καὶ Χῶθ ἔδωκαν τὴν ἀγορὰν σου." Εἶχες δὲ πρὸς τοῖς ἤδη εἰρημένους καὶ ἕτερα ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος ἀγαθὰ, οὐ μόνον σε διὰ τῆς ἐσθῆτος καλλωπίζοντα, καὶ ποιήσεις ἐνδύμασί σε περιβάλλοντα, ἀλλὰ καὶ ἡδύσματα πολλὴν σοὶ τὴν εὐοσμίαν προσφέροντα. Στακτὴν μὲν γὰρ, ὀνομάζει τὸ καλούμενον βάλαμον· Χῶθ δὲ τὸν ὄνυχα· Ῥααμῶθ δὲ τὰ ἄλλα ἀρώματα. ιζ'. Ἰούδας καὶ Ἰσραὴλ οὗτοι ἔμποροί σου ἐν σίτου πράσει, καὶ μύρων, καὶ κασίας· καὶ πρῶτον μέλι, καὶ ἔλαιον, καὶ ῥητίνην ἔδωκαν εἰς τὸν σύμμικτόν σου. Τοσαύτη γὰρ, φησὶν, ἡ ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἐμπορίας προσφερομένη σοὶ ἀφθονία, ὅτι οἱ σὺν σοὶ, καὶ οἱ ἐν σοὶ ξένοι καὶ μέτοικοι τῶν εἰσφερομένων ἀπήλαυον ἀγαθῶν, τοῖς μὲν εἰς ἔδω δὴν χρώμενοι, τοῖς δὲ εἰς τὴν ἀπὸ τῆς εὐοσμίας τρυφήν. ιη'. Δαμασκὸς ἐμπορία σου ἐν πλήθει ἔργων σου, ἐκ πλήθους δυνάμεώς σου πάσης. Τὰ παρὰ σοὶ, φησὶ, γινόμενα ἡ Δαμασκὸς ὠνεῖτο· ἐνεπορεύου τοίνυν καὶ ταύτην, ἀπεμπωλοῦσα τὰ περιττὰ, καὶ τὸ ἐντεῦθεν χρυσίον συλλέγουσα. Οἶνος λιπαρὸς ἐκ Χελβῶν, καὶ ἔριον στιλβὸν ἐκ Μιλήτου. (ιθ'.) Καὶ οἶνον Δαιδᾶν, καὶ Ἴω ἀνὰν, καὶ Μεωζέλ εἰς τὴν ἀγορὰν σου ἔδωκαν. – Ἴωανὰν τὴν Ἰωνίαν καλεῖ· Δαιδᾶν δὲ πόλιν τῆς Ἰδομαίας· ἡ δὲ Χελβῶν κώμη τις ἦν αὐτῆς πλησιόχωρος. Πανταχόθεν σοὶ, φησὶ, προσεφέρετο τὰ ἀγαθὰ· οἶνος ἡδὺς καὶ ἀνθοσμίας ἐκ τοῦδε τοῦ ἔθνους, τὸ δὲ κάλλιστον ἔριον ἀπὸ τῆς Μιλήτου· πόλις δὲ καὶ αὕτη πάλαι μὲν τῆς Ἰωνίας, νῦν δὲ τῆς Καρίας· τὸ δὲ Χελβῶν Χαλβάνην ὁ Σύμμαχος ἠρμήνευσε. Ἐξ Ἀσὴλ σίδηρος εἰργασμένος, καὶ τροχοὶ ἐν τῷ συμμίκτῳ σοὶ εἰσι. (κ', κα'.) Δαιδᾶν ἔμποροί σου μετὰ κτηνῶν ἐκλεκτῶν εἰς ἄρματα. Ἡ Ἀραβία, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Κηδάρ, οὗτοι ἔμποροι διὰ χειρῶν σου· καμήλους,

καὶ κριοὺς, καὶ ἀμνοὺς, ἐν οἷς ἔμπορεύονται σοι. Οἱ μὲν, φησὶν, ἐκόμιζόν σοι σίδηρον εἰργασμένον, οἱ δὲ ἡμίονους καὶ ἵππους εἰς ἄρματα, οἱ δὲ καμήλους, καὶ κριοὺς, καὶ ἀμνοὺς, ἵνα τὰ μὲν ἀχθοφορῇ, τὰ δὲ τρέφῃ καὶ ἀμφιεννύῃ. Κηδὰρ δὲ τοῦ Ἰσμαήλ τοὺς ἀπογόνους καλεῖ· Δαιδὰν δὲ τῆς 81.1084 Ἰδουμαίας πόλιν, ὡς καὶ ἤδη προειρήκαμεν. Οὕτω γὰρ καὶ παρὰ τῷ Ἱερεμίᾳ, καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Ἱεζεκιήλ ἐν τῇ κατὰ τῆς Ἰδουμαίας ὁράσει εὐρήκαμεν τὴν Θαιμὰν τῇ Δαιδὰν συνημμένην· Ἀσὴλ δὲ τινες τὴν Ἀσίαν ὑπέλαβον, ἀρίστους ἔχουσαν σιδήρου τεχνίτας, καὶ τὰ ἐκ σιδήρου σκευὴ εὖ μάλα κατασκευάζουσιν. κβ'. Οἱ ἔμποροι Σαβᾶ καὶ Ῥεγμαῖ, καὶ αὐτοὶ ἔμποροί σου, μετὰ πρώτων ἡδυσμάτων, καὶ λίθων τιμίων, οἱ καὶ χρυσὸν ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου. Σαβᾶ καὶ Ῥεγμαῖ ἐκ τοῦ Χουζ τὸ γένος καταγόσιν· πρωτότοκος δὲ τοῦ Χάμ ὁ Χουζ. Αἰθιοπικὰ τοίνυν ταῦτα καὶ Ἰνδικὰ ἔθνη· δηλοῖ δὲ καὶ τὰ ἐκεῖθεν κομιζόμενα, λίθοι τίμιοι, καὶ χρυσίον, καὶ ἡδύσματα. κγ'. Χαρρὰν, καὶ Χαλὰν, καὶ Δαιδὰν, οὗτοι ἔμποροί σου. Χαρρὰν αἱ Κάρραι, Χαλὰν δὲ ἡ Χαλάνη, οὗ ὁ πύργος ὠκοδομήθη. Τὸ δὲ Δαιδὰν πολλὰ κίς ἠρμηνεύσαμεν. Σαβᾶ, καὶ Ἀσσοῦρ, καὶ Χαρμὰν ἔμποροί σου· (κδ'.) Φέροντες ἔμπορίαν ἐν Μαχαλίμ, καὶ ἐν Γαλιμᾶ· ὑάκινθον, καὶ ποικιλίαν, καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοὺς ἐν μαγώζοις συγκειμένους, καταδεδεμένους ἐν σχοινίοις καὶ ἐν κυπαρισσίοις πλοίοις, ἐν αὐτοῖς ἡ ἔμπορία σου. – Σαβᾶ ἔθνος Ἰνδικὸν ὀνομάζει· εὐρίσκομεν γὰρ καὶ ἐν τῇ τοῦ Σὴμ γενεαλογίᾳ τοῦτο τὸ ὄνομα· Ἀσσοῦρ δὲ τὸν Ἀσσύριον· Χαρμὰν δὲ τὴν λεγομένην Καρμαῖνην. Τὸ δὲ, "Ἐν Μαχαλίμ καὶ ἐν Γαλιμᾶ, ὑάκινθον, καὶ ποικιλίαν, καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοὺς ἐν μαγώζοις συγκειμένους," ὁ Ἀκύλας οὕτως ἠρμήνευσε· "Ἐγκατασκευοὺς εἰλήμμασιν ὑάκινθου καὶ ποικιλίας, καὶ ἐν μαγώζοις συγκειμένους." Τὸ δὲ "ἐν μαγώζοις" ἀπὸ τοῦ Ἑβραίου ἐξελληνίζει· σημαίνει δὲ ἐν ἀποκρύφοις σκεύεσιν· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Σύρος νοήσας ἠρμήνευσεν· ἐσθῆς δὲ, φησὶ, πολυτελής, καὶ ποικιλίᾳ διὰ πολυτίμων εἰλημάτων κεκαλυμμένη, καὶ ἐν σκεύεσιν ἄριστα ἡσκημένοις ἀποκειμένη, καὶ ἐν σχοινίοις καταδεδεμένη ἐκομίζετό σοι. κε'. Πλοῖα Καρχηδονίων ἐν τῇ ἐμπορίᾳ σου ἐν τῷ πλήθει τῶν συμμίκτων σου. Ἐκέχρησο δὲ καὶ τοῖς Καρχηδονίων πλοίοις εἰς ἔμπορίαν, πλῆθος ἄπειρον ἔχουσα οὐ μόνον οἰκεῖον, ἀλλὰ καὶ ἐπέισα κτον. Καὶ ἐνεπλήσθης, καὶ ἐβαρύνθης σφόδρα ἐν καρδίᾳ θάλασσων. (κ'). Ἐν ὕδατι πολλῶ ἤγγόν σε οἱ κωπηλάται σου. Ὁ κόρος, φησὶν, ἐποίησέν σε σκιρτῆσαι, καὶ ἀπολαύουσα τῶν ἀγαθῶν τὸν εὐεργέτην ἠγνόησας. Ταύτην καὶ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ τὴν κατηγορίαν ἐποίησατο. "Ἐφαγε γὰρ, φησὶν, Ἰακώβ, καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἡγάπη 81.1085 μένος." Ἐπειδὴ οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἐκ τῆς εὐημερίας ἐκαρπώσω, τοῖς ἐναντίοις σε σωφρονεῖν διδάξω. Τὸ πνεῦμα γὰρ, φησὶν, τοῦ νότου συνέτριψέ σε ἐν καρδίᾳ θαλάσσης." Τροπικῶς τὸν Βαβυλώνιον οὕτω προσηγόρευσε· ἐπειδὴ ὁ νότος μέγιστα ἐγείρειν πέφυκε κύματα, καὶ χαλεπὸν κατὰ τῶν πλεόντων ἐγείρειν τὸν κλύδωνα, τροπικῶς, ὡς ἐπὶ παραλίας πόλεως, νότον καλεῖ τῶν πολεμίων τὴν ἔφοδον. Εἶτα λέγει, ἵνα μὴ τοῖς αὐτοῖς ἐνδιατρίβωμεν, ὅτι· Καὶ σὲ, καὶ τοὺς μετοίκους σου, καὶ τοὺς κωπηλάτας, καὶ τοὺς κυβερνήτας, καὶ τοὺς συμβούλους, καὶ τοὺς ἐμπόρους, καὶ τοὺς τὸν πολεμικὸν πληροῦντας κατάλογον, πανωλεθρία καταλήψεται· τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν εἰρηκῶς· "Πεσοῦνται ἐν μέσῳ καρδίας θαλάσσης." Προστίθησι δὲ, ὅτι τῆς πολιορκίας καὶ τῆς ἀλώσεως γενομένης, οἱ πόρρωθεν διὰ ἀγόντες κυβερνήται σου δεῖν περιπεσοῦνται πολλῶ, καὶ εἰς φυγὴν τραπήσονται· ταῦτα δὲ δράσουσι καὶ οἱ ναῦται σὺν τοῖς πρωρεῦσι, καὶ καταλιπόντες τὰ σκάφη, θρηνοῦντες καὶ ὀλοφυρόμενοι τὴν γῆν καταλήψονται· καὶ γῆ μὲν τὴν κεφαλὴν καταπάσονται, ἐπ' αὐτοῦ δὲ τοῦ ἐδάφους κατακλιθήσονται, τὴν ἐκεῖθεν ἐκματτόμενοι κόνιν· γυμνώσουσι δὲ τὰς κεφαλὰς τῆς ἀπὸ τῶν τριχῶν εὐπρεπείας, καὶ σάκκους περιζωσάμενοι, θρηνοῦντες καὶ ὀδυρόμενοι διατελέσουσιν. Εἶτα λέγει καὶ τὸν ὑπ' αὐτῶν γινόμενον θρήνον. "Τίς ὡσπερ Τύρος κατασιγηθεῖσα ἐν μέσῳ τῆς

θαλάσσης;" Ἐν ἡσυχίᾳ, φησὶ, καὶ εἰρήνῃ πάντα τοῦτον διετέλεσας τὸν χρόνον· οὐδενός σοι θόρυβον ἐπεγεῖραι τολμήσαντος. λγ'. Πόσον τινὰ εὗρες μισθόν σου ἀπὸ τῆς θαλάσσης; Ἰκανὸν τοῦτο διδάξαι πάντας ἀνθρώπους, μὴ μεγαλοφρονεῖν ἐπὶ τῇ δοκούσῃ εὐημερίᾳ, διὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν μεταβολὴν· τοῦτο γὰρ καὶ τῇ Τύρῳ φησὶ· Τί κεκέρδηκας ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐμπορίας σου; καὶ μὴν φησὶ· Καὶ ἀπὸ τοῦ συμμίκτου σου καὶ τῆς ἐπιμιξίας ἐπλούτισας πάντας βασιλεῖς τῆς γῆς. (λδ-λζ.) Νῦν δὲ συνετρίβης ἐν θαλάσῃ ἐν βάθει ὕδατος· ὁ σύμμικτός σου καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου ἐν μέσῳ σου ἔπεσον, καὶ πάντες οἱ κωπηλάται σου. Κατοικοῦντες τὰς νήσους στυγνάσουσιν ἐπὶ σέ, καὶ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐκστή σονται, καὶ δακρύσει τὸ πρόσωπον αὐτῶν. Ἐμποροὶ ἀπὸ ἐθνῶν συριοῦσιν ἐπὶ σοὶ, ἀπώλεια ἐγένου, καὶ οὐκέτι ἔση εἰς τὸν αἰῶνα. Σκόπησον, φησὶν, ὡς οὐδὲν ὦνησέ σε ὁ περὶ τὴν ἐμπορίαν πόνος, ἡ τῶν ἐθνῶν ἀπάντων ἄφιξις. Δίκην γὰρ σκάφους ὑποβρύχιος γενομένη συνεκαλύφθη τῇ τῶν κακῶν ἄωρία, οἷόν τινα κύματα δεξαμένη τὰς τῶν πολεμικῶν ταγμάτων νιφάδας. Οὗ χάριν πάντες νησιῶνται καὶ παράλιοι σὺν τοῖς οἰκείοις σε 81.1088 θρηνοῦσι βασιλεῦσιν, ὁρῶντες τὴν πάλαι περιφανή πόλιν ἀθρόον ἀφανῆ καὶ φροῦδον γεγενημένην· θαυμάζοντες δὲ τὴν εἰς ἐρημίαν ἐσχάτην μεταβολὴν σου, τῷ συριγμῷ τὴν τῆς διανοίας ἔκκληξιν σηματοῦσι. Τὸ δὲ, "οὐκέτι ἔση εἰς τὸν αἰῶνα," κατὰ τὴν ἤδη γενομένην ὑφ' ἡμῶν ἐρμηνείαν νοήσο μεν. Εἰ δὲ καὶ ἐτέραν δεῖ προσθεῖναι τοῖς εἰρημένοις, οὐκ ἀποκνήσομεν. Ἠκούσαμεν τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· "Πέρας λαλήσω ἐπὶ ἔθνος καὶ ἐπὶ βασιλείαν, τοῦ ἐξᾶραι αὐ τοὺς, καὶ καθελεῖν, καὶ ἀπολλύειν· κἂν ἐπιστραφῇ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν, μετανοήσω περὶ τῶν κακῶν, ὧν ἐλογισάμην τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς· καὶ πέρας λαλήσω ἐπὶ ἔθνος καὶ ἐπὶ βασιλείαν, τοῦ ἀνοικοδομεῖσθαι καὶ τοῦ καταφυτεῦσθαι· κἂν ποιήσωσι τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου, τοῦ μὴ ἀκούειν τῆς φωνῆς μου, μετανοήσω περὶ τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἐλάλησα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς." Οὐκοῦν καὶ ἀποφαίνεται ὁ Δεσπότης, καὶ λύει τὰς ἀποφάσεις, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐ ψεύδεται. Ἀποφαίνεται γὰρ κατὰ τῶν μετανοίᾳ μὴ χρωμένων· ἐπὶ δὲ τῶν τὰ τῆς μετανοίας φάρμακα δεξαμένων ἢ τῆς τιμωρίας ψῆφος ἀργεῖ. Τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν Νινευιτῶν ἐγένετο· κατεψηφίσατο γὰρ αὐτῶν πανωλεθρίαν, εἰρηκῶς· "Ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ Νινευὶ καταστραφήσεται." Ἀλλὰ μετανοήσαν τὰς ἐδέξατο, καὶ τὴν ἀπόφασιν ἔλυσεν. Καὶ ἐνταῦθα τοίνυν τῆς διηνεκοῦς τιμωρίας ἔλυσε τὴν ψῆφον ἢ τῶν ἀπογόνων μεταβολή. ΚΕΦΑΛ. ΚΗ'. α', β'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ τῷ ἄρχοντι Τύρου· Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Ἀνθ' ὧν ὑψώθη ἡ καρδία σου, καὶ εἶπας· Θεός εἰμι ἐγὼ, κατοικίαν Θεοῦ κατώκησα ἐν καρδίᾳ θαλάσσης· σὺ δὲ εἰ ἄνθρωπος καὶ οὐ Θεός, καὶ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν Θεοῦ. Βδελυρὰ μὲν ἅπαντα τὰ τῆς ἀμαρτίας εἶδη, βδελυρωτάτη δὲ πάντων ἡ ὑπερηφανία· "Πᾶν γὰρ ὑψηλόν, φησὶ, βδέλυγμα ἔναντι Κυρίου" καὶ· "ὑπερηφάνοις Κύριος ἀντιτάσσεται" καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος· "Μὴ νεόφυτον, φησὶν, ἵνα μὴ τυφωθῆς εἰς κριμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου." Ταύτην ἔσχε τὴν νόσον καὶ ὁ τῆς Τύρου ἄρχων, ὃς τε ὀρώμενος, ὃς τε ἀόρατος. Καὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ εὐσεβεῖς βασιλευόμεθα μὲν κυρίως καὶ ἀληθῶς ὑπὸ τοῦ τῶν ὄλων Θεοῦ· βασιλευόμεθα δὲ καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων εὐσεβεῖα κεκοσμημένων. Καὶ ἡ Τύρος τοίνυν, νῦν μὲν παραπλησίως ἡμῖν, καὶ τὸν Θεὸν ἔχει βασιλέα, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ βασιλεύειν ταχθέντας ἀνθρώπους. Πάλαι δὲ, ἄγνοιαν νοσοῦσα Θεοῦ, καὶ τῇ ἀσεβείᾳ δουλεύουσα, ἄρχοντα εἶχε καὶ βασιλέα τὸν τῆς κακίας καὶ ἀσεβείας εὐρετὴν ὁμοῦ καὶ διδάσκαλον διάβολον· εἶχε δὲ καὶ ὀρώμενον ἄρχοντα, τὸν ὑπὸ τούτου κακῶς ἐνεργούμενον, καὶ τῇ 81.1089 δυσσεβείᾳ δεδουλωμένον. Πρὸς ἀμφοτέρους τοίνυν ὁ λόγος, ἀλλ' οὔτε τούτῳ, οὔτ' ἐκείνῳ πάντα ἀρμόττει· ἔνια δὲ ἑκατέροις, τινὰ δὲ θατέρῳ· τὰ δὲ νῦν ἀναγνωσθέντα ἑκατέρῳ. Ὁ τε γὰρ διάβολος εἰς ἐκεῖνην τὴν μανίαν ἐξώκειλε, καὶ λυττήσας Θεὸν

ἔαυ τὸν προσηγόρευσε, καὶ τοῦτο προσφέρειν αὐτῷ τὸ σέβας τοὺς ἀνθρώπους ἀνέπεισε· καὶ ὁ ὀρώμενος τῶν Τυρίων ἄρχων, τοῦτον νοσήσας τὸν τύφον, καὶ εἰς τὴν πολλὴν ἀφορῶν εὐημερίαν, ὑπέλαβεν εἶναι Θεός. Διὸ πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός φησι· "Σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος, καὶ οὐ Θεός." Καὶ κατὰ σύγκρισιν· γ'. Μὴ σοφώτερος εἶ σὺ τοῦ Δανιήλ; σοφοὶ οὐκ ἐπαίδευσάν σε τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν. Τοσοῦτον, φησὶν, ἀποδέω τοῦ θεία φύσει παρεξετάσαι τὰ σὰ, ὅτι καὶ συνετῶν ἀνθρώπων ἀποδέοντα δεῖξω. Ὁ μὲν γὰρ Δανιήλ καὶ τὴν θείαν εἶχε σοφίαν, καὶ τὴν Χαλδαίαν προσέλαβεν ἐπιστήμην· σὺ δὲ καὶ τῆς θείας ἐστέρησαι χάριτος, καὶ παρὰ σοφῶν ἀνθρώπων οὐ προσέλαβες ἐπιστήμην. Εἶτα ἀπὸ τῶν πραγμάτων ὁ ἔλεγχος· δ', ε'. Μὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ σου, ἢ ἐν τῇ φρονίᾳ σου, ἐποίησας σεαυτῷ δύναμιν, καὶ περιποιήσω ἀργύριον καὶ χρυσίον ἐν τοῖς θησαυροῖς σου; Ἡ ἐν τῇ πολλῇ σου ἐπιστήμῃ καὶ τῇ ἐμπορίᾳ σου, ἐπλήθυνας δύναμίν σου, καὶ ὑψώθη ἡ καρδία σου ἐν τῇ δυνάμει σου; Δι' αὐτῶν, φησὶ, μάθε τῶν πραγμάτων, ὡς οὐκ ἐκ τῆς σῆς σοφίας, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐμῆς χορηγίας, ταύτην ἔσχες τὴν ἐμπορίαν, καὶ τῶν ἀγαθῶν τὴν ἀφθονίαν. Βουληθεὶς γὰρ ἐγὼ, παραυτίκα σε τούτων ἀπάντων γυμνώσω, καὶ διδάσκαλόν σοι τῶν πραγμάτων ἐπιστήσω τὴν πείραν. Εἰ γὰρ ἐκ τῆς σῆς σοφίας ταύτην ἔσχες τὴν κτήσιν, τῇ αὐτῇ σοφίᾳ χρυσάμενος μὴ ἐγυμνώθης ὣν ἐκτίσω· γυμνούμενος δὲ, καὶ ἔρημος τούτων ἀπάντων γινόμενος, τοὺς μὲν ἀνοήτους ἀπόρριψον λογισμοὺς, καὶ γνῶθι ὡς ἐγὼ σοὶ καὶ δέδωκα ταῦτα, καὶ πάλιν ἔλαβον. Ἐπειδὴ γὰρ λαβὼν οὐκ ἔγνωσ με, μαθήσῃ με γυμνωθεὶς. ἴ. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἐπειδὴ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν Θεοῦ· Ἄντι τούτου ἰδοὺ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ἄλλοτρίους λοιμοὺς ἀπὸ ἐθνῶν, καὶ ἐκκενώσουσι τὰς μαχαίρας αὐτῶν ἐπὶ σὲ, καὶ ἐπὶ τὸ κάλλος τῆς ἐπιστήμης σου, καὶ στρώσουσι τὸ κάλλος σου εἰς ἀπώλειαν. Καὶ καταβιβάσουσί σε, καὶ ἀποθανῆ θανάτῳ τραυματιῶν ἐν καρδίᾳ θαλάσσης. Μὴ λέγων ἔρεῖς· Θεός εἰμι, ἐνώπιον τῶν ἀναιρούμενων σε; Σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος, καὶ οὐ Θεός, ἐν χειρὶ τῶν τιρωσκόντων σε. Θανάτοις ἀπεριτημῶν ἀποθανῆ ἐν χειρὶ τῶν ἄλλοτρίων, ὅτι ἐγὼ λελάληκα, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Ὅταν, φησὶ, τῆς βασιλικῆς σε γυμνώσωσιν ἐξουσίας οἱ παρ' ἐμοῦ κατὰ σοῦ πεμπόμενοι δυσμενεῖς, καὶ διὰ 81.1092 σφαγῆς σε παραπέμψωσι τῷ θανάτῳ, μὴ βρενθούμενος καὶ ἀλαζονεύμενος πάλιν Θεὸν σεαυτὸν ὄνομάσεις, ὡσπερ αὐτοὺς δεδιττόμενος τῇ θείᾳ προσηγορίᾳ; Ἀλλὰ τοῦτο οὐχ οἶον γίνεσθαι· ἢ γὰρ τῶν πραγμάτων μεταβολὴ καὶ τοῦ φρονήματος ἐργάζεται τὴν μεταβολὴν, καὶ μαθήσῃ ὅτι ἄνθρωπος εἶ καὶ οὐ Θεός, τιρωσκόμενος, καὶ ἀναιρούμενος, καὶ παραπλησίως τοῖς ἀπεριτημῶσι σου ὑπηκόοις σφαττόμενος. Ἰσχυρὰ γὰρ μου καὶ ἀναντίρρητος ἡ ἀπόφασις· τοῦτο γὰρ ἐσήμανεν· "Ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος." Ταῦτα ἀρμόττει καὶ τῷ ἀλάστορι δαίμονι τῷ τὴν πονηρίαν ἐνεργήσαντι ἐν τῷ ὀρωμένῳ Τυρίων ἄρχοντι· διὸ καὶ ἀπειλεῖ αὐτῷ ὄλεθρον ἀπὸ ἄλλοτρίων, καὶ λοιμῶν, καὶ ἐθνῶν. Τοιοῦτοι δὲ πάλαι ἦσαν οἱ διὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος τὴν εἰς θεογνωσίαν μεταβολὴν δεξάμενοι. Διὸ καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος λέγει· "Ἡμεν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοὶ, μισοῦντες ἀλλήλους." Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ μεγάλου Μωσέως· "Αὐτοὶ, φησὶ, παρεζήλωσάν με ἐπ' οὐ Θεῷ, παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν· κἀγὼ παραζηλώσω αὐτοὺς ἐπ' οὐκ ἔθνεϊ, ἐπὶ ἔθνεϊ ἀσυνέτῳ παροργιστῷ αὐτούς." Διὰ τούτων τοίνυν τῶν πάλαι ἀσυνέτων, καὶ ἀνοήτων, καὶ πλανωμένων, καὶ στυγητῶν, καὶ λοιμῶν, καὶ ἄλλοτρίων, καὶ ἐθνικῶν, τὴν τοῦ διαβόλου κατὰ λυσιν ὁ προφητικὸς προαγορεύει λόγος. Ἔστι δὲ καὶ εὐρεῖν καὶ τὸ τῶν ἄλλοτρίων ὄνομα κείμενον ἐπὶ τῶν πεπιστευκότων εὐσεβῶν· "Ὑμεῖς γὰρ, φησὶν, οἱ ποτε ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε." Τούτους λέγει ταῖς ἑαυτῶν μαχαίραις τῆς τοῦ διαβόλου ἐπιστήμης τὸ κάλλος ἀφανίζειν καὶ φροῦδον ποιεῖν, ἀντὶ τοῦ, τὰς σὰς καταλύσουσι μηχανὰς, καὶ τὰς κατὰ τῶν ἀνθρώπων παύσουσιν

ἐπιβουλὰς, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν σοι γενόμενα ἐκ βάρων ἀνασπάσουσι τεμένη, καὶ σε οἶόν τινα θανάτῳ παραδώσουσι τῇ λήθῃ, λαβόντες ἐξουσίαν "πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσάν σου δύναμιν." Καὶ δι' αὐτῶν μαθήσῃ τῶν πραγμάτων, ὡς μάτην ἀνέπεισας τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι Θεὸς εἶ. Ταῦτα δὲ πείσῃ, ἐπειδὴ ἀπερίτμητον ἔσχες τὸ φρόνημα, καὶ τὸ χαλεπὸν τῆς ἀλαζονείας σου μὴ περιέτεμες πάθος. ια'–ιγ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· γιὲ ἀνθρώπου, λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα Τύρου. Καὶ εἶπε αὐτῷ· Τάδε λέγει Ἄδω ναὶ Κύριος· Σὺ εἶ ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως, πλήρης σοφίας, καὶ στέφανος κάλλους. Καὶ ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ παραδείσου τοῦ Θεοῦ ἐγενήθης πάντα λίθον τίμιον ἐνδέδεσαι, σάρδιον, καὶ τοπάζιον, καὶ σμάρραγον, καὶ ὑάκινθον, καὶ ἄνθρακα, καὶ σάπφειρον, καὶ ἴασπιν, καὶ ἀργύριον 81.1093 ριον, καὶ χρυσίον, καὶ λιγύριον, καὶ ἀχάτην, καὶ ἀμέθυστον, καὶ χρυσόλιθον, βηρύλλιον, καὶ ὄνυχιον, καὶ χρυσοῦ ἐνέπλησας τοὺς θησαυρούς σου, καὶ τὰς ἀποθήκας σου ἐν σοὶ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκτίσθης. Ταῦτα βιασάμενος ἂν τις λάβοι καὶ εἰς τὸν ὀρώμενον ἄρχοντα Τύρου· κυρίως δὲ καὶ ἀληθῶς ἀρμόττει τῷ ἐν ἐκείνῳ ἐνεργήσαντι ἀλιτηρίῳ δαίμονι· εἰς μὲν οὖν τὸν ἄρχοντα Τύρου, τὸν ὀρώμενον, ταῦτα λαμβάνοντες, οὕτω νοήσομεν· "Σὺ εἶ ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως." Κατ' εἰκόνα γὰρ θείαν ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος, πλήρης σοφίας· καὶ λογικὸς γὰρ, καὶ λόγῳ τετιμημένος, καὶ στέφανος κάλλους· πάντων γὰρ κρείττων τῶν ἀλόγων, καὶ πεζῶν, καὶ πτηνῶν, ἐνύδρων τε καὶ ἀμφιβίων. "Καὶ ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ παραδείσου τοῦ Θεοῦ ἐγενήθης." Ἐκ γὰρ τοῦ προπάτορος κατάγεις τὸ γένος, ὃς εὐθύς διαπλασθεὶς ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς ἐτέθη, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάττειν. Εἰκότως δὲ καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἱερὰν καὶ θείαν ὀνομαζομένην πόλιν, παράδεισον καλεῖ, καὶ Θεοῦ προφητείας, καὶ ἀρχιερωσύνης ἔχουσαν φυτὰ, ζωῆς καὶ σωτηρίας παρεκτικά. Φιλία δὲ πάλαι ὑπῆρχε τῷ Τυρίῳ καὶ τῷ τῶν Ἰσραηλιτῶν βασιλεῖ, καὶ ἦν τις αὐτοῖς καὶ ἐπιμιξία πρὸς ἀλλήλους· καὶ τοῦτο ἐκ τῶν Βασιλειῶν ῥάδιον καταμαθεῖν. Τὸ δέ· "Πάντα λίθον τίμιον ἐνδέδεσαι," δῆλόν ἐστι κατὰ τὸ γράμμα νοούμενον, καὶ ἐπὶ βασιλέως λαμβανόμενον. Μυρρίοις γὰρ σε ἀγαθοῖς κατεκόσμησα, καὶ ὕλας σοὶ παντοδαπὰς πάντοθεν προσεσήνοχα, ἐξ ὧν διαδήματα καὶ στεφάνους, πόρπας τε καὶ ζώνας, καὶ δακτυλίους κατασκευάσας, καὶ τὰ ταμιεῖα ἐμπλήσας, φρονῶν τὰ ἐναντία διετέλεσας, ἐπὶ τῇ τούτων περιουσίᾳ τε καὶ εὐπρεπείᾳ. Εἰς δὲ τὸν διάβολον οὐχ οὕτω ταῦτα νοήσομεν, ἀλλὰ τό· "Σὺ εἶ ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως," εἰς τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ πάλαι ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν ληψόμεθα. Φησὶ γὰρ ὁ θεῖος Ἀπόστολος· "Κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ αἵματος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας." Ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι πάλαι τὴν τοῦδε τοῦ αἵματος οἰκονομίαν ἐπεπίστευτο, δι' ἀλαζονείαν δὲ τῆς ἡγεμονίας ἐκπεσὼν, ἐν τοῖς ἀπιστοῦσι τῷ τοῦ κηρύγματος λόγῳ τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν ἐπιδείκνυται. "Πλήρης σοφίας καὶ στέφανος κάλλους, καὶ ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ παραδείσου ἐγενήθης." Τὴν προτέραν αὐτοῦ ἀρετὴν διὰ τούτων αἰνίττεται. "Εἶδε γὰρ, φησὶν, ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν." Εἷς δὲ καὶ οὗτος τῶν γενομένων ὑπῆρξεν, οὐδέπω δεξάμενος τὴν ἀπὸ τῆς γνώμης ἐπὶ τὰ χεῖρα μεταβολήν. Διὰ δὲ τῶν εἰρημένων λίθων, τὴν παντοδαπὴν αὐτοῦ σοφίαν καὶ ἐπιστήμην σημαίνει. Καὶ γὰρ ὁ ἀρχιερεὺς τὸ λόγιον τῆς κρίσεως, ὃ τοῦ τούτου περιέκειτο τοὺς λίθους, ἐπὶ τοῦ στήθους 81.1096 φέρων, εἰς τὰ Ἁγία τῶν ἁγίων εἰσήει· τὸ δὲ στήθος οἶόν τι ταμιεῖον ἐστὶ τῆς καρδίας, καὶ φυλακτῆριον. Καὶ τὰ ἐπαγόμενα δὲ πάντα, οὐ τῷ ὀρωμένῳ ἄρχοντι τῆς Τύρου, ἀλλὰ τῷ ἀοράτῳ ἀρμόττει. ιδ'. Κατεσκευάσθη γὰρ, φησὶ, μετὰ τοῦ Χερουβ, κεχρισμένος παρὰ Θεοῦ τοῦ κατασκευαστοῦ. Σὺν γὰρ ταῖς ἁγίαις ἐκείναις καὶ σεβασμίαις δυνάμεσι, καὶ τῆς δημιουργίας, καὶ τῆς χρίσεως ἡξιώθη· χρίσιν δὲ ἐνταῦθα τὸν ἁγιασμόν καλεῖ, τὸν ὑπὸ τοῦ θείου Πνεύματος ταῖς ἀσωμάτοις καὶ ἁγίαις δυνάμεσι χορηγούμενον. "Καὶ ἔθηκά σε ἐν ὄρει ἁγίῳ Θεοῦ· ἐγενήθης ἐν μέσῳ λίθων πυρίνων." Ὅρος ἅγιον Θεοῦ

καλεῖ τὸ ὕψος τῆς γνώσεως, λίθους δὲ πυρίνους τὰς ἀγιωτάτας δυνάμεις· καὶ τὸ τίμιον γὰρ καὶ τὸ φωτοειδὲς ἔχουσιν· οἶδεν δὲ πολλάκις ἡ θεία Γραφή καὶ τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους λίθους ἀγίους καλεῖν. "Λίθοι γὰρ, φησὶν, ἅγιοι κυλίνονται ἐπὶ τῆς γῆς." Ἄλλ' οὗτοι ἅγιοι μὲν, οὐ πύρινοι δέ. Περὶ δὲ τῶν ἄνω δυνάμεων ἀκούωμεν τοῦ θείου Δαβὶδ λέγοντος· "Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα." Τούτων οὐδὲν τῷ ὀρωμένῳ ἄρ χοντι τῶν Τυρίων ἀρμόττει, κἂν μυριάκις τῶν ἐρι στικῶν τινες φιλονεικοῦντες εἴποιεν λίθους πυρίνους τοὺς Ἰουδαίους, καὶ τῶν Τυρίων τὴν πρὸς τούτους ἐπιμιξίαν· οὐδὲ γὰρ Ἰουδαῖοι λίθοι πύρινοι. Εἰ δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς προφήτας λίθους πυρίνους τις ὀνομάσειεν, οὐδὲ οὕτω στήσει τὸ νόημα· οὐδεμίαν γὰρ εἶχον οἱ Τύριοι κοινωνίαν πρὸς τοὺς προφήτας, ἀσεβεία συζῶντες· τὰς δὲ ἐμπορικὰς ἐπιμιξίας πρὸς τοὺς χαμαιζήλους τῶν Ἰουδαίων καὶ ταπεινοὺς ἐποιοῦντο, οὐς οὐκ ἂν τις εὖ φρονῶν τολμήσειε λίθους ὀνομάσαι πυρίνους, παραβαίνοντας τὸν θεῖον νόμον, καὶ παρὰ τὰ τούτω δοκοῦντα συμβόλαια πρὸς ἐθνικοὺς ποιουμένους. Ἄλλ' οὐδὲ τό· "Ἐθηκά σε ἐν ὄρει ἀγίῳ Θεοῦ," τούτω ἀρμόττον ἔστιν ἰδεῖν. Οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις διῆγεν, ἵνα καὶ δῶμεν περὶ τοῦ Σιών ὄρους ταῦτα λέγεσθαι· καὶ τὰ ἐπαγόμενα δὲ σαφῶς τοῦτο δείκνυσιν. ιε'. Ἐπορεύθης γὰρ, φησὶν, ἄμωμος ἐν ταῖς ἡμέραις σου· ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκτίσθης σὺ, ἕως οὗ εὐρέθη τὰ ἀδικήματα ἐν σοί. Τοιοῦτος γὰρ ἦν πρὸ τῆς ἐκπτώσεως ὁ διάβολος. Περὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἠκούομεν· "Οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου, οὐδ' ἂν μιᾶς ἡμέρας γένηται ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς." Οὗτος δὲ ἀσώματος ὢν ἄμωμος ἦν τὴν ἀρχὴν· ἐπειδὴ δὲ τῇ ἐπὶ τὸ χειρόν ἐχρήσατο ῥοπή, εἰς τὴν ἐκ διαμέτρου ἐναντίαν ὁδὸν ἐπορεύθη. ι'. Ἀπὸ γὰρ πλήθους τῆς περιδρομῆς σου ἔπλησας τὰ ταμιεῖά σου ἀνομίας, καὶ ἡμαρτες, καὶ 81.1097 ἔτραυματίσθης. Μὴ ἀρκεσθεὶς γὰρ τῇ δοθείσῃ σοι καὶ σοφίᾳ, καὶ ἐξουσίᾳ, μειζόνων δὲ ἐρασθεὶς, ἀνομίας μὲν πλήρης ἐγένου, τῆς δὲ ἀμαρτίας ἐδέξω τὰ τραύματα. Ταῦτα ὁ προφήτης Ἡσαΐας περὶ αὐτοῦ φησὶ· "Πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἕως φόρος ὁ πρωτὶ ἀνατέλλων; συνετρίβη εἰς τὴν γῆν ὁ ἀποστέλλων πρὸς πάντα τὰ ἔθνη;" Ἄπαντας γὰρ ἔχων ὑπηκόους διὰ τοῦ σωτηρίου σταυροῦ τῆς τυραννίδος ἐξέπεσεν. Εἶτα τὴν προτέραν αὐτοῦ διηγεῖται μανίαν, καὶ τὴν υπερβάλλουσαν ἀλαζονείαν· "Σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ διανοίᾳ σου· Εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ἐπάνω τῶν ἀστρῶν τοῦ οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου, καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῷ ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τὰ πρὸς βορρᾶν, ἀναβήσομαι ἐπάνω τῶν νεφελῶν, ἔσομαι ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ." Ὁρη δὲ τὰ πρὸς βορρᾶν καλεῖ τὰς τῆς κακίας ἀφορμάς. Ἀπὸ βορρᾶ γὰρ, κατὰ τὸν προφήτην, ἐκκαυθήσεται τὰ κακὰ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. Οὕτως αὐτοῦ γυμνώσας τὸν τυφόν προαγορεύει καὶ τὴν κατάλυσιν· "Νῦν δὲ εἰς ἄδην καταβήσῃ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς." Τοῦτο καὶ ὁ θεῖος Ἰεζεκιὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λέγειν διδάσκεται. "Ἀπὸ ὄρους γὰρ, φησὶ, τοῦ Θεοῦ κατήγαγέ σε τὸ Χερουβ τὸ συσκιάζον ἐκ μέσου λίθων πυρίνων." Τότε μὲν οὖν αὐτὸν τὸ Χερουβ, τὴν θείαν δόξαν ἀξιούμενον φέρειν, τῶν ἀγίων ἐχώρισε δυνάμεων, αἱ δὲ καὶ προσαγορεύονται πύρινοι· νῦν δὲ οἱ τῆς θείας ἐπιβάσεως ἄξιοι διὰ τὴν τῆς ψυχῆς καθαρότητα, ὧν ἐν ταῖς καρδίαις αἱ τοῦ Θεοῦ ἀναβάσεις, κατὰ τὸν θεῖον προφήτην, ἐξουσίαν ἔλαβον τοῖς ποσὶν αὐτὸν συμπατεῖν. ιζ'. Ὑψώθη ἡ καρδία σου, ἐπὶ τῷ κάλλει σου. Μέγα, φησὶν, ἐφρόνησας τὰ παρ' ἐμοῦ σοι χορηγηθέντα θεασάμενος ἀγαθὰ. "Διεφθάρῃ ἡ ἐπιστήμη σου μετὰ τοῦ κάλλους σου." Πάντων, φησὶν, ἐγυμνώθης, τὴν δοθεῖσάν σοι τάξιν καταλιπών. "Διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀμαρτιῶν σου ἐπὶ τὴν γῆν ἔρριψά σε· ἐναντίον βασιλέων δέδωκά σε παραδειγματισθῆναι." Πολλῆ πονηρία, φησὶ, χρησάμενος, τῆς ἄνω μὲν ἐξέπεσας τάξεως, κάτω δὲ ἀπερρίψης, εἰς τὸ γελαῖσθαι παρὰ τῶν τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς φυλαττόντων τάξιν, καὶ καλῶς βασιλεύειν τῶν ἐν αὐτοῖς ἐπισταμένων παθῶν. ιη'. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀμαρτιῶν σου, καὶ ἀδικιῶν τῆς ἐμπορίας σου, ἐβεβήλωσας τὸν ἀγιασμόν σου. Εἰπάτωσαν οἱ

ἀντιλέγοντες, ποῖον ἀγιασμὸν εἶχεν ὁ δυσσεβῆς τῆς Τύρου βασιλεύς· ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοιεν δεῖξαι. Οὗτος δὲ, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος, ἠνίκα εἰς τῶν ἀγίων ἀρχαγγέλων ὑπῆρχεν, ἐν μετουσίᾳ ἦν ἀγιωσύνης ἀπάσης· ἀλλ' αὐτὸς τὸν ἀγιασμὸν ἐβεβήλωσε κακῆ χρησάμενος ἐμπορία, καὶ τοῦ πλείονος ἐπιθυμήσας καὶ τῶν δοθέντων ἐξέπεσε. 81.1100 Τοῦτο δὲ καὶ τὸν ἄνθρωπον παθεῖν παρεσκεύασε. Κατ' εἰκόνα γὰρ Θεοῦ κάκεῖνος γεγεννημένος, τοῖς κωτίλοις αὐτοῦ λόγοις ὑπαχθεὶς καὶ ἐπιθυμήσας γενέσθαι Θεός, καὶ τὸ εἶναι εἰκὼν Θεοῦ προσάπλωσε. "Καὶ ἐξάξω πῦρ ἐκ μέσου σου." Τοῦτο ἀμφοτέροις ἀρμόττει, καὶ τῷ ἐνεργήσαντι τὴν κακίαν, καὶ τῷ ἐνεργηθέντι Τυρίων βασιλεῖ· ἀμφοτέροι γὰρ τῆς ἐπενεχθείσης αὐτοῖς τιμωρίας παρέσχον τὰς ἀφορμὰς. Τοιοῦτόν ἐστι τὸ διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου πρὸς Ἰουδαίους εἰρημένον· "Ἴδου πάντες ὑμεῖς πῦρ καίετε, καὶ κατισχύετε φλόγα· πορεύεσθε τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν, καὶ τῇ φλογὶ ἧ ἐξεκαύσατε." Καὶ ἐν ταῦθα τοίνυν λέγει· "Ἐξάξω πῦρ ἐκ μέσου σου. Τοῦτο καταφάγεται σε." Τουτέστι, ταῖς σαῖς παρανομίαις ὑλαὶς χρήσομαι εἰς τὰς κατὰ σοῦ τιμωρίας. "Καὶ δώσω σε εἰς σποδὸν ἐπὶ τῆς γῆς σου, ἐναντίον πάντων τῶν ὀρώντων σε." Καὶ τοῦτο ἀμφοτέροις ἀρμόττει. Καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἑαυτοῦ γῆ πεσὼν κόνις ἐγένετο, καὶ ὁ διάβολος, ἄρχειν δοκῶν τῆς οἰκουμένης, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ὑμῶν καταλυθεὶς, σποδοῦ δίκην ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν πατεῖται. 10'. Καὶ πάντες οἱ ἐπιστάμενοί σε ἐν τοῖς ἔθνεσι στυγνάσουσιν ἐπὶ σοί. Οἱ γὰρ ἔτι προσμένοντες τῇ σῆ δουλείᾳ, ὀρώντες τῶν εἰδώλων τὴν παῦλαν, καὶ τὰ τούτων τεμένη παντελῶς καταλελυμένα, ἐν κατηφείᾳ διάγουσιν ἀθυμοῦντες, καὶ διηνεκῶς ἀδημονοῦντες. "Ἀπώλεια ἐγένου, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα." Τὴν παντελῆ αὐτοῦ κατάλυσιν διὰ τούτων ἐδήλωσεν. Οὕτω πληρώσας τῆς Τύρου τὸν θρήνον, ἐπὶ τὴν Σιδῶνα μεταβαίνει, καὶ αὐτὴν ὅμορον οὖσαν, καὶ συντόμως καὶ τὰ ταύτη συμβησόμενα προλέγει. κ'–κγ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Σιδῶνα, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτήν. Καὶ εἶπέ· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐπὶ σέ, Σιδῶν, καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν σοί, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα, καὶ ἀγιασθήσομαι ἐν σοί. Καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σέ θάνατον, καὶ αἷμα ἐν ταῖς πλατείαις σου, καὶ πεσοῦνται τετραυματιζόμενοι ἐν μέσῳ σου ἐν μαχαίραις ἐν σοί, καὶ περικύκλω σου, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος. Ἐπειδὴ, φησὶν, ἐν εὐημερίᾳ οὖσα ἠγνόησάς με, ὦ Σιδῶν, πολλοῖς σε καὶ παντοδαποῖς περιβαλῶ κακοῖς, καὶ λιμῶ, καὶ πολεμίων σφαγαῖς, ἵνα διὰ τῶν συμφορῶν καταμάθῃς τὴν ἐμὴν δεσποτείαν. Λέγει δὲ καὶ τὰς αἰτίας τῆς ἀπωλείας. κδ'. Καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι τῷ οἴκῳ τοῦ Ἰσραὴλ σκόλοψ πικρίας, καὶ ἄκανθα ὀδύνης, ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλω αὐτῶν, τῶν ἀτιμασάντων αὐτοὺς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι Ἄδωναϊ Κύριος. Ταῦτα, φησὶ, καὶ τῇ Τύρῳ, καὶ τοῖς ἄλλοφύλοις, καὶ πᾶσι τοῖς ἐκ γειτόνων οἰκοῦσιν ἐπάξω, ἵνα μήτε ἀρχέτυπον ἀσεβείας ὑμᾶς ἔχη ὁ ἐμὸς λαός, μήτε πολεμίους συνεχῶς αὐτοῖς ἐπιόντας, καὶ διηνεκῶς ἀνιῶντας. Οὕτω τὰ λυπηρὰ προθεσπίσας, προθεσπίζει τῷ Ἰσραὴλ τὰ χρηστὰ, ἐπιτείνων ἐκείνοις τὰ λυπηρὰ· δυσμενῶς γὰρ διακείμενοι ἀφορμὴν ὀδύνης ἐποιοῦντο τοῦ Ἰσραὴλ τὴν εὐπραξίαν. κε'–κζ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Καὶ συνάξω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ τῶν ἐθνῶν, οὓς διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς ἐνώπιον τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, ἧς ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακώβ. Καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας, καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελώνας, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' ἐλπίδι, ὅταν ποιήσω κρίματα ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν αὐτοῦ ἐν τοῖς κύκλω αὐτῶν, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, καὶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν. Οὐχ ὁμοίως ἅπαντας τοὺς ἀμαρτάνοντας ὁ τῶν ὅλων παιδεύει Θεός, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἰκειομένους αὐτῷ ἰατρικῶς, δικαστικῶς δὲ τοὺς ἄλλους. Διὸ καὶ ὁ προφήτης προσευχόμενος ἔλεγε· "Παίδευσον ἡμᾶς Κύριε, πλὴν ἐν κρίσει, καὶ μὴ ἐν θυμῷ."

Ταυτὸ δὴ τοῦτο καὶ ὁ μακάριος ἦτει Δαβίδ· "Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσης με." Ταύτην τὴν διαφορὰν καὶ ἐν τοῖς ἔναγχος ἡρμηνευμένοις ἔστιν ἰδεῖν. Τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις τέως οὐδὲν χρηστὸν ἐπηγγείλατο· τῷ δὲ Ἰσραὴλ ἀνάκλησιν, καὶ οἰκείωσιν, καὶ οἰκιῶν οἱ κοδομήν, καὶ γηπονίαν, καὶ φυτουργίαν, καὶ ἀγαθῶν ἐλπίδα, καὶ τὸ πάντων κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν, τὴν θείαν ἐπίγνωσιν. Τούτων γὰρ, φησὶ, γενομένων, "γνώσονται ὅτι καὶ αὐτῶν εἰμι Κύριος, καὶ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν." Ταύτην καὶ ἡμᾶς γένοιτο διηνεκῶς ἔχειν τὴν γνῶσιν, ἵν' ἐξ ὅλης αὐτὸν καρ δίας, καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης δυνάμεως, καὶ ἐξ ὅλης ἰσχύος ἀγαπήσωμεν, μὴ μερίζοντες τὸ φίλτρον, ἀλλ' ὅλον ἀνατιθέντες ἐκεῖ, ἵν' αὐτὸν ἀναπνέωμεν, καὶ ἄσβεστον τὴν περὶ αὐτοῦ περιφέρωμεν μνήμην, καὶ καθήμενοι, καὶ διανιστάμενοι, καὶ κοι ταζόμενοι, καὶ πορευόμενοι ἐν ὁδῷ· οὕτω γὰρ καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ προμηθείας διηνεκῶς ἀπολαυσόμεθα, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων τευξόμεθα ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. 81.1104

ΤΟΜΟΣ ΙΒ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ΄.

α΄, β΄. Ἐν τῷ ἔτει τῷ δεκάτῳ, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνί, μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπ' Αἴγυπτον ὅλην λάλησον. Πέρας ἐπιθεῖς ταῖς περὶ Τύρου προφῆσεσιν, ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον μεταφέρει τὸν λόγον. γ΄. Καὶ εἶπέ· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐπὶ σέ, Φαραῶ βασιλεῦ Αἰγύπτου, τὸν δράκοντα τὸν καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν ποταμῶν, καὶ λέγοντα· Ἐμοὶ εἰσὶν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς. Τινὲς τῶν ἐρμηνευτῶν ἐνικῶς εἶπον τὸν ποταμὸν, οἱ δὲ ἑβδομήκοντα πληθυντικῶς· ἀληθὴ δὲ ἀμφοτέρω· εἷς μὲν γὰρ ὁ Νεῖλος, αἱ δὲ τούτου διώρυγες πλεῖστα, ποταμὸς δὲ ἐκάστη διώρυξ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καλεῖται. Ἐλέγχει τοίνυν τοῦ Φαραῶ τὴν ἀλαζονείαν, καὶ δείκνυσιν αὐτὸν μεγαλαυχούμενον ἐπὶ τοῖς ποταμοῖς, ὡς ὑπ' αὐτοῦ γεγεννημένοις. Δράκοντα δὲ αὐτὸν καλεῖ, διὰ τὸ τυραννικὸν καὶ ἀντίθεον. Οὕτω γὰρ καὶ τὸν διάβολον ἡ θεία προσαγορεύει Γραφή· "Τῇ ἡμέρᾳ γὰρ, φησὶν, ἐκείνη ἐπάξει ὁ Θεὸς τὴν μάχαιραν τὴν ἁγίαν, καὶ τὴν μεγάλην, καὶ τὴν ἰσχυράν, ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν," καὶ τὰ ἐξῆς. δ΄-ε΄. Καὶ ἐγὼ δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγὸνας σου, καὶ προσκολλησώ τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὰς πτέρυγας σου, καὶ ἀνάξω σε ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ σου, καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου, καὶ ταῖς λεπίσι σου προσκολληθήσονται. Καὶ ἀπορρίψω εἰς τὴν ἔρημόν σε καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ, καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει, καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου· ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου πεσῆ, καὶ οὐ μὴ συναχθῆς, καὶ οὐ μὴ περισταλῆς· τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ δέδωκά σε εἰς κατάβρωμα. Καὶ γνώσονται πάντες οἱ κατοικοῦντες Αἴγυπτον, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. Φοβερὰ τὰ ἠπειλημένα καὶ φρίκης μεστά· οὐ γὰρ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπηκόους ἠπεύλησε παραδοῦναι σφαγῇ· ἰχθύας γὰρ προσκολλημένους 81.1105 νους τοὺς ὑπηκόους προσηγόρευκε. Καὶ ὡσπερ ἐπὶ τῆς Τύρου τὰς τῆς ἀλληγορίας ἀφορμὰς ἀπὸ τῆς θαλάττης ἔλαβε (παραλία γὰρ ἡ πόλις), οὕτως ἐνταῦθα ἀπὸ ποταμοῦ κέχρηται τῇ τροπῇ. Λεπίδας δὲ αὐτοῦ καὶ πτέρυγας τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἐκάλεσε, αἷς οἱ ἀρχόμενοι τῆς τοῦ βασιλέως ἀναγκαίως ἐκοινώνησαν τιμωρίας. Ἰκανῶς δὲ διὰ τοῦ χαλινοῦ ἠνίχαστο τὰ πρὸ τοῦ χαλινοῦ σκιρτήματα. Ἠπέλησε δὲ τοὺς μὲν εἰς ἔρημον χώραν ἐκπέμψειν δορυαλώτους, τοὺς δὲ σφαγῇ παραδώσειν, καὶ τοῖς θηρίοις καταλείψειν βοράν. Ἐπάγει δὲ καὶ τὴν αἰτίαν· Ἄνθ' ὧν ἐγενήθη ῥάβδος καλαμίνης τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. (ζ΄.) Ὅτε ἐπελάβοντό σου τῇ χειρὶ αὐτῶν, καὶ ἐθλάσθης, καὶ ὅτε

ἐπεκρότησεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα χεὶρ, καὶ ὅτε ἐπανεπαύσαντο ἐπὶ σέ, συνετρίβης, καὶ συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ὀσφύν. Τῇ μὲν οὖν Τύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοφύλοις, περὶ ὧν ἄνω προειρήκαμεν, ἠπέιλησεν ἐπάξειν τὰς συμφορὰς, ὡς ἡσθεῖσιν ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι τῷ Ἰσραὴλ· τῇ δὲ Αἰγύπτῳ οὐ τοῦτο μέμφεται, ἀλλὰ πᾶν τούναντίον, ὅτι τῇ παρ' αὐτῆς βοήθεια θάρρησαι τὸν λαὸν παρασκευάσασα, τῆς μὲν θείας αὐτὸν προνοίας ἀπεγύμνωσεν, οὐδὲν δὲ τοῦτον διὰ τῆς οἰκείας ὤνησεν ἐπικουρίας. Τοῦτο γὰρ διὰ τῆς καλαμίνης παρεδήλωσε ράβδου, συντριβείσης δι' ἀσθένειαν, καὶ συνθλασθείσης. Οὕτω καὶ ὁ Σεννα χρεῖμ παρὰ τῷ Ἡσαΐα τὴν Αἰγυπτίων βοήθειαν προσηγόρευσε· "Πέποιθε γὰρ, φησὶν, ἐπὶ τὴν ράβδον τὴν καλαμίνην, τὴν τεθλασμένην, ἐπ' Αἴγυπτον· ὡς ἐὰν ἐπιστηριχθῇ ἀνήρ ἐπ' αὐτήν, εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ· οὕτως ἐστὶ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ πάντες οἱ πεποιοθέντες ἐπ' αὐτῷ." Τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ἔφη· "Ἐπελάβοντό σου τῇ χειρὶ αὐτῶν, ἐθλάσθης, καὶ ἐπεκρότησεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα ἡ χεὶρ." Καταγέλαστοι, φησὶ, καὶ ἐπίχαρτοι τοῖς πολεμίοις ἐγένοντο, σοῦ δίκην καλαμίνης ράβδου συνθλασθείσης καὶ ἠττηθείσης. ἡ, θ'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σέ ῥομφαίαν, καὶ ἀπολώ ἀνθρώπους ἀπὸ σοῦ, καὶ κτήνη. Καὶ ἔσται ἡ Αἴγυπτος εἰς ἀπώλειαν καὶ ἐρήμωσιν, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ εἶμι Κύριος. Ἐπειδὴ δὲ μέγα φρονῶν, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπισχνοῦ βοήθειν, μαθήσῃ τῇ πείρᾳ, ὡς οὐδὲ τῆς οἰκείας γῆς ὑπερμαχῆσαι δυνήσῃ, ἐμοῦ σοὶ τὴν τιμωρίαν ἐπάγοντος· ἐπιγνώσεται δὲ ὁ ἐμὸς λαὸς τὴν ἐμὴν δυναστείαν. Εἶτα πάλιν τῶν τῆς ἀλαζονείας αὐτῶν ἀναμνήσας ῥημάτων, "Ἐλεγες γὰρ, φησὶν, ὅτι Ἐμοὶ εἰσὶν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς·" ἐρημίαν ἀπειλεῖ τῇ Αἰγύπτῳ, οὐ πάση, ἀλλ' ἢ ἀπὸ Μαγδωλοῦ καὶ Συήνης, ἕως τῶν ὀρίων Αἰθιοπῶν, καὶ οὐδὲ ταύταις ταῖς πόλεσι διηνεκῆ τὴν ἐρημίαν, ἀλλὰ χρόνον τινά. 81.1108 ι'–ιβ'. Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ποταμούς σου, καὶ δώσω γῆν Αἰγύπτου εἰς ἔρημον, καὶ ῥομφαίαν, καὶ ἀπώλειαν, ἀπὸ Μαγδωλοῦ καὶ Συήνης, καὶ ἕως ὀρίων Αἰθιοπῶν. Οὐ μὴ διέλθῃ αὐτήν, φησὶ, πὺς ἀνθρώπου, καὶ πὺς κτήνου οὐ μὴ διέλθῃ ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐ κατοικηθήσονται τεσσαράκοντα ἔτη. Καὶ δώσω τὴν γῆν αὐτῆς, εἰς ἀπώλειαν ἐν μέσῳ γῆς ἠρημωμένης, καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν μέσῳ πόλεων ἠρημωμένων ἔσονται ἀφανεῖς τεσσαράκοντα ἔτεσι· καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ λικμήσω αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις. Ἀρρήτος ἡ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία, μέτρῳ μὲν τινὶ καὶ σταθμῷ τὰς τιμωρίας ἐπάγουσα, πάλιν δὲ τὰ πληττόμενα θεραπεύουσα· αὐτοῦ γὰρ ἐστὶν ἡ φωνή· "Ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω, πατάξω, καὶ γὰρ ἰάσομαι." Κάνταῦθα τοίνυν ἀπειλεῖ τοῖς Αἰγυπτίοις αἰχμαλωσίαν, καὶ διασποράν, καὶ ἐρημίαν, ἀλλ' ὀλίγῳ χρόνῳ περιορίζει τὴν ἐρημίαν. Τεσσαράκοντα, φησὶν, ἔτη ἄβατος ἔσται, καὶ οὐ πᾶσα ἡ Αἴγυπτος, ἀλλ' ἀπὸ Μαγδωλοῦ καὶ Συήνης, ἕως τῶν ὀρίων Αἰθιοπῶν, καὶ εὐθὺς ὑπισχνεῖται τὴν ἀνάκλησιν. ιγ', ιδ'. Μετὰ τεσσαράκοντα γὰρ, φησὶν, ἔτη συνάξω τοὺς Αἰγυπτίους ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, οὓς διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ. Καὶ ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ κατοικίω αὐτοὺς ἐν γῇ Παθούρης, ἐν τῇ γῇ ὅθεν ἐλήφθησαν. Οὗτως ὑποσχόμενος τὴν τῆς αἰχμαλωσίας ἀπαλλαγὴν, προλέγει καὶ τὴν ἐσομένην τῆς βασιλείας ἐκείνης σμικρότητα. ιε'. Καὶ ἔσται γὰρ, φησὶν, ἀρχὴ ταπεινὴ ἐκεῖ, παρὰ πάσας τὰς ἀρχάς, καὶ ἔσται ταπεινοτάτη, τοῦ μὴ ὑψωθῆναι ἔτι ἐπὶ τὰ ἔθνη, καὶ ὀλίγο στοὺς αὐτοὺς ποιήσω, τοῦ μὴ εἶναι αὐτοὺς πλείονας ἐν τοῖς ἔθνεσι. Μαρτυρεῖ τῇ προφητεῖᾳ τὰ πράγματα τὴν ἀλήθειαν. Καταλυθεῖσα γὰρ ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος τῶν Αἰγυπτίων ἡ βασιλεία ἀνήθησεν πάλιν ἐπὶ Κύρου τοῦ Πέρσου, ἀλλὰ τὴν προτέραν οὐκ ἀπέλαβε δυναστείαν. Οὐ πολλοῦ γὰρ χρόνου διελθόντος, Καμβύσης ὁ Κύρου ταύτην πάλιν καταλύσας, ὑπήκοον ἐποίησατο, καὶ δασμὸν φέρειν ἠνάγκασεν· ὕστερον δὲ καὶ Μακεδόνας ἐδέξατο βασιλέας, παντελῶς τῶν Αἰγυπτίων παυσασμένων βασιλέων. ιζ'. Καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς ἐλπίδα ἀναμιμνήσκουσαν ἀνομίαν ἐν τῷ

ἀκο λουθῆσαι ὀπίσω αὐτῶν, καὶ γνῶσονται, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. Οὕτω γὰρ, φησὶ, τῶν Αἰγυπτίων ἐλαττώσω τὴν βασιλείαν, ὡς μηκέτι τὸν ἐμὸν λαὸν τῇ ἐκείνων βοηθείᾳ θαρρῆναι, καὶ ἀσεβείας ἀφορμὰς παρ' ἐκείνων λαμβάνειν, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν προμὴ θεῖαν ἐπιζητεῖν· μαθήσονται γάρ μου τὴν δεσποτείαν. 81.1109 ιζ', ιη'. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει, ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Ὑιὲ ἀνθρώπου, Να βουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος κατεδουλώσατο τὴν δύναμιν αὐτοῦ δουλεῖα μεγάλη ἐπὶ Τύρῳ. Πᾶσα κεφαλὴ φαλάκρωμα, καὶ πᾶς ὤμος μαδῶν, καὶ μισθὸς οὐκ ἐγένετο αὐτῷ, καὶ τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἐπὶ Τύρῳ, καὶ τῇ δουλείᾳ ἣ ἐδούλευσεν ἐπ' αὐτῇ. Ἐκεῖνα τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Ἰεχονίου αἰχμαλωσίας προεῖρηκεν, ἢ τῷ δωδεκάτῳ· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Ἑβραῖος λέγει, καὶ ὁ Σύρος· ταῦτα δὲ τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τύρου καὶ τὴν μακρὰν πολιορκίαν, δι' ἣν καὶ πᾶσαν κεφαλὴν λέγει φαλακρὰν γενέσθαι, καὶ πάντα ὤμον μαδῶντα. Ἡ γὰρ ὑπαίθριος διαγωγή τοιαῦτα ποιεῖν εἴωθε, τοῦ φλογμοῦ πολλάκις ἀποδέροντος τῶν τοῦ σώματος μελῶν τὰ γυμνά τούτῳ προκείμενα. Ὑπισχνεῖται δὲ τῷ Ναβουχο δονόσορ τὸν μισθὸν δώσειν τὴν Αἴγυπτον, ὑπὲρ τῶν πόνων τῶν περὶ τὴν πολιορκίαν τῆς Τύρου γεγενημένων· οὐκ ἐπειδὴ γνώμη τῷ θεῷ διακονῶν βουλή ματι τοῦτο εἰργάσατο (οἰκεία γὰρ ὁρμῇ κεκρημένος πᾶσι τούτοις τοῖς ἔθνεσιν ἐπεστράτευσεν), ἀλλὰ διὰ τούτων παραδηλοῖ, ὡς οὐδὲν αὐτοῦ μὴ βουλομένου γενήσεται. "Δύο γὰρ, φησὶ, στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται παρεκτὸς τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς." Οὐδὲν γὰρ αὐτὸν ἔληθε τῶν γιγνομένων· ἀλλὰ τὰ μὲν αὐτὸς πρυτανεύει, τὰ δὲ γίνεσθαι συγχωρεῖ, νῦν μὲν τῷ αὐτεξουσίῳ τῶν ἀνθρώπων παραχωρῶν, νῦν δὲ τοὺς ἀξίους δι' ἑτέρων κολάζεσθαι συγχωρῶν. Δεῖξαι τοίνυν βουλόμενος, ὡς αὐτοῦ συγχωρήσαντος ταύτην ἔλαβεν ὁ Ναβουχοδονόσορ τὴν δύναμιν, ὑπισχνεῖται καὶ μισθὸν αὐτῷ δώσειν ὑπὲρ τῆς Τυρίων πολιορκίας τῶν Αἰγυπτίων τὴν δούλωσιν. ιθ', κ'. Τάδε, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ δίδωμι τῷ Ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος τὴν γῆν Αἰγύπτου, καὶ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ σκύλα αὐτῆς, καὶ προνομεύσει τὴν προνομήν αὐτῆς, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Ἀντὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἣς ἐδούλευσεν ἐπὶ Τύρου, δέδωκα αὐτῷ τὴν γῆν Αἰγύπτου, ἀνθ' ὧν ὅσα εἰργάσατο. Πάλιν τὰ αὐτὰ εἶρηκε, τῇ ἀναλήψει καὶ δευτερώσει τὴν πρόρρησιν βεβαίων· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· (κά'.) Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνατελεῖ κέρας παντὶ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, καὶ σοὶ δώσω στόμα ἠνεωγμένον ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνῶσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος. Κέρας ἢ θεῖα Γραφή ποτὲ μὲν καλεῖ τὴν εὐσέβειαν, ποτὲ δὲ τὴν δύναμιν, ποτὲ δὲ τὴν βασιλείαν· τὸ δὲ Ἄνατελεῖ κέρας ἐκ τῆς μεταφορᾶς τῶν μόσχων τέθεικεν, οἱ ἀσθενεῖς 81.1112 μὲν εἰσὶν πρὸ τῆς τῶν κεράτων ἐκφύσεως, μετὰ δὲ τὴν τούτων αὔξησιν πολλὴν προσλαμβάνουσι δύναμιν. Τῆς τοίνυν Αἰγύπτου, φησὶ, καταλυομένης, ὁ ἐμὸς ἀνθήσει λαὸς, καὶ εὐσέβειαν κτήσεται, τὴν πονηρίαν οὐκ ἔχων διδάσκαλον· ὑφέξουσι δὲ καὶ τοῖς προφητικοῖς λόγοις τὴν ἀκοήν, τὴν ἐμὴν δεσποτείαν μεμαθηκότες. Τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰρηκῶς· "Καὶ σοὶ δώσω στόμα ἠνεωγμένον ἐν μέσῳ αὐτῶν·" διὰ γὰρ τοῦ Ἰεζεκιὴλ πάντα τὸν προφητικὸν ἐσήμανε χορόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ'.

α'-γ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Ὑιὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον καὶ εἶπέ· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ὀλολύξατε, ὦ ὦ ἡμέρα. Ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα Κυρίου, καὶ ἐγγίζει ἡ ἡμέρα νεφέλης, καὶ καιρὸς ἐθνῶν ἔσται. Διὰ πάντων τῶν εἰρημένων δεδίττεται, θρηνεῖν καὶ ὀδύρεσθαι παρακελευόμενος. Ἡμέραν καλεῖ τὸν τῆς τιμωρίας καιρόν· νεφέλην δὲ τὸ ἀπὸ τῆς συμφορᾶς ταῖς ψυχαῖς γενόμενον σκότος· καιρὸν δὲ ἐθνῶν ἐκάλεσε τὴν τοῖς ἔθνεσιν ἐπιφερομένην

τιμωρίαν. Οὐ γὰρ μόνον, φησὶν, ὁ ἔμὸς λαὸς τούτοις περιπε σείται τοῖς κακοῖς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔθνη δώσει δίκας τῆς ἀσεβείας. δ', ε'. Καὶ ἤξει μάχαιρα ἐπ' Αἰγυπτίους, καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν τῇ Αἰθιοπία, καὶ πεσοῦνται οἱ τετραυματισμένοι ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ληφθήσεται τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ συμπεσεῖται τὰ θεμέλια αὐτῆς. Καὶ καταληφθήσονται Πέρσαι, καὶ Κρήτες, καὶ Λίβυες, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Λυδοὶ, καὶ πᾶσα ἡ Ἀραβία, καὶ πάντες οἱ ἐπίμικτοι, καὶ ἐκ τῶν υἰῶν τῆς διαθήκης μου ἐν αὐτῇ μαχαίρα πεσοῦνται μετ' αὐτῆς. Τὰ τῇ Αἰγύπτῳ, φησὶ, συμβησόμενα θόρυβον καὶ τῇ Αἰθιοπία παρ ἕξει· ὄμορος γὰρ οὕσα ἀγωνιάσει μὴ ταῦτά πάθη. Εἶτα διηγεῖται τοὺς Αἰγυπτίων ἐπικούρους σὺν Αἰγυπτίοις ἀναιρουμένους, Κρήτας, καὶ Λίβυας, καὶ Αἰθίοπας, καὶ Λυδοὺς, καὶ Ἀραβας. Καὶ Ἑλληνικαὶ δὲ ἱστορίαι διδάσκουσι τὴν Λυδῶν καὶ Αἰγυπτίων συμμαχίαν. Πέρσας δὲ οὐ τοὺς ἀπὸ τῆς Περσίδος εἰς βοήθειαν αὐτοῖς ἐληλυθότας λέγει· πῶς γὰρ οἷόν τε ἦν, Ἀσσυρίων καὶ Χαλδαίων πολεμούντων αὐτοῖς, Πέρσας ἔχειν συμμάχους; ἀλλὰ τοὺς πάλαι ποτὲ ἐκεῖθεν ἀποικισθέντας, καὶ μετοίκους ἐν Αἰγύπτῳ γεγεννημένους. Φασὶ δὲ καὶ τὴν Αἰγυπτιακὴν Βαβυλῶνα τούτου χάριν ὁμώνυμον τῇ Περσικῇ γε νέσθαι, ὡς Περσῶν αὐτὴν ὠκηκότων. Υἱὸς δὲ τῆς διαθήκης αὐτοὺς καλεῖ τοὺς Ἰουδαίους, οἱ μετὰ τὴν τῆς Ἱερουσαλήμ πολιορκίαν κατῆλθον εἰς Αἴγυπτον, τὸν προφήτην Ἱερεμίαν λαβόντες. Καὶ τούτοις δὲ ὁμοίως ἀπειλεῖ τιμωρίαν, ἐπειδὴ παρὰ τὸν αὐτοῦ σκοπὸν τὴν Ἰουδαίαν καταλιπόντες ἀφίκοντο εἰς τὴν 81.1113 Αἴγυπτον. Ταῦτα δὲ καὶ διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου εἴρηται· "Γνώσονται γὰρ, φησὶ, πάντες οἱ κάταλοιποι τοῦ Ἰούδα, οἱ παροικοῦντες ἐν γῆ Αἰγύπτου, λόγος τίνος ἐμμενεῖ, ὁ ἔμὸς, ἢ ὁ αὐτῶν· καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, φησὶ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ δίδωμι τὸν Φαραὼ Οὐαφρῆ βασιλέα Αἰγύπτου ἔκδο τον εἰς χεῖρας ζητούντων ψυχὴν αὐτοῦ, καθὼς ἔδωκα τὸν Σεδεκίαν βασιλέα Ἰούδα εἰς χεῖρας Ναβουχοδο νόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ ζητούντος ψυχὴν αὐτοῦ." Συμφωνεῖ τοίνυν ἀλλήλοις τὰ ὑπὸ τῶν θείων προφητῶν προηγορευμένα· ἐνὸς γὰρ Πνεύματος ῥήματα. Οὕτω πάλιν προειρηκῶς μετὰ τοῦ διορισμοῦ τῆς Αἰγύπτου τὴν ἐρημίαν, καὶ πῦρ τὸν Ἀσσύριον προσαγορεύσας βασιλέα, ἐπάγει· θ'. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελεύσονται ἄγγελοι ἀπὸ προσώπου μου ἐν Σεῖμ, σπεύδοντες ἀφ᾽ ἀφ᾽ ἑσῆς τὴν Αἰθιοπίαν τὴν ἐλπίδα· καὶ ἔσται ταραχὴ αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ Αἰγύπτου, ὅτι ἰδοὺ ἔκει. -Ἐλπίδα τὴν Αἰθιοπίαν ἐκάλεσε, διὰ τὸ τοὺς Αἰγυπτίους τῇ ἐκείνων βοήθειᾳ θαρρῆν· τὸ δὲ Σεῖμ τῇ Ἑλλάδι φωνῆ ἐν ἰσχύϊ δηλοῖ. Ταῦτα δὲ, φησὶ, τῶν Αἰγυπτίων ὑπομενόντων, ταραχθήσονται Αἰθίοπες οἱ τούτων ἐπίκουροι, οὐ μόνον διὰ τὰ τοῦ τοῖς ἐπελθόντα κακὰ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς σφᾶς αὐτοῖς καταληφόμενας συμφορὰς δι' ἀγγέλων τινῶν ὑπὸ ἐμοῦ πεμπομένων, καὶ ἐπειγομένων πληρῶσαι τὰ προσταχθέντα. ι'-ιβ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Καὶ ἀπολώ τὸ πλῆθος τῶν Αἰγυπτίων διὰ χεῖρὸς Ναβουχοδο νόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος. Αὐτοῦ, καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν ἀπεσταλμένοι ἀπολέσαι τὴν γῆν· καὶ ἐκκενώσουσι πάντας τὰς μαχαίρας αὐτῶν ἐπ' Αἰγύπτου, καὶ πλησθήσεται ἡ γῆ τραυματιῶν. Καὶ δώσω τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν ἐρήμους, καὶ ἀποδώσομαι τὴν γῆν εἰς χεῖρας πονηρῶν, καὶ ἀπολώ τὴν γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἐν χερσὶν ἀλλοτρίων· ἐγὼ Κύριος λελάληκα. Τοῖς τῶν ἐθνῶν, φησὶν, ἀπάντων ὠμοτέροις Βαβυλωνίοις παραδώσω τὴν Αἴγυπτον, ὥστε πᾶσαν αὐτῶν τὴν γῆν πληρωθῆναι σφαγῶν, καὶ τοὺς ποταμοὺς ἐρήμους γενέσθαι τῶν παροικούντων· τὸ δὲ, "Ἀποδώσομαι τὴν γῆν εἰς χεῖρας πονηρῶν," ἀντὶ τοῦ παραδώσω τέθεικεν. Ἀρμόττει δὲ καὶ τοῦτο τοῖς προειρημένοις· μισθὸν γὰρ ἔφη δώσειν τῷ Ναβουχοδο νόσορ, τῆς Αἰγύπτου τὴν δούλωσιν, ὑπὲρ τῶν γεγεννημένων αὐτῷ πόνων ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου. Εἶτα προλέγει, ὅτι βδε λύγματα αὐτῶν, τουτέστι, τὰ εἶδωλα τὰ βδελυγμίας μεστὰ, ὑπὸ τῶν πολεμίων καταλυθήσεται. ιγ'. Καὶ λήξουσιν οἱ τῆς Μέμφεως ἡγεμόνες. Τηνικαῦτα τῆς Αἰγύπτου τὰς ἡνίας πεπιστευμέ 81.1116

νοι. Καὶ φόβος ἅπασιν ἐπιπεσεῖται τοῖς Αἴγυ πτίοις, τῆς Τάνεως μὲν ἐμπιπραμένης, Διοσπόλεως δὲ πανωλεθρίαν ὑπομενούσης· τῆς δὲ δυνατωτάτης Σαΐ τῶν πόλεως χαλεπωτάταις περιπεσούσης συμφοραῖς· καὶ ἀπαξαπλῶς πυρὸς δίκην τῶν πολεμίων ἅπασαν κατανεμομένων τὴν Αἴγυπτον, ὡς καὶ τὴν ἐνδοτάτῳ κειμένην Συήνην τὸν ἐκ τούτων ὑποδέξασθαι θόρυβον. Καὶ τὴν ἐξαπιναίως δὲ γενομένην ἔφοδον ἴκα νῶς παρεδήλωσεν, εἰρηκῶς· "Ἔσονται ἐν Μέμφει πόλεμοι αὐθημερινοί"· ἅμα γὰρ τῇ ἀγγελίᾳ καὶ ἡ διαμάχη γενήσεται. Τὸ δὲ, "Ἐν Διοσπόλει ἔσται ἕκ ρηγμα, καὶ διαχυθήσεται ὕδατα," τῶν τειχῶν ἠνίζατο τὴν κατάλυσιν, καὶ τῶν πολεμίων τὴν εἴσοδον, δίκην ὑδάτων εἰσρεόντων, καὶ διαχεομένων εἰς ἀπάσας αὐτῆς τὰς ἀγυῖας τε καὶ οἰκίας. Τούτοις προστέθεικεν· ιζ'. Ὅτι καὶ οἱ νεανίσκοι Ἑλιουπόλεως καὶ Βουβάστου ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦνται. Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ τούτοις μέγα ἐφρόνουν, ὡς ἀριστεῦσι καὶ δυνατοῖς· ἀλλὰ καὶ "Αἱ γυναῖκες, φησὶν, ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσονται." Εἶτα προστίθησιν· ιη'. Ὅτι καὶ τῇ Τάφναις συσκοτάσει ἡ ἡμέρα. Σημαίνων τὸ ἐκ τῶν συμφορῶν ἐπιγινόμενον σκότος. Ταυτὸ δὲ τοῦτο πάλιν ἐσήμανεν, εἰρηκῶς· "Καὶ αὐτὴν νεφέλη καλύψει." Οἱ γὰρ κακοῖς περιπίπτοντες οὐχ ὁμοίως ὀρώσι τὸ φῶς, ἀλλὰ σκότου παντὸς ζοφωδεστέραν ὑπολαμβάνουσι τὴν ἡμέραν. Εἶτα τῶν γιγνομένων ἐδήλωσε τὸν σκοπὸν. ιθ'. Καὶ ποιήσω κρίματα ἐν Αἴγυπτῳ, καὶ γνώσονται οἱ Αἰγύπτιοι ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. Ταῦτα γὰρ, φησὶν, ἅπαντα γενέσθαι συγχωρήσω, ἵνα καὶ οἱ Αἰγύπτιοι μάθωσι μὴ ἐφ' ἑαυτοῖς μέγα φρονεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν δεσποτείαν γνωρίζειν. κ'. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ πρώτῳ μηνί, ἐβδόμη τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων. Τοῦτο τὸ εἶδος καὶ παρὰ Ἱερεμίᾳ τῷ προφήτῃ εὐρίσκεται· καὶ γὰρ ἐκεῖνος σποράδην τίθησι τοὺς χρόνους, καὶ τιθεὶς πρότερα τὰ ἐπὶ Σεδεκίου γεγενημένα, ὃς ἔσχατος ἐβασίλευσε, πάλιν τὰ κατὰ τὸν Ἰωακείμ διηγεῖται, ὃς πρὸ ἐκεῖνου τὴν βασιλείαν ἐπρυτάνευσεν. Αἴτιον δὲ τούτου τὸ μὴ ἱστορίαν αὐτοὺς ἀπλῶς συγγράφειν, ἀλλὰ προφητείας κατὰ χρόνους τινὰς γεγενημένας. Ἄναγ καίως δὲ καὶ μάλα εἰκότως τούτου νῦν ἐμνημόνευσε τοῦ χρόνου. Ἐπειδὴ γὰρ τοσοῦτον νέφος συμφορῶν ἠπέιλησε τῇ Αἴγυπτῳ ἐν τῷ ἐβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει. διδάσκει ἡμᾶς τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον. Ἐν γὰρ τῷ ἐνδεκάτῳ, φησὶν, ἔπειτα εἶπε Κύριος πρὸς με· (κα'). Υἱὲ ἀνθρώπου, τοὺς βραχίονας Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου συνέτριψα, καὶ ἰδοὺ οὐ κατεδέθη τοῦ δοῦναι αὐτῷ ἴασιν, τοῦ ἐπιθεῖναι αὐτῷ μάλαγμα, τοῦ δεθῆναι, 81.1117 καὶ κατισχύσαι, καὶ ἐπιλαβέσθαι μαχαίρας. Μετρίαν, φησὶν, ἐπήγαγον αὐτῷ τιμωρίαν, καὶ οὐκ ἠθέλησε τοῖς τῆς μετανοίας χρήσασθαι φαρμάκοις ἵνα πάλιν τῆς προτέρας ἐπιλάβηται δυναστείας. κβ'–κδ'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ Φαραὼ βασιλέᾳ Αἰγύπτου, καὶ συντρίψω τοὺς βραχίονας αὐτοῦ τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ τεταμένους, καὶ τοὺς συντετριμμένους, καὶ καταβαλῶ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ. Καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας. Καὶ κατισχύσω τοὺς βραχίονας βασιλέως Βαβυλώνας. Ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἐβουλήθη ταῖς μετρίαις σωφρονισθῆναι παιδείαις, μεγίσταις αὐτὸν ὑποβαλῶ τιμωρίαις, καὶ πάσης αὐτὸν τῆς ἰσχύος γυμνώσω, ὡς μηδὲ τοῖς πολεμικοῖς δυνηθῆναι χρήσασθαι ὀργάνοις, πάσης δὲ ἰσχύος καὶ δυνάμεως ἐμπλήσω τὸν Βαβυλώνιον· διὰ γὰρ τῶν βραχιόνων, καὶ ἐπὶ τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ ἐπὶ τοῦ Βαβυλωνίου τὴν δύναμιν παρεδήλωσεν· ἐπειδὴ γὰρ διὰ τῶν βραχιόνων, καὶ τὰ πολεμικὰ πέφυκεν ἐνεργεῖσθαι, "Καὶ δώσω, φησὶ, τὴν ῥομφαίαν μου εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ· καὶ ἐπάξει αὐτὴν ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ προνομεύσει τὴν προνομήν αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς." Ἐγὼ, φησὶν, ἐγχειρίσω αὐτῷ τὴν τιμωρητικὴν ἐνέργειαν, ὥστε τὰ προειρημένα πάντα τῇ Αἴγυπτῳ ποιῆσαι· ταῦτα δὲ πάλιν προστέθεικε, τῇ δευτερώσει τὰ πρότερα βεβαιῶν. Διὸ ὡς σαφῆ καὶ ἐκ τῶν προερμηνευθέντων δῆλα γεγενημένα, κατέλιπον ἀνερμήνευτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ΄.

α, β'. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ τρίτῳ μηνί, μιᾶ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος αὐτοῦ· Τίνι ὁμοίωσας σεαυτὸν ἐν τῷ ὕψει σου; Ἐπειδὴ τῇ μακροθυμίᾳ εἰς δέον οὐκ ἠθέλησε χρήσασθαι, ἀλλὰ τὸν τῦφον καὶ τὴν ἀλαζονεῖαν ἔχων ἐπέμενε, κατ' ἐρώτησιν αὐτῷ προσφέρει τοὺς λόγους. Εἶπε, φησὶν, ὦ τῆς Αἰγύπτου βασιλεῦ, τίσι σαυτὸν ἀπει κάζεις; καὶ τίνι νομίζεις εἰκέναι τῶν βασιλέων, ὅτι τοσοῦτω φρονήματι κέχρησαι; Εἶτα ἐπάγει· γ'. Ἴδου Ἄσσοῦρ κυπάρισσος ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ καλὸς ταῖς παραφυάσι, καὶ ὑψηλὸς τῷ με γέθει, καὶ πυκνὸς τῇ σκέπῃ, καὶ εἰς μέσον νεφελῶν ἐγένετο ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. Τῷ τροπικῷ πά λιν κέχρηται χαρακτῆρι, καὶ φησι τῶν Ἀσσυρίων τὸν βασιλέα τῇ ἐν τῷ Λιβάνῳ φυομένη κυπαρίσσω εἰκέναι, κατὰ τε τὸ μέγεθος τοῦ ὕψους, καὶ τὸ πυκνὸν καὶ ἀμφιλαφὲς τῶν ὑψηλῶν, καὶ τὸ εὐπρεπὲς τῶν ὑπάρχων καὶ στρατηγῶν· παραφυάδας γὰρ τούτους ἐκάλεσε. Τὸ δὲ, "Εἰς μέσον νεφελῶν ἐγένετο ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ," οὐ μόνον ὑπερβολικῶς κατὰ τὸ τῶν ἀνθρώπων ἰδίωμα τέθεικεν (εἰώθασιν γὰρ πολλοὶ λέγειν, ὅτι Ὁ δεῖνα ἕως τῶν νεφελῶν ὑψώθη), ἀλλὰ καὶ 81.1120 τῶν λογισμῶν αὐτοῦ τὴν ἀλαζονεῖαν ἐξέφηνεν· αὐτοῦ γὰρ ἐστὶ φωνή· "Ἀναβήσομαι ἐπάνω τῶν νεφελῶν, ἐπάνω τῶν ἀστρῶν τοῦ οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου·" καὶ τοῦτο πανταχόθεν ἔστιν ἐκ τῆς θείας διδαχθῆναι Γραφῆς. Ὁ μὲν γὰρ Σενναχηρείμ ἐβόα, ὅτι "Οὐ μὴ ῥύσεται Κύριος τὴν Ἱερουσαλήμ ἐκ χειρός μου·" ὁ δὲ Ναβουχοδοноόσορ, εἰκόνα ποιήσας χρυσῆν, ταύτην ἅπαντας τοὺς ὑψηλούς, καὶ ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους, προσέταξε προσκυνεῖν. Κάνταῦθα τοίνυν τὴν ὑπερῆφανον αὐτοῦ γνώμην δι' αἰνιγμάτων ἐδήλωσε. Τούτοις ἐπάγει· δ'. Ὑδὼρ ἐξέθρεψεν αὐτὸν, ἡ ἄβυσσος ὕψωσεν αὐτὸν, τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἤγαγε κύκλῳ τῶν φυτῶν αὐτοῦ, καὶ τὰ συστήματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν εἰς πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου. Ὑδὼρ δὲ καὶ ἄβυσσον τὰ ἄπειρα ἔθνη τὰ ὑπ' αὐτοῦ δουλωθέντα προσηγόρευσεν, ἃ τὸν δασμὸν καὶ τὸν φόρον, καθάπερ τινὰ ἀρδεῖαν τῇ στρατείᾳ προσφέροντα, οἷόν τινα φυτὰ ἐξέθρεψε, καὶ παρεσκεύασε τὰ ταύτης συστήματα, τουτέστι, τὰ στρατιωτικὰ συντάγματα, ἀποσταλῆναι εἰς πάντα ξύλα τοῦ πεδίου, ἀντὶ τοῦ, τοὺς μηδέπω χειρωθέντας, μηδὲ δουλωθέντας, ὡς καὶ τούτους ὑψηλούς γενέσθαι. ε'. Ἐνεκεν τούτου ὑψώθη τὸ μέγεθος αὐτοῦ παρὰ πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, καὶ ἐκεῖθεν ἐπλατύνθησαν οἱ κλάδοι αὐτοῦ, καὶ ὑψώθησαν αἱ παραφυάδες αὐτοῦ ἀφ' ὕδατος πολλοῦ ἐν τῷ ἐκτεῖναι αὐτόν. Τοῦτο, φησὶν, αἴτιον αὐτῷ καὶ τῆς ἀλαζονείας, καὶ τῆς ὑπερηφανίας ἐγένετο· παρὰ γὰρ μυρίων ἔθνῶν τὴν ἀρδεῖαν δεχόμενος, σὺν ταῖς παραφυάσιν ἠύξθη. ζ'. Ἐν ταῖς παραφυάσιν αὐτοῦ, φησὶν, ἐνόσσευσε πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Διὰ τοῦτου τοὺς λογικωτέρους τῶν ἀνθρώπων, καὶ οἰονεῖ πτηνοὺς παρεδήλωσε. "Καὶ ὑποκάτω τῶν κλάδων αὐτοῦ ἐγέννα πάντα τὰ θηρία τοῦ πεδίου." Τὰ βάρβαρα δὲ τῶν ἔθνῶν διὰ τούτων ἐσήμανε θηριώδη ὄντα, καὶ τὴν ψυχὴν χαμαίζηλα· τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς ἠρμήνευσεν, εἰρηκῶς· "Ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ κατώκησε πλῆθος ἔθνῶν." Καὶ ὅπερ ἄνω διηρημένως εἶπε καὶ τροπικῶς, τοῦτο ἐνταῦθα κοινῶς καὶ σαφῶς προστέθεικε. Σκιὰν δὲ αὐτοῦ, καὶ παραφυάδας, καὶ κλάδους, οὐ μόνον ὑπάρχους καὶ στρατηγούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῶν ἔθνῶν ἡγεμονεύοντας σατράπας ἐκάλεσεν, οἷς διετέλουν δουλεύοντες οἱ ὑπὸ ἡκού. Ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ναβουχοδοноόσορ ὄναρ εἶδε, καὶ ὁ μακάριος ἠρμήνευσε Δανιήλ τὸ τοῦ δένδρου ἐνύπνιον. ζ'. Καὶ ἐγένετο, φησὶ, κάλλος ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐτοῦ, διὰ σκεῖ δὲ ἡμᾶς τὸ τοῦ πλήθους καὶ ὁ μακάριος Δανιήλ, 81.1121 ἑκατὸν εἴκοσι σατράπας εἰρηκῶς ἐσχηκέναι τὸν Δαρεῖον, τὴν τοῦ Βαλτάσαρ διαδεξάμενον βασιλείαν. Εἶτα καὶ τοῦ πλήθους τὴν αἰτίαν διδάσκει· "Ὅτι ἐγενήθησαν αἱ ρίζαι αὐτοῦ ὕδωρ πολὺ." Πανταχοῦ γὰρ, φησὶν,

ἐκτείνας τὰς ρίζας, καὶ πολλὴν ἄρ δείαν δεξάμενος, τοὺς κλάδους τούτους ἐξέθρεψε. Καὶ ἐπιμένων τῇ τροπῇ, ἡ΄. Κυπαρίσσω, φησὶν, οὐχ ὑπερῆραν αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ. Οὐδεὶς γὰρ, φησὶ, τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην τηνικαῦτα βασιλευόντων περιφανέστερος ἐκείνου ἐγένετο· παράδεισον γὰρ ἐν ταῦθα τὴν οἰκουμένην ἐκάλεσε· τροπικῶς γὰρ τέως ἅπαντα λέγει. "Καὶ πίτυες, φησὶν, οὐχ ὅμοιαι τοῖς κλάδοις αὐτοῦ, καὶ ἐλάται οὐκ ἐγένοντο ὅμοιαι ταῖς παραφυάσιν αὐτοῦ." Οὐ μόνον δὲ αὐτὸς, φησὶ, περιφανέστερος τῶν ἄλλων ἐγένετο βασιλέων, ἀλλὰ καὶ οἱ τούτου κλάδοι καὶ παραφυάδες, πολλῶ τῷ μέτρῳ νενικήκασι, καὶ τῷ ὕψει, καὶ τῇ πυκνότητι, τοὺς τῶν ἄλλων ἔθνων βασιλέας. Πίτυς δὲ καὶ ἐλάτας τροπικῶς ἐκάλεσε τοὺς ἐλαττόνων ἔθνων βασιλέας, οἷς τοὺς σατράπας ἐπέστησεν, οἱ ὑπακούειν τούτους ἠνάγκαζον. Λέγει τοίνυν, ὅτι τῶν μὲν μεγίστων βασιλέων μείζων ἐγένετο· τῶν δὲ ἐλαττόνων οὐκ αὐτὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ τούτου ἄρχοντες δυνατώτεροι γεγέννηται καὶ περιφανέστεροι. Εἶτα συντόμως· Πᾶν ξύλον ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὡμοιώθη αὐτῷ ἐν τῷ κάλλει αὐτοῦ, (θ΄.) διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐτοῦ. –Κάλλος δὲ τὸ ὄρωμενον λέγει, τὸ περὶ τὸ σῶμα, ἀλουργίδα, στεφάνους, θρόνους λιθοκολλήτους, δορυφόρους, ἀσπιδοφόρους, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα λαμπρύνειν οἶδε κατὰ τὸ ὄρωμενον τοὺς βασιλέας· λέγει τοίνυν, ὅτι οὐδεὶς ἐξισώθη αὐτῷ τῶν τηνικάδε τῆς γῆς βεβασιλευκότων· προστίθησι δὲ ὅτι καὶ ζηλωτὸς ἐγένετο πᾶσιν ἐκείνοις. "Ἐζήλωσε γὰρ αὐτὸν, φησὶ, πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς τοῦ παραδείσου τοῦ Θεοῦ." Εἶτα τὸν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τύφον παραγυμνοῖ· ἰ΄, ια΄. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἀδωναΐ Κύριος· Ἄνθ' ὧν ἐγένετο μέγας τῷ μεγέθει, καὶ ἔδωκε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ εἰς μέσον τῶν νεφελῶν, καὶ ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, καὶ εἶδον ἐν τῷ ὑψωθῆναι αὐτόν. Καὶ παρέδωκα αὐτόν εἰς χεῖρας ἄρχοντος ἔθνων, καὶ ἐποίησε τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, οὐκ ἠρκέσθη τῇ κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἡγεμονία, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐμοῦ τῇ ἀλαζονείᾳ ἐχρήσατο, "παρέδωκα αὐτόν, φησὶν, εἰς χεῖρας ἄρχοντος ἔθνων." Λέγει δὲ τὸν Κῦρον· οὗτος γὰρ μητρόθεν μὲν Μῆδος, πατρόθεν δὲ Πέρσης 81.1124 ὑπάρχων, καὶ ἐκ δύο ἔθνων ὀρμώμενος, τὴν τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων κατέλυσε βασιλείαν. "Καὶ ἐποίησε, φησὶν, τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ." Ἄξια γὰρ, φησὶν, ὑπέμεινεν ὧν ἠνόμησε. Κατὰ μὲν οὖν τὴν ἱστορίαν, ταῦτα τῷ Ναβουχοδονόσορ συνέβη, τοσαύτην ὁμότητα καὶ ἀλαζονείαν σὺν ἀσεβείᾳ νενοσηκότι. Εἰ δέ τις ἀκριβῶς συνιδεῖν ἐθελήσειεν, εὐρήσει καὶ τὸν κοινὸν τῶν ἀνθρώπων ἀλάστορα, τὸν τοῦ Θεοῦ δυσμενῆ καὶ πολέμιον διάβολον διὰ τούτων παραδηλούμενον, ὃς καλῶς καὶ ἀγαθῶς δημιουργηθεὶς, καὶ ταῖς μὲν ἀρχικαῖς δυνάμεσιν ἐξισούμενος, τῶν δὲ ὑποδεεστέρων ὑπάρχων περιφανέστερος (παράδεισον γὰρ τρυφῆς, καὶ τὰ ἐν τούτῳ ξύλα, κατὰ τοὺς τῆς ἀλληγορίας νόμους, τὰς ἀσωμάτους φύσεις ἐκάλεσε), κατὰ τοῦ πεπονηκότος καὶ τοσαύτην εὐπρέπειαν ὁμοῦ καὶ δύναμιν δεδωκότος ἐλύττησε, καὶ τυραννίδα μελετήσας, καὶ Θεὸς ἔσσεσθαι ὀνειροπολήσας ἐξέπεσε. Τοῦτο δὲ καὶ ὁ μακάριος αἰνιττεται Παῦλος, "Μὴ νεόφυτον, λέγων, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου." Οὐκ εἰδὼς γὰρ εἰς δέον χρήσασθαι τῇ τιμῇ παραπλήσια πείσεται τῷ διαβόλῳ, ὃς ἀφορμὴν ἀλαζονείας καὶ τύφου τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ τιμὴν ἐποίησατο. Τοῦτον λέγει "παραδοθήσεσθαι ἄρχοντι ἔθνων." Τίς δὲ οὗτος ὁ ἄρχων τῶν ἔθνων, ἢ ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ Λόγος ὁ Δεσπότης Χριστὸς, πρὸς ὃν ὁ προφήτης φησὶ· "Τίς οὐ φοβηθήσεται σε, βασιλεῦ τῶν ἔθνων;" Καὶ ὁ μακάριος Ἰακώβ· Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰουδα, καὶ ἠγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὧ ἀπόκειται, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἔθνων." Ταῦτα καὶ Ἡσαΐας βοᾷ· "Ἔσται γὰρ, φησὶν, ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχων ἔθνων, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσι." Καὶ ὁ Πατὴρ πρὸς αὐτόν· "Δέδωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἔθνων, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς." Καὶ ὁ αὐτὸς δὲ προφήτης πάλιν πρὸς αὐτόν· "Ἐκοπίασεν Αἴγυπτος,

καὶ ἔμπορία Αἰθιοπίων καὶ οἱ Σα βαῖν ἄνδρες ὕψηλοι ἐπὶ σὲ ἀναβήσονται, καὶ σοὶ ἔσονται δοῦλοι· ὀπίσω σου ἀκολουθήσουσι δεδεμένοι χειροπέδαις, καὶ ἐν σοὶ προσεύξονται, ὅτι ἐν σοὶ ὁ Θεὸς ἐστί, καὶ οὐκ ἔστι Θεὸς πλὴν σοῦ," καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ αὐτὸς δὲ διὰ τοῦ μακαρίου λέγει Δαβὶδ· "Λαὸς ὃν οὐκ ἔγνω ἔδούλευσέ μοι." Καὶ μυρίας δὲ ἑτέρας ἔστιν εὐρεῖν μαρτυρίας ταῦτο τοῦτο διδασκούσας. Τούτῳ τοίνυν παραδεδοσθαι λέγει τὸν κοινὸν ἀλάστορα καὶ πολέμιον, καὶ ὑπὸ τούτου γενέσθαι τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ. Τούτοις ἐπάγει· Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἐγώ. (ιβ΄.) Καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτὸν ἀλλότριοι λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν, καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὀρέων. Τοῦ γὰρ Κυρίου νενικηκότος αὐτὸν, καὶ τῆς δυναστείας καὶ τῆς τυραννίδος ἕξω πεπονηκότος, οἱ πάλοι λοιμοὶ, καὶ τοῦ Θεοῦ ἀλλότριοι οἱ ἐκ τῶν ἐθνῶν, τῷ θεῷ κηρύξ 81.1125 ματι πεπιστευκότες, παντελῶς αὐτὸν ἐξωλόθρευσαν, καὶ πρόρριζον αὐτοῦ τὴν τυραννίδα ἀνέσπασαν, καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἔνθα πρότερον εἶχε τὰ τεμένη καὶ τοὺς βωμοὺς, τὰς τῆς φιλοσοφίας ἰδρυσάμενοι στήλας. "Καὶ ἐν πάσαις ταῖς φάραγξιν ἔπεσον οἱ κλάδοι αὐτοῦ, καὶ συνετρίβη τὰ στελέχη αὐτοῦ ἐν παντὶ πεδίῳ τῆς γῆς." Κλάδους δὲ αὐτοῦ καὶ στελέχη τὰ παντοδαπὰ εἰδωλεῖα προσηγόρευ σεν, ἐξ αὐτοῦ δεξάμενα τὰς τῆς ἰδρύσεως ἀφορμὰς, ἃ καὶ ἀπὸ τῶν ὀρέων καὶ ἀπὸ τῶν πεδίων φροῦδα παντελῶς διὰ τῶν πάλοι μὲν λοιμῶν, μετὰ δὲ ταῦτα πιστῶν ἐθνῶν, ἀπεφάνθη. "Καὶ κατέβησαν ἀπὸ τῆς σκέπης αὐτοῦ πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς, καὶ ἠδάφισαν αὐτόν." Γνόντες γὰρ αὐτοῦ τὴν ἐξαπάτην, οὐ μόνον ἔφυγον αὐτοῦ τὴν δεσποτείαν, ἀλλὰ καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους κατήνεγκαν, τὴν Δεσποτικὴν ἐντολὴν πληροῦντες τὴν λέγουσαν· "Ἴδου δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ." ιγ΄. Ἐπὶ τῇ πτώσει αὐτοῦ ἀνεπαύσαντο πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπὶ τὰ στελέχη αὐτοῦ ἐγένετο πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ. Εἴ τις γὰρ, φησὶ, πτηνὸς, καὶ εἰς οὐρανὸν ἔχων τῆς διανοίας τὸ ὄμμα, εὐφραίνεται θεωρῶν αὐτοῦ τὴν κατάλυσιν, καὶ τῆς ἀσεβείας τὴν γύμνωσιν. Καὶ οἱ πρότερον δὲ θηριώδεις κατὰ τῶν τούτου κλάδων ὀρμήσουσι, καὶ τὰ τῶν εἰδώλων οἰκείαις χερσὶν ἀνασπάσουσι τεμένη· ταῦτα γὰρ στελέχη ὠνόμασεν. ιδ΄. Ὅπως ἂν μὴ ὑψωθῶσι τῷ μεγέθει αὐτῶν πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ὕδατι, καὶ οὐ μὴ δῶσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν νεφελῶν, καὶ μὴ ἰστῶνται ἐν τῷ ὕψει αὐτῶν πρὸς αὐτὸν οἱ πίνοντες ὕδωρ. Ὁ τούτου, φησὶν, ὄλεθρος, καὶ ἡ τῆς δυναστείας αὐτοῦ κατάλυσιν, ὄνησις ἔσται τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀφορμὴ ἀσφαλείας· ὀρῶντες γὰρ τὰ τούτῳ συμβάντα, οὐκ ἀνέξονται ὑπὲρ τὴν ἀξίαν φρονήματι χρῆσασθαι· οὐδὲ πειραθήσονται ἀρπάσαι ἀρχὴν τὴν μηδαμῶθεν προσήκουσαν· ἐφόδιον εἰς τυραννίδα λαμβάνοντες, καθάπερ τινὰ ἀρδείαν, τὴν παρ' ἐμοῦ χορηγηθεῖσαν αὐτοῖς τιμὴν. "Ὅτι πάντες ἐδόθησαν εἰς θάνατον." Οὐ γὰρ μόνον αὐτὸς ὁ διάβολος, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς τυραννίδος αὐτῷ κοινωνήσαντες δαίμονες, τὴν πανωλεθρίαν ὑπέμειναν. Ἀλλὰ καιρὸς πάλιν ἐπὶ τὴν ἱστορίαν ἐπανελθεῖν· ἱκανὰ γὰρ καὶ τὰ εἰρημμένα διδάξαι, ὡς οὐ μόνον περὶ τοῦ Ναβουχοδονόσορ ἐρρέθη τὰ εἰρημμένα, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ ἐν ἐκείνῳ ἐνεργήσαντος, καὶ τὴν οἰκείαν αὐτὸν ἀλαζονείαν διδάξαντος. Λέγει τοίνυν ὅτι αὐτὸς ὁ Ναβουχοδονόσορ, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θανάτῳ παραδοθήσονται, ταῦτα τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις πεισό μενοι. "Εἰς γῆν βάθους, φησὶν, ἐν μέσῳ υἰῶν ἀνθρώπων ἐπαγομένων εἰς βόθρον." Τούτοις ἐπάγει· 81.1128 ιε΄. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἐν ἡμέρᾳ κατήχθη εἰς ἄδου, ἐθρήνησεν αὐτὸν ἡ ἄβυσσος, ἐκάλυψε καὶ ἐπέστησε τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς, ἐκώλυσε πλῆθος ὕδατος. – Ἄβυσσον δὲ ἐκάλεσε τὰ ὑπήκοα ἔθνη, συστρατεύοντα μὲν αὐτῷ, θρηνοῦντα δὲ οὐ τὴν ἐκείνου σφαγὴν, ἀλλὰ τὴν οἰκείαν ἡττάν τε καὶ ἀναίρεσιν. Ὅτι γὰρ οὐκ ἐκεῖ νον ἐθρήνουν, ἀποχρώντως ἐδήλωσεν εἰρηκῶς· Ἐκώλυσε πλῆθος ὕδατος" τουτέστιν, Οὐκέτι σοὶ πέμπειν τοὺς φόρους ἀνέξεται. "Ἐσκοτάσεν ἐπ' αὐτὸν ὁ Λίβανος, πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου ἐπ' αὐτὸν

ἐξελύθη." Λίβανον δὲ οὐ τὸ ὄρος καλεῖ, ἀλλὰ τὴν τῆς βασιλείας πυκνότητα, καὶ ξύλα τοῦ πεδίου, τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄρχοντας, τοὺς τῶν ὑπάρχων ἐλάττους, καὶ οἷον ἐν πεδίῳ τινὶ πεφυτευμένους. Λέγει δὲ τοὺς σατράπας, τοὺς τοῖς ὑπάρχοις καὶ στρατηγοῖς ὑποκειμένους· τοὺς δὲ ἐν τῷ Λιβάνῳ πεφυτευμένους, τοὺς μεῖζους ἄρχοντας. "Ὡσπερ τοῖς νῦν οὐ Λίβανον τὸν Λίβανον, οὐδὲ πεδίον τὸ πεδίον, οὐδὲ ξύλα τὰ ξύλα νοοῦμεν ἐνταῦθα, οὕτως οὐδὲ παράδεισον τρυφῆς τὸν κληθέντα Θεοῦ παράδεισον, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ Ναβουχοδονόσορ, τὰς τῆς οἰκουμένης βασιλείας, ἐπὶ δὲ τοῦ διαβόλου, τὰς νοητὰς καὶ ἀσωμάτους δυνάμεις. ι'. Ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς πτώσεως αὐτοῦ, φησὶν, ἐσεῖσθη τὰ ἔθνη, ὅτε κατεβίβαζον αὐτὸν εἰς ἄδου μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Ἐπ' ἀμφοτέρων δὲ τοῦτο γεγένηται. Καὶ γὰρ τοῦ Βαβυλωνίων βασιλέως ἀναιρεθέντος, ἡ φήμη πάντοσε περιδραμοῦσα τὰ ὑπήκοα διετάραξεν ἔθνη· καὶ τοῦ διαβόλου καταλυθέντος ἐσεῖσθη τὰ ἔθνη, καὶ μετέστη ἐκ τῆς προτέρας ἐξαπάτης, εἰς τὴν τῶν σωτηρίων δογμάτων ἀλήθειαν. Καὶ γὰρ ὁ μακάριος Παῦλος σεισμὸν τὴν μετάστασιν προσαγορεύει. Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, φησὶν, ἐν γῆ κατωτάτῃ πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς, καὶ τὰ ἐκλεκτὰ, καὶ τὰ κάλλιστα τοῦ Λιβάνου, πάντα τὰ πίνοντα ὕδωρ. (ιζ'.) Καὶ γὰρ καὶ αὐτὰ κατηνέχθη μετ' αὐτοῦ εἰς ἄδου, σὺν τοῖς τραυματίαις ἀπὸ μαχαίρας. Κατωτάτην δὲ γῆν, καὶ λάκκον, καὶ βόθρον, ἐπὶ μὲν τοῦ Ναβουχοδονόσορ τὸν θάνατον προσαγορεύει· ἐπὶ δὲ τοῦ διαβόλου, τὴν εἰς ἔσχατον ταπείνωσιν. Λέγει τοίνυν, ὅτι τούτων καὶ κείνων κοινωνήσουσιν οἱ παραδυναστεύοντες τῆς ἀπωλείας· βασιλείας γὰρ καταλυομένης, ἀνάγκη καὶ τὰς ὑπὸ ταύτῃ τελούσας ἡγεμονίας δέξασθαι τὴν μεταβολήν· τὸ δὲ, "Παρακαλέσουσιν αὐτὸν," ἀπὸ τῶν παρ' ἡμῖν συμβαινόντων εἴρηται· πέφυκε γὰρ πῶς ἡ κοινωνία τῶν συμφορῶν προσφέρειν τινὰ τοῖς ἀθυμοῦσι παραψυχὴν. Οὐ μόνον δὲ, φησὶν, οἱ ὑπ' αὐτοῦ, οἱ χειροτονηθέντες ἄρχοντες καταλυθήσονται, 81.1129 ἀλλὰ καὶ "Τὸ σπέρμα αὐτοῦ, οἱ κατοικοῦντες ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ, ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπώλοντο." Ὁ γὰρ Βαλτάσαρ, σπέρμα ὦν καὶ υἱὸς τοῦ Ναβουχοδονόσορ, οὐκ εἰάθη διὰ τὴν πολλὴν ἀσέβειαν εἰς γῆρας ἐλάσαι, ἀλλὰ μεσοῦντος ἤδη τοῦ τοῖς ἀνθρώποις ὠρισμένου χρόνου παρεδόθη σφαγῇ. Ἐπὶ δὲ τοῦ διαβόλου, σπέρμα προσήκει νοεῖν τὴν ὑπ' αὐτοῦ κατασπαρεῖσαν τῆς ἀσεβείας διδασκαλίαν· ὅτι καὶ αὐτὴ ἄρδην ἀφανισθήσεται, καὶ οἱ ταύτης ὑπερμαχεῖν φιλονεικούντες. Εἶτα πρὸς αὐτὸν τρέπει τὸν λόγον. ιη'. Τίνι ὠμοιώθης ἐν δυνάμει, καὶ ἐν δόξῃ, καὶ ἐν μεγέθει, ἐν τοῖς ξύλοις τῆς τρυφῆς; Κατάβηθι, καὶ καταβιβάσθητι μετὰ ξύλων τῆς τρυφῆς εἰς γῆς βάθος. Ἐπειδὴ γὰρ, φησὶν, οὐκ ἐβουλήθης ὁμοιωθῆναι τοῖς ἅμα σοι φυτευθεῖσι ξύλοις, ἀλλὰ τῷ φυτουργῶ, μετὰ τούτων τῶν ξύλων, τῶν ταῦτά σοι πεφρονηκότων, προστάτω σε ἀπορρίφηναι, καὶ εἰς τὸ τῆς γῆς ἀπορρίφηναι βάθος. Καὶ τοῦτο τοίνυν ἀμφοτέροις ἀρμόττει. Τούτοις ἐπάγει· "Ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων κοιμηθήσῃ μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας." Τὸ δὲ ἀπεριτμήτων, οὐ περὶ τοῦ σώματος, ἀλλὰ περὶ τῆς καρδίας λέγει· οἶδε γὰρ οὐ μόνον ἡ Καινὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ Παλαιὰ Γραφή, περιτομὴν καρδίας· καὶ τοῦτο διὰ τοῦ προφήτου φησὶν ὁ Θεός· "Ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἀπερίτμητα σαρκὶ, ὁ δὲ οἶκος Ἰσραὴλ ἀπερὶ τμητοὶ καρδία αὐτῶν." Ἐπειδὴ τοίνυν τὴν ἀλαζονεῖαν περιτεμεῖν οὐκ ἠθέλησας, ἀλλ' ἐναπέμεινέ σοι τὸ τῆς ἀλαζονείας περίττωμα, ταῦτά πείσῃ τοῖς ταῦτα δεδρακόσιν. Εἶτα συμπληροῖ τὸ νόημα· "Οὕτω Φαραὼ, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος." Εἰρηκῶς γὰρ ἄνω· "Τίνι ὠμοίωσας σεαυτὸν ἐν τῷ ὕψει σου;" καὶ διηγησάμενος τὰ κατὰ τὸν Ἀσσύριον, εἶτ' οὖν Βαβυλώνιον, ἐπήγαγε τό· "Οὕτω Φαραὼ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ." Εἰ γὰρ ἐκεῖνος, φησὶν, ὁ πολλῶν σου μείζων καὶ περιφανέστερος ταῦτα πείσεται, ἀνάμεινον καὶ σὺ τὴν αὐτὴν τιμωρίαν, τὴν αὐτὴν ἔχων ἀσέβειαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΒ΄.

α΄, β΄. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνί, μιᾷ τοῦ μηνὸς, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ ἔρεις αὐτῷ· Λέοντι ἐθνῶν ὡμοιώθης σὺ, καὶ ὡς δρᾶ κων ὁ ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐκεράτιζες αὐτοῖς ποταμοῖς σου, καὶ ἐτάρασσες ὕδωρ τοῖς ποσὶ σου, καὶ κατεπάτεις τοὺς ποταμούς σου. Καὶ τούτου πάλιν τὴν ἀλαζονεῖαν κατηγορεῖ καὶ τύφον, καὶ λέγει αὐτὸν ἐζηλωκέναι τοῦ ἐν τῇ θαλάσῃ δρᾶ κοντος τὴν ὑπερηφανίαν. Ἐδιδάχθημεν δὲ τοῦτον εἶναι τὸν διάβολον, τὸν πάλαι ποτὲ τῶν ἐθνῶν πικρῷ 81.1132 καὶ ἀλμυρῷ ἐνδαιτηθέντα φρονήματι. Φησὶ δὲ καὶ ὁ Ἡσαΐας ἐπάξειν τὸν Θεὸν τὴν μάχαιραν τὴν ἁγίαν ἐπὶ τὸν δράκοντα τὸν ἐν τῇ θαλάσῃ· λέγει δὲ αὐτὸν ἐπιχειρήσει καὶ λέοντι ὁμοιωθῆναι· λέοντα δὲ τῶν ἐθνῶν βασιλεύοντα τὸν Κύριον μεμαθήκαμεν· "Ἄνα κλιθεὶς γὰρ, φησὶν, ἀνεπαύσατο, ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος, τίς ἐγερεῖ αὐτόν; Λέγει τοίνυν· Ὅτι ἐπει ράθης ὁμοιωθῆναι τῷ τῶν ἐθνῶν λέοντι, παραπλησίως τῷ δράκοντι τῷ ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ἀλαζονικὸν κατὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων ἀνεδέξω φρόνημα, θαρρῶν τῷ ποταμῷ καὶ ταῖς τούτου διώρυξιν, ὡς μὴ δεόμενος μὴ νέφων, μηδὲ ὑετοῦ, μηδὲ τῆς ἄνωθεν προνοίας καὶ κηδεμονίας, ἀλλὰ τοῖς ποσὶ χρώμενος, καὶ ταρασσών τὸ ὕδωρ, καὶ ὀχετηγῶν εἰς ἀρδεΐαν· τούτου χάριν, φησὶ· γ΄. Περιβαλῶ ἐπὶ σὲ δίκτυά μου ἐν ἐκκλησίᾳ λαῶν πολλῶν, καὶ ἀνάξω σε ἐν τῷ ἀγκίστρῳ μου. Ἀρμοδίως καὶ μάλα προσφόρως τῷ ποταμῷ ἀγκίστρου καὶ δικτύων ἐμνημόνευσεν· ἡρμήνευσε δὲ καὶ ταῦτα εἰρηκῶς· "Ἐν ἐκκλησίᾳ λαῶν πολλῶν." Οἶον γὰρ τινι δικτύῳ, τῇ στρατείᾳ τῶν πολεμίων, καὶ καθάπερ τινὶ ἀγκίστρῳ, τῷ ἐμῷ βουλήματι ἀγρεύσω σε καὶ θηρεύσω σε, δίκην ἰχθύος, δ΄-΄. Καὶ ἐκτενῶ σε, φησὶν, ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πεδία πλησθήσεταιί σου, καὶ ἐπικαθῶ ἐπὶ σὲ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμπλήσω ἐκ μέσου σου πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς. Καὶ δώσω τὰς σάρκας σου ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ ἐμπλήσω ἀπὸ τοῦ αἵματός σου τὰ πεδία. Καὶ ποτισθῆσεται ἡ γῆ ἀπὸ τῶν προχωρημάτων σου ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ φάραγγας ἐμπλήσω ἀπὸ σοῦ. Ὅταν, φησὶν, ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀγρευθῆς καὶ ἀναιρεθῆς, ἄταφος μενεῖς, καὶ ἐμπλήσεις τὰς τῶν θηρίων καὶ τὰς τῶν ὀρνέων γαστέρας· οἱ δὲ τοῦ αἵματος ὀχετοὶ, καὶ τῆς σηπεδόνας οἱ ἰχώρες, τούτους γὰρ ἐκάλεσε προχωρήματα, καὶ τὰ πεδία, καὶ τὰ ὄρη πληρώσει. ζ΄, η΄. Καὶ κατακαλύψω τὸν οὐρανὸν ἐν τῷ σβεσθῆναί σε, καὶ συσκοτάσω τὰ ἄστρα αὐτοῦ· ἥλιον ἐν νεφέλῃ καλύψω, καὶ σελήνην οὐ μὴ φανῆ τὸ φῶς αὐτῆς. Πάντας τοὺς φωστῆρας τοῦ οὐρανοῦ συσκοτάσω ἐπὶ σοὶ, καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν σου, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Οὐ φύσει ταῦτα λέγει γεγενῆσθαι, ἀλλὰ τῇ τῶν ἀνιωμένων διαθέσει· οἱ γὰρ ἐν συμφοραῖς ὄντες νυκτὸς ἀφεγγεστέραν τὴν ἡμέραν ὑπολαμβάνουσι· καὶ τοῦτο διδάσκων ἔφη· "Καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν σου·" οὐκ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Εἰ δέ τις λέγει, καὶ σκότος τῷ ὄντι ἐν τῇ Αἰγύπτῳ γεγενησθαι κατὰ τὸν πολέμου καιρὸν, τοῦ Θεοῦ δεικνύντος, ὡς αὐτὸς τοῖς Βαβυλωνίοις εἰς τιμωρίαν τῶν Αἰγυπτίων ἐχρήσατο, τῆς εὐσεβοῦς διανοίας οὐχ ἀμαρτήσεται. 81.1133 θ΄, ι΄. Καὶ παροργιῶ καρδίαν λαῶν πολλῶν, ἡνίκα ἂν ἀνάγω αἰχμαλωσίαν σου εἰς τὰ ἔθνη, εἰς γῆν ἣν οὐκ ἔγνωσ. Καὶ στυγνάσει ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐκ στήσονται, ἐν τῷ ἐκσπάσαι με ῥομφαίαν μου κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, προσδεχόμενοι τὴν πτώσιν αὐτῶν ἀφ' ἡμέρας πτώσεώς σου. Τῆς αἰχμαλωσίας σου, φησὶ, γινομένης, οἱ μὲν τῆς προτέρας σου μεμνημένοι θρασύτητος ἀνηλεεῖς περὶ σὲ φανήσονται· οἱ δὲ θρηνήσουσι, καὶ ἀνιαθήσονται, ἐκ τῶν συμβεβηκότων σοὶ τὰ καταληψόμενα αὐτοὺς κακὰ τεκμαιρόμενοι. Εἶτα διδάσκει, ὡς ἤξει μὲν τῶν Βαβυλωνίων ἡ στρατεία ἔχουσα προμάχους ἀριστέας τινάς· τούτους γὰρ ἐκάλεσε γίγαντας. Καὶ ἄτε δὴ τῶν ἐθνῶν ἀπάντων ὄντες ὡμότεροι, δίκας σε, φησὶν, ὦ Αἴγυπτε, τῆς ὑπερηφανίας εἰς πράζονται· ταύτην γὰρ ἐκάλεσεν ὕβριν· ὕβριστής γὰρ ὁ ἀλαζών. Λέγει δὲ, ὅτι τὴν μὲν

ἰσχὺν αὐτῶν καταλύσουσι, καὶ αὐτοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἀπάξουσι, τὰ δὲ κτήνη λήϊσονται, καὶ ἐπὶ χρόνῳ πολλῷ ἀθόλωτον τοῦ ποταμοῦ τὸ ρεῖθρον μενεῖ, μήτε κτήνους αὐτὸ, μήτε ἀνθρώπου ταραττοντος, διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐρημίαν· καὶ ὅτι παυσάμενοι τοῦ τῆδε κάκεισε μετοχετεύεσθαι αἱ διώρυγες, ὡς ἔλαιον, φησὶ, πορεύονται, τουτέστιν ἡσυχῶς καὶ ἡμέρως, οὐδενὸς ἐμποδῶν γινομένου. Ταῦτα δὲ, φησὶν, ἔσται ἐρημίας αὐτὴν καταλαβούσης, καὶ τῶν οἰκητόρων αὐτῆς ἀπαχθέντων δορυαλώτων. "Καὶ γνώσονται, φησὶν, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος." Τῆ γὰρ πείρα τῶν κακῶν καὶ τὴν οἰκείαν εὐτέλειαν διδάχθησονται, καὶ τὴν ἐμὴν ἐπιγνώσονται δεσποτείαν. Εἶτα λέγει, ὅτι καὶ ἰ΄. Αἱ θυγατέρες τῶν ἐθνῶν [λέγει δὲ τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας] θρηνήσουσιν αὐτὸν, ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, θρηνήσουσιν αὐτὸν, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος. Οὐ μόνον, φησὶ, τῶν Αἰγυπτίων ἔθνος, ἀλλὰ καὶ τὸν τούτων θρηνήσουσι βασιλέα αἱ τῶν ἄλλων ἐθνῶν πόλεις, τὴν προτέραν εὐπραξίαν λογιζόμεναι, καὶ τὴν ἐξαπιναιῶς γενομένην ὀρώσαι μεταβολήν. ιζ', ιη'. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ πρώτῳ μηνί, πεντεκαίδεκάτῃ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Ἰὲ ἀνθρώπου, θρήνησον ἐπὶ τὴν ἰσχὺν Αἰγύπτου, καὶ κλίνων πάρελκε αὐτόν. Τῷ λόγῳ, φησὶ, τῆς προφητείας ἀπὸ τῆς στάσεως αὐτὸν παρακλίνων, καὶ ἀπὸ τῶν βασιλείων θρόνων παράσυρον αὐτόν, καὶ καταβίβασον. "Καὶ καταβιβάσουσι τὰς θυγατέρας αὐτῆς, τὰ ἔθνη, νεκρὰς εἰς τὸ βάθος τῆς γῆς, πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον." Θυγατέρας πάλιν τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας καλεῖ, ἃς λέγει θανάτῳ παραδοθήσεσθαι· βόθρον γὰρ τὸν θάνατον ὠνόμασεν, ἀπὸ τοῦ τάφου τεθεικῶς τὴν προσηγορίαν. 81.1136 ιθ'. Ἐξ ὑδάτων εὐπρεπῶν κατάβηθι, καὶ κοίμηθητι μετὰ ἀπεριτμητῶν. Ἡ πάλαι, φησὶ, τοῖς ποταμίσι ὕδασι ἐντρύφησασα, καὶ ἐκ τῶν ἐκείνοις φυομένων καρπῶν εὐπρέπειαν δεξαμένη, μὴ περιτεμοῦσα δὲ τὴν τῆς καρδίας ἀσέβειαν, τοῖς πλησίον σοι κοινώνησον τῆς σφαγῆς. Εἶτα πάλιν τὰ αὐτὰ εἰρηκῶς ἐπήγαγεν· κα'. Καὶ ἐροῦσί σοι οἱ γίγαντες οἱ ἐν βάθει βόθρου· Γίνου· τίνας γὰρ κρείττων εἶ; Κατὰ βηθι, κοιμήθητι μετὰ ἀπεριτμητῶν ἐν μέσῳ τραυματιῶν μαχαίρας. Ταῦτα καὶ ὁ μακάριος Ἡσαΐας περὶ τοῦ Βαβυλωνίου φησὶ· "Καὶ ἐροῦσί σοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἀπ' αἰῶνος· Καὶ σὺ ἐάλως, ὡσπερ καὶ ἡμεῖς· ἐν ἡμῖν δὲ κατελογίσθης· κατέβη εἰς ἄδου ἢ δόξα σου, καὶ ἡ πολλὴ εὐφροσύνη σου· ὑποκάτω σου στρώσουσι σῆψιν, καὶ τὸ κατακάλυμμα σου σκώληξ." Καὶ ἐνταῦθα δὲ φησὶν· Ἐροῦσί σοι οἱ ἐν δυνάμει περιφανεῖς γεγεννημένοι, καὶ πάλαι τεθνεῶτες· τούτους γὰρ ἐκάλεσε γίγαντας· Γίνου, τουτέστιν, ὁμοίως ἡμῖν νεκρός· τίνας γὰρ κρείττων εἶ, ὅτι πειρᾶσαι εἶναι ἀθάνατος; Κατάβηθι τοῖνυν, καὶ δέξαι τοῦ βίου τὸ τέλος, καὶ τοῖς ὁμοίᾳ σοι τετολμηκόσιν ὁμοίαν δέξαι τὴν σφαγὴν· εἶτα λέγει τοὺς ἐπισήμους ἐν δυνάμει γεγενημένους. κβ', κγ'. Ἐκεῖ Ἀσσοῦρ, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ αὐτοῦ, πάντες τραυματῆται ἐκεῖ ἐδόθησαν. Καὶ ἡ ταφὴ αὐτῶν ἐν βάθει βόθρου, καὶ ἐγενήθη ἡ συναγωγὴ αὐτοῦ περικύκλω τοῦ μνήματος αὐτοῦ. Τίς, φησὶν, ἐγένετο πολυθρύλλητος, ὡς τῶν Ἀσσυρίων ὁ βασιλεύς; Ἄλλ' ὅμως, φησὶ, καὶ οὗτος ἐδέξατο τοῦ βίου τὸ τέλος, καὶ πᾶσα αὐτοῦ ἡ στρατεία τῆς τελευτῆς αὐτοῦ κεκοινώνηκε. "Πάντες οἱ τραυματῆται πεπτωκότες μαχαίρα, οἱ ἔδωκαν τὰς ταφὰς αὐτῶν ἐν μηροῖς λάκκου." Τὸ εἶδος τῶν τάφων οὕτως ὠνόμασε· προμήκεις γὰρ οἱ τάφοι, καὶ μηροῖς ἐοικότες. "Καὶ ἐγενήθη ἐκκλησία περικύκλω τῆς ταφῆς αὐτοῦ, πάντες οἱ τραυματῆται πίπτοντες μαχαίρα." Τῷ βασιλεῖ γὰρ αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ὁμοίως ἐδέξαντο τὴν σφαγὴν, καὶ παρὰ τὸ ἐκείνου σῆμα σφαγῆ παρεδόθησαν. Καὶ ταῦτα, φησὶν, ἔπαθον ἄνδρες, "Ἰδόντες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς." Ἄλλ' ὅμως ἐκεῖνοι πάντες ἐκδειματοῦντες καὶ δεδιδόμενοι λήψονται, φησὶ, τὸν καταισχυμῶν αὐτῶν σὺν τοῖς καταγομένοις εἰς βόθρον· γυμνωθέντες γὰρ ἐκείνης τῆς δόξης μετ' αἰσχύνης καταλύσουσι τὸν βίον, τοῖς ὑπ' αὐτῶν σφαγεῖσιν ὁμοίως δεχόμενοι τὴν σφαγὴν. Εἶτα λέγει κατὰ τὸ ἔθνος τὰ μνήματα. κδ'. Ἐκεῖ Αἰλάμ καὶ πᾶσα ἡ δύναμις

αὐτοῦ περικύκλω τοῦ μηνήματος αὐτοῦ, καὶ πᾶν τὸ 81.1137 πλῆθος αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ τραυματῖαι οἱ πεπτωκότες μαχαίρα, καὶ οἱ καταβεβηκότες ἀπερίτμητοι εἰς γῆς βάθος. Ἔθος ἦν ἐν τοῖς πολέμοις κατὰ τὰ ἔθνη τὰ μηνήματα γίνεσθαι· τοὺς γὰρ οἰκείους συνάγοντες οἱ ὁμόφυλοι μιᾷ παρεδίδοσαν σανταφῆ· τοῦτο τοίνυν καὶ ἐνταῦθα δεδήλωκε τὸ Αἰλάμ ἔθνος πεποικέναι· Ἀσσυρίοις δὲ τοῦτο πελάζει. Διδάσκει δὲ ὅτι καὶ ἀπερίτμητοι τὸν θάνατον ἐδέξαντο, οὐδαμῶς τῆς ἀσεβείας ἀπαλλαγέντες. Εἶτα πάλιν εἰρηκῶς, ὅτι οἱ πάσαι παῖσι φοβεροὶ τὴν οἰκείαν ἐδέξαντο βάσανον, καὶ παραπλησίως τοῖς ἄλλοις ἀπέθανον, ἐπήγαγεν· κ'. Ἐκάστῳ περικύκλω ἢ ταφῆ αὐτοῦ, πάντων ἀπεριτμήτων τραυματιῶν μαχαίρα. Λέγει δὲ τὰ ἄλλα ἔθνη τὰ ταύτην δεξάμενα τὴν σφαγὴν. κ'. Ἐκεῖ ἐδόθησαν Μοσόχ καὶ Θοβέλ. Θοβέλ δὲ καλοῦνται οἱ Ἰβηρες, Μοσόχ δὲ Καππαδόκαι. Πάλιν δὲ ταῦτα εἰρηκῶς, ἃ καὶ περὶ τῶν Αἶλα μιτῶν εἴρηκεν, ἐπήγαγε· κζ'. Καὶ ἔθηκαν τὰς μαχαίρας αὐτῶν ὑπὸ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. Περιττὰ γὰρ τὰ ὄπλα, τῶν τούτοις κεχημένων, ἀνηρημένων. Λέγει δὲ καὶ τῆς σφαγῆς τὴν αἰτίαν· "Καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἀνομίαι αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὄστων αὐτῶν." Δίκας, φησὶ, τῆς ἀσεβείας ἐξέτισαν. Εἶτα καὶ τῆς ἀσεβείας τὸ εἶδος παραδηλοῖ· "Ὅτι ἐξεφόβησαν γίγαντες ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ φόβος δυναστευόντων ἐγένοντο ἐν τῇ γῆ τῶν ζώντων." Τοσαύτη γὰρ, φησὶν, ἐχρήσαντο ὠμότητι καὶ θρασύτητι, ὡς πᾶσιν ἐπιθεῖναι φόβον, οὐ μόνον τοῖς εὐτελέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπὶ ἰσχύϊ καὶ δυναστεία μεγαλοφρονοῦσι. Διὸ, φησὶ, τοῖς ἀναιρεθεῖσιν ὑπὸ σοῦ καὶ τὴν σφαγὴν ἐδέξω παραπλησίαν. Ταῦτα δ' ὑπέμειναν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη. κθ'. Ἐκεῖ γὰρ Ἐδώμ, καὶ βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῆς, οἱ δόντες τὴν ἰσχὺν αὐτῶν εἰς τραύματα μαχαίρας. Τοῦτο ἐστίν, οἱ τῇ ἰσχύϊ εἰς μαιφονίαν χρησάμενοι. Καὶ τούτους δὲ δεῖξας ὁμοίως ἀναιρεθέντας, ὁμοίως ἐπήγαγε· λ'. Ἐκεῖ οἱ ἄρχοντες τοῦ βορρά πάντες αὐτοὶ, πάντες οἱ στρατηγοὶ τοῦ Ἀσσοῦρ, οἵτινες κατήχθησαν μετὰ τραυματιῶν σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν. "Ἐξελεύσεται γὰρ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὸν χοῦν αὐτοῦ, ὡς φησὶν ὁ θεὸς Δαβὶδ· ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ." Τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ὁ Θεὸς ἔφη· "Οἵτινες κατήχθησαν μετὰ τραυματιῶν σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν" τῷ γὰρ θανάτῳ καὶ ὁ τῆς δυναστείας συγκατελύθη φόβος. "Ἡττηθέντες, φησὶν, ἀπὸ τῆς ἰσχύος αὐτῶν," τουτέστι, γυμνοὶ καὶ ἔρημοι τῆς 81.1140 ἰσχύος ἐγένοντο. "Αἰσχυρόμενοι ἐκοιμήθησαν ἀπερίτμητοι." Οὐδὲν γὰρ οὕτως αἰσχύνης ἀναπίμπλησιν, ὡς πονηροῦ συνειδότος κατηγορία. Ἀπεριτμήτους δὲ πάλιν ἐκάλεσε τοὺς τῆς ἀμαρτίας μὴ περιτέμοντας τὰ περιττώματα. Εἶτα εἰρηκῶς, ὅτι ἔλαβον τὴν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βόθρον, τουτέστι τὴν τιμωρίαν, ἐπήγαγεν· λα', λβ'. Ἐκείνους ὄψεται βασιλεὺς Φαραῶ, καὶ παρακληθήσεται ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, τραυματῖαι μαχαίρας Φαραῶ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Ὅτι ἔδωκε τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ζωῆς, καὶ κοιμηθήσεται ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων τραυματιῶν μαχαίρας Φαραῶ, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος. Εἰς ἐκείνους γὰρ, φησὶν, ἀφ' ὁρῶν ὁ Φαραῶ μείζους γεγενημένους, καὶ λίαν δυνατωτέρους, παραψυχὴν τινα λήψεται, καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ὑπήκοοι· δώσει δὲ ὅμως τῆς ἀσεβείας δίκας, ὅτι πολὺν τοῖς ὑπηκόοις ἐπιθετικῶς φόβον, αὐτὸς τὸν ἐμὸν οὐκ ἐδέξατο νόμον, ἀλλ' εἴασε τὴν ψυχὴν ἀπερίτμητον. Οὗ χάριν μετὰ τῶν τοιούτων καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ τὰ αὐτὰ αὐτῷ πεφρονηκότες, τῶν ὁμοίως αὐτῷ βεβιωκῶτων δέξονται τὴν σφαγὴν. Ταῦτα τοίνυν μεμαθηκότες, καὶ διὰ τῶν θείων ἐγνωκότες λογίων, οἷας τίνουσι δίκας οἱ τὴν ψυχὴν ἔχοντες ἀπερίτμητον, δεξώμεθα, παρακαλῶ, τοῦ παναγίου Πνεύματος τὴν ἀχειροποίητον περιτομὴν, περὶ ἧς ὁ μακάριος λέγει Παῦλος· "Καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι, οὐ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ." Περιτομὴν δὲ καρδίας ἐδιδάχθημεν εἶναι τὴν τῆς ἀμαρτίας ἀφαίρεσιν, καὶ τῶν τῆς διανοίας κακῶν κινήματων τὴν ἐκτομὴν. Καὶ

τοῦτο διδάσκων ὁ Δεσπότης ἔλεγεν· "Εἰ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ." Καὶ περὶ χειρὸς δὲ καὶ ποδὸς τὸ αὐτὸ εἶρηκε καὶ προστέθεικε· "Συμφέρι σοι, ἵνα ἀπὸ ληται ἔν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὄλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν." Μέλη δὲ ἐνταῦθα τὰς τῶν μελῶν ἐκάλεσεν ἐνεργείας, ἃς προσήκει περιτέμνειν, καὶ ἐκκόπτειν, καὶ τὸ λογικὸν ἀποκαθαίρειν, καὶ ὄλον τοῖς θείοις νόμοις ἀφιερῶν τε καὶ καθοσιῶν. Οὕτω γὰρ τῆς μὲν τοῦ ἐναντίου κοινωνίας ἀλλότριοι γενησόμεθα, τὸν δὲ ἡμέτερον καὶ Δεσπότην καὶ εὐερ γέτην ἔνοικον ληψόμεθα, ὧ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμὴν. 81.1141

ΤΟΜΟΣ ΙΓ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΓ΄.

α΄, β΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου. Εὐμενῆς ὢν ὁ Θεὸς, ἑαυτοῦ λαὸν καλεῖ τὸν λαόν· διὰ δὲ τὰς παρανομίας ἀποστρεφόμενος, οὐκ ἐτι τῷ οἰκειώσεως ὀνόματι κέχρηται· τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου Μωσέως ἔστι γεγενημένον ἰδεῖν. Πρὸ μὲν γὰρ τῆς παρανομίας ἔφη τῷ Φαραῶ· "Ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου, ἵνα μοι λατρεύσῃ" μετὰ δὲ τὴν τοῦ μόσχου λατρείαν, λέγει τῷ Μωσεῖ· "Σπεῦσον, κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν, ἠνόμησεν ὁ λαός σου." Οὕτω τοίνυν κἀνταῦθα οὐχ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τοῦ προφήτου λαὸν καλεῖ τὸν λαόν. Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Γῆ, ἐφ' ἣν ἂν ἐγὼ ἐπ' ἀγῶ ῥομφαίαν, καὶ λάβῃ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἄνθρωπον ἕνα ἐξ αὐτῶν, καὶ δώσῃ αὐτὸν ἑαυτοῖς εἰς σκοπὸν· (γ'–ε΄.) καὶ ἴδῃ ῥομφαίαν ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ σαλπῖση τῇ σάλπιγγι, καὶ σημάνη τῷ λαῷ· καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούσας τῆς σάλπιγγος, καὶ μὴ φυλάξῃται, καὶ ἐπέλθῃ ἡ ῥομφαία, καὶ καταλάβῃ αὐτὸν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔσται. Ὅτι τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος ἀκούσας οὐκ ἐφυλάξατο, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται. Ῥομφαίαν λέγει τὸν πόλεμον, σκοπὸν δὲ τὸν κατάσκοπον· διδάσκει δὲ ἡμᾶς ὁ λόγος, ὅτι εἰρήνην μὲν τοῖς ἀνθρώποις αὐτὸς παρέχει δι' ἀγαθότητα, πόλεμον δὲ συγχωρεῖ γενέσθαι διὰ τὰς τῶν ἀνθρώπων παρανομίας ἐφελ κομένων τὰ λυπηρά. Ἐὰν τοίνυν, φησὶ, πολέμου κατὰ τινος πόλεως γενομένου κατάσκοπον ἐπὶ γῆ λόφου τινὸς καταστήσωσιν οἱ πολεμούμενοι, εἶτα ἐκεῖνος θεασάμενος ἐπιούσας τὴν στρατείαν σημάνη τῇ σάλπιγγι, καὶ μὴ καταφρονήσῃ, μηδὲ ἀμελήσῃ τῶν εἰς τοῦτο αὐτὸν προβαλλομένων, αὐτὸς μὲν, φησὶν, ἀθῶος ἔσται τὸ ἐγκεχειρισμένον ἔργον πε πληρωκῶς, ὁ δὲ μὴ βουλευθεὶς φυλάξασθαι καὶ τῆς οἰκείας φροντίσαι σωτηρίας, πρόξενος ἑαυτῷ σφαγῆς καὶ αἰχμαλωσίας γενήσεται. Διὸ φησὶ· "Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται" ἑαυτῷ, φησὶ, τὰς αἰτίας τῆς σφαγῆς ἀνατιθέτω. "Οὗτος δὲ, ὅτι ἐφυλάξατο, τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ ἐξείλετο." Ἐὰν δὲ, φησὶ, φυλάξῃται, αἴτιος ἑαυτῷ σωτηρίας γενήσεται. Ὅτι καὶ ὁ σκοπὸς ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην, καὶ μὴ σαλπῖση τῇ σάλπιγγι, καὶ 81.1144 μὴ σημάνη τῷ λαῷ, καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξῃται, καὶ ἐπελθοῦσα ἡ ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυχὴν, αὕτη μὲν διὰ τὴν αὐτῆς ἀνομίαν ἐλήφθη, τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσῃ. Ἐὰν δὲ, φησὶν, ἀμελήσας ὁ χειροτονηθεὶς κατάσκοπος μὴ σημάνη τῷ λαῷ τῶν πολεμίων τὴν ἔφοδον, οἱ μὲν ἀναλισκόμενοι δίκας ὢν ἐπλημμέλησαν τίσουσι, τῆς δὲ γεγενημένης ὑπὸ τοῦ σκοποῦ προδοσίας αὐτὸς ὑφέξει τὰς εὐθύνας· ταῦτα δὲ ἔφη σπουδαιότερον τὸν προφήτην περὶ τὴν τοῦ λόγου διακονίαν ποιῆ. Διὸ ἐπάγει· ζ΄. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον, καὶ προφυλάξῃς αὐτὸν παρ' ἐμοῦ. Ὅπερ ἐν τοῖς πολεμίοις, φησὶν, εἴωθε ποιεῖν ὁ κατὰ σκοπος, τοῦτό σε δρᾶν, ὧ προφήτα, προσήκει, καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα μετὰ πάσης προθυμίας διαπορθμεύειν. ἡ΄. Ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ ἁμαρτωλῷ· Ἀμαρτωλὲ, θανάτῳ ἀποθανῆ, καὶ μὴ διαστείλῃ τῷ ἁμαρτωλῷ τοῦ φυλάξασθαι τὸν ἀσεβῆ, τοῦ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς

όδοῦ αὐτοῦ τοῦ ζῆσαι αὐτόν, αὐτὸς ὁ ἄνομος τῆ ἀνομία αὐτοῦ ἀπο θανεῖται· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρός σου ἐκζητήσω. Ἐὰν, φησὶ, καταψηφίσωμαί τινος θάνατον, καὶ μὴ γνωρίσης αὐτῶ τὴν ἐξενεχθεῖσαν κατ' αὐτοῦ ψῆφον, ἵνα διὰ μετανοίας λύση τὴν ψῆφον, ἐκεῖνος μὲν ἄξιον εὐρήσει τοῦ βίου τὸ πέρας, σὲ δὲ τῆς ἀπωλείας τῆς ἐκείνου πράξομαι τὰς εὐθύνας· ἐὰν δὲ, φησὶ, σὺ μὲν τὰ παρ' ἐμοῦ πάντα δῆλα ποιήσης τῶ παρανόμως βιοῦντι, καταφρονήση δὲ ἐκεῖνος τῶν σῶν λόγων, καὶ τῆ οἰκεία ἐπιμείνη κακία, ἐκεῖνος μὲν τὴν δικαίαν ὑφέξει τιμωρίαν, σὺ δὲ σεαυτὸν ἀπαλλάξεις τῶν εὐθυνῶν. ι'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, εἶπε τῶ οἴκῳ Ἰσραὴλ· Οὕτως ἐλάλησατε λέγοντες· Αἱ πλάναι ἡμῶν καὶ αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐν ἡμῖν εἰσι, καὶ ἐν αὐταῖς ἡμεῖς τηκόμεθα, καὶ πῶς ζησόμεθα; Ἐμοῦ, φησὶ, πάντα ὑπὲρ τῆς τοῦ Ἰσραὴλ σωτηρίας πραγματευομένου, καὶ ἀπαγορευομένου αὐτοῦ μὴ βουλομένου, ἀπαγορευτικοῖς αὐτοῖς κέχρηται λόγοις, καὶ ἀδύνατον εἶναι νομίζουσι τὴν διὰ μετανοίας σωτηρίαν, βαρύτερον ἀμαρτημάτων περικεῖσθαι φορτίον λέγοντες, καὶ ἔτι καὶ τήμερον καὶ τῆ πλάνη καὶ τῆ παρανομία κεχρηθῆναι· καὶ ἡγοῦνται ἀδύνατον εἶναι, τοὺς οὕτω διακειμένους διὰ μετανοίας τῆς σωτηρίας τυχεῖν. ια'. Εἶπε τοίνυν αὐτοῖς· Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἄδω ναὶ Κύριος, ὅτι οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ ζῆν αὐτόν. Τίς ἂν ἀξίως θαυμάσεται τοῦ Δεσπότου τὴν ἀγαθότητα; ἀγνωμονούμενος γὰρ, καὶ λίαν ἀχαριστούμενος, κή δεται τῶν ἀχαρίστων, καὶ πᾶσαν αὐτῶν ποιεῖται 81.1145 πρόνοιαν, ἰδεῖν αὐτῶν βουλόμενος τὴν μεταβολήν. Διὸ ἐπάγει πατρικὴν καὶ φιλοστοργίαν πεπληρωμένην παραίνεσιν· "Ἐπιστροφή ἐπιστρέψατε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἵνατί ἀποθνήσκετε, οἶκος Ἰσραὴλ;" Ὁ δὲ διπλασιασμός τῆς Ἑβραίων γλώττης ἰδίωμα, δηλοῖ δὲ τῆς ἐπιστροφῆς τὸ γνήσιον. ιβ'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου· Δικαιοσύνη δικαίου οὐ μὴ ἐξέλθῃ αὐτὸν ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ πλανηθῆ, καὶ ἀνομία ἀνόμου οὐ μὴ ἀποκτείνῃ αὐτὸν ἐν ἧ ἡμέρᾳ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ. Πείσαι βουλόμενος, ὡς δέχεται τοῦ ἀμαρτωλοῦ τὴν μετάνοιαν, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου τοῦτο δείκνυσιν. Ὡσπερ γὰρ, φησὶν, εἴ τις τῶν ἐν ἀρετῇ βεβιωκότων ταύτην μὲν καταλείπει τὴν ὁδὸν, τὴν δὲ τῆς κακίας προέλοιτο, ἀνάγκη αὐτὸν εὐρεῖν ἄξιον τῆς ὁδοῦ τὸ τέλος· οὕτως εἴ τις παρανομία συντραφεῖς εἰς τὴν τῆς ἀρετῆς ὁδὸν ἐπανελθεῖν ἐθελήσειεν, ἀπαλλαγῆσεται πάντως τῆς τοῖς παρανόμοις τιμωρίας ἀφωρισμένης. ιγ'–ιε'. Ἐν τῶ εἰπεῖν με τῶ δικαίῳ, ὅτι ζῶ ζήσει, καὶ οὗτος πέποιθεν ἐπὶ τῆ δικαιοσύνη αὐτοῦ, καὶ ποιήσει ἀνομίαν, πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ οὐ μὴ μνησθῶσιν, ἐν τῆ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἧ ἐποίησεν, ἐν αὐτῇ ἀποθανεῖται. Καὶ ἐν τῶ εἰπεῖν με τῶ ἀσεβεῖ· Θανάτῳ θανατωθήσῃ, καὶ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην· καὶ ἐνεχυρασμὸν ὀφείλοντος ἀποδῶ, καὶ ἄρπαγμα ἀποτίσει, ὁ ἄνομος ἐν τοῖς προστάγμασι τῆς ζωῆς διαπεπόρευται τοῦ μὴ ποιῆσαι ἄδικον, ζῶν ζήσεται, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ. Οὕτε, φησὶ, τὸν δίκαιον ὀνήσει ἢ παρ' ἐμοῦ γινομένη τῶν ἀγαθῶν ὑπόσχεσις, εἰ μὴ ἐπιμείνη ἐν τῆ τῶν ἀγαθῶν ἔργα σία, ἀλλὰ δώσει δίκας τῶν βεβιωμένων ἀξίας· οὕτε τὸν ἀμαρτωλὸν ἢ τῆς τιμωρίας ἀπόφασις καταβλάψει τοῖς τῆς μετανοίας φαρμάκοις βουλόμενον χρῆσθαι, καὶ πάσης μὲν ἀδικίας ἀπαλλαττόμενον, φιλοανθρωπία δὲ πρὸς τὸν πέλας χρώμενον, καὶ ἀπαξ ἀπλῶς τὰ παρ' ἐμοῦ διηγορευμένα φυλάττειν προαιρούμενον· λύσει γὰρ τῆ μεταβολῆ τὴν ἀπόφασιν, καὶ ζωῆς ἀπολαύσεται. Καὶ τὸ πάντων ἐρασιμώτατον ι'. Πᾶσαι, φησὶν, αἱ ἀμαρτίαι αὐτοῦ, ἃς ἡμαρτεν, οὐ μνημονευθήσονται αὐτῶ, ὅτι κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐποίησεν, ἐν αὐτοῖς ζήσεται. Οὕτω τὴν οἰκείαν ἀγαθότητα δείξας, τοῦ λαοῦ διελέγχει τὸ ἄγνωμον. ιζ' Καὶ λέγουσιν οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου· Οὐκ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς Κυρίου, καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα. Τοσαύτης, φησὶ, παρ' ἐμοῦ προκειμένης ἀγαθότητος καὶ φιλοανθρωπίας, διαβάλλειν τὰς ἐμὰς τολμῶσιν οικονομίας, ὡς οὐκ ὀρθὰς. Καὶ μὴν ἔδει συνιδεῖν

αὐτοὺς ἀπὸ τῶν πραγμάτων, 81.1148 ὅτι τὰ μὲν ἐμὰ ἅπαντα καὶ ὀρθὰ καὶ δίκαια, τὰ δὲ σφῶν αὐτῶν διεστραμμένα. Εἶτα τὸ αὐτὸ σαφέστερον κατ' ἐρώτησιν λέγει· ιη'. Ἀκούσατε δὲ, οἶκος Ἰσραὴλ· μὴ ἡ ὁδὸς μου οὐκ εὐθειᾶ; οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐκ εὐθειᾶ; Εἶτα ἐπαναλαμβάνει τὰ εἰρημένα, καὶ φησιν, ὅτι ὁ δίκαιος τὴν κακίαν προαιρούμενος κολασθήσεται, καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς εἰς τὴν δικαιοσύνην ἐπανιών σωτηρίας τεύξεται· ὑμῖν δὲ, φησὶ, τοῦτο οὐ κατεφάνη δίκαιον. Διὸ ἐπήγαγεν· κ'. Καὶ τοῦτο ἐστὶν ὃ εἶπατε· Οὐκ εὐθειᾶ ἡ ὁδὸς Κυρίου. Ἔπειτα ἀποφαντικῶς· "Ἐκαστον κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν κρινῶ ὑμᾶς, οἶκος Ἰσραὴλ." Ἰκανὸν δὲ τοῦτο πείσαι καὶ τοὺς λίαν ἀδαμαντίνους τὴν τῆς κακίας ἀγαπήσαι μεταβολὴν. κα', κβ'. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ δεκάτῳ μηνί, πέμπτη τοῦ μηνὸς τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἦλθεν ὁ ἀνασωθεὶς πρὸς με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ λέγων· Ἐάλω ἡ πόλις. Καὶ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ ἐσπέρας πρὶν ἢ ἔλθειν τὸν ἀνασωθέντα, καὶ ἤνοιξέ μου τὸ στόμα, ἕως ἦλθε πρὸς με τοπρωῖ, καὶ ἀνοιχθὲν τὸ στόμα μου οὐ συνεσχέθη ἔτι. Ὁ Σύρος, "Τῷ ἐνδεκάτῳ ἔτει καὶ τῷ δωδεκάτῳ μηνί," καὶ μᾶλλον ἀκολούθως· τῷ γὰρ ἐνδεκάτῳ ἔτει ἦλω ἡ πόλις. Λέγει δὲ, ὅτι κατὰ τὸν εἰρημένον χρόνον ἤκέ τις ἀπαγγέλλων τῆς Ἱερουσαλὴμ τὴν ἄλωσιν, προλαβὼν δὲ ὁ Δεσπότης ἀφ' ἐσπέρας τὸν τῆς προφητείας ἐνέθηκε λόγον· ἔωθεν δὲ ἐκείνου φανέντος, καὶ τὴν ἀγγελίαν κομίσαντος, οὐκέτι με σιγῇ κατέχειν τοὺς προφητικούς εἶασε λόγους, ἀλλ' ἀπαύστως τούτους προσφέρειν ἐκέλευσέ τε καὶ παρεσκεύασε· πάντων γὰρ μάλιστα τῆς σιγῆς καὶ τῆς λαλιᾶς καιρὸν ὁ Δεσπότης ἐπίσταται. κγ', κδ'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ κατοικοῦντες τὰς ἡρῆ μωμένας ταύτας ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ, λέγοντες λέγουσιν· Εἷς ἦν Ἀβραάμ, καὶ κατέσχε τὴν γῆν, καὶ ἡμεῖς πλείους ἐσμὲν, ἡμῖν δέδοται ἡ γῆ εἰς κατάσχεσιν. Ἀναλησῆς νοσοῦσιν ὑπερβολὴν· μετὰ γὰρ τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας τιμωρίας, ἔτι θρασύνονται, καὶ τὴν ἐρημίαν τῆς Ἰουδαίας ὀρῶντες τολμῶσι λέγειν· Εἰ μόνος ὢν Ἀβραάμ τήνδε κατέσχε τὴν γῆν, πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς πλείους ὄντες ταύτης ἐσόμεθα κύριοι. Ἔδει δὲ συνιδεῖν καὶ τοῦ Ἀβραάμ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν οἰκείαν κακίαν, καὶ μὴ πλήθει θαρρῆν, ἀλλὰ δικαιοσύνην ἐπιζητεῖν. Ὅθεν καὶ ὁ Δεσπότης τοῦτον αὐτοῖς προσφέρει τὸν ἔλεγχον· κέ', κ'. Διὰ τοῦτο εἶπε αὐτοῖς· Τάδε λέγει Ἀδωναΐ Κύριος· Ἐπειδὴ τοῦ αἵματος ἐσθίετε, 81.1149 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν αἴρετε εἰς τὰ εἶδωλα ὑμῶν, καὶ αἷμα ἐκχέετε, καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; Ἔστητε ἐπὶ τῆς ῥομφαίας ὑμῶν, ἐποιήσατε βδελύγματα, καὶ ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμίανετε, καὶ τὴν γῆν κατακληρονομήσετε; Τοῖς οἰκείοις, φησὶ, θαρρόντες ἔργοις ἐλπίζετε τῆς πατρῶας κρατήσιν γῆς· καὶ μὴν παράνομος ὑμῶν ὁ βίος, τὰ γὰρ ἀπηγορευμένα τῷ νόμῳ δρᾶτε· αἷμα μὲν γὰρ ἐσθίετε, ὃ καὶ τῷ Νῶε νομοθετῶν ἀπηγόρευσα, καὶ διὰ Μωσέως ἐκ χεισθαι ἐπὶ τὴν γῆν προσέταξα· τὴν δὲ τῶν εἰδώλων θεραπείαν περὶ πολλοῦ ποιῆσθε, μαιφονίας τε καὶ μοιχείαις κεχρημένοι διατελεῖτε. Τοιαῦτα τοίνυν τολμῶντες μὴ ἐλπίζετε κληρονομήσαι τὴν γῆν. κζ', κη'. Τάδε λέγει Ἀδωναΐ Κύριος· Ζῶ ἐγώ, εἰ μὴ οἱ ἐν ταῖς ἡρημωμέναις πεσοῦνται μαχαίρα, καὶ οἱ ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ δοθήσονται εἰς κατάβρωμα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς τετειχισμέναις, καὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις θανάτῳ ἀποκτενῶ. Καὶ δώσω τὴν γῆν εἰς ἔρημον. Τῶν εἰρημένων ἡ σφαγὴς τὸ, Ζῶ ἐγώ· λέγει ὅτι καὶ οἱ τὰς τετειχισμένας πόλεις οἰκοῦντες, καὶ οἱ τὰ σπήλαια, καὶ οἱ τοὺς ἐρήμους τόπους, τὰς προειρημένας τίσουσιν τιμωρίας. Καὶ τὴν αἰτίαν δεικνύς ἐπάγει· Καὶ ἀπολεῖται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς, καὶ ἐρημωθήσεται τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραὴλ παρὰ τὸ μὴ εἶναι διαπορευόμενον. (κθ') Καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ Κύριος· καὶ ποιήσω τὴν γῆν αὐτῶν ἔρημον, καὶ ἐρημωθήσεται διὰ πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν. Διὰ πάντων κάκεινοι καὶ ἡμεῖς ἐδιδάχθημεν, παρανομία συζῶντες, μηδὲ πολλαῖς καὶ ἀριθμοῦ κρείττοσι μυριάσι θαρρῆν· μόνοις δὲ τοῖς τῆς μετανοίας φαρμάκοις, ἃ προλαβὼν ἔδειξεν ὁ

Δεσπότης. λ', λα'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου λαλήσουσι περὶ σοῦ παρὰ τοὺς τοίχους, καὶ ἐν τοῖς πυλῶσι τῶν οἰκιῶν, καὶ λαλήσουσιν ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, λέγοντες· Συνέλθωμεν, καὶ ἀκούσωμεν τί τὸ ῥῆμα τὸ ἐκπορευόμενον παρὰ Κυρίου. Καὶ ἔρχονται πρὸς σέ, ὡς ἐκπορεύεται λαὸς, καὶ κάθηται ἐνώπιόν σου ὁ λαός μου, καὶ ἀκούουσι τὰ ῥήματά σου, καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν αὐτά. Τὰ μὲν οὖν προειρημένα πάντα περὶ τῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐρρήθη· ταῦτα δὲ περὶ τῶν αἰχμαλώτων ἤδη γεγενημένων, καὶ τὴν Βαβυλῶνα οἰκούντων, οἱ ἀκούειν μὲν ἐβούλοντο τῶν προφητικῶν λόγων, πείθεσθαι δὲ τοῖς λεγομένοις οὐκ ἔτι, ἀλλ' ἐν τοῖς ἑαυτῶν συλλόγοις ἀλλήλοις παρακελευόμενοι πρὸς τὸν προφήτην δραμεῖν, καὶ μαθεῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διηγορευμένα, ἀντιλέγοντες διετέλουν· διό φησι 81.1152 "Καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν αὐτά. Ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν." Οὐ συνομολογεῖ, φησὶν, ἡ καρδία τῇ γλώττῃ. "Ὅπισθον γὰρ τῶν μiasμάτων ἡ καρδία αὐτῶν πορεύεται." Τέρψεως γὰρ μόνης, ἀλλ' οὐκ ὠφελείας, τὸν λόγον ἀκούουσιν. Ὅθεν ἀρμοδίως ἐπήγαγε· λβ'. Καὶ γίνῃ αὐτοῖς ὡς φωνὴ ψαλτηρίου ἡδύφωνου εὐαρμόστου. Καθάπερ, φησὶν, οἱ ὄργανου τινὸς εὐαρμόνιον ἤχην ἀποτελοῦντος ἀκούοντες τέρψιν ἐκείθεν καρποῦνται, οὐ μὴν καὶ τῶν κρουμάτων τὴν μάθησιν· οὕτω καὶ οἱ λόγοι σου, ὦ προφήτα, τὴν ἀκοὴν αὐτῶν μόνην τέρπουσι, τὴν δὲ ψυχὴν οὐ καταθέλγουσι πονηρίαν συζῶσαν. Τοῦτο γὰρ ἐπ' ἤγαγεν· "Καὶ ἀκούσονται σου τοὺς λόγους, καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν αὐτοὺς, διότι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν." Ἀλλὰ νῦν, φησὶ, μὴ πιστεύοντες, ὅταν ἴδωσι τὴν ἔκβασιν, διὰ τῆς πείρας πιστεύσουσιν. λγ'. Ἦνίκα γὰρ, φησὶν, ἔλθωσιν, ἐροῦσιν· Ἴδου ἡκεῖ, καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης ἦν ἐν μέσῳ αὐτῶν. Οἷς γὰρ νῦν ἀπιστοῦσι, διὰ τῶν πραγμάτων πιστεύσουσι, καὶ τῆνικαὶ τὴν προφητικὴν μαθήσονται δύναμιν. Ἐντεῦθεν ἐπὶ τοὺς ποιμένας μεταφέρει τὸν λόγον· καλεῖ δὲ ποιμένας οὐ μόνον τοὺς βασιλέας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱερέας· κατηγορεῖ δὲ αὐτῶν ἀναίδειαν, καὶ ῥαθυμίαν, καὶ τὴν τῶν προβάτων προδοσίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ'.

β'. Υἱὲ γὰρ, φησὶν, ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοῦ Ἰσραὴλ· προφήτευσον, καὶ εἶπε τοῖς ποιμέσι· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ὡ οἱ ποιμένες Ἰσραὴλ, μὴ βόσκουσιν οἱ ποιμένες ἑαυτούς; Οὐχὶ τὰ πρόβατα βόσκουσιν οἱ ποιμένες; Εἴπατε, φησὶν, ὑμεῖς, τί τοῦ ποιμένος ἴδιον, τὸ ἑαυτὸν νέμειν, ἢ τὰ πρόβατα βόσκειν; γ'. Ἴδου τὸ γάλα κατεσθίετε, καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε, καὶ τὸ παχὺ ἐσφάζετε, καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ ἐβόσκετε. Τροπικῶς ἅπαντα λέγει. Ὑμεῖς μὲν γὰρ, οἱ ἱερεῖς, τὰς ἀπαρχὰς, καὶ τὰς δεκάτας, καὶ τὰ τῶν θυσιῶν ἀφαιρέματα ἔκαρ ποῦσθε· ὑμεῖς δὲ, οἱ βασιλεῖς, τὸν δασμὸν λαμβάνοντες καὶ τὸν φόρον, οὐκ ἠρκεῖσθε τούτοις, ἀλλὰ καὶ τοὺς εὐπόρους κατασφάζοντες τὸν τούτων ἔκαρ ποῦσθε πλοῦτον· οὔτε δὲ οἱ ἱερεῖς ὑμῶν, οὔτε ὑμεῖς τῆς τῶν προβάτων ἐπεμελεῖσθε θεραπείας. Εἶτα κατὰ μέρος αὐτῶν τὴν ἀτοπίαν διηγείται. δ'. Τὸ ἡσθητικὸς οὐκ ἐνισχύσατε, καὶ τὸ ἀρρωστοῦν οὐκ ἰάσασθε, καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε, καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἐσωματοποιήσατε, καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ ἐπ' ἐστρέψατε, καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐπεζήτη 81.1153 σατε (καὶ τὸ πάντων χαλεπώτατον), τὸ ἰσχυρὸν κατειργάσασθε μόχθῳ, καὶ ἐν κράτει ἐπαιδεύσατε αὐτά, καὶ ἐν παιγνίῳ. Οὐ γὰρ μόνον τοῖς ἀσθενοῦσι τὴν προσήκουσαν οὐ προσενηγέειν κατεθεράπειαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑγιαίνουσι πόνους πολλοὺς ἐπέθηκατε. Καὶ τοῦτο διὰ τῶν ἱστοριῶν ῥάδιον κατιδεῖν. Τοὺς μὲν γὰρ τὰ εἶδωλα προσκυνοῦντας καὶ παρανομία συζῶντας, ἰατρεύειν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἐπιστρέφειν οὐκ ἠθέλησαν οἱ κακοὶ ποιμένες, τοὺς δὲ θεοῦς προφήτας τὴν ἰσχὴν τῆς ἀρετῆς κεκτημένους αἰκίζόμενοι καὶ καθείργοντες, καὶ μυριοὶς ἀλγεῖνοις ὑποβάλλοντες διετέλεσαν καὶ ταῦτα ποιοῦντες ἐπετώθασον

αὐτοῖς, κωμωδοῦντες τὰ παρ' αὐτῶν λεγόμενα. Διό φησι· "Καὶ ἐν κράτει ἐπαιδεύσατε αὐτὰ, καὶ ἐν παιγνίῳ·" δεικνύς, ὅτι κατὰ ταῦτόν τοις μὲν ἀγίοις τὰ λυπηρὰ προσέφερον, αὐτοὶ δὲ παιδιὰν ἠγοῦντο, καὶ παίγνια τὰ γινόμενα. ε΄. Διὰ τούτους, φησὶ, τοὺς κακοὺς ποιμένας διέσπειρα τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐγένετο εἰς κατὰ βρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ. Τροπικῶς πάλιν ἐκάλεσε τὰ θηρία, ἐπειδὴ κατὰ ταῦτόν τὸν λόγον καὶ τὰ πρόβατα προσηγόρευσε. Καλεῖ δὲ θηρία νοητὰ μὲν τοὺς δαίμονας, τῶν ψυχῶν τοὺς ἀλάστορας, αἰσθητὰ δὲ τοὺς πανταχόθεν ἐπελθόντας αὐτοῖς πολεμίους. ς. Καὶ διεσπάρη καὶ ἐπλανήθη τὰ πρόβατά μου ἐν παντὶ ὄρει, καὶ ἐπὶ παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ, καὶ ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς διεσπάρη τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν, οὐδὲ ἐπὶ στρέφων. – Ὅρη καὶ βουνούς καὶ τὰ ἄλλα ὅσα εἶρηκε, τὴν ἐν αὐτοῖς γενομένην τῶν εἰδώλων λατρείαν ἐκάλεσεν· ἐν ὄρεσι γὰρ καὶ γηλόφοις, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ τὰ τῶν εἰδώλων ἰδρῦσαντο τεμένη, οὔτε βασιλέων, οὔτε μὴν ἱερέων τὴν ἀσέβειαν κωλυόντων. Οὗ χάριν ἔφη· "Καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν, οὐδὲ ὁ ἀποστρέφων." Οὕτω τὴν κατηγορίαν ποιησάμενος, ἀπειλεῖ τοῖς ποιμέσι τὴν τιμωρίαν, καὶ φησιν· Ἐπεὶ διὰ ῥαστώνης τε καὶ ἀμέλειαν θηριάλωτα τὰ πρόβατά μου γέγονε, καὶ οὐδεμιᾶς παρ' ὑμῶν ἐπιμελείας ἢ προνοίας ἀπήλαυσε· μόνης γὰρ τῆς οἰκείας τρυφῆς, καὶ σωματικῆς ἐφροντίσασθε θεραπείας· θ', ι'. Τούτου χάριν, ὧ ποιμένες, ἀκούσατε λόγον Κυρίου. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας, καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ καταπαύσω αὐτοὺς τοῦ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ μὴ ποιμανοῦσιν αὐτὰ ἔτι οἱ ποιμένες· καὶ ἐξελοῦμαι τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ οὐκέτι ἔσται αὐτοῖς εἰς κατάβρωμα. Διὰ τούτων προεδήλωσε τῶν λόγων, καὶ τῆς βασιλείας τῆς τῶν Ἰουδαίων, καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης τὴν παῦ 81.1156 λαν. Ἐλευθερώσω γὰρ, φησὶ, τὰ πρόβατά μου τῆς κακῆς τούτων ἐπιστάσις, οἱ προνοίας μὲν οὐδεμιᾶς ἠξίωσαν αὐτὰ πώποτε, μόνον δὲ κατεσθίοντες αὐτὰ διετέλουν. Εἶτα διὰ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ὑπισχνεῖται σωτηρίαν. ια', ιβ'. Διότι τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐπισκέψομαι αὐτά. Ὡσπερ ἐπισκέπτεται ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ὅταν ἦ γνόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβάτων αὐτοῦ διακεχωρισμένων· οὕτως ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ῥύσσομαι αὐτὰ ἐκ παντὸς τόπου, οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου. – Νεφέλην δὲ καὶ γνόφον ἐνταῦθα τὸν τῆς ἀγνοίας ἐκάλεσε ζόφον, ὅς κατὰ τῆς οἰκουμένης ἐκέχυτο πρὸς τῆς τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρωπήσεως. Λέγει τοίνυν, ὅτι Δίκην ποιμένος ἐπιμελοῦς πλείονα μάλιστα πρόνοιαν ποιουμένου τῶν οἰκείων προβάτων, ὅταν ἐπικειμένην ὀμίχλην θεάσεται, ἣτις ἄδειαν καὶ λύκοις παρέχει, καὶ κλέπτει, φροντιῶν καὶ γὰρ τῶν ἑαυτοῦ προβάτων, καὶ συνάξω αὐτὰ διασκορπισθέντα, καὶ τὰ κεχωρισμένα μίαν ποίμνην ποιήσω· τοιαύτη δὲ ἐστὶν ἡ ἐξ Ἰουδαίων καὶ ἐξ ἔθνων συναχθεῖσα Ἐκκλησία. Εἶτα διπλῆν ποιεῖται τὴν προφητείαν. Τὸ μὲν γὰρ φαινόμενον αὐτοῖς μόνοις Ἰουδαίοις ἀρμόττει· τὸ δὲ μυστικόν τε καὶ κεκρυμμένον, πᾶσιν ἀνθρώποις, ἄλλως τε καὶ τύπος τῶν ἡμετέρων τὰ εἰς Ἰουδαίους γεγενημένα· συμβαίνει γὰρ τῇ ἐκείνων ἀνακλήσει, καὶ τῇ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπαλλαγῇ, καὶ ἡ ἡμετέρα ἀπὸ τοῦ διαβόλου πρὸς Θεὸν ἐπάνοδος, καὶ τῆς τυραννικῆς ἐκείνης δουλείας ἢ ἐλευθερία. ιγ', ιδ'. Καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἔθνων, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπὸ τῶν χωρῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ ποιμανῶ αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὀρέων Ἰσραὴλ, καὶ ἐν ταῖς φάραξι, καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ τῆς γῆς. Ἐν νομῇ ἀγαθῇ βοσκήσω αὐτούς. Καὶ μὴ ἀγαθὸς ὁ νόμος, καὶ ἡ ἐντολὴ κατὰ τὸν Ἀπόστολον ἀγία, καὶ δικαία, καὶ ἀγαθή, ἀλλ' ἑτέραν αὐτοῖς ὑπισχνεῖται νομὴν· τὴν γὰρ νομικὴν εἶχον. Τίς δὲ αὕτη ἢ ὑπὲρ τὴν νομικὴν ἀγαθὴ νομὴ; ἢ δῆλον ὡς τὴν τῶν θείων Εὐαγγελίων διδασκαλίαν αἰνίττεται, ἐν ἣν νεμόμενα τοῦ Θεοῦ τὰ πρόβατα τρέφεται καὶ πιαίνεται, καὶ τῆς σωτηρίας ἀπολαύει; Καὶ τοῦτο σαφέστερον δηλῶν· "Ἐν τῷ

ὄρει, φησὶ, τῷ ὑψηλῷ τοῦ Ἰσραὴλ ἔσται εὐπρέπεια αὐτῶν." Καὶ μὴν ἐμνημόνευσεν ὀρέων πολλῶν, καὶ φαράγγων, καὶ διαφερόντως ὄρους τινὸς ὑψηλοῦ μνημονεύει, ἐν ᾧ προλέγει τῶν βοσκομένων τὴν ἐσομένην εὐπρέπειαν. Τούτου τοῦ ὄρους καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ μέμνηται, λέγων· "Ὄρος τοῦ Θεοῦ ὄρος πῖον, ὄρος 81.1157 τετυρωμένον, ὄρος πῖον." Εἶτα τοῖς Ἰσραηλιτικοῖς ὄρεσι τούτῳ τῷ ὄρει διαφθονοῦμένοις φησὶν· "Ἰνατί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυρωμένα; Τὸ ὄρος, ὃ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ· καὶ γὰρ ὁ Κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος." Μάτην, φησὶ, ζηλοτυπεῖτε τοῦτο τὸ ὄρος, ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ κατασκηνοῦν ὁ Θεὸς εὐδόκησεν· εἰς τέλος γὰρ τοῦτο ποιήσει. Οὕτω δὲ νοεῖν ἡμᾶς ἐδίδαξαν οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταί· ὁ μὲν Ἀκύλας εἰρηκῶς· Ἰνατί ἐρίζετε ὄρη τετυρωμένα; ὁ δὲ Θεοδοτίων· Ἰνατί δικάζεσθε περὶ τούτου τοῦ ὄρους; καὶ Ἡσαΐας βοᾷ, καὶ Μιχαΐας ὡσαύτως· "Ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος Κυρίου, καὶ ὁ οἶκος Κυρίου ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων, καὶ ἤξουσιν ἐπ' αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη," καὶ τὰ ἐξῆς· καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελίοις· "Οὐ δύναται, φησὶ, πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη." Τὸ ὑψηλὸν τοίνυν καὶ περιφανὲς τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ὄρος κἀνταῦθα ὠνόμασεν, ἐν ᾧ γενήσεσθαι τὴν τῶν προβάτων εὐπρέπειαν ἐπηγγείλατο. Εἶτα ἐπάγει· "Καὶ ἔσονται αἱ μάνδραι αὐτῶν ἐκεῖ." Καὶ τοῦτο δὲ ἀντικρὺς ἡμῖν, ἀλλ' οὐκ Ἰουδαίους ἀρμόττει· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ μίαν ἔσχον μάνδραν, τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναόν· ἡμεῖς δὲ ἀριθμῶν κρείττους κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐκκλησίας. Καὶ κοιμηθήσονται, καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ καὶ ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ καὶ ἐν νομῇ πῖονι βοσκηθήσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων Ἰσραὴλ. (ιε΄.) Καὶ ἐγὼ ποιμανῶ τὰ πρόβατά μου. –Τρυφὴν ἀγαθὴν καὶ πῖονα τὰ θεῖα λόγια προσαγορεύει· "Κατὰ τρύφησον γὰρ, φησὶ, τοῦ Κυρίου, καὶ δώη σοι τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου· ὄρη δὲ Ἰσραὴλ τὰς προφητικὰς βίβλους, ἐφ' ὧν πάλιν νεμόμεθα, ἐπὶ βασίν τινα δι' ἐκείνων εἰς τὸ μέγιστον ἔχοντες ὄρος· διὰ γὰρ τῶν προφητικῶν θεσπισμάτων ἐπὶ τὴν εὐαγγελικὴν ποδηγούμεθα διδασκαλίαν ὑπ' ἐκείνων μαρτυρουμένην· ἔχομεν δὲ ποιμένα αὐτὸν τὸν Δεσπότην καὶ Κύριον βοῶντα· "Ἐγὼ εἶμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός." Τοῦτο καὶ ἐνταῦθα προαγορεύων ἔφη· "Καὶ ἐγὼ ποιμανῶ τὰ πρόβατά μου. Καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτὰ, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ εἶμι Κύριος." Ὑπ' αὐτοῦ γὰρ ποιμαινόμενοι, καὶ τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας οἶον ἐπὶ τινος χλόης διαναπαύομενοι, ἐπιγιγνώσκομεν αὐτοῦ τὴν δεσποτείαν. ι΄. Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Τὸ ἀπολωλὸς ἐκζητήσω, καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω· ὡς Παῦλον, καὶ τοὺς κατ' ἐκείνον· "Καὶ τὸ συντετριμμένον καταδήσω" ὡς τὸν τελώνην, καὶ τὴν πόρνην, καὶ τὸν ληστήν, καὶ τοὺς κατ' ἐκείνους· "Καὶ τὸ ἠσθενηκὸς ἐνισχύσω" ὡς τὸν Πέτρον ἀρνησάμενον· "Καὶ τὸ πῖον καὶ ἰσχυρὸν φυλάξω" ὡς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους, καὶ τοὺς τὸν ὅμοιον ἐκείνοις ἐλομένους βίον· "Καὶ ποιμανῶ 81.1160 αὐτὰ μετὰ κρίσεως" χορηγῶν τὰ ἀγαθὰ, καὶ παιδεύων ἠνίκα δεῖ. Οὕτως συμπεράνας τὸν τε κατὰ τῶν κακῶν ποιμένων λόγον, καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ γενησομένης ἐπιμελείας τὴν πρόρρησιν, ἐπὶ τὰ πρόβατα μεταφέρει τὸν λόγον, διδάσκων, ὡς ἡ τῶν ποιμένων ἀτοπία τοῖς προβάτοις ἀπολογία οὐ δίδωσι· λογικὰ γὰρ τὰ πρόβατα, καὶ διάκρισιν ἔχοντα, καὶ τὰ τε κακὰ φυγεῖν, καὶ προελεσθαι τὰ ἀγαθὰ δυνάμενα. Διὸ φησὶ· ιζ΄. Καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου, τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος. Ἴδου ἐγὼ κρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ προβάτου, κριῶν καὶ τράγων. Ὡς περ γὰρ, φησὶ, ποιμέσι καὶ προβάτοις δικάζω, οὕτω καὶ τῶν προβάτων ἔσομαι κριτῆς, καὶ τοὺς ἀδικοῦντας κολάσω. ιη΄, ιθ΄. Καὶ οὐχ ἱκανὸν ὑμῖν, ὅτι τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε, καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς νομῆς ὑμῶν κατεπατεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, καὶ τὸ καθεστηκὸς ὕδωρ ἐπίνετε, καὶ τὸ κατάλοιπον ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν ἐταράσσετε; Καὶ τὰ πρόβατά μου καὶ τὰ καταπατήματα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο, καὶ τὸ τεταραγμένον ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον; Πρὸς τοὺς εὐπόρους ὁ λόγος εἰς ἀσωτίαν κατακεχρημένους τῷ πλούτῳ, καὶ μὴ μόνον τὴν χρεῖαν ἐξ αὐτοῦ καρπουμένους,

ἀλλὰ καὶ τὰ πέρα τῆς χρείας· καὶ τοῦτο ἴδοι τις ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπ' ἐνίων γιγνόμενον. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ τοῦ Λαζάρου παραβολή, δείξασα τὸν πλούσιον ἐκεῖνον μηδὲ τῶν ἐκπιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης ψι χίων μεταδεδοκότα τῷ πένητι. Τὸ δὲ "Κατεπατεῖτε τὰ κατάλοιπα τοῖς ποσὶ," τροπικῶς ὡς ἐπὶ προβάτων ἐβρέθη, ἐσθιόντων τὴν πόαν, καὶ τὴν λοιπὴν πα τούντων, καὶ πρῶτον τὸ ὕδωρ πινόντων, εἶτα τοῖς ποσὶν αὐτῶν καταθολούντων. κ'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς, καὶ κρινῶ ἀναμέσον προβάτου ἰσχυροῦ καὶ ἀναμέσον προβάτου ἀσθενοῦς. Εἶτα λέγει τῶν ἰσχυρῶν τὴν θρασυτητα. κα'. Ἐπειδὴ ταῖς πλευραῖς ὑμῶν, καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε, καὶ τοῖς κέρασιν ὑμῶν ἐκερατίζετε, πάντα δὲ τὰ ἐκλείποντα ἐξεθλίβετε, ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἕξω, καὶ διε σπάρη τὰ πρόβάτά μου παντὶ παραπορευομένῳ. Καὶ σώσω τὰ πρόβάτά μου, καὶ οὐκέτι ἔσται εἰς προνομήν. Πάντα ὡς ἐπὶ προβάτων εἴρηκεν, ὤμους, καὶ κέρατα, καὶ πλευράς· διὰ πάντων δὲ τῶν ἐν δυνάμει τὴν ἄδικον δυναστείαν διήλεγξεν· ὑπισχνεῖται δὲ ὅμως ἀσφάλειαν τοῖς προβάτοις. "Καὶ κρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ προβάτου, καὶ ἀνα μέσον κριοῦ πρὸς κριόν." Δικάσω, φησὶ, καὶ οὐ πε 81.1161 ριόψομαι ἀδικουμένους, ἀλλὰ δίκας τοὺς ἀδικοῦντας πράξομαι. Εἶτα τῆς κοινῆς πάντων σωτηρίας ἢ ὑπόσχεσις. κγ'. Καὶ ἀναστήσω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, ὃς ποιμανεῖ αὐτοὺς, τὸν δοῦλόν μου Δαβὶδ, αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς ἀναπαύσει αὐτοὺς, καὶ ἔσται αὐτῶν ποιμὴν. Ἄνω εἰρηκῶς, "Ἐγὼ ποιμανῶ," ἐνταῦθα τὸν Δαβὶδ αὐτῶν ἔσσεσθαι ποιμένα λέγει, ὃν καὶ δοῦλον προσαγορεύει· τίς δὲ οὗτός ἐστιν; Ἡ δὴλον, ὡς ὁ Δεσπότης Χριστὸς, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα γενόμενος; Διὸ καὶ δοῦλος, ὡς ἄνθρωπος· καὶ τοῦτο δὲ κατὰ τὴν φύσιν, οὐ κατὰ τὴν ἀξίαν· εἰ γὰρ οἱ εἰς αὐτὸν πεπι στευκότες οὐ δοῦλοι, ἀλλ' υἱοὶ, πολλῶ μᾶλλον αὐτὸς, δι' ὃν οἱ δοῦλοι τῆς ἐλευθερίας ἀπήλαυσαν, οὐ δοῦλος, ἀλλ' υἱός. Οὕτω καὶ ὁ μακάριος λέγει Παῦλος· "Ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών." Καὶ Ἡσαΐας δὲ ἐκ προσώπου αὐτοῦ βοᾷ λέγων· "Οὕτω λέγει Κύριος, ὁ πλάσας με ἐκ κοι λίας, δοῦλον ἑαυτῷ συναγαγεῖν τὸν Ἰακώβ· καὶ Ἰσραὴλ συναχθήσεται πρὸς αὐτόν· Ἴδου δέδωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς." Καὶ τό· "Ἰακώβ δὲ ὁ παῖς μου, ἀντιλήψομαι αὐτοῦ." Παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, "Ὁ δοῦλός μου" κεῖται. Ταύτην δὲ τὴν μαρτυρίαν καὶ ὁ θεὸς εὐαγγελιστὴς εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν ἔλαβε Ἰησοῦν. Δοῦλος τοίνυν κέκληται, ὡς ἄνθρωπος, καὶ τοῦτο δὲ, ὡς ἔφην, οὐ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν φύσιν· δούλου γὰρ ἔλαβε μορφὴν. Περὶ δὲ τοῦ ἕνα εἶναι τὸν τῶν προβάτων ποιμένα καὶ ὁ Κύριος ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ἔφη· "Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης, κάκεινά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν." Εἶτα ἐπάγει· κδ'. Καὶ ἐγὼ Κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ ὁ δοῦλός μου Δαβὶδ ἄρχων ἐν μέσῳ αὐτῶν. Καὶ τὸ ἀψευδὲς τῶν εἰρημένων τοῖς ἐπαγομένοις δείκνυσιν. "Ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα." Ἀρκεῖ γὰρ εἰς βεβαίωσιν τῶν λόγων ἢ τοῦ εἰρηκότος ἀξία. κε'. Καὶ διαθήσομαι τῷ Δαβὶδ διαθήκην εἰρήνης. Τούτου ὁ Παῦλος ἐρμηνευτὴς· βοᾷ γὰρ περὶ τοῦ Χριστοῦ· "Αὐτός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας." Τοῦτο δὲ καὶ ἄνω ἔφη· "Καὶ ἀναστήσω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα," Εἷς γὰρ καὶ τοὺς ἐξ ἐθνῶν καὶ τοὺς ἐξ Ἰουδαίων πεπιστευκότας ποιμαίνει. "Καὶ ἀφανιώ θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς." Καὶ τῶν πονηρῶν δαιμόνων τὰ στίφη, καὶ τοὺς θηριωδῖαν νοσοῦντας ἀνθρώπους, τοὺς μὲν μετα 81.1164 βαλλομένους, καὶ λογικοὺς γινομένους, καὶ τοῦ εἶναι θηρία παντελῶς ἀπαλλαττομένους, τοὺς δὲ τῷ θανάτῳ παυομένους. "Καὶ κατοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ πεποιθότες, καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς δρυμοῖς." Ἀμφότερα ἄκαρπα· λέγει δὲ, ὅτι καὶ τὴν ἔρημον τῶν ἐθνῶν καθεξουσί τε καὶ γεωργήσουσι, καὶ ἐν τῷ δρυμῷ τῶν Ἰουδαίων ἀνάπαυσιν ἔξουσι, καὶ θεραπείαν. Καὶ

ἄνω δὲ τὴν ἀκαρπίαν τῆς Ἱερου σαλήμ δεῖξαι θελήσας· "Προφήτευσον γὰρ, υἱὲ ἀνθρώπου, ἐπὶ τὸν δρυμὸν τὸν Ναγέβ·" δηλοῖ δὲ τὸν νότον, ὡς προειρήκαμεν. κ'. Καὶ δώσω περικύκλω τοῦ ὄρους μου εὐλογίαν, καὶ καταβιβάσω τὸν ὑέτον ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, ὑέτοι εὐλογίας ἔσσονται. Τοι αὐτα γὰρ τὰ τῶν θείων ἀποστόλων διδάγματα, ἀρδεῖαν εὐλογίας μεστὴν προσφέροντα ταῖς τῶν πιστεύοντων ψυχαῖς. Ὅτι πολλάκις ἡ θεία Γραφή ὑέτον τὴν διδασκαλίαν καλεῖ, μάρτυς ὁ προφήτης Ἡσαΐας ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ τῷ παλαιῷ ἀπειλῶν ἀμπελῶνι, ὅτι "Οὐ μὴ τμηθῆ, οὐδὲ μὴ σκαφῆ· καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦμαι τοῦ μὴ βρέξαι ἐπ' αὐτὸν ὑέτον." κζ'. Καὶ τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ἀγρῷ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ δώσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς. Οἷ τε γὰρ γῆϊνοι τὴν ψυχὴν, τουτέστιν οἱ ἐκ τῶν ἐθνῶν ὀρμώμενοι, καὶ οἱ δίκην ἀγρίων ξύλων ἄκαρποι Ἰουδαῖοι, τῇ πίστει προσιόντες, καὶ τῆς τοιαύτης ἀρδεΐας ἀπολαύοντες, δώσουσί μοι τὸν τῆς εὐσεβείας καρπὸν. "Καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐπ' ἐλπίδι εἰρήνης." Καὶ οὐκ εἶπεν ἐν εἰρήνῃ, ἀλλ' ἐν ἐλπίδι εἰρήνης· τουτοῖς γὰρ εἰς αὐτὸν πεπιστευκόσιν ὁ Κύριος ἔφη· "Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον." Καὶ ὁ θεὸς δὲ Ἀπόστολός φησιν· "Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα." Καὶ πάλιν· "Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν." Εἶτα τὸ πάντων κερδαλωτάτον· Καὶ γίνονται ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος, ἐν τῷ συν τρίψαι με τοὺς κλοιοὺς τοῦ ζυγοῦ αὐτῶν, καὶ ἐξελοῦμαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν καταδουλωσάμενων αὐτούς. (κη'.) Καὶ οὐκ ἔσσονται ἔτι εἰς προνομὴν τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς οὐκ ἔτι οὐ μὴ φάγη αὐτούς. Καὶ ἤδη ἔφην, ὅτι διπλῆ ἡ προφητεία· τὸ μὲν γὰρ αὐτοῖς Ἰουδαίοις, τὸ δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀρμόττει· καὶ γὰρ Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίων ἠλευθέρωσεν αἰχμαλωσίας, καὶ πάντας ἡμᾶς τῆς τοῦ διαβόλου τυραννίδος ἀπήλλαξε. 81.1165 Κλοιοὺς δὲ ζυγοῦ τὴν τῆς δουλείας ἀνάγκην ἐκάλεσεν· ἔθνη δὲ καὶ θηρία, ἐπὶ μὲν Ἰουδαίων τοὺς θηριώδεις πολεμίους, ἐφ' ἡμῶν δὲ τὰ διάφορα τῶν δαιμόνων τάγματα, οἱ δίκην θηρίων ἀγρίων ἐπιᾶσι τοῖς ἀνθρώποις. Εἶτα καὶ τὸ ἄμαχον δείκνυσιν ὄπλον, τὴν εἰς αὐτὸν ἐλπίδα φημί. "Καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς." Ἀγαθὸν γὰρ ἐλπίζειν ἐπὶ Κύριον, ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄνθρωπον· ὁ γὰρ ταύτην ἔχων τὴν ἐλπίδα βοᾷ· "Πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με, καὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς. κθ'. Καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης εἰς ὄνομα. Τοῦτο καὶ ὁ προφήτης Ἡσαΐας λέγει· "Ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται, καὶ ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ," καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ πάλιν· "Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσι, καὶ ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμὴ." Τοῦτο ἐρμηνεύων ὁ Κύριος ἔφη· "Ἐγὼ εἰμι ἄμπελος ἡ ἀληθινή, ὑμεῖς τὰ κλήματα." Καὶ ἐν τοῖς Ἄσμασι τῶν ἁσμάτων εὐρίσκομεν τὴν νύμφην λέγουσαν· "Ὡς μῆλον ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, οὕτως ὁ ἀδελφιδοῦς μου ἀναμέσον τῶν υἰῶν." Καὶ ἐνταῦθα τοίνυν φησὶν· "Ἀναστήσω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης εἰς ὄνομα·" τουτέστιν ὀνομαστότατον, ἔνδοξον, πολυθρύλλητον. Ἴσως δὲ καὶ ἕτερον ὁ λόγος αἰνίττεται, ὅτι ἐκ τοῦ φυτοῦ τὸ ὄνομα λήψονται· ἀπὸ γὰρ Χριστοῦ Χριστιανοὶ πάντες οἱ εὐσεβεῖς· "Καὶ οὐκέτι ἔσσονται ὀλίγοι ἐν ἀριθμῷ ἐν τῇ γῆ." Τουτέστιν οἱ εὐσεβεῖς· ὀλίγοι γὰρ λίαν ἦσαν πρὸ τῆς Χριστοῦ παρουσίας. "Καὶ οὐκ ἔτι ἔσσονται λιμῶ ἀπολλύμενοι ἐπὶ τῆς γῆς." Πάσης, φησὶ, πνευματικῆς ἀπολαύονται τροφῆς· λιμὸν γὰρ ἐνταῦθα τοῦ λόγου τὴν στέρησιν ὀνομάζει, ὃν διὰ τῶν προφητῶν ἠπειλήσεν ὁ Θεός· "Ἐπάξω γὰρ, φησὶν, οὐ λιμὸν ἄρτου, οὐδὲ δίψαν ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Κυρίου." –"Καὶ οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι ὀνειδισμόν ἐθνῶν." Καὶ τοῦτο δὲ πάλιν καὶ ἡμῖν καὶ Ἰουδαίοις ἀρμόττει· ἡμεῖς τε γὰρ εἰς πλῆθος αὐξηθέντες, καὶ τὴν

οίκουμένην ἐμπλήσαντες, οὐκ ἔτι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἀσεβείᾳ διαμεινάντων ὄνειδιζόμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον διαφθονούμεθα, καὶ ζηλοτυποῦμεθα· καὶ Ἰουδαῖοι μετὰ τὴν Βαβυλῶνος ἐπάνοδον, τῆς αἰχμαλωσίας ἀπαλλαγέντες, τὸ οἰκεῖον ἀνεκτὴσαντο φρόνημα. λ'. Καὶ γινώσκονται, ὅτι ἐγὼ εἶμι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς μου, οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Ἀδωναΐ Κύριος. Ἀναγκαῖον μνημονεῦσαι τῶν τοῦ Ἀποστόλου ῥημάτων, ὅτι "Οὐ πάντες οἱ ἐξ Ἰερουσαλήμ, οὗτοι Ἰσραὴλ, οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα." Προσθεῖναι δὲ 81.1168 τούτοις προσήκει τοῦ θεσπεσίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ τὰ πρὸς τοὺς Φαρισαίους εἰρημένα, ὅτι "Δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ." Ἐξ ὧν δῆλον, ὅτι πάντες οἱ πιστεύσαντες, καὶ τὸν τῶν ὄλων Θεὸν διὰ τῆς πίστεως ὁρῶντες, ὡς ἰδεῖν δυνατόν, Ἰσραὴλ χρηματίζουσι· τοῦτο γὰρ ἐρμηνεύει τὸ ὄνομα· καὶ ἐπ' ἐκείνων δὲ τοῦτο συνέβη μετὰ τὴν ἐπάνοδον, καὶ ἡμῖν κυριώτερον καὶ ἀληθέστερον ἀρμόττει ἢ προφητεία, ὅσω οὐ τύπος τὰ ἡμέτερα, ἀλλὰ ἀλήθεια. λα'. Καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου, φησὶ, καὶ πρόβατα νομῆς μου. Καὶ δεικνύς, ὅτι οὐ μόνον πρὸς τὸν Ἰσραὴλ ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς πᾶσαν τῶν ἀνθρώπων φύσιν, ἀναγκαῖως προστέθεικεν· "Ἀνθρωποὶ ἐστε, καὶ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, λέγει Ἀδωναΐ Κύριος." Ὑμεῖς μὲν γὰρ τῆς θηριωδίας ἀπαλλαγέντες, τὸ προσήκον τῶν ἀνθρώπων τῇ φύσει κτήσασθε φρόνημα· ἐγὼ δὲ ὑμῶν ἕσομαι Θεὸς καὶ Κύριος, πᾶσαν ὑμῶν πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν ποιούμενος. Ἡ μὲν οὖν προφητεία ταύτην ἔχει τὴν διὰ νοίαν. Ἐγὼ δὲ τὸ μὲν Ἰουδαίους συνήθως ἀνοηταίνειν οὐδὲν ἠγοῦμαι καινόν, θαυμάζω δὲ τῶν ἢ μετέρων ἐνίους τολμῶντας ἅπαντα εἰς τὸν Ζοροβάβελ λαμβάνειν, καὶ μὴ συνιέντας, ὅτι τῶν εἰρημένων τὰ πλεῖστα ἀντικρὺς ἐστὶν ἐναντία τῶν ὑπ' ἐκείνου γεγενημένων· τὸ γάρ· "Διαθήσομαι τῷ Δαβὶδ διαθήκην εἰρήνης, καὶ ἀφανισθῆναι θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ πεποιθότες, καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς δρυμοῖς." Καὶ "Κατοικήσουσιν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκ φοβῶν αὐτοῦς, καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης εἰς ὄνομα, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἀπολλύμενοι ἐν λιμῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐ μὴ ἐνέγκωσιν οὐκ ἔτι ὄνειδισμὸν ἐθνῶν." παντελῶς ἐναντία τῇ περὶ ἐκείνου ἱστορίᾳ ὄντα τυγχάνει. Ἐκεῖνος γὰρ ἐκ τῆς Βαβυλῶνος ἐπανελθὼν, καὶ ἀνοικοδομεῖν ἀρξάμενος τὸν θεῖον νεῶν, ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων ἐθνῶν διεκωλύθη τέλος ἐπιθεῖναι τῷ ἔργῳ. Διὸ ἐξ καὶ τεσσαρὰ κοντα διαδραμόντων ἐτῶν, καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, καὶ κατὰ τὴν τῶν Εὐαγγελίων μαρτυρίαν, μόνος ὁ νεῶς ἐνεουργήθη· μετὰ δὲ ἄλλα δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη τοὺς περιβόλους ἢ πόλις ἀπέλαβε, Νεεμίου τούτους ἀναστήσαντος ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τριακοστῷ τῆς Ἀρταξέρξου βασιλείας. Διδάσκει δὲ ἡμᾶς ἢ τοῦ Ἑσδρα συγγραφή, ὅτι τοσοῦτο δέος τοῖς οἰκοδομοῦσιν ἐπέκειτο, ὡς ἀναγκάζεσθαι σιδηροφοροῦντας οἰκοδομεῖν, καὶ κατὰ ταυτὸν τοὺς τε λίθους προσφέρειν, καὶ κατὰ τῶν πολεμίων ἀφιέναι τὰ βέλη. Πῶς τοίνυν ἀρμόττει τοῖς τοιούτοις τὸ, "Οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτοῦς," ἢ τὸ, "Ἀναστήσω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης," ἢ τὸ, "Οὐκ ἔσονται ὀλίγοι ἐν ἀριθμῷ;" Διδάσκει δὲ ἡμᾶς πάλιν ὁ Ἑσδρας, 81.1169 ὅτι πόνῳ πολλῷ χρησάμενος ὁ Νεεμίας μόγις τοὺς ἱερέας ἀνέπεισε τὴν ἐν τοῖς χωρίοις καταλιπεῖν δίαίταν καὶ τὴν πόλιν οἰκήσαι· καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὁμοίως ῥάδιον τοῖς φιλομαθεῖσι παραθεῖναι τῇ ἱστορίᾳ, καὶ τὴν διαφωνίαν καταμαθεῖν. Οὐκοῦν ἔνια μὲν ἐκείνοις ἀρμόττει, τὰ δὲ πλεῖστα τῆς οἴκου μένης σωτηρία. Καταλιπόντες τοίνυν Ἰουδαίους ληρεῖν, οἱ εἰς τὴν ψυχὴν μετέθεσαν τῶν τοῦ σώματος ὀφθαλμῶν τῆς οἰκείας μητρὸς, τῆς Λείας, φημί, τὴν ἀσθένειαν, καὶ βλέπειν οὐκ ἐθέλουσι τὴν ἀλήθειαν, τοὺς ὁμοπίστους παρακαλοῦμεν, πάντα μὲν δοκιμάζειν, τὸ δὲ καλὸν κατέχειν, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, καὶ ὅπερ ἐπὶ τῶν σιτίων ποιεῖν εἰώθαμεν, τοῦ ἀηδοῦς τὸ ἡδὺ προτιμῶντες, καὶ μέντοι καὶ τοῦ ἡδέος τὸ ἡδῖον προαιρούμενοι, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν θείων λογίων ποιεῖν· νοῦς μὲν γὰρ, ἢ φησὶν ὁ Ἰωβ, ῥήματα διακρίνει, λάρυγξ δὲ σῖτα γεύεται, καὶ ἐν πολλῷ χρόνῳ

σοφία εὐρίσκεται, ἐν δὲ μακρῷ καὶ πολλῷ βίῳ ἐπιστήμη· ἀκριβῆς γὰρ ἡ πεῖρα διδάσκαλος, συνεργὸν λαβοῦσα τὴν ἄνωθεν ἀποκάλυψιν· ἧς ἀπολαύοντες, καὶ ὑπὸ τῆς αἴγλης αὐτῆς φωτιζόμενοι, οὐποτε τῆς ἀληθείας διαμάρτοιμεν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ ΙΔ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΕ΄.

α΄-δ΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐπίστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' ὄρους Σηεῖρ, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὸ, καὶ εἶπέ αὐτῷ· Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐπὶ σέ, ὄρος Σηεῖρ, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε ἔρημον, καὶ ἐρημώθησιν. Καὶ ἐν ταῖς πόλεσί σου ἐρημίαν ποιήσω, καὶ σὺ εἰς ἔρημον ἔσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. Τὸ Σηεῖρ ὄρος τῆς Ἰδουμαίας ἐστίν, ὡς καὶ ἤδη προειρήκαμεν· οἱ δὲ Ἰδουμαῖοι ἀπὸ τοῦ Ἡσαῦ τὸ γένος κατάγοντες, ἀπεχθῶς λίαν καὶ δυσμενῶς περὶ τοὺς Ἰουδαίους διέκειντο, οὗ χάριν καὶ ταῖς ἐπενεχθείσαις αὐτοῖς ἐφήσθησαν συμφοραῖς· τούτοις ἀπειλεῖ τῶν ὄλων ὁ Θεὸς ἐρημίαν ἐσχάτην. Τὸ δὲ, "Ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ," ἐκ μεταφορᾶς τῶν ταῖς χερσὶ παιόντων τέθεικε, 81.1172 τῆς ὀργῆς δεικνὺς τὸ σφοδρὸν. Ἴσμεν δὲ ὅμως ἀπαθῆ τὴν θείαν φύσιν, καὶ τοὺς τοιοῦτους λόγους τῆ τῶν ἀκουόντων δυνάμει μετρομένους. Οὕτως ἀπειλήσας τὴν τιμωρίαν, ἐπάγει καὶ τὴν αἰτίαν· ε΄. Ἀντὶ τοῦ γενέσθαι ἐν σοὶ ἔχθραν αἰώνιον, καὶ ἐνεκάθισας τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ ἐν δόλῳ, ἐν χειρὶ ἐχθρῶν, μαχαίρα ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, καὶ ἐν καιρῷ ἀδικίας ἐπ' ἐσχάτῳ. Ἐγὼ καλεῖ τοὺς Ἰδουμαίους μνησικακίαν, καὶ ἐπιβουλάς κρύβδην κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ γεγενημένης. Ταῦτα γὰρ παρεδήλωσεν, εἰρηκῶς· "Ἐνεκάθισας τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ ἐν δόλῳ ἐν χειρὶ ἐχθρῶν, μαχαίρα ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, τουτέστι, τῶν πολεμίων αὐτοῖς ἐπελθόντων, λόχοις καὶ ἐνέδραις τὰς ὁδοὺς αὐτοῖς ἐπετείχιζες, οὐδὲ φυγεῖν αὐτοῖς ἐπιτρέπων. Οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ ἠρμήνευσαν· "Καὶ συνέκλεισας, φησὶ, τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ χεῖρα ῥομφαίας, ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, ἐν καιρῷ ἀνομίας ἔμπροσθέν μου." Τῆς γὰρ ἀνομίας, ἢ κατὰ τοὺς ἑβδομήκοντα, ἀδικίας τῆς εἰς ἐμὲ γενομένης, τίνοντες, φησὶ, δίκας οἱ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ἐπίτασιν ἔσχον τῶν συμφορῶν, τοὺς σοὺς δόλους, καὶ τὰς μετὰ τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς. Διδάσκει τοίνυν ἡμᾶς ὁ προφητικὸς λόγος, μηδὲ τοῖς ἀμαρτιῶν ἕνεκεν κολαζόμενοις ἐπεμβαίνειν, ἀλλὰ κλαίειν μετὰ κλαιόντων, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν νουθεσίαν. Ἰ. Διὰ τοῦτο, Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· ἢ μὴν εἰς αἷμα ἡμαρτες, καὶ αἷμα διώξεται σε· αἷμα γὰρ σου ἐμίσησας, τὸ αἷμά σου διώξει σε. -Αἷμα δὲ ἐνταῦθα οὐ τὸν πόλεμον, ἀλλὰ τὴν συγγένειαν ὀνομάζει. Ἐπειδὴ γὰρ, φησὶ, τῷ γένει σου πεπολέμηκας, εἰκότως ὑπὸ τούτου πολεμηθῆσιν, καὶ τοὺς συγγενεῖς, οὓς ἐμίσησας, ἐπαναστήσω σοὶ πολεμίους. Συγγενεῖς δὲ Ἰδουμαίων οἱ Ἰουδαῖοι· ἐκ δύο γὰρ ἀδελφῶν τὸ γένος κατάγουσιν· οἱ μὲν ἐξ Ἐδώμ, τοῦ καὶ Ἡσαῦ· οἱ δὲ ἐξ Ἰακώβ, τοῦ καὶ Ἰσραὴλ. Ζ΄. Καὶ δώσω τὸ ὄρος Σηεῖρ εἰς ἔρημον, καὶ ἠρημωμένον. Εἶτα λέγει καὶ τῆς ἐρημίας τὸν τρόπον. "Καὶ ἀπολῶ ἀπ' αὐτοῦ ἀνθρώπον καὶ κτήνη, καὶ παραπορευόμενον καὶ ἀναστρέφοντα." Ταῦτα δὲ δηλοῖ ἐρημίας ὑπερβολὴν, ὅτι οὐ μόνον οἰκητόρων αὐτὸ γυμνώσει, ἀλλὰ καὶ ὀδίτων παριόντων· προλέγει δὲ καὶ τίνι τρόπῳ δαπανήσει τοὺς ἐνοὶ κοῦντας. ἦ, θ΄. Καὶ ἐμπλήσω τῶν τραυματιῶν σου τοὺς βουνούς σου, καὶ τὰς φάραγγάς σου, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς πεδίοις σου· τετραυματισμένοι γὰρ μαχαίρα πεσοῦνται ἐν σοί. Καὶ ἔρημον αἰώνιον 81.1173 θήσομαί σε, καὶ αἱ πόλεις σου οὐ μὴ κατοικηθῶσιν ἔτι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. Πάλιν τὸ "ἔρημον αἰώνιον," καὶ "οὐ μὴ κατοικηθῶσιν ἔτι," κατὰ τὸ γραφικὸν ἰδίωμα τέθεικεν. Ἀπὸ τῶν ἤδη τοίνυν

ἐρμηνευθέντων ἡμῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Τύρου καὶ ταῦτα νοήσομεν. Οὕτω τὴν τιμωρίαν ἀπειλήσας, πάλιν τὴν πονηρίαν γυμνοῖ. ι'. Διὰ τὸ εἰπεῖν σε· Τὰ δύο ἔθνη, καὶ αἱ δύο χῶραι ἐμαί ἔσονται, καὶ κληρονομήσω αὐτάς, καὶ Κύριος ἐκεῖ ἐστίν. "Ἡ κατὰ τοὺς ἄλλους ἐρμηνευτὰς, "Καὶ Κύριος ἐκεῖ εἶ." Τοῦτο δὲ οὐ μόνον τὴν ἀπληστίαν καὶ τὴν πλεονεξίαν ἐλέγχει, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ἀσεβείας δεικνύουσαν ὑπερβολὴν, καὶ τοῖς τοῦ Σενναχηρείμ ἀλαζονικοῖς ἔοικε λόγους· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὅτι "Οὐ μὴ ῥύσεται Κύριος τὴν Ἱερουσαλήμ ἐκ χειρός μου." Καὶ οἱ Ἰδουμαῖοι ὡσαύτως ἔλεγον θρασυνοῦμενοι, ὅτι, "Κὰν ἦ Κύριος ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ, ἡμεῖς τὰς δύο καθέξομεν χώρας." Καὶ μὴν ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ἐξ Αἰγύπτου τὸν Ἰσραὴλ ἐξαγαγὼν, οὐκ εἶασεν αὐτὸν πολεμῆσαι τοῖς Ἰδουμαῖοις· "Οὐ πολεμήσεις γὰρ, ἔφη πρὸς αὐτούς, ὅτι ἀδελφοὶ σοῦ εἰσιν." Διὸ καὶ τῆς ὁδοῦ κωλυθέντες τὸ ὄρος ἐκύκλωσαν, καὶ τὴν ἔρημον, ὡς προσετάχθησαν· καὶ περὶ τῆς γῆς δὲ ἐκείνης ἀπάσης ἔφη τῷ Ἰσραὴλ ὁ Θεός· "Οὐ δώσω σοι αὐτήν· τοῖς γὰρ υἱοῖς Ἡσαῦ δέδωκα αὐτήν ἐν κλήρῳ." Ἄλλ' ὅμως οὐκ ἀρκεσθέντες Ἰδουμαῖοι τοῖς θεοσοδοῖς ἀγαθοῖς, ἤλπισαν καὶ τὴν Ἰουδαίων κληρονομήσαι γῆν· ὅθεν εἰκότως ὁ τῶν ὄλων Θεὸς καὶ ἀπειλεῖ τὰς τιμωρίας, καὶ ὄρκῳ βεβαιοῖ τὴν ἀπόφασιν. ια'. Διὰ τοῦτο γὰρ, φησὶ, Ζῶ ἐγὼ, λέγει Ἄδω ναὶ Κύριος, καὶ ποιήσω σοι κατὰ τὴν ἔχθραν σου, καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου, ὃν ἐποίησας, ἐκ τοῦ μεμισηκέναι σε ἐν αὐτοῖς. Τοῦ φθόνου, φησὶ, καὶ τῆς δυσμενείας ἄξια πείση. Καὶ γνωσθήσομαί σοι, ἡνίκα ἂν κρινῶ σε. (ιβ'.) Καὶ γνώση ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. Τὰς τιμωρίας, φησὶν, ἐπαγαγὼν σοι δῆλον ἐμαυτὸν σοι καταστήσω, ἵνα μὴ νομίσης ἐτέρωθεν ποθεν συμβῆναί σοι τὰ λυπηρὰ, μαθὼν δὲ τὴν ἐμὴν δεσποτείαν, ὄνησιν ἀπὸ τῆς γνώσεως λάβης. Ἦκουσα τὴν φωνὴν πασῶν τῶν βλασφημιῶν σου, ὧν ἔλεγες περὶ τῶν ὁρέων Ἰσραὴλ, λέγων· Τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, τὰ ὑψηλὰ, τὰ αἰώνια, ἔρημα ἡμῖν δέδοται εἰς κατάσχεσιν. (ιγ'.) Καὶ ἐμεγαλορρήμονησας ἐπ' ἐμὲ τῷ στόματί σου, καὶ ἐπλήθυνας ἐπ' ἐμὲ λόγους σου, οὓς ἐγὼ ἤκουσα. Τοὺς βλασφημικούς λόγους οὐδὲ ἀπομνημονεύειν ἀνέχεται· διδάσκων ἡμᾶς, μηδὲ ἐν διηγῆσει τὰς τῶν ἄλλων βλασφημίας διὰ τῆς γλώττης προφέρειν, μεμνήσθαι δὲ τῆς προφητικῆς φωνῆς, λεγού 81.1176 σης· "Ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων." Διὰ πάντων δὲ οὐ μόνον αὐτῶν τὴν δυσμένειαν, καὶ τὴν μνησικακίαν ἔδειξεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλαζονείαν, καὶ τὴν κατὰ Θεοῦ λύτταν καὶ μανίαν. Ὁφελίμως δὲ λίαν προστέθεικε τὸ, "Ἐπλήθυνας ἐπ' ἐμὲ λόγους σου, οὓς ἐγὼ ἤκουσα" διδάσκων ἡμᾶς, ὡς οὐδὲν ἐστὶ τῶν ὑφ' ἡμῶν ἢ λεγομένων ἢ πραττομένων, λαθεῖν δυνάμενον τὴν ὀπτικήν ἢ τὴν ἀκουστικήν αὐτοῦ δύναμιν. ιδ', ιε'. Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Ἐν τῇ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς γῆς ἔρημόν σε ποιήσω αἰώνιον. Καθὼς ἐπηυφράνθη τῇ κληρονομίᾳ οἴκου Ἰσραὴλ, ὅτι ἠφανίσθη, οὕτω ποιήσω σοι· εἰς ἔρημον ἔση, ὄρος Σηεῖρ, καὶ πᾶσα Ἰδουμαία ἐξαναλωθήσεται, καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος Θεὸς αὐτῶν. Ἀπαραμύθητον αὐτοῖς ἠπέλιψε τιμωρίαν. Πάντων γὰρ, φησὶν, ἐν εἰρήνῃ καὶ θυμηδίᾳ διαγαγόντων, σὲ περιβαλῶ συμφοραῖς, ἵνα μηδὲ ἀπὸ τῆς τῶν κακῶν κοινωνίας ἔχῃς παραψυχὴν· ταύτην γὰρ τὴν ψυχαγωγίαν ἔσχεν ὁ Ἰσραὴλ, τοῦ Ναβουχοδονόσορ οὐ μόνον αὐτοῖς ἐπελθόντος, ἀλλὰ καὶ Τυρίοις, καὶ Σιδωνίοις, καὶ Παλαστινοῖς, καὶ Αἰγυπτίοις· ἀλλ' ὅμως πρὸς τούτοις ὑπισχνεῖται διὰ τῆς τιμωρίας εὐεργεσίαν· "Γνώσονται γὰρ, φησὶν, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν." Ὀνησιφόρος τοίνυν ἡ παιδεία, "ἀνοίγουσα, ἡμῶν," κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, "τὰ ὦτα," καὶ παρασκευάζουσα τὸν οἰκεῖον ἐπιγινώσκειν Δεσπότην, τὸν τύπτοντα καὶ ἰώμενον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

α'-γ'. Καὶ σὺ, υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, Ἀκούσατε λόγον Κυρίου· Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· ἀνθ' ὧν εἶπεν ὁ ἐχθρὸς ἐφ' ὑμᾶς· Εὗγε,

ἔρημα αἰώνια εἰς κατά σχεσιν ἐγενήθη ἡμῖν· διὰ τοῦτο προφήτευσον, καὶ εἶπέ· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἄντι τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς εἰς ἀφανισμόν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἄντι τοῦ ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν κύκλω ὑμῶν, τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς εἰς κατάσχεσιν πᾶσι τοῖς καταλοίοις ἔθνεσι, καὶ ἀνέβητε λάλημα γλώττης ἐπὶ χειλέων, καὶ εἰς ὄνειδι σμὸν ἔθνεσι. Τὰ σκυθρωπά καὶ κατηφῆ τοῖς Ἰδου μαίοις προαγορεύσας, μεταφέρει τὸν λόγον πρὸς τὰ τοῦ Ἰσραὴλ ὄρη, καὶ ἀγαθῶν αὐτοῖς ἐπαγγελίαν προσφέρει, καὶ θαρρῆν παρακελεύεται, ὡς τῶν ὑπὸ τῶν δυσμενῶν εἰρημένων λόγων ψευδῶν ὄντων καὶ ματαίων. Οὐ γὰρ ἐπὶ πλεῖστον, φησὶν, ἡ ἐρημία μενεῖ, ἀλλ' ἐλέγξω τῶν γειτνιαζόντων ὑμῖν ἐθνῶν τὰ ὄνειδη, καὶ τὴν καθ' ὑμῶν αὐτῶν καταπαύσω θρασύτητα, καὶ οὐκέτι τὰς ὑμετέρας διηγῆσονται συμφορὰς, τὰ ὑμέτερα θρυλλοῦντες κακά. Τούτοις ἐπάγει· 81.1177 δ'. Διὰ τοῦτο ὄρη Ἰσραὴλ, ἀκούσατε λόγον Κυρίου. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος τοῖς ὄρεσι, καὶ τοῖς βουνοῖς, καὶ τοῖς χειμάρροις, καὶ ταῖς φάραγξι, καὶ ταῖς νάπαις, καὶ ταῖς ἐξηρημω μέναις καὶ ἐξηφανισμέναις, καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐγκαταλελειμμέναις, αἱ ἐγένοντο εἰς προνομήν, καὶ εἰς καταπάτημα τοῖς καταλειφθεῖσιν ἔθνεσι τοῖς περικύκλω αὐτῶν. Ῥάδιον ἦν καὶ λίαν εὐπετές, πάση τῇ γῆ τοῦ Ἰσραὴλ συντόμως ἐπαγγείλασθαι τὰ ἀγαθὰ, ἀλλὰ κατ' εἶδος καὶ ὄρων, καὶ φαράγγων, καὶ βουνῶν, καὶ πόλεων, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων μέμνηται, τοὺς διὰ τὴν ἐρημίαν ἀθυμοῦντας ψυχαγωγῶν. ε'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἡ μήν ἐν πυρὶ ζήλου μου ἐλάλησα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἄπασαν, ὅτι ἔδωκαν τὴν κατάσχεσίν μου ἑαυτοῖς εἰς κληρονομίαν μετ' εὐφροσύνης, ἐξ ὅλης καρδίας ἀτιμάσαντες ψυχὰς, τοῦ ἀφανίσει ἐν προνομῇ. Λίαν με, φησὶ, παρώξυνεν ἢ τε τῆς Ἰδουμαίας, καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἐθνῶν θρασύτης, ἢ κατὰ τῆς ἐμῆς ἐχρήσαντο γῆς, τῇ ταύτης εὐφραινόμενοι ἐρημία, καὶ προσδοκῆσαντες ταύτης κρατήσιν, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ κατοικούσας αἰχμαλωτεύσειν ψυχὰς. Τούτου χάριν τὰς κατ' αὐτῶν ἐξήνεγκα ψήφους. ε'. Προφήτευσον τοίνυν, ὦ προφήτα, πάλιν ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπέ τοῖς ὄρεσι, καὶ τοῖς βουνοῖς, καὶ ταῖς νάπαις, καὶ ταῖς φάραγξι· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἐν τῷ ζήλω μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου ἐλάλησα, ἄντι τοῦ ὄνειδισμοῦς ἐθνῶν λαβεῖν ὑμᾶς, ζ'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ αἴρω τὴν χειρὰ μου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ περικύκλω ὑμῶν· οὗτοι τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν λήψονται. Ὁ καθ' ὑμῶν, φησὶ, γενόμενος ὄνειδισμὸς παρεσκεύασε τὴν κατὰ τῶν ὄνειδισάντων ἐξενεχθῆναι ψῆφον, καὶ ἐκεῖνοι μὲν τῆς κατ' ἐμοῦ ἀσεβείας, καὶ τῆς καθ' ὑμῶν μνησικακίας τε καὶ θρασύτητος δρέψονται τοὺς καρπούς. η'. Ὑμῶν δὲ, ὄρη Ἰσραὴλ, τὴν σταφυλὴν, καὶ τὸν καρπὸν ὑμῶν καταφάγεται ὁ λαὸς μου Ἰσραὴλ, ὅτι ἐλπίζουσι τοῦ ἐλθεῖν. Βεβαιώσω, φησὶ, τοῦ λαοῦ τὴν ἐλπίδα, καὶ ἐμπεδώσω αὐτοῦ τὴν ἀγαθὴν προσδοκίαν, καὶ ἐπανήξει, καὶ τῶν παρ' ὑμῖν φυομένων ἀπολαύσεται καρπῶν. Τοῖς δὲ ὄρεσι δῆλον ὅτι οὐχ ὡς ἐμψύχοις διαλέγεται· ἄλογα γὰρ καὶ ἄψυχα· τῇ δὲ πρὸς τὰ ἄψυχα διαλέξει παραμυθεῖται τοὺς τούτων οἰκῆτορας, τὰ ἀγαθὰ τούτοις ἐπαγγελλόμενος. θ'–ια'. Ἴδου ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ κατεργασθήσεσθε, καὶ σπαρήσεσθε. 81.1180 Καὶ πληθυνῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους, πάντα οἶκον Ἰσραὴλ εἰς τέλος, καὶ κατοικηθήσονται αἱ πόλεις, καὶ αἱ ἔρημοι οἰκοδομηθήσονται. Καὶ πληθυνῶ ἀνθρώπους ἐφ' ὑμᾶς, καὶ κτήνη, καὶ αὐξηθήσονται, καὶ πληθυνθήσονται, καὶ κατοικιῶ ἐφ' ὑμᾶς, ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ ὑμῶν, καὶ εὖ ποιήσω ὑμᾶς ὡσπερ τὰ ἔτη τὰ ἔμπροσθεν ὑμῶν· καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. Οὐ τὰ ὄρη γνώσονται, ἀλλ' οἱ ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκοῦντες. Ταῦτα δὲ πέρας ἔλαβε μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον· καὶ μαρτυρεῖ τὰ πράγματα· πλήρεις γὰρ τῆς Παλαιστίνης αἱ πόλεις τῶν ἐνοικούντων, ἀνωκο δόμηνται τε πᾶσαι, καὶ λαμπρότητι διαπρέπουσιν· ἐκεῖνη δὲ μόνη μεμένηκεν ἔρημος, ἐν ἣ κατὰ τοῦ Δεσπότου καὶ Σωτῆρος λυττήσαντες Ἰουδαῖοι, τὸ κατὰ τὸν σταυρὸν δεδράκασιν τόλμημα, πᾶσι μὲν ἀνθρώποις σωτηρίαν, σφίσι δὲ αὐτοῖς

ὄλεθρον τε κτηνάμενοι. Τὸ δὲ πάντα τὸν Ἰσραὴλ τῆς ἐπανόδου τυχεῖν, καὶ ὑπέσχετο ὁ Δεσπότης, καὶ τὸν οἰκεῖον πεπλήρωκε λόγον. Παρεσκεύασε γὰρ τὸν Κύρον ἅπασιν τὴν ἐπάνοδον ἐπιτρέψαι· οἱ δὲ τὴν συνήθη νοσοῦντες ἀπείθειαν, τοῖς προσταχθεῖσιν ἀντεῖπον, καὶ τῆς οἰκειᾶς τὴν ἀλλοτρίαν προείλοντο. ιγ'–ιε'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἄνθ' ὧν εἶπόν σοι· Γῆ κατεσθίουσα ἀνθρώπους σὺ εἶ, καὶ ἠτεκνωμένη ἀπὸ τοῦ ἔθνους σου ἐγένου. Διὰ τοῦτο ἀνθρώπους οὐκέτι φάγεσαι, καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσεις ἔτι, λέγει Κύριος. Καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἔτι ἐφ' ὑμᾶς ἀτιμία ἐθνῶν, καὶ ὄνειδισμούς δὲ οὐ μὴ ἐνέγκητε ἔτι, καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Ἐδέξατο ἂν καὶ ταῦτα πέρασ, εἰ ἐβουλήθησαν Ἰουδαῖοι· ἐπειδὴ δὲ καθάπερ κύνες λυττῶντες ἐπεμάνησαν τῷ Δεσπότη, αὐτοὶ τὴν προ φητεῖαν ἀτέλεστον πεποιήκασι, καὶ οὕτως δὲ τὸ ἀψευδὲς ἢ πρόρρησις ἔχει. Προλαβὼν γὰρ ὁ τῶν ὄλων ἔφη Θεὸς διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου· "Πέρασ λαλήσω ἐπὶ ἔθνος καὶ ἐπὶ βασιλείαν, τοῦ ἀνοικοδο μεῖσθαι καὶ τοῦ καταφυτεύεσθαι, καὶ ποιήσουσι τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου, τοῦ μὴ ἀκούειν μου τῆς φωνῆς, καὶ μετανοήσω περὶ τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἐλά λησα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς." Ἰουδαῖοι τοίνυν αἴτιοι τοῦ μὴ τυχεῖν τῶν διὰ τῆς προφητείας ἐπαγγελθέντων ἀγαθῶν. ι'–ιη'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, οἶκος Ἰσραὴλ κατώκησεν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ ἐμίαναν αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν, κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀποκαθημένης ἐγένετο ἡ ὁδὸς αὐτῶν πρὸ προσώπου μου. Καὶ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου 81.1181 ἐπ' αὐτούς. Αὐτὰ, φησὶ, τὰ πράγματα μαρτυρεῖ τῷ δικαίῳ τῆς τιμωρίας· οὐ γὰρ μόνον τὰ παντο δαπὰ εἶδωλα θεραπεύοντες διετέλεσαν, ἀλλὰ καὶ πᾶν εἶδος ἐπετήδευσαν παρανομίας, ὡς πάσης βδελυγμίας καὶ μίσους ἀναπλησθῆναι· καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸν νόμον λίαν ἀκάθαρτος ἢ ἀποκαθημένη ἐδόκει, τουτέστιν, ἢ ἐν ρύσει αἵματος, ἐκείνῳ τῷ περιττῷ ματι τῆς παρανομίας ἀπεικάζει τὴν βδελυγμίαν. Εἶτα πάλιν ἐπιμένων τῇ κατηγορίᾳ· Ἄνθ' ὧν ἐξέχεαν, φησὶν, αἷμα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἐμίαναν αὐτήν. (ιθ'.) Καὶ διεσκόρπισα αὐτούς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐλίκησα αὐτούς εἰς τὰς χώρας. Καὶ πάλιν τῆς τιμωρίας τὸ δίκαιον δείκνυσι. "Κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν ἔκρινα αὐτούς." Ἐτρύγησαν, φησὶν, ὧν ἐφύτευσαν τοὺς καρπούς. Αἷμα ἐνταῦθα κέκληκεν οὐ μόνον τὰς ἄλλας μαιφονίας, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν τέκνων θυσίας, ἃς τοῖς ὠμοβόροις καὶ πονηροῖς προσέφερον δαίμοσιν· οὐκ ἠρκέσθησαν γὰρ, φησὶ, ταῖς πρὸ τῆς αἰχμάλωσις παρανομίαις, ἀλλὰ καὶ δορυάλωτοι γενόμενοι καὶ μέτοικοι, τοῖς αὐτοῖς ἐπέμειναν κακοῖς. κ'. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἔθνη, εἰς οὓς εἰσῆλθον ἐκεῖ, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, ἐν τῷ λέγεσθαι αὐτοῖς, Λαὸς Κυρίου οὗτοι, καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ ἐξεληλύθασιν. Πονηρία, φησὶ, συζῶντες βλασφημίας μοι γεγένηται πρόξενοι. Πρῶτον μὲν γὰρ ὑπέλαβε τὰ ἔθνη διὰ τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν τούτους ἠττηθῆναι, καὶ ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι· ἔπειτα πείρα τὴν πονηρίαν αὐτῶν μεμαθηκότες, κατ' ἐμοῦ τὴν βλασφημίαν ἐκίνησαν, ὡς τοιούτοις ἐπιτηδεύμασι χαίροντος, καὶ τοὺς οὕτω πονηροὺς ἀνθρώπους οἰκεῖον λαὸν ὀνομάσαντος· ἀλλ' ὅμως ἐκείνων αὐτῶν προμηθούμενος· κα'. Καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, ὃ ἐβεβήλωσεν ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, οὗ εἰσῆλθον ἐκεῖ. Διδάξαι, φησὶν, ἐκείνους βουλόμενος τὴν ἐμὴν ἰσχύ, τούτους ἀπαλλάξω τῶν ἐπικειμένων κακῶν. κβ', κγ'. Διὰ τοῦτο εἶπε τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἢ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ εἰσῆλθετε ἐκεῖ. Καὶ ἀγιάσω τὸ ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, ἐν τῷ ἀγίασθῆναι με ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμούς αὐτῶν. Οὐχ ὑμεῖς, φησὶν, ἄξιοι τῆς σωτηρίας, ἀλλὰ τὰ ἔθνη προσήκει θεραπείας τυχεῖν, ἀφορμὴν τῆς κατ' ἐμοῦ βλασφημίας παρ' ὑμῶν εἰληφότα· λυθήσεται δὲ ἡ βλασφημία διὰ τῆς

ὕμετέρας σωτηρίας τῆς ἐμῆς 81.1184 δεικνυμένης δυνάμεως. Μαθόντες γάρ, πῶς μου μέγα τὸ ὄνομα, καὶ ἄρκοῦν εἰς τὴν τῶν οἰκειομένων ἐπικουρίαν, δοξάσουσί μου τὴν δεσποτείαν καὶ ὑμνήσουσι. Τοῦτο γὰρ παρεδήλωσεν εἰρηκῶς· Καὶ γινώσκονται τὰ ἔθνη, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοῦς αὐτῶν. (κδ'.) Καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γενεῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν. Τοῦτο πᾶσι τοῖς ἐπανελθοῦσιν ἀρμόττει· οἱ γὰρ ἐπανελθεῖν βουληθέντες ἔτυχον τῆς ἐπανόδου· τὰ δὲ ἐπαγόμενα οὐκ ἔτι πᾶσιν, ἀλλὰ μόνοις τοῖς τῷ εὐαγγελικῷ κηρῷ γματι πιστεῦσαι προελομένοις. Φησὶ γάρ· κέ'. Καὶ ῥανῶ εἰς ὑμᾶς ὕδωρ καθαρὸν, καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν καθαριῶ ὑμᾶς. – Ὑδωρ δὲ καθαρὸν τὸ τῆς παλιγγενεσίας ὠνόμασεν ὕδωρ, ἐν ᾧ βαπτισθέντες τὴν ἄφρονειαν τῶν ἁμαρτημάτων ἐλάβομεν. Καὶ τὰ ἐπιφερόμενα δὲ βεβαίῳ τὰ εἰρημένα. κ'. Καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ὑμῖν. Διὰ τούτων τὴν τοῦ φρονήματος ἐναλλαγὴν ἐσήμανεν· ἐπὶ γὰρ τὰ ἀμείνω, φησὶ, ῥέψει ὑμῶν ἡ καρδία, οὐκέτι κατὰ τὴν προτέραν συνήθειαν τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρω ῥοπήν ἔχουσα· τὸ δὲ δώσω, οὐδαμῶς τῷ αὐτεξουσίῳ λυμαίνεται· λόγους γάρ, καὶ ἔργους, καὶ τοῖς μυρίοις χρησάμενος θαύμασιν, οὐκ ἐκείνους μόνους, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἔθνη τῇ εὐσεβείᾳ προσελθεῖν ἔπεισεν, οὐκ ἠνάγκασεν· ἀλλ' ὅμως καὶ μὴ ἀναγκάσας, ἀλλὰ πείσας, αὐτὸς λέγει δεδωκέναι ταῖς ψυχαῖς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω ῥοπήν, ὡς αὐτὸς αἴτιος τούτου, δι' ὧν εἶπέ τε καὶ ἔδρασε, γεγονώς. Καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην. (κζ'.) Καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν. Οὐδὲ ταῦτα πρὸ τῆς τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ παρουσίας ἐγένετο· τρεῖς γὰρ μόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδον κατὰ ταυτὸν ἐσηκότες προφήτας, Ἀγγαῖον, καὶ Ζαχαρίαν, καὶ Μαλαχίαν, μετ' αὐτοὺς εὐθὺς τῆς προφητικῆς ἐγυμνώθησαν χάριτος· μετὰ δὲ τὴν τοῦ Θεοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρώπησιν καὶ τὴν εἰς οὐρανούς ἀνάληψιν, ἐπεφοίτησεν ἐπὶ τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐχορηγήθη δὲ δι' ἐκείνων ἡ χάρις, οὐκ Ἰουδαίοις μόνοις, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς τῶν ἐθνῶν προσελθοῦσι τῇ πίστει. Λιθίνην δὲ καρδίαν καλεῖ τὴν ἀντίτυπόν τε καὶ ἀπειθῆ, σαρκίνην δὲ τὴν εὐπειθῆ τε καὶ εὐήκοον, καὶ τῶν θείων γραμμάτων δέξασθαι δυναμένην τοὺς τύπους. "Καὶ ποιήσω, ἵνα ἐν τοῖς δικαίωμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰ κρίματά μου φυλάσσησθε, καὶ ποιῆτε αὐτά." Τοῦτο δὲ τῆς τοῦ Πνεύματος χάριτος ἴδιον· αὐτὴ γὰρ συνεργοῦσα τῷ ἡμετέρῳ αὐτεξουσίῳ κατορθοῦσθαι παρασκευάζει τὰ εἰρημένα. 81.1185 κη'. Καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Πάλιν ἐπὶ τὸ κοινὸν μετάγει τὸν λόγον, καὶ ἀπὸ τῶν πνευματικῶν ἐπὶ τὰ σωματικὰ μεταφέρει. Καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαὸν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς Θεόν. (κθ', λ'.) Καὶ καθαριῶ ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ καλέσω τὸν σῖτον, καὶ πληθυνῶ αὐτὸν, καὶ οὐ δώσω ἐφ' ὑμᾶς λιμόν. Καὶ πληθυνῶ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου, καὶ τὰ γεννήματα τοῦ ἀγροῦ, ὅπως ἂν μὴ λάβητε ἔτι ὄνειδισμὸν λιμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Οἶδα μὲν οὖν, ὅτι καὶ πνευματικῶς τούτων ἕκαστον ἐκλαβεῖν δυνατόν· ἀλλ' ὅμως ἡγοῦμαι τὸν προφητικὸν λόγον τὰ σωματικὰ νῦν τοῖς Ἰουδαίοις ὑπισχνεῖσθαι. Ἐπειδὴ γὰρ ἐρημία πολλὴ κατεῖχε τὸ τηρικαῦτα τὴν γῆν, ὑπισχνεῖται αὐτοῖς τῶν παντοδαπῶν καρπῶν τὴν ἀφθονίαν, καὶ τὴν ἐντεῦθεν δὲ ἐσομένην ὠφέλειαν προαγορεύει. λ'. Καὶ μνησθήσεσθε, φησὶ, τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τὰς πονηράς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ μὴ ἀγαθὰ, καὶ προσοχθεῖτε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν περὶ τῶν ἀνομιῶν ὑμῶν, καὶ περὶ τῶν βδελυγμάτων ὑμῶν. Τούτων, φησὶν, ἀπολαύοντες τῶν ἀγαθῶν, καὶ μανθάνοντες, ἡλίκοις ἢ δικαιοσύνη φέρει καρπούς, τῆς προτέρας ἀναμνησθήσεσθε πονηρίας, καὶ τῆς δι' ἐκείνην ὑμῖν τιμωρίας ἐπενεχθείσης, καὶ μισήσετε σφόδρα τὴν προτέραν παρανομίαν. Τὸ γὰρ Προσοχθεῖτε ἀντὶ τοῦ βδελύξεσθε τέθεικε. Τοιοῦτόν ἐστι τὸ περὶ τοῦ παρανόμου παρὰ τοῦ Δαβὶδ εἰρημένον· "Παρέστη πάση ὁδῷ οὐκ

ἀγαθῆ, κακία δὲ οὐ προσώχθισε," τουτέστι, τὴν κακίαν οὐκ ἐβδελύξατο. Οὕτως ὑποσχόμενος αὐτοῖς τὰ ἀγαθὰ, πάλιν αὐτῶν τὸ φρόνημα ταπεινοῖ, λέγων· λβ'. Οὐ δι' ὑμᾶς ἐγὼ ποιῶ, οἶκος Ἰσραὴλ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· γνωστὸν ἔστω ὑμῖν, οἶκος Ἰσραὴλ. Οὐχ ὑμεῖς, φησὶν, ἄξιοι τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, ἀλλ' ἐγὼ τῆ ἐμῆ φύσει πρέποντα ποιῶ. Εἶτα παραινεντικῶς ὁμοῦ καὶ ἐντροπετικῶς· "Αἰσχύνητε, καὶ ἐντράπητε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, οἶκος Ἰσραὴλ." Μὴ ἀναλγήτως, φησὶ, μηδὲ ἀναισθήτως φέρετε τὰς παντοδαπὰς ὑμῶν τιμωρίας· ἀλλ' ὄψε γοῦν ποτε εἰς νοῦν λαβόντες τῶν ὑμετέρων ἐπιτηδευμάτων τὴν πονηρίαν, ἐπὶ τοῖς τετολμημένοις ἐρυθριάσατε. λγ', λδ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ καθάρισω ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ τὰς πόλεις, καὶ οἱ κοδομηθήσονται αἱ ἔρημοι. Καὶ ἡ γῆ ἠφανισμένη ἐργασθήσεται, ἀνθ' ὧν ὅτι ἠφανισμένη ἐγένετο κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς διοδεύοντος. Ὅταν, φησὶν, ἄφεισιν ὑμῖν τῶν ἀμαρτημάτων χαρίσωμαι, 81.1188 καὶ καθαρὸς ὑμᾶς ἀποφίνω τῆ συγχωρήσει, τὴν καῦτα καὶ ταῖς πόλεσι τὰς οἰκοδομὰς, καὶ τῆ γῆ τὰς φυτουργίας παρέξομαι, καὶ ἀντὶ τῆς προτέρας ἐρημίας, ἣν ἅπαντες ἐώρων οἱ παριόντες, οἰκειῖσθαι παρασκευάσω. λε'. Καὶ ἐροῦσιν· Ἡ γῆ ἐκείνη ἠφανισμένη ἐγένετο ὡς παράδεισος τρυφῆς, καὶ αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι, καὶ ἠφανισμένοι, καὶ κατεσκαμμένοι, ἐν τείχεσιν ὠχυρωμένοι ἐκάθισαν. Ὡσπερ γὰρ, φησὶν, ἅπαντες πάλαι τὴν σὴν ἐρημίαν ἐν τοῖς στόμασι περιέφερον, οὕτω νῦν ἔση πολυθρύλλητος, καὶ θαῦμα παρέξεις πᾶσι, τῆς μὲν ἐρήμου σου γῆς τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς εἰκαζομένης, τῶν δὲ ἀοικίτων πόλεων καὶ ἀναστάτων γεγεννημένων ὄχυροῖς περιβόλοις τειχιζομένων. λζ'. Καὶ γινώσκονται τὰ ἔθνη, ὅσα ἂν κατα λειφθῆ κύκλῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ Κύριος ὠκοδόμησα τὰς κατηρημωμένας, καὶ κατεφύτευσα τὰς ἠφανισμένας· ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα, καὶ ποιήσω. Μαθήσεται δὲ τὰ ἐκ γειτόνων ἔθνη, ὅτι ἐγὼ καὶ τὰ σκυθρωπὰ πρότερον, καὶ νῦν τὰ θυμῆρη παρ' ἐχθρῶν, καὶ τῶν εἰρημένων τὸ βέβαιον ἐκ τῆς τοῦ εἰρηκότος ἀξιοπιστίας. "Ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα, καὶ ποιήσω." Δεσπότης γὰρ ὢν, καὶ ποιῆσαι δυνάμενος, οἷς εἶπον ἐπιθήσω τὸ πέρας. λζ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἔτι τοῦτο ζητηθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς. Τὸ ζητηθήσομαι ὁ Σύμμαχος εὐρεθήσομαι ἔφη. Πρὸς ταῖς προτέρας, φησὶν, εὐεργεσίαις, καὶ ταύτην προσθήσω, καὶ τῆς ἀνακλήσεως αὐτοῦ ἀξιώσω. "Καὶ πληθυνῶ αὐτοὺς, ὡς πρόβατα ἄγρια." Ἐπειδὴ γὰρ αὐτοὺς δίκην προβάτων ὑπὸ τὴν ἐμὴν ἀφώρῃσιν κηδεμονίαν, ποιμενικῆς αὐτοῖς ἐπιμελείας μεταδώσω. λη'. Ὡς πρόβατα Ἰερουσαλήμ ἐν ταῖς ἐορταῖς αὐτῆς, οὕτως ἔσονται αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι πλήρεις προβάτων καὶ ἀνθρώπων, καὶ γινώσκονται, ὅτι ἐγὼ Κύριος. Καθάπερ γὰρ, φησὶ, πρὸ τῆς γεγεννημένης πολιορκίας ἐπληροῦτο πρόβατων ἡ Ἰερουσαλήμ ἐν ταῖς μεγίσταις αὐτῶν πανηγύρεσιν, οὕτω πάσας αὐτῶν πληρώσω τὰς πόλεις, καὶ ἀνθρώπων, καὶ προβάτων, καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, καὶ δι' αὐτῶν μαθήσονται τῶν πραγμάτων, ὅτι ἐγὼ Κύριος εἰμι καὶ Θεὸς, ἀποκτείνων καὶ ζωοποιῶν, πατάσων καὶ ἰώμενος. Εἰδότες τοίνυν τοῦ ἡμετέρου Δεσπότης καὶ τὴν ἀγαθότητα, καὶ τὴν δύναμιν, ἀγαπήσωμεν δι' ἐκείνην, φόβον δὲ λάβωμεν διὰ ταύτην ἵνα καὶ ἀγαπῶντες, καὶ δεδιότες, φύλακες αὐτοῦ γενώμεθα τῶν ἐντολῶν, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων τύχωμεν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. 81.1189

ΤΟΜΟΣ ΙΕ΄.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΖ΄.

α΄. Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεῖρ Κυρίου. Πάλιν χεῖρα τὴν θείαν ἐνέργειαν ἀποκαλεῖ. "Καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι Κυρίου, καὶ ἔθηκέ με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου."

Πνευματική πάλιν ἢ θεωρία· οὐ γὰρ τοῖς τοῦ σώματος ὀφθαλμοῖς ἑώρα τὰ ὑποδεικνύμενα, ἀλλὰ τοῦ παναγίου πνεύματος ἐδέχετο τὴν ἀποκάλυψιν. Καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστέων ἀνθρώπων· (β΄.) Καὶ περιήγαγέ με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλω, καὶ ἰδοὺ πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πε δίου. Τοῖς πράγμασι συμβαινούσας τὰς ἀποκαλύψεις λαμβάνει· ἐπειδὴ γὰρ δι' ἦν ἐνόσουν ἀπιστίαν τὰς χρηστοτέρας ἀπηγόρευσαν ἐλπίδας οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας αἰχμάλωτοι γενόμενοι, τὴν οἰκείαν αὐτοῖς ὁ τῶν ὄλων Θεὸς ἐπιδείκνυσι δύναμιν, καὶ τὴν πολλῶ τῆς ἀνακλήσεως ἐκείνης δυσκολωτέραν τῶν νεκρῶν σωμάτων ἀνάστασιν ἐπιδείκνυσι τῷ προφήτῃ, καὶ δι' ἐκείνου πάντα διδάσκει τὸν λαόν, ὡς πάντα αὐτῷ ῥάδια βουλομένῳ. Ἰουδαίους μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους Ἰσραηλίτας ἐδίδασκε διὰ τούτου, ὡς εὐπετές λίαν τῷ Θεῷ βουλομένῳ εἰς τὴν προτέραν ἐπαναγαγεῖν ἐλευθερίαν τοὺς αἰχμαλώτους γεγενημένους· ἡμῖν δὲ καὶ πᾶσιν ἀπαξαπλῶς τοῖς εὐαγγελικὸν κήρυγμα μετὰ πίστεως δεξαμένοις, τῆς τῶν σωμάτων ἡμῶν ἀναστάσεως ἐπιδείκνυσι τὴν εὐκολίαν, καὶ ὅτι τῷ θείῳ λόγῳ καὶ νεύματι τῶν πραγμάτων ἡ φύσις ἀκολουθεῖ. Καὶ εἶπε πρὸς με· (γ΄.) Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ ζῆσεται τὰ ὀστᾶ ταῦτα; Καὶ εἶπον· Κύριε ὁ Θεός, σὺ ἐπίστασαι ταῦτα. Οὐκ ἀμφέβαλεν ὁ προφήτης, ἀλλὰ τῆς ἀκριβεστερας γνώσεως τῷ Θεῷ παρεχώρησεν· εἰδὼς μὲν ἀκριβῶς τοῦ Θεοῦ τὸ δυνατόν, ἀγνοῶν δὲ τὸ βούλημα. δ΄- ε΄. Καὶ εἶπε πρὸς με· Προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα, προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἔρεῖς πρὸς αὐτά· Τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ταῦτα, ἀκούσατε λόγον Κυρίου· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις· Ἴδου ἐγὼ εἰσάξω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς. Καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα, καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας, καὶ ἐκτενώ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. Ὑπουργῶ τῷ προφήτῃ, καὶ οἶόν τι ὀργάνῳ τῆς κατὰ τὴν 81.1192 ὀπτασίαν ἀναστάσεως κέχρηται, καὶ διὰ τῆς τούτου γλώττης τοῖς ἀψύχοις ἐκείνοις καὶ ἀπαξαπλῶς νεκροῖς ὀστέοις παρακελεύεται, καὶ σάρκας φῦσαι, καὶ νεῦρα, καὶ δέρμα, καὶ ζωτικὸν δέξασθαι πνεῦμα. Καὶ ἐγένετο ταῦτα οὐ μόνον τῆς τῶν Ἰουδαίων ἀνακλήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀπάντων ἀναστάσεως τύπος. "Σαλπίζει γὰρ, φησὶν, ὁ θεῖος Ἀπόστολος, καὶ οἱ νεκροὶ ἀναστήσονται ἄφθαρτοι." ζ΄. Καὶ προεφήτευσά, καθὼς ἐνετείλατό μοι Κύριος, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐν τῷ με προφητεῦσαι, καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγον τὰ ὀστᾶ, ὀστέον πρὸς ὀστέον, ἕκαστον πρὸς τὴν ἄρμονίαν αὐτοῦ. Ὁ μὲν προφήτης τῷ θείῳ διακονῶν προστάγματι, τοὺς λόγους οὓς προσετάχθη προσήνεγκεν, ἠκολούθει δὲ τοῖς λόγοις τὸ ἔργον· καὶ ὁ μὲν σεισμός τὴν θεῖαν ἐπιφάνειαν ἐδήλου, ἡ δὲ φωνή, τῶν ὑπουργούντων ἀγγέλων τῷ θείῳ βουλήματι τὴν ἐνέργειαν. Τὰ δὲ ὀστᾶ, φησὶν, ἐώρων θέοντα, καὶ τὴν οἰκείαν ἄρμονίαν ἀπολαμβάνοντα, καὶ ἦν ἐξ ἀρχῆς ἔλαβε συνθήκην δεχόμενα. η΄. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἐπεγένετο αὐτοῖς νεῦρα, καὶ σάρκες ἀνεφύοντο, καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτά, καὶ περιεστάθη αὐτοῖς δέρμα ἐπάνωθεν, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς. Ἀκολουθεῖ τῇ προτέρᾳ δημιουργίᾳ ἢ δευτέρᾳ ἀνάκτισις· ὡσπερ γὰρ τοῦ προπάτορος Ἀδάμ τὸ σῶμα πρότερον διεπλάσθη, εἶθ' οὕτως ἐνεπνεύσθη αὐτῷ ἡ ψυχὴ· οὕτω κἀνταῦθα συνήλθεν ἀμφοτέρω πρὸς τὴν οἰκείαν ἄρμονίαν. Ἐφύσε δὲ σάρκας καὶ νεῦρα, καὶ ἐκαλύφθη τῷ δέρματι· ἔκειτο δὲ ἄπνοά τινα καὶ ἀκίνητα· ἀλλὰ τυγχάνει πάλιν καὶ ζωῆς καὶ αἰσθήσεως διὰ τοῦ θείου βουλήματος. θ΄. Καὶ εἶπε πρὸς με· Προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ εἶπε τῷ πνεύματι· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλθὲ τὸ πνεῦμα, καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους, καὶ ζησάτωσαν. Διδάσκει ἡμᾶς ὁ λόγος τῆς θείας δυνάμεως τὴν εὐκολίαν, καὶ ὅτι πάντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. "Ἐν χειρὶ γὰρ αὐτοῦ, φησὶ, ψυχὴ πάντων τῶν ζώντων." Διὸ τῷ προφήτῃ παρακελεύεται παρεγγυῆσαι ταῖς ὀπουδήποτε οὔσαις ἐπανελθεῖν ψυχαῖς, καὶ τῶν οἰκείων σωμάτων ἀπολαβεῖν τὴν ἐνοικήσιν. ι΄. Καὶ προεφήτευσά καθότι ἐνετείλατό μοι, καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ

πνεῦμα, καὶ ἔζησαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν, συναγωγή πολλὴ σφόδρα. Ἐμοῦ, φησὶ, τὸ θεῖον διαπορθμεύσαντος πρόσταγμα, καὶ ἐζωοποιήθη τὰ συνδεθέντα σώματα, καὶ ἀναστάσεως ἔτυχε, καὶ ἦν, φησὶ, πληρὸς 81.1193 θος οὐκ ὀλίγον τῶν ἀναστάντων. Οὕτω θεασάμενος τὴν ἀποκάλυψιν, διδάσκεται τὴν ἔρμηνείαν. ια΄. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὅσα ταῦτα οἶκος Ἰσραὴλ ἐστὶ, καὶ αὐτοὶ λέγουσι· Ξηρὰ γέγονε τὰ ὅσα ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ ἐλπίς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. Τύπος, φησὶ, τοῦ Ἰσραὴλ ταῦτα, ὧν προφήτα· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ἀπηγόρευσαν, ὁ δὲ τύπος ἔδειξε τῶν ἀγαθῶν τὴν ἐλπίδα. ιβ΄-ιδ΄. Διὰ τοῦτο προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοῦς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἴδου ἐγὼ ἀνοίξω τὰ μνήματα ὑμῶν, λαός μου, καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ εἶμι Κύριος, ἐν τῷ ἀνοίξαι με τοὺς τάφους ὑμῶν, τοῦ ἀναγαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν, τὸν λαόν μου. Καὶ δώσω τὸ πνεῦμά μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ Κύριος ἐλάλησα καὶ ποιήσω, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Εἰ τὸ πολλῶν, φησὶ, παρ' ὑμῖν δυσκολώτερον φαινόμενον, εὐπετῶς ὑπ' ἐμοῦ μάλα γινόμενον ἔδειξα, εὐδὴλον, ὡς καὶ τοῦτο ῥᾶον μετὰ πολλῆς ποιήσω τῆς εὐμαρείας, καὶ οἶον ἀπὸ τινῶν τάφων τῶν τῆς αἰχμῆς αλωσίας δεσμῶν ἐξαγαγῶν ὑμᾶς, εἰς τὴν οἰκίαν ἐπανάξω πατρίδα· τὸ γὰρ ψεῦδος, τῆς ἀληθείας ἀλλότριον. Οὕτω τὴν ἐπάνοδον ὑποσχόμενος, τὴν μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν φυλῶν προλέγει συμφωνίαν. ιε΄-ιζ΄. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ῥάβδον μίαν, καὶ γράψον ἐπ' αὐτὴν τὸν Ἰούδα, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, τοὺς προσκειμένους πρὸς αὐτὸν, καὶ ῥάβδον δευτέραν λήψη σεαυτῷ, καὶ γράψεις αὐτὴν τῷ Ἰωσήφ ῥάβδον Ἐφραΐμ, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς προστεθέντας πρὸς αὐτούς. Καὶ συνάψεις αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας ἑαυτῷ εἰς ῥάβδον μίαν, τοῦ δεῖσθαι αὐτὰς, καὶ ἔσονται ὁμοῦ ἐν τῇ χειρὶ σου. Ἐπὶ τοῦ Ῥοβοὰμ διηρέθησαν αἱ φυλαὶ, καὶ αἱ μὲν δέκα καθ' ἑαυτὰς ἐγένοντο, ἐν μιᾷ τῶν τοῦ Ἐφραΐμ πόλεων τῇ Σαμαρείᾳ καταστησάμεναι τὰ βασίλεια, ἡ δὲ τοῦ Ἰούδα ἑαυτῆς ἤρχεν καὶ τῆς τοῦ Βενιαμίν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπάνοδον ὑπὸ μίαν ἐτέλεσαν ἅπαντες ἡγεμονίαν. Διὰ τοῦτο δύο ῥάβδους προσέταξεν ὁ Θεὸς τῷ προφήτῃ λαβεῖν, καὶ τὴν μὲν ἐπιγράψαι τοῦ Ἐφραΐμ, προσθεῖναι δὲ καὶ τὰς ὑπηκόους φυλάς· τὴν δὲ τοῦ Ἰούδα, καὶ τῶν ἐκείνων συμφωνούντων. εἶτα συνάψαι ἀλλήλαις τὰς ῥάβδους, ὡς τῆς διαιρέσεως λοιπὸν παυσάμενης, καὶ τῆς ἐνώσεως ἐσομένης. Εἶτα παρακελεύεται τῷ προφήτῃ, πυνθανομένῳ τῷ λαῷ, καὶ γινώσκοντι βουλομένῳ τὴν ἔρμηνείαν, διαρρή 81.1196 δην εἰπεῖν· "Ἴδου ἐγὼ λήψομαι τὴν φυλὴν Ἰωσήφ τὴν διὰ χειρὸς Ἐφραΐμ, καὶ τὰς φυλάς Ἰσραὴλ τὰς προσκειμένας πρὸς αὐτὸν, καὶ δώσω αὐτὰς ὑπὸ τὴν φυλὴν Ἰούδα, καὶ ἔσονται εἰς ῥάβδον μίαν ἐν τῇ χειρὶ Ἰούδα." Τοὺς πάλαι, φησὶν, ἀποσχοινίσαντας ἑαυτοὺς τῆς τοῦ Ἰούδα βασιλείας παρασκευάσω πάλιν τὴν ἐκείνου ἐπιγινῶναι ἡγεμονίαν, καὶ παύσω μὲν τὴν γενομένην διαίρεσιν, συμφώνως δὲ ἀπάσας τὰς φυλάς ὑπακούειν τῷ Ἰούδα ποιήσω. Καὶ τὸ αὐτὸ πάλιν ἐρμηνεύει σαφέστερον. Ἴδου ἐγὼ λαμβάνω πάντα οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν, οὓς εἰσῆλθον ἐκεῖ, καὶ συνάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ. (β΄.) Καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος ἐν τῇ γῆ μου, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἄρχων εἷς ἔσται πάντων αὐτῶν εἰς βασιλέα. Ταῦτα πέρατος τετύχηκε, τυπικῶς μὲν ἐπὶ τοῦ Ζοροβάβελ, ἀκριβῶς δὲ καὶ ἀληθῶς ἐπὶ τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ· οὐδὲ γὰρ βασιλεὺς ὁ Ζοροβάβελ, ἀλλὰ δημαγωγὸς καὶ στρατηγὸς ἐγένετο. Καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι εἰς δύο ἔθνη, οὐδὲ μὴ διαιρεθῶσιν ἔτι εἰς δύο βασιλεῖς. (κγ΄, κδ΄.) Ἴνα μὴ μιαινῶνται ἔτι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς προσοχθίσμασιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀσεβείαις αὐτῶν· καὶ ῥύσομαι αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν, ὧν ἡμαρτον ἐν αὐταῖς, καὶ καθαρῶς αὐτοὺς, καὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν. Καὶ ὁ δοῦλος μου Δαβὶδ ἄρχων

ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ποι μὴν εἷς ἔσται πᾶσιν αὐτοῖς. Τούτοις ἀρμόττει καὶ τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις ὑπὸ τοῦ Δεσπότης Χριστοῦ εἰρημένα· "Καὶ ἄλλα δὲ πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κάκεινά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν." Δαβὶδ δὲ λέγει τὸν Δεσπότην Χριστὸν, ὡς ἐκ Δαβὶδ κατὰ σάρκα τὸ γένος καταγοντα· δούλον δὲ, διὰ τὴν ἀνθρωπεῖαν φύσιν· ἐν μορφῇ γὰρ Θεοῦ ὑπάρχων μορφήν δούλου ἔλαβεν. Ἵνα τοίνυν τὴν ληφθεῖσαν δεῖξῃ φύσιν, δοῦλον προσηγόρευσε, τουτέστιν, ἐκ δουλικῆς κατὰ σάρκα γεγένηται φύσεως. Οὐ γὰρ δοῦλος ὁ Μονογενοῦς, ὁ τῶν ἀπάντων Δεσπότης· οὔτε γὰρ ἡ Θεὸς Δαβὶδ ὀνομάζεται· ἀλλ' ἡ ἐκ Δαβὶδ, Δαβὶδ προσαγορεύεται, κατὰ τὴν πρόσληψιν δὲ δοῦλος. Εἰ δὲ καὶ ἐκ δούλου ταύτην ἀνέλαβε τὴν φύσιν ἐνανθρωπήσας ὁ Θεὸς Λόγος, οὐκ ἀποβαλὼν ὃ ἦν, ἀλλὰ τῇ πρὸς τὴν θείαν φύσιν ἐνώσει τὸ ἡμέτερον δοξάσας. Διδάσκει τοίνυν ὁ προφητικὸς λόγος, ὡς σβεσθήσεται μὲν ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ περὶ τὰ εἰδῶλα πλάνη, τέλος δὲ λήψεται τῶν βασιλειῶν ἡ διαίρεσις, καὶ εἰς μίαν τε λούντες ἡγεμονίαν, καὶ ὑφ' ἐνὸς ποιμαίνοντες ποιμὴν, τὸν ἑαυτῶν ἐπιγνώσονται Θεόν τε καὶ Δεσπότην. Καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύσονται, καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξονται, καὶ ποιήσουσιν αὐτά. (κε') Καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν 81.1197 τῶν, ἣν ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακώβ, ἐν ἧ κατώκησαν ἐκεῖ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐτῆς αὐτοὶ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως αἰῶνος· καὶ Δαβὶδ ὁ δούλος μου ἄρχων αὐτῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. Εἰπάτωσαν οἱ Ἰουδαῖοι, τίς ὁ αἰώνιος αὐτῶν βασιλεὺς Δαβὶδ προσαγορευόμενος. Ὅτι μὲν γὰρ οὐ δαμῶς τῷ Ζοροβάβελ ἀρμόττουσιν αἱ τοιαῦται προσηγορίαι, καὶ αὐτοὶ ἂν συμφαίησαν· πρῶτον μὲν γὰρ οὐδὲ βασιλεύων, ἀλλὰ δημαγωγῶν διετέλεσε· ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὴ ἐκείνη ἡ ἡγεμονία τῷ θανάτῳ διελύθη. Εἰ δὲ εἰς τὸ Δαβιδικὸν γένος τὸν αἰώνιον τοῦτον λαμβάνουσι Δαβὶδ, δειξάτωσαν τοῦ Δαβὶδ βασιλεῦσιν τὸ γένος· εἰ δὲ πρὸς τῇ βασιλείᾳ καὶ αὐτὸ τοῦ Δαβὶδ τὸ γένος ἀδελόν, ἐπὶ τοῦ παρόντος δυοῖν θάτερον ἀνάγκη, ἢ ψευδῆ τὴν προφητείαν ὑπολαβεῖν, ἢ τοῦ Δεσπότης Χριστοῦ τοῦ ἐκ Δαβὶδ κατὰ σάρκα προσκυνῆσαι τὴν βασιλείαν. Ὅτι δὲ ἀψευδῆς ἡ προφητεία, καὶ αὐτοὶ συνομολογήσασιν· εἰ δὲ ἀψευδῆς, ὡσπεροῦν ἀψευδῆς, καὶ οὐχ ὀρώμεν ἑτέραν Ἰουδαίων βασιλείαν, οὔτε μὴν αὐτὸ τοῦ Δαβὶδ τὸ γένος δῆλον ὑπάρχει καὶ γνῶριμον· κρατεῖ δὲ, ὡς ἐκ Δαβὶδ μὲν κατὰ σάρκα, Υἱὸς δὲ Θεοῦ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ αἰώνιον ἔχει τὸ κράτος· δῆλη καὶ σαφὴς καὶ ἡ ἐκεῖνων ἐμβροντησία καὶ ἀπιστία, καὶ ἡ ἡμετέρα θεογνωσία. Βεβαιοὶ γὰρ τὰ εἰρημένα καὶ τὰ ἐπαγόμενα. Φησὶ γάρ· κ'. Καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης, διαθήκην αἰώνιος ἔσται μετ' αὐτῶν. Δειξάτωσαν τοίνυν ἡμῖν ἢ τὴν τῆς εἰρήνης διαθήκην, ἢ τὴν αἰώνιον· ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοιεν· ἐστέρηται γὰρ ἑκατέρως, ἡμῖν δὲ ἀμφοτέρως ἔδωκεν ὁ Δεσπότης· τὰ τε γὰρ αἰώνια ἡμῖν ὑπέσχετο ἀγαθὰ, καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν ἡμῖν καταλλαγὰς ἐχαρίσατο. Αὐτὸς γὰρ ἔστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ἢ φησὶν ὁ θεῖος Ἀπόστολος. Καὶ πάλιν "Εἷς καὶ μεσίτης Θεὸς ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ἀντὶ πάντων. Καὶ τὰ μετὰ ταῦτα δὲ πάλιν συμβαίνει τοῖς εἰρημένοις. Καὶ τάξω αὐτοὺς, φησὶ, καὶ πληθυνῶ αὐτοὺς, καὶ θήσω τὰ ἅγια μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. (κζ'.) Καὶ ἔσται ἡ κατασκήνωσίς μου ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός. Καὶ μὴν ἔρημος ὁ νεὼς, καὶ τὰ πάλαι ἅγια. Πῶς τοίνυν ὑπέσχετο θῆσειν τὰ ἅγια αὐτοῦ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ τὴν κατασκήνωσιν αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς; Οὐκοῦν καὶ τούτων οὐχ ὀρώντες τὴν ἔκβασιν κατὰ τὴν Ἰουδαίων διάνοιαν, καὶ τὸ ἀληθὲς τῶν πνευματικῶν ῥημάτων εἰδότες, ἀκολούθως τοῖς προερμηνευθεῖσι καὶ ταῦτα νοήσομεν· ἔχομεν γὰρ καὶ τῶν πραγμάτων συνομολογοῦσαν τὴν μαρτυρίαν. Οὐ γὰρ μόνον οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ οἴκοι, 81.1200 ἀλλὰ καὶ τὰ θεῖα θυσιαστήρια πᾶσιν ἀνθρώποις ἐδωρήθη· οὐ μόνον δὲ τοῖς ἐξ ἔθνων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξ Ἰουδαίων

πεπιστευκόσι, καὶ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς καὶ τούτων κάκεινων χρηματίζει Θεός· "Ὁ γὰρ αὐτὸς, φησὶ, Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπι καλουμένους αὐτόν." Εἰκότως ἐπήγαγε· κη'. Καὶ γινώσκονται τὰ ἔθνη, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος, ὁ ἀγιάζων αὐτούς, ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Τῷ ὄντι γὰρ διὰ τῶν ἐξ Ἰουδαίων πεπιστευκότων καὶ τὰ ἔθνη τὸ τῆς θεογνωσίας ἐδέξατο φῶς· ἐξ Ἰουδαίων γὰρ οἱ θεῖοι ἀπόστολοι, καὶ οἱ πρῶτοι τῶν ἀποστόλων μαθηταί, καὶ ἐκ τῶν παρὰ Ἰουδαίους φυλαττομένων προφητικῶν βίβλων τὰ περὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ μανθάνοντα τὰ ἔθνη, πεπίστευκε τῷ θεῷ κη ρύγματι. Οὗ χάριν καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος ἐγκεντρί ζεσθαι ἔφη τοὺς ἐξ ἔθνῶν πιστεύοντας ἐν τῇ τῶν Ἰουδαίων εὐσεβεῖ ρίζῃ, καὶ ἀποκλαῖσθαι, καὶ τῆς ρίζης ταύτης χωρίζεσθαι τοὺς ἐξ Ἰουδαίων ἀπιστοῦντας. Τῆς σωτηρίας τοίνυν, φησὶ, πρώτοις Ἰουδαίοις χορηγουμένης γινώσεται τὰ ἔθνη, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτούς· ἐξ Ἰουδαίων γὰρ ὁ Δεσπότης Χριστὸς κατὰ τὴν σάρκα, παρὰ Ἰουδαίους ὁ σταυρὸς, ὁ τάφος, ἡ ἀνάστασις· ἐξ Ἰουδαίων οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ πρῶτοι κήρυκες. Εἰκότως τοίνυν τὰ ἔθνη διὰ τούτων ἀπολαύει τῆς σωτηρίας.

ΚΕΦΑΛ. ΛΗ'.

α', β'. Καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς με, λέγων· Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Γῶγ, καὶ τὴν γῆν τοῦ Μαγῶγ, ἄρχοντα Ῥῶς, Μοσὸχ, καὶ Θοβέλ. – Γῶγ καὶ Μαγῶγ Σκυθικὰ ἔθνη· Μοσὸχ δὲ Καππαδόκας εἶναί φασι, καὶ Θοβέλ Ἰβηρας· τὸ δὲ Ῥῶς ἢ Ἑβραίωνφωνή κεφαλὴν ἡρμήνευσε, καὶ ὁ Ἀκύλας δὲ κεφαλὴν Μοσὸχ τὸ Ῥῶς ἡρμήνευσε. γ', δ'. Καὶ εἶπε αὐτοῖς· Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, Γῶγ καὶ Μαγῶγ, ἄρχοντα Ῥῶς, Μοσὸχ καὶ Θοβέλ. Καὶ περι στρέψω σε κυκλόθεν, καὶ δώσω χαλινὸν εἰς τὴν σιαγόνα σου, καὶ συνάξω σε καὶ πᾶσαν τὴν δύναμίν σου, ἵππους καὶ ἵππεῖς ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας, συναγωγή πολλή· πέλτας καὶ περικεφαλαίας, καὶ μαχαίρας, καὶ ἀσπίδας πάντες αὐτοὶ ἔχοντες. Ἐδίδαξεν ἡμᾶς διὰ τῶν εἰρημένων τῆς θείας ἐνεργείας τὸ δυνατόν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων οὐδὲν δίχα τοῦ θεοῦ βουλήματος γίνεσθαι, ἀλλ' ἢ οἰκονομοῦντος ἐπ' ἀγαθῷ, ἢ συγχωροῦντος γίνεσθαι τὰ λυπηρὰ, διὰ τὰς προγεγενημένας 81.1201 ἁμαρτίας. Τὸ τοίνυν, "Δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου, καὶ συνάξω σε," οὐ χαλινὸν αἰσθητὸν νοοῦμεν ἐμβαλλόμενον, ἀλλὰ τῷ θεῷ νεύματι ἀγόμενον τὸν τε Γῶγ καὶ Μαγῶγ, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ πάντας, ὧν καταλέγει τὰ γένη. ε'. Πέρσαι γὰρ, φησὶ, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Λυδοὶ, καὶ Λίβυες, καὶ Φοῦτ μετ' αὐτῶν. Εἷς δὲ καὶ οὗτος τῶν τοῦ Χάμ υἱέων, τῶν ἐσπερίων Λιβύων προπάτωρ γενόμενος. "Πάντες περικεφαλαίαις καὶ πέλταις." Πάντες οὗτοι ἀσπίδας, καὶ περικεφαλαίας, καὶ πέλτας ἔχοντες. ς'. Γομέρ, καὶ πάντες οὗτοι περὶ αὐτόν. Τοὺς Γαλάτας οὕτω καλεῖ. Οἶκος τοῦ Θογαρμά. Φρύγας τούτους εἶναί φησιν· "Ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ, καὶ πάντα τὰ ὑποστηρίγματα αὐτοῦ, καὶ ἔθνη πολλὰ μετ' αὐτοῦ." – Ὑποστηρίγματα λέγει τοὺς ὑπηκόους, τοὺς τὴν βασιλείαν ὑπερείδοντάς τε καὶ ἀνορθοῦντας. ζ, η'. Ἐτοιμάσθητι, ἐτοίμασον σεαυτὸν, σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου, ἢ ἐπισυνηγμένη πρὸς σὲ, καὶ ἔσθι μοι εἰς προφυλακὴν. Ἀφ' ἡμερῶν πλειόνων ἐτοιμασθήσῃ, καὶ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἐτῶν ἤξεις εἰς τὴν γῆν, τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μαχαίρας, ἠθροισμένη ἀπὸ λαῶν πολλῶν, ἐπὶ γῆν Ἰσραὴλ, ἢ ἐγένετο ἔρημος διόλου. Μετὰ τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον, φασὶν οἱ κατὰ καιρὸν γενόμενοι τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλοι, ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιστρατεῦσαι τῇ Ἰουδαίᾳ· καὶ συμβαίνει τῇ προφητείᾳ ἢ ἐρμηνείᾳ. Λέγει γὰρ· "Ἦξετε εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μαχαίρας," τουτέστι, τὴν τῶν πολεμίων ἀπαλλαγείσαν, καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἔλευθερωθεῖσαν. Καὶ ἐπάγει· "ἠθροισμένη ἀπὸ λαῶν πολλῶν ἐπὶ γῆν Ἰσραὴλ, ἢ ἐγένετο ἔρημος διόλου." Φασὶ δὲ τοῦ Ζοροβάβελ στρατηγοῦντος ταῦτα τὰ ἔθνη ἀναιρεθῆναι, καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων τοῦ θεοῦ νεῶς τὴν οἰκοδομίαν γενέσθαι.

Οὐδὲ γὰρ ἠπόρουσαν χρῆματων ἄνδρες πένητες καὶ αἰχμάλωτοι· εἰκὸς δὲ καὶ τοὺς πλησιοχώρους, τῇ τῶν Ἰουδαίων εὐπραξίᾳ φθορῶντας, ταῦτα κατ' αὐτῶν μισθώσασθαι τὰ ἔθνη· ὅτι γὰρ διεκώλυσαν τὴν οἰκοδομίαν, ποτὲ μὲν τοὺς ὑπάρχους, ποτὲ δὲ τοὺς Περσῶν βασιλέας ἔξαπατῶντες, μάρτυς ἡ τοῦ Ἑσδρα συγγραφή. Τούτοις ἐπάγει· "Καὶ αὐτοὶ ἐξ ἔθνων ἐξεληλύθασι, καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης πάντες αὐτοί." Καὶ ἐκ τούτων δῆλον, ὡς εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἢ τῶν ἔθνων τούτων ἐγένετο ἔφοδος· λέγει γὰρ, ὅτι· Καὶ αὐτοὶ ἐξ ἔθνων ἐξεληλύθασι, καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης. (θ'.) Καὶ ἀναβῆσθαι ὡς ὑε 81.1204 τὸς, καὶ ἤξεις ὡς καταγιγίς καὶ ὡς νεφέλη, καλύψαι τὴν γῆν· καὶ πεσῆ σὺ, καὶ πάντες οἱ περὶ σέ, καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ. Ἔτερα, φησὶ προσδοκῶν, ἕτερα πείση, καὶ ἐλπίζων νίκην ὀλέθρῳ παραδοθείση. Εἶτα αὐτοῦ καὶ τοὺς διαλογισμοὺς διαγράφει. ι'–ιβ'. Ἀναβήσονται, φησὶ, λογισμοὶ ἐπὶ τὴν καρδίαν σου, καὶ συλλογιῇ πονηροὺς λογισμοὺς, καὶ ἐρεῖς· Ἀναβήσομαι ἐπὶ γῆν ἀπερ' ῥιμμένην. Ἦξω ἐπὶ ἡσυχάζοντα λαοὺς ἐν ἡσυχίᾳ κατοικοῦντας γῆν, ἐν ἣ οὐχ ὑπάρχει τεῖχος οὐδὲ θύραι. Οὐδὲ μοχλοὶ τοῦ σκυλεῦσαι σκῦλα, καὶ προνομεῦσαι προνομήν αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι χεῖρά μου ἐπὶ γῆν ἡρημωμένην. ἢ κατωκίσθη, ἐπὶ ἔθνος συνηγμένον ἀπὸ λαῶν πολλῶν, πεποικότες κτήσιν καὶ ὑπαρξίν καταοικούντων ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα δὲ πάντα διδάσκει ἡμᾶς, ὡς μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ἐγένετο, ἡνίκα οὔτε τεῖχη εἶχον αἱ πόλεις τῆς Ἰουδαίας, οὔτε πύλας, οὔτε μοχλοὺς, κατὰ τὴν προφητείαν, διὸ καὶ κατεθάρρῃσεν ἐπιστρατεῦσαι τὰ προειρημένα ἔθνη· ἐπίσημος δὲ ἐγεγόνει μετὰ τὴν ἐπάνοδον ὁ Ἰσραηλίτης λαὸς, ἐκ θείας ἐνεργείας τῆς ἐπανόδου τυχών· καὶ καθάπερ ἢ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἔξοδος πολλὴν αὐτῷ παρέσχε τὴν περιφάνειαν, οὕτως ἢ ἀπὸ Βαβυλώνας ἐπάνοδος λαμπροῦς αὐτοῦ καὶ περιβλέπτου ἐποίησεν· οὐ χάριν καὶ ἐπιστρατεῦσαι αὐτοῖς ταῦτα τετόλμηκε τὰ ἔθνη. Καὶ μηδεὶς οἰέσθω ἀπίθανον τὴν προφητείαν, λογιζόμενος τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν Σκυθικῶν ἔθνων, καὶ τῆς Ἰουδαίας. Ἐνθυμείσθω δὲ ὡς καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις πᾶσαν τὴν Ἑω τοῦτο τὸ ἔθνος κατέλαβε, καὶ πλεῖστον πληθὸς ἐξανδραποδίσαν ἀπῆλθε. Φρύγας δὲ καὶ Γαλάτας, Ἰβηράς τε καὶ Πέρσας, καὶ Αἰθίοπας, οὐχ ὡς ὑπακούοντας αὐτῷ λέγει συστρατεύεσθαι, ἀλλ' ὡς διαφόρως ἀναμιγέντας αὐτῷ, καὶ τοὺς μὲν αὐτομολήσαντας καὶ ἐκόντι στρατευσαμένους, τοὺς δὲ δορυαλώτους γενομένους, καὶ συμπολεμεῖν ἀναγκαζομένους. Τούτοις ὁ θεὸς λόγος καὶ ἡθοποιῶν προστίθησιν ἐκ προσώπου τῶν ἄλλων ἔθνων. ιγ'. Σαβὰ γὰρ, φησὶ, καὶ Δαϊδὰν, οἱ ἔμποροι Θαρσεῖς, καὶ πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν ἐροῦσιν σοι· Ἄρα εἰς προνομήν τοῦ προνομεῦσαι σὺ ἔρχη, καὶ σκυλεῦσαι σκῦλα; Ἐξεκκλησίασας τὸν λαόν σου, τοῦ λαβεῖν ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἀπενέγκασθαι κτήσιν καὶ ὑπαρξίν, τοῦ σκυλεῦσαι σκῦλα μεγάλα. Σαβὰ δὲ, ὡς ἤδη ἔφην, ἔθνος ἐστὶν Αἰθιοπικὸν καὶ Ἰνδικόν· ἢ δὲ Δαϊδὰν πλησιόχωρος τῆς Ἰδουμαίας· ἔστι δὲ καὶ ἄλλη Αἰθιοπική· Θαρσεῖς δὲ ἢ Καρχηδῶν. Ταῦτα, φη 81.1205 σὶν, ἅπαντα τὰ ἔθνη, ὁρῶντά σου τὴν ἐπανάστασιν, γινώσκονται ὅτι χρημάτων ἐρῶν τὴν στρατείαν ἐποίησω ταύτην. ιδ'–ι'. Διὰ τοῦτο προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ εἶπε τῷ Γῶγ· Τάδε λέγει Ἄδωναὶ Κύριος· Οὐχὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ ἐπ' εἰρήνης, γνώση καὶ ἐγερθήσῃ; Καὶ ἤξεις ἀπὸ τοῦ τόπου σου ἀπ' ἐσχάτου βορῶν, σὺ καὶ πολλὰ ἔθνη μετὰ σοῦ· ἀναβάται ἵππων πάντες, συναγωγὴ μεγάλη, καὶ δύναμις πολλή. Καὶ ἀναβῆσθαι ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ, ὡς νεφέλη, καλύψαι γῆν; Ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἔσται· τουτέστι, μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ἰσραὴλ· τοῦτο γὰρ καὶ ἄνω ἔφη· "Ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ ἐπ' εἰρήνης, γνώση καὶ ἐγερθήσῃ." Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ μακαρίου Μωσέως εἰρημένον· "Δεῖξω αὐτοῖς, τί ἔσται ἐπ' ἐσχάτω τῶν ἡμερῶν, ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη ἐστίν." Καὶ καλεῖ τὸ ἔσχατον τῶν ἡμερῶν, οὐ τὴν συντέλειαν, ἀλλὰ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ γέγονεν αὐτῶν ἡ διασπορά. "Καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὴν γῆν μου, ἵνα γνῶ με πάντα τὰ ἔθνη ἐν τῷ ἀγιασθῆναί με ἐν σοὶ ἐνώπιον

αὐτῶν, ὦ Γῶγ." Τὰ ἔθνη νῦν οὐ χρήζει τοῦ Γῶγ εἰς διδασκαλίαν τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ· διὰ γὰρ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ τὴν ἐπίγνωσιν ταύτην ἐδέξατο. Πάλαι δὲ, πρὸ τῆς τοῦ Κυρίου ἐνανθρωπήσεως, τῶν τοιούτων ἐδεῖτο θαυμά των. Καὶ γὰρ τοῦ Σενναχηρείμ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τὰς πολλὰς ἐκείνας ἀπωλέσαντος χιλιάδας, ἐπέγνω τὰ ἔθνη διὰ τοῦ θαύματος τὸν τῶν ἀπάντων Θεόν. Διὸ καὶ ὁ μακάριος βοᾷ Δαβίδ· "Γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός, ἐν τῷ Ἰσραὴλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ." Καὶ τῶν ἐθνῶν δὲ τούτων ἀναιρεθέντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, μαθόντες ἅπαντες τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων τὴν δύναμιν, εἰς ὑμνωδίαν τὰς γλώσσας ἐκίνησαν. Διὸ φησιν· "Ἴνα γνῶ με πάντα τὰ ἔθνη, ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με ἐν σοί." Τουτέστιν, Ἐν τῷ δοξασθῆναί με δήλης μου τῆς δυνάμεως γενομένης. ἰζ'. Τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος τῷ Γῶγ· Σὺ εἶ, περὶ οὗ ἐλάλησα πρὸ ἡμερῶν τῶν ἔμπροσθεν διὰ χειρὸς τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν τοῦ Ἰσραὴλ, τῶν προφητευσάντων ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἔτεσι, τοῦ ἀναγαγεῖν σε ἐπ' αὐτούς. Καὶ Ἰωὴλ, καὶ Ὡσηὲ, καὶ Μιχαίας, καὶ οἱ ἄλλοι προφήται περὶ τούτων τῶν ἐθνῶν προεθέσπι σαν. Ὡσηὲ μὲν γὰρ λέγει· "Καὶ διαθήσομαι αὐ τοῖς διαθήκη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, μετὰ τῶν θηρίων τοῦ ἀγροῦ, καὶ μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ τῶν ἔρπετων τῆς γῆς· καὶ τόξον, καὶ ῥομφαίαν, καὶ πόλεμον συντρίψω ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατ' οἰκίῳ σε ἐπ' ἐλπίδι." Καὶ Ἰωὴλ δὲ, "Ἴδου, φησὶν, ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖ 81.1208 νῶ, ὅταν ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ συνάξω πάντα τὰ ἔθνη, καὶ κατάξω αὐτὰ εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσαφάτ, καὶ διακριθήσομαι πρὸς αὐτούς ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου, καὶ τῆς κληρονομίας μου Ἰσραὴλ." Μιχαίας δὲ οὕτω φησὶν· "Ἦδινε καὶ ἀνδρίζου, θύγατερ Σιών, ὡς τίκτουσα, διότι νῦν ἐξελεύσῃ ἐκ πόλεως, καὶ κατασκηνώσεις ἐν πεδίῳ, καὶ ἤξεις ἕως Βαβυλῶνος· ἐκεῖθεν ῥύσεταί σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου. Καὶ νῦν ἐπισυνήχθη ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ, οἱ λέγοντες· Ἐπιχαρούμεθα, καὶ ἐπόψονται οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἐπὶ Σιών, καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν τὸν λογισμόν Κυρίου, καὶ οὐ συνήκαν τὴν βουλήν αὐτοῦ, ὅτι συνήγαγεν αὐτούς, ὡς δράγματα ἄλκωνος. Ἀνάστηθι καὶ ἀλόα αὐτούς, θύγατερ Σιών, ὅτι τὰ κέρατά σου θήσομαι σιδηρᾶ, καὶ τὰς ὀπλάς σου θήσομαι χαλκᾶς, καὶ κατ' ἀξίους ἐν αὐτοῖς ἔθνη, καὶ λεπτυνεῖς λαοὺς πολλοὺς, καὶ ἀναθήσεις τῷ Κυρίῳ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὴν ἰσχύν αὐτῶν τῷ Κυρίῳ πάσης τῆς γῆς." Καὶ Ζαχαρίας δὲ φησὶν· "Οὗτος ὁ λόγος Κυρίου πρὸς Ζοροβάβελ, λέγων· Οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλη, οὐδὲ ἐν ἰσχύϊ, ἀλλ' ἐν Πνεύματί μου, λέγει Κύριος παντοκράτωρ. Τίς εἶ σὺ, τὸ ὄρος τὸ μέγα, τὸ πρὸ προσώπου Ζοροβάβελ, τοῦ κατορθώσαι;" Ἐξ ὧν δῆλον, ὡς μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἐπεστράτευσεν τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ κατελύθη θείᾳ χειρὶ. ιη', ιθ'. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ἣ ἂν ἡμέρᾳ ἔλθῃ ὁ Γῶγ ἐπὶ τὴν γῆν Ἰσραὴλ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος, ἀναβήσεται ὁ θυμὸς μου ἐν ὀργῇ μου. Καὶ ὁ ζῆλός μου ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου· ἐλάλησα ὑμῖν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται σεισμὸς μέγας ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ. –Σεισμὸν καλεῖ τὸ τοῦ πράγματος μέγεθος. Ὡσπερ γὰρ τοῦ σεισμοῦ τὴν αἴσθησιν ἅπαντες μετὰ δέους δεχόμεθα, οὕτω καὶ τῶν μεγάλων θαυμάτων τὴν γνῶσιν. Οὐδὲν δὲ ἀπεικὸς, καὶ σεισμὸν γενέσθαι τῆς τιμωρίας τοῖς δυσσεβέσι καὶ θηριώδεσιν ἐπαγομένης. Τὸν δὲ θυμὸν, καὶ τὴν ὀργὴν, καὶ τὸν ζῆλον, καὶ τὸ πῦρ τῆς ὀργῆς, θεοπρεπῶς νοήσομεν. Ἀνθρωπίνως γὰρ αὐτὰ τέθεικε τὴν τιμωρίαν παραδηλῶν. Λέγει δὲ σεισθήσεται ἀπὸ τοῦ φόβου τῶν γεγονότων οὐ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰχθύας, καὶ τὰ πετεινὰ, καὶ τὰ ἔρπετα, καὶ τὰ θηρία· τὰ τε ὄρη ῥα γήσεσθαι, καὶ τὰς φάραγγας συγχωσθήσεσθαι, καὶ τὰ τείχη διαλυθήσεσθαι. Ἐξ ὧν δῆλον, ὅτι σεισμὸν τῷ ὄντι τὸν σεισμὸν ἐκάλεσεν. Οὐ γὰρ μόνον τοῖς λογικοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀλόγοις δέος ἐπιτίθησιν ὁ σεισμὸς, καὶ ὄρη διαρρήγνυσιν, ὡς ἐκ τῶν ἀποσχιζομένων τμημάτων ἀποφράττεσθαι τὰς φάραγγας. Καὶ τείχη καταλύει, καὶ πόλεις συγχώννυσιν, καὶ ἀπαξά πλῶς τούτου διδάσκαλος ἡ πείρα. κα'. Καὶ συγκαλέσω ἐπ' αὐτὸν φόβον μαχαίρας εἰς πάντα τὰ ὄρη μου, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Τοῦ σεισμοῦ,

φησίν, ἡγησαμένου δειλίαν αὐτοῖς ἐμ 81.1209 βαλῶ, καὶ πολεμίων φόβον, ὡς φυγῆ χρωμένους καὶ ἀλλήλους ἀγνοεῖν, καὶ ἐπ' ἀλλήλων ἀναιρεῖσθαι. Τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰρηκῶς· Μάχαιρα ἀνθρώπου ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔσται. (κβ΄.) Καὶ κρινῶ αὐτὸν ἐν θανάτῳ καὶ αἵματι. Οὐ μόνον δὲ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθήσονται, ἀλλὰ καὶ ἄνωθεν αὐτοὺς ἐγὼ πολεμήσω. Ἐν ὑετῷ κατακλύζονται καὶ λίθοις χαλάζης, καὶ πῦρ καὶ θεῖον βρέξω ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ· καὶ μεγαλυνθήσομαι, καὶ ἐνδοξασθήσομαι, καὶ ἀγιασθήσομαι, καὶ γνωσθήσομαι ἐναντίον ἔθνων πολλῶν, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος. Τούτων γὰρ ὀλέθρῳ παραδοθέντων, οἱ τέως ἀγνοοῦντές με ἐπιγνώσονται τὴν δύναμιν, καὶ τὴν ἐμὴν προσκυνήσουσι δεσποτείαν.

ΚΕΦΑΛ. ΛΘ΄.

Εἶτα ἄλλιν παρακελεύεται τῷ προφήτῃ προφητεῦσαι ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τὰ σὺν αὐτῷ ἔθνη, ὅτι δι' αὐτοῦ συγχωροῦντος ἤξουσιν ἀπ' ἐσχάτου βορῆ, ἐπὶ τὸ δίκαιον δοῦναι τῆς θηριωδίας ἀξίας. Ἐπιλέγει δὲ καὶ τὴν ἐσομένην αὐτοῖς ἀσθένειαν. γ', δ'. Ἀποτινάξω γὰρ, φησίν, τὸ τόξον σου ἀπὸ τῆς χειρὸς σου τῆς ἀριστερᾶς, καὶ τὰ βέλη σου ἀπὸ τῆς χειρὸς σου τῆς δεξιᾶς. Καὶ καταβαλῶ σε ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, καὶ πεσῆ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σέ, καὶ πολλὰ ἔθνη τὰ μετὰ σοῦ. Διαλύσω σου, φησὶ, τὴν δύναμιν, ὥστε ἐκπεσεῖν τὰ ἐν ταῖς χερσὶν ἐπιφερόμενα ὄπλα. Τούτοις προστίθησιν, ὅτι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς ὠμοβόροις θηρίοις δοθήσεται βορᾶ. Τὸ δὲ, '. Ἀποστελῶ πῦρ ἐπὶ Γῶγ, καὶ κατοικίαι σθήσονται αἱ νῆσοι ἐπ' εἰρήνης, καὶ γνώσονται ὅτι ὄνομά μοι Κύριος, δηλοῖ, ὡς τοῦ Γῶγ τὴν πανωλεθρίαν ἐκείνην ὑπομείναντος, οὐ μόνον οἱ ἠπειρώται, ἀλλὰ καὶ οἱ νησιῶται θαρρήσουσιν· ἐδεδοίκεσαν γὰρ τὴν ἐκείνων στρατείαν ἀκούσαντες. ζ'. Καὶ τὸ ὄνομά μου, φησὶ, τὸ ἅγιον γνωσθήσεται ἐν μέσῳ τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ οὐ βεβηλωθήσεται τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐκέτι. Καὶ τὴν αἰτίαν διδάσκει· "Καὶ γνώσεται τὰ ἔθνη, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ἅγιος ἐν μέσῳ τοῦ Ἰσραὴλ." Μαθόντα γὰρ τὰ ἔθνη τῆς ἐμῆς προνοίας τὴν δύναμιν, καὶ ὅπως ὑπερασπίζω τοῦ χρηματίζοντός μου λαοῦ, οὐκ ἔτι ἀσθένειάν μου κατηγορήσουσιν, οὐδὲ νομιούσι διὰ τὴν ἐμὴν ἀδυναμίαν τὴν προτέραν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου γενέσθαι. Εἶτα τῶν εἰρημένων τὸ βέβαιον δείκνυσιν. 81.1212 η'. Ἴδου ἤκει, καὶ γνώση, ὅτι ἔσται, λέγει Ἀδωναΐ Κύριος. Νόμισον αὐτὰ, φησὶ, γεγενῆσθαι, καὶ ὡς περὶ γεγενημένων ἀναντίρρητον ἔχε τὴν πίστιν· πάντως γὰρ γενήσεται τὰ ὑπ' ἐμοῦ προρρήθέντα. "Αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα, ἣν ἐλάλησα." Περὶ ταύτης, φησὶ, τῆς ἡμέρας πολλάκις προηγόρευσα. Καλεῖ δὲ ἡμέραν τῆς τοῦ Γῶγ τιμωρίας τὸν καιρὸν. Εἶτα διδάσκει, ὡς ἅπας Ἰσραὴλ ἀντὶ ξύλων τοῖς ἐκείνων χρήσονται ὄπλοις, δόρασί τε καὶ τόξοις, καὶ βέλεσι, θυρεοῖς τε καὶ πέλταις, καὶ βακτηρίαις· καὶ ὅτι οὐ δεθησονται ξύλων τομῆς, ἀλλ' ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν ἀρκέσει αὐτοῖς εἰς τὴν χρεῖαν τὰ προειρημένα ὄπλα. Καὶ διὰ τούτων δὲ τὸ πλῆθος αὐτῶν παραδηλοῖ· προλέγει δὲ καὶ τὸ ἐσόμενον μνημα τοῦ Γῶγ. ια'. "Ἔσται γὰρ, φησίν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, δώσω τῷ Γῶγ τόπον ὀνομαστὸν μνημεῖον Ἰσραὴλ, τὸ πολυάνδριον τῶν ἐπελθόντων ἐξ ἀνατολῆς τῆς θαλάσσης." Ἐνθα, φησίν, ἔθαψαν τοὺς ἐκ τῶν ἐξῶν ἐπελθόντας αὐτοῖς μερῶν, ἐκεῖ καὶ τοῦτον θάψουσιν. Ἀναμιμνήσκει δὲ αὐτοὺς διὰ τούτου τῆς ἐπὶ τοῦ Σενναχηρείμ γενομένης τῶν Ἀσσυρίων σφαγῆς· ὅτι καὶ τότε τῆς αὐτοῦ ἐπικουρίας ἀπήλασαν, καὶ μετὰ ταῦτα τῆς αὐτοῦ τεύξονται προμηθείας. Διὰ δὲ τὸ πλῆθος, φησὶ, τῶν νεκρῶν, "Οἰκοδομήσουσι τὸ περιστόμιον τῆς φάραγγος, καὶ θάψουσιν ἐκεῖ τὸν Γῶγ, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ, καὶ κληθήσεται τὸ γαί τὸ πολυάνδριον τοῦ Γῶγ." Τοσοῦτον γὰρ, φησίν, ἔσται τῶν ἀναιρουμένων τὸ πλῆθος, ὡς μηδὲν ὄρυγμα χειροποίητον αὐτοὺς δέξασθαι, ἀλλὰ τὴν βαθυτάτην φάραγγα τάφον αὐτοῖς γενέσθαι, ἑκατέρωθεν μὲν περικοδομουμένην, ἄνωθεν δὲ χωνυμένην. Ἐπτὰ δὲ μηνῶν,

φησί, δαπανηθήσεται χρόνος εἰς ταύτην τὴν ταφήν· καὶ τὴν ἡμέραν δὲ τῆς ἐκείνου πανωλεθρίας ἐπίσημον ποιήσονται. "Ἔσται γὰρ αὐτοῖς, φησὶν, εἰς ὄνομα ἢ ἡμέρα, ἐν ᾗ δοξασθήσομαι, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος." Ἀλλὰ καὶ ἄνδρας, φησὶν, ἀφορί-σουσιν, ὥστε περινοστήσαι τὴν γῆν, καὶ παραδοῦναι ταφῇ τοὺς ἐν τῷ φεύγειν, τὸν θάνατον δεξαμέ νους. ιε'. Καὶ ζητήσουσι πᾶς ὁ διαπορευόμενος τὴν γῆν, καὶ διερχόμενος, καὶ ὁ ἰδὼν ὄστοῦν ἀνθρώπου, οἰκοδομήσει παρ' αὐτῷ σημεῖον, ἕως οὗ θάψωσιν αὐτὸ οἱ θάπτοντες εἰς τὸ γαί τοῦ πο λυανδρίου τοῦ Γῶγ. Ἐπὶ χρόνῳ πολλῷ, φησὶ, περινοστήσουσι τοὺς ἀτάφους παραδιδόντες ταφῇ· καὶ οἱ ὀδῖται δὲ, εἴ που ὄστοῦν εὔροιεν, λίθους κατ' αὐτὸ ἀθροίζοντες, δῆλον ποιήσουσι τοῖς τὸ θάπτειν ἐγκε χειρισμένοις, ὥστε κάκεινα συναγαγεῖν, καὶ τῶν νομιζομένων ἀξιῶσαι. ι'. Καὶ τὸ ὄνομα δὲ τοῦ τόπου κληθήσεται 81.1213 διάπτωσις καὶ πολυάνδριον, καὶ καθαρισθήσεται ἢ γῆ. Οὕτω ταῦτα προαγορεύσας, τοῖς ὀρνέοις καὶ τοῖς θηρίοις παρακελεύεται, ὡς ἐπὶ θοίνην τινὰ καὶ εὐωχίαν ἐλθεῖν, ἅτε δὴ πολλῶν καὶ ἀπείρων ἐρῶν ῥιμμένων σωμάτων· οὐχ ὡς λογικοῖς δὲ τούτοις παρ' ἐγγυᾶ, ἀλλὰ πείθων τοὺς λογικοὺς, ὡς καὶ ταῦτα αὐτοῦ συγχωροῦντος γίνεται. Τὸ δὲ, "Φάγεσθε κρέα μόσχων, καὶ κριῶν, καὶ ἀρνῶν, καὶ τράγων, καὶ ταύρων ἐστεατωμένων πάντων," τροπικῶς ἔφη, τοὺς βασιλέας αὐτῶν καὶ ἄρχοντας, καὶ ἀριστεάς, διὰ τῶν μόσχων, καὶ κριῶν, καὶ τράγων, καὶ ταύρων ὀνομάσας. Διὰ δὲ τῶν ἀρνῶν τοὺς ὑπηκόους. Θυσίαν δὲ αὐτοῦ κέκληκε τὴν γνώμη αὐτοῦ γενομένην ἐκείνων ἀναίρεσιν κ'. Καὶ ἐμπλησθήσεσθε, φησὶν, ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, τουτέστιν, ἐπὶ τῆς παρ' ἐμοῦ προσενεχθείσης ὑμῖν τροφῆς. Καὶ δεικνὺς τίς αὕτη, ἐπ' ἤγαγεν· "Ἴππον, καὶ ἀναβάτην, καὶ γίγαντα, καὶ πάντα ἄνδρα πολεμιστὴν, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος." Διὰ τούτων ἠρμήνευσε τοὺς κριοὺς, καὶ τοὺς ταύρους, καὶ τοὺς τράγους. κ'. Καὶ δώσω τὴν δόξαν μου ἐν ὑμῖν καὶ ὄψεται πάντα τὰ ἔθνη τὴν κρίσιν μου, ἣν ἐποίησα, καὶ τὴν χειρὰ μου, ἣν ἐπήγαγον ἐπ' αὐτούς. Τῆς σφαγῆς, φησὶ, γενομένης, καὶ τῆς τοιαύτης ὑμῖν θοίνης προσενεχθείσης, θεωρήσει πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὸ δυνατόν τῆς ἐμῆς προνοίας, καὶ τὸ τῆς κρίσεως δίκαιον. Ἀλλὰ καὶ ὁ οἶκος, φησὶ, τοῦ Ἰσραὴλ δι' αὐτῶν μαθήσεται τῶν πραγμάτων, ὅτι καὶ Κύριος αὐτῶν εἰμι καὶ Δεσπότης. Τὸ δὲ, "Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐπέκεινα," τῆς προτέρας ἀγνοίας κατ' ἡγορεῖ. κγ', κδ'. Καὶ γινώσκεται πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν ἠχμαλωτεύθησαν ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, ἀνθ' ὧν ἠθέτησαν εἰς ἐμὲ, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρ' ἔδωκα αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἐθνῶν αὐτῶν, καὶ ἔπεσον πάντες μαχαίρᾳ. Κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐποίησα αὐτοῖς, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν. Θεώμενα, φησὶ, τὰ ἔθνη τὸν ἐπενεχθέντα τῷ Γῶγ ὄλεθρον, γινώσκεται ὡς καὶ Βαβυλῶν νόμις ταύτην ἠδυνάμην ἐπενεγκεῖν τὴν τιμωρίαν· ἀλλὰ δίκας τὸν Ἰσραὴλ τῆς ἀσεβείας καὶ παρανομίας μίας πραττόμενος, ἐξανδραποδισθῆναι παρεχώρησα, οὐδεμιᾶς αὐτοὺς ἀξιῶσας ἐπικουρίας. Καὶ τοῦτο δὲ σαφῶς ἡμᾶς διδάσκει, ὡς εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἢ τούτων τῶν ἐθνῶν ἐγένετο ἐπανάστασις. "Γινώσκεται γὰρ, φησὶ, πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν ἠχμαλωτεύθησαν πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ." Θεωροῦντες γὰρ ἅπαντες τὴν ἀθρόαν ἐκείνων ἀναίρεσιν, λογισμοῖς ὀρθοῖς χρώμενοι συνήσουσιν, ὅτι δίκας τίνοντες τῶν ἀμαρτημάτων, τὴν αἰχμαλωσίαν ἐκείνην ὑπέμειναν. Μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ ἐπαγόμενα· 81.1216 κε'-κζ'. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει Ἄδωναϊ Κύριος· Νῦν ἀναστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰακώβ, καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ζηλώσω διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον. Καὶ λήψονται τὴν ἀτιμίαν ἑαυτῶν, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, ἃς ἠδίκησαν εἰς ἐμὲ ἐν τῷ κατοικισθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐπ' εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν. Ἐν τῷ ἐπιστρέψαι με αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν αὐτῶν. Τὸ, "Λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, ἃς ἠδίκησαν εἰς ἐμὲ," ἀντὶ τοῦ, εἰς διάνοιαν λήψονται, δι' ὧν ὑπέμειναν ἀνία ῥῶν, ὡς

αὐτοὶ τούτων ἑαυτοῖς ἐγένοντο πρόξενοι, καὶ τῆς ἀτιμίας αἰτία ἡ ἀδικία. Τούτοις δὲ, φησὶ, χρήσονται τοῖς λογισμοῖς εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανελθόντες γῆν, καὶ τῶν χαλεπῶν τούτων τῶν πολεμίων ἀπαλ λαγέντες· τότε γάρ, "Καὶ ἀγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς ἐνώπιον τῶν ἔθνων." Ἀντὶ τοῦ· Δήλης μου τῆς δυ νόμους γενομένης, τὴν παρὰ πάντων δέξομαι προσ κύνησιν, διὰ τῆς περὶ τούτους ὑπ' ἐμοῦ γενομένης προνοίας. κη'. Καὶ γνώσονται, ὅτι ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν, ἐν τῷ ἐπιφανῆναί με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσι. Διὰ γὰρ τῆς ἐμῆς προμηθείας καὶ τῆς τῶν Βαβυλωνίων ἀπαλλαγῆσονται δεσποτείας, καὶ τῶν Σκυθικῶν ἔθνων τὸν ὄλεθρον ὄψονται. "Καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ οὐ καταλείψω οὐκέτι ἀπ' αὐτῶν ἐκεῖ." Καὶ τοῦτο, ὅσον ἦκεν εἰς τὴν θεϊαν κηδεμονίαν, γεγένηται· οἱ δὲ τοῖς θείοις νόμοις ἀντιτείνειν εἰωθότες, ἐπανελθεῖν οὐκ ἠθέλησαν, ἀλλ' οἱ πλείους τῆς πατρῶας γῆς τὴν ξένην προείλοντο. κθ'. Καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκέτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, ἀνθ' ὧν ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, λέγει Ἄδωναΐ Κύριος. Καὶ τοῦτο δὲ ἔπεται τῶν ἀνθρώπων τῇ γνώμῃ. Ἐφ' ἡμῖν γάρ ἐστι τὸ ταῖς ἀγαθαῖς ὑποσχέσεσιν ἐπιθεῖναι τὸ πέρας· οὕτω καὶ ἡμῖν ὑπέσχετο τῶν οὐρα νῶν τὴν βασιλείαν ὁ Δεσπότης, ἀλλ' οὐ τευξόμεθα ταύτης ἀναξίως πολιτευόμενοι· σπουδάζοντες δὲ, καὶ σὺν προθυμίᾳ πάσῃ τοὺς θείους νόμους φυλάττοντες, ἀπολαυσόμεθα πάντως τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν. Οὕτω καὶ τοῖς Ἰουδαίοις ὑπέσχετο μὴ ἀποστρέψω ἀπ' αὐτῶν τὸ πρόσωπον, δηλονότι πειθομένων αὐτῷ καὶ πιστευόντων, καὶ τοὺς θείους φυλασσόντων νόμους. Καὶ ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, μάρτυς ἡ ἱστορία· ἐξαγαγὼν γὰρ ἐξ Αἰγύπτου τὸν λαόν, εἰς τὴν ἐπηγγελμένην αὐτοῖς ἀξίαν ὑπέσχετο γῆν· ἐπειδὴ δὲ τοῖς θείοις δόγμασιν ἀντιτείνοντες, ἀσεβεῖα συζώντες διετέλεσαν, πάντας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ θανάτῳ παρέδωκε, δύο μόνοις ἐξ ἀπάντων τῶν δεξαμένων τὰς ὑποσχέσεις, πληρώσας τὰς ὑποσχέσεις. Καὶ ἐνταῦθα τοίνυν οἱ μὲν πεπιστευκότες, καὶ τὸ σωτήριον δεξάμενοι κήρυγμα, βεβαίαν ἔχουσι τὴν ὑπόσχεσιν· οὐ γὰρ ἀπέστρεψε 81.1217 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτῶν· οἱ δὲ τάναντία δρῶντες τῷ θείῳ βουλήματι, πόρρω που τῆς θείας ἐπιουσίας τυγχάνουσιν, οὐδεμιᾶς ἀπολαύοντες προμηθείας, ἀλλὰ, "πορευόμενοι, κατὰ τὸν προφήτην Ἰσαΐαν, τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς αὐτῶν, καὶ τῇ φλογὶ ἣ ἐξέκαυσαν." καὶ πορεύονται, κατὰ τὸν θεῖον Δαβὶδ, "ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν." Ταῦτα μὲν οὕτω νοεῖν ὑπὸ τῆς θείας Γραφῆς ἐδιδάχθημεν. Ἐγὼ δὲ θαυμάζω οὐ μόνον Ἰουδαίων τὴν ἄνοιαν, ἀλλὰ καὶ τινῶν, τὸ μὲν Χριστιανικὸν ὄνομα περικειμένων, τοῖς Ἰουδαῖοις δὲ μύθοις προσεχόντων· καὶ τοῦ Γῶγ καὶ Μαγῶγ τὴν ἐπανάστασιν οὐ γεγενῆσθαι λεγόντων, ἀλλ' ἔσεσθαι προσδοκόντων. Οὐς ἔδει συνιδεῖν, πρῶτον μὲν, ὅτι τῇ ἐκ Βαβυλῶνος ἀνακλήσει ἡ τούτου προφητεία συνέζευκται· ἔπειτα, ὅτι διὰ τούτων ἔφη μαθήσεισθε τὰ ἔθνη τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν. Ποίας γὰρ, εἰπά τωσαν, δεῖται νῦν τὰ ἔθνη διδασκαλίας εἰς διάγνωσιν τῆς θείας δυνάμεως, οἱ πιστεύειν μὲν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐδιδάχθησαν, δοξολογεῖν δὲ καὶ προσκυνεῖν τὴν θεϊαν ἔμαθον φύσιν, τῆς δὲ τῶν εἰδώλων ἀπηλλάγησαν πλάνης; Ποίαν δὲ τοιαύτην διδασκαλίαν ἢ τοῦ Γῶγ ἀναίρεσις προσενεγκεῖν ἠδύνατο, οἷαν τῶν ἱερῶν ἀποστόλων περιέχει τὸ κήρυγμα; Τοῦτο μὲν γὰρ τὰ περὶ Τριάδος καὶ μονάδος ἅπαντας ἀνθρώπους διδάσκει, καὶ ὅτι ἐν τῇ μιᾷ φύσει τὰς τρεῖς ιδιότητας θεωροῦμεν· καὶ πρὸς τούτοις νεκρῶν ἀνάστασιν, καὶ κρίσιν, καὶ ἀντίδοσιν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων, οὐρανῶν βασιλείαν, τὴν ἐν γεννῆ τιμωρίαν, τῆς ἀρετῆς τὰ μαθήματα, τὰ τῆς φιλοσοφίας διδάγματα, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα τό τε θεῖον Εὐαγγέλιον περιέχει, καὶ τὰ ἱερὰ τῶν ἀποστόλων συγγράμματα. Ἡ δὲ τοῦ Γῶγ ἀναίρεσις μόνον ἐδίδαξε τὰ ἔθνη, ὅτι μεγίστην ἔχει δύναμιν ὁ Ἰουδαίων Θεός, καὶ ὅτι οὐ διὰ τὴν αὐτοῦ ἀσθένειαν ὑπὸ Βαβυλωνίους ἐγένοντο, ἀλλὰ διὰ τὴν οἰκείαν παρανομίαν. Εἰ τοίνυν μηδέπω τὰ κατὰ τὸν Γῶγ ἐγένετο, ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν γενήσεται,

καὶ δι' ἐκείνου μαθήσεται τὰ ἔθνη τὸν τῶν ὄλων σέβειν Θεὸν, μείζονα τὰ κατὰ τὸν Γῶγ τοῦ σωτηρίου σταυροῦ, καὶ τοῦ θανάτου τοῦ τὸν θάνατον λύσαντος, καὶ τῶν θείων ἀποστόλων, οἱ τῷ φωτὶ τῆς θεογνωσίας τὴν οἰκουμένην κατηύγασαν. Ταῦτα μὲν γὰρ ἅπαντα οὐκ ἴσχυσε διδάξαι τὰ ἔθνη τὸν τῶν ὄλων Θεὸν, μόνη δὲ ἡ τοῦ Γῶγ ἀναίρεσις δῆλον αὐτὸν ἅπασι καταστήσει· οὕτω σαφῶς Ἰουδαΐζουσιν οἱ ταῦτα μυθολογοῦντες. Ἡμεῖς δὲ, τῇ θείᾳ πειθόμενοι Γραφῇ, τὴν προειρημένην ἑρμηνείαν ἐποίησάμεθα, διδάξαντες, ὅτι ἐλήλυθεν οὗτος, καὶ πέρας τὰ κατ' αὐτὸν εἴληφε. Καὶ τότε μὲν ἔμαθε τὰ ἔθνη, ὡς οὐ διὰ τὴν θείαν ἀσθένειαν τὴν αἰχμαλωσίαν ὑπ ἕμενον οἱ Ἰουδαῖοι, ἀλλὰ διὰ τὴν σφῶν αὐτῶν παρανομίαν· ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος, διὰ τοῦ Δεσποτικοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τὰς τῆς θεογνωσίας 81.1220 ἀκτῖνας ἐδέξατο τὰ ἔθνη, καὶ τῆς πατρῴας ἀσεβείας ἀπαλλαγέντα, προσκυνεῖν μεμαθήκαμεν τὸν Πατέρα, καὶ τὸν Υἱὸν, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· αὐτῷ πρέπει δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΜΟΣ Ι΄.

ΚΕΦΑΛ. Μ΄.

α΄. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ πέμπτῳ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἐν τῷ πρώτῳ μηνί, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ἐν τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ ἔτει μετὰ τὸ ἀλῶναι τὴν πόλιν. Καὶ ἐν τεῦθεν δῆλός ἐστι ὁ προφήτης Ἰεχονία τῷ βασιλεῖ τῆς αἰχμαλωσίας κοινωρήσας· μεθ' ὃν Σεδεκίας ἔβα σίλευσε ἔνδεκα ἔτη ὀλίγων μηνῶν ἀποδέοντα· ἐν γὰρ τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τῆς Σεδεκίου βασιλείας ἦλω ἡ πόλις. Εἰκότως τοίνυν ἔφη, τὸ τῆς ἀλώσεως τῆς πόλεως τεσσαρεσκαίδεκατον ἔτος, τῆς αὐτῶν αἰχμαλωσίας πέμπτον εἶναι καὶ εἰκοστόν. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεῖρ Κυρίου. (β΄.) Καὶ ἤγαγέ με ἐκεῖ ἐν ὁράσει Θεοῦ, ἤγαγε δέ με εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἔθηκέ με ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ σφόδρα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὡσεὶ οἰκοδομὴ πόλεως ἀπέναντι. Προθεσπίσας αὐτοῖς ὁ τῶν ὄλων Θεὸς τὴν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπάνοδον, καὶ τὴν οἰκείαν ὑποδείξας δύναμιν διὰ τῆς τῶν ξηρῶν ἐκείνων ὁσῶν ἀναστάσεως, προλέγει καὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ νεῶ τὴν οἰκοδομίαν· καὶ οὐ λόγους κέχρηται μόνοις, ἀλλὰ καὶ θεωρίαν τοιαύτην ὑποδείκνυσι τῷ προφήτῃ, τῇ τοῦ θείου Πνεύματος ἐνεργείᾳ τῆς διανοίας αὐτοῦ φωτίσας τὸ ὀπτικόν. Ἴνα δὲ μὴ τὸ καθ' ἕκαστον ἑρμηνεύοντες ἀποκναίωσμεν τοὺς ἐντυγχάνοντας τῆδε τῇ βίβλῳ τῷ μήκει τῶν λόγων, ἐν κεφαλαίῳ παράφρασιν τινα ποιήσασθαι βουλόμεθα τῶν ὑποδειχθέντων πνευματικῶς τῷ θεσπεσίῳ προφήτῃ. Λέγει τοίνυν, "Ἐν ὁράσει Θεοῦ," τουτέστι πνευματικῇ, οὐ σωματικῇ ὄψει, ἀπαχθῆναι μὲν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, ἰδεῖν δὲ ἐπ' ὄρους τινὸς ὑψηλοῦ οἰκοδομίαν, καὶ τινα ἐστηκότα, τὸ μὲν εἶδος ἀνθρώπειον ἔχοντα, τὴν δὲ χροάν λαμπροτάτου καὶ περικαλλεστάτου χαλκοῦ, κάλαμον δὲ καὶ σπαρτίον οἰκοδομικὸν ἐπιφερόμενον, καὶ παρακελευόμενόν μοι, καὶ τὰ ὑποδεικνύ 81.1221 μενα θεωρεῖν, καὶ τῶν λεγομένων ἀκούειν. Τούτου γὰρ χάριν καὶ ἐληλυθέναι ἔφασκεν, ὥστε καὶ ὑποδείξει καὶ διδάξει. "Ἴνα καὶ σὺ, φησὶ, ταῦτα διαπορθμεύσης τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ." Εἶτα μετρῶν τῷ καλάμῳ ὑποδείκνυσί μοι ἅπαντα τῆς οἰκοδομίας τὰ μέτρα· καὶ πρῶτον μὲν τῶν πυλῶν τὰ μέτρα, καὶ τῶν καλουμένων οὐδῶν τε καὶ ὑπερθύρων, καὶ παραστάδων. Αἰλὰμ γὰρ ἐνικῶς τὴν παραστάδα καλεῖ· αἰλαμῶθ δὲ πληθυντικῶς· καὶ θεὲ πάλιν, τὸν τε οὐδὸν, καὶ τὸ ὑπέρθυρον· θεεῖμ δὲ, τὰ αὐτὰ πληθυντικῶς. Οὕτω γὰρ εὔρον τούτων παρὰ τῷ Σύρῳ τὴν ἑρμηνείαν. Λέγει δὲ ἑωρακέναι οὐ μόνον τὰς ἐξωτέρας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἔνδον πύλας, καὶ τὰς μεταξὺ πάλιν αὐλὰς, καὶ τὰς ἐκείνων ἐνδοτέρας. Αἱ μὲν γὰρ ἦσαν ἀφωρισμέναί τοῖς ἱερεῦσιν, αἱ δὲ πᾶσιν ἦσαν Ἰσραηλίταις βεβαταί· καὶ ἓνα μὲν ἐν κύκλῳ περίβολον εἶχεν ὁ θεῖος νεῶς, μέγιστόν τε καὶ ὑψηλότατον· ἔνδον δὲ μετ' ἐκεῖνον τειχίους ἐτέροις τὸ

ὑπαιθρον ἅπαν διώριστο. Καὶ τὰ μὲν ἀπενενέμητο παντὶ τῷ λαῷ, τὰ δὲ ἐνδότερα καὶ παρ' αὐτὸν τὸν νεῶν μόνους ἀφιέρωτο τοῖς ἱερεῦσι. Λέγει τοίνυν ἰδεῖν ἐν τῇ ἐνδοτέρᾳ αὐλῇ παστοφόρια, καὶ περίστυλα τριάκοντα· τὰ δὲ παστοφόρια ὁ Σύρος ἐξέδρας ὠνόμασε. Καὶ ταῦτα δὲ τοῖς ἱερεῦσιν ἀφώριστο, ὡς ὁ αὐτὸς διδάσκει προφήτης. Τῷ θεσπεσίῳ δὲ Ἡσαΐα φησὶν ὁ Θεός· "Εἶς ελθε εἰς τὸ παστοφόριον πρὸς Σομμᾶν τὸν γραμματέα." Λέγει δὲ ἑκατὸν μὲν πήχεων εὖρος ἀπονενεμηθῆναι ταῖς ἐξωτέραις αὐλαῖς, τῇ τε πρὸς ἄρκτον καὶ τῇ πρὸς μεσημβρίαν βλεπούση, ὡσαύτως δὲ καὶ τῇ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα· τῶν δὲ ἐσωτέρων αὐλῶν ἐκάστης τὸ μὲν μήκος πήχεων εἰκοσιπέντε, τὸ δὲ εὖρος πήχεων πενήκοντα. Λέγει δὲ καὶ τὰς πύλας εἰκέναι ἀλλήλαις κατὰ πάντα, κατὰ τε τὰ μέτρα, καὶ κατὰ τὰς τῶν φοινίκων γλυφάς· τὰ δὲ ἐκατέρωθεν τῆς θύρας γεισώματα, εἴτουν κυμάτια, αἴλιον ὀνομάζει, ἐν αἷς διαγεγλύφθαι ἔφη τὰ τῶν φοινίκων εἰκασματα. Λέγει δὲ θεωρῆσαι καὶ τραπέζας ἐκατέρωθεν τῶν πυλῶν κειμένας, ἐν αἷς τὰ ἱερεῖα τιθέντες οἱ ἱερεῖς κατ' ἐσφαζον, τὰ τε ὀλοκαυτούμενα, καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ ἀγνοίας προσφερόμενα· πλησιάζειν δὲ ἔφη καὶ ῥυκάκα τινα, τὸ αἷμα τῶν θυμάτων ὑποδεχόμενον, καὶ εἰς τι χωρίον ἀπωκισμένον πάντως μετακομίζοντα. Εἶχον δὲ, φησὶν, αἱ τράπεζαι καὶ ὀρόφους ἄνωθεν καλύπτοντας, καὶ τοῦ τε ὑετοῦ, τοῦ τε ἡλίου τὴν προσβολὴν ἀπείργοντας. Μετὰ ταῦτα διηγεῖται, ὡς ἐξέδρας ἐθεάσατο δύο, τὴν μὲν εἰς ἄρκτον, τὴν δὲ εἰς μεσημβρίαν ἀποβλέπουσαν· ἀμφοτέρας δὲ ἐν ταῖς ἐνδοτέραις ὠκοδομημένας αὐλαῖς. Καὶ τὴν μὲν ἀποβλέπουσαν πρὸς νότον, τοῖς ἱερεῦσιν ἀπονενεμηθῆναι ἔφη τοῖς τὸν θεῖον φυλάττουσι νεῶν· τὴν δὲ πρὸς βορρᾶν ἀποβλέπουσαν, τοῖς τὸ θυσιαστήριον τὸ ἔξω φυλάττουσι. Ἐφη δὲ καὶ τούτους κάκείνους ἀπὸ τοῦ Σαδούκ τοῦ γένους κατάγειν· πάλαι γὰρ τοῦ 81.1224 Ἀβιάθαρ τὸ γένος ἔπαυσε τοῦ ἱερατεῦσιν ὁ τῶν ὄλων Θεός, κατὰ τὴν ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Ἡλεὶ τοῦ ἀρχιερέως ψῆφον. Λέγει δὲ ἐσωτέραν αὐλὴν, τὴν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα βλέπουσαν, ἀπὸ τοῦ προπυλαίου τοῦ θεοῦ νεῶν μέχρι τῆς πύλης ἑκατὸν ἐσχηκέναι πήχεις, καὶ τὸ εὖρος δὲ ὡσαύτως τοσοῦτους· καταντικρὺ δὲ τοῦ νεῶν τὸ θυσιαστήριον· τὸ δὲ προπύλαιον τοῦ νεῶν εἴκοσι μὲν πήχεων τὸ μήκος, τεττάρων δὲ καὶ δέκα τὸ πλάτος· καὶ τὴν θύραν αὐτοῦ ὁμοίως τεττάρων καὶ δέκα τὸ πλάτος, τοὺς δὲ ἐκατέρωθεν αὐτῆς ἀγκῶνας, ἢ παραστάδας μέχρι τῆς γωνίας, ἀπὸ τριῶν πήχεων ἐκατέραν. Οὕτω γὰρ καὶ τῶν εἴκοσι πήχεων πληροῦται τὸ μέτρον, τῆς μὲν θύρας τέτταρας καὶ δέκα λαβούσης, τῶν ἐκατέρωθεν ἀγκῶνων (τούτους γὰρ ἐπωμίδας ἐκάλεσε), τοὺς ἄλλους ἕξ, τρεῖς ἐντεῦθεν, καὶ τρεῖς ἐκεῖθεν. Αὐτοῦ δὲ τοῦ νεῶν τὴν θύραν ἔφη εὖρος ἔχειν πήχεων δέκα, τοὺς δὲ ἐκατέρωθεν ἀγκῶνας ἀπὸ πέντε πήχεων, ὥστε πληροῦσθαι πάλιν τοὺς εἴκοσι πήχεις· διεμέτρησε δὲ, φησὶ, καὶ αὐτὸν τὸν νεῶν, καὶ ὑπέδειξε μοι τεσσαράκοντα πήχεων τὸ μήκος, εἴκοσι δὲ τὸ πλάτος, ἰσόμετρον τῷ προπυλαίῳ. Εἶδον δὲ, φησὶ, καὶ ἑτέραν θύραν ἐνδοτέραν, τὸ πλάτος ἔχουσαν πήχεις ἕξ, τοὺς δὲ ἐκατέρωθεν ἀγκῶνας ἀπὸ πήχεων ἑπτὰ· τοῖς ἕξ τοίνυν πήχεσιν οἱ τέτταρες καὶ δέκα προστιθέμενοι τοὺς εἴκοσι πληροῦσι. Λέγει δὲ θεάσασθαι καὶ τὰς θύρας τὰς διοριζούσας ἀπὸ τῶν ἁγίων τὰ Ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ τὸ μὲν εὖρος αὐτῶν ἰσόμετρον εἶναι τῷ νεῶν, τουτέστι πήχεων εἴκοσι· τὸ δὲ ὕψος πήχεων τεσσαράκοντα. Ζητήσας δὲ καὶ παρὰ τῷ Σύρῳ καὶ παρὰ τῷ Ἑβραίῳ τὰ μέτρα, εὖρον καὶ τὸ ὕψος ἰσόμετρον τῷ πλάτει· συνεφώνησαν γὰρ ἀμφοτέροι, ὃ τε Σύρος, ὃ τε Ἑβραῖος, εἴκοσι πήχεων φήσαντες, καὶ τὸ εὖρος, καὶ τὸ ὕψος. Λέγει δὲ καὶ διπλοῦν τεθεῆσθαι κύκλῳ τοῦ ναοῦ τὸ οἰκοδόμημα, καὶ ἑτέρους τοίχους ἕξωθεν τῆς ὀροφῆς ὠκοδομημένους, καὶ μεταξὺ τῶν δύο τοίχων κύκλῳ περίπατόν τε καὶ δίοδον. Λέγει δὲ καὶ τῆς οἰκοδομίας ταύτης τὴν αἰτίαν· "Ἴνα μηδεὶς, φησὶ, πελάζη τοῖς τοῦ νεῶν τοῖς χοῖς." Τοῦτον δὲ αὐτὸν στενὸν κύκλον ἔφη εἰς ἐπίπεδα καὶ ὑπερῶα διηρηθῆναι, καὶ θυρίδας ἔχειν ἕξωθεν μὲν στενάς εὐρυτέρας δὲ ἔνδοθεν, ἅς προσαγο

ρεύειν ειώθαμεν λοξάς· καὶ ἑτέρας δὲ, φησὶ, δύο ἐξ ἑδρας ἑθεασάμην ἑκατέρωθεν τοῦ θείου νεῶ, τὴν μὲν εἰς ἄρκτον ἀποβλέπουσαν, τὴν δὲ πρὸς νότον· τοῦτο γὰρ ἐκάλεσε προσευχὴν, ἐπειδὴ τοῖς τὰ βορειότερα τῆς Ἱερουσαλήμ οἰκοῦσιν Ἰουδαίοις ἔθος ἐστὶν εὐχομένοις, πρὸς μεσημβρίαν ἀποβλέπειν κατὰ τὴν τῆς πόλεως θέσιν. Λέγει δὲ, μεταξὺ τοῦ θείου νεῶ καὶ τῆς καλουμένης ἐξέδρας, πέντε διορίζειν πήχεις· ἀπὸ δὲ τοῦ ἑσπερίου τείχους μέχρις αὐτῆς τῆς ἐξ ἑδρας ἑβδομήκοντα εἶναι πήχεις, εὖρος δὲ ἔννενη κοντα. Μέσος δὲ, φησὶν, ἦν ὁ θεῖος νεῶς, σανίσιν ἅπας κεκαλυμμένος, οὐ τοὺς τοίχους μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔδαφος καὶ τὸν ὄροφον. Εἶχε δὲ καὶ θυρίδας δικτυωτάς, 81.1225 τουτέστι, διατρήτους δικτύω ἐοικυίας. Αἱ γλυφαὶ δὲ ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ ἐπὶ τῶν φλιῶν, τῶν χερουβὶμ καὶ φοινίκων ἀπεικασμάτα εἶχον· ἕκαστον δὲ τῶν χερουβὶμ δύο εἶχε πρόσωπα, ἕν μὲν λέοντος, ἕν δὲ ἀνθρώπου, καὶ τὸ μὲν πρὸς τοῦτον ἀπέβλεπε τὸν φοῖνικα, τὸ δὲ πρὸς ἐκείνον. Δύο δὲ πρόσωπα ἀντὶ τῶν τεσσάρων ἑθεάσατο γεγλυμμένα· ἐπειδὴ οὐδὲ οἷόν τε ἦν ἐν σανίσιν ἀκριβῶς τέσσαρα διαγλύψαι. Λέγει δὲ καὶ τὸ θυσιαστήριον τεθεῶσθαι τὸ πρὸ τῶν ἁγίων· εἶχε δὲ, φησὶ, τὸ μὲν ὕψος τρεῖς πήχεις, δύο δὲ πῆχεις τὸ μῆκος, καὶ τὸ πλάτος ὡσαύτως, τουτέστι τε τράγωνον ἰσόπλευρον. Ἐδιδάχθη δὲ ὑπὸ τοῦ ταῦτά μοι δεικνύντος, ὡς αὕτη ἦν ἡ τράπεζα ἢ κατ' ἐναντιοῦ Κυρίου. Ἐπιστῆσαι δὲ προσήκει, ὡς τὴν τράπεζαν, τὴν τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως δεχομένην, θυσιαστήριον προσηγόρευσε, τοῦ μεγάλου Μωσέως τράπεζαν αὐτὴν ὀνομάσαντος μόνον. Προανοίγνυται τοίνυν τοῖς ἡμετέροις θύρα διὰ τῆς προφητείας. Ἦν δὲ, φησὶ, καὶ ἡ θύρα τῶν ἁγίων, οὐ δίθυρος, ἀλλὰ τετράθυρος, ὥστε ἀνοιγομένης εἰς ἑαυτὰς ἀνακλᾶσθαι· καὶ αὐταὶ δὲ τὰς αὐτὰς εἶχον γλυφάς. Λέγει δὲ καὶ ἑτέρας ἐξέδρας ἑωρακέναι ἐν τῇ ἐξωτέρᾳ αὐλῇ διακειμένης, καὶ πρὸ τῶν ἐξεδρῶν περίπατον δέκα πήχεων τὸ εὖρος, ἑκατὸν δὲ τὸ μῆκος. Φῶς δὲ τοῦ περιπάτου καλεῖ τὸ παρ' ἡμῖν καλούμενον φωτικόν. Ἐφη δὲ καὶ ταῦτα ἀφωρῖσθαι τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὸ τῆς ἡγιασμένης ἀπολαύειν τροφῆς, καὶ παρ' εγγυῆσαι τὸν ταῦτα ὑποδεικνύντα, μηδένα κοινωνῆσαι τοῖς ἱερεῦσι τῆς εἰς ἐκεῖνας εἰσόδου, μήτε μὴν αὐτοὺς τοὺς ἱερέας τὴν ἱερατικὴν περιβεβλημένους στολὴν, καὶ τὴν θεῖαν ἐπιτελοῦντας λειτουργίαν, εἰς τὴν ἐξωτέραν αὐλὴν ἐξίεναι. Οὔτε γὰρ θέμις τινὰ τοῦ λαοῦ προσψαύειν αὐτοῖς τὴν ἱερατικὴν περικειμένους στολὴν· διὸ προσήκει ἐν ἐκείνοις τοῖς οἴκοις ἀποδύεσθαι τὴν ἀφωρισμένην ταῖς λειτουργίαις ἐσθῆτα, ἑτέραν δὲ ἀμπέχεσθαι, καὶ οὕτω πρὸς τὸν λαὸν ἐξίεναι. Ὑπέδειξε δὲ μοι καὶ τὸν κύκλον τῷ μέτρῳ κεχημένος, καὶ ἐδίδαξε μετρήσας, ὡς ἕκαστον τῶν τεσσάρων, τό τε ἑῶν, καὶ τὸ ἑσπέριον, τό τε νότιον, καὶ τὸ βόρειον, πήχεις εἶχε πεντακοσίους, ὡς συνάγειν τὸν κύκλον τῶν πεντακοσίων τετραπλοῦ μενον εἰς δισχιλίους πήχεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΓ'.

α', β'. Καὶ ἤγαγέ με, φησὶν, ἐπὶ τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἐξήγαγέ με. Καὶ ἰδοὺ δόξα Θεοῦ Ἰσραὴλ ἤρχετο κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ φωνὴ τῆς παρ' εμβολῆς, ὡς φωνὴ διπλασιαζόντων πολλῶν. Παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, καὶ παρὰ τῷ Σύρῳ, εὖρον· "Ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. Καὶ ἡ γῆ ἐξέλαμπεν, ὡς φέγγος ἀπὸ τῆς δόξης αὐτοῦ κυκλόθεν." 81.1228 γ'. Καὶ ἡ ὄρασις ἦν εἶδον, κατὰ τὸ εἶδος ὃ εἶδον ὅτε εἰσεπορευόμην τοῦ χρίσαι τὴν πόλιν. Πάλιν κἀνταῦθα καὶ παρὰ τῷ Σύρῳ, καὶ παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, εὖρον· "Ὅτε εἰσῆλθον ἀπολέσαι τὴν πόλιν." Δηλοῖ δὲ τὴν δευτέραν ὀπτασίαν, ἐν ἣ ἑθεάσατο, καὶ τοὺς ἐπιφερομένους τοὺς πελέκεις, καὶ τὴν πόλιν κόπτοντας, καὶ τὸν τοὺς ἄνθρακας κατὰ πάσης τῆς πόλεως διασκεδάσαντα, ὅτε καὶ τὸ σημεῖον εἶδεν ἐπιτεθὲν τοῖς στενάζουσιν ἐπὶ ταῖς τοῦ λαοῦ παρανομίαις. Καὶ εἰκὸς τοὺς ἑβδομήκοντα τῇ διανοίᾳ προσεσχηκότας χρίσιν καλέσαι τὴν τῶν μετώπων σημείωσιν τῶν ἀπαλλαγέντων τῆς τῶν κοπόντων τιμωρίας. "Καὶ ἡ ὄρασις δὲ τοῦ ἄρματος ἐώκει τῇ ὄρασει, ἣν εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ." Εὐθύς

δὲ θεασάμενος· Ἔπεσον, φησίν. (δ΄.) Ἦ δὲ τοῦ Κυρίου δόξα εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς. Καὶ οὐκ ἔφη τὸν Κύριον εἰσεληλυθέναι· ἀπερίγραφος γὰρ ἡ θεία φύσις· ἀλλὰ τοῦ Κυρίου τὴν δόξαν, τουτέστι τὴν ὀφθεισαν θεωρίαν. ε΄, ς. Καὶ ἀνέλαβέ με Πνεῦμα, καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἑσωτέραν, καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης ὁ οἶκος Κυρίου. Καὶ ἔστην, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τοῦ οἴκου λαλοῦντος πρὸς με. Ἐπειδὴ γὰρ καὶ ἡνίκα τὴν σκηνὴν ὁ μακάριος ἔπηξε Μωσῆς, ἡ δόξα Κυρίου ἐπλήρωσεν αὐτήν, καὶ ὅτε Σολομὼν τοῦ νεῶ τὴν οἰκοδομίαν συμπληρώσας τὴν τῶν ἐγκαινίων ἐπετέλεσεν ἑορτήν, πάλιν ὡσαύτως ἡ δόξα Κυρίου ἐπλήρωσε τὸν οἶκον, ἀναγκαιῶς καὶ ταύτης τῆς οἰκοδομίας δειχθείσης, καὶ ἐπιφαίνεται ὁ Δεσπότης, καὶ τῆς οἰκείας δόξης τὸν οἶκον πληροῖ, δεικνύς, ὅτι οὐ μόνον οἰκοδομηθήσεται, ἀλλὰ καὶ τῆς θείας ἐνεργείας πληρωθήσεται. "Καὶ ὁ ἀνὴρ εἰστήκει ἐχόμενος ἐμοῦ." Ἔδειξεν ὡς ἄγγελος ἦν ὁ τὴν οἰκοδομίαν μετρήσας τε καὶ ὑποδείξας, καὶ εἰκὸς τὸν ἅγιον αὐτὸν εἶναι Μιχαήλ· αὐτὸς γὰρ τὴν τοῦ λαοῦ κηδεμονίαν ἐγκεχείριστο. ζ. Καὶ εἶπε πρὸς με (οὐχ ὁ ἄγγελος, ἀλλ' ὁ Δεσπότης)· Ἐώρακας, υἱὲ ἀνθρώπου, τὸν τόπον τοῦ θρόνου μου, καὶ τὸν τόπον τοῦ ἵχνους τῶν ποδῶν μου. Οὕτω καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ ὑποπόδιον τοῦ Θεοῦ τὸν θεῖον ὀνομάζει νεῶν. "Προσ κυνεῖτε γὰρ, φησὶ, τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστιν." Τόπον δὲ θρόνου τοῦτον ὠνόμασεν, ὡς ἐπαναπαυόμενος ἐπ' αὐτῷ. Τούτοις ἐπάγει· "Οὗ κατασκηνώσει τὸ ὄνομά μου ἐν μέσῳ οἴκου Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα." Οὐκ εἶπε, κατεσκήνω σεν, ἀλλὰ κατασκηνώσει· κατασκηνώσει δὲ εἰς τὸν αἰῶνα ἁγίων ἐν μέσῳ, καὶ τῶν ἀληθῶς Ἰσραὴλ 81.1229 ὀνομαζομένων, καὶ ὁρᾷν αὐτὸν δυναμένων, ὡς ἰδεῖν ἀνθρώπῳ δυνατόν· οὐκ ἐν τῷ τύπῳ, ἀλλ' ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Τύπος δὲ ἦν τῶν ἐπουρανίων ἐκεῖνα. "Ὅρα γὰρ, φησὶ, ποιήσης πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει." Ἀψευδῆς τοίνυν ἡ ὑπόσχεσις· καὶ γὰρ ὁ Δεσπότης Χριστὸς ταύτην βεβαιῶν πρὸς τοὺς ἱερούς ἀποστόλους ἔφη· "Πολλοὶ λαοὶ μοναὶ παρὰ τῷ Πατρὶ μου· εἰ δὲ μή γε, ἔλεγον ὅτι πορεύσομαι, καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν· πάλιν ἐλεύσομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτὸν, ἵνα ὅπου εἰμι ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε." Ἐν τῷ τύπῳ τοίνυν οὔτε κατεσκήνωσεν, οὔτε κατασκηνώσει ὁ Θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα· κατεψηφίσατο γὰρ αὐτῶν, λέγων· "Ἰδοὺ ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος." Προσῆκει τοίνυν ἀπὸ τῶν τύπων ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν ἀναβαίνειν, κάκεινῃ ἀναμένειν τοῦ Θεοῦ τὴν κατασκήνωσιν. Καὶ τὰ ἐπαγόμενα τῇ προλεχθείσῃ συν ομολογεῖ ἐρμηνεῖα. "Καὶ οὐ βεβηλώσουσι, φησίν, οὐκέτι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, αὐτοὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν, ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς παραπτώμασι τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν." Τοῦτο δὲ εἴ τις περὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἀπλῶς λάβοι, ψευδὲς εὐρήσει· πολλὴν γὰρ αὐτῶν καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἀσεβείαν καὶ ὁ Ἔσδρας κατηγορεῖ, καὶ τῶν Μακκαβαίων ἡ ἱστορία· καὶ οὐ μόνον τῶν ἄλλων Ἰσραηλιτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ἦ δὲ κατὰ τοῦ Δεσπότης λύττα ποίαν ἀσεβείας ὑπερβολὴν καταλείπει; Οὐδὲ ταῦτα τοίνυν ἀπλῶς τῷ Ἰσραὴλ ἀρμόττει, ἀλλὰ τοῖς καθὰ ρὸν ἔχουσι τῆς διανοίας τὸ ὄμμα, καὶ ὁρᾷν τὸν Θεὸν δυναμένους, καὶ τὴν πνευματικὴν λατρείαν ἀσπαζομένους. ἡ. Ἐν τῷ τιθέναι αὐτοὺς τὸ πρόθυρόν μου, φησίν, ἐν τοῖς προθύροις αὐτῶν, καὶ τὰς φλιάς μου ἐχομένας τῶν φλιῶν αὐτῶν, καὶ ἔδωκαν τὸν τοῖχόν μου, ὡς συνεχόμενον ἐμοῦ καὶ αὐτῶν, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν, ἃς ἐποίουν. Διὰ πάντων διδάσκει ὡς οὐδὲ αὐτοῖς ἱερὸς καὶ ὁ θεῖος νεὼς ἐνομιζέτο, ὡς πάντα ἐν ἐκείνῳ δρᾷν, ἃ ἐν ταῖς οἰκίαις ἐποίουν. Οὗ χάριν φησὶ· "Καὶ συνετέλεσα αὐτοὺς ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ ἐν φόνῳ." Δίκας αὐτοὺς, φησὶ, τῆς παρανομίας ἐπραξάμην, καὶ σφαγῆ αὐτοὺς παρ ἔδωκα. Εἶτα παραινεῖ καταλιπεῖν αὐτοὺς τὴν προτέραν ὁδὸν, καὶ τῆς ἀσεβείας ἀπαλλαγῆναι, καὶ αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν· καὶ ὑπισχνεῖται, τούτων γιγνομένων, κατασκηνοῦν ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἔτυχον ἂν τῶν

ὑποσχέσεων, εἰ παραγενόμενον πρὸς αὐτοὺς τὸν Δεσπότην ἐδέξαντο· ἐπειδὴ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἔφασαν πρὸς ἀλλήλους· "Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία," ἐκείνους μὲν ἐκ τοῦ 81.1232 ἀμπελῶνος ἐκβαλὼν εἰς τὴν οἰκουμένην διέσπειρε, τὸν δὲ ἀμπελῶνα ἐξέδοτο ἄλλοις γεωργοῖς, μεθ' ὧν εἰς τὸν αἰῶνα κατασκηνοῖ, εἰς καιρὸν παρ' αὐτῶν τοὺς καρποὺς κομιζόμενος. Εἶτα παρακελεύεται τῷ προφήτῃ δεῖξαι τῷ λαῷ τοῦ νεῶ τὴν οἰκοδομίαν, ἵνα διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας καὶ τῆς ἐλπίδος τῆς ἀνακλήσεως ἐντραπέντες, τοῦ πλημμελεῖν καὶ δυσσεβεῖν παύσωνται. Οὐ μόνον δὲ σκαριφεῦσαι καὶ διαγράψαι τὴν οἰκοδομίαν τῷ λαῷ προσετάχθη, ἀλλὰ καὶ τούτου καὶ δικαιώματα καὶ τὰ νόμιμα ὑποδείξει, ἵνα τῇ τούτων φυλακῇ θεραπεύσῃ τὸν Δεσπότην. Λέγει δὲ τεθεᾶσθαι καὶ τὸ τῶν θυσιῶν θυσία στήριον, τὸ μὲν ὕψος δύο πήχεων, τὸ δὲ μῆκος πῆ χεως, ἰσόμετρον δὲ εὖρος. Λέγει καὶ δύο τεθεᾶσθαι ἰλαστήρια, οὐκ ἰσόμετρα, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔλαττον, τὸ δὲ μείζον. Ἀναγκαῖον ζητῆσαι, τί δήποτε τοῦ μακαρίου Μωσέως ἐν ἰλαστήριον κατὰ τὴν θείαν ἐντολὴν πεποικίτος, ἐνταῦθα δύο θεωρεῖ ὁ προφήτης. Ἦγοῦμαι δὲ ὡς τὸ βραχὺ τύπος τοῦ μείζονος· τύπος γὰρ ἡ Παλαιὰ τῆς Νέας Διαθήκης, καὶ τὸ ἰλαστήριον ἐκεῖνο τοῦ ἡμετέρου ἰλαστηρίου· Χριστὸς δὲ ἐστὶ τὸ ἡμέτερον ἰλαστήριον, ἧ φησὶν ὁ θεῖος Ἀπόστολος, "Ὅν προέθετο ὁ θεὸς ἰλαστήριον ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ." Λέγει δὲ καὶ μετὰ τῶν δύο ἰλαστηρίων πῆχεις εἶναι τέσσαρας, τοῖς θεοῖς Εὐαγγελίοις ἰσαριθμούς· μετὰ τῶν δύο νόμου καὶ τῶν ἐλπυζομένων ἀγαθῶν, τῶν Εὐαγγελίων ἡ χάρις τοῖς ἀνθρώποις ἐδόθη. ι´. Καὶ τὸ Ἀριήλ, φησὶ, πηχῶν δώδεκα τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος ἰσόμετρον. Τὸ δὲ Ἀριήλ σημαίνει τῇ Ἑβραίων φωνῇ ὄρος Θεοῦ, ἢ κατ' ἄλλην ἐρμηνείαν, φῶς Θεοῦ· καλεῖ δὲ οὕτως, ὡς ἡγοῦμαι, τοῦ ἰλαστηρίου τὴν βάσιν. Συμβαίνει δὲ καὶ οὗτος τῶν πῆχεων ὁ ἀριθμὸς τοῖς ἱεροῖς ἀποστόλοις, οἱ βάσεις καὶ ἐπιβάσεις τῆς θείας ἐγένοντο χάριτος, καὶ τῆς Ἐκκλησίας ὑποβάθρα καὶ κρηπίς· "Σὺ γὰρ εἶ Πέτρος, φησὶ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν," ὁ Κύριος ἔφη. Καὶ πάλιν· "Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου." Αὐτὸ δὲ τὸ ἰλαστήριον δύο πῆχεσι λέγει μείζον εἶναι τοῦ Ἀριήλ, καὶ κατὰ τὸ μῆκος, καὶ κατὰ τὸ εὖρος· οὐ γὰρ μόνη τῇ θεότητι, ἀλλὰ καὶ τῇ προσληφθείσῃ ἀνθρωπότητι, ἀπείρω τῷ μέτρῳ μείζων ὁ Δεσπότης τῶν δούλων. Εἶτα παρακελεύεται τῷ προφήτῃ ὁ τῶν ὄλων Θεός, τοὺς περὶ τῶν θυσιῶν νόμους διδάξαι τοὺς ἱερέας, καὶ ὅπως δεῖ τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας μόσχον καὶ προσαγαγεῖν, καὶ θῦσαι, καὶ ἔνθα προσήκει καταπαῦσαι, καὶ ὅπως δεῖ περιβῆναι τοῦ τε θυσία στήριου τὰ κέρατα, καὶ τοῦ ἰλαστηρίου τὰς γωνίας· εἶτα τοὺς περὶ ἁμαρτίας ἐρίφους μώμου παντὸς ἔλευ θέρους ὄντας προσαγαγεῖν· καὶ πάλιν ὡσαύτως τῷ αἵματι περιβῆναι τὸ θυσιαστήριον. Οὕτω δὲ, φησὶ, 81.1233 τούτων γινομένων, καὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας ἰλασμοῦ πληρωθέντος, προσοίσουσι μόσχον καὶ πρόβατον, μώμου καὶ αὐτὰ ἀπηλλαγμένα, καὶ μετὰ ἄλων τὴν θυσίαν ἐπιτελέσουσιν. Μήνυμα δὲ οἱ ἄλλες λογισμοῦ, καὶ διακρίσεως, καὶ φρονήματος εὐσεβοῦς· οὐχ ἀπλῶς γὰρ, οὔτε ὡς ἔθει δουλεύοντες, ταῦτα ποιήσουσιν, ἀλλὰ μετὰ τινος λόγου καὶ σκοποῦ εὐσεβεῖν προαιρουμένου. Ποιήσουσι δὲ, φησὶν, ἑπτὰ ἡμέρας τὰς τοιάσδε θυσίας· ἀπὸ δὲ τῆς ὀγδόης καὶ ἐπέκεινα, τοιάσδε θυσίας, ἵνα μὴ καθ' ἕνασθε διεξίω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΔ΄.

Ἐπέδειξε δὲ μοι καὶ τὴν πύλην, τὴν πρὸς ἀνατολὰς τετραμμένην, κεκλεισμένην, καὶ παρηγγύησε διηνεκῶς ταύτην κεκλεισθαι, καὶ ἀπονεμηθῆναι αὐτῷ τῷ τῶν ὄλων Δεσπότη· οὐκ ἐπειδὴ θύρας ἔχρηζεν εἰς ἰέναι βουλόμενος ὁ πανταχοῦ παρῶν καὶ τοῖς πᾶσι παριστάμενος. Πῶς γὰρ ἂν καὶ εἰσῆλθε ταύτης κεκλεισμένης, εἴπερ εἰσιέναι διὰ θυρῶν ἐπεφύκει; Ἀλλὰ ταῖς ἀσθενεστέραις συγκατιῶν

ἀκοαῖς ταῦτα διατυποῖ. Εἰκὸς δὲ διὰ τούτων ἡμῖν αἰνίττεσθαι καὶ τὴν Παρθενικὴν μήτραν, δι' ἧς οὔτε εἰσελήλυθέ τις, οὔτε ἐξελήλυθεν, ἢ μόνος αὐτὸς ὁ Δεσπότης. Προσέταξε δὲ παρὰ τὴν θύραν καὶ τὸν ἡγούμενον, τουτέστι τὸν ἀρχιερέα, τῆς τροφῆς ἀπολαύειν, παρ' ἵεναι δὲ διὰ τοῦ προφυλαίου, καὶ ἀπιόντα, καὶ ἀνιόντα· τοῦτο γὰρ ἐκάλεσαν αἰλάμ. Οὕτω δὲ τοῦ των καὶ λαληθέντων καὶ δειχθέντων, πάλιν ὄρα τοῦ Θεοῦ τὴν δόξαν ἐν τῇ πύλῃ τῇ πρὸς βορρᾶν, καὶ εἰ πεῖν κελεύεται τῷ παραπικραίνοντι λαῶ, ἢ προσ εριστῇ καὶ φιλονείκῳ· οὕτως γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ ἡρμηνεύκασιν· ἀρκεσθῆναι τῇ προτέρα παρα νομία, ἢν τολμῶντες διετέλεσαν, ἀλλοφύλους καὶ ἀπεριτμήτους εἰς τὸν θεῖον εἰσάγοντες νεῶν· τὸ δὲ μέγιστον τῶν ἐγκλημάτων, ὅτι οὐ μόνον τὴν σάρκα ἀπερίτμητον εἶχον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς σαρκὸς τὴν διάνοιαν· ὡς εἶναι δῆλον, ὅτι τῆς μὲν καρδίας ἢ περιτομῆ δικαιουσύνῃς κατόρθωσις, ἢ δὲ τῆς σαρκὸς περιτομῆ τῆς κατὰ διάνοιαν περιτομῆς σημεῖόν ἐστι καὶ σφραγίς. Παρεγγυᾶ τοίνυν ὁ τῶν ὄλων Θεὸς, τοὺς μὲν καὶ κατὰ ψυχὴν ἀπεριτμήτους, καὶ κατὰ σῶμα ἀλλογενεῖς καὶ ἀλλοφύλους πόρρωθεν τῶν θείων μεῖναι περιβόλων, τοὺς δὲ Λευῖτας κοινωνήσαντας τῇ τοῦ λαοῦ παρανομίᾳ, καὶ τῶν εἰδώλων τὴν θεραπείαν ἀσπασαμένους, τῆς οἰκείας τάξεως ἀποστήναι, καὶ μήτε πυλωρεῖν, μήτε σφάττειν τὴν ὀλοκαύτωσιν, καὶ τὴν περὶ ἀμαρτίας θυσίαν, μήτε μὴν πελά ζεῖν τοῖς ἱεροῖς, ἀλλὰ τῆς οἰκείας ἀσεβείας λαβεῖν καρπὸν τὴν ἀτιμίαν· μόνον δὲ τοῦ Σαδουκ τοῦ γένος ἐπὶ τῆς πατρῴας μεῖναι εὐσεβείας, καὶ ἱεουργεῖν, καὶ φυλάττειν, καὶ τὰ ἄλλα πάντα πληροῦν. Προσῆκει δὲ αὐτοὺς, φησὶ, τοῖς μὲν ἐξ ἐρίων ὑφάσμασι μηδαμῶς κεχρησθαι, ἐσθήματα δὲ λιναῖα περιβάλλεσθαι μόνα, κατὰ τὸν τῆς ἱεουργίας καιρὸν, καὶ κίδαριν δὲ ἕκα στος τῇ κεφαλῇ περιτιθέτω, καὶ διαζώματα δὲ ἔνδοθεν 81.1236 περικεῖσθω· ἐξιόντες δὲ πρὸς τὸν λαὸν, τὰς μὲν λει τουργικὰς ἀποδυέσθωσαν στολὰς, ἐτέρας δὲ ἀμπεχό μενοι τὰς πύλας ἐξίτωσαν· οὔτε γὰρ θέμις τὸν τῆς ἱερωσύνης ἀλλότριον ταῖς ἱερατικαῖς πελάζειν στολαῖς. Καὶ τὰς κεφαλὰς δὲ οὐ ξυρήσονται, τοῦτο γὰρ ἔθος ἦν ποιεῖν τοῖς τῶν εἰδώλων ἱερεῦσι· "Καὶ τὰς κό μας αὐτῶν οὐ ψιλώσουσιν." Ὁ δὲ Ἑβραῖος, καὶ ὁ Σύρος, οὐ θρέψουσιν ἔφασαν. Οὔτε γὰρ ξυρεῖσθαι αὐτοὺς, φησὶ, προσῆκει, οὔτε κόμας τρέφειν, ἀλλὰ μεσότητα κουρᾶς ἀγαπήσαι· τοῦτο γὰρ ἐσήμηνεν εἰρηκῶς· "Καλύπτοντες καλύψουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν." Δεῖ δὲ αὐτοὺς κατὰ τὸν ἱεουργίας καιρὸν οἰνοποσίας ἀπέχεσθαι· γάμῳ δὲ βουλομένους ὅμι λειν, μήτε χήραν, μήτε ἐκβεβλημένην γυναῖκα λαμ βάνειν, ἀλλὰ παρθένον. Εἰ δὲ καὶ ἱερέως τις γενο μένη γυνή χηρεύσειε, καὶ βουληθείη τις αὐτὴν γῆ μαι, οὐδὲ ὁ τοιοῦτος γάμος παράνομος ἀνέπαφον γὰρ τῆς ἱερωσύνης μένει τὸ γένος, τῆς ἱερεῖ συναφθείσης τῷ ἱερεῖ πάλιν συναπτομένης. Χρῆ δὲ τούτους πάλιν καὶ τὸν λαὸν ἐκπαιδεύειν τῶν τε κοινῶν καὶ τῶν ἱερῶν τὸ διάφορον. Αὐτοὶ δὲ καὶ ταῖς φονικαῖς δικα σάτωσαν δίκαις, καὶ τὰς ἄλλας δὲ ἀμφιβολίας λυέτω σαν, πανταχοῦ τιμῶντες τὸ δίκαιον. Καὶ τὰς ἐορτὰς δὲ κατὰ τὸν νόμον ἐπιτελείτωσαν, καὶ τὰ Σάββατα τῇ ἀργίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις τιμάτωσαν. "Καὶ ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου οὐκ εἰσελεύσονται τοῦ μίανθῆναι," τουτέστιν ἐπὶ νεκρῶ· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος ἔφη· "ἀλλ' ἐπὶ μόνῳ, φησὶ, πατρὶ καὶ μητρὶ, υἱῷ καὶ θυγατρὶ, ἀδελφῷ καὶ ἀδελφῇ μηδέπω γημαμένη." Εἶτα παρεγγυᾶ, πῶς δεῖ τὸν ἀκάθαρτον καθαρθῆναι, καὶ οὕτω τῇ ἱεουργίᾳ πελάσαι· οὐκ ἐπειδὴ τῷ ὄντι μυσαρὸν ἦν τὸ τοὺς τεθνεῶτας ὄρα· εἰ γὰρ ἀληθῶς ἐλωβᾶτο, ἐλυμήνατο ἂν καὶ ἢ τοῦ τεθνεῶτος πατρός, ἢ μητρός, ἢ ἀδελφοῦ θεᾶ· ἀλλὰ διὰ τούτων αἰδεσιμώτερον παρὰ τοῖς τὰ μικρὰ σε μνύνειν μεμαθηκόσιν Ἰουδαίοις τὸν ἱερέα εἶναι βου λόμενος. Εἶτα παρακελεύεται καὶ τὴν ὑπὲρ ἑαυτοῦ θυσίαν προσενεγκεῖν τὸν ἱερέα μέλλοντα εἰς τὰ ἅγια εἰσιέναι· καὶ μερίδα μὴ λαβεῖν μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐν τῇ διανομῇ τῆς γῆς. "Ἐγὼ γὰρ, φησὶν, ἢ κληρονομία αὐτῶν καὶ κατάσχεσις αὐτῶν." Τὰ γὰρ ἔμοι προσφερόμενα πρωτότοκα,

καὶ τὰς ἀπαρχὰς αὐτοῖς εἰς ἀπόλαυσιν δίδωμι, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν θυσιῶν ἀφοριζόμενα πάλιν αὐτοῖς ἀπένειμα. Ἐγὼ γὰρ ἀνεν δεῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕ΄.

Κελεύει δὲ καὶ γῆν τινα ἀφορισθῆναι προάστειον τοῖς ἱερεῦσι· ἀπὸ μὲν ἀνίσχοντος ἡλίου πρὸς ἑσπέραν, δέκα χιλιάδας πήχεων· ἀπὸ δὲ ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας, ὥστε, φησὶν, ἔχοντας αὐτοὺς τὰς δεκάτας, καὶ τὰς ἀπαρχὰς, καὶ τὰ πρωτότοκα, καὶ τῶν θυσιῶν τὰς ἀφωρισμένας μοίρας, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς γῆς παραψυχὴν, στέργειν τὸ δίκαιον, καὶ τοῦ πλείονος μὴ ἐφίεσθαι, μηδὲ ἀδικεῖν τὸν λαὸν, τῆς αὐταρκειᾶς ἀπολαύοντας. Διὸ ἐπήγαγεν· 81.1237 θ΄. Ἰκανούσθω ὑμῖν, οἱ ἀφηγούμενοι τοῖ Ἰσ-ραήλ· ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἀπορρίψατε, καὶ κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ποιήσατε, καὶ ἐξάρατε καταδυναστείαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ, λέγει Ἄδωναϊ Κύριος. Εἶτα περὶ ζυγῶν, καὶ σταθμῶν, καὶ μέτρων νομοθετεῖ, καὶ λέγει καὶ ταῦτα ἰσότητι καὶ τῷ δικαίῳ τιμᾶσθαι, καὶ παρακελεύεται εἰσόδου καὶ ἐξόδου ἔν εἶναι μέτρον. Καὶ διδάσκει ἡμᾶς τὸν μὲν κόρον ἔχειν γομὸρ δέκα, ἕκαστον δὲ γομὸρ χοῖνι κας δέκα, ὡς εἶναι τὸν κόρον χοινίκων ἑκατόν. Καὶ τὸ ὑφὶ δὲ λέγει ἰσόμετρον εἶναι τῷ χοίνικι. Καὶ τὴν μνᾶν παρακελεύεται ἔχειν σίκλους πεντήκοντα, ἕκα στον δὲ σίκλον ὀβολοὺς εἴκοσι· καὶ τὰς δέκα δὲ τοῦ ἐλαίου κοτύλας γομὸρ καλεῖ, ὅπερ ἔφη δέκατον εἶναι τοῦ κόρου. Κελεύει δὲ καὶ τὴν ἀπαρχὴν τὴν προσφερομένην ἀπὸ τε πυρῶν, καὶ κριθῶν, τὸ ἕκτον ἔχειν τοῦ γομὸρ, τὸ καλούμενον παρ' ἡμῖν ἡμιμέδιμνον· τριάκοντα γὰρ μεδίμνων ὄντος τοῦ κόρου, τοῦ δὲ γομὸρ δέκατον κληθέντος τοῦ κόρου, ἀνάγκη τριῶν εἶναι μεδίμνων τὸ γομὸρ, τῶν δὲ τριῶν μεδίμνων τὸ ἕκτον ἡμιμέδιμνόν ἐστι. Προσέταξε δὲ καὶ ἀπὸ τῶν δέκα κοτυλῶν μίαν κοτύλην προσφέρεισθαι, καὶ τῶν προβάτων δὲ ὡσαύτως τὰς δεκάτας. Ταῦτα δὲ πάντα, φησὶ, δώσει ὁ λαὸς τῷ ἀφηγουμένῳ εἰς τὴν χρεῖαν τῶν θυσιῶν, ὡς κὰν ταῖς ἐορταῖς καὶ ταῖς νομηνίαις, κὰν τοῖς Σάββασιν ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἱερουργίας πληροῦσθαι, καὶ ἰλάσκεσθαι τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Εἶτα διδάσκει, τίνα προσήκει ποιεῖν τῇ νομηνίᾳ τοῦ δεκάτου μηνός, καὶ τίνα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, καὶ τίνα πάλιν τῷ ἑβδόμῳ μηνί. Τὴν δὲ προσφερομένην σεμίδαλιν θυσίαν καλεῖ· "Καὶ θυσίαν γὰρ, φησὶ, πέμμα τῷ μόσχῳ, καὶ πέμμα τῷ κριῷ ποιήσεις, καὶ ἐλαίου τὸ ἴν τῷ πέμματι." Τὸ δὲ ἴν παρὰ τῷ Σύρω ἡμίαν εὔρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ Ϛ΄.

Κελεύει δὲ καὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολὰς βλέπουσαν ἐν ταῖς ἑξ τῆς ἑβδομάδος ἡμέραις κεκλεῖσθαι, ἐν δὲ τῷ Σαββάτῳ διὰ πάσης ἀνοίγνυσθαι τῆς ἡμέρας. Τῶν δὲ, φησὶν, ἱερέων τὰς ὑπὲρ τοῦ ἀρχιερέως προσφερόντων θυσίας, αὐτὸς ἐπὶ τῆς πύλης στήσεται ταύτης, καὶ τῆς θυσίας προσφερομένης, ἔστως ἐπὶ τοῦ προθύρου προσκυνήσει, καὶ οὕτως ἐξελεύσεται· καὶ πᾶς δὲ ὁ λαὸς πρὸ ταύτης τῆς θύρας ἔστως προσοίσει τῷ Θεῷ τὴν προσκύνησιν, ἔν τε τοῖς Σάββασιν, καὶ ἐν ταῖς νομηνίαις· τὸ δὲ ὀλοκαύτωμα τῶν Σαββάτων ὁ ἀρχιερεὺς προσοίσει. Αὐτὸν γὰρ καλεῖ ἀφηγούμενον. Λέγει δὲ καὶ τῶν ἱερέων τὸν ἀριθμὸν· ὡσαύτως δὲ καὶ τίνα δεῖ ἐν ταῖς νομηνίαις προσφέρειν διδάσκει. Τὸ δὲ μαναὰ τὴν τῆς σεμιδάλεως θυσίαν ἀποκαλεῖ· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Σύρος ἠρ μήνευσε. Παρακελεύεται δὲ καὶ τοὺς εἰσιόντας εἰς προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἐξωτέραν αὐλὴν, εἰ μὲν ἀπὸ τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν εἰσέλθοιεν, διὰ τῆς πρὸς μεσημβρίαν ὁρώσης ἐξιέναι· εἰ δὲ ἐντεῦθεν 81.1240 τὴν εἴσοδον ποιήσαιντο, διὰ τῆς ἐτέρας ποιεῖσθαι τὴν ἔξοδον, ὥστε κατὰ τάξιν αὐτοὺς εἰσιόντας καὶ ἐξιόντας θορύβου δίχα παντὸς προσφέρειν τῷ Θεῷ τὴν προσκύνησιν· παρέστω δὲ καὶ ὁ ἀρχιερεὺς, τούτων γινομένων, ὥστε μετὰ πλείονος αἰδοῦς γενέσθαι τὴν προσκύνησιν. Καὶ παντὶ μὲν τῷ λαῷ ἐν τοῖς Σάββασιν καὶ ἐν ταῖς

ἄλλαις ἑορταῖς, ἀνοίγνυσθαι προσέταξε τὴν πρὸς ἕω θύραν· τῷ δὲ ἀρχιερεῖ γνωμικὴν θυσίαν ἐκ περιουσίας προσενεγκεῖν τῷ Θεῷ βουλομένῳ, καθ' ἣν ἂν βούλοιο ἡμέραν τὴν θυσίαν ἐπιτελεῖν, ἀνοίγειν, φησὶν, ἐξέστω τὴν θύραν. Ὅμοια γὰρ, φησὶ, ἔστω ἢ παρ' αὐτοῦ προσφερομένη θυσία τῇ τῶν Σαββάτων θυσία. Ἐκ τῆς δὲ ἀφωρισμένης αὐτῷ γῆς εἴ τινα τῶν υἰέων δοῦναι βουληθεῖη, διηνε κῶς, φησὶ, τούτου τὴν δεσποτείαν ὁ λαμβάνων ἐχέτω· εἰ δὲ οἰκέτη δοθείη, ἐχέτω ὁ οἰκέτης τὴν δεσποτείαν μέχρι τοῦ ἔτους τῆς ἀφέσεως, καὶ τῷ καλουμένῳ ἐβδομαδικῶ ἔτει ἀποδώσει τῷ ἀρχιερεῖ τὴν κληρονομίαν· μόνῳ γὰρ τῷ ἱερατικῶ γένει οὗτος ὁ κληρὸς ἀφώρισται. Οὐ γὰρ προσήκει τῆς πατρῴας κληρονομίας τῶν υἰέων στερηθέντων καὶ γυμνωθέντων, εἰς τὸν λαὸν χωρῆσαι τὴν ἀδικίαν, ἄλλης πάλιν τοῖς ἱερεῦσιν ἀφοριζομένης εἰς παραμυθίαν γῆς· ἔστω τοίνυν τῆς ἀφωρισμένης τοῖς ἱερεῦσι γῆς κληρονόμον τὸ γένος. Ἐδειξε δέ μοι, φησὶ, καὶ ἕτερον τρόπον πρὸς δυσμαῖς κείμενον, ταῖς ἀρκτώαις ἐξέδραις πελάζοντα, καὶ ἔφη τοῦτον εἰς ἔψησιν ἀφορίζεσθαι τοῖς ἱερεῦσιν, ὥστε τὰ περὶ ἀγνοίας καὶ ἀμαρτίας αὐτόθι ἐψεῖν, κάκει τὸ μαναὰ πέπτειν. Οὔτε γὰρ θέμις, φησὶ, τὰ ἄπαξ ἀφορισθέντα καὶ ἀγιασθέντα κοινὰ ποιεῖν τῷ ἕξω κομίζειν. Εἶδον δὲ καὶ ἑτέρας αὐλὰς ἐκείνης βραχυτέρας, κύκλῳ τῆς μεγίστης διακειμένας αὐλῆς· εἶχε δὲ ἑκάστη τὸ μὲν μῆκος πῆχεις τριάκοντα, τὸ δὲ εὖρος τεσσαράκοντα· ὠκοδόμητο δὲ παρ' αὐτὰς καὶ οἴκοι, ἃς ἐξέδρας ἐκάλεσεν, ἐν οἷς ἔψεσθαι παρηγγύησε τὰ τοῦ λαοῦ θύματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΖ΄.

α΄. Ἐκεῖθὲν με πάλιν λαβὼν εἰσήγαγεν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου, καὶ ἰδοὺ ὕδωρ ἐξεπορεύετο ὑποκάτωθεν τοῦ αἰθρίου τοῦ οἴκου κατὰ ἀνατολὰς, καὶ τὸ ὕδωρ κατέβαινον ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ οἴκου τοῦ δεξιοῦ ἀπὸ νότου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Οὕτω τὰ περὶ τῶν θυσίων διδαχθεῖς, καὶ μαθὼν, ὅπως τὰ περὶ τῶν ἀμαρτιῶν τυπικῶς δεῖ προσφέρειν θύματα, διδάσκεται τῶν ψυχῶν τὴν ἀληθινὴν κάθαρσιν, τὴν ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος γινομένην. Βλέπει δὲ τοῦτο ὕδωρ ἀπὸ τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου ἐξιόν, καὶ διὰ τοῦ θυσιαστηρίου διὸν, καὶ διὰ τῶν βορειοτέρων μερῶν ἐπὶ τὰ ἔψα χωροῦν. Ἐκ γὰρ τῶν Ἰουδαίων ἢ σωτηρία τοῖς ἔθνεσι, καὶ ὁ ἐκ Δαβὶδ κατὰ τὴν σάρκα Χριστὸς, ἐκ τῆς παρθενικῆς νηδύος, οἶον ἀπὸ τινων θείων προθύρων ἀναφανείς, τὴν δι' ὕδατος καὶ πνεύματος ἀναγέννησιν τῇ οἰκουμένη δεδωρηται. Ταῦτα καὶ ὁ μακάριος Ἡσαΐας προθεσπίζει, λέγων· "Ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς πο 81.1241 ταμὸς φερόμενος ἔνδοξος ἐν γῆ διψώση." Καὶ ὁ μακάριος δὲ Ζαχαρίας προαγορεύσας τὸ σωτήριον πάθος, καὶ τὸ ἐπιγενόμενον σκότος· "Οὐχ ἡμέρα γὰρ, φησὶ, καὶ οὐ νύξ, καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ Κυρίῳ· οὔτε γὰρ, φησὶ, πλήρης ἡμέρα, οὔτε πλήρης νύξ, μεσούσης γὰρ τῆς ἡμέρας σκότος ἐγένετο·" ἐπήγα γεν· "Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελεύσεται ὕδωρ ζῶν ἐξ Ἱερουσαλήμ· τὸ ἡμισυ αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐσχάτην, καὶ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν πρώτην." Δηλοῖ δὲ διὰ τούτων τὰ ἔψα καὶ τὰ ἐσπέρια, δι' ὧν ἡ οἰκουμένη πᾶσα νοεῖται. Λέγει δὲ καὶ τῆς ἀναβλύσεως τὸν καιρὸν. "Ἐν θέρει, φησὶ, καὶ ἔαρι ἔσται οὕτως." Τοῦτο καὶ ὁ Κύριος τῇ Σαμαρίτιδι φησὶν· "Ὅς ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος, οὐ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔσται τὸ ὕδωρ, ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, πηγὴ ὕδατος ζῶντος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον." Καὶ ἑτέρωθι· "Ἐἴ τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος." Τοῦτο τὸ ὕδωρ ὁ θεσπέσιος εἶδεν Ἰεζεκιὴλ προκύψαν μὲν ἐκ τῶν προθύρων τοῦ οἴκου· διὰ γὰρ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν τὰ ἡμέτερα ἀγαθὰ προεῖρήθη· καὶ ἔλθον δὲ διὰ τοῦ θυσιαστηρίου· παρόδῳ γὰρ μόνῃ διὰ τῶν Ἰουδαίων ἐχρήσατο· ἐπειδὴ δὲ ἀπιστήσαντες δοῦναι τῆς πίστεως τοὺς καρποὺς οὐκ ἠθέλησαν, ἐχώρησεν εἰς τὰ

ἔθνη, καὶ τὸν μέγιστον καὶ κάλλιστον τῶν Ἐκκλησιῶν ἀρδεύει παράδεισον. Εἶτα λέγει τεθεω ρηκέναι τινὰ μετρήσαντα χιλίους ἐν τῷ μέτρῳ, καὶ διελθεῖν μέχρις ἀστραγάλων· πάλιν δὲ τὴν αὐτὴν μετρήσαντα ποσότητα, καὶ διελθεῖν ἕως γονάτων· τρεῖς δὲ τὸ μέτρον ἐπενεγκεῖν, καὶ διελθεῖν ἕως ὀσφύος· ἐπειδὴ δὲ τὸν τέταρτον ἐπλήρωσεν ἀριθμὸν, Χειμᾶρ ῥους, φησὶν, ἐγένετο μέγιστος, ὃν οὐχ οἶον διελθεῖν, ὅτι ἐκβράζον τὸ ὕδωρ, ὡς ῥοῖζος χειμᾶρ ῥου, ὃν οὐ διαβήσεται τις. Ἐδίδαξε δὲ ἡμᾶς διὰ τούτων, ὅτι ἐν ἀρχῇ μὲν τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα ὀλίγους τῆ σωτηρίας προσάξει· εἶτα τούτους διπλασιάσει, καὶ τριπλασιάσει· μετὰ δὲ ταῦτα πληρώσει τὴν οἰκουμένην, κατὰ τὴν προφητείαν τὴν λέγουσαν· "Πληρωθήσεται ἡ σύμπασα γῆ τοῦ γνῶναι τὸν Κύριον, ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψει θάλασσαν." Ἐπιστῆσαι δὲ προσήκει, ὡς τετράκις ἐμέτρησε, καὶ τοῖς θείοις εὐαγγελίοις ἰσάριθμον τὸ μέτρον προσήνεγκεν. Ἦγοῦμαι δὲ τὸ τέταρτον μέτρον τοῦ θεσπεσίου Ἰωάννου παραδηλοῦν τὸ εὐαγγέλιον, θεολογίαν ἔχον ἄβατον ἀνθρώποις καὶ ἀνυπέρβατον. Τίς γὰρ ἂν γένοιτο νοῦς ἐπέκεινα τοῦ Ἐν ἀρχῇ; τίς δ' ἂν ὑπερβαίη τὸ Ἦν; Διὸ καὶ ἐκβράζον τὸ ὕδωρ, ὡς ῥοῖζος χειμᾶρ ῥου, ὃν οὐ διαβήσεται τις, ἔφη ἐξιέναι. Εὐθύς δὲ, φησὶ, καὶ παραχρῆμα ὑπέδειξέ μοι παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ὕδατος δένδρα παντοδαποῦς βρῦοντα καρπούς. Ἐν ἑκατέρῃ δὲ ὄχθῃ ταῦτα ἦν τὰ δένδρα· οὐ γὰρ 81.1244 μόνον τὴν εἰς Θεὸν πίστιν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ Θεὸν πράξιν τοῦτο τὸ ὕδωρ βλαστήσῃ τοὺς ἀνθρώπους πεποίηκε. Καὶ εἶπε, φησὶ, πρὸς με· Τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ, τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὴν Γαλιλαίαν τὴν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ἀοίκητον, καὶ ἐρχόμενον ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς διεκβολῆς τῆς θαλάσσης. Καὶ ταῦτα δὲ ἔστιν ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς ἱστορίας εὐρεῖν. Πρῶτον μὲν γὰρ εἰς τὴν Γαλιλαίαν τὸ σωτήριον ἔδραμε κήρυγμα· ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ τὴν ἀοίκητον καὶ εὐσεβείας ἔρημον τῶν ἐθνῶν χώραν. Ἐφθασε δὲ καὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν κυμαίνουσαν, τῶν βαρβάρων τὰ γένη· ἐπάγει δὲ ὅτι καὶ ἀγιάσει τὰ ὕδατα· τὰς γὰρ Ἑλληνικὰς καὶ μυθικὰς διδασκαλίας ὑπηρετεῖσθαι παρασκευάσει τῷ θείῳ κηρύγματι, καὶ τὰ νοσώδη ἐκεῖνα ὕδατα διὰ τούτων τῶν ὑδάτων ἀγιαζόμενα ὑγιείας ἔσται παρεκτικά. Θ'. Καὶ ἔσται, πᾶσα ψυχὴ τῶν ζώων τῶν ἐκ ζεόντων ἐπὶ πάντα ἐφ' ἃ ἐπέλθῃ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς, ζήσεται. Πᾶς γὰρ, φησὶ, τῶν σωτηρίων ὑδάτων ἀπολαύων τῆς σωτηρίας τεύξεται. Λέγει δὲ καὶ ἰχθύων πλήρες τοῦτο γενήσεσθαι τὸ ὕδωρ, καὶ ἀλιείας ἔξειν πολλούς· πολλοὶ γὰρ οἱ διὰ τῶν ὑδάτων τούτων εἰς σωτηρίαν θηρώμενοι, πολλοὶ δὲ καὶ οἱ τὴν ἄγραν ταύτην θηρεύειν πεπιστευμένοι. Τὸ δὲ, "ἀπὸ Ἠγγαδδὶ ἕως Ἠναγλίμ," σημαίνει τὴν ἀπὸ πειρασμῶν καὶ θλίψεων εὐφροσύνην. Τὸ γὰρ Ἠγγαδδὶ ὀφθαλμῶν πειρατήριον σημαίνει· τὸ δὲ Ἠναγλίμ ὀφθαλμὸν μόσχου εἰς θυσίαν προσφερομένου, καὶ τὴν ἁμαρτίαν λύοντος, ἢ ὑπὸ ζυγὸν ἐλκομένου, καὶ γεωργίαν πιστευομένου. Τὸ ψυγμὸς σαγηνῶν δὲ σημαίνει τῶν ἀλιείων οὐ μόνον τὸ πλῆθος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιμελές. Οὐ γὰρ ἀποστήσονται, φησὶ, τοῦ ἀλιεύειν, ἀλλ' ἐκεῖ διαναπαύσονται· τὴν γὰρ ἀνάπαυλαν ψυγμὸν σαγηνῶν ἐκάλεσεν, ἐπειδὴ τοῦ ἀλιεύειν παύομενοι ἀλιεῖς ἀπλοῦν τὰς σαγίνας καὶ ξηραίνειν εἰώθασιν. "Καθ' ἑαυτὴν ἔσται," φησὶ, τουτέστι, τῆς ἀσεβείας κεχωρισμένη ἢ σωζομένη ψυχὴ· λέγει δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἰχθύων οὐ ποταμῶ ἐοικέναι, ἀλλὰ τῆ μεγίστη θαλάσση. Οὔτε γὰρ τῷ προτέρῳ λαῷ ἰσάριθμος ὁ νέος λαὸς, ἀλλὰ τῆ τῶν ἐθνῶν θαλάττῃ ἀπεικασμένος, καὶ τὴν οἰκουμένην πληρῶν. Τούτοις ἐπάγει· ἰα'. Καὶ ἐν τῇ διεκβολῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ὑπεράρσει αὐτοῦ, τὰ τενάγη αὐτοῦ οὐ μὴ ἰαθῆ, εἰς ἄλλας δοθήσεται. Καὶ τοῦτο ὀρώμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος γεγεννημένον· ἀυξηθέντες γὰρ εἰς πλῆθος εἰς ῥαθυμίαν ἐξωκέλαμεν. Συνωδὰ δὲ καὶ ὁ Δεσπότης προηγόρευεν· "Ὅταν γὰρ, φησὶ, πληθυνθῆ ἡ ἀνομία, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν." Τοὺς τοίνυν ἐπιπολαίους, καὶ τὸ κήρυγμα μόνον περικειμένους, ὅποιοι ἡμῶν οἱ πλεῖστοι, τενάγη ἀποκαλεῖ· καὶ γὰρ τὰ τενάγη 81.1245 οὐ βαθέα, ἀλλ' ἐξ ἐπιπολῆς ἔχει τὸ ὕδωρ. Τοὺς

οὕτω τοίνυν διακειμένους λέγει θεραπείας μὴ τυγχάνειν. Ἄλλα καὶ οὕτω, φησὶν, οὐκ ἄχρηστοι τοῖς λοιποῖς· παιδευόμενοι γὰρ πρόφασιν τῆς ἄλλης ὠφελείας γε νήσονται. Οὐ χάριν, ἔφη "εἰς ἄλας δοθήσεται." Ἄρ τύνειν γὰρ οἶδέ πως ἡμᾶς, καὶ ὠφελείας πληροῦν, οὐ μόνον ὁ διδάσκαλος λόγος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιφερομένη τῆς ἀμαρτίας τιμωρία. Οὕτω τὰ κατὰ τοὺς ραθύμους προαγορεύσας, πάλιν τῶν σπουδαίων καὶ τῶν ἀγίων τοὺς καρπούς διηγείται, καὶ ὅτι οὐδὲν ἄκαρπον παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ πάντα βρώσιμα. Πρὸς δὲ τῷ καρπῷ, φησί· ἰβ'. Καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρήνησεται, οὐδὲ μὴ παλαιωθῆ ἔπ' αὐτοῦ, οὐδ' οὐ μὴ ἐκ λείπη ὁ καρπὸς αὐτοῦ τῆς καινότητος αὐτοῦ εἰς τοὺς μῆνας αὐτοῦ· πρωτοβολήσῃ, διότι τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκ τῶν ἀγίων ταῦτα ἐκπορεύεται, καὶ ἔσται ὁ καρπὸς αὐτῶν εἰς βρώσιν, καὶ ἡ ἀνάδοσις αὐτῶν εἰς ὑγίειαν. Ταῦτα, φησὶ, τὰ δένδρα πάντα ἐδώδιμον οἴσει καρπὸν τοῦτον δι ηνεκῶς. Οὐ γὰρ ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἀλλὰ κατὰ μῆνα· οὐ γὰρ ἐν ἑορταῖς εὐσεβοῦσιν οἱ ἅγιοι, διηνεκῶς δὲ τὴν τῶν θείων νόμων ἐκπληροῦσι φυλακὴν. Ἄλλα καὶ "τὰ φύλλα, φησὶν, οὐκ ἀπορρήνησεται ἀπ' αὐτῶν." Ἐχουσι γὰρ τῆ τῆς ἀρετῆς ἐργασία τὴν θυμηδίαν ἀκολουθοῦσαν. "Ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶν ὅλος εἰς βρῶσιν." Θαυμάζειν γὰρ εἰώθαμεν τοὺς τῆς ἀρετῆς ἀθλητάς. "Καὶ ἡ ἀνάδοσις αὐτῶν εἰς ὑγίειαν." Λογίζομενοι γὰρ ὅσον ἀγαθὸν ἢ κατὰ Θεὸν ζωὴ, τὴν ἐντεῦθεν ὠφέλειαν καρπούμεθα, καὶ τῆς κατὰ Θεὸν ὑγείας τυγχάνομεν. Ἐντεῦθεν διδάσκεται ὁ προφήτης, τίνα τὰ ὄρια τοῦ Ἰσραὴλ. Ἀπὸ βορρᾶ μὲν φησὶ τὴν ὁδὸν εἶναι τὴν Ἡμᾶθ ἀναμέσον τῶν ὀρίων Δαμασκοῦ. Ἡμᾶθ δὲ τὴν Ἐπιφάνειαν καλοῦσι, τινὲς δὲ τὴν Ἐμίσαν. Καὶ γὰρ ἡ θεία Γραφή δύο οἶδεν ὁμωνύμους· λέγει γὰρ· "Εἰς Ἡμᾶθ τὴν μεγάλην." Ἀπὸ ἀνατολῶν δὲ λέγει τὸν Ἰορδάνην ὄριον, καὶ τὸν πρὸς ἀνατολὰς φοινικῶνα· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας, ἕως ὑδάτων ἀντιλογίας· οὕτω γὰρ τὸ Μαριμῶθ ὁ Σύρος ἡρμήνευσεν· ἀπὸ δύσεως δὲ τὴν θάλασσαν ὄριον εἶναι. Ταύτην δὲ προσέταξεν οὐ μόνον τοῖς ἐκ τοῦ Ἰσραὴλ τὸ γένος κατάγουσι διανεμηθῆναι, ἀλλὰ καὶ τοῖς προσηλύτοις, τοῖς παροικοῦσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν, Οἴτινες, φησὶν, ἐγέννησαν υἱοὺς ἐν μέσῳ ὑμῶν. "Καὶ οἱ ἐκάστη, φησὶ, φυλῆ συνοικοῦντες προσήλυτοι μετὰ τῆς αὐτῆς φυλῆς τὴν κληρονομίαν λαβέτωσαν."

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΗ΄.

Εἶτα κελεύει πρώτην μὲν λαβεῖν τὴν φυλὴν Δᾶν ἀπὸ βορρᾶ, δευτέραν τὴν Ἀσὴρ, τρίτην τὴν Νεφθα λείμ, τετάρτην τὴν Μανασσὴ, πέμπτην τὴν Ἐφραΐμ, ἕκτην τὴν Ῥουβὴν, ἑβδόμην τὴν Ἰούδα· εἶτα τὴν τοῖς ἱερεῦσιν ἀφορισθεῖσαν, πέντε μὲν καὶ εἴκοσι χιλιάδων τὸ εὖρος, δέκα δὲ χιλιάδων τὸ μῆκος· κελεύει δὲ τούτου τὸν κληρὸν περὶ αὐτὴν τεθῆναι 81.1248 τὴν πόλιν. "Ἔσται γὰρ τὸ ἀγίασμά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν, τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἡγιασμένοις υἱοῖς Σαδούκ, τοῖς φυλάσσουσι τὰς φυλακὰς τοῦ οἴκου." Εἶτα πεντακοσίους πάλιν τοὺς τοῦ ναοῦ πήχεις διαιρεῖ κατὰ μέσον τῆς πόλεως. Ἐν δὲ τῷ, φησὶν, οἰκοδομεῖσθαι τὴν πόλιν, οἱ ταύτης τῆς γῆς καρποὶ ἀφορισθήτωσαν τοῖς τὴν οἰκοδομίαν ἐργαζομένοις. Εἶτα μετὰ τοῦτον, τὸν κληρὸν κελεύει λαβεῖν τὸν Βενιαμὴν, μετ' ἐκεῖνον δὲ τὸν Συμεὼν, εἶτα τὸν Ἰσάαχαρ, καὶ τὸν Ζαβουλὼν μετὰ τοῦτον, τὸν δὲ Γὰδ τελευταῖον. Λέγει δὲ καὶ πύλας τῆ πόλει γενήσεσθαι δυοκαὶ δεκα, ἐν ἐκάστῳ τμήματι τρεῖς· ἅπαντα δὲ τὸν κύκλον ὀκτωκαίδεκα χιλιάδων ἔφη πήχεων. λέ'. Τὸ δὲ ὄνομα τῆς πόλεως, φησὶν, ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας γένηται, ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς. Οὐκ ἐπειδὴ ἕτερον μετὰ τὴν οἰκοδομίαν εἴληφεν ὄνομα· Ἰερουσαλήμ γὰρ καὶ μετὰ τὸν Ζοροβάβελ ἐκλήθη· ἀλλὰ τὸ ἐπίσημον αὐτὴν πάλιν γενήσεσθαι διὰ τούτων ἠνίξατο. Ὄνομα γὰρ πολλάκις οἶδεν ἡ Γραφή καὶ τὴν δόξαν ὀνομάζειν, ὡσπερ ἀμέλει ὁ αὐτὸς προφήτης πρὸς τὴν Ἰερουσαλήμ ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ ἔφη· "Καὶ ἐγένετό σοι τὸ ὄνομα." Ταύτην τῆς πόλεως τὴν οἰκοδομίαν μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον ὁ Ζοροβάβελ ἐποίησατο πρῶτος, ἐπὶ

χρόνω πολλῶ δει μάρμενος τὸν νεῶν, διὰ τὸν πρὸς τοὺς γειτνιαζοντας πόλεμον· τοὺς δὲ περιβόλους ἀνῶρθωσε Νεεμίας, μετὰ τὸ τέλος τῆς τοῦ νεῶ οἰκοδομίας ὀγδοήκοντα μεταξὺ διελθόντων ἐνιαυτῶν. Καὶ ἐπὶ τῶν Μακκα βαίων δὲ πάλιν πολλῆς εὐπραξίας καὶ νεουργίας ἀπήλαυσεν, καὶ μετ' ἐκείνους δὲ πάλιν Ἡρώδης λαμπροτέραν αὐτὴν πεποίηκε. Ὁ δὲ μυθολογίας χαίρων Ἀπολινάριος, καὶ τῶν μύθους ἐξηγουμένων γραϊδίῳν κατ' οὐδὲν διαφέρων, ἐτέραν ἡμῖν ὑπισχνεῖται τῆς Ἱερουσαλήμ οἰκοδομίας, καὶ τὴν κατὰ νόμον τῶν Ἰουδαίων λατρείαν, καὶ πρὸς τῆ τοῦ νόμου φυλακῆ τὴν εἰς τὸν Κύριον πίστιν· εἶτα πάλιν ἐκκλησίας ἀλλήλαις ἀντιπάλους, τὴν μὲν ἐξ ἔθνῶν ἔξω τοῦ νόμου ζῶσαν, τὴν δὲ ἐξ Ἰουδαίων κατὰ νόμον πολιτευομένην. Καὶ οὐ συνείδεν ὁ σοφώτατος τὸ τῶν θείων ἀποφάσεων ἀψευδές. Περὶ μὲν γὰρ Ἰουδαίων ἔφη, ὅτι "Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἐν καιρῷ δώσουσι τὸν καρπὸν αὐτοῦ." Καὶ πάλιν· "Ἐγὼ ἤλθον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς μου, καὶ οὐκ ἐδέξασθέ με· ἔρχεται ἄλλος ἐν τῷ ἰδίῳ ὀνόματι, κάκεῖνον λήψεσθε." Περὶ δὲ τοῦ ναοῦ φησι, πρῶτον μὲν, ὅτι "Οὐ μὴ μείνη ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ." Ἔπειτα· "Ἴδου ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος." Βοᾶ δὲ καὶ Ἡσαΐας· "Τῶν ἀσεβῶν πόλις εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ οἰκοδομηθῆ." Καί· 81.1249 "Ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ἔπεσεν, οὐκ ἔτι μὴ ἀναστῆ." Οὐκ ἤκουσε δὲ, ὡς ἔοικεν, οὐδὲ τῆς Παύλου διδασκαλίας, ἣν Γαλάταις προσήνεγκε, λέγων· "Οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε." Καὶ πάλιν· "Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιοθήσεται πᾶσα σὰρξ, ἀλλὰ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ." – "Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται. Οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις." Καὶ πάλιν· "Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ Υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῆ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ Πνεῦμα." Καὶ ἐτέρωθι· "Δικαιοὶ θέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ." Καὶ τῷ Πέτρῳ δὲ σχηματισμένῳ τὴν τοῦ νόμου φυλακὴν, διὰ τὴν τῶν μαθητῶν ἀσθένειαν, ἔμπροσθεν πάντων ἔφη· "Εἰ σὺ, Ἰουδαῖος ὢν, ἐθνικῶς ζῆς, καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;" Εἶτα ἐπάγει· "Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἔθνῶν ἁμαρτωλοί. Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἀλλὰ δι' ἀκοῆς πίστεως, καὶ ἡμεῖς εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιοθῶμεν." Οὕτω Γαλάτας περιτμηθῆναι μετὰ τὴν πίστιν ἀνασχομένους ἀνοήτους ἀποκαλεῖ. Καὶ Φιλιππησίους δὲ ἐπὶ στέλλων, καὶ τῶν ταῦτα διδασκόντων κατηγορῶν, κύνας ἀποκαλεῖ, λέγων· "Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν· ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἢ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεῷ λατρεύοντες, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες." Καὶ ὡς ἂν μήτις αὐτὸν ὑπολάβοι τοῖς πνευματικοῖς ἐπιερίδουσθαι, ὡς ἀμοιροῦντα τῶν σαρκικῶν, εἰκότως ἐπήγαγε· "Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον." Καὶ διηγεῖται τὰ Ἰουδαίων σεμνά· "Περιτομῆ ὀκταήμερος." Κατὰ νόμον, φησὶ, τὴν περιτομὴν ἐδεξάμην. Καὶ ἐπειδὴ συνέβαινε, καὶ τοὺς τῶν προσηλύτων υἱεῖς κατὰ τοῦτον τῶν ἡμερῶν τὸν ἀριθμὸν περιτέμενεσθαι, ἀναγκαιῶς ἐπήγαγεν· "Ἐκ σπέρματος Ἰσραὴλ." Καὶ οὐκ ἀρκεῖται τῇ τοῦ πατριάρχου προσηγορίᾳ ἀλλὰ καὶ τῆς φυλῆς τὸ ὄνομα λέγει, δεικνὺς τὸ ἐπίσημον, "φυλῆς Βενιαμίν." Ἐκ τῆς Ῥαχὴλ γὰρ, φησὶ, τῆς ἀγαπωμένης κατάγω τὸ γένος. Οὐ γὰρ μόνον οὐκ εἰμὶ τῶν ἡμιδούλων, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐλευθέρους ἔχω δια 81.1252 φορὰν, ὡς ἐκ τῆς προμνηστευθείσης καὶ ἄγαν ἀγαπηθείσης βλαστήσας. Ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν ἀρχαιότεραν ἀναβαίνει ρίζαν τὸ, "Ἐβραῖος ἐξ Ἐβραίων." Ἐβραῖοι γὰρ ἐκ τοῦ Ἐβὲρ προσηγορεύθησαν. Ἀλλὰ καὶ αἰρέσεως, φησὶ, καλλίστης ἐγενόμην, "κατὰ νόμον γὰρ Φαρισαῖος." Οὐκ ὄνομα δὲ μόνον εἶχον εὐσεβείας, ἀλλὰ καὶ τῷ πράγματι κοσμεῖσθαι

πρού θυμούμην· "Κατὰ ζῆλον γάρ, φησὶ, διώκων τὴν Ἐκ κλησίαν." Οὕτως ἅπαντα τὰ δοκοῦντα σεμνὰ διηγη σάμενος, ἐπήγαγεν "Ἄλλ' ἄτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ Χριστὸν ζημίαν, καὶ ἠγοῦμαι πάντα σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω." Ἄλλ' ὅπερ ὁ μακάριος Παῦλος ζημίαν καὶ σκύβαλα προσηγόρευσε, τοῖς πνευματικοῖς παρεξέτασας, ταῦτα ὁ σοφώτατος Ἀπολινάριος ὑπὸ μὲν Ἥλιου κηρυχθήσεσθαι τοῖς Ἰουδαίοις, ὑπ' αὐτοῦ δὲ τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ βεβαιωθήσεσθαι ἔφη. Τί δήποτε δὲ, εἰπάτω, τοῖς ἐξ Ἰουδαίων τὴν κατὰ νόμον δώσει πολιτείαν, ὡς τῆς πίστεως οὐ δυναμένης δοῦναι τὴν σωτηρίαν; Καὶ τίνος ἔνεκεν καὶ ταύτην πᾶσιν ἡμῖν παρέσχε τοῖς ἔθνεσιν, ἵν' αὐτοῖς τελείαν παράσχη τὴν σωτηρίαν; Εἰ δὲ ὡς τῆς πίστεως ἀρκούσης καὶ σῶσαι, καὶ τῶν οὐρανῶν προξενῆσαι τὴν βασιλείαν, τὴν τοῦ νόμου κατέπαυσε φυλακὴν, τίνος χάριν τὸν σῶσαι μὴ δυνάμενον νόμον πάλιν ἐπιστήσει τοῖς Ἰουδαίοις; Ὅτι γὰρ αὐτοῦ τὰ πλεῖστα οὐδεμίαν τοῖς φυλάττουσι δικαιοσύνην παρέχει, αὐτὸς ὁ Θεὸς διὰ τοῦδε ἡμᾶς ἐδίδαξε τοῦ προφήτου· "Ἔδωκα γὰρ, φησὶν, αὐτοῖς προστάγματα οὐ καλὰ, καὶ δικαιώματα ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν αὐτοῖς." Πῶς τοίνυν τὰ οὐ καλὰ, καὶ ζωὴν παρέχειν οὐ δυνάμενα, πάλιν ἐπιθήσει τοῖς Ἰουδαίοις, σῶσαι αὐτούς, ἀλλ' οὐκ ἀπολέσαι βουλόμενος; Καὶ ἐτέρωθεν δὲ ῥάδιον συνιδεῖν τοῦ ταῦτα προσδοκῶντος τὴν ἄνοιαν. Εἰ γὰρ τὰ Ἰουδαίων τύπος τῶν ἡμετέρων· συνομολογεῖ γὰρ τοῦτο, καὶ οὐκ ἂν τιλέγει· ποῦ χρεῖα τοῦ ἐνιαυσιαίου προβάτου μετὰ τὴν θυσίαν τοῦ ἀμώμου ἀμνοῦ, τοῦ ἄραντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου; Ποῖον δὲ τῶν ἀζύμων ὄφελος μετὰ τὸν ἐπουράνιον ἄρτον, ἢ πάσχα τυπικοῦ μετὰ τὸ πνευματικόν; Ἄλλ' οὔτε τοῦ θείου Ἀποστόλου ἀκούει λέγοντος· "Ὡστε ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. Καὶ γὰρ τὸ Πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός" οὔτε τοῦ Κυρίου, τοὺς ἑαυτοῦ διδάσκοντος μαθητὰς, καὶ λέγοντος· "Τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν." Καί· "Τοῦτό μού ἐστι τὸ αἷμα ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυ νόμενον εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν." Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ εἰρηκῶς τοῖς Ἰουδαίοις· "Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον," ἐπήγαγεν· "Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ἵνα τις φάγη ἐξ αὐτοῦ καὶ μὴ ἀποθάνῃ." Καὶ ἵνα τὰ ἄλλα καταλίπω μυρία ὄντα, ἔτι νῦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἢ τε τοῦ σταυροῦ ἐκκλησία, καὶ ἡ ἀνάστασις, καὶ ἡ ἀνάληψις, καὶ ἡ ἐν τῇ Σιών ἐκκλησία, καὶ ἡ ἱερά Βηθλεὲμ, καὶ ἕτεροι δὲ εὐκτήριοι τόποι μυρίοι. Τοῦ Ἰουδαίων τοίνυν ἀνωκοδομημένου νεῶ, λυθήσονται οὗτοι, ἢ καὶ αὐτοὶ μενοῦσι τιμώμενοι; διαμένοντες δὲ ἐπὶ τῆς προτέρας τιμῆς, τιμηθήσονται ὑπὸ Ἰουδαίων, ἢ ἀτιμα σθήσονται; Εἰ μὲν οὖν ἀτιμάσουσι, καὶ ἐπὶ τῆς προτέρας μενοῦσι μανίας, καὶ οὐδὲν ὄφελος ἐκ τῶν τοῦ μεγάλου Ἥλιου λήψονται κηρυγμάτων· εἰ δὲ τιμήσουσι, ποῖον ἄρα τῶν εὐκτηρίων πλεόν; τὸν τοῦ σταυροῦ, ἢ τῆς ἀναστάσεως, ἢ τὸν οἰκοδομηθῆσόν μενον; Εἰ μὲν γὰρ ἐκείνον πλεόν, ὡς οὐ τελείαν ἔχοντες γινώσιν τοῦτο ποιήσουσιν· εἰ δὲ τούτους προτιμήσουσι, περιττὴ ἡ ἐκείνου οἰκοδομία· εἰ δὲ τὴν ἴσην ἀπονεμήσουσι τιμὴν τούτοις τε ἀκείνω, προσοίσουσι μὲν ἐκεῖ τὰς θυσίας, ἐνταῦθα δὲ τῶν ἱερῶν ἀπολαύσονται μυστηρίων. Καὶ πῶς οἶόν τε σὺν τοῖς ἐξ ἔθνων πεπιστευκόσι τῶν θείων αὐτούς ἀπολαύειν μυστηρίων, τοῦ νόμου τὴν πρὸς τὰ ἔθνη ἐπιμιξίαν κωλύοντος; Λείπεται τοίνυν, ἐν αὐτῷ τῷ ναῷ καὶ τὰ εὐαγγελικά, καὶ τὰ νομικὰ πληροῦσθαι κατὰ ταυτὸν· καὶ ἀνάγκη πάλιν μάχην εἶναι καὶ ἔριν, ἡμῶν μὲν καθ' ἑαυτοὺς πολιτευομένων, ἐκείνων δὲ τὴν κατὰ τὸν νόμον λατρείαν προαιρουμένων. Καὶ πῶς ἀληθεύει Παῦλος λέγων· "Χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρα ἐν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ, τουτέστι, τὸν ἔθνη κὸν καὶ τὸν Ἰουδαϊκὸν, εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν Πατέρα;" Καὶ πάλιν· "Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖός τε καὶ

Ἕλλην." Καὶ ἀλλαχοῦ· "Ὅπου οὐκ ἔστι Ἰουδαῖός τε καὶ Ἕλλην, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός." Ναὶ, φησὶν ὁ σοφώτατος, καὶ ἐπὶ τῶν ἀποστόλων οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις τῷ κηρύγματι πεπιστευκότες Ἰουδαῖοι τὴν κατὰ νόμον λατρείαν ἐφύλαττον, τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἔξω τοῦ νόμου πολιτευομένων. Καὶ οὐ συνίησιν, ὅτι τῇ ἐκείνων ἀσθενείᾳ συγκατιόντες οἱ ἱεροὶ ἀπόστολοι τοῦτο τηλικαῦτα γίνεσθαι συν ἐχώρησαν, αὐτοὶ δὲ τὸν νόμον παρέβαινον ἀδεῶς, οὐκ ἂν, εἴπερ ἤδεδαν ἀναγκαίαν τοῦ νόμου τὴν φυλακὴν, ἀνασχόμενοι παραβῆναι. Ἄλλ' αὐτοὶ μὲν, ὡς εἰδότες περιττὴν τὴν κατὰ νόμον πολιτείαν, τὸν εὐαγγελικὸν μετήρσαν βίον· τοῖς δὲ ἀσθενῶς διακειμένοις τῆς τοῦ νόμου φυλακῆς παρεχώρουν, κατὰ μέρος 81.1256 αὐτοὺς ἐπὶ τὰ τελειότερα ποδηγετοῦντες. Οὕτω τὸν Τιμόθεον ὁ μακάριος Παῦλος περιτεμών, τῆς εὐαγγελικῆς ἐχειροτόνησε πολιτείας διδάσκαλον. Ἄλλὰ γὰρ τάχα καὶ ἡμεῖς τῆς Ἀπολιναρίου μετελάχομεν φλυαρίας, τὴν οὐ ψευδῆ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀτερπῆ μυθολογίαν αὐτοῦ πειραθέντες ἐλέγξαι· πρὸς ὃν εἶποι ἂν ὁ μακάριος Παῦλος εἰκότως· "Ὅφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς!" Ἐνταῦθα τοίνυν τὸν λόγον στήσαντες, τοὺς ἐντευξομένους τῆδε τῇ βίβλῳ παρακαλέσομεν, εἰ μὲν εὐροίεν τι τῆς προθυμίας ἐν τοῖς ἐρμηνευθεῖσιν ἐπάξιον, τὸν τῶν ἀπάντων ὑμνήσαι Δεσπότην, τὸν ἐπ' εὐεργεσίᾳ κοινῇ δεδωκότα τῶν κεκρυμμένων τὴν ἀποκάλυψιν· εἰ δὲ ἔλαττον τῆς ἐλπίδος τὸ κέρδος, καὶ τῶν πόνων οὐκ ἰσοστάσιον τὸν καρπὸν, τῇ μὲν τῆς φύσεως ἀσθενείᾳ νεῖμαι συγγνώμην, ἀποδέξασθαι δὲ ὅμως τὴν προθυμίαν, καὶ τοὺς πόνους προσευχαῖς ἀμείψασθαι, ἄφεςιν ἡμῖν ἀμαρτημάτων παρὰ τοῦ Σωτῆρος τῶν ὅλων αἰτοῦντας· μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἢ δόξα, σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.